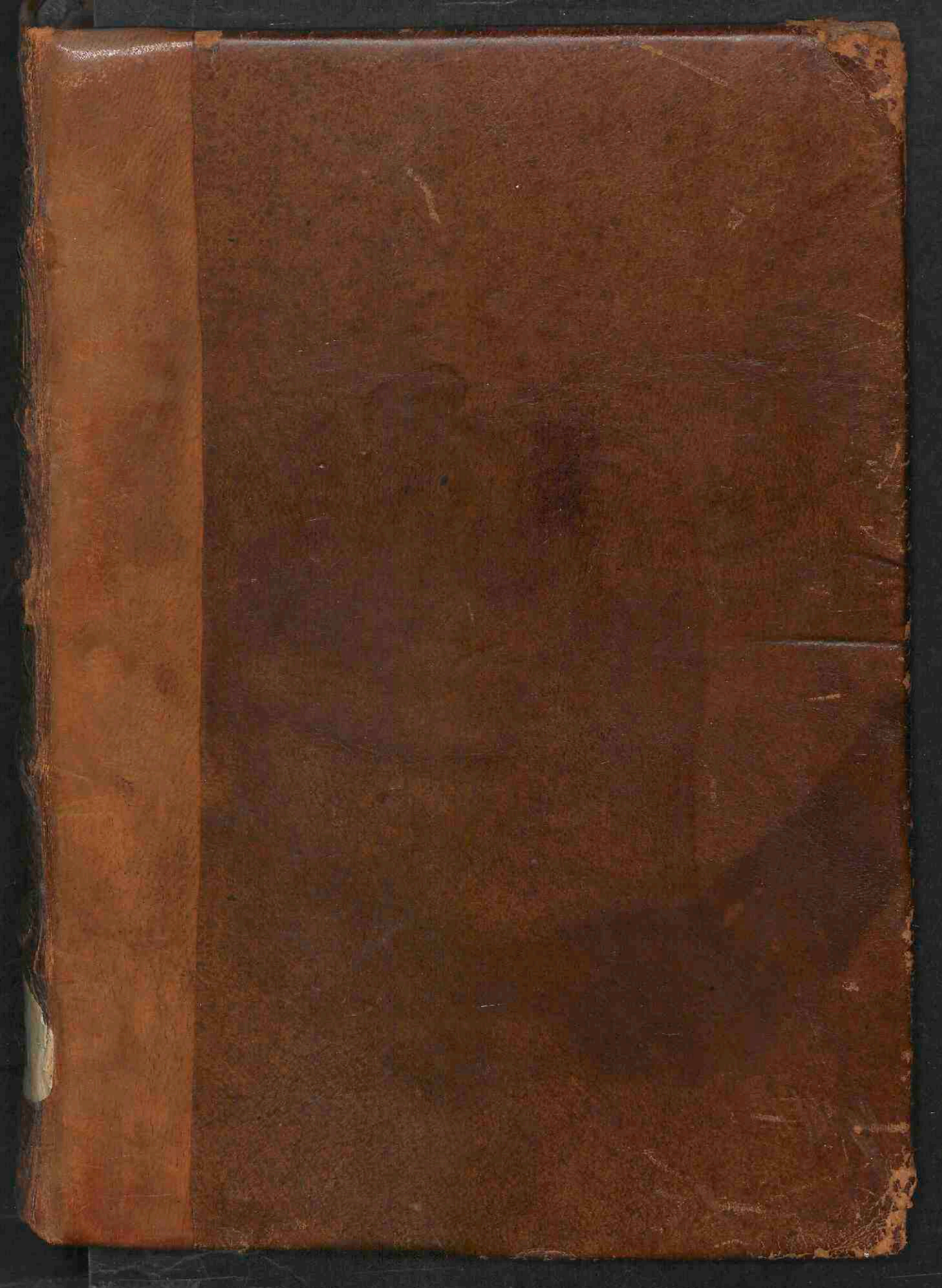

Dye cronijcke van Zeelandt

<https://hdl.handle.net/1874/214708>

S. qu.
1056.

J. Hartgenb
4° 1056

De eerste uitgaaf van Reigersberg -

... apud Louanum Caudabissimi & fofioris

Dye Cronijcke van Zeelandt.

SENICA.
Natura varietate gaudet, ac nouarum rerum avida est.

Cum Gratia & Priuilegio.

Vbi iam mare ibi iam terra, & vbi iam terra ibi mare

Copie vander Privilegien.

Kerle vider gratien Gouds Roomsch Keyser vermeerder Rijck/Coninc vā Germaniaen/vā Castillien/van Leon/vā Sienadē/van Arragon. &c. Allen den ghenen die dese onse brieuen sullen sien oft hoorē lesen saluyt. Wy hebben ontfangen die ootmoedighe supplicatie vā Jan Janē Keygerberch van Cortgene/inhoudende hoe hi suppliant ouer veel sarē groten cost/arbeyt/en diligencie gedaen heeft/om die cronijcke ons lants en graefschaps vā Zeelāt/die tot hertoe noyt gepint en is geweest/in goed formē/na die waerheyt en geschiedenissen vā dē saken daer in genarreert/te redigerē die welke te meer stondē bi gescrijsten gestelt en ghecorrigeert geweest zijnde/is ten leste van sekere gheleerte mānen en treffelike personāgen geuistiteert en geapproveert geweest/ en beuondē n; alleē te zijntot voordeel lof prijs en eere van ons/maer ooc van onsen voorē lande en graefschape vā Zeelandt en anderlins. En hoe wel de voorē cronijcke ooc niet en is beuondē inne te houdene eenich erruer/dwalinghe/oft propositie/onser geloof cōtrarie oft suspect zijnde blijkēde vider attestatie vā dē vifitators deselue cronijcke geuistitert en geapproveert hebbende/daer af zijnde/En dat hi suppliant hierōme ouer veel sarē grote moeyte cost en diligencie ghedaen heeft/ en op dat hi daer af by eenige printers oft boecvercopers (dye hen soudē mogen vorderē deselue cronijcke na te drucken) niet en werde gefrustreert/So heeft hi ons ootmoedelick ghebeden hem hier op te willen verleenē voor eenē tijt vā sarē onsen oorlof/ottrope en cōsent/om by eenige gesworen boecprintere/onser stadt vā Antwerpē/dient hē suppliant ghelienē sal daer toe te nemene/de selue cronijcke te mogē doen druckē/ vco-

pen en distribuerē / alomme daert hen goet duncken sal. Waerō so eest dat wy de sake voorē ouergemerct en hier op gehadt daduis vā onsen lieue en ghetrouwen heere Cornelis Scypperus ridder here vā epke raedt. &c. Radien ons vā dē voorē vifitatie geblekē is hebbē wy dē voorē Jan Janē Keygerberch suppliant geneycht wesende tijndē bede/gegunt/geottropeert en gecōsentert/Summē/ottroperē/ en cōsenterē wt sonderlinge gratien bi desen onsen brieue/dat hi dyeselue cronijcke/mauolgende die correctie daer op ghedaen/indien daer eenige geschiet is/bi alsulcken gheswoerē boecprintere onser stadt vā Antwerpen alst hē gelienē sal/alleene en met seclusie vā allē anderē/ sal mogē doen printē/ en deselue alomme binnē desen onsen lande vcoopen oft doen vercoopē en distribueren daert hē goet dunckē en gelienē sal/ Interdicerende allē anderē boecprinters en boecvercopers deselue cronijcke na te druckē/oft doen drucken/vcoopen oft distribuerē binnen onsen voorē lande voorē dē tijt van sesse sarē naestcomēde/ en ten date vā dese tegēwoordige innegaente/Op vbuerte vā dē voorē cronijcke en vā dē summe vā vijftich onser guldenē tot onsen behoef betaelt te werdene/bidē genē en eenē pegelike vā hen die beuondē sullē werdē cōtrarie vā dese onsen voboden gedaen te hebbē/ en voorts arbitralic te worden ghecorrigeert anderen ten exempēle. Bree der blijkende inder privilegien daer af zijnde. Want ons also belieft. Ghegeuē in onser stadt vā Brussel dē. xx. dach vā April/ Int iaer ons herē. M. CCCC. en ende vijftich.

Widen Keyser in sinen rade.

Onderteehent viden Secretaris Meester Philips de Lena.

MAXIMIL·A·BVR·
GVN·D·BEVEREN,

IAYCAVSE.

Den hooghen/edelen/ende seer mogenden heere/heere Maximiliaen van Bourgougnen/Gravender vander oorden vanden gulden Vliese/Heere van Seueren/vander Veere/Bliffinghe/Tornehem/Dupuelant/Srouwershauen. xi. Admirael ende generael Capiteyn vander zee/Stadthouder van Hollandt/Zeelant/Westvrieslandt/ende der stede van Utrecht. xxi. wenscht Jan Keygerberck van Cortgene salicheyt ende weluaert.

Hooghe/edele/ende seer mogende heere/tot uwer gunstige G. is mijnen dienst altijts bereypt/Nae dien datse in Zeelandt noyt voor desen tijt geen cronijcke op haer seluen ghehadt en hebben/ouermits dat in Zeelant bysondere by ons ghedachtenisse veel vreemdicheyds ende wonders van inundatien ende hooghe vloeden ende andersins gelchiet is/waer duere (God betert) Zeelant seer desolaet gheworden is/so is by goede vrienden op my begheert daer af wat inlicht te brengen/ghemerit dat onse voorouers daer af wat bi memorien/ende ons in ghescrijfte achter ghelaten hebben. Naer wij onse Rechticheyt en cleynicheyt van stijle ofte maniere van scrijue ouermerckede/en hebbēt selue niet dorren doen/noch wtgeuen/hoe wel wij noch tans daer inne veel diuersche lieden boecken in Zeelandt achtergevolcht hebben/ten ware al voren dat wij eenen goeden Metenas hadden/daer mij onderschuylen mochten/wāt men hedenstaechs veel schimpers en spotters vindt ope alle dinghen beghechende zjn. En also wij ghenadighe heere gheen edelder van ouder afcoemste en weten/welcke in Zeelandt naest den graue van Hollandt ende Zeelant. xi. altijt die moghenste en edelste gheweest zjt/ende nu noch

ter tijt dpe meeste heerlicheden zyt besittende/soo en hebben wij dese cronijcke op nyemants name bequa mer weten wt te laten gaen/dan op v'hoorchgeboren edelhepts name/den welken wij als nu dese cronijcke dediceren/want v'edelhept vander eender side gesproten is wt dat conincklike geslachte van Brancryc daer namaels afquamen die Hertoghen van Bourgoingnen/waer wt uwe Edelhept gedescendeert is Dan die ander side is uwe edelhepts hoocheyt gecomen wt den huylse van Zwauen wt hooch Alle magien wt dat conincklike geslachte van Hongarien vanden edelen stamme van Borsselen/die welke ouer seuen hondert iaren in Zeelant altyts die mogenste ende edelste gheweest is/die hier voormaels die Denē ende ongelouighe Gotthen wt Zeelandt verdreue hebben. Doch hebben wij dese tegenwoordighe cronijcke int licht laten comen/om dat uwe Edelhept dē lande van Zeelandt seer ghetrouwe is/seer neerstich ende voorlichtich wesende/om selue lant met Gods hulpen te bewaren van grontbraecselen ende diepē te ondersoeken/ende om dat dpe inwoonders ende lantsaten van Zeelandt sorghe draghen soudē/om die dijcken sterck te maken/ende te hooghen en briedē/exēpel nemende aen die andere gemundeerde lāden/dpe bi faulte ende quade toeficht totten dijcken aldus vergaen zyn. Daeromme hebben wij een memorie daer af ghescreuen/ende voor ooghen gelept/hoe dicwils in Zeelandt hooghe vloeden/grote stormen ende afbrekinghen van lande gheweest zyn. En hoe die sommighe eplandē van Zeelant eensdeels verlopen zyn/ende eensdeels weder bedijct/wel weten de die grote affectie/die uwe/H. heeft om Historien en louelike Cronijcken te lesen/wāt ghi grotelick begaest zyt met geleerthept en scientie taer toe bloepen

de in veel duerhdē/ uwe H. ootmoedelikē biddende/dic boeckē in dancke te nemen/en te vergeuen onse simpelhept van stijle dwelc om gheen glorie en eere gedaen en is/maer alleenlic wt goeder affectie/wāt uwe H. die oude historien en gheschiedenissen dpe in Zeelant geschiet zyn bet kent en weet/dan wij die selue comen beschriuen. Hier mede beuele ic mijnē goet willigen dienst in uwer H. genade. God almachtich beware uwe H. en verleene v'gheluck/weluaert/en salichept. In uwer Stadt vander Deere in Zeelandt/den. xv. dach Septembrijs/ Int iaer duysent vijfhondert ende vijftich.

D. IASON A PRATIS MEDICVS VERIEM
SIS AD AMICVM ET CANDL
DVM LECTOREM.

EN breuius complexa tomis narratio prodit
Terræ, quam tumidum cingit ubiq; fretum,
Paruus erit magni, si hanc censes, angulus orbis
Ipsaq; non longus terminat arua lapis,
Sunt tamen in tractu tantul o plurima, quæ te
Delectent, miris adficiantq; modis,
Vno prospectu sextam signauimus urbem,
Et plures pagos quam numerare potes,
Cred e mihi non est regio aspernabilis vlli,
Certat cum primis fertilitate locis,
Aeris innocui tanta est clementia, passim
Arbori foetus vt genus omne ferat,
Si cupis ingenium gentis nouisse, docebis
Multa hic collectus sedulitate liber
Gens addicta Deo, cata, simplex, moribus aptis
Hæc pauci castæ palladis arma colunt.

Nota.

Ole Cronijcke is anderwerven verbeterende wel gecorrigiert. Ende men sal in dese Cronijcke vinden die summarie van alle dpe gesten ofte septen / van alle dpe principaelste Princen / Hertoghen ende Grauen van dese nederlanden / bisonder wat daer sonderlinck gheschiet is van dpe nederlanden van Satauien / naest dese laetste drie hondert iaren / geduerende tot den Jare present dupsent vijfhondert ende. **li.**

Dese Cronijcke is geuisteert ende geapproveert by Meester Jasper de Mera / Cappellaen in onser vrouwen kercke binnen Antwerpen / S'hercom: mitteerde correctoor der Keyserslijcker Malestept.

De Aenden goetwillighen Leler.

Angemerct datter vele diuersche vā des li. Ma. nederlanden zyn beuonden de Leler die haer eyghen Cronijckē hebben / als Vlaenderen / Brabant en Hollandt / en dat Zeelant tot deser tijt toe noch gheene alleene ghehadt en heeft / hoe wel men nochtas inde gesten vā Zeelandt soo veel vreemdicheyts vindt / als men in eenighe andere Cronijcken vā desen voorgenoemde landen soude moghen vinden. Soo hebben wij ter begeerte van sommighe goede vriendē en liefhebbers der vreemder geschiedenissen / wt vele diuersche gheleerder mannen gescrijten wt Zeelādt te samen vergadert / ende int corte by een Cronijck gheuoicht gheene dat wij in haer boeckē ofte scrijten gheuonden hebben. Als inde boecken oft gescrijten vā M. Pauwels a Mittelburgo . D. Cornelius Sarrhus / Ioānes Becker Gorstalus Hugo Buys / Hadrianus Cordatus / Hadrianus Barlandus / en meer andere die gescreuen hebbē / van die antiquiteyt ende ouderdom des lants van Zeelandt / Wat Zeelant eert bewoont was / plachte sine / Van sommighe oorsprongen der eylanden en steden van Zeelandt / Hoe dat die Denen ende Sotten eensoeels sommighe eylandē souden eerst bedijct hebben / Van die oudste stroomen / waterē ende diepten van Zeelandt. **ice.**

Ausghelijck hebben wij beuonden in sommighe

Prologhe.

naghelaten geleerde mannen gescrijften merckelike exempelen/hoe dat in verscheyden plaetsen van zeelant groote coopmanschepen en van andere zee vaert neeringhe gheweest is / als van coopvaarders en buyssen te reeden om den harinck te vanghen/also groot alster nu ter tijt in eenighe plaetsen van zeelant soude moghen wesen / vande welke plaetsen die sommighe haer hauens geheel en al verlijmt zijn/voor de sommighe is lant voorghe groeyt/die sommighe bi gront breekselen geheel en al in diepten gheuallen / als men int veruolghē der cronijcken breeder hoozen sal/so datte nu al bgaen en verloren zijn/ghelijck oude Westcappelle / oude Armpen / Out diepschere / Westen schouwen en Vliete / int lant van Noortbeuelant / en meer andere. Ons tot eenen exempele ghelijc wij inder hepligher scriftueren lesen. Al dat ons ouercoet dat coet om onse sonden / en om ons quaet en vreeseloos leuen en quade wercken wille toe / want daer staet gescreuen. *Odisti omnes qui operantur iniquitatem.* Noch staeter op een ander plaetse gescreuen. *Vultus autem domini super facientes mala.* Men seyt oock een ghemeyn spreekwoort.

Deden wij wat wij souden

Wij cregghen wat wij wouden. Want waren der gheen sonden daer en waren gheen plaghen.

Inghelijcx hebben wij beuonden wt den voorgheoemde gescrijften/hoe dat in zeelant op diuersche plaetsen hier voormaels een ruyme zee placht te wesen / oft een ree daermen die schepen bi onwe

Salmo. v.

1. Pet. ij. cap.

Prologhe.

der placht te berghen/daer nu een schoon lande is / dwelck seer vruchtbaer is / so vā grepne / corē en vā alderhande vruchten / dat daer op groepende is / ende op die sommighe plecken zijn bedijct vele schoone dorpen / landtsteden ende heerlijcheden / als dpe Oude tonghe / nyeuwe tonghe / Zomerloijck / Miltherenisse en clant van Oostuorne / ghelijcmen in der hepligher scriftueren leeren mach int boec Samuelis. *God maect arm ende rijk / hy vernedert den mensche / ende heft hem weder op.* *Suscitat de puluere egenum / et de stercore eleuat pauperem.*

Primo Regū
secundo.

Als men noch daghelix in diuersche historien lesen ende beuinden mach / dat soo waer een ruyme zee placht te sine / dat daer veel voorlants gegroeyt is / ende waer veel voorlants placht te wesen / werdt nu een groote diepte oft ruyme zee / twelck men daghelix met ontspreeckelijche groote costen weder staen moet / waer wt een ghemeyn spreekwoort coemt. *Godt slaet en hi salst weder.*

Noch salmen hier in dese teghenwoordighe cronijcke oock vinden / dwelck by een vergadert ende ghecopuleert is wt dpe Hollantsche / Vlaemische / Brabantische cronijcken / ende oock mede wt meer andere gheloouelijche scriften / hoe ende in wat manieren die alder eerste Srauen in Hollandt ende Zeelandt getomen zijn / En hoe si met die Borlsche Heeren dpe ongheloouighe Denen ende Roemans wt Hollandt ende Zeelandt verdienē hebben.

§ 4

Dialoghe.

Deerste graue vā Zeelandt en̄ Hollant/dwelck een graeffschap alrijtsaenmalcanderē anner heeft gheweest/en̄ noch hupden sdaechs ;ijn/was ghe-naemt Dierick/die eerst van cleyder machte en̄ heerlichkeiten was/hoe wel dat ;ijn nauolgers nae maels veel landen steden en̄ heerlichkeiten vercre-ghē hebbē. En̄ ouermits dat dese landen so macht baer en̄ so wel ter zee ghelegen waren/is namaels die Hertoge vā Sourgoingnen die ter selfder tijt Hertoghe van Brabant en̄ graue van Vlaenderē was/by huwelick en̄ successie aen tgraeffschap vā Hollandt/Zeelant en̄ Driessant gecomen/dwelck also een rijt en̄ eē Prince geworden is/alst noch op dē dach van hupdē is/en̄ noch toebehoort dē mach-tichsten en̄ onuerwinnelicsten Keyser Carolus/van Gods genade die vijffte vā dien name die .xxe graue van Hollant en̄ Zeelandt. ic. wpen God al-tijt in geluck en̄ salicheyt bewaren wil.

Soe salmen hier in vinden van tgeslachte en̄ li-naige der Bosselsche heeren/welcke geslachte al-tijts in Zeelant die principaelste geweest ;ijn/ende naest den graue alrijt de meeste heerlichkeiten ghe-hadt hebben/allmen noch op desen tijt sien mach/wt welcken geslachte van die moederlike side ;ijn afcoemste heeft die Edele hoochgebooren en̄ seer mogende Heere/Heer Maximiliaen van Sour-goingnen/Heere van Seueren. ic. Tot wiens lof en̄ eere wij desen tegenwoordigen arbeyt gedaen hebben. Inghelick hebben wij (dwelck wij hier in dese corte cronijcke bescreuen hebben) wt den scrij-ten der voorgenoemde geleerde mannen/ende wt meer andere ghelouelike lieden en̄ scrijten/so wat

Dialoghe.

ter sonderlijck in Zeelant dese leste hondert saren gebuert is/en̄ wes wij eensdeels beleeft hebbē / so wat polders oueruloept ;ijn / en̄ wat landen daer desolaet driuende bliuen/hoe grotelick dattet tot sommige plaetsen aengegroept en̄ bedijct is / wat groote vloeden ofte stormen wij in Zeelāt gehadt hebben/en̄ wat sonderlinghe oorloghen ter zee ge-buert ;ijn binnen onsen tijden. En̄ eensdeels vā de grote alteratie van schepen en̄ vischeringhe/hoe die verandert is. En̄ vā die diepte der hauenē/hoe die sommige verlopen en̄ versant ;ijn/ die sommi-ge bequaem gheworden ;ijn. Wat aenuechtinghe wij van onsen vianden ghehadt hebben/ende wat schade in Zeelandt duer gront breeckel ofte afual-linghe geschiet is. Biddende eenen peggeliken die dit onse slechte plompe en̄ stout bestaen sullen be-geeren te lesen en̄ te sien/dat ;ijt doch in dancke wil len nemen/oster pet in ghedwaelt soude mogē we-ten oft wter oorden gheset dat si dat int beste willē interpreteren en̄ corrigieren nae huerlieder goet-duncken/oster oock pet tot huerder instruc-tie ofte leeringhe inne ware/dat si daer af God alleene den prijs ende glorie ge-uen/biddende altoos om ;ijnder gratie ons te willen verleenen ende van alle quade be-waren. Amen,

¶ Waer toe historien

oft Cronijcken oorbaer ende nut zijn
om lesen.

Libro secundo
de Diaroz.

Marcus T. Cicero die welsprekende Room-
sche Oratuer seyt dat historia een wtleg-
ghinge is der saken die geschiet zijn / een
getuygenisse des tijts / een licht der waer-
heyt / een leuen der ghedachtenisse / een meestresse
des leuens / een vertellinghe des ouderdoms. &c.

Libro tertio
de ciuita. dei.

Desghelijc scrjft die weerdige leeraer sint Au-
gustijn int derde boeck vander Stadt Gods / dattet
seer oorbaer ende nut is historien ende Cronijcken
te lesen om veel saken wille. Ende dat bisonder om
claer onderschept des tijts te hebbē / want daer die
wils dwalinghe ende errueren wt comen / almen
gheen claer onderschept der saken / des tijts / der
personen oft der ghelegentheyt der landen en ste-
den en weet / waer van men wt die historien en cro-
nijcken die gherechte declaracte ende bescheet hae-
len moet. En in dese selue opinie Augustini consen-
teren en gheuoenen vele andere doctoren der theo-
logien. Robertus Holcot scrjft in dat boeck Philo-
sophion / Cap. i. Waert sake dat God die Heere ge-
benedijt inder eewicheyt / den sterckelike menschen
met prouisie der scriftueren / boeckē / cronijcken en-
de historien niet voorsien en hadde / die vergetent-
heyt soude bedecken ende verdupsteren alle eere /
glorie ende rierheyt der werelt / want also vele ghe-
leerde scrjuen / soo en zijn die historien niet alleene
nut om lesen om diuersche saecken / als bouen ghe-

Philosobion
Cap. i.

Waer toe cronijcken nut zijn.

mentioneert is / maer zijn oock van noode (want
ghelijckmen die ghesontheyt des lichaems onder-
houdt met matelick te eten en te drincken / en met
samelick arbept / Ende de siele welke veel edelder
is / en costelijcker dan dat lichaem / ende alsoo tlich-
aem duer die siele leeft / ende die siele door den geest
also wordt die siele ghesont ghehouden door goe-
de leeringhen en instructien / wantmen een eerlyc
duechtsamich ende goduruchtich leuē leert wt ve-
le goede exempelen ende instructien diemen in die
historien ende Cronijcken beschreuen vindt / waer
dueremen van Godt hier opter aerden ghebene-
dijt wort.

Oock vindtmen in dpe historien ende Cronij-
cken hoe dpe boose menschen alcht om haer quaet
sondich vreeseloos leuen van God die Hee

Goede instruc-
tien vindtmen
in Cronijckē.

re ghestraft zijn gheweest / want als
wij cronijcken ende historien
lesen / so hebbē wij Gods
straffinghe ende ge-
benedidinghe al-
chts voor oo-
ghen / Quia
hominis oculus histo-
rie veritas est.

Van die oudeseden/

manieren/ghewoonten/ en costumen der Zeelanders/ van haere cleederen ende habtten/ van spys ende drinck/ soo si in ouden tyden pleghen te vseren. .xc.

Plinius in na
turali historia
Lib. iij. Cap.
xv.

Ele diuersche historie scrīuers / als Plinius ende Plinius secundus / scrīuen dat tusschen den armen vanden Aijn en mare septentrionici si ue germanicum oft die duytliche zee ligghen meer dan hondert eylandē/

Hollāt / zeelāt
en Zeelandt
wozt mte ou
der die eylan
den van Gata
uia gherekent
In comen.
Cela. lib. iij.

vanden welken dat Batavia dat edelste en beste is / en heeft die vroomste mannē / als Julius Cesar genoech in sine Comentarien bescrijft en benijpcht onder welke Batavia Holland en Zeelant mede gherekent wort / te weten vande wielinghe af tot aen volke toe. .xc.

Van die oude
maniere vāde
mans habtten

Tusschen der mannen en der vrouwen en was gheen groot onderschept van cleeren / wāt de mās droeghen een clocke oft huycke / ofte mantel bouen onder der kelen met eenen knop ofte haeck sonder mouwen seer enghe en nauwe om dlijf / so datmen by na alle die leden mochte sien seer cort / dat nyet dat doppert lijf bedect en was. Die sommige mans die naest die zee woonden droeghen vellen vā wilde dieren / die doenter tijt vele waren. .xc. Ende die vrouwen droeghen langhe cleeren dunne aen tlijf met nauwe moukens en cleyne plophens / met lijnen doerckens op haer hoofden onder die kele toe gespeit. Op die zee rant droeghen die vrouwen vele witte ronde bonetten bouen haer doeckē tot een

Die oude ma
nere van dyc
vrouwen ha
biten oft clee
ren.

der Zeelanders.

reeken datte gehulict waren / die ionghe maechdē droeghen veel lijnen bandekens / soo datmen huer hant wel bloot sach.

Cornelius Barthus scrīft datmen int platte lāt binnen sinen tijt / van geen costelicheyt vā suweel lattijn / damast / ofte sīde en wiste te draghen / noch mans noch vrouwen / dan die van edelen stamme geboren warē. Het gemeyn volc droech ter selfder tijt haer selfs gemaect laken / en der vrouwen cpe- tagie was doen een gulden rieme om die middele van haer lijf / en schone ringhen. Die meyskens dat bouen alle andere natien te verwonderē staet / qua men onbesmet en ongewoerde maechdē in haer lieder echte. En wāt slake datter eenich meyskens int wlt leuen / oft int heymelick te schande ghecomen waren / die en conden tot gheenen tijdē inder echte comen / hoe schoon / hoe rijcke / ofte hoe ionck dat si was. Maer die maechden namen haer mās als een siele / een leuē en een lichaem / waer wt men gemeynlick dat spreek woort in Zeelant noch seyt Man en wijf ijn twee sielen in een lijf. Verder en dochten si noch en begeerden si niet / en en pleghen niet te segghen / waer is mijn man / maer / waer is mijn echte / och hoe verre ist nu van daer. Voort plachmen in ouden tijden als Cornelius Tacitus / en meer andere scrīuen in neder Germanien / ond welckemen Holland en Zeelant rekent / die bruyts op haren stoel te offeren alsse haer mans trouwen een paer ossen / een getoomt peert / eenen schilt met een kuds oft eē sweert. Met dese giftē wert dat hylight genesticht in presentie vā die ouders en andere vrienden. En si leerden hier wt die bruyt dat si met haren man moeste lyden en dooghen al dat hē

Het ghemeyn
volc en plach
in zeelant niet
so wendich
noch costelich
te gaen.

Die onzer
re meyskens
plachmen te
besmaden.

Adagium

Die bruyts
plachmē in on
den tijden te
begonen.

C

Van die oude zeden

opcomen mochte. En dat si quam als een ghesellin
ne van allen arbeyt/periculen/ende pelgremagien
tot haren man/ghelijc te leuen ende te steruen alst
van noode was/ende die sake dat eyfchte in noode
ende stryde. Die kinderen werden van haer eygē
moeder opghenoedt / ende het was voor schande
ghehouden dypse bukten besteden / wtghenomen
nootsake. Dye knechten ende dienstmaechden vā
den huyse plegghen met dypē kinderē / met haer mee
ster ende vrouwe aen een tafel te eten / als si gheen
gasten en hadden/dypē si lieden tot allen tyden geer
ne ende vriendelijcke ontvinghen/ ende tracteerde
mildelick.

Haer kinderē en hyltē si niet wt voor dat si vol
wassen warē en sterf/op dat si vrome vruchtē voort
brenge mochte. Hugo Buijs scrift datmen in Zee
lant die ionghelingen gheen wylf noch huyfrou
we en plach te gheuen voor datse tusschen die .xxx.
en .xl. iaren out waren. Die ionghelingen en moch
ten haren baert nyet laten scheeren (also Joannes
vander beecke scrift) voor dat si eenē viāt des lāts
verslegghen/oft te minsten ijn wapen benomē had
den/om dat si soudē weten dat haerder gheboor
tē loon ware beschermentisse des lants / ende eere
haren ouderen.

Haer spijse was voormaels simpel en slecht son
der eenige bereydinge van cruyde ofte saussen son
der eenige lekkerheyt/vā slechte potaige vā boonē
erten/holē/warmoes/.x. haer broot was vā geer
ste/rogghe en tarwe/haer toespjse was caes / bo
ter/eyeren/versch wey en melck/kopen/offen/scha
pē en verckē vleeck/dacr si alleen dē hongert mede
mochte verdrjue. En si droncken meest op platte

Die kinderen
wer den van
haer eyghen
moeders ghe
soecht en op
gheuoedt.

Die iongelin
ghen en plegē
gheren baert
te scheeren.

Die spijse der
voornaders
was niet sim
pel.

der Zeelanders.

lāt/als vele geleerde van Zeelāt bescriuē niet van
borne oft welle/dat is schoon water datmen wt put
tē oft gractē haelde. Men plach in Zeelant in oude
tyde luttel biers te drinckē/eermen met coggesche
pē wt Hollāt in Zeelāt quā. En die rijkste vanden
lāde die inde lātstedē woondē laefde harē doest / en
harē dranc was vachticheyt vā gherste en hauere
gesode met schoon versch water. Mer die rijke die
naest te zee woondē plegē winē te copē o te drinckē.

Ten was voormaels geen schande als Corneli?
Tacitus scrift/en meer andere in dese landē dē ge
heelen nacht en dach ouer te drincken / en hadden
haer wapenē by hen als si ghingen om te houeren/
oft om wylsheyt en grote sake te tracteren/dwelcke
God betert noch veel op het platte landt in Zee
landt onderhouden wort.

Eens ter maent plegē si te vergaderē en raet te
houdē tottē gemeynē lāts orbaer en profijt/en daer
mocht een peggelic wyl spreke/en ijn goetduncken
leggē sond verbuere/waer wt die graue mettē ere
lē en wel gebore mān mannē/en die statē vande lā
de eē conclusie en slot maecte/niet met auctoritept o
te gebiedē/mer om twolc te ondwylsen/en in goede
policie te onderhoudē/genoechdet der gemeynten
wel/dat sachmen lichtelic aen haer lāghe glauien/
en geprikelde stauē/die si liede aen malcāterē sine
tē alst hē liede genoechde. En alst hē liede niet en ge
noechte plegē si huyde te roepē en te vsmade. In de
sen raet mochte ooc eē peggelic ijn clachte doen/en eē
and vande lāue aēspreekē. Si dedē scerp recht en in
sticie/en ind boete haddē si groot ondscheyt na ghe
legēcheyt des misdaets. Mer die vraders en nuyt
makers plachmē sond vōnisse aen boomē te hangē

In zeelant
plachmen veel
borne oft wa
ters te drin
cken.

Van snackes
uer te drinckē
soopt noch in
zeelant onder
houden.

Alle maenden
plachmē indē
raet te verga
deren.

Die ondere
pleghen seer
scherpe insti
tie te doen.

Van die beide yeden

Inden strydt plegghen si liedē als Cornelius Tacitus scrjft/Herculem haren god aente roepē/dat was eer si van dat rechte gheloue in Christo wistē oft van dat goddelick woort;ijns vaders/ oft inde heplighe propheten/en apostelsche leeringe onder wesen waren.

Die zeelāders plegghen te stryde te geen met lange glauien

Haer geweere dat die Zeelanders plegen te gebruycken op haer vianden/waren lange glauien/geprickelde stauen/oft grote kudffen/langhe dagghen en sweerden/en grote schilden/si lieden en gebruycten geen harnasch noch ander geweere. En als si lieden inden strydt toghen op haer vianden/namen si haer naeste maghen met wijuen en kinderen bi hē/om dat si ghetuygenisse geuen soudē vā haer woomicheyt/want dit waren die beste getuygen en lofgeuers/tot huerlieder moeders en huyf vrouwen quamen si ghelopen met haer bloedige leden/en dat wtte sunghen mettē monde/de vrouwen telden die wonden/en verbljden haer daer inne/dat haer kinderen en mans inden strydt so rjderlick en vromelick hadden gheuochten. En ope vrouwen plegghen ooc inden strydt te stane/en plegghen die mannen te vermanen met woorden dat si pimmers vromelijc en stoutelijc voor haer vrijheyt en landen vechten soudē. Also dat hier wt de māsden strydt wonnen/die si liedē anders verlorē soudē hebbē/en haddē die vrouwen haer mans gheuen moet en courage gegeuen/waerom die vrouwen in Hollandt en Zeelandt in groten prijse hier voormaels gheweest;ijn. En men plachse ooc somtijts tot meerder vasticheyt van eenige verbande metten steden in een onderpandt te nemen bysonder die edele ioncfrouwen en houbaer maechden

Die vrouwen sooghen met haer mans inden strydt.

Die vrouwen plegghen inden strydt haren mans moet en couraige te gheuen.

bet Zeelanders.

te ontfanghē/en si en plegghē der vrouwen raet oft voorstentcheyt nyet te verfmaden noch te verontweerden.

Ten tijden dat Despassamus/ Titus/ Domitlanus;ijn sone/ Perua en Traianus Keyseren van Roome regneerden/so en warē onder alle dē duytschen die onder den Romeynē subiectie warē geen vromer/cloeker en stouter vechtender rjdderē en crjggers dan die Satauiers/dat warē mede Zeelanders/Hollanders en Drielen. Want also Cornelius Tacit. scrjft dat wien die Satauiers dienden waren verlekert victorie te hebben van hare vianden so vrome en cloecke mannē warē ter selfder tijt die Zeelanders/Hollanders en Drielen.

Cloker Satauiers onder welke mede Zeelanders en Hollanders te bent.

Tbegrijp der Cronijcken vā Zeelāt int corte.
Aenmerct dit inhoud/wilt naegewin haken
Deel vreedicheyts sal v hier int begin nakē
Binnen der cronijcke van zeelāt met corten vhalē/
Inden eersten lait v het rechte bekin maken
Vanden ouderdom van dien sult ghi dē sin smakē/
Hoe lange clant gestaen heeft int generale
En wat zeelant eerst was int principale
Eer dattet bewoont was dat vindt ghi clær/
En die steden ende eplanden altemale
Bevindt ghi expres liggende hier ofte daer
En wie dat met crachten ende neersten eenpaer
Zeelandt eerst wonnen ende ghingen bedijcken
Dat waren die Denen en Sotten voorwaer/
Ten liecht niet een hapt/ tsal so blijcken
Noch mencioneert men binnen der cronijcken
Van alle die Grauen van zeelant bekent
En vā die Borrellsche Heeren niet om versijcken

Een ontschuldighē

Die zeelant hebben gehouden int regiment
Totter tijt toe ons keplers nu zijnde present
Als heer e en prince tot slants onderstant
Carolus die vijfste van dien name excellent/
Alrijt vermeerder srijcx woom en vaillant
Als beskermer naest god vā dit voorigenoemde lāt/
In papse houdende elck een bysondere
Noch sult ghi vinden inder cronijcken/want
Datter sonderlinge saken gebuert zijn vā wōdere
Duertast den sin/ic bent v een vermondere/
Ghi beuindt veel teghenspoets en tribulacie
Dat lant gheleden heeft/waer duere ist tondere
Ouermidts tlyden der schaden van inuidacie
Dus laet ons God bidden tot elcker spacie/
Om zijn goddelike gracie tot alder tijt
Dat Zeelant mach prospereren in zijn conuersacie
Tot goeder eendrachticheyt ter gemeyntē profijt/
En dattet inder eewicheyt moet zijn beurijt
Voor die handen der vianden vol onuramen/
Maer papselic mach bliuen sonder haet oft nijt
En hen in oprechte liefde genererente samen
Dat ionne hi ons die daer leeft ende regneert
Inder eewicheyt/Amen.

Totten liefhebbers der Cronijcken/ een ontschuldighē.

Eminde lantslieden en vrienden v lie-
den si kennelick dat wij grote diligen-
tie en neersticheyt gedaen hebben int
ouerlesen/ende ondersoeckinghe van
vele diuersche Cronijcken en ghescrij-
ten om te volbrengghen dit werck dat wij voor han-

aen den leser.

den hebben gehad/daer wij qualiken toe hebben
comen gheraken/ouermidts datter van Zeelandt
hier voortijts luttel ghescreuen heeft gheweest/en
doct ghene datter gescreuen was/al meest bi bran-
de/en inuidacie/ oft and ongheluck vergaen is/
also dat wij hebben moeten duer soecken die scrifte
van oude gheloouelike mannen/die wij eensdeels
mondelinghe ghesproken hebben wat si in Zeelāt
by haren leuene van ouders tot ouders/vande ge-
legentheyt en oorsprongen van slant van Zeelant
ghehoort ende eensdeels mede beleeft hebbē. En
de ouermidts dat dye cronijcke van Zeelant voor
desen teghenwoordighen tijt noyt alleene/ oft op
haer seluen int licht en is gheweest/so en hebbē wi
sommighe daten des maents ende Jaers niet per-
fectelick moghen scrijuen/ghemerct dat onse voor-
saten eensdeels so negligēt zijn geweest/dat si ons
gheen scriften achter ghelaten en hebben. Insghe-
lijcx zijnder veel oude steden/landen en polders in
Zeelandt duer inuidacie vergaen/dat seer te be-
claghen is. Insghelijcx zijn sommighe steden ende
ouderdommen in Zeelandt verbrandt/daer wij ve-
le bescheets inne souden hebben moghen vinden/
Biddende daeromme alle beminders der cronij-
cken oft historie lezers van Zeelant/indien si eenich
meer lichts oft bescheets comen oft weten voort te
brengghen/vantgeene dat in Zeelant soude mogē
geschiet en ghebuert zijn/dat zijt souden willen int
lange scrijuen/dat wij int corte begrepen hebben/
ende onse simpelheyt/oft plompheyt van stijle ver-
geuen/biddende oock den almogenden hee-
re ons allen te verleenen gheluck/wel-
uaert ende hier namaels salicheyt.

Hier beghint die Ta

fel oft Register vander navolghende
Cronijcke.

An die Antiquiteyten oft onderdommen
der landen van zeelandt. i. Cap.
Hoe zeelandt vande oudtste historielcrij-
uers bescreuen wordt. ij. Cap.
Hoe die Sprambrijnen eerstmael in Hollandt en-
de zeelandt quamen. iij. Cap.
Van die meeste oudtste wateren oft stroomen van
zeelandt. iij. Cap.
Wat zeelandt plach te sine achteruolgende sommi-
ghe oude cronijcken. v. Cap.
Van die oudtste eplanden van zeelandt / daer som-
mighe cronijcken af scrijuen. vi. Cap.
Hoe dat die Denen ende Gotthen zeelant eerst be-
dijct hebben. viij. Cap.
Wie alder eerst Christen ghelooue in zeelandt ge-
predict heeft. viij. Cap.
Van die oudtste hauenen en diepten van zeelandt
die nu meest vergaen sijn. ix. Cap.
Vanden principalen oorspronc der steden van zee-
landt. x. Cap.
Hoe die eplanden van zeelandt ghenoeemt worden
ende eensdeels verlopen sijn. xi. Cap.
Van sommighe eplanden van zeelant oft polders/
die onlanck bedijct sijn. xij. Cap.
Van sommighe hauens daer dpe meeste harinck
bupffen af plegē te vare / en nu vgaen sijn. xij. Cap.
Van die grauen vā zeelāt / wat peggelijc in sine tijt
bedreuen heeft / van die eerste graue. xij. Cap.
Hoe dat die Borselsche heeren eerst in zeelant sijn
ghecomen. xv. Cap.

Dpe Tafel.

Van graue Dierick die tweede graue van zeelant
ende Hollandt. xc. xvi. Cap.
Van Graue Hernout dpe derde Graue van Zee-
landt. xvij. Cap.
Vā graue Dieric de. liij. graue vā zeelāt. xvij. Cap.
Vā graue Dieric die. v. graue vā zeelant. xix. Cap.
Vā graue Floris die. vi. graue van zeelant. xx. Cap.
Van graue Dierick die vijfste van dien name / dpe
vij. graue van zeelandt. xxi. Cap.
Vā graue Floris die. viij. graue vā zeelāt. xxij. Cap.
Vā graue Dieric die. ix. graue vā zeelāt. xxij. Cap.
Vā graue Floris / die. x. graue vā zeelāt. xxij. Cap.
Vā graue Dieric die. xi. graue vā zeelāt. xxv. Cap.
Van graue Willem die. xij. graue van zeelant / dpe
eerste van dien name. xxvi. Cap.
Vā graue Floris die. xij. graue vā zeelāt. xxvij. Cap.
Vā graue Willē die. xij. graue vā zeelāt. xxvij. ca.
Vā graue Floris die. xv. graue vā zeelāt. xxix. Cap.
Vā die. xvi. graue van zeelandt. xxx. Cap.
Van die. xvij. graue van zeelant xxxi. Cap.
Een corte summarie van dpe eertshertoghen van
Dostenrijck. xxxij. Cap.
Van graue Willem dpe derde van dien name / dpe
xviij. graue van zeelant. xxxij. Cap.
Van graue Willem die vierde van dien name / dpe
xix. graue van zeelandt. xxxij. Cap.
Van dat beghinsel der groter pelgrimagie van on-
ser liever vrouwen inden polder / inden eplande
vā Walcheren beuorden der stede vander Wee-
re. xxxv. Cap.
Van vrou Margriete Keyser Lodewijck van Sep-
eren weduwe de. xx. graue vā zeelāt. xxxvi. ca.
Een corte summarie van dpe genealogie van som-

Dye Tafel.

mige hertogen vā Sourgoingnen. **xxvii. Cap.**
 Van hertoch Willem van Seperen die. **xxi. graue**
 van zeelant. **xxviii. Cap.**
 Van hertoch Melbrecht van Seperen dye. **xxii. gra**
 ue van zeelant. **xxix. Cap.**
 Van hertoch Willem van Seperen dye. **xxiii. gra**
 ue van zeelant. **xl. Cap.**
 Van die Borstelsche heeren die ter selfder tyt in zee
 lant waren / als graef Willem int leuen was en
 hoe veel heeren daer waren **xli. Cap.**
 Hoe vrou Jacoba hertoch Willems dochter voort
 genoet die. **xxiiii. graefuinne** van zeelant. **xlii. cap.**
 Hoe hertoch Jan van Brabant die. **xxv. graue** van
 zeelant werdt. **xliii. Cap.**
 Van eenen groten slach die in zeelant ontrēt brow
 werthauen ghebuerde daer veel heeren en ede
 len wt zeelant verflaghen werden. **xliiii. Cap.**
 Hoe dat hertoch Philips van Sourgoingnen en
 vrou Jacoba vereenicht werden. **xlv. Cap.**
 Hoe hertoch Philips vā Sourgoingnen de. **xxvi. graue**
 van zeelant werdt. **xlv. Cap.**
 Hoe hertoch Kaerle van Sourgoingen die. **xxvii. graue**
 van zeelant werdt. **xlvii. Cap.**
 Van die grote valliantſchap die heere Henric van
 Borstle heere vander Deere met zyn ſchepē op
 ter zee bedreuen heeft. **xlviii. Cap.**
 Hoe dat vrou Marie vā Sourgoingnen die. **xxviii. graefuinne**
 van zeelant werdt. **xlix. Cap.**
 Hoe Marimiliaen eertshertoge van Oostenryck/
 ter Deere in zeelant quam. **l. Cap.**
 Hoe dat Vlissinghe in lant van Walcheren van die
 ſhypsenaers inghenomen was. **li. Cap.**
 Hoe dat heere Philips van Sourgoingnen hee

Dye Tafel.

re van Seueren troude ſoncfrou Anna vā Bor
 sele en werdt heere vander Deere. **li. Cap.**
 Hoe Philips eertshertoge van Oostenryck de. **xxix**
 graue van zeelant werdt. **lii. Cap.**
 Van die groote vloete die wt Spaengnen quā met
 ſoncfrouwe Janne dochter vanden Coninc van
 Spaengnen/dye bruyt van dye Eertshertoghe
 Philips voorghenoemt op Krenipen in Zee
 landt. **liii. Cap.**
 Hoe die Prince Kaerle van Oostenryck te Ghende
 gheboeren werdt. **liii. Cap.**
 Hoe hertoch Philips van Oostenryck / Coninc van
 Spaengen wert/ende ghinck te ſchepē van Kre
 muen in Spaengnen. **liiii. Cap.**
 Hoe Kaerle van Oostenryck coninc van Spaeng
 nen/heere van dese nederlanden Keyſer gheco
 ren wert/ende was die. **xxx. graue** van zeelandt
liii. Cap.
 Van die ouertoemſte wt Spaengnen in dese neder
 landen des prince van Spaengnen Philippus
 van Oostenryck die **K. N. Karolus** die. **v. van**
 dien name eenighe ſone. **liiii. Cap.**
 Alle andere nyewicheden ende gheſchiedeniſſen/
 die in dese cronijcke van Zeelant verhaelt ſtaen
 ſult ghi vinden elck op ſinen tyt/inde ende onder
 die voorgenomde Capittelen begrepen.

SOLI DEO GLORIA.

Hier beghinc die cronijcke van Zeelandt int corte.

Vande antiquiteyten ofte ouderdommen der lande vā Zeelant/wt die oude historie scrjvers getoghen.

¶ Dat eerste Capittel.

De oude historie oft cronijck scrjvers vā Hollandt en Zeelant scrjven seer diuersch en twijfelachtich / aengaende vanden ouderdommen vā Zeelandt.

Sommige scrjue dattet sine begin sel gehadt heeft als koomen. C. en

xiij. iare gestaen hadde / in welke tijt die heplige vrouwe Judith leefde / daer die onweders segghelike scrjtuere der Bibelen af mencioneert / en dat doen ter tijt int lant vā Belgien / dwelc men nu Henegouwe noet / was een hertoghe genoemt Walachius / een sel onghenadich tyran / die om zijt quaet leue en tyrannie wt / zyn epghe lant vā Henegouwe verdreue wert / totte frontieren vande waterē / aldaer hi doen een schip creech / waer mede hi in een lant quā / zep len dat wilt en onbewoont was gelegen onder die lande en beechen vā Zeelant / de welke Walach oft Walachius (nae dat in sommi ghe Hollantsche Cronijckē verhaelt word) soude eerst dat eplandt van Walcheren bedijct / bewoont ende beseten hebben.

Andere scrjue dat dese Walach oft Walachius een fortreffe oft stercke int lant soude ghemaect hebben / daer namaels die stede vā Middelburck ghefundeert en getimmert wert. Waerō Hugo Floriacensis scrjft inde cronijcke van Lotteringe / dat dpe

zeelant hadde zijn beghinsel als Roomen ghestaen had. de. C. iaren ende. xiij.

walachius heeft walche de eerst bedijct

De Cronijcke van zeelant

graue van zeelant vā Walachius huer afcoemste hebbe / En datter noch vele andere eplandē van eenen Zalando bedijct zyn gheweest / waer af tgeheel lant zeelant genoemt wort. En dat die selue Zalandus die giganten oft Ruelsen wt Albien soude verdreue hebben. Aldus is tscrjue seer diuersch. Mer ghelijc Plato die Philosooph scrjft / so is alle oudt heyt met fabulen ghemengt.

Zalando heeft heel eplanden in zeelant bedijct.

¶ Hoe Zeelandt vande historie scrjvers bescreuen word.

¶ Dat. ij. Capit.

In Zeelant woont tlaeste volck der duyscher naticn / en is een seer waterachtich lant. Vande sonnē opganc aen deen side / heeftet Hollat / en Vlaenderē aende mid

dach side / en aende Westside ouer zee Enghelant. Dit voorgenoemde lāt als Petrus Apianus ende Sebastianus Munsterus scrjue / lept geheel en al int water / en wort beschudt / beschermt / met clepachtighe dijcken / om datter soude zee water dē volck ke datter in woont nyet schadelich oft hinderlic en soude wesen / so wanneer dpe dijcken wel bewaert wordē. En is (Sode lof) een seer vruchtbaer landt / dat veel corens en grepns voortbrengende is / als Gerardus Nouiomagus en Hadrianus Barlandus scrjuen / hoe wel dattet op veel plaetsen seer naect van boomen staet.

Zeelant lept geheel en cores omme int son te water.

Inghelijc is Zeelant populoes en rijk vā menigherhande vruchte / mer seer secht volc / seer vreedtsaem teghen malcanderen / nyemant moeplijc ofte lastich / malcanderen seer getrouwe. Onder twelcke voic vintmer vele die godvruchtich zyn. Sommi ghe geneeren hem ter zee varende met schepen / in vele vreemde diuersche landen om coopmanschap

zeelandt gheueert he met schepen ter zee varende.

Dye Cronijcke

te doene. Andere geneerē hem met visscherien/ toe-
 reedende grote schepē diemen bupfen noemt/ die-
 men met wintich oft dertich mannē inde zee seynt/
 elck nae zyn grootte/ om den harinck daer mede te
 vanghen/ den welchen harinc geuangen wesende/
 men sout en part in tonnen/ en wordt also in vele of
 uersche landen ghesonden en gheuoerd. Desghe-
 lijcx zinder noch ander visschers die theel iare due-
 re den daghelischen vaert varen wt om visschen/
 met cleyne schepen/ diemen Dijnckē oft houboots
 noemt/ daer mede dese landen eensdeels ghespist
 worden/ wanter veel waterschepen zyn/ daermen
 den visch leuendich in houden mach/ en voerense
 tot wat plaetsen oft steden datmen wil/ daer alsoan
 den visch vercoft wort.

Andere doen grote lant neeringhe/ seer reerste-
 liken lant bouwende/ om alderhande vruchtē daer
 op te zayene als alderley coeren ende zaet/ ghelock-
 tarwe/ rogge/ gherste/ hauere/ boonen/ aertweten/
 lijfaet en coolsaet. Noch zind ander die hē geneerē
 metter meeneeringe om mee te setten en te plantē
 daer menich schamel mensche zyn broot mede win-
 nende is/ so wel kinderen als mans ende vrouwen/
 dye welke mee na datse tot perfectie ghecomen is
 van vele schamele mannen ghedoluen wort/ die wt
 diuersche landen alle iare in Zeelant comende zyn/
 om dye te deluen wter aerden/ na dat die selue mee
 ghedoluen is/ so wortse in stouen ghebrocht/ dwelc-
 he groote bupfen zyn/ daer toe gheordineert om te
 selfde mee te bereyden ende te drooghen. Maer
 eer dese mee bereydt is/ costse so grooten gheit/ dat
 se menighen man byster ende menighen man rijck
 maect/ wantse somtijts seer leeghe van prijse is/ en

In zeelant so
 men veel diuer-
 se visscherie die
 hem lieken ter
 zee geneeren.

Zeelant is een
 buich waer
 van diuersche
 rozen en gree-
 ken.

Wet te setten
 de planten / en
 te bereyden is
 een goede nee-
 ringhe in zee-
 landt.

van Zeelandt.

De staet af/ ende somtijts rijcke ende is seer hooghe
 van prijse.

Hoe dye Sicambriē eersmael in Hollandt
 ende Zeelandt quamen.

Dat. iij. Capit.

Soz die gheboorte ons salichmakers Je-
 su Christi. M. C. ende. lvi. iaren staken hē
 te samen dye Sicambriē / dyemen nu
 Branckē noemt/ ende quamen met veel
 schepen ouer dye zee / in meyninghe dat landt van
 Britanniē te winnen / arriuerende aenden zee-
 schen cust. Die Slauen dit vernemende hebben si
 sommighe schepen ghehadt daer si opter zee mede
 quamen inne totten Sicambriē/ haer verwinnē
 de/ veel volck afflaende/ beroouende/ ende haer sce-
 pen nemende/ en zyn also weder tot Slauenburck
 ghekeert/ dwelcke hier voormaels Vlaerdinghe
 was/ maer nu (God betert) verre in dye Nase ver-
 droncken/ die welke Slauen doen ter tijt hem ghe-
 nerden in die wouden/ proccerende slamen on-
 der malcanderen veel kinderen/ so dat si haer strop-
 en moesten/ ende ghingen eensdeels wonen ouer
 die Nase/ datmen nu zuydt Hollandt noemt. Ande-
 re togghen in zeelant/ dwelcke doen een eplant was
 dye hem gheneerde inde zee/ maer die ouer die ma-
 se woonden gheneerden hem met hoepen/ peerden
 schapen ende andere beesten.

Sicambriē
 noemen nu
 die branckē
 hadden eenen
 coninc genoeft
 Menapit zyn
 nu gelde esche
 cleefchen ende
 luyckenaers.
 ter.

Zeelandt was
 een eplant voor
 Christus ghe-
 boorte.

Wande meeste oudste wateren ofte stroomen
 van Zeelandt/ daer die cronijcken af scriyuen.

Dat. iij. Capit.

Dye Cronijckē

Sommighe historien oft cronijckē verclā: rē en verhalen dat ten tijde vā C. Julius Cesar/dwelck was voor Christus ons salichmakers geboorte. vloij. iare in Zee-

lant niet dan giganten en Quelsen en woondē / En dat doen ter tijt die dupnē van Vlaenderen / Hollāt zeelant / en Brielāt tot veel plaetsen by een en aen malcanderen quamen. Petrus de Aliaco episcop? Cameracensis en meer andere cosmographen scriuen / dat de Schelde alrijt zyn vlucht en loop wt Picardien ghenomen heeft / en duer diuersche steden vā Picardien / desgelijcx door die stede vā Doornicke loopt oft vloeyt / duer Vlaenderen tot verscheyschepden plaetsen / desgelijcx duer Brabant voorbi Hantwerpe / sinen cours nemende tusschē Brabat en zeelant / hē also sprejvende duer dye eylandē vā zeelāt oost en west / en sichten heeft hē tselte duer vlieten oft weelen gesprejt / van zeelant nemende sinen cours oft loop tot in dye zee allomen daghelijcx sien mach.

In zeelā pleghen sy gante ende ruelen te woonen.

Dwater van der Schelde sprejt hē door diuersche eylandē vā zeelāt

zeelant ende Vlaenderen was anner te tijden vande eersten heylen Otto.

Anno dñi. sc. C. et xxxvii.

Joannes Borsalus scrijft / dat doutsche vloet wa ter vā zeelant tselte was / en dwater dat men den hout noēt / twelc wt ter tijt tusschē zeelāt en Vlaenderen vā tselte inde zee loopt / daghelijcx grooter breeder / wijder en dieper geworden is / sichten dat die dupnen vande wselingen tusschē Vlaenderē en zeelant gheschepden zyn / dat was ontrent den iare neghen hondert ende. xxxvii.

Dye alder oudste cronijck scrijvers van zeelant scrijuen dat die Schelt voor by Hantwerpen tusschē Brabant en Homerwale alrijt duer zeelāt hē in diuersche plaetsen gheschepden heeft / en also inde zee sinē cours oft loop ghenomen / voor by den

van Zeelandt

Roompot dē welcke Roompot / ten tijde vande Ro meynen / tstercke vā zeelāt was / maer sichten duer inundacien en gront braescelen vanden water ver gaen. En die Schelde is vā daghe te dage groter geworden duer tselte vanden dupnen duer twa ter dat wter zee gecomen is / en van dopper water dat seer grof en groot wt tgeberchte ghecomen is also dat die stroomen seer sterck geworden zyn / ende dye diepten seer wijt ende breedt.

Het opper wa ter ende zee wa ter heeft veel diepten in zeelant ghemact

Wat zeelant plach te sine achteruolgende som mige oude cronijcken. Dat. v. Cap.

Cornelius Baccus scrijft dat hi in warach tige scriftē van zeelant gevonden heeft dat zeelant ontrent Christus ons salich makers tijde en lange daer na; dan sco ren en beechē en was. En dat die Schelt ter seluer tijt principaelste water was / dat wt Picardien in zeelant sinen loop oft cours hadde / hoe wel datter veel waters wt sommige gheberchten herwaerts comende was. Die ander waterkens die in zeelant warē / en werden ter seluer tijt niet dan voor vlietē oft weelen gerekent / daermen alderhande visschē in vangente was. Hoe wel datter so grote diepten nyet en waren alst naemaels geworden zyn. Ande re scrjue dat nader hant de dupnē verwaeyt en vā gront braescel afghewallen zyn duer t groot opper water dat van bouen wt tgeberchte ouer dese beec ken en schorē geuloeyt is / sulcx dat twater vā bep de siden so geweldich en oueruloedich by lanchede vā tijden gecomen is / dat die dupnen vā dage te dage minder en clepnder geworden zyn / en de diep ten ende stroomen seer vermeer dert.

In zeelāt waft boumact is dan scho: ee en beechen.

Die meeste waterē in zeelant en pleghē niet dan vlieten en weelen te zyn.

Vande outste eylanden van zeelant / daer som

E

Dye Cronijcke
mige cronijcken afschryuen. **Capit. vi.**

Aermanus Bohanus scrjft dat int iaer
naerder geboorten ons salichmakers Je
su Christi. viij. c. en. xxvij. clant vā Wal
herē/Schouwen en clāt vā Borselen de
meeste en grootste landē vā zeelāt warē en best be
woont/maer op sommige plaetsen zynse groter/lā
ger/breeder en wjder geweest danse nu (God be
tert) zyn/hoe wel dat zeelāt dicwils vā malsanderē
gedijct en gepoldert is geweest/duer diuerse imun
darien of grontbraeclen/ als Cornel. Sat. scrjft.
Dupuelant/noortbeuelant/wolffaertodijc/zuytbe
uelant/dese eplandē (na dat wij in diuersche cronijc
hē vindē) zyn sichten tjaer. viij. c. en. l. na der geboor
ten Christi bedijct metter clant vander Tholen.

Adrianus Barlandus (die een geborē zeelander
en lector der groter vniuersitept oft hoger scholen
van Louen gheweest is) scrjft dat binnen sinen tij
den in zeelant. xvi. eplanden waren / aengaende vā
npeuwe landen oft polders/die binnen. cc. iaren oft
meer bedijct zyn duer aengroeyngē oft aenwasstingē
van lande/sullen wij met Gods hulpe int ver
uolghen deser cronijcken scrjuen.

¶ Hoe dat die Denen oft Sotten Zeelandt eerst
bedijct hebben. **Cap. viij.**

Cornelius Battus/ een geborē zeelander
in zjnder tijt medecijn der stede vā De
re scrjft inde cosmographie bi hē getran
scateert/ dat int iaer ons salichmakers Je
su Christi na der geboortē. viij. c. en. lviij. de Denē en
Sotten in Zeelant sommige eplanden bedijct sou
den hebben. Also dese oude nauolgende veerskens
wtwijsen/waer inne si hooghe berghē maecten als

Die outste ey
landen vā zee
landt pleghen
groter ende
breeder te zyn

Zeel npeuwe
eplanden zyn
der in zeelant
bedijct.

van Zeelandt

men noch heden daechs voor ooghen sien mach in
sommige eplanden/bisonder in Walcheren/Borse
le/Noortbeuelant/Schouwen/zuytbeuelant/ende
Dupuelāt/ op die welke bergen si vluchtende warē
met haer beestē/om haer en die selue beesten te sal
ueren vandē water/wāneer die vloet wter zee was
comende als dwater wassende was/ sulcx dat si op
die schorren noch nergens wj en souden hebbē ge
weest/en bleuen daer op die voorgenomde bergē
met haer beesten ter tijt toe/dattet water wederom
me ebbende en afgaende was/op dat si alsdan we
derom souden mogen dijckē/dit deden si so dicwils
en so langhe tot dat si clant al bedijct hadden/alsoo
besittende en bewonende selue bedijcte lant/so lā
ge tot dat si daer wt verdreuen en veriaecht warē/
so ghi int veruolch vander cronijcken noch verhoor
rē sult/als blyct bp dese nauolgēde latijnsche veers
kens/dye meer dan vier hondert iaren out zyn.

Insula cincta salo, cui Scaldæ flumen origo
Pars est in Zeeland. quam prius ædificant
Gentes Danarum restant vestigia quorum,
Has tamen ad propria compulsi hic Phrisia,
Nam tam lata fuit quam ab Elui flumine cepit.
Et fecit magnum nomen vbiq; suum.

¶ Daer ten vloepder in dier tijt so hooge nyet alst
nu daghelte doet in Zeelandt/nae dat dye sommi
ghe scrjuen/want dat water wt der zee soo ouer
vloedelijcken int landt nyet en quam/ouermits dat
dye gaten vander zee/so breet en wjt niet en warē
alst nu ter tijt zyn.

Cornelius Battus scrjft dat oostwaerts vā De
nemarchē veel eplandē zyn/en daer is een eplāt in
Denemarcken/dwelcmen Zeelāt noemt/daer die

E ij

Dye Denen
maecten bergē
in zeelant also
men si mach

Dye Denen
hebben zeelant
bewoont ende
eensdeels be
dijct.

¶ Een plaec in
zeelant niet so
hoge te vloep
en alst nu dag
helte doet.

Dye Cronijcke

lant van zeelant ald' meest sinē naem af heeft wt ten welken eylande vā Denemarcke veel volcx quam met haer gebuerē/om dit lant vā zeelant by Vlaen deren te bedijcken/daer wi nu af scriuen.

¶ Wye alder eerst Christen ghelooue in zeelāt gepredict en geleert he. ft. ¶ Dat. viij. Cap.

Beda die waerdige priester heeft Ecclesia stica historiā bescreuē de gestis Anglorū in. v. boeckē/waer in hi scrijft dat s. Wille boort den eersten bisschop van Wtrecht/ te Westcappelle in Walcheren ald' eerst Christē ge looue geplamt/ gepredict/ geleert/ ghesticht/ en tge heel lant vā zeelant totten Christen ghelooue ghe bracht heeft/welcke stadt van Westcappelle vandē water vergaen is/want daert doen ter tijt stont/is nu wel (God betert) anderhalf mijle verre inde zee.

En dese heplige man sinte Willeboort voorgenoēt sterf na der geboorten Christi. ¶ CCCC. XXXvi. iaer op den seuensten dach van Nouember/ als hy dat bisdō van Wtrecht hadde berecht en geregiert ontrent. El. iaren/ en zjn lichaem wert gebrocht en begrauen in een clooster van sinte Benedictus oor dē/ gelegen op die Noelele int sticht vā Triere/ dat hi binnen sinē leuē hadde gesticht en ghesandeert.

¶ Vande oudste hauenen ende diepten van zee landt die nu meest vergaen zjn. ¶ Dat. ix. Cap.

Die veranderinge der diepten en hauens zjn leer quaet om scriuen/ ouer midts dat in zeelant dicwils alle vjfrich oft hōdert iaren verlopen gecomen zjn/ duer inun dacion oft lantbreckinghe/waer duere dye stroomen verlopen als dicwils in onsen tijden geschiet is. Die vermaerste hauens en diepten daer die cro

van Zeelandt.

nijcken afscrijuen zjn meest vergaen/om datse soo drooghe en ondiepe gheworden zjn/ sulcx datse by lancheyt vā tyde tot diuersche plaetsen toe gedijct zjn. Ald' bljshelick is int lant van Schouwen in zee lant ontrent dat Cartusers clooster Spon genoēt/ ende elders ontrent Ziericzee.

En waer hier voormaels gheen diepten oft ha uens en plegghen te wese/daer zjn nu die diepste hauens gheworden. Men leest oft men beuint niet dat in Walcheren ouer. cccc. iaren eenighe groote schepen quamen/ oft datter eenighe grote hauens waren dan ter Sluys in Vlaenderen en te Westcappelle in Walcheren/ dwelcke sichten (God be tert) vergaen is / achteruolghende dye oudste zee rechten/dye meest houden en luyden opter Sluys ende Westcappelle.

Sommighe scrijuen dat Steenberghe een gro te vermaerde roopstade plach te wese/ so datter veel schepen arrueerden/ die t gat vander goe ree/ (die welcke doen ter tijt dye beste ree was) inqua men/maer nu gheheel ende al vergaen is/ en daer dye principael diepte plach te wese/is nu die On de tonghe/ Somersdyck/ Werhernisse/ ende ander landt. ¶ En daer zjn meer ander polders bedijct.

Inghelijcx leestmen dat Dreytschere/ dwelcke doen een eylandt ende polder op hem seluen was/ en meer dan ouer. c. iaren mede gedreuen heeft/ dat doen ter tijt die principael hauene was/ daer de sce pen vā Zieringzee wt liepen oft voeren/wanneer si begheerende waren oost oft west te zeplen/ Maer is sichten wederom bedijct/ als men metter huipen Sods noch hooren sal.

Inde oude cronijckē vīndtmen bescreuen dat de

Die oudste en vermaerste ha uens vā zeelāt sijn veel ver gaen.

In walcherē en plach geen sondringhe diepte te zjn.

Die oudste zee rechten vā zee lant luyden al der meeste op Westcappelle.

Op out Dreyt schereplach en schoon hauē en grote diepte te zjn.

Handwritten marginal notes in Latin and Dutch, including names like 'S. Willeboort' and dates like '690'.

Dye Cronijcke

admirael van Brancrichte duer Noortgouwe met veel schepen voor Ziringzee quam te ghens graue Swye.

Brouwershauen na dat wÿ in sommige cronijcken ende ghescrijften beuonden hebben / plach een hauen te wesen / daer dat meeste bier wt Hollandt inne quam / waer af dattet sinen name ghecregen heeft / dwelcke was eer dye stroomen ende wateren int lant so groot quamen. Ende in dien tijden plachten iselde bier dat wt Hollandt te Brouwershauen aenquam / met schuyten oft cleyne scheepkens ouer die veerkens vanden eplanden te brenghen / hoe weldatter nochtans gheen en sonderlingheit vaert binnen den lande van hueden oft coggeschepen en was / alst op den dach van huyden is. Ende aen brouwershauē is veel noorlants aengegroeyt ende ghewassen sichten dien tijt.

Men beuindt in sommige oude handtuesten oft priuilegien by diuersche grauen ende heeren van Zeelandt den steden oft dorpen ouer. CCCC. jaeren ghegont ende ghegeuen / inde welke handtuesten ende priuilegien van Maeswater ende Vepdenzee gemencioneert wort / twelcke van geleerde ende ondersochte mannen van Zeelandt gheintepreteert wordt / dat dye handtuesten ende priuilegien te dien tijden ghegont ende ghegeuen / gheen sonderlinghe groote schepen in Zeelandt en quamen / dan ter goeree / inden Buele / ofte in Noortgouwe / want Tweere gat oft dye wieslinghe doer ter tijt so wel niet bekend en waren / om met schepen in te comen / als men inde grote cronijcke vā Vlaenderen / bysonder sien ende lesen mach.

¶ Vanden principalen oorspronck der steden

Op brouwers hauen plach het meeste bier wt Hollandt te comen.

In walcheren en pleghē sonderlinge geen grote schepen te comen.

van Zeelandt.

¶ Dat. x. Capittel.

¶ Cornelius Tacitus een vermaert historie scrijver vanden Romeynen / beschrijft meest wat sommige Keyseren in duytlandt bedreuen hebben / ende hoe Claudius den Keyser int wout sonder ghenaden gheweest soude hebben / twelcke wout vanden sommige ghehouden wordt voor Hollandt / Zeelandt ende Vlaenderen. Ende dat Claudius dye Keyser sekere casteelen in Hollandt ghemaect soude hebben / achteruolghende die cronijcken vā Hollandt.

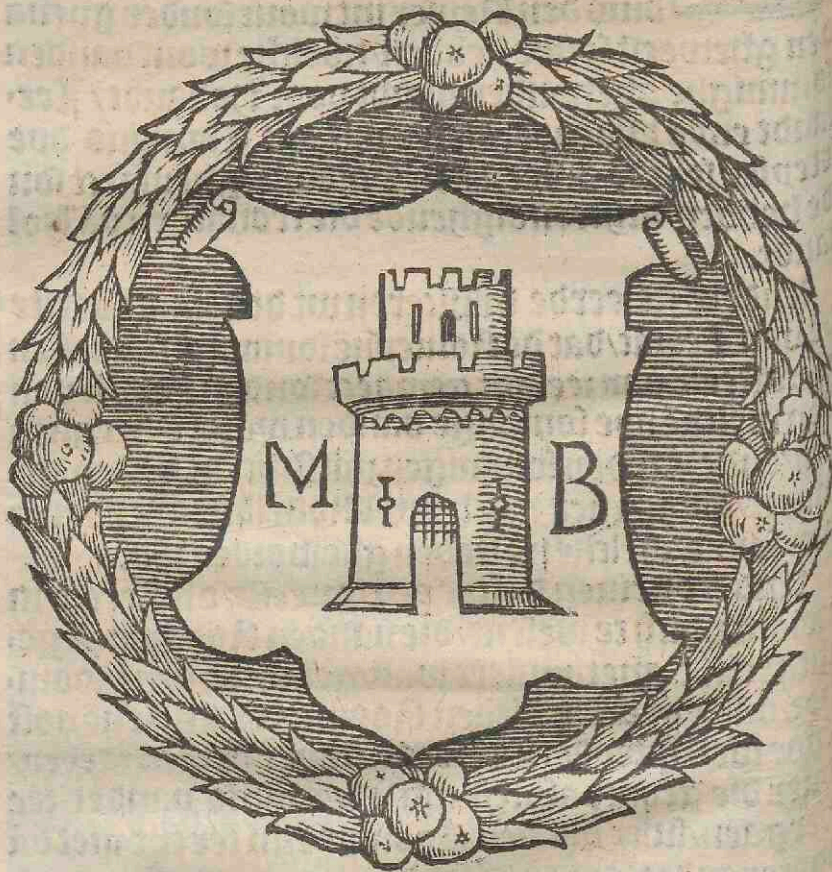
Andere geleerde suspiceren wt den namē der stede vā Zeelāt / dat de Romeynē sommige fortreffen en casteelen van zeelant gemaect souden hebben / vanden welke dye sommige vanden watere vergaen sijn / ende vanden sommigen sijn sichten steden gemaect / als men sien mach by Middelburch ende Hoerwale / welke nu steden gheworden sijn.

Andere scriuen datter een fortreffe oft stercke in zeelant plach te wesen / die vanden Romeynen gesicht ende ghetimmert was / gendemt den Hoompot / ontrent den welchen Hoompot Tschelt hē oost ende west sprede. Naer is nu ouer die.ccc. iaeren / duer die groote afbrekinghe des lants vander zee vergaen / sulcx dat den Hoompot nu ter tijt niet dā water ende zee en is / ghelijcmen dagelic sien mach dat alle dye schepen die van Oosten oft Westē Ziringzee wter zee comen / tsi int wuaren / oft int incomen den Hoompot duer moeten passeren.

¶ Vanden oorspronck der stede van Middelburch / dwelcke die hoofstadt is van dat eplant vā Vlaenderen ende van Zeelandt.

Die Romeynē en hebben sommige stercke casteelen in zeelandt gehad.

Dye Cronijcke
MITELLIBVRGVM.

MIDDELBVRCH.

van Zeelandt.

Ego Floriacensis scrijft/na dat Zalandus
teplāt vā Zeelāt gesticht hadde/dat hi toē
middē int lāt eē burcht tēde makē die welt
ke hi na sinen vadē Niptellus noemde/vā
welcke burcht namaels een eerlike stede

Gemaect wert/diemen nu Mittelburch noēt/ghelijc
men ooc inde epistolē vā Erasmus Rotterodamus le
sen mach/dat dē name vand seluer stadt in latijne is
Mitelliburgū. Nochtans wortet vande ghemeyne
lieden in duytisch Middelburch geheeten om dattet
middenint landt van Walcheren ghelegen is.

In sommige Italiaensche cronijcken vintmen be
screuen int generale/als die Romeynen in haer mee
ste triumphē warē dat si maer drie burgen en hadde
die seer vermaert warē/eenen in zeelāt daer nu Mid
delburch staet/den anderen in langedock Brancryc/
daer nu Nompeliers staet/en dē derden in Spaeng
nien/daer nu Burgos staet. Naer hoe ont dat dese
stede vā Middelburch is/oft wiese eerst gefundeert
en gesticht soude mogen hebbē/en rōnen wij niet se
kers af scriuē/wātmen hupdensdaechs brieuē binnē
Middelburch vintt dattet een dorp genoēt was. In
gelijc isser binnen Middelburch tweemael groten
brant geweest/sulcx dattet stadthups op twelcke ve
le oude gesten en secreten vā Zeelandt warē/metter
westside vānder stede verbrande.

Ter seluer tijt vbrante het Augustinē clooster met
half die stede. Sijnē. cr. iare daer na oft weynich mīn
na dat die sommighe scriuē/vbrande weder tderden
deel vāder stede aende nootside/en dābdie/daer tal
der ouste librarie doenter tijt was/in zeelant/vbran
de mede/mettet clooster vāden bogaerdē/dat onlācx
getimmert was/en noch wel hondert heert steden.
Sijnē der stede van Middelburch heeft voornāels

Middelburch
is in sommige
Italiaensche
cronijcken be
kent.

Middelburch
is tweemael
verbrant.

Dye Cronyckē

een burcht oft casteel gestaen / waer af men noch op den dach vā hupdē die selue strate / den burch noemt Ende der stede principael wapen is noch eenen gulden burcht in een root velt.

Men vint in sommighe Vlaēsche cronyckē bescreuen als tgraefschap vā Vlaenderen en Walcheren / amter aen malcanderē warē / dat die graue haer habitacie ende woonstede te Middelburch pleghen te hebben.

Andere scrijuen dat hier voormaels die grauen vā Zeelant en Hollant te Middelburch plegen te wonen in tgraueu straeckē / daer nu tclooster van sbart grauen houe staet / dat wel eer sgrauē hups oft wooninghe gheweest is.

Men leest in sommige cronycken dat int iaer ons salichmakers. M.c. en. xxi. te Middelburch een clooster vādē reguliers monickē was die den ter tijt dier werdē / en men stelde daer and weder in diemē noch premonstrepten noēt / die aldaer op den dach vā hupdē noch sijn. Van welke clooster bi coninc Willems tijden een Abdie gemaect werdt / en seer rijckelich bi hem beghiftet. Dye kercke vander Abdie is de oudt stehoofkercke van Middelburch / waer inne vele diuerliche grauen en grauinnen van Zeelandt en Hollandt begrauen ligghen.

By coninc Willems tijden en was Middelburch maer een woeste en onbewoonde lantstede met aerde wallen gesterit / maer sichten dat de steden vā dē Slups / Brugghe en ont fremuen vergaen sijn / ist van daghe te daghe beter gheworden.

Middelburch is een koopstadt die in vele diuersche landen seer vermaert ende wel bekennt is / als in Spaengnen / Franckrijcke / Portugale / Enghelant / Schotlandt / en meer andere / bysonder om die groo

Die graue vā zeelandt hebben hier voormaels haer woonstede te Middelburch ghehad.

Middelburch in zeelandt is een vermaert koopstadt in viel landen bekennt.

van Zeelandt.

te diepte / en hauenē die nu daer onlact gemaect is.

Inghelijck om die schoone ree die by den oostdyck van fremuen is / also dat die schepen wt wat landen si souden moghen comen / sonder sorghe en perijckel ligghen moghen / sulcx dat Middelburch die principaelste hauen van Zeelandt is gheworden ende die vermaerste koopstadt / want seer groote handelinge is / bisonder van roopmanschappe dier ghedaen wert / vanden goeden die wt Franckrijcke en Spaengnen comende sijn na wtwijlen van dese nauolgende latijnsche veerskens.

Classifero portu, ac fida statione, carinis

Mittelburgum nobile conspicitur.

Vrbs populo, gazaq. potens, & amabilis extris

Vix est in mundo clarius emporium.

Hoe rechte oft principael fremuen vergaens / ende den oostdyck welcmen nu fremuen noemt / der ree van Middelburch is.

fremuen als dye sommighe scrijuen is nu byrans int diepe / (God betert) / welck dier gront braeckelen ende afuallinghen vander zee gheschiet is / daer hier voormaels een schoone ree ende hauenē gheweest is / totter welcke veel schoone schepen pleghē te comen wt diuersche landen / want te Middelburch en was doen ter tijt maer een weel van een hauen / ende nergens nae so groote neeringe alster op fremuen doen was / welc fremuen een schoone dorp was / taer een schoone kercke stont ende een reguliers clooster / diwelck verstelewerde / ende werdt inden polder vider Were ghesundeert / daert noch op deser wen staet.

fremuen heeft mede sijn singulaer heeren ghe-

¶ 4

Die fremuen is geheel dooz grontbraeckelen vergaen.

Die van fremuen pleghen haer singulaer heere te hebben.

Dye Cronycke
 hadt/vande welke noch sommige int leue zyn / dye
 vā een onde grote stāme en geslachte gheweest zyn
 en hier voormaels aen thups vā Borssele en ter We-
 re gehhlyc dicwils zyn gheweest.

Die laetste en meeste afbrekinge die Xremuen ge-
 leden heeft/was ten tijden van heer Gillis van Xre-
 muen/int iaer. M. cccc. xxxviiij. Xpeu Xremuen oft de
 oost dyc vā Middellburch/ is naer der hant seer op ge-
 comē en een schoon dorp gewordē/ dwelcke onder de
 iurisdicctie van Middellburch staet/ daer nu ter tijt de
 principale gauene oft ree is van heel Zeelant.

Wandē oorspronc der stede vā Ziringzee/welcke
 die hoofstadt vā teplāt vā Schouwen is in zeelāt.

Ziriguos was
 die sone vā za-
 lando.

M En vint inde Hollantsche cronhckē die wt
 vele diuersche autoren gecopuleert zyn be-
 screuē/ hoe dat Ziringus die sone vā Zalā-
 do van sinē broed wt Pannonien vdtrenen
 wselende/ is hi inde wterste eynden gecomen vanden
 lande/ om zyn hanteringhe te doene/ dwelc was der
 rinc moer wt die schorē in zeelandt te deluene/ en in
 aschen te branden/welcke aschē men siedende was
 met sout water inde keeten/ en also gesodē wselende/
 worde schoon wt sout/waer duere men seyt (na dat
 dye sommige geleerde suspicerē) dat Ziringus voor
 genoēt de cōste vā also sout te makē int lāt vā Schou-
 wen eerstmael gewondē en begonnē heeft/ en also zyn
 se int lāt van zeelant aende sout neeringe ghecomen/
 twelc noch daghelic Ziericzee te Romerswale/ ter
 Goes en op Xremuen die grootste en meeste neeringe
 is van gansch zeelandt diemen ouer. cccc. Xaren
 ofte meer ghedaen heeft.

Int lāt inde ke-
 een te siedē is
 eerst tot zieric-
 zee begonnē.

Andere scriuē dat dese Ziringus (na wsen die stadt
 van ziericzee hare naem voert) hē zeer sterckelike ter

van Zeelande.
ZIRIZYA

ZIRICXZEE

zee soude geneert hebbē/so met visscherien en ander
 zee neeringe/ en heeft aldaer een schoone woonstede

Ziringus he-
uet de stede van
Ziericzee eerste
ghesundeert.

Dye Cronijcke
ghetimmert ende doen maken.
Inde historie van Botteringhe vntmen bescreuen
dat Zalandus die stede van Middelburgh ghesticht
en ghesundeert soude hebben ende Ziringus die ste-
de van Ziericzee.

Wat Ziringus oft Zierick dye stede van Ziericzee
ghesundeert ende ghesticht heeft bewyssen ons dese
naeruolghende veersen / dye meer dan vijf hondert
iaeren out sijn / ende luyden aldus.

Int jaer acht hondert ende neghenuertich mede/
Was ghesundeert Ziericzee die stede
Si eenen dye Ziringus gheuoemt was
Alsomen inde oude cronijcken las.

Doemen doctraue van onser vrouwen
Maers hemeluaerts begonste te bouwen.
Votharius was heylser int rijckemachtich
Ende heertoch van Sabant dats warachtich/
Somen vindt int clare ende wel besette
Die sondaechs lettere was doen die f.

Noch gheuen daer af oock ghetuygenisse dese twee
latijnsche veerskens / dye seer out sijn.

Construitur locus hic per quendam nomine Zieric
Fit post hoc oppidum nomen habendo suum.

Dese selfde stede / hoe wel datte lange gesundeert
gheweest is / wordt nochtans eerst inde Hollandsche
cronijcke bekent / ende was een stercke van Zeelant
int jaer ons heeren. M. cc. en. x. waer van die onderla-
ten haren rechten landsheere bouen andere steden van
zeelant seer ghetrouwe gheweest hebben.

Men leest in gheenderhande cronijcken datte ha-
re stadt van eenigherande vianden verloren hebbē/
hoe seer si nochtans van graue Swie van Vlaende-
ren belegghen waren / en hoe veel bloets datter voot
Zirinczee te dier tijden ghestort was / nochtans ble-
uen si haren heere ghetrouwe totter doot toe.

Die van Zieric-
zee hebbe haer
lants heere al
ont getrouwe
gheweest.

van Zeelandt.

Also dat si noch op den dach van luyden tot een tee-
ken voeren eenen rooden schilt met eenen swarten
leuwe daer inne.

Men beuindt bi warachtighe scriften / gemerckē
ende oude sabbijcken / dat die graue van zeelant hier
voornaels binnen Zirinczee een schoon casteel ronts
omme wel bemuert ghehadt hebben / daer si haer re-
sidencie hielden / wanneer si binnen die stede quamē/
welcke metter tijt vgaen is / op de welke erue noch
op den dach van luyden staet een hups daer de burch
graue sijn hooghe vierchare houdende is / welke
plaetse noch hebē daechs sgrauen hof genoēt wort/
ende leydt by dmarct velt achter die monster kercke.

Inghelijc vintmen in sommighe Fransche ende
Vlaemische cronijcken / dat die van Zirinczee die mee-
ste schepen van dese neder landē ter zee varende had-
den die doen ter tijt ter hauenē quamē in outdrep-
schere / daer na opte hauen van westen schouwen / en
de naemaels op Gordendamme / maer dye schepen
sijnse al quijte geworden dier quade fortune der zee
sulc datter. xvij. groote schepen inde zee op een jaer
bleuen met volcke ende al datter inne was.

Zirinczee is dye outste rijckste stadt van zeelandt
die haer seer gheneerende is met visscherie / lantnee-
ringe / soutneeringe / om wit cleyn sout van grofte sie-
dene / daerse menige grote hupsen en keeten toe heb-
ben inden welchen men slout siedende is. Inghelijc
hebbē si noch de meeneeringe / daer veel luyden mede
rijcke oft rijcker gemact wordē / wantse groot gelt
kostende is eerste geplāt / gewict / gedoluen / en in sac-
kē ghebrocht wort / waer toe grote hupsen ende sto-
uen gheoordineert sijn.

Wandē oorspronc der stede van Romschal in
zuydvelandt.

Die van sterck
zee plegen dye
meeste schepē
van dese landē
ter zee varende
te hebben.

Dye Cronycke

James Sorsalus wijle teekē van zanten
burch met meer and geographi noemē de
se stede Romers wal/ ofte Romers stercke/
waer wt si suspiceren willen en vmoeden/
dat ten tyde van Julius Cesar dye Romeynen daer
ontrent een fortreffe oft stercke ghehadt hebben/ die
daer gemact was om de capiteyn vā Brabāt Dion
Antigon genoēt als mē leest in Cōmenta. Cesaris lib.
4. mede te bedwinghē/ om dat Brabāt dese voornōē
de stede so nabij lach/ sulcx datter maer Tschelt tusschē
en liep/ daer Brabāt en zeelāt mede geschiedē wordē
En dese stede van Romers wal voert een sweert in eē
root velt voor haer wapen/ waer wt men suspiceren
wilt dattet een vandē outsten en sterckste steden van
zeelant geweest is. Die sommige zyn vā een and op-
nē maer luyt seer fabuloos/ aengaende vanden oot-
spronc deser stede/ seggende/ dat dese stede hare naē
soude hebbē van eenen weel/ die daer ontrēt plach te
wefene/ daer nu de kerckie staet/ biden welken wel
eenē man woōde/ Aepmer genaēt/ die daer eerst son-
de begrepē en begonnen hebbē te stichten dese stede
en daer een ghemeynte te vngaderen/ waer van dese
haren naem soude hebben Aepmerweel.

Dese stede wort in de Hollantsche cronyckē bekēt
int jaer. M. cc. en. xxx. Inghelijcx crasteel oft slot van
plaisance/ Iodijche genaēt/ wiens heeren oft iōcherē
hier voornāels heeren vā Romers wal plegen ghe-
naēt te worden/ en binnen dese stede gegoet waren.
Maer naest die. cc. jaren en meer heeft de graue van
zeelant die selue stadt beseten en hem toebehoort.

Dese stede plach hē seer sterckelike te geneeren/ so
met heetneeringe/ meeneeringe en lantneeringhe/
waer al si maer een behoudē en heeft/ te weten / dye
heetneeringe vandē witten soude te makē. En de sel-

Die Romey-
nen plegē een
stercke oft for-
treffe ontrent
Romers wal
te hebben.

Aepmerweel
plach ontrent
daer nu dye
kerckie staet te

van Zeelandt

ue stadt is bi menschē gedenckē seer gedeftruzert ge-
weest vā den brande. Mer int jaer. M. cccc. en. xxx. is
dese voorgenomde stadt bi na geheel en al vōdruen
geweest/ met veel dorpen/ want alle die dorpen met
crasteel vā Iodijc/ met alle die boomen en bogerdē
daer ontrent in dese laetste vloedē gemundeert en in
gelopen zyn/ sulcx dat te beduchē is indien clāt niet
bedijct en wort/ dat die ingesetene ten laetsten de ste-
de sullen moetē rupmen en desolaet laten bliuen.

Vander stede vander Tholen.

Die stede vand Tholen wort onder die out-
ste steden van Zeelāt gerekent/ hoewel dat
se aende Brabantsche side gelegen is.

Men vindt bescreuen dat dē tol van zee-
lant daer plach te ligghē/ daert noch den naem Tho-
leāf voert/ en dattet de outste gepreuiligeerde stadt
vā zeelant geweest is. Maer heeft veel diuersche hee-
ren gehadt/ want hier voornāels heeftse onō de gra-
uen van zeelant geweest/ daer na onō graue Jan vā
Henegouwe/ graue van Beaumont vā Bolops/ die
de selue stadt seer dede verbeteren. Ende fundeerde
daer in een collegie vā Canonijcken dier noch huydē
op den dach is. Naemaels is dese stadt weder onder
tgraesschap van zeelant gecomen/ en tīs een proper
landstedeken/ welk hem seer wel geneerende is/ so
met lantneeringhe en met mee te bereyden.

Vanden oorspronck der stede vander Soes / in vndtbeuelandt ghelegen.

Die cronycken vā Hollandt die alcht annex
den cronycken vā zeelant geweest hebben
en maken geen mencie sonderlinge vanden
oorsprōc der stede vand Soes. Mer die zō-
mige scriuen dattet een beecke ofte schor plach te zyn
en daerom plegen si veel gansen en beesten te houdē

f.

Dat casteel vā
Iodijc metten
sehoone boom
gaert zyn on-
laner duer in-
undacien oers-
gaen.

Der Tholen
woort onder de
outste stede vā
zeelant ghere-
kent.

Ter Goes is
een proper in-
lich landstede
ken in zuyde-
nederlandt.

Dye Cronijckē

diemen aldaer vet makende ende mestende was.
Goes als dese tegenwoordige cronijckē begrepe
was/was een stedeken seer proper en lustich ronts
omme met boomen en boomgaerden beplant/daer
die inghesetene he seer wel geneeren/met de neer in
ge der keeten/om sout daer in te bereydenē met mee
stouten/daermen de selue mee in bereyt en noch met
lantneeringhe daer mede dat hem seluen seer genee
rende ende behelpende is.

In't iaer ons Heeren. M.ccc.en.ij.wert Goes in'te
cronijcken bekent/sulcx dattet van sommige een ste-
deken vā andere een slot genoēt wort. En men vint
bescreuen dat die Seyerische heeren dye voormaels
grauen vā Zeelant souden geweest hebben dit stede-
ken sekerē priuilegien en vryheden vā iaermercten
weeke marcten souden gegont en gegeuen hebbe/
mits datse alle de dorpen vanden lante ontrent haer
hebben om aldaer ter marct te comen.

Van sommige stedē die haer particulier heeren
hebben/En eerst van Sinte Martens dijk.

Die stede en clant van Sinte Martens dijk
is bedijct gheweest vandē Borsselsche hee-
ren metter zuylen/dye aldaer haer meeste
residencie gehadt hebben/ op thys dat si
hier voormaels deden make/twelcke seer frap ende
plapsant is. Van welke heerē oorspronchier na int
vulgen deser cronijckē breeder gescreuē sal wordē.
Tstedekē vā S. Martens dijk is een proper landstedekē
daer af die ingesetenē haer seluē generē met mee en
lantneeringe/inde welke stad heer Flois vā Bor-
sele metter zuylē die tot zynre gesellinne hadde vrou
Margriete van Berghen opten zom een canonicke
ghefondeert ende gesticht heeft/ende seer rijkelijc
ken begaest in sinen tijden.

Clant en dye
stede van Sinte
Martens dijk
is bedijct ende
gesundeert vā
die Borsselsche
heeren.

van Zeelandt
VERIA

DER VERE

Wanden oorspronck der stede vander Veere
in Walcheren.

Dye Cronijcke

Eere heeft sinē naem als eerst gecregē vā
 een dorp dwelck Campen genoemt was in
 noortbeuelāt gelegē dat (God beter) sich
 kent iaer. M. cccc. en. xxx. gemundeert en
 vgaen is. Men vint wt dē gescrijten en oude gemer-
 ken dattet lant vā dē Deere tot bicans ouer Schou-
 wen en noortbeuelāt een groot voozant al geweest
 is/ en ouer die and side noortbeuelāt seer breet mede
 wtstreckende was/ so datter maer een clepne veerkē
 tusschen beyden gheweest en is. Waer wt op dē dach
 vā huyden vā sommige geographi in Francrijk
 Camp veer genaēt wort/ met den welckē naem Cap-
 ueer de selue stede wel bekent is. Maer dit voozant
 vā dē Deere en was doen anders niet dan een schoore
 oft sandich lāt onbepoldert/ dwelc siende heer Wolf-
 faert vā Borssele tot dier tijt dede sommige polderē
 bedijcken/ en hi dede op dit sandich landt maken een
 burcht oft casteel dat hi dede noemen zandenburch/
 op twelc mijn heere vā Beuerē op dē dach vā huy-
 den zyn residencie heeft/ daer hi zyn hof houdende is
 en neffens der oud salē vā zandenburch liet mē noch
 huyden daech seenen hoghen zandberch liggende.
 Binnen dese voornoemde polders die here Wolf-
 faert vā Borssele voorgenomt hadde doen bedij-
 cken/ wort enen dweers dijc gemaect/ en een kercke
 daer bi gesticht/ zandich ghenaēt/ de welke al tijt die
 hoochercke vā Campueer geweest is en vā meer
 and polders bevoorden der Deere/ wāt dye pastoor
 vā zandich noch iaerlic vā diuerse filiacie ontfangē
 de is. Int voorghenoemde voozandich schoor oft sand-
 dich lant dwerliep een clepne weelken/ waer dwer vā
 dage te dage veel volck en visschers metter woonen
 quamen/ so dattet een visschers huyken gewordē is/
 swijc datter een capelle getimmerd wert om dē diest

Der Deere
 wort ghenaēt
 vā dāveer vā
 Campen in
 noortbeuelāt.

Die kercke tē
 zandich ploch
 die hooft here
 die vā dē Deere
 te zyn.

vā Zeelandt.

Gods in te doene/ bi welke cappelle pleechtmen co-
 men sien/ of de visschers wter zee dwer dit weelkē qua-
 men/ waer dwer men dese Cappelle op zyn zeeulche
 hijtgan noemde den welckē naem noch huyden des
 daerhs der cappellen bi gebleuē is. En is also allent
 hēs een dorp gewordē daer doe een prochie kercke
 in gemaect wort/ int iaer. M. cc. en. xxxij. Maer int ia-
 re. M. cc. en. lvij. is Capueer een stadt gewordē met
 poortē en torens bemuert en beuesticht/ wāt de diep-
 te begonsten te beterē/ en tweergat is allentkens wij-
 der en dieper gewordē/ so datter een schoon ree ghe-
 wordē is/ daer veel schepē zyn comen arriuere/ sulc
 dattet sichtent na dat die hauene vā westen Schou-
 wen en vliete in noortbeuelant vgaen zyn/ die wel-
 ke twee schoone visschers hauenen waren/ seer op-
 gecomen en een proper stede geworden is/ daer gro-
 te neeringhe vā dē visscherie is/ als vā bupffen/ vis-
 schers bootē/ pynckē en vā grote scapē alscoopuaer-
 ders/ na wtwijlen dese nauoigēde latijnsche veer shēs
 Cepta sui quondam quo tempore rexit Hollandos

Macula progenies o Ludouice tua.
 Traiectusq; sui primum de nomine Campe,
 Sicq; ego Zelando nomine Vera vocor
 At nunc commoditas portus, statio facilisq;
 Me faciunt celebrem multa per ora virum.
 Me quoq; nobilitat piscatio piscis haringi
 Multos prelauta conditione beans.

¶ Hexastichon in laudem Verie
 Multis nominibus celebratur, Veria quamuis
 Non multa oppidulum iugera connumeret
 Mercurius dexter, dexter Neptunus & ipse,
 Nempe huc diuitias mitrit vterq; suas.
 Præq; alijs florens generoso principe, magna
 Cum laude attollit sidera in alta caput.

¶ Vā dē stede vā Wistinge in Walcheren.

Der Deere
 wort een stede
 gheludeert
 met poortē en
 beuten.

Dye Cronijcke

Engaende de oorsprong vande stadt vā flessin-
ge/en comē wij niet sekers gescriuē/waer
vā dese stede flessinge genoēt is/dan som-
mige scriuē en leggē/ dwelc seer fabuloos
lypde/dat int iaer nader geboortē Christi.vi.c.en.xx.
ten tijde dat S.Willeboort int leuen was/en hadde
te Westcappel dat heplich Euangelij en geloue chri-
sti gepredicē en gheleert/en hi quā doer op een woe-
ste plaetse daer veel ongemantert volck woonde/en
hi predicte hē lieden daer/maer si en wouden zyn pre-
dicatie niet hooren/doen ghinc die heplige man Wil-
lebrordus vā daer met zyn discipulen/en liet daer een
flesse/normende daerom dese plaetse flessinge/om
dat hi zyn flesche daer gelatē hadde/en sichten dien
tijt is dese plaetse flessinge genoēt geweest. En daer
afvoerense noch een flesche in haer gemeyn wapen
Doorder en vinden wij niet sekers weerdich om scri-
uen/dan dat flessinge hier voortijts een visschers hie-
ken geweest is/daer veel visschers plegē te wonen
en was tweerkē daermen in Vlaenderen ouer voer/
alst noch is/mer sichten dat Westcappelle so seer ver-
gaenis/en die hont daermen ouer na Sabāt vaert
so rupme en diepe gheworden is/ heeft tdiepte voot
flessinge van dage te dage beter en rupmer gewor-
dē/somen hyde soaechs noch sien mach dat voor de
selue stede so felle water is/alst tot eenighe plaetsen
in heel Zeelandt is.

Den naem der
Stede vā flessin-
ge is seer out
niet seer fabu-
loos.

Man fessinge
waeren een
meer ouer nae
stant vā slaen
deren.

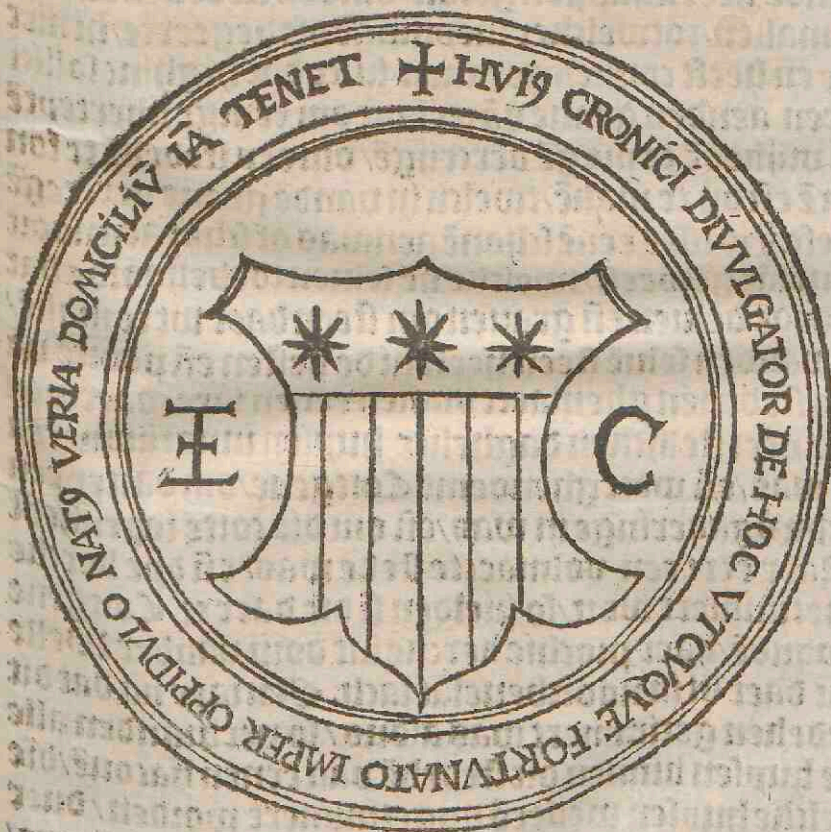
flessinge is
ontancē beuest
met poortē en
wallen ghe-
maect.

Blessinge wort inde cronijcken bekēt int iaer. M.
ccc.en.xxv.het heeft nocht as langhe tijt eē gepreuil-
geerde stede geweest/hoe wel dat si geen stercke ge-
hadt en heeft/dan si binnen.xi.iaeren herwaerts met
poortē/vesten en wallē seer gestert is.Daer af heet
Adolph vā Bourgoingne/Heere vā Beuerē/van
der Deere.xc.den eerste iudateur gheweest is/dat

van Zeelandt.

in optē dach vā hyde een seer stercke stede ghewor-
dē is/daermen grote coopmanshepe doende is/aen-
gaende vā harinc/vā vische die daer groot en grof
brocht wort bi so menighen lasten/su'cx datter veel
rooplleden wt diuersche landē couerterende zyn/om
desen harinc oft visch te ropene/die dan in alle landē
gelonden wordē/Delghelcx isser een groote vaert/
bysonder op Enghelant ende Brancryche.

CORTKENA

CORTGENE

Dye Cronijcke

Vanden oorspronck vanc steden van Cortgene in Noortbeuelandt.

En tÿden van hertoch Willem van Sep-
re den. xxciii. graue van zeelant / was een
soncker Philips vā Borstle genoēt die vā
der linage oft stāme der Borstelsche hee-
ren was / en was rēmeester generael van bewester
en ooster schelt ouermits dat hi veel ambachts ende
heerschappien in Emeliffon / in noortbeuelant / in zee-
lāt en elders hadde. Siende die seerwel gelegētheit
merctten / en vryheden vā Emelisse hadt hyt gheerne
vande heerschappen gecoft / om een stedeken daer af
te maken / totwelcher meyninge oft begeerte / hi niet
toe en heeft connen geraken / sulcx dat hi ghinc sollici-
teren aenden graue vā zeelant om eenige liberteyt
en vryhedē te mogē vercrÿgē / om een stedekē te fon-
derē en op te makē / twelck hi vande graue vercregē
heeft. So isser eenē schonē aenwas of schoor aen noort
beuelāt geweest / twelcke hē seluen toebehoorde dat
hi dede deluen en grauen om steen daer wt te makē /
en vanden seluē steen heeft hi de vesten en poortē vā
een stedeken ghemaect binnen eenen iare / daermen
seer neerstelijcken daghelick hupsen inne timmeren
de was / en wort ghenoeemt Cortgene / om datter een
cleyn v̄gaderinge in was / en om die corte iegenheyt
Maer eert een volmaecte stede was / en dye kercke
ghetimmert wort / so hielden si die daer te Cortgene
woondē / haer prochie kercke int dorp vander Welle
dat daer bi in noortbeuelāt lach. Een iaer na dat dit
stedeken getimmert was aldus / so verbranden alle
die hupsen binnen dit stedekē van eenen barouē / die
welcke hupsen wederō opgetimmert worden / duer-
tbehulp vā heer Philips van Borstle haren heere /
sulcx dat hi zÿn gemeyute met gelde daer toe hielp /

Heer Philips
vā Borstle /
heere vā Cort-
gene heeft die
stedekē gesan-
deert.

Cortgenen
wort op eenē
schoonen nen
was en noort
beuelant ghe-
timmeret.

Corts na dat
Cortgenē ghe-
timmeret was
so wt verbrāt.

van Zeelandt.

behoudeliken dies en woude hi niet datmen binnen
dē vesten vā steden vā Cortgene meer barouens
stellē soude. Corts daer na dede de voorigenoēde here
Philips vā Borstle here vā Cortgene eē proper ca-
steel maken en een prochie kercke / daermen daghe-
licx dye seuen ghetÿden in singhende was / die hi seer
rijckeliken begaefde.

Steden vā Cortgene wordt begonnen ghetim-
mert en volmaect int iaer ons Heerē. M. cccc. en. xij.
en in udeerde dē. ij. vloet weder anno. M. cccc. xxij.

Hoe die eplanden van zeelant genoemt wordē /
en hoe si eensteels verlopen en vergaen zÿn / en
de weder aenghegroept zÿn. Cap. xi.

Adrianus Barlandus een geboirē zeelāder
en latÿnsche lector inde vniuersiteyt van
Louen / heeft gescreuē int latÿnevāde gestē
en princē van dese nederlandē / ingelijcx vā
sommighe eplanden en steden van Zeelandt.

Na tgetuygenisse vā sommighe oude eerbare liedē
en scriften / Ingelijcx na oude gemerckē en schepene
briue zÿn die eplandē van zeelāt aen sommighe plaet-
sen vande watere af gebrochē / die namaels weder om
aengewassen oft aengegroept zÿn en weder bedÿct
En ghemerct dat onse voorlatē so slap oft negligent
int scriuē geweest hebbē / en heeft ons nyet mogelijc
geweest / dat wÿ die iaren oft tÿdē recht wel hebben
connen vÿndē. Maer wÿ lieden hebbē die so na bi ge-
bracht na ons beste vermuegen / so veel alst ons mo-
ghelick en kennelic was / als men int veruolch der cro-
nijckenwel sien sal.

Ter auontueren dat onse voorlatē so negligēt ge-
weest hebben / is die cause vā dē afuallinge en desola-
tie vā den lande geweest. En wederō die aemvassin-
ge is dicwils onseker geweest / die seer dicwils in zee-

Zeelandt is in
sommighe plaet-
sen vande wa-
tere afgebro-
chē / die namaels
weder aenghe-
wassen zÿn.

Dye Cronijcke

VIVAT FAVSTA
AC FORTVNA
TA ZELANDIA

ZEELANDT

van Zeelandt.

lāt geschiet is/en is nu wel mogelijk te scrijwē waer toe
eē gemeyn spreek woort gecomē is/datmen in Bra-
bant en andere plaetsen segghende is.

Zeelandt gheen landt/ic houdet mettē heycant.

Walcherē is dat outste eylandt vā Zeelāt / waet in
begrepē zyn drie schone stedē/als Middellburch/cāp
veer en slessinge/met veel schone dorpē en heerliche-
den/als Gode lof schijnbarr is/liggende met duynē
aendē watere/gelijc Hollāt en Vlaenderen doet / en
is aen die and sīde met dijckē beschudt tegēs twater
maer tis seer afgebrokē/bysond aende sīde vā West-
cappel dat tweemaal ingedijct is/wāt oudel Westcap-
pele nu verre int zee leyt/daermen dagelick die visch
vangende is/maer die laetste inlage dattet binnē ge-
dijct was/en is noch geen hondert iare geleden/daer
breectet nu alle daghe meer af/so datter met houten
kisten ende steenen voor gemaect is/daert by onder-
houden ende wederstaen wort.

Mengaende de polters benoordē der Vere zyn bin-
nē vier hondert iaren bedijct/als vorē geleyt is/daert
nu vā dage te dage seer afbreect / twelc mē met grote
kostē resistere moet o clāt te houdē. Out Fremuene
teloofter dat te Mortier en stont / zyn mede vā gront
braeckselē afgebrokē. En ouer. lxx. iaeren bract so seer
tusschē den oostdijc en der Vere inne/datmen daer ee-
nen dijck innewaert leggē moeste/genaect het vinger-
lijnc/welc noch dē naem behouden heeft/ Maer sich-
tent istusschen den oostdijc en der stede vā dē Vere/
so groten schor ende lant aenghegroept / ende dage-
lick noch meer aengroepende is/so dattet te vermoe-
den is/noch soo groot te wordene/dattet hem seluen
strecken sal tot aen dye Fremuetsche poorte der ste-
de vander Veere.

Ontrent Welkinghe ende Vlissinghe placht ooc

H 9

Dagium.

Walcheren.

Walcheren is
dat schoonste
eylandt vā Zeel-
landt.

Die polters te
noordē der Vere
zyn binnē
vier hondert
iaeren bedijct /
en brenen daer
ghelick af.

Tusschē Bre-
muen ende des
Veere is gro-
te aen swallin-
ge vā lande.

Dye Cronijckē

mede seer af te breken / dwelc met groter diligentien en crachten van rijfen hoofden en grote steenen die men daer leggende is / wederstaen wort.

Schouwen.

Schouwen is een vandē ald outsten eplanden vā zeelant / liggende mettē dupnē aent dwater / ghelijck Walcherē doet. Dit lant is tot vlscheyden plaetsen al geuallen en gebrokē vanden watere ghelijc by Sordendāme / daert nu weder seer aenwaelt / by zuytherke daert noch dagelic seer afbreect. Hier voormaels is ontrent zuytherke wel een mīll lants streckende na noortbeuelant buytē gedijct / sulcx dat doen ter tijt twater also nauwe en enghe was tusschen noortbeuelant en zuytherke dat die vrouwen vā beyden sīdē malcanderē den bofstoc ouerwierpē / wāneer si haer cleeren wasschende warē / twelc nu niet dan een rupme zee en is. Zuytherke is wederō ingelept / ende is aendē nyenwen dijc so diepe dat die lantliedē sorgen dat men flant vā Schouwen dweers duer sal moettē scheydē. Maer aende and sīde noortwaerts / is weder hier voormaels veel schoon landts bedijct / als noortgouwen en flant van dreyf schere / twelck schorē waren / die binnē anderhalf hondert iaren daer aen ghegroept en gewassen warē / dat nochtans te vorē een rupme zee hadde gheweest / daer de schepē vā Zieric zee in pleghē te comen en benoorden ouer mapen by dat schor repers genoēt weder wt te varē. Ontrent Dreyf schere beghintet wederō seer in te breken / van grontbraecselē. Maer die polders vā Noortgouwen en hebbē geen noot / want se seer vastelic bedijct sijn. Ontrent Brouwerthauen sijn veel polders onlanct bedijct alsoot schijnbaer is.

Flant van Schouwen is een vāde oudste en schoonste eplandē vā zeelant.

Noortgouwen.

Ontrent zuytherke breket dlandt dagelic hier inne.

Noortgouwen is voormaels aent lant van Schouwen te dijck.

Flant vā dreyf schere breekt wederō door grontbraecselē.

Wolfaerts dijck.

Wolfaertsdijck is een seer out eplant in dē cronijckē van Hollādē bekent / int iaer. M. cc. lxxvij. sulcx dat doen alle die eplandē van Zeelāt in undeerdē / Wolf-

van Zeelandt.

saerts dijck gheenē noot vanden watere en creech.

Sommige scriuē dat dit lāt die helft meerō plach te wesen aende westside na Walcheren / hoe wel dat tet nu so clepne is / en plach hem te strecken ouer Xre muen / daer doen ter tijt meer lants was dan nu tgeheel lāt vā Wolfaertsdijck groot is / op welc lāt na dat die sommige scriuen / twee schoon dorpē met twee ca steelen plegē te staen / waer af deen genoēt was Ter muyen / en dand Sabbinge / en noch een stede die de Piet genaemt was / vandē welcken wij den tozē ghesien hebbē in onsen tijden / met meer stucken van oude timmer agie / en ooc die kercke / wāt den tozē noch lange stont na dat die voorgenoemde Piet gheimundeert was / so dat hi eerst om gheuallē is int iaer. M. cccc. en. xij. inde maēt vā September duer eenē groten storm van winde.

Den die westside plach Wolfaerts dijck Dye helft meerder te sijn dan nu is.

Die Piere plach int lant vā wolfaerts dijck te staen.

Mende oostside vā Wolfaerts dijck is wed een grote schor aengewassen / dwelc ten tijdē vā hertoch Jan van Seperen / oom vā vrou Jacoba bedijct en bepodert was met idorp van hougherdijck.

Ter seluer tijt en te voren quamen die hueden ende roggeschepē int lant vā Wolfaertsdijck in dat groote weel tusschē den nyenwen dijck en dē hunger dijcken nyenwen dijck / daerse nu buyten bepte die dijckē moeten in die oosterlantsche hauene comen.

Ouer Cortgenē breecet aen Wolfaerts dijck duer die stercke ebbe en grontbraecselē seer daghelic af / Maer aen die westside daer die Piere hier voortijts gestaen heeft / wastet wederō aen / mer ouermits dat dit lāt nu so clepne is / en daghelic so veel grontbraecselen heeft / ende veel lasts vanden watere lijdt / is te beducen dat dit lant qualic om houden wesen sal / en is seer swaer voor den ingesetenē dussels lants dē dijck te houdē / want selue lant geen drie mīllē int ron-

Wolfaertsdijck is dat cleynste eplant datter te hants in zee landt is.

Dye Cronijcke

de groot en is/waer af men vā outs ghemeynlic sept in rjme. Zuytliet en schengen lopen beyde o strēgē Hebbē haer ometē/willē Wolffaerthijc noch op etē

Zuytbeuelant

De grootste en meeste eplant vā zeelāt plach zuytbeuelāt te sine.

Wytbeuelant dat tvermaerste/grootste/en tbreestte eplant vā Zeelant plach te wese/daer twee proper stedē in gelegē zjn/als Gomerwal/en Soes/ende die meeste schoōste dorpē/heeft veel afuallinge gehad vā lande aende Brabantische en Vlaemische side/ontret Saer lāt als dorp vā Ostende/ Druelant en Killant/ ontrēt die dorpē Hāswaert/ Nieuwelāde/en Theeraetl kerckie heeft zuytbeuelant veel aenwassingē gehad blinē hondert iare/wātter sichtet veel dīuersche pol ders en dorpen bedijct zjn/als Hephūes sandt/ende meer andere. Men bedijct hupdē op dē dach daer ontrēt int iaer. xv. c. xlvij. eenē grootē polder de Crayē genaēt. En ouermidts dat dese eplandē alleene sond dypnen met haer dijcken int water ligghē/hebben si dicwils die meeste schade ghehadt bi dīuersche inun dācien/als wij lesen vā tīaer. M. cc. lxxxvij. van tīaer M. cc. iij. en van tīaer. M. cccc. xxxvij. so datter veel polders en dorpē te dien tjdē in zuytbeuelāt inundeerdē/nochtās is die schadelicste en hinderlicste inunda tie geweest die tlāt van zuytbeuelāt ophadde/int ia re. M. cccc. xxx. den. v. Nouembris/wāt toen ter tyt meer dorpē inundeerdē/dant in alle voorledē inunda tien gedaen hadde/alt die heel oostwateringe met ten dorpē genaēt Scroudet/Couwerue/Duenee/Lo dijc/dē brouc/die Creecke/Steuliet/Exairelwaert/Quwaerdinge/Killāt/Grabbēdijc/Meere en nyet welāde/de welke noch al int water en inde zee dijūē

Deelheos dor pē en heerliche den oueruloep den in zuytbe uelant.

van Zeelandt.

de zjn/en ands n; bedijct en is dā die stad vā Gomer wal alleē. Int selue iaer. xv. c. xxx. inundeerdē die ses prochijen vāte outste polders vā Borssle welke lant hier voormaels eē vāte outste en meeste eplanden ge weest heeft in re lāt bedijct was aen zuytbeuelāt/als Mōster/. Katherinē/ Oostkerckie/Westkerckie/wol laer tscorp/dē Deuic/waer in hier voormaels dē herē vā Borssle haer residēcie gehadhebbē. Mer int iaer xv. c. xxxi. indē somer werden se wed bedijct/ te weten dese voorn ses prochijen/de welke wed dier na int ia re. xv. c. xxxij. inundeerdē en bliuē noch alle ses dijūē de. Int selue iaer indē somer zjn in zuytbeuelāt inde oostwateringe veel poldē en schone dorpē begōnē te dijckē/als Nieuwelāde/Meere/Grabbēdijche/walk kenisse/dē Brouc/Hāswaert/Tbat/Killāt/en meer and schoō heerlichēdē. Int selfde iaer daer na den. ij. Nouembris nae middernacht wast weder alsulcken storm en hooge vloet/dat alle dese nyewe dijckēwe derō duerbrahē/so datter veel volcx verdanc wjē en hinderē sonder getal/wiēs sielen God ontfermē wil En dorp genaēt ter Meere bi Schoudece liep weder in/so datter meer dan. l. personen bouē opt dat vānd kercken clommē/om daer op te sittē/en also haer lie der lijf te saluerē/die daer. ij. dagē en. iij. nachte sonder eten en drinckē laten. Dit vnemende mijn heere van Bergē/heer Jā (saliger memorien) heeft terwaerts een schip ghesonden/om twolck haer lijf te berghen. Cruningē met zōmige and dorpē in zuytbeuelant/ als Tbat/Inckelē oort/en dē Wigger/zjn wed bedijct geworden en bliuē bedijct so men sien mach gode lof. Mer dmeestedeel vā Oostwateringe in zuytbeuelāt bloeyt noch alle getij de wt en in ontrēt Gomerwale Rodijcke/tot Perzickedāme toe /geijcmē sien mach. Wele ghelouelicke personen/bplondere oude vcr

Plant vā bor sels aen zuyde beuelant is te hants deliaer door die inun dācie.

Deelheos ver dranc door die hooghe vloet in zuytbeue landt.

Deelheos deel vā die oostwa teringe in zuyt beuelant is noch ontedijct

Dye Cronijcke

maerde liede in zeelant suspiceren en seggen/hadden die dijcken in sommige eylanden en polders deser selfder tijt/so breed/hoge en dicke geweest/ alse daer te voren waren ouer vjftich iaren/ en daer ontrent/ dattet te hopen hadde geweest/ dat sommige landen so desolaet niet en soude wesen/ alse nu ter tijt God betert zjn. Hieromme behoort men sorghe voor die dijcken te draghen.

De zeelanters
behooren sorghe
voor haer dij-
cken te draghen

Noortbeuelant

Noortbeuelant is een vande outsten eylandē van zeelant/dwelc sond dupnen met zjn dijckē rontom int water leyt. Dit lant als sommige scrijue heeft mede veel afbrekingen vanden lande gheleden/duer diuersche grontbraeckelen/daert nu wederom aen groeyt noortwaert ouer bordendāme. En tis so groot ghe- weest aende noortside ontrēt dorp vande Weele/dat ter noch drie dorpen stondē met seuen hondert geme- ten lants/welcke haer streckende waren na npeuwe Cats ouer dupuelant.

Sommige scriuen dat noortbeuelant hē bycrans aen dupuelant gestrect heeft/so datter maer te Schell alleene tusschē en liep. Dit selfde lant was ghemun- deert int iaer. M.cc.lxxxvij. op sinte Nechten dach/ en int iaer. M.ccc.iiij. op s. Katherinen dach/en heeft ghedreue wel.xx.iaer/na sommige liede opinie. Intē re seggen dattet seuen iaer gedreuen souden hebbe.

Noortbeuelant
heeft diuersche
dorp daren ge-
leden en was
keer gemindert

Whete is gemundeert geweest en lach geheel en al desolaet/dwelc de Graue selue siende is in propren persone selue comen doen bedijcken/makende daer een keete/ diemen sgrauen keete plach te noemen. Dit lant was so vruchtbaer als eenich lant in zeelant daer veel schoon dorpe in stonden/behaluen tsetekē vā Cortgene/als Zwollekerche/Cape/Wissenker- ke/Seertdijc/Welle/Emelisse/Cats/Soecke/Wee- le/met meer hpekens/die mede kercken oft cappelle

van Zeelandt

haddē als vliete/Hamerstee/Schuytsterdijc en dier ghelijc. Maer dye ald schadelijcke inundacie die dit lant opt gehadt en geleden heeft is gebuert int iaer M.cccc.en.rrr. op sinte Pelic dach/opten welckē ge- heel;zeelant inundeerde alsomen in dit dicht ende rij- me sien mach.

Op Teenaerts auont leedt;zeelant groten druc/
Solus blaest/Neptunus meest tongheluck.

En indē somer weder daer na/anno.rrri.ist begonnē te dijckē/byfond aende ruytside ouer Wolckaerts dij- daer die meeste noot was aldoen/maer ouermidts grote discorde en tweedracht met quaet regimēt en toeficht/daer alle dincck by vergaende is)bleeft onbe- dijct/dat aldoe wel helpelick geweest soude hebben waer duer dingelētē tlant ruyndē so si eerst mochtē en sprede haer in alle die onliggēde landē. Dit sien de die vā Cortgenen en Cats/hopende dattet dlant namaels noch bepoldert soude werdē/hebben die vā haer seluen ronts om bepoldert en dier ghelijche die van Cats en npeuwe Cats met eenen vasten dijcke. Maer int iaer. M.cccc.rrrj. dē.ij. Nouēbris nachts ontrent drie vren quā wed een onuerborgen wint wt den noortwestē/so dattet so hoge vloeyde/dat tsete- ken vā Cortgene/en die polder van Cats wederō in undeerde. En op die tijt vdroncken tot Cortgene op haer bedden veel diuersche personen beyde mannen vrouwen en kinderen/niet wetende vande hooghen vloet/sommige salueerden haer lijf int hoochste van de huyfen klimmende/die daer bleue sitten totter tijt toe dat dwater wechgaende was/en dye selfde wor- den van daer met schuyten ghehaelt.

Te Cats meynen die liede te landewaerts te ga- ne op dē dijck/siende dat den dijct aen dander side duer was/liepē si na eenē hoogen hil of werf/om lijf te sal-

In carnate vā
der hoogher
bloet/ int iaer
ab.c.rrr.

Te Cats ende
te Cortgenen
verdanc veel
volck inder ho-
gher bloet in
noortbeuelant

Dye Cronijcke

neren/mer si werde (God betert) ver'ast/so dat dwa
ter haer so sterckelikē tegens qua/datter meer dan
en.i.personē verdronckē/onder mās/wijs en kinde
ren/behaluē die int platte lāt woonden/en sichte et is
heel noortbeuelant bliuē drijvende/dat seer te becla
ghē is/alst noch opten dach vā hupdē doet. Dit voo
screuen verdriet en iammer vā dese hooge vloedē be
hooren die Zeelanders wel ter herten te nemē/want
hi spiegelte hem wel die hem aen een ander spieghelt.

In dien Cate
in noortbeue
lant verdranc
thout int plat
te landt.

Nota.

Duuelant.

Duuelant is mede een vande outste eplandē van
Zeelant/dwelc ronclomme sonder dupnē met zyn dij
ken int water leyt/dat mede veel lants ouer die iust
side en westside ontrent thijken van Stanen en west
waerts by Ouderkerckē ouer grontbraeclē vlozē
heeft. Maer aende oost en noortside heeft veel aen
wassinge van schorē en lants weder ghehad/want
daer ontrent diuersche polders met twee dorpe/als
Oosterlant en beoostduuelant bedijct zyn. Duuelāt

Duuelācheft
veel aen wal
dige van lan
de aende noot
sde.

na dat die sommige scriuen heeft aende iustside seer
groot en breet geweest/so datter clandeken vā stau
nisse bicans aen plach te streckē. Maer heeft grote
schade inde voorscreuē vloedē int iaer. M. cc. lxxviii.
en int iaer. m. cc. liij. gehad/tot welke tijt veel lants
van Duuelant en Stauenisse buyten ghedijct wort.

Int iaer. M. cccc. ix. inuindeerde clandekē vā Sta
uenisse/dwelch sichten vier tijt niet bedijct en is ghe
weest/het was een sleyn landeken.

Int iaer. M. cccc. xxx. den. v. Nouembrijs/inuindeer
de tgeheel lant vā Duuelant/behaluen eenē polder
sheer Handlant genaēt. En doen vielder een proper
cappelleken om opten dijck ouer Zierinczee/op gou
we veer met dertich heertsteden /twelc inden storm
vanden eersten getijde was/ en den dijck drieft mette
water wech. Int iaer. M. cccc. xxxi. wort Duuelant

van Zeelandt

weder beuerscht op sint Ammen dach ouer grote dilt
gencie en neersticheyt vanden hochgeboeren heere
heere Adolph vā Bourgoingnen/heere van Beue
ren. xi. maer gouweueer wort buyten bedijct.

Duuelant weert
beuerscht end
bedijct door
halpe van die
heer van beue
ren.

Int iaer. M. cccc. xxxij. vloepde Duuelant weder
inne/met dmeestedeel vandē lande/die vier bannen
als Oudekercke/Aieuwekercke/Cappelle/en Scot
landt/Maer die van beoostduuelant vā sheer Jans
lant en van toosterlāt/worden binnē ter seluer maēt
weder beuerscht. Inde vasten daer na als Kepnerus
Snop doctoer in medecinen scrijft/qua heer Adolph
vā Bourgoingnen/heere van Beueren voorū we
der seluer in persone aldaer bliuende tot dat lant be
dijct en beuerscht soude wesen/geen gont/gelt noch
siluer sparende. En forijdaechs voor Dincxen/wordt
clant van Duuelant beuerscht en toeghedijct/dwelc
nu (Sode lof) so vruchtbaer wederom gheworden is
als eenich landt in Zeelandt.

Westnoorne oft lant vā Soeree is een eplande
ken liggghende ouer clant van Scouwen/recht ouer
Grouwershauene/daer een stedeken inne is genaēt
Soeree/liggende metter eender siden aendē dupnē
aen tand side rōt som int water bepoldert/dwelc bin
nē. l. iaren. xxxij. c. gemetē groot gheweest is/maer
en is nu niet bouen. xi. c. ghemetē groot/dwelc onder
die limiten van Zeelant mede gherekent wort.

Westnoorne.

Clāe vā west
noorne heeft
veel lants ver
lozen.

Oostnoorne welc ald naest westnoorne gelegē is
wort ons hollāt gerekent/daer den Briele die hooft
stadt af is/welch eplandt seer groot is.

Oostnoorne.

Men vint in ee oude cronijcke wel. cc. iare out we
sente/te Cloetinghe in iustbeuelāt bescreuē /dat dye
stadt vandē Briele een zeeusche stadt gherekent is.

Philippus lant / was een eplandeken onlant vā
heer Philips de bastuert vā Bourgoingnen bedijct

Philippus lāt

Dye Cronijche

twelc liggende is ouer sint Annenlant/ en beoost du uelandt/ een proper polderken met een schoon dorp daer inne/ genoët Philippus lât/ dwelc een seer goet vruchtbaer landeken is geweest vâ hauere/ geerste/ en and' coren/ maer theeft veel diuersche inundacien gheleden als int iaer. M. cccc. en. xi. int iaer. m. cccc. en. xxx. nochtans is telcken beuerst gheweest.

Int iaer. M. cccc. xxxij. beuoepdet wederom/ en o dat die dijckē so seer gebrokē warē/ en ist n; beuerst

¶ **Lant vande Tholen** is een vande outste eplanden van zeelandt/ waer inne een proper lantsteken staet Tholē genaēt/ dwelc lant bycans aen Brabant palde is/ so datter maer een veerken tusschē en is/ en is een vruchtbaer lant vol dorpen en wel bewoont.

¶ **Lant van l. Martensdijck** is een out lant onder de eplandē vâ zeelât seer vruchtbaer/ twelc geen schade geleden en heeft van inundacie/ en is vanden Borselischen heeren wel eer bedijct geweest/ hoe wel dattet nu op desen tyt heer Maximiliaen vâ Egmond saliger memorien/ graue van bueren dochter toebehoort/ want daer gheen mans orie in dat gheslacht en is int leuen.

¶ **Van sommige eplandē van Zeelant oft polders die onlanct bedijct zyn ende die minste schade ghehadt hebben.** ¶ **Dat. xii. Cap.**

Aen **Milheeres** in oosterschelt/ en aen heer **Adolphsplate** die also genaēt wort/ omdat se heer **Adolph vâ Cleue**/ heere van **Flauestejn** eerst bepoldert heeft/ hoe wel dattet nochtans gemeynliken genaēt wort **solikens plate**/ zyn onlanct veel polders bedijct gheweest/ met veel schone dorpen en vruchtbaer lants. Als dorp genaēt die oude tonghe/ en dorp genaēt die nyeuwe tonge met een schoon dorp en polder genaēt **Sommerdijck**

van Zeelandt.

Verkingen en dier gelike. **Inghelijcx** isser noch aen een schone polder ghenaēt **Diericx lant**/ en een dorp genaēt die stad/ met eenē schonen polder/ met meer ander polders en dorpen tot twintich toe/ waer van te lant waer te scrijuen.

Dit lât is gelegē rontsom met zyndijckē int water ouer beoost dupuelant/ tusschen dwater van **Steenberghē** en der **Soeree**/ allinē inde **Zeelâtsche** caer te sien mach/ die onlanct nyeuwelick gemaect is van **M. Jacob vâ Deuenter** seer costelic. x. Int iaer ons **Heeren. M. cccc. xliij.** Dit lant is bycans so groot int begrîp als eenich eplant in **Zeelât**/ dwelc binnen. **C. lxxx. oft. xc. iaren** meestendcel bedijct is. Mer deerste beghinset is gheweest ten tijde van hertoch **Kaerle van Bourgougnen.**

Int iaer. **M. ccc. l. cxx. en. xxxij.** heeft lât vande **ton-Ge schade** geleden/ so dat die dijckē ontrent **Soikens plate** seer gebroken waren/ die welke onlanct daer na geholpen en gerestaurert zyn gheweest vanden **heere van Molenbaps** dier **Heere** af is.

Sint Annenlant/ moggers hi/ **kemshofstede** ende meer and' polders zyn mede aengegroept en aengewassen aen lant van **l. Martensdijck**/ dwelc binne. **lxx. iaren** herwaerts bepoldert en bedijct is/ een schoon lât seer vruchtbaer met diuersche polders daer een dorp in gelegen is/ genaēt **Sint Annenlant**/ intwelc ke een clooster van **Crups broeders** ghesaen heeft/ dat nu vergaen is.

Dit lant heeft inde laetste inundacie schade aende dijcken geleden/ die coits daer na weder geholpen en gemaect werden/ en is liggende recht ouer **Dianen** in duuelant/ streckende bycans aen lant vander **Tholen**/ datter maer een veerken tusschen en is.

Doortuliet/ **Dollemare** zyn mede aenghewassen/

Tholen.

Sint Martensdijck.

Lant vâ Soikens dijck.

Doortuliet.

S. Annen lât. Daggerschel. Kemshofstede

Doortuliet. Dollemare.

Dye Cronijche

en om dlant vande Tholen gegroeyt en bepodert ee
seer vruchtbaer lant/dwelc mede schade geleden he
uet aen zyn dycken vande inundacie/maer tlant van
Doffemare en is nyet gheimundeert/ noch en heeft
gheen sonderlinghe schade gheleden.

Van sommige oude hauens oft keen daer dye
meeste harinck buyssen af plegghen te varen/ende
nu vergaen zyn.

Dat. xliij. Cap.

Dot Drenschere na dat vele diuersche an
thoren in Zeelant scriuen plach de vmaerste
hauen en kee van tlant va Schouwen te
wesene/daer alle de meeste menichte van
buyssen oft harinc schepē af plegen te varen/dwelc
naest die hondert iare voor desen tegenwoordighen
tijt oft daer ontrent vergaen is. Van welken Schou
wen plegen veel diuersche coopuaerders oost ende
west te vare/dierghelike huedē/coggeschepen en an
der schepē/en meer harinck buyssen/ dan op dese tijt
va eenighe hauenen in Walcheren afvarende zyn/
dwelcke nu al vergaen is/ binnen vijftich iaren her
waerts/om dat die hauene so verlijmt ende te nyet
te ghegaen is. In welken Schouwen staet noch te
ter tijt also schone lustige kercke/ als men op eenighe
dorpē in Zeelant veel vindt/en heeft een diene va bo
men aen beyde siden vader straten ter kerckē toe ge
hadt/met veel schoone buyssen/daer die fraepste ket
ders in waren/al haddet een stadt geweest/twelc nu
al te samen so vergaen is datter nauwe thien buy
ssen nu ter tijt en staen.

Bliete in noortbeuelant dwelc een visscher s hysse
was/plach ouer .lxx. iare een schoon hauen te wesen/
daer meer buyssen af voeren/ dant nu va eenige ha

Dit dreyfche
re ontrent may
en plach ee va
die vmaerste
hauen te zyn
van zeelandt.

welken schou
we heeft voor
maelre schoo
hauen en diep
te gehad.

Bliete.

van Zeelandt.

uene in zeelant doet. So ist ghebuert datter inde ha
rinck teest dertich buyssen van daer geleyt zyn om den
harinc te vangen/de welck inde zee ghecomen wesen
de/by storm en onweder ghebleue zyn/so datter niet
een mensche te lande af en qua. En dese .xxx. buyssen
wtgeleyt wesende souder noch ontrent der nacht ee
nen anderen stierman met zyn buyssē wtgeleyt heb
ben/ten hadde gedaen Zeebaer oft alsment hier in
Zeelant noet Caluaer hayman/dat aendē stierman
hē so seer stryckende was/so dat hi seyde. Beestken/
waerschout ghi mi/ ic sal lieuer thys bliuen/en die
stierman niet wetende/dat dese .xxx. buyssen gheble
uen waren/is op dat pas thys ghebleuen/en heeft
also zyn tijt behouden.

Ter Bliete heeft een schoon Cappelle gestaen die
also groot was al haddet een prochie kercke geweest
Inghelijcx heester een proper casteel ghestaen daer
tonchers en heerschappen doenter tijt op woonden.

Wande Grauen van Zeelandt/wat een peghe
lyck in sinen tijden bedreuen heeft/ende wpele ge
weest zyn/en wie dye eerste graue was.

Dat. xliij. Cap.

Thomas van Anchiopacs den hoochberoē
den historicschriuer/ende Joannes Nuen
tinus Cronijcschriuer schriuen/ Dat daer
nae ten tijden dat Hollandt ende Zeelandt
begonsten in ciuiliteyt ende policien te comen/was
den eersten Duytschen Keyser Carolus magnus/de
se Keyser verlostede meest alle dese nederlanden va
der seruituyt der Deenen ende Sotten/ Int Jaer
acht hondert .xxviii. na der gheboorten Christi/dye
Deenen ende Normans met groter macht in Zeelant

Diptaus Ca
rolus magnus
loon was dye
eerste hertoch
van Brabant.

Den eersten
duytschen key
ser was Caro
lus magnus/
en doen bego
ste wancijche

Dye Cronijcke

Carolus was
herochvāz
bande int
vij. c. xx. Hy
was oock gra
ue van Rame
en opperke he
re vant wate
lement in vāt
rijck.

Ludovicus de
tweede duple
sche kepler be
ladt dat rijcke
na sinen vader
Carolus mag
nus. xv. iaer
hi starft te mēe

Christianus co
me zeele die.

Ten seluen tij
den was zeele
wer eē sozeck
wer eē sozeck

Lotharius die
derde duple
kepler was int
iaer .viii. xi. en
xi. hi regneet
de. xv. iaer.

Ludovicus le
cundus de. iij
dupleke kep
ter was int ia
re. viij. c. ende
viij. hi reg
neerde. xxx. ia
ren.

quamen bysond int lant vā Walcheren op oude Nre
muen/ en in Borssele/ bedruende aldaer grote fortle
cracht en geweld/ meynende te leuē gelic si int sticht
vā Utrecht en in Holland gedaen hadden/ dwelcke si
verdounen en gedestruert hadden/ waerō si daer wt
verdreuen waren. Dit siende ende hoorende die van
Holland/ Zeelāt/ en Vriesslant/ yn aenden Kepler vā
Romen en coninc vā Germanien Ludovicus die op
die tijt was gecomē tot Remen/ en supplicerente om
behulp en bystandicheyt van hē te hebben/ Horende
dese grote excessen die dese Deenen en Romans de
den die coninc/ heeft hi in Zeelant gesonde veel bede
le en grote heeren wt Duytslant/ om yn Deenen en
Roormans wt Zeelant te vdringen/ twelc si ooc dede
wāt die Deenen en Sotten na Normandien reple
Daer na int iaer. viij. c. lxxij. ordineerde Kaerle de
lunwe Kepler van Romen Dieric sine neue de ionc
ste sone vā Sigisbertus vā Aquitanien of Salcom
gnen/ geboren vānd cronē vā Brancric/ wt dat ge
slachte der Troianen/ en begaefde hē met die graet
felicheyt van Holland en Vriesslant/ daer toe metter
foreest van Zeelant/ met alle sine toebehoorten/ die te
eerste graue vā Zeelāt was. Dese graue Dieric had
de te wijue Sena/ coninc Puppins dochter van Ita
lien/ daer die grote coninc Kaerle oude vad af was/
en wan daer bi eenē sone die ooc Dierick hiet. Dese
graue Dieric regeerde met groten vrede/ hi starft int
iaer. ix. c. iij. dē. vi. dach vā October/ als hi sine lande
van Holland Zeelant en Vriesslant hadde berecht om
trēt. xl. iaer. En yn wijf die grauinne starft coets daer
na opten. xi. dach van Januario/ ende worden bepde
Tegmont int clooster begrauē vā sinte Benedictus
dat si ghefundeert en begaest hadden met vele scho
ne renten ende goeden.

Handwritten notes in the left margin, including names like 'Lodovicus' and 'Carolus'.

van Zeelandt.

Int iaer. viij. c. lxxvij. worde die heerlicheyt vā pōt
hier na eerst begonne ond coninc en kepler Kaerle de
caluwe. Int iaer. m. lxxix. maerte kepler Henric de der
te van dese heerschappie vā Pont een graeffschap/ en
wert geheetē tgraeffschap vā Selre/ en graue Otto
van Nassouwen was die eerste graue van Selre.

Men vindt in sommighe Vlaemsche cronijckē be
kreuē/ dat Vriesslant voor graue Dieric tijde een co
nincric was/ als Hermānus Polianus en Boetius
Dathus mede scriuē/ En dat Walcherē in zeelāt doen
een graeffscap was/ dwelc gr aeffscap vāndē sommigē
ond die subiectie vā Vlaenderen wort gerekēt. Twa
ter vānd Schelt totter Maze/ en alle die eplandē bin
nē den dupnen liggende vāndē Maze tot Brabant
en Vlaenderen/ worden onder Zeelandt gherekent.

Int iaer. viij. c. lxxij. worde dat lant vā Vlaenderen
gemaect een graeffschap vā Kepler Carolus caluus/
waer af deerste graue genaemt was Houdewijn.

Hoe die Borsseleche heeren eerst in zeelant geco
men yn/ en wie datter noch vānder linage yn.

¶ Dat. xv. Capittel.

Conrardus episcopus Parisiensis/ Drolome
ns Neapolitanus/ en Joannes Zeneuen
leer vmaerde historicscrivers scriuen/ dat
Hippolt een hertoge vā Zwānen vdrēuen
welende duer fortle en geweld vādē kepler vā Griec
ken Nicephorus genaēt soude gecomen yn inde om
liggende landē vā Germanien/ die om sine wromich
heyt en duechdē wille gecregen heeft tot yn ghesel
linne ioncfrou Elizabeth vāndē coninclike geslachte
vā Hongarien des grooten Marots dochter/ waer
mede hi een graeffscap te huwelike creech in Danno
nien/ dats Hongerien. Dese graue soude gewonnen
hebbē bi sine gesellinne ioncfrou Elizabeth voor. iij.

Carolus cal
uus wt Gallia
was int iaer
viij. c. lxxvij.
hi regneerde
xl. iaer.

Vriesslant was
een conincric

Walcheren in
zeelandt was
een graeffscap.

Wat in dyen
tijden voor zee
landt gerekēt
wort. Baldwinus
Dye forstlicke
vā Vlaenderē
wort graue en
die eerste gra
ue was genaēt
Honde wijjn.

Wāt die borssele
sche heeren af
coemde.

Die borssele
herē yn eerst
vā Danonien
gecomen.

Dye Cronijcke

sonen/eenē ghenacmt Hippolt die namaels prince in Hongarien wert int geberchte/dē anderen Frederic genaēt hertoch van Oostenryc/ en den derden was Branck genaēt/waer af die eerste Borsselsche heeren ghecomen zijn in Zeelandt.

Ludouicus was keiser en Coninc van Franck: en heere van Sicilien.

Int iaer. vij. c. xxxvij. ten tijden vā Ludouicus keiser van Romen/ coninc vā Franck: en heere vā Sicilien/ na dat die Denen en Noormans tlandt van zeelandt/ Vlaenderen en Borsselen heel en al verdustrueert/ dē rechten dienst Gods veracht/ en groote moort/ soortse en gewelt in zeelant bedreuen hadden Die keiser Ludouicus die doen ter tijt te Rimmage was/ dit horende/ heeft veel heeren wt duyttschlandt nederwaert gesondē in zeelant/ om tcriften ghelouete beschermen/ onsd welke die ouerste en principaelste capiteynē waren Dieric die neue was vande keiser voorin/ die daer na gheinstitueert wert om graue te zijn vā hollant en zeelant als vorē geseit is. En Hippolt vā Zwauen/ graue Branckstone voorin. Dye daer also promelikē vochten teghens den Denen en Noormans/ dat sise wt dē lande vlagende en verdustruede warē alle die gene die Christen gheloue niet aennemenen wouden/ en hebben also die zeelanders vā der seruicijt der Denē en Noormans vrij ghemaeckt. Die keiser dit hoorende dat dese voorin capiteynē heeso promelikē gehadt haddē/ en die Denē en Noormans wt en lande verdreue hadden/ heeft Hippolt gemaect capiteyn generael om tlandt van zeelant te bewaren voor die viandē/ en seer hoogelike begaest met goetlant/ en erue/ bisonder bi duytbeuelāt/ int landt vā borsselen/ dat nu (God betert) cortse bi mensichens gedemken inde leste mandacie int iaer. xv. c. xxxij. gemaect is/ Welche grauens afcoemste van dier tijt af altoos in zeelant geresideert heeft/ daer af gecomen waren

Hoe dat dye Deene wt zeelandt verdreuen waren.

Carolus ceasars die vijfde duytische keiser was. Int iaer. vij. c. en d. iaer. hi regneerde. xij. iaer.

Demulphus die. vi. duytische keiser was int iaer. vij. c. cxi. een hertoch van Beperen

van Zeelandt.

die edelste/ machtichste/ en rijckste van zeelant/ die nu op dese tijt als dese cronijcke begonnē was/ bycās gheheel en al verstoruen zijn/ aengaende van mans orie welke gheslachte der Borsselsche heeren/ hier voormaels by huwelike en successie bysonder die Borsselsche heeren vā linaige vander Deere aen groter stammen en heerlichkeiten ghecomen zijn/ en hebben die edelste en mogenste altoos in zeelant gheweest/ sonderlinge binne hōdert iar en/ so dat se aen coninc hertogens en aen grauens dochters gehuwelick gheweest zijn. Van welke afcoeste aengaende sineders side gecomē is/ den seer edelen en hoochgeborē heere/ heere Adolph van Bourgoingnen/ heere vā Beueren/ vā Deere. x. Dese heer Adolph/ heeft achter gelaten eenē sone genaēt Maximiliaen vā Bourgoingnen/ die nu ter tijt heere van Beuerē vā Deere. x. is. En drie dochters waer af die ouerste is genaēt Anna vrouwe vā Borssu/ en cameraige/ die. ij. soncfrou Jaqueline vrouwe vā Cruninge/ die derde soncfrou Anthouette/ hertoginne vā Merichot. Van vaders side is dese heer Adolph vā Bourgoingnen met zijn naghelaten kinderē voorghenoemt gesproten wt conincryck ende hertochdom van Bourgoingnen/ als men int veruolghen der cronijcken noch horen sal/ Quermids dat heer Adolph van Bourgoingnen vanden lesten mans orie was der Borsselsche heeren vander Deere/ is heer Adolph voorghenoemt in alle die naghelaten goeden ende heerlichkeiten gesuccedeert. Inghelijc inde meeste ende principaelste heerlichkeiten van Briggdamme/ Want ouer hondert iaeren dye heerlichkeiten van Briggdamme met huwelijken ende heerlichkeiten van Borsselen vander Deere ghecomen zijn als men hier nae noch breedere vinden sal.

van Zwauen en Franck: berdeel dye Denen ende Noormans vanden rijn/ hi regneerde. xij. iaeren.

Ludouicus tertijs dye. vij. duytische keiser was int iaer. xv. c. regneerde. x. iaer.

De borsselsche heeren vander Deere hebben slijt die edelste ende machtichste in zeelant geweest.

Conrard vander eerste vā dien name die. vij. duytische keiser was int iaer. xv. c. xlii. regneerde. vij. iaeren.

Bourgoingne was een Conincryck. Int iaer. cccc. xlv. als Albertus de sijn bekrijft In hilt. van dal.

Dye Cronycke

Heer Wolfaert van Borselen die. v. en dien name hadde 11. dochteren.

Vande tweede dochter van heer Wolfaert van Borselen Margriete genaet zyn gecome heer Reynout van breederode in Holland/ en heer Wolfaert van breederode/ heere van Cloetinge in zuydthelandt in zeelant/ als men hier na breeder vindē sal. Die heerē van Borselen metter zynen in haer wapen/ zyn mede van de outste en principaelste heeren van Borselen gecomen/ welke hier voortijts aen die grauime van zeelant/ Holland/ en Drielandt gehuwelict geweest zyn/ die doen ter tijt veel heerlijcheden/ landen/ steden/ dorpen en polders in zeelant hadden/ so haer nacomelingen noch huyde daechs doen/ als men noch breedere int vervolghen horen sal. Van welke afcoemste van smoeders side gecomen is heer Gheeraert van Culentborch/ en zyn nacomelingen en die hoochgeboore heer Floris van Egmont/ graue van Sueren/ heere van Pflstepn en van sinte Martens dijt in zeelandt/ met zyn sone heer Maximiliaen van Egmont saliger memorien ende zyn drie ghesusters.

Henricus primus genaet an xps/ een heretoch van Iaren was dye. 11. Duytsche keiser int jaer. 1111. hi regneerde. vij. jaer.

Zeelant en heere in voozeden tijde geen grote stercken ghadaet.

Men en vint in gheenderhande Vlaemische noch Hollantsche cronycken dat in dese voorleden tijden als die landen van Zeelant eerst begonsten eenighe grote habitacien oft wooninghen/ oft stercken in zeelant gheweest zyn dan opt schelt by Schouwen den Hoompot genaet/ Komerwal/ en die burch tot Matelburch/ en een grote stercke op die schelde ontrent Brabant daer nu lichtent den Agger bedijct is.

Ander steden en geprivillegeerde dorpen hebben nader hant haer hantvesten en priuilegien gecreegen/ en also zynse metter tijt op ghecomen.

Van graue Dierick die tweede graue van zeelant/ Holland en Drielandt. Dat. xvi. Cap.

Secundus comes zeelandie

Dierick die tweede van dien name werde die die. vij. graue van zeelant ende Holland/ en in bep

Handwritten notes in the left margin of the left page.

Handwritten notes in the bottom margin of the left page.

van Zeelandt.

de die landen gehult voor een lanttheere. Maer dye Drielen rebelleerde tegens hē/ en en wouden hē niet ontfanghen/ waerō hi oorloge teghens den Drielen aennam als men inte grote cronycke lesen mach van Holland. Dese graue hadde te wijue Coninck Lodewijck dochter van Brancrick geheeten Hildegaert/ daer hi aen wan eenen soon gheheten Arnout/ en den eerweerdigen heere Engbert/ na eertsbisshop van Triere/ en een dochter geheete Erlinde oft Aljt En als dese graue Dierick sine landen hadde gheregeert ontrent. lxxxv. jaer/ en hi die Denen ende Normans verdieuē en die Drielen bedwongē hadde/ starf hi int jaer ons Heerē. 1111. op den. vi. dach van Mepe/ en zyn wijf starf een weynich tijts daer te voren/ op de. xi. dach van April/ en worden begrauē aen de noortside vanden choor int clooster tot Egmont.

Dese twee eerste grauen te weten die vader ende die sone leefden en regneerden. Ende. xx. iaren.

Dese graue Dierick voreef in sinen tijde met dye heeren van Borselen noch sommige Denen en Normans die noch in zeelant gebleuē warē na dat die ander viaecht warē en brocht die Drielen ondsujectie

In dese graue Dierick tijde ordineerde en opsette de die Kepler Otto die. iij. die. rij. kepler van Komendie. vij. kueruorst en and leden des rijcs int jaer. 1111. lxxxvij. Albertus kranz; die eerweerdige deken van den dom van Hamborch scrijft int boeck der historien vanden Wenden en zesteden/ hoe gheweldich dye Deenen/ Zeelant/ Holland/ Drielandt/ en Norman dien met schepen inghenomen hebben.

Die Deensche historien vtellen/ vilsond Sero grāmaticus/ Joannes magnus en Olaus magnus/ dat men alle comanschap diemen oostwaert tū van noordweghen en Zweeden plach te doene nerges anders

Otto die eerste was die. 11. Duytsche keiser Dede zeelat en blaenderen dat anner was doozgraue en doozstake swelke nu een grote diepre is tulche dese twee landen en dat water is den hout genaeme Die eerste graue van zeelant ende zyn sone leefden en regneerden. c. en xx. iaren.

Otto de Swede van dien name was de. 11. Duytsche keiser/ hi regneerde. xxi. jaer. hy was int jaer. 1111. lxxxvij.

Otto. iij. die. 11. Duytsche kepler was heretoch van Saxe en byzandische was anno. 1111. lxxxvij. hi regneerde. 11. jaer. De historien vanden Wandal. c. c. xxi.

Dye Cronycke

metten schepen vā coopuaers en plach te comen en arruieren dan in Denemarcken te Wistbuij / als men noch aldaer aende oude fabriicken sien mach.

Den principaelsten harinc vanck daermen dē harinc in tonne plach te leggen en te souden en was net gens anders gemeyn dan op tlat vā Schonen in Denemarckē. En ter selfder tijt en was gheenē gemeynen vaert om met schepen vā oosten in dese ned westersche landen te comen om coopmanschap te doen

Van graue Hernout dye derde graue van zeelant. Dat. xvij. Cap.

Arnulphus ofte Hernout/graue Dieric sone was die derde graue van Hollant/Zeelant ende Vriesslant/hi hadde te wijue Int gaert des Keylers Theophanes dochtere van Griekē/en was Theophantes suster des anderen keyser Otten wijf/daer hi bi gewan eenen sone Dieric genaet. Dese graue hadde vele strijden tegē die westvrielsen int dorp van Wijnkel/daer hi doot bleef geslagen/als hi dat graefschap van Hollat/zeelant/en Vriesslant hadde berecht ontrent vijf iaren/en leyt tot Egmont begrauē int iaer ons Heerē. ix. c. en. xxiij. op dē. xvij. dach vā September/en hi ower aendē keyser Otto dē derde datmen die graefschappē vā Hollant/zeelant/en Vriesslant voorttaen te leene houden soude vā dat keyserijc/en niet vand croonen van Francrijc/als hi hupdē daechs gheschiet. In dese graue Hernouts thidē openbaerde een vreeselike Comete/en was grote eclipsis der sonnē/en die mane ver anderde in bloet/daer warē ooc grote aertbeuings/en een groot stuc viers als eenē toom viel wter locht opter aerden bernende. Na desen quā een grote sterfte en pestilencie/dat den leuenden verdroot die dooden te begrauen/en stouen ghelijc met hem.

Wanden alder oerften harinc vanck.

Terentius co meo zeelandie.

Henricus sech dus was dye pij. dypliche keyser int iaer 1117. hi was hertoch van Beieren/hi te geerde. 1117. ia gen.

zeelant/hollant/vriesslant wter een been van keyserijc.

Comete en eclipsis der sonnē en mane openbaerde.

Handwritten note in left margin.

Handwritten numbers 3 and 3.

Handwritten notes at bottom left margin.

Large handwritten notes at the bottom of the page, including a circular diagram.

van Zeelandt.

Van Graue Dierick die vierde graue van zeelant ende Hollandt. Dat. xvij. Capittel.

Dierick die derde vā dien name/graue Hernouts sone was die vierde graue van Zeelant en zeelant/maer die vrielsen en woude hem nyet ontfanghen. Hi hadde te wijue Witelhilt hertoge Otten dochter vā Sassen de. ij. vā dien name keyser van Roemen/daer hi aen wan eenen sone/die na hē graue wert/en Floris zyn andere sone was graue in oostvriesslant/en na ooc graue vā Hollandt en zeelant/hi hadde eenē strijt tegen bisscop Adelboldt vā Wtrecht/dwelc was deerste oorloghetusschē Hollant/zeelant/en tlicht vā Wtrecht/en die bisschop verloos dē strijdt. Daer nae hadde si weder eenē strijdt bi Bodegrouwē/en die verloos die Bisschop mede en wort geuangen/en in Hollat gebracht op dat grote slot van Pselmont/daer hi drie iarē lach Daer na tooch dese graue Dieric met veel grote heren na Jerusalem/totten hepligē graue/daer hi zyn offerande dede. En int weder keeren claechde hi den keyser Henrick die derde/hoe dat hi met dē Vrielsen en bisschop geuaren hadde. Doen quā die keyser weder en brochte met hē den hertoghe Godenaert van Ardennen/en verlaemde een groot machrich heyr vā volcke en quamen also in Hollant. De graue Dieric dede den Bisschop halen wter geuangenisse/en dede hem mede varen met hem ende metten keyser Henrick/ende hertoch Godenaert van Ardennen/en togen met groter macht van volcke in Vriesslant/daer den bisschop niet wel toe en was/dat hi nu tegen den Vrielsen strijden moeste. En doen die groote heyr by een begonste te comen/wort een also groten vreeseliken stemme inder locht gehoor/oft eenē döderlach hadde geweest die daer riep/vliet ghi heeren vliet.

Quartus co meo zeelandie

Handwritten note in right margin.

Handwritten numbers 1018 and 1117.

Conradus le cundus waeste siliij. keyser in dypstans int iaer. 1117. hi regneerde 1117. iaer.

Henricus tertius die. xv. dypliche keyser int iaer. 1117. en regneerde 1117. iaer.

En geans vā zeelant en hollandt tooch machte in vrieelandt.

Handwritten text at the top of the page.

Dye Cronijckie

En van dat vreeselike geluyt so werdē die Hollāters
 so seer vnaert dat si opten bisschop niet en dochten/
 so dat die bisschop ouertooch in dat Driessche heyr/
 daer hi eerlikē ontfangen wert/en sloech mettē vrie-
 sen op dat Hollantsche heyr/daer veel volck vslagen
 wert/so dat die bisschop van Wtrecht mettē Drielsen
 den strijt wonnē/en hertoch Godewaert wert geuā-
 gen. Die keyser en graue Dieric van Hollant toghē
 herwaert en achterwaert na haerlem/en ontboden
 weder een npeu heyr vā Hollanders en Zeelanders
 so datter een machticht groot heyr vslaemt wert / en
 togen weder op die Drielsen/comende tot heplo aen
 dese side vā Almaer / daer quā die bisschop met dye
 Drielsen en hadden dē hertoch Godewaert daer toe
 gedwongē/dat hi met dat Driessche heyr moeste strij-
 den/tegens graef Dieric vā Hollant/en tegens den
 Keyser/also dat daer seer vreeseliken geuoichtē wert
 daer grote schade vā volcke aen beyde siden gebuer-
 de/so dattet die Drielsen int laetste verlorē/en die bis-
 schop wort seer gewōt/waer af hi corts daer na starf
 hertoch Godewaert wert ooc seer gewont/maer hi
 bleef te liue. Daer nae tooch die Keyserē met graef
 Dieric met haer vslaemde heyr en met hertoch Gode-
 waert en wonnen al west Driessant / vslaende also ve-
 le volck dattet ontellikē was/en dreuen al te groten
 roof wt/en brochte tot zynō onderdanicheyt. Dese
 graef Dierick sterf int iaer ons heren. M.ccc. xlii. als
 hi sine landen hadde gheregeert. xlii. iaren/en wert
 tot Egmont begrauen. En zyn wif starf daer na int
 iaer. M.clii. en leyt inden landen van Sassen begrā-
 uen by haren ouderen.

Die bisschop
 wort seer ghe-
 wont waerat
 hi corts daer
 na sterf.

Carl J. J. J.

Die ingeleeren
 vā zeelāt begō-
 den sommige
 casteelen ende
 kercken te ma-
 ken.

Sommige scriven dat zeelant op dese tijt niet dan
 een foreest oft wilbernisse en was/en begonsten seke-
 re stercken van casteelē en wallen te maken/bisonde

Handwritten notes at the top of the page, including 'van Zeelandt' and '1003'.

te int lant vā Scouwen en iuytbeuelāt ontrent bor-
 sel deplāt bi mōster/twelc nu gemundeert en vgaē is
**¶ Van Dieric die vijfste graue van Hollant ende
 Zeelant.** **¶ Dat. xix. Capit.**

Dierick die vierde vā diennaemē was te vijf-
 ste graue van Hollant Zeelant en Driessant
 maer hi en hadde wif noch kinderen. De-
 se graue Dieric was eēs te Luyt in eē tour
 nopspel/daer hi dootstac indē steetspel des bisschops
 broeder vā Luyt en van Cuelē/daer hē die heeren o-
 uer den hals vielen en soudē hē vslagen hebbē / mer
 hi ontreet haestelick / en hē werden twee ridders af-
 gheslagen. En graef Dieric quā in Hollant te Dord-
 recht/daer hi alle die ouerlantsche schepē dede ver-
 branden/want hi vbooden hadde/datter gheen ouer-
 lantsche schepen te Dordrecht comen en soudē. En al-
 le die roopheden die vā Luydic oft vā Cuelen waren
 werdē geuangen. Int iaer ons heren. M.clviii. ver-
 slaemdē die bisschop van Luydick en die bisschop van
 Cuelē een groot machtich heyr vā volcke die si neder-
 sonden in Hollāt om te wrecken dat hē misdaē was.
 Daer quā die Marcgraue van Brandenburg met
 dat Luydiche heyr/en met dat Cuelliche heyr aen en
 wan die stadt van Dordrecht bi vā aert der heerē vā
 binnen. Dit graef Dieric vnemende quā haestelike
 met een cleyn menichte van volcke binnē Dordrecht
 indē nacht bi hulpe eens ridders wt zuydthollant die
 heer Seeraert van Puttem hiet/binnen der steden
 wesende heeft hi zyn trōpet doen opsteken/en zyn bā-
 nieren ontwinden/so datter veel volck verlegē wert
 en veel toghē wter stadt so si best mochten/mer daer
 werden wel. cccc. edelre mannē verflagen vander o-
 uerlantscher side/en des daechs soude hē graef Die-
 rick gaen vlochten op die stadt boom/daer hi vā zyn

Quintus co-
 mes zeelandie.

Die Statte de
 de alle de ouer-
 lantsche scepē
 tot Dordrecht
 verbranden.

¶ Dordrecht
 was bi vā aert
 ghe wonnen.

Dordrecht

Dye Cronijcke

viandē in een cleyn straethē met eenen fenhnden pī
in zjn līf geschotē wert/daer hi af sterf binnen twee
daghē daer na/dwelcke was op dē. xv. dach in sēpē
int iaer ons Heeren. M. xlvij. als hi dat graeffschap
had geregeert. ir. iare/ en wort tot Egmōt begrauē.

Ten seluē tijden wort tlant vā ouerschelt Walche
rē en Sheertsberge vā Soudewijn van Kijffel gra
ue van Vlaenderē/ en Kobrecht linen ionckstē broed
met ghewelde ghewonnē/ als men breeder inde gro
te cronijcke van Vlaenderen lesen mach.

Corts hier na also sommighe scriuē soumen begon
nē hebben een vasticheyt oft fortreffe in Schouwen
in zeelāt te maken inde stede van Tierinczee/daer na
maels die grauen van zeelant te wonen pleghē.

Henrick de vierde des voorē keplers sone / na dat
hi een wyl rīts Kooms coninc hadde geweest/ wort
hi eendrachtelic vandē seuen kueruorsten tot eenen
Kooische kepler gecorē/ dwelc hi. xlvij. iaer regeerde

Ten tijden vā Waldismaris coninc vā Denemarc
ken die eerste vā dien name/ dwelc was int iaer. M.
lxxxvij. na Christus geboorte/ doen en quamē gheen

schepen duer de Zont/ want dese nederlandē en wa
ren sonderlinge oostwaerts in Denemarchē niet be
kent. Maer die wt Polen/ Sijpstant/ Oostlandt/ Kij
lant quamen al met haer roopmanschepen in Dene
marchē. En allencxkens werden dese nederlandē

vanden oosterlingē bekennt gemaect/ en also weder
om wert oostlant van dese nederlanders bekennt/ so
datmen leerde tot dese landen in oostlandt varen/ en
wederom wt oostlant in dese neder landen.

¶ Van graue Floris die seste graue van Zeelant.

¶ Dat. xx. Cap.

Houis die eerste vā dien name was die. vi. gra
ue van Hollant/ zeelant en heere van Briessant

van Zeelandt

hi was eerst eē graue van oosturiefant / en na graue
Dieric zjns broeders doot/ d te sond wyl en hinderē
gestorūē was/ worde hi graue van Hollant/ zeelant/
en heere vā Briessant. Dese graue Floris hadde te
wihue Sheertrupt des hertogen Hephmans dochter
van Sassen/daer hi bi wan Dierick die na hē graue
wert/ en noch drie sonen/ als Helbert/ Floris en Bee
ter/ die alle canonicken warē inde domkercke vā Lu
dich/ en een dochter geheeten Machtelt/ die coninck
Philips wyl was/ die eerste coninc vā Brancric van
dien name. Dese graue Floris hadde twee strjndē te
ghens die ouerlantsche heeren sine viandē int Jaer
ons heeren. M. lvij. daer na noch eenē strjdt/ waer
tine hi geslagē worde int iaer ons Heerē. M. lxxx. in
een dorp geheetē Hemert/ als hi dat graeffschap van
Hollāt en Zeelant hadde geregeert. xxvij. iaren / en
tgraeffschap vā oosturiefant. xxij. iaren/ zjn lichaem
wert gebrocht tot Egmont int clooster/ en worde be
grauen bi graue Dieric zjn broeder. Na de doot van
graue Floris regierde die graeffschappē van Hollāt
zeelant en Briessant vrou Sheertrupt sine weduwe
wt den name vanden ionghen ioncker Dieric haren
outsten soou twee iaer lanck.

In iaer ons Heeren. M. lxxxij. nā dese vrou Sheer
trupt te manne by cōsente en wille der eedelen en ge
meynē landē Kobrecht de vriese graue Soudewijns
vā Kijffels sone graue vā Vlaenderen. En dese Ko
brecht de Vriese regeerde die graeffschappē vā Hollāt/
zeelāt vā des iongen ioncheer Dieric wegē. vij. iare
en wan bi haer twee sone/ als Philips die sōc sterf/ en
Kobrecht de ionge Vriese/ en drie dochterē als Alht
roninginne vā Denemarchē/ en Geertrupt grauin
ne van Ellaten/ en Maria Abdisse van Missenē/ daer
na sterf vrou Sheertrupt graue Dieric moeder.

1067

Wakkeren in
zeelant werde
ghe wonnen.

Handwritten notes in the left margin.

Henricus. iiii.
werdt kepler/
int iaer. M.
lxxx. hij regeer
de na zjns va
ders doot. in
xvi. jaer. die
xvi. duyliche
kepler.

Die zeelāders
begonē met
schepen ander
landen te loec
ken.

Henricus
zeelant die.

Handwritten note.

Handwritten notes in the right margin.

Handwritten notes in the right margin.

Die graue vā
Vlaenderē re
geert d3 graef
schap van zeel
landt. sc.

Handwritten notes in the right margin.

Extensive handwritten notes at the bottom of the page.

Hollandsche ...

En grote
Derbeuighe
waer/ en me
lach twee son
nen int oosten

Dye Cronycke

In graef Floris tyden was alte groten aertbeuighe/ en men sach twee sonnen opgaen int oosten/ ende die sterren eenen dach lanc schijnen.

Souaert metten bult hertoch vā Loteringe en vā Brabant woude van dese graue Dierick voocht wezen/ en besadt met geweldt tgraefschap van Holland/ zeelant en Vriesslant/ om welke voochdie grote ootloghe quā als in de Hollandsche cronijcke lesen mach

Van graue Dieric die vij. ste graue vā Holland/ zeelant en Vriesslant/ die vijfte van dien name.

Dat. xxi. Cap.

Dieric die vijfte van diennaemē worde dpe vij. graue van Holland/ zeelant en Vriesslant hi hadde te wijue Witelhilt hertoch Pretericx dochter vā Sassen/ daer hi aen wan Floris die na hē graue wert/ en een dochter die geheete was Machtelt/ hertoginne vā Siliens. Dese Graue Dieric hadde veel stryde en oorlogen en moeptē/ eer hi zyn vaderlike erue mochte vercrigē/ hi bedwanc die west Vriessen en oostur lesen tot sine onderdanicheyt/ hi hadde ooc eenen swarē strydt tot Pselmonde teghē bisschop Contraert vā Utrecht/ dien hi vinct op tslot van Pselmonde/ en hi gaf den graue ouer al dat hi en sine voorlaten onrechtelikē beseten hadde.

Dese graue starf int iaer ons Heerē. m. ccij. opten xvij. dach vā Augusto/ als hi dat graefschap vā Holland/ Zeelant en Vriesslant hadde geregeert na zyns vaders doot. xxx. iare/ en worde tot Egmont int clooster begrauen/ en zyn ghesellinne die grauinne sterf daer na ende lept begrauen bi haren man.

Inden iare ons Heerē. M. ccix/ wonnen die christē Princen en herē dat heyllich lāt metter stadt vā Jerusalem. En hertoch Souaert vā Loteringe en Silien was die eerste coninc. In dese cruphaert warē met

Septimus co
mes zeelandie.

Die Graue be
dwanc / dpe
west vriessen /
en oost vriessen

Septimus die
h. was de. xvij.
dapsche hey
ter hi regeerde
xx. iaer en staet
te maertricht.

van Zeelandt.

sommige wt Zeelant vā die heerē van Borsselen/ die grote prijs en eere aldaer behaelden / ende hieldent seer langhe met ghewelt.

In desen tyde began eerst die oorden vande Tempeliers daer die kersten princē en heeren seer toe geaffecteert wordē sonderlinghe in dese nederlanden/ daer die sommige Borsselsche heerē mede ingingen om die ridderslike oorden aen te nemē/ en doen begōtē Zeelant rijke en ciuyl te wordē. En dese tempelier heerē werden veel schoon heerlicheidē en eruen ghegeuen in diuersche plaetsen in zeelant/ als te Middelhurch in Walcherē/ in Sandijc bi der Vere/ in noort beuelant ontrent Sheersdijc/ en int lant van Scouwen/ als Tzeringzee/ daermen noch die oude fabriekē en merckē af sien mach. Inden iare duysent en twintich began die oorden van sint Jans heeren.

Van graue Floris die. vij. graue van Hollandt zeelandt ende Vriesslant.

Dat. xxij. Cap.

Floris die tweede vā dien name worde dpe achste graue vā Holland/ zeelant en Vriesslant en was Floris de vette geheete. Hy hadde te wijue vrouwe Petronelle hertoch Diericx dochter van Sassen/ Keysser Lotharius suster/ daer hi bi wan Dieric die na hē graue wert. Floris de swarte prince vā Tiermerlāt/ Symō en Hadewy grauinne vā Shelre/ hi bedwanc die westur lesen tot sine onderdanicheyt. En hi sterf int iaer. M. c. xxij. en worde tot Egmont int clooster begrauen/ als hi dpe voorgenomde graefschappē hadde geregeert. xxxi. iaren. En zyn wijf Petronelle sterf corts daer na/ en lept tot Keymsburch int clooster begrauen.

Int iaer. M. c. xxi. werden die reguliers vā Middelhurch in Walcheren om haer quaet leuens wille wt den clooster vā bisschop Soedelbaldruev dienē daer

Cheylich lade
wort ghewon
nen van her
toch Souaert
van Loteringe
ghr.

De borsselsche
heeren doer
den in zeelandt.

Zeelant begōt
en te ciuyl
te werden

Die tempeliers
heeren hadde
veel scoughe
de dingen ende
heerlicheidē in
zeelandt.

Septimus co
mes zeelandie.

Lotharij saro
was tot desen
tijde die. xvij.
duyselche hey
ser. Dns. M.
c. xxij. hi re
geerde. xliij. ja
ren.

24 7 12

Dye Cronijcke

hi weder premonstrepen van Hautwerpen instelde dier noch zijn.

Ten seluen thde was Middelburgh maer ee doop genoeint / daer dit clooster die hoofkercke af was en is noch die outste kercke van Middelburgh.

In desen tijden worde zeelant seer betimmert bet dant in veel sare te voren geweest hadde. En daer be gonsten veel schoon heerliche de en vryhedē te come so dat de heeren vā Borssele hebben begonne haer goet en heerliche den in diuersche eplanden van zeelant te coopen ende sprepen.

Int iaer ons Heerē. M. c. lxi. worden drie manē in der locht ghesien / en inde middelste was een schoon crups. Des anderē daechs / sachmen twee sonnen en daer warē twee pauzen gecoren. Int selfoe iaer stert Joannes de tēporibus / en was oudt. ccc. lxi. saren hy hadde gheweest wapentuer van Carolus magnus.

Van graue Dieric die. ix. graue vā Holland / zeelant en Drieland die. vi. van dien name.

Dat. xxij. Cap.

Dierick de leste vā dien name worde dye negenste graue van Holland / zeelant / en vlieland / hi hadde te wihue vrou Sophia des hertogen dochter vā Kepnegem Balsgraue op de Rijn / daer hi aen wā Piotts die na hē graue wert / Otte graue vā Benthē / Baldewijn bisschop vā Utrecht / Dieric dooproost en na bisschop van Utrecht / en Delgrīm burchgraue / Sophia abdisse in fontanelle / Hadewy nonne en ionctrou Petronelle. Dese graue was met zjn gezellinne met veel groote edele heerē ten hepligē graue tot Jerusalē dat si wā nen bi verr aet des Soudaens / heer Hugē van Salodijn / daer alte veel heydenē worden verflagen en geuangen. Dese graue hadde grote oorloge tegen ope

van Zeelandt.

hertoch van Brabant / als men inde Hollantsche cronijcke int lange lesen mach. Hi stert int iaer. M. c. lxiij en is Tegmont int clooster begrauē / als hi zeelāt geregeert hadde. xxxvi. iaer. En die grauinne Sophia diende nae haers mans doot / Sode en was milde te ges den armen / si hadde sint Jacobs in Salidien geweest / en driemaal ten hepligē graue te Jerusalē / al daer si stert / en worde begrauen ind duyscher hospitaal. In desen thde was Fredericus Barbarossa die eerste vā dien name eendrachtelike gecoren vandē senen kueruorsten voot eenē Roomschen keiser / en reeerde trjck met groter wromichept ende wijshept / xxxviij. saren lanck.

Joannes vā Zeneuen scrjft dat op dese tijt zeelant seere begonste te vmenichsuldigen van schoon fabriken / dorpen / stercten en van castee len / dier een soe els noch zijn / en eensdeels vergaen by ruine ofte inundationen op sommighe plaetsen.

Men vindt in sommighe cronijckē dat noortbeuelant en tlant van Borssele haer tot oude Krenuen wtstreckende warē / so datter maer een cleyn veerke ofte waterke tusschē en liep. Naer zuytbeuelāt (god betert) heeft voot desen tijt diuersche inundacien ge haot ouer grontbraecselē / en vele scadē geledē aende sse vā slāt vā Borssele / daer die heerē vā Borssele ontrent Ronster by zuytbeuelant haer eerste residentie ghenomen hebben / en zjuten lesten bi meer inundacien en afbrekingen vanden lande gesprept int lāt van sinte Marten / in Walcheren / int lande van Doornen en elders. En die heerē van Renisse hadde in dien tijden mede hare eersten oorspronck wt zuytbeuelant / hoe wel dat si namae is int lant vā Schoutwen haer residentie namen ouer grontbraecsele en de inundacie vanden lande.

Die Graue vā Holland en Zeelandt help die Stadt vā Jero lalen Wincken

Fredericus .i. barbarossa werthijser gecoren int iaer. M. D. Lii. reeerde xxxvi. iaer / was een hertoch van watten. Ende was dye. cc. duysche hege ke.

Noortbeuelant ende tlant vā Borssele streckē hem bycā tot oude Dren.

4 Clooster ofte dye abdie is dye oudste hoofkercke van Middelburgh.

Daer worde veel vriedicheit inder lichte gesien.

4 Noortbeuelant zeelandt.

Handwritten notes in the left margin, including "25 a Tempel" and other illegible scribbles.

g. w. p. p. Alfab. u. l. l. g. q. u. v. r. d. b. y. t. 119.
b. l. l. o. n. a. s. i. o. q. u. d. i. n. p. l. a. z. e. l. a. n. d. e.
p. r. i. n. c. i. p. a. l. i. a. v. i. n. i. a. W. a. l. c. h. e. r. e.

van Zeelande. *Prin. Flandria vicia vicia Walcheren*

den bisschop van Wrecht ende den Biscopen die hi al
verwan. En tegen graue Philips van Vlaenderen
om dat hi clant van Walcherē en meer eplandē van
zeelant tegen dē wille van graue Floris besetē hadde
en niet geerne afscheyden en woude/waerom graue
Floris met den graue van Cleue en Shelre met een
groot armeye vā heyracht tooch int lant vā Vlaen
deren en van Helst/berrende en verdestruerende so
seer t'ant dat die graue van Vlaenderen teghēs gra
ue Floris te veldē quā/daer eenē groten slach ghesle
gen wert/datter aen beyde siden veel volck verflagē
wert en geuangen. Twelcke corts daer na bi toespri
ken van grote vorsten en herren gedaenct wert / so
dat graue Floris weder om gerestitueert soude wer
den clant van Walcherē/en alle tegene dat onder zee
lant behoorde/des soude graue Floris restitueren en
wederkeeren dē graue vā Vlaenderē clant vā Helst.

unt ab hinc
p. attributa
duino barbat
Hollande comit
ut p. q. d. ab
Ludovic. p. d. i. t.
Die graue vā
zeelant tooch
in Vlaenderē
en verhande
clant vā Helst

Die graue vā
zeelant heeft
den graue vā
Vlaenderen
weder clā vā
Helst dat hi hē
atgenomē had

In desen tijden was den dijck bi hontsdamme in
Vlaenderē van dopper water duer gebroken/so dat
ter rouw om Brugge int water stont/so wel die boō
gaerden als t'coren lant/twelc die vā Vlaenderē niet
en hebben connen stoppen/ouermits dat graue Flo
ris/Walcheren en tgeene dat onder zeelant was we
der om vandē graue van Vlaenderē ontfangen had
de/en eenen paps gemaert was/mededooghen heb
bende met die van Vlaenderē/heeft eenen seer groo
ten hoop dijckers wt zeelant in Vlaenderen ghelon
den/om haer lieden te helpē. En die zeelanders heb
ben t'gat toeghedijct/eerst met eenen hout/die daer
slach en huytē die werpē s' int gat die op eenen hoo
gen hil was/daer na met rīs en steenen daer op / so
dattet gat so gestopt is geweest / dat lant beuerscht
wert/en t'water dat int lant was/wert weder door de
sluysen wtgelaten/dwelc die Vlaminghen nemmer

De prinspael
ste en bekec
kers wonden
in zeelant.

De zeelanders
comen de Vla
mingen te hul
pe om haer lā
te bed. schen

M.

Dye Cronijcke

Int iaer. M. c. lxx. wast een so groten storm en ho
ghe vloet/datter veel dijcken in zeelant brakē/so dat
ter veel eplandē inundeerden/dwelcke gebuerte op
den. xxij. dach van September.

Ter seluer tijt werden in Noortbeuelandt aende
noortside drie dorpē buyten ghedijct. En corts daer
na quā so groten aenwas van lande aende westside
dat aen die selue side weder drie dorpē bedijct werde
Als Wissenkercke / Zwollekercke / en Campen/dye
welcke bedijct werden vā de drie stedē/int ouersticht
als Campen/Zwolle/en Deuenter/alsmen merckent
mochte aendewapens die dese dorpen voerende wa
ren/na die voorgenoemde drie steden/eer clandt van
noortbeuelant laestmael inundeerde.

In desen tijden began men eerst inde Maese en op
de zee str angē den harinc te vanghen en in tonnen te
souten/dwelcke sommige scriuen dattet eerst inden
briete begrepē was. En men en voer doē ter tijt niet
gheen andere schepen te haringe wt zeelant en Hol
lant dan met clepne scheepkens ghelijc no die Slab
baerts doen/dat sijn clepne scheepkens daer die van
zierinczee en wt Hollāt mede te vissche varende sijn.

¶ Vanden graue Floris de derde van dien name/
die thienste graue van Holland ende zeelant.

¶ Dat. xxij. Cap.

Floris die derde van dien name worde dye
thienste graue van Holland en zeelant/hy
hadde te wñue vrou Ade/conincx Henrick
dochter van Schotlant/daer hi by gewan
Dieric/die na hē graue wert/Willem gra
ue van oosturielant/Floris domproost vā Wrecht/
Kobrecht stadthouder van Kermerlant/en vier doch
teren/als Beacris/Elizabeth/Alijt/en Margriete/
grauinne van Cleue. hi hadde veel oorlogen teghē

Dieswils heb
ben in zeelant
die dicken ge
boken.

Den harinc
vanc begonst
men eerstmael
in dese neder
landen inden
Wiele.

Decimus Co
mes zeelandie

Dye Cronijcke

meer sonder hulpe vanden zeelanders gedaen soude hebben/waerō gat noch opten dach vā hupden ghe naēt wort hontsdamme/brueder blyckende ind grater cronijckē van Hollant en vā Vlaenderē. Die grane dit siende dat dit gat so vast bedijct was bi toedoe ne vandē Zeelanders/heeft dē zeelanders gegeuen om voor haer seluē te bedijckē alle clant dat daer ontrent aenghe wassen was/met veel heerlicheden en preuilegien/dwelc die zeelanders bedijct hebbē. En si hebben aldaer veel lāts bedijct ghewonnen en bepoldert/als Ocfourch ende meer ander stedekēs en de dorpen.

Die stede vanden Damme is meest van die rechtiche dijckers eerst begonnē/want si haer meeste woningen daer plegghen te houden. Si dese Floris tijde werden Middelburch en Zierinczee seer groeuent en opcomendende van volckē/hupfen/en ander tinnemeraigen. En cregensommige lopen oft kuerē van rechte bouen andere plaetsen/want si in dien tijden die vermaerste en principaelste van zeelandt waren daer die meeste heerlicheden en tmeeste volc in was

Int iaer ons Heeren. M.C.CC. namen aen een cruys waert na den heyligen lande keyser Frederic/die heftoch vā Zwauen ijn sone/Sidlaert die coninc vā Flandhelant/Philips die coninc van Brancryc/Philips graue van Vlaenderen en dese graue Floris vā Hollandt en zeelant/met Willem ijn sone/en togghen te samen duer Silecken daer si wromelijcken vochten/so voort treckende tot Antiochien waert/op een cleynē riuere die Saleph hiet/daer hem die Keyser repuyghen soude inden water/so ist gebuert dat de stroom den Keyser vanden lande settende was/so dat hi aldaer verdronck/hoe wel nochtans hi seer wel conste swemmen. En hi werdt tot Antiochien in sinte Pee-

Den zeelāders wort veel lāts in Vlaenderen gegeue om te bedijcken.

Die graue vā zeelandt toech met sinen sone na Jerusalem en cheplich ic

Die heyle s. dronck in riuieren Saleph

van Zeelandt.

ters kercke begrauen. Ende graue Floris wort mede sieck en sterf coets na den Keyser/dwelc al geschiede int iaer. M.C. en. CC. als hi Hollant en zeelandt gheregeert hadde. CCVII. iaer/ende worde bi des Keyfers tombe begrauen/en vrou Ade ijn wijf starf daer na int Jaer. M.CC. en. VII. op den derden dach van Januarij/en wert te Middelburch int clooster begrauen

Wilde wijf deris. graue van Vlaenderē was heyle vā Cōstantinobelen

In zōmige cronijckē vintmē int clooster/en in dye Hollantsche cronijcken staet/Inde abdie Cornelius Barthus scrjft/Int clooster tot Middelburch/en sept dat doenter tijt tot Middelburch sonder bagijnhof maer een clooster en was/dwelc namaels een Abdie wort/alsmen noch opden dach van hupdē sien mach.

¶ Van graue Dierick die. CC. graue van Hollandt en zeelandt/die. VII. van dien name.

¶ Dat. CC. Cap.

Dierick dye. VII. vā dien name worde die. CC. graue vā Hollānt/zeelant/en heere vā Dieflāt. Hi hadde te wijue graue Dierick dochter vā Cleue/Mijt genaēt/daer hi aenwantwee dochteren/als Mijt en Ada/die eerste worde te manne gegeuen na haers vaders deot/vā haer moeder/grauē Lodewijc van Loce/teghē wille en dane alle den landen en edelen van Hollant en zeelant. Dese graue hadde eenen strjdt tegghen den Vlamingen int iaer. M.C.C. en. V. dien hi wan/ende ijn wijf hadde op die tijt ooc eenen strjdt op die west vriesen/dien si mede wan. Hi hadde oock grote oorloghe tegghen graue Otte van Shelre/ende tegghen den hertoghe van Brabant/en wan die stede van Eshertogenbosch nemende met hem int weder keeren eenen grooten roof/waer duere hi vuolcht wert vandē hertoge vā Brabant tot Huesdē/daer eenen grote strjdt geuel so dat die graue van Hollandt. CC. ghenangen wort.

Inde crone van zeelandt.

Die graue van zeelandt hadde ooyloghe tegghen den Hertoghe van Brabant Ende den graue van Vlaenderen.

Dye Cronhcke

en moeste voordie schade die hi den hertoch vā Brabant gedaen hadde geuen drie duysent marchen siluers. En t'n lesten werden si vereenicht/ en die graue sterf seer haesteliken/ en wort Tegmōt gebracht/ en int clooster begrauē/ int iaer. m. cc. iij. als hi sine lāden hadde geregeert met grote oorloghē. xij. iaren.

Ada graue Diericx dochter/ die te manne gegeue was bi rade en toedoene van haer moed graue Lodewijc vā Loē/ mer eer si hē besliep sterf si binnē oostiaers. So is Lodewijc de graue van Loē met groter macht in Hollant gecome/ begeerente te aenueerdē t'gractschap/ leggende dat hi met sinē wijue Ada graue Diericx dochter vā Hollant na des vaders doot behuvelic hadde/ en is in alle steden vā Hollant genaren/ begeerente voor een rechte lantsheere ontfangē te wesen/ dwelcke hē vanden heeren vā Hollant ghewepgert is/ so dat si hē niet ontfangen en/ oude/ leggende/ wij en willen niet geregeert wesen van eenē vreden heere/ die Hollant niet en bestaet/ dwelc si ooc altoos wel hebben gehoude/ Waer wt datter een grote oorloghe geresen is/ so dat graue Lodewijc vā Loē met groter macht ghecome is in Hollant/ en heeft graue Willem graue Diericx broed wt Hollant verlaecht/ o dat hi de weduwe dye graue Diericx hupfrouwe was/ zyn hupfrouwe moed met hē hadde/ en woude met crachte graue vā Hollant en zeelandt wesen. Graue Willem wt Hollant comende/ is ghevlucht binnender stede van Zierinczee/ Doo ist ghebuert dat graue Willem by rade vanden heeren van Zeelant met een groot machtich heyr van volcke ghecomen is in noorthollant/ ende is daer neder gheslagen met zyn heyr tot Ryswijc. En graef Lodewijck lach met zyn vlaemde heyr tot voorschotē/ en als si ewepnich aldus te proncken ghelegen hadden/ tooch

Graue Lode-
wijc van Loē
hadde oorloge
tegen Hollant
en zeelant.

Die zelders
helpen de gra-
ue met mochte
weder in Hol-
lant.

van Zeelandt.

heer Willē vā oosturiclant met zyn heyr tot Schaerbenbossche/ daer hē graue Lodewijc gmoctede met sinen heyr/ daerle alte seer vreeseliken geuochten en gestreden hebbē. Mer graue Lodewijc wort vnaert als hi die Zeensche woulen int heyr sacht comen/ en weck wren velde/ en quā tot Utrecht/ zyn volck dit liende hebben mede gewekē/ en zyn al vliende geslagen/ so dat si met groten hoopen inden Rijn en in de Ryl by Leven gevallen/ zyn vā groter haesten/ en zyn vdroncken. Haer wapen platen en haer helmen schonten si daer wt/ worpende haer schilden van haer/ om dat si te bet wech souden geraken/ sommige andere zyn vdrwaelt/ en in omwegen vermoeyt en vā groter vermoeytheyt vstict. Aldus is graue Lodewijc vā Loē wt Hollant en Zeelant verlaecht/ bi eens wijfs rade om nemmermeer daer weder in te comen. En graue Willem vā oosturiclant graue Diericx broeder is aldus geweldich heere van Hollant en zeelant geworden/ want die landē gheenen anderen heere hebben en wouden/ dan dese graue Willem/ en ontfinch Hollant en Zeelant te leene vande keyser vā Romen. In dese tnden begonsten dye poorters binne Zierinczee groote schepen te timmerē en toe te reeden/ de welcke si in verscheidē landē deden seplen/ om alderhande coopmanschappen te doen/ so dat si neeringe sochten/ op dat die stadt verre bekent soude mogē wordē. En ter selfder tijt hadde die graue vā zeelant zyn woostede binne Zierinczee/ op zyn casteel dat seer playlant en groot was achter dye monster kercke/ daer noch thegrupp is vande plaetse/ de welke plaetse op den dach van hupdē den graue van zeelant toe behoert/ wanttet opten dach vā hupden noch sgrauen hof genoēt wort/ als voren gheseyt is vanden oorsproncker stede van Zierinczee.

Die zeensche
woude dedē de
graue vā Loē
wt Hollant
vdruchen.

Die graue vā
Oosturiclant
wert ghevol-
dich heere vā
Hollant ende
zeelant.

Zierinczee be-
gonit in fluere
van schepen te
comen.

Die graue vā
zeelant hadde
zijn woostede
te Zierinczee.

ortgal v...
ut or...
uig... by verhyal...

Dye Cronycke

Henricus .vi.
kepler int iaer
M.c.c. was
die .xii. dapt-
sche kepler en
regeerde .vi.
iaeren dat roo-
sche rijk.
Nota.

Henrick die .vi. wort kepler gecoren doen zyn vader Fredericus verbronckē was / op dese tyt wort die tolvan Sheeruliet graue Willem vā oosturiclant dyes broeder vā graue Dierick gegont en ghegeuen oft dize hondert pont daer voren / mits condicien dat hy tgraefschap vā oosturiclant van graue Dieric sinē broeder te leen houdē soude / waer mede dat dē paps tusschen hem beyden ghemaect was.

¶ Van graue Willem die .xii. graue van zeelandt / en deerste van dien name. ¶ Dat .xxvi. Cap.

Duodecimus comes zelandie.

Willem die eerste vā dien name / graue Dierick broeder / en oom van vrou Aida die eerste graue vā oosturiclant was / worde met groten arbeit / moeyten / periculen en oordoghen die .xii. graue vā hollant / zeelant en Driesslant hi verdreef met machte dē graue vā Toe wten lande hi dede ooc grote schade den bisschop en sichten van t recht die seer teghen hē op zestaen hebbe mette graue van Toe / hi hadde te wyne vrou Aijt graue Orde dochter vā Selre / daer hi bi gewan Floris die na hē graue worde / Otto bisschop van Wtrecht / Dierick stadthouder van hollant / en een dochter abdisse vā Kepniburch / en ioncrou Richardis van Delft nonne. Na die doot van zyn huysrouwe nam hi een ander wijf gheheeten Maria / hertoge Egmonts dochter van Lancaster / coninc Henric derde sone / maer hi en hadde geen kinderen te lanen. Cortz hier na is hi ghestomen int Jaer .M.c.c. xxiii. als hi die graefschap pē vā hollant en zeelāt geregeert hadde .xii. iaer / en tgraefschap van oosturiclant .xxvi. iaer / en hi worde tot Kepniburch int clooster begrauen bi zyn eerste wijf Aijt / die starf int iaer .M.c.c. xvii.

Intrem desen tyt creghē die van Gobburch in walcheeren haer eerste keetsche preuiligien / dye si noch hebben / en was int iaer .M.c.c. xxii.

Philipsbarde volla was die .xii. dapsche kepler int iaer .M.c.c. lvi. was een herto gewāzwanē regeerde .x. iaer.

Het was eenē dieren iij. ii. iaer lanc duresende.

In desen tijden was een seer grooten dieren tyt over alle dese nederlanden en duerde die iaer.

van Zeelandt.

In desen tijden begonste die heylighe Franciscus in Brancric te sichten als hi .xxv. iaer oudt was der minderbroeders oorden. Guilielmus Parisiensis begonste ontrent dese tyt mede die oorden vanden Augustine. In dese selue tijden began die oorden vande preechaers / oft Jacophinen. Ende die oorden vanden vrouwenbroeders oft Carmeliten. En die oorde vā den Crupsbroeders worde weter onprent / die by des keplers Constantijn die grote eerst begomen wert.

Die vier bidende oorden begonsten ontrent desen tyt.

¶ Van graue Floris de .xii. graue van Zeelandt / en de vierde van dien name.

¶ Dat .xxvii. Cap.

Floris de vierde vā dien name wort die .xii. graue vā hollant / zeelant en Driesslant / en Otte zyn broeder worde graue vā oosturiclant / Dese graue Floris had te wyne vrou Machtelt hertoge Henric dochter vā Lotteringen en van Babant / daer hi bi wan Willem sinen nauolger / en Floris stadthouder van hollant / Aijt grauwine van Henrgouwe / en Margriete graue Hermās wijf van Heimenburch. Onder dese graue Floris tijden began die stede van Gorrickom. Dese graue worde verradelijchen in een tomope gheslagen vanden graue van Cleermont / doen dede graue Dieric tlichaem van graue Floris opsnijden en tingerwant wt doen en tlichaem balsemen. Ende hi is alto gebracht en begrauen tot Kepniburch int clooster int iaer .M.c.c. xxii. als hi sine landen hadde gheregeert .xii. iaeren. Machtelt zyn huysrouwe dye grauwine dede kunderen ende sichten op haer eyghen hofstede dat clooster tot Toosdypnen in hollant van nonnen vander Etertien oorden / En starf daer na int Jaer .M.c.c. lxxv. ende wordt in dat selfde clooster begrauen.

Decimus comes zelandie.

Die stede van Gorrickom en tland van Driesslant begonste.

Dye Cronijcke

Otto quercus
wens Kooch
coninc gecore
int saer. M.
cc. ix. was die
reij. duytsche
kepler regere
D. lxx. iker.

In desen tijden wort Otte die. iij. hertoge vā Sa
sen vande. viij. kuernorsten na coninc Philips gecore
tot eenen Roomsche coninck en regeerde vier iaren
Albericus krantz scrjft in zjn boec ter historien/ dat
Otto van Swabwinc tijde meestendeel clant vā
len/ Denemarcken/ Tweeden en Noorwegen tot
Christen geloue bekeert wort. In desen tijden int
Braechtmaent was een so groten storm van winden
tepeeste en vloede datter veel dijcken in zeelant o
braken/ ende int beuerschen vanden lande werdt
veel lants buyten ghedijt.

Denemarckē/
Tweeden/ Ro
len ende Noor
wegen wordē
totten christen
gelo. bekeert.

zeelant had ee
grote vanda
sie/ ende daer
werre verlaen
buyten gedijt.

Ter selfder tijt vloendet so hoge/ dat lant in D
lant ouer vloepde/ en datter menich duyzent mensche
verdroncken. Hertoch Kierle van Limburgh en bra
bant heeft in dese tijde t geheel lant van Bourgou
nen ond zjn subiertie gebrocht/ dat lange van te
ren een coninc rijc is gheweest/ en was onder dan
den duytschen ende den kepler.

Fredericus. ij.
die. xxij. duy
tsche kepler. hy
was int saer
M. cc. xij. een
hertoghe van
grauen reg
erde. xxi. vij
iaer.

Hier behoort die sae
te van Zeelandt te stane.

Van graue Willem die. iij. graue van zeelan
de tweede van dien name/ was Roomsch coninck
ende kepler. Dat. xxv. Capittel.

Allem van Gods genade die anderde gra
ue van dien name wort die. iij. graue van
Hollant en zeelant/ en heere van Drie lan
hi hadde te w hie vrou Elisabeth des he
togen dochter vā Swabwinc/ daer hi eenē sone aen
wan e heheeten Floris/ die na hem graue wort.
Ulricus Argent. enis episcopus ende Joannes
Mucntinus scriuen veel vromichepts van desen gra

Derim' quar
tus comes ze
landie.

Conradus
quercus dyc
ro. duy. l. he
kepler int saer
M. cc. l.

van Zeelandt

ne Willem/ hoe dat hi na Conradus die vierde/ kep
ter gecoren wort op sinte Michiels dach/ als hi. xx. ia
ren ont was/ en dat hi een vroō stridbaer oorloichs
man was/ twelc int saer ons Heerē. M. cc. liij. was.
Als hi tot eenē kepler gecore was/ dede hi hepruaert
gebiedē/ en tooch met groter macht voor Alken/ daer
hi. vi. wekē voor la/ h/ soo dat si hē die stede op gauē/
behoudē lijf en goet/ en haer rechtē. Aldus quā hi in
de stede/ en wort daer gecroont met dye keplerlycke
trone/ op alder hepligen dach/ vanden cardinalē van
Roomen/ gecroont wesende/ dochte hi hoe hi dat rijc
ke dwingen mochte/ is getogen dē Kijn op voor kep
ter sweert/ dat hi sterckeliken belach/ dwelcmen hem
opgeuen moeste. Van daer tooch hi in Brabant/ bp
sien som dē hertoch van Brabant. Als hi in Bra
bant was/ quā hē die bootschap dat die grauinne vā
Vlaenderen genaēt swarte Margriete ontboot alle
die heeren/ die si mochte/ en gaf hen soude om zeelat
te winnē. En ghinc te rademē dē heeren hoe dat mē
best aenletten soude/ doen rleden daer die heere dat
si dē coninc ontbieden soude/ oft hi zeelant van haer
te leen ontfanghē woude. Als dit voor dē coninc quā
sepe die hi/ dat en waer geen recht/ daer ic nu here ben
dat ic soude worden knecht/ want Hollāt en zeelandt
die zjn vrij/ en Vlaenderen houdtmen vande coninc
vā Braecht te leen/ soude ic dan vā mijn vrij goet/ leen
goet make/ dat en mach niet wesen/ die grauinne doe
wat si wst. Als dit die grauinne Margriete hoorde/
wert si seer toornich/ en ontboot graue Swpe hare
sone/ dat hi haesteliken te schepe ghinc met sinē volc
en toghe in Walcherē. Die coninc noch Thantwerpē
liggende bi sinē som die hertoch vā Brabant/ screef
eenen brief aen Floris den drostaet/ dat hi haestelike
wolt met hē name/ en toghe in Walcheren tot West.

Graue wille
van Hollāt en
zeelant werde
kepler gecore
en waerde. xxij.
duytsche kepler

Coninc wille
werde binnē
dē kepler ge
croont.

Margriete
grauinne van
vlaenderē wou
de dat de coninc
zeelat te leen
ontfinc binnē
der walcherē

Graue Swpe
quā met veel
scheiden tot
vlaenderē om
walcheren in
te nemen.

Handwritten notes at the bottom of the page, including a date '1950'.

Dye Cronijcke

Wat Klokke
riech heeft te
dich ghesaen
erbijsdaer.

cappelle/en blijuē daer stille ligghē in die duynen/tot
dat die Vlamingen op flant sloeghē. Als Floris dye
drossaet tot Westcappelle qua/sach hi dat Vlaemische
heyt in comen verbejdende tot dander alte male opt
lant waren/tradt hi totten vlamingē inme met eenen
strouten moede mettē zeelanders. Daer rees dē mee
sten strōdt/die ye daer te vorē gesien was in zeelant/
oft in Vlaenderē/daer hen die Vlaminghen alte vro
meliken weer dē/maer ten voorderde haer niet/wat
si verloren den strijt/en so onmanierlikē tischepe ghe
lopen/datse by duylent verdroncken/ende .xxij. duy
sent verflagen worden. Graue Swype van Vlaende
ren wort met sommigenā sinen heerē geuangen met
rij. duy sent mannen. En geuangen wesende/ wordē
si al moeder naect ontcleet/en tlamen bi coppelen ge
bondē/en met grote roeddē gedreuen als men die scha
pē doet/daer pluctemē die Vlamingē groen aer wete
wten velde/die si aten en haer schameelheyt mede det
ten. Als dit coninc Willem verhoorde/ quā hi subyte
liken vā Hantwerpen int zeelant tot Arnhem/daer
hē Floris sijn broeder mettē geuangen en tegē quam
Als die Vlamingen dē coninc lagen/ vielen si hem te
voete/en baden hē om genade. Die coninc medelid
dē hebbende met dat arme gemeyn volt/obese met
schepen al naect ouersepnden in Vlaenderen/Maer
Graue Swype met die andere heeren vlieten geuan
ghen een iaer en ses weken lanc/en in Hollandt ghe
brocht/op dat huys te Wateringhe. Siare Swype
wordt ghewont in sinen voet/de welke woude nof
en ghenas.

Dese hoochmoedighe strijdt ghebuerde op sinte
Martens translatie inden Sommer/den vierden dach
July/Van welker victorie coninc Willem God al
machtich seer ghelooft en ghedant heeft / Tot welc

and be long from
of which fland
- fust 1500,
- in hantwer
- ghe
- wils, ghe
- Die Vlamin
- ghen verlor
- den strijdt tot
- Westcappel
- in Walcheren,
- op

4 Coninc wille
- quam suby
- liden van die
- swepen in zee
- landt tot Bre
- mmen.

Graue Swype
- was een laet
- geuangen in
- Hollandt.

olte wat har hys fust papen, in fide d'and zeland
- d'is d'at in de fella
- w'edho comen Hollandt die fhe Ruyt ob. 1500

van Zeelande

ken lof en eere gheordonneert is gheweest te West
cappelle een processie rontomme tlandt van Walche
ren alle iaren eens/ nu ende totten ewigen daghen
dragende die kasse van sinte Willeboort als patroon
van Westcappelle/welche processie noch huyden des
daechs onderhouden wort/opten selfden dach vand
victorien/dwelche was ipso die Translationis San
cti Martini.

Maer dit Westcappel daer die cronijcke af men
cloneert/is lange ver gaen vanden zee waterere / dier
ludactien en afbrekinge en grontbraeckelen. Ende
plach die principaelste outste zee stad te sijn van zee
lant/daer men die meeste neeringe van die zeeuert
en visscherie plach te doene /daermen ooc die outste
antiquitepten plach te vinden diemen in alle dese ne
derlanden vant/bisondere in eenen ouden steen ghe
houwen/als Gerardus Noulomagus int breede in
reenen latijnschen buet beschrift. En die sommige seg
ghen dat dien steen noch in npeuwe Westcappel inde
kercke is.

Dese voorscreuen coninc Willem gaf der stede vā
Middelburch die principate hantvesten en preuile
gien die si noch te hants hebbē/en meer ander liber
tepten en vryheden/dan si opt te voren ghehadt had
den/en begaefde haer seer rijckelijcke om haer stede
te repareren ende sterck te maken. Die van Middel
burch vercregen datmen nergens in zeelant hooghe
vierschare houden en mochte dan te Middelburch
eerst. Ende wat van criminale saken vele in wester
schelt/oft op rplatte landt datmen dat in deser stede
rechten soude/ende die gheuangen op sgrauen steen
te brenghen.

Inghelacken so heeft graue Willem oock seer rye
kelijcken begaest dye Abope bumen der steden van

Maer daer
get men noch
processie om te
te historie in
Walcheren in
zeelandt.

Maer
Westcappelle
daermen hies
al leest is ghe
teut door ghe
braeckelen van
der zee vgaen.

Coninc wille
- heeft der stede
- van Middel
- burch veel pre
- uilegien ende
- vryheden ghe
- geuen.

... d'is d'at in de fella
... w'edho comen Hollandt die fhe Ruyt ob. 1500

Coninc Willem
heeft de abdie
van Middell-
burgh seer be-
gaest.

Suerhard

Veel vromme
cloosters heeft
coninc Willem
doen fundere
en richten.

Coninc Willem
doet opt ijsse
westerselland
verlachten.

Ceremael
was coninc
Willem hey-
melike in een
vrieten hays
begraven.

In Bourgo-
gnen schoorde
enen berch in
een vallepe.

Dye Cronyck

Van erue en chende (daer in stellende
geleerde manne/om kercken te bedienen) die coninc
Willem der abdien gegont en gegenē hadde/in hol-
lant/in zeelant/en in alle sine lande/op dat so wāneet
eenige vā die kercken vacerende warē / den abt dan
ter tijt wesende/soude mogen daer pastorē en cappel-
lanen instellē na zyn belieste/dwelc noch opten dach
van huydē also gheschiet. Dese voorscreuen coninc
Willem stichtede ente fundeerde diuersche vrouwen
cloosteren in zeelant en hollant/als clooster vā zoe-
tendale in Walcherē/loosduynē in hollant en meer
andere/want hi hadde veel b. dochters die hi met gee-
stelijke goedinghen begaefde.

In taer. M. cc. lvi. opter octauen vā sinte Agniete
tooch dese edel coninc Willem met een groot heyr vā
volcke tot hoorschoude/daer hi streedt tegē de west-
vrieten eenē groten strijdt/opten ijsse daer dese edele
Roombch heysler ter aerde gheslagen wort/so dat hi
blsmoorde in sinen helm. En die hollanders waren
daer also geslaghe/so dat van Almaer en van Delft
niet meer dan vijf leuende manne thups en quamen
nochtans brochte si haer bannieren met hen thups/
maer die vā Dordrecht en brochten maer duse leuende
de mannen thups. Dese edel coninc Willem wordt al
heymelic begrauē in eens vrieten hays/daer hi niet
lange en bleef ligghē/allmen hier na in graue Floris
tijden coninc Willems sone breeder hooren sal.

In coninc Willems tyde was een so groten heyr
iaer dat noyt ijs ghelijc ghesten en was. En in dat
selue iaer vielē haghel steenē wter locht daer onse he-
re in gecruyst stont/daer in gescreuē stont Iesus
Iarēnis rex Iudeorum.

Ten seluē tijden schoorde eenen berch in Bour-
goingnen/in een vallepe/so dat daer onder versmoor-

Van Zeelandt.

den by vijf duysent mannen.

In dese naeuolghende rijmen machinen int corte
sien wat coninc Willem in sinen tijt bedreuen heeft.

Graue Willem die tweeste van dien name bekent
Graue van hollant/zeelandt/Wriessant mynsoot
die. xliij. graue/ En bi gheweyn consent
wert hi Roombch coninc ghecoren het blisc bloot
Als hi. xx. iaer out was veel seften groot
Van oorloghen bedreef hi teghens eender grauime
Van Vlaenderen/die hi brochte in groter noot
Shenaemt swarte Margriete elck mocht bekinnen
Te Westcappel eenen sach sachmen hem teghens haer winnen/
daer die Vlaminghen veel leets leden als zyn partie
In Wriessant sachmen hem t bloet wt rinnen
Ter hoogher woude by strydens geschie
Een iaer daer na wert hi begrauen inde abdie
Van Middelburgh in zeelant/het staet so bekent
Als men sceet. M. cc. als ick v helpe
Ende. lvi. oft daer ontrent

In der ewichheit moet hi resideren by God omnipotent.
Van graue Floris die. xv. graue van zeelant/die
vijfste van dien name. Dat. xxix. Cap.

Floris de vijfste van dien name/wort die. xv
graue van hollant/zeelandt/en heere van
Wriessant/oudt wesende een half iaer/ als
coninc Willem zyn vader geslagen was/so
dat Floris zyn oom als momboor hē in voochden nā
en regeerde clant met ruste en vrede wtennaem vā-
den songen graue die iaer lanc. Dese Floris mōboor
heeft den Zeelanders cueren en statuyten vā rechte
gegeuen/diese noch vele op desen dach opt platte lāt
en inde dorpen onderhoudende zyn. Daer na sterf te
te Floris coninc Willems broed van cender quetsue
re die hi Tantenwerpen ontfinc in een conoy spel ende
wort met groten weenē te Middelburgh in zeelant in
der abdie begrauen/opten. vij. dach van Mepe.
Hier na quā hertoch Jan van Brabant en nam de

Declaras gā
tus coninc zoe
landie.

Floris mom

ber gaf den zee
landers, curre
en statuyten.

Floris mōbee
is tot Middel
burgh in wal
cheeren in dye
abdie begrā
nen.

Dye Cronycke

Hertoch Jan van Brabant nam de voer die aen hande graue mer ten derde niet lā ghe.

voorchdie aen vanden iongen graue Floris/maer hy wort wt Hollant verdreuen/om dat zyn volcks straf was teghens die Hollanders/waerom dat die Hollanders gecoren hebben graue Otte van Schelre om voocht vanden ionghen graue te wese. En die heeren van zeelant hebben tot eenen voocht ghecorē die graunne van Henegouwe/also dat die graunne de voochdie heeft aengenomē. En als graue Floris begonste out te worden/heeft die graunne hē doen leeren duptsch en wals. Daer na heeft den heeren van Hollant gedocht schande te wesen dat si vā een vrouwe beheert souden wesen/doen woude die heere vā Hollāt graue Otte vā Selre met cracht houdē vocht eenē voocht/so dat die graue vā Selre en die graunne vā Henegou eenen strijt vochte op Doornent; daer die graue van Schelre te bouen ghinc/en wort met crachte voocht vanden ionghen graue/daer na als dese ionge graue zyn iaren hadde/wort hē te wouue ghegeuen Beatrix graue Swpens dochter van Vlaenderen/daer hi bi gewan ioncheer Jan/diene hem graue werdt/Ende noch drie sonen/als Dierick Floris/Willem/ende vier dochteren/ als / Beatrix Machtelt/Elizabeth/ende Margriete/ die alle totten stomen/ende tot Loosduynen int clooster begrauen werden. Daer bouen hadde hi noch eenē bastaert so ne Witte ghenamē/dye de eerste heere van Harlandt de was/daer af noch vanden gheslachte in zeelant zyn leuende.

Men vochte om die vooch die hande iongen graue vā Hollant ende zeelant.

Floris was zyn volck

Witte die eerste heere van Harlandt graue Floris bastaert loue.

Op desen tijt regneerden en waren in fluere/dye heere van Borssele metten zynen heeren van Antwerpen Martensdyck/ende van sommighe polders en heerlijcheden int lant van Doorne. Heer Francke van Borssele/die vanden ondtsten heere van Borssele ghecomen was/heere van Monstere/Heere Pauwelen

van Zeelandt.

van Borssele/heere van Briggdamme ende van soute lande/Wolfaert van Borssele/heere van die polders van Noordvalcheren/Landijck/ende van doorpken vander Deere heeft al tijt die edelste van wapenen in Zeelandt gheweest/maer noyt heere vā Borssele by zuyd beuelant. Heer Jan van Kenisse/heere van Noermond in Schouwen/heere Dadijn van Crumminghen in zuyd beuelant. Dese voorghenomende waren dye principaelste heeren op die tijt in Zeelandt/die de oorden des grauen droeghen/dwelche doen ter tijt was eenen gulden halbandt met Sint Jacobs schelpen/daer onder sint Jacob hangende.

Heer Pauwelen heere van Briggdamme was in fluere

Wolfaert vā Borssele de vā dien nae/heere vanden nootpolders en vā Santen burch was in fluere

Zeelandt

Graue Floris wort ridderge sigen vanden hertoghe van Brabant.

Als graue Floris tot manne deghe gecomen was ende een huysvrouwe ghetrouwt hadde/ende kinderen daer aen ghewonnen hadde/wordt hi Shertogenbosche ridder gheslaghen van hertoch Jan van Brabant in eenen tornoy des dingedaechs nae Derthiendach. Ende ridder ghelagen wesende/regeerde hi selue sine landen/ende liet dye graue Otte van Schelre weder tot sine lande varen/maer hy beual Floris zynre mopen sone/zeelandt te bewarene/soo dat dese heer Floris met die heeren van zeelant ende met heer Helbrecht van Doornlant in vreden hielt/en doen wort die strijt verloent die op Doornentree geschiede/om die voorchdie van Hollant en zeelandt.

Graue Floris rooch met veel zeelanters en Hollanters in Antwerpen om te vechten.

In jaer M.cccc.lxxi. tooch graef Floris vā Hollāt met een groot mogende heyr vā volcke in westfrieslant/om sijn vader coninc Willem te wrecken/romente met zyn volc binnen Alimaer in mē pūinge des anderen daechs voort te varen/quamen die Drielen met groter macht. Als graef Floris byten Alimaer was met zyn volc/die Drielen streden so sellijcken op die Hollanders dat si dat groote heyr vluchtych maecten/ende dat dye Hollanders ouer siterē wrecken/

Dye Cronijcke

so datte benedē Almaer bi Heylo quamē/maer toen si geuoelden dē harden geest onder haer voeten wortrent. viij. c. Drielen. En vandē Hollanders bleeffen vijfhondert verlagen/ en dit geschiede op sinte Wilheleboorts dach.

Daer na ist gebuert dat de bisschop Jā vā Nassawen bisschop van Wtrecht zyn lanc niet en conste te dwinghen/wāt heer Shijbrecht van Amstel besaet Bredelant en heer Herman van Woordē besaet dat huys tot Montfort en deden dē bisschop grote schade/doen sandt die bisschop aen graef Floris van Hollandant om hulpe van hē / so is graue Floris vā Holland gecomen met een schoon heyr vā Hollanders en zeelander met heer Costijn van Kenisse/ met sommige ander heeren wt Hollandt en Zeelant daer/ en beleiden Bredelant. Als graue Floris vā Hollandt daer een wijl tijts voor ghelegen hadde/tooch hi in Hollandt en liet heer Costijn vā Kenisse met sommige ander heeren wt Hollandt daer voren liggen. Doen verlaemde heer Shijbrecht vā Amstela een deel volck en quā toe loenen opter vecht om Bredelant te ontfetten. Als die Hollanders en zeelander dat vernamen/ lieten die herten helst van dat volck voor dat huys liggē/ en tooghen met die andē helst ouer/ bestrjddēde heer Shijbrecht van Amstel met zyn volck/ daer hen die Zeelander te vromeliken haddē/ so dat si vloegen ontrent. it. m. mannen/ en heer Shijbrecht van Amstel wort daer geuange. Als dit Hernout zyn broeder vā nam/ so boor hi Bredelant op te geuen/ behouden zyn lijf en goet. Aldus wort dat huys opgenomen ongeschent/ ende heer Shijbrecht en Hernout worden in Zeelant geuoert. Daer na quam graue Floris selue en beleiden Montfoort een iaer lanc dat hi seer quelde met ghe-

Heer Costijn van Kenisse here vā moer mont tot Gronwen in zeelant waerde ouerle capiteyn.

Die hollāders en zeelāders woonnen den strijt/ en namē h. Shijbrecht vā amstel ghevangen.

van Zeelandt.

schutte/want hi hadde daer voordoen maken twee grote blieden/so dat si ten lesten dat huys opgauen/ in graue Floris genade. En die heere van Woorden wort met zyn gesellen in zeelant geuoert / en daer in geuanchenisse gelept/dwelcke die sake was / waer o heer Shijbrecht vā Amstel ende heer Herman van Woorden mede ouer die vradenisse vā graue Floris warē. Hier na verlaemde graef Floris een machtich heyr van volcke/ en sloech neder in Westurielant tot Schellinchtout/ daer hi stredot teghē den Drielen/ en die Hollanders wonnē dē strijt/ en vloegen ontrent liij. m. Drielen. Doen tooch graue Floris tot hoeckhout woude/ daer die Drielen quamē met veel volck en stredē teghen graue Floris/ daer hen die heere vā Zeelant al te vromeliken haddē/ so dat si dē strijt wōnen/ en vloeghen bet dan. cccvij. m. Drielen. Aldaer ee ouer Driese geuange wort/ die zyn lijf gegeue was om dat hi coninc Willes graf wijfen soude/ dwelc geuelsen hebbēde/ dede graue Floris tgraf opdoen/ en zyn vad opgrauē/ en i gebeente schoon waschen/ ende in een schoon kiste legghen/ die welcke so met groter eeren en reuerentien te Middelburch in zeelant ghebrocht werdt/ en also inde Abdie begrauen/ met groter solemniteyten/ als dat een keysler en coninc toebehoort. En hadde de landen geregeert. xxij. iaer/ ende Troomsche rijt. viij. iaer. Van welckē coninc Willem is begonnen te maken int iaer. m. cccc. clvi. een seer schone en rijckelike tombe en sepulture inde Abdie tot Middelburch in zeelant by heer Floris vā Schoonhouen/ abt en prelaet aldaer.

In desen tijde van graue Floris was dat eplāt vā Drepfchere wel bicās die helst meerder/ dant op de se tijt is. Sommige scriuē/ datter eenē polter aenlachs genaēt repers/ die nu ouer grontbraecselē geheel en

Die zeelāders woonnen den strijt met graue Floris in Zeelandt.

Coninc willem lichaem wertgeuange

Te Middelburch in zeelant is coninc Willem begrauen in een heerlike sepulture.

Dye Cronhijckie

al int jee is. Out Drepschere was op die tijt die prin-
cipaelste haven daer die meeste vischers buyssen en
ander vischschepē afvoeren van tlant vā Schouwen
en daer de meeste coopnaders aen quamen.

Van dimundactie dat alle die eplanden van Zee-
landt inuloeyden/wtghenomen Walcheren ende
Wolfaertsdijck.

At iaer ons heerē. M. cc. lxxxviij. op de xxij.
dach van Loumaent was in Hollandt een
seer grote vloet/daer veel volcx verdranch
God moet die sielen ontfermen.

Daer na op sinte Nechten dach inde maent vā Zi-
le wast so groten storm en wint/dattet so hoge vloop
de dat die dijcken vā al de eplanden oueruloeyde son-
der Walcheren ende Wolfaertsdijck.

Tlant van Schouwen oueruloeyde aende noort-
side/en tlant van Drepschere wort doen gescheypde/
en dmeesten deel buytē gedijct/dwelc daer na mee-
dan. c. iaer bleef driuende. Sy ondt Drepschere quā
daer na so groten diepte dat die schepē vā Zierincze
haer meeste reede daer haddē die volk en westvoertē
Noortbeuelāt oueruloeyde ter seker tijt na dat sommige
scrivē/so dreeft. xij. iaer wt en in aende noort-
de/mer de westside ouer tlat vā Walcherē wert coort
daer na bedijct/die heerscappe vā Cats vloere doe tee
tijt veel lāts dat buytē gedijct wort. De oostwaterin-
ge vā zuytbeuelāt ontrēt tbat/killāt en Cringingen
vloeyde seer lāge wt en in eerse bedijct wort. Mer wi
nen zomige iare daer na werde zomige polders aen-
de westside aet eplāt vā boissele wed bedijct/als hert
hēs zāt en meer and. Duuelāt ouerulopde mede op
dese tijt/en vloog veel lāts twelc buytē gedijct word
so wel aende westside als zuytside. Vā desen groten
ende hooghen vloede moecht ghi hier den date van

Opl. Nechten
dach was een
grote storm en
vloet in zeelāt

Alle die eplan-
de van zeelāt
oueruloeyden
behaluen wal-
cherē en wolf-
saerts dijck.

Meel lāts wo-
der van die ep-
landen vā zee-
lant buytē ge-
dijct.

van Zeelandt.

laer vanden in dese naer volghende rhimen.
Op sinte Nechten dach hoort dese nyemaer
Was zeelant ouer twater verdoeren bijnaer

Int iaer. M. cc. xc. hadde graue Floris voorij weder
een grote oorloge teges die Blamingē/wāt si cortē
mer te voten in meyninge warē te ouerualle tlat vā
Walcherē/en also haer lieder schade te vhalen. Gra-
ue Floris in Engelāt wesende/hebbē die Blamingē
een bēsch voor die stede vā Middellburgh gemaect.
Maer na dat sommige scrivē is graue Jan vā Hene
gouwen met die heerē van Borsselen/en veel zeelan-
ders gecomen om die stede van Middellburgh ontfet
te doene/en hebben alle die Blamingen wt tlat van
Walcherē verdreuen. Graef Floris dit onemende is
hasteliken wt Enghelant gecomen te Blissinghe in
Walcherē/ twelc doen noch een doorp was/en heeft te
Blamingen met groter heyracht vā zeelanderson-
nent deplāt van Borsselle achterhaelt/so datter. xviij.
Blamingen werde verlagē. En dese oorloge quā
toe/ō dat coninc Willē die Blamingē so seer geschof
hert had alshier vorē geleyt is so woude si haer scha-
de vhalen/hebbē die zeusche schepē genomē/en al
volc ouerboort geworpē/dwelc si swaerlic becochte
wāth. Jan vā Kenisse met h. Dieric vā breedenroete
en veel zeelāters togē ouer in Vlaenderē in Casant/
daer. iij. m. vslagen werde met dier geuange wordē
en dese. iij. m. blamingē zyn geuange en geslagen ge-
weest vā. iij. c. zeelāds/dwelc gebuert is int iaer. m. cc.
xvi. en was op l. simō en Judas auēt. Cortē daer nae
wort graue floris te Camerhē vradē vā Seert vā vel-
ten en vā eenē bisschop wt Enghelāt/twee radē van
des graue weggen van Vlaenderen. En die graue
van Rupck van des hertogen weggen van Strabant
daer si ouer een droeghen/dat die heere van Hamstel

Incaruatio.

Die Blamingē
haddē Mid-
dellburgh vete-
gen/mer nyet
ghewonnen.

Die Blamingē
namen de
zeelātsche les-
pen.

V. v. v. v. v. v. v.
v. v. v. v. v. v. v.
De zeelanders
behalde gro-
te eer. In Co-
lant.

Dye Cronycke

Graef Floris had veel rade die hem van gen wonden.

en die heere van Woorden/souden graef Floris seuen de vangē/en seynden hē ouer in Enghelant/mer hē is anders geuallē/want Sheerit van Vellen diende met graef Floris/en en hadde geen wijf/woen vracde de hē graef Floris oft hi een wijf hebbē woude/die hi hē geuen soude/hi soude hē darr also veel goets mede geuen als hi wenschē woude/hē ouerste makende van sinē houē. Dwelt Sheerit van Vellen voor arden nā/leggende/dat hi dat tot gheenē dage doen en soude dat hi graef Floris hoere soude tot eenen wijue nemen/waer op graef Floris antwoorde/en seyde. Ich beloue u dat ghi nēmermeer hebben en sult een wijuen sal mijn hoere wesen. En als dit langhe geleden was/nā Sheerit van Vellen een wijf/en tooch woude op Cranenborch. Daer nae seynde graef Floris dese Sheerit van Vellen in Venegouwe om een bootscap. En graef Floris tooch tot Seerits wijf/en vcrachte se/en sinē wille gedaen hebbende/is wederō thuis getogen. Doen Sheerit van Vellen te huys quā/to en gemoetede hē zjn wijf niet / als vrlach te doene. Doen vracde hi haer waerom si dat niet en dede. Hi seyde al weenende. Heere/doen ghi wtte ocht / had ghi een goet wijf/maer nu hebde een hoere/dwelt hi mit graef Floris gedaen heeft. Doen swoer Sheerit van Vellen dat hi nēmermeer capoen op zjn hoer dragen en soude/hi en hadde dat gewrohe. Dit was die principael sake vā graef Floris doot. En Seerit van Vellen nā graef Floris gheuangen by Middelburch in Goplant/en voerden op dat huys te Cranenburch/en vā daer op thuyt ter Nuyden/daer hi vcradeliken vmoort was/alsmen int lange lesen mach inde grote cronycke vā Hollandt. Als dit die hertoch van Cleue vernam quā hi met groter macht in Hollandt/en tooch voor dat huys ter Nuyden/daer Seerit

Graef Floris wort geuange van Seerit van Vellen.

van Zeelandt.

rit van Vellen en die heere van Woorden/wordē beyde geuangen. En haer worde aenghedaeu die alder swaerste doot/diemen eenige mensche aen soude moghen doen. Ingelijc al dat hen ten neghende grade bestōt wort al gedoot/allmen inde grote cronycke int lage lesen mach. Dese graef Floris regeerde Hollant en zeelant. xli. iaer lanc/en wordt te Reynsburch int clooster begrauē. Sijn huysrou sterf binnē den seluen iare/en worde mede te reynsburch int cloostere begrauen. Als dit al geschiet was/en die hertoch van Cleue alle die vraders gedoot hadde / quā hi wonen inde Hage / en regeerde Hollandt en zeelandt ter tijt toe dat graue Jan de sone van graue Floris wt Enghelāt quam/en regeerde Hollandt en zeelandt selue.

Sheerit van Vellen en die heere van woorden wordē beyde geuangen

Dabdu by be herbo...

Clooster van Waterloo. Dit ruc wordē wt noortbeu lā in walche ten ghelecht.

Rodolphus graue vā habsburch wordē keyser gecorē int iaer. M. cc. lxx. regnerde xii. iaer / ende was die. xvij. dapsche keyser.

Dabdisen clooster van Emelissen in noortbeuelant wort op dese tijt gesticht en gefundeert/dwelck nu duer inuandacie getransporeert en ouerghelet is int lant vā Walcheren/surrent dē dunnē/daert noch opre dach vā huysden staet/genaēt Waterloo swerue Rodolphus graue van Habsburch/wort vande. vij. hu. ruorsten tot eenen keyser ghecoren/na dat trich langhe ledich ghestaen hadde.

Bandē. xvi. graue van zeelandt/Hollandt/en heere van Vriesslant. Dat. xxx. Cap.

An vā dien name de eerste worde te lesstijē de graue van Hollandt/zeelandt en heere vā Vriesslant/hi was seer ionck als zjn vader graef Floris vmoort was/en wort wt Enghelant gehaelt/so dat hi in zeelandt aengecomen is/daer hi lange onderhouden wort vā heer Wolffaert van Bordele/heere vander Deere/en van die noort polders in Walcheren. Hi hadde te wijue mouwe Elizabeth/conninc Eduwarts dochter wt Enghelāt Deere de van dien name/maer si en hadden geen kin-

Decimus leuius comes. 360 landie.

Graue Jan wort lage on d houdē oā here Wolffaert vā Bordele heere vander Deere

Die Cronycke

deren te samen. Als na die Hollantsche heere/die heere vā breedvroede/die heere vā Egmont en meer andere/graue Jan met zijn gesellinne wt Engelant ghaelt hadde/quamen si eerst in zeelandt aen. En dye graue worde lange tijt met sine wille onthouden op thuns tot Sandenburch by heer Wolffaert vā Gortsele heere vā Deere/binnē welckē tijt heeft graue Jan heere Wolffaert gegont en gegeven zijn leenlant geduerende die heerlichent van Woerō in Hollandt/om sekerer diensten/die heer Wolffaert graue Jan gedaen hadde. Naer na die doot vā heer Wolffaert voorn is die heerlichent wederom aen tgraefschap ghecomen. Die heeren wt Hollandt en zijn niet te vreden geweest dat graue Jan also lange by heer Wolffaert in zeelant bleef(want heer Wolffaert den principālē raet vā de graue was/en wiste zijn meeste secreet)wouden hē niet foorten in Hollandt hebbē. So ist gebuert datter een grote dachuaert te Romerwal in Zeelant soude gehoude worden vā de heere vā Hollandt en zeelant/tot welke dachuaert de graue meynde mede te comen/so wasser (nae datmen in sommige cronijcke vint)te Bergen op den zom een heymelike conspiracie gemaect vanden hertoch vā Brabant en vā heer Jan vā Kemisse meynende de graue vā zeelant mede te nemen/en te voertē in haer lieder gewelt in Brabant. De graue dit vernement is subpteliken getogen op tcasteel vā Doodhijckē by Romerwal/daer hi eenen dach bleef en is niet ter dachuaert gecomen/want hi vā daer vertooch wederom met heer Wolffaert en met veel volck vā wapenen na tcasteel vā Sandenburch int lant vā Walcheren byder Deere/dwelckē doen ter tijt een dorp was. Corto hier nae wordt heer Jan vā Kemisse by den graue ontboden/om te comen opt voorgenoem

Die heerlich
van woerden
woort h. wolf
faert vā der
Deere gegeue

Wolffhus een
graue vā sta
louwen was
de. xvij. duys
sche heylere
geerde. vā. i. i. i.

De graue vā
zeelandt is opt
casteel vā Wo
dijc geuoogen

Die graue vā
zeelandt was
te re langhe bi
h. wolffaert.
vā Borisse/
opt hups vā
Sandenburch

van Zeelandt.

de casteel vā Sandenburch/om hem te verantwoorde/macr hy en quā niet/waerō hy gebannē wort wt Hollāt en zeelāt. Ghebannē wesende is hi op zijn caffel vā Moermōt in Schouwen gebleue/dwelck hi vinctaelgierde/en maectet stermet manē vā wapenē. Hier na tooch graue Jan met heer Wolffaert vā Borisse/heere vā der Deere in Hollandt/ende quamen eerst te Dordrecht/daer si bailliuwen ende heeren stellen wouden anders dan haer oude handtueken in hielden/daer die vā Dordrecht teghen waten/waerom een groot rumoer est twist quam in alle die steden vā Hollandt. Die heere vā der Deere sprac voor den graue/waerom die heere en gemeyntē seer toornich worden op heer Wolffaert vā Borisse heere vā der Deere. Die graue dit horende tooch na den Hage/en ontleyde die vā Dordrecht/beuelende ioncker Jan Witte vā Heemstedens sone dat hups te Putte/en heer Claes vā Cats lach tot Amsterdam/en Alout die bailliu vā Dordrecht lach met veel volck te Slidrecht/makende blochuylen op de dinc om also Dordrecht te bedwingē/datter gheestepē comē en soude. De graue screef aē de and stede dat si hē niet dese sake niet moeyen en soude/wāt dat die vā Dordrecht nu gebuerde/mochte tanōt of mogē haer liede mede gebuerē. Als die and stede dit gehoor hebben/is heel Hollāt in roere ghecomen. Dit siende heer Wolffaert vā Borisse heere vā der Deere is gewaerschout geweest/en tooch met tē graue na Schiedā/om also voort in zeelant te varē. Dwelck dye Hallāders smorgēs woeth gewaer gheworden zijn. Die vā Delft tooghen haestelijcken wt met groter machte vā volcke/met veel cleynē visch schepen/met booten ende schuyten/ende onderhaelden den Graue/met den heere vā der Deere/op dye Male/

Heer Jan vā
Kemisse wort
wt zeelant en
Hollant ghe
bannē.

Albericus dyel
erste vā diem
na me hertoch
vā Dolkent
Robaph is so
ne was te. xix
duysche heyl
ter. int i. i. i. i.
cc. xvij. reg.
neerde. r. i. i. i.

Heere Claes
vā Cats was
capiteyn.

Hollandt was
in roere tegē
den graue.

Dye Cronycke

bringende die graue metten heere vand' Deere met crachte en geweld weder binnē Delft en leyden den heere vand' Deere op een groot steenen huys achter die oude kercke. De gemeynte stont met groot ghe wapent volc voor dat huys. Daer wort heere Wolk faert vā Borstle heere vand' Deere/vā bouē ter versteren wt geworpen/so dat hi doot gheslagen wort van die daer voor thuyt stonde. Die graue dit siende mishaechdet hē seer/en geliet hē of hi daerom niet en vraechde. Waer wt namaels grote twist en oorloge volchde tusschē de Zeelantsche en Hollantsche heere. Dese graef Jan sterf int iaer ons heere. M. ccc. sond' ridders naem/en sonder kinderē op sinte Martens dach inden winter binnē der stede van Haerlem/ als hi dat graeffschap hadde geregeert vier iare/en wort de tot republich int clooster begrave/bi sinen vater niete/en quam op den graue van Henegouwe. Henricus vā Lutzenburgh wort int iaer. M. ccc. vij. van die. vij. hueruosten tot Franckfort keiser gecorē. Nicholomeus Lucensis scrift dat hi vā eenē Jacoppin met den heyligen sacramēt vergheue wort/die broeders vand' selue oorden segghē contrarie/hi regeerde vij. iaer en. vij. maendē. Anthonius vā Florensen scrift in speculo historiali/dat op dese tyt die vmaerde oorden vandē Templiers alle kerstenheyt duere/op eender nacht den hals af gestekē wort/wat die sake was en wort vā niemant bescreuē/ dan dese historiographus verantwoort dese oorden seere. Dese oorden hadde gestaen. C. lxxxvij. iaren. Dese Templiers hebben veel diuersche huysen/heerlicheden en andere goedē in zeelant gehad/wat in dese oordē anders niet dan edele oft ridders kinderē en waren. Si hadden veel goets int lant van Schouwen en een huys

Graue Jan
kerf sonder ridders
naem oft sonder kinderē.

Das wapē vā
zeelant en hollant
quam op die graue van
Henegouwe.

Henricus van
Lutzenburgh/
wordt keiser
ghecozen int
iaer. M. ccc.
vij. hi was de
xxx. duytsche
keysers regierde.
De. v. iaer ende
vij. maenden.

van Zeelandt

oste clooster binnē Zirinczee/daer namaels int Jaer heeren in quamen/dwelc nu op den dach van huyden der Predicaren clooster is.

Te Middelburgh hebbē si mede een schoon huys gehad ouer die Abdie/dwelc namaels die heere vā Borstle/van Burgdamme costen/en stichten daer te clooster vādē tertianē/twelc voormaels inde dupnē te dupnhoe/gestaen had/twelc sihtet gereformiert is so dattet nu minrebroeders sijn. Ontret der Vere hadde si lieden mede veel crue en lants/waer af buyten der Deere een vrouwen clooster vandē Tertianē gesticht en gefundeert wort. In noort en noortbeuelant hadden si doen ter tyt mede veel goets/dwelck namaels tot Gods huysen oft kercken/en oock den armen mede ghedept en ghegeuen wort.

Wan eenen groten storm en seer hoogen vloed. In iare. M. ccc. iij. op sinte Katherinē dach wast also groten storm en onweder/met so groten hooghē vloed/dat veel dijcken ende polders in Zeelant oueruloepde. Walcheren was so seer oueruloept/dat die dyckē so seer gheramponneert warē/dat die lantlieden den moet verloren gauē/so dat si de macht niet en hadden te dijcken waerom die graue selue int lant vā Walcherē quā en heeftet met die Borstle heere weder beuericht en bedijct. Noortbeuelant was toen mede tot diuersche plaetsen in/aende noordside/nochtans wertet corte linge daer na beuericht en bedijct/maer daer werde so veel lants buytē gedijct dattet scherp. vij. myle int rontē groot bleef/waer wt namaels een spreekwoort quā datmen seyde/het is so scherp als God noortbeuelant maecte. Ter selfder tyt werden twee dorpen aende noortside van noortbeuelant buytē gedijct/sintē Michiels doorp/en hemerste. En die heerschappē

f. Minus

Die heere vā
der oorden vā
den Templiers
hebben hier
voormaels de
le goets in zeelant
gehad.

Clay

Wan een groten
inundatie of
hooghe vloed/
op sintē Katherinē
dach.

Dye Borstle
sche heere heb
den in zeelant
veel polders
ende eylanden
doen verschen

Twee dorpen
werdē in noort
beuelant buytē
gedijct om die
noort side.

Dye Cronijcke

van Cats ver loie toen wel. cc. gemetē lants. Hier na volcht dincarnatie en date vanden hoghen vloet die op sinte Katherinen dach ghebuerde in desen rijn. Katherinen storm is seer tontien

Incarname.

Zeelant leet last doen/ siet/ elck hoort bedi en.

Onlanc daer na qua een aenwassingē in noortbeuelant aende westside daer Campens nyeulant naemaels aengedijct en bepolderd wort/ en aende zuytde qua een schor daer Cortgenē ghesticht en ghesundert wort. In Wolfaertdijc stont op deestijt aende westside eē schoon dorp de Diere genaet/ de sommige

Die Diere
was een landt
stede / en lach
sint lant van
Wolfaertdijc

seggen dattet een lat stad geweest is/ met noch die schone polders/ die haer bi na aen Walcherē strecke/ ouer Wremuen/ de welke twee polders buyten ghedijct werden met een schoon dorp der Nuyden ghe-naemt/ maer die twee polders werden corts daer na weder bedijct ende beuerscht.

Zuytbeuelant
was tot veel
plaetsen inne
wert corts be
dijct.

Zuytbeuelant was tot veel plaetsen inne/ maer twert corts beuerscht/ hoe wel datter veel aente oostside buyten ghedijct wert/ nochtans heeft nader hant veel aenwassingē gehadt als men wel sien mach.

Het eplandeken oft polderken van Stauenisse (na dat die sommighe scriuen) wort seer gemindert ende buyten ghedijct/ twelcke doen so groot was dattet by crassouer noortbeuelat/ en aent lat van Cats plach te streckene/ ende ouer duuelant.

In dese tijt openbaerde een groote Comete/ daer na volchde een grote aertbeuvinghe/ dat ijns ghelict niet veel gesien en was/ die lieden liepen van vreesen wt die steden ende vloeden int velt.

Men plach in
zeelandt van
moer asche en
sint watere /
schoof wt wort
te liepen.

Cornelius Battius en meer andere scriuen/ dat men meer dan ouer .ccc. iaren wt die schorren die buyten den verdroncken eplandē van Zeelandt ghedijct waren te liggene plach eenē somerdijc/ en men plach

van Zeelandt

daer een fatsoen van darrinck wt te deluene / twelck men te noemen plach darrinck moer/ en wort in asche gebrant/ welke asche men voerde eerstmael tot Zierinckzee/ en namaels tot Romerswal/ en so voort in ander steden/ van welke asche met souden watere/ men goet wt souden stede was inde southeeten/ daer hē dese voorghenoemde steden mede plagen te geneeren/ en was die meeste neeringe en hanteringe/ dye deluyden op die tijt inde steden van zeelandt deden/ welke voorsepe asche/ men noch dagelic sie mach in eenen groten hoop tot Zierinckzee op schelmkens.

Van die. xvij. graue van zeelandt.

Wat. cxxi. Cap.

An graue van Henegouwe die tweede van dien name/ wort die. xvij. graue van Hollat/ zeelandt en Driestlant/ hi was coninc Wilhelms susters sone. Quermits dat graue Ja deerste van dien name/ sonder hinderē achter te late ghestouen was/ so is tgr aeffchap van Hollandt ende zeelant voorghenoemt aen desen graue Jan van Henegouwe ghecomen/ hi hadde te wijue Philippe/ des grauen dochter van Lutzenburgh/ daer hy aen wan Jan sonder ghenaden graue van Oosternant/ die tot Cortrick verlagen werdt/ Willem die na hē graue werdt/ Johan van Beaumont graue van Solloys/ Henric Canoninc van Camerick/ ende noch vier dochters die al seer hooghe gehuwelict waren / als Margriete grauinne van Utrecht/ Aijt grauinne van Clermont/ Marie grauinne van Borbonnops en Machtelt vrouwe van Diele/ hi hadde eenen groten strijdt teghens die Vlamingen en die graue van Vlaenderen wordt gheuanghen met veel volck/ als hier na breeder ghelept sal worden.

In laer. M. cc. i. heeft dese graue Jan veel volck

P ij

Warrinckmoer
te delue / en die
assen te vanden
den om souden te
siebe was een
grote neeringe
in zeelandt.

Desimus Lep
timus comes
zeelandt.

Comitatus Hol
landt
vindt by ph
Comitatus

Jan son der ge
nade was gra
ue van Oosternant.

Dye Cronykke

*Graue Jan
quā tot Henegouwe
heer Jan van
Kemisse.*

*Heer Jan van
Kemisse wreef
tot zeelāt ver-
taecht.*

*Albertus dye
eerste vā dien
name was die
xxi. duytsche
keiser hi was
ooc oē hertoch
vā Doostenryck
en regneerde
x. iaren.*

*Die heere en
edelen vā zeelant
togē met
den graue tot
Rimmeghen
biden keiser.*

*Heer Jan van
Kemisse gahē
in dienke van
den graue van
Vlaenderen.*

volck vā oorlogen v̄gadert en̄ also in zeelant gearde/
int lant vā Schouwen/teghens heer Jan vā Kemisse
om dat hi des graue onderlaten grote ouerlast dede
met branden en̄ blaken/en̄ heeft desen heer Jan van
Kemisse wten lande van zeelant v̄taecht en̄ verdreue/
en̄ in huys Moermondte heelter aerden geuelte en̄
geslecht. Heer Jan vā Kemisse is getogē aendē keiser
Albertus/terste vā dien name de. cxxi. duytsche kei-
ser op die tijt/allmen in sommige cronykke bescreuen
vindt. En̄ hi gaf den keiser te kennen/hoe dat graue
Jan de. xvi. graue vā zeelant sond̄ hinderen gestorue
was en̄ hoe dat graefschap een leen van trijt des kei-
sers was/dwelcke graue Jan vā Henegouwe besaet
sonder vandē keiser te leene tomfangene. Die kei-
ser Albertus is met volck van wapene af gecomē ont-
in dese ned landen te treckene tot Rimmegē toe/gra-
ue Jan dit hoende/ is dē keiser tegen getogen met
groten staet/met veel edelē wt zeelant en̄ hollāt/En̄
by toesprieken vā den bisschop van Cuelen is die gr.
ue vā zeelāt mede te Rimmegen bidē keiser gecomē
En̄ graue Jan ontfinc weder zeelant en̄ hollant vā
den keiser te leene na ouder costume / daer alle dinc
wel gemaect wort/tusschē den keiser en̄ den graue/
hoe wel nochtans hē heer Jan vā Kemissen seer ver-
maect hadde. En̄ de keiser is weder na Doostenryck
getogen/van daer hi gheborē was. Dese graue Jan
heeft cortz hier na ioncker Willem sine outsten sone
ruwaert vā hollant zeelant en̄ Vriellant ghemaect/
ende dede hem in alle steden v̄ulen.

Heer Jan van Kemisse siende dat hi geen hulpe en
creech vā den keiser om hollant en̄ zeelāt te winnen
is hi aendē graue van Vlaenderē getogen/en̄ heeft
hē met een grote armee en̄ volck van wapenē in zee-
lant gebrocht/waer teghens ioncker Willem graue

van Zeelande.

Jans sone voortgenoēt stadthouder van hollant en̄
zeelandt/met een groot heyr van volcke quā/en̄ ver-
dreef dē graue van Vlaenderē wt zeelant/in Calant
treckende heeft daer veel Vlamingen verlegghen en̄
geuangē/en̄ is also weder in zeelant gekeert. Graue
Swpe van Vlaenderē is hem na geuolcht / met een
groot heyr van volcke in Walcherē/en̄ nam middel
burck met gewelt inne. Ioncker Willem ruwaert vā
hollant en̄ zeelant quā weder met zyn heyr en̄ bloos
twee striden op eenē dach/den eenē ontrēt der Bee-
te/den anderē voor out Xremuen. En̄ ioncker Wille-
quā wten strijde binnē Ziericzee/want dat doen een
vaste stercke stede was/die harē lantsheere seer ghe-
trouwe warē. Daer volchde hē graue Swpe na en̄
belepde die stede vā Zierinczee ses wekē lanc/daer die
Vlamingen seyden onterlinge/wat sullen wij lange
voor dit crapenest liggen/latet ons af doen/so hebbe
wij gedaen/de welke si seer quelden met geschutte/
met slijngeren en̄ andere instrumenten van oorloge.
Ten lesten nam ioncker Willem eenen stouten moet
met die vā Zierinczee/en̄ deden der stadt poortē opē
intredende inden Vlaemischē leeger/hebben si grote
schade gedaen/vangē dē en̄ verstaende meer dan. xv.
c. Vlamingen/hoe wel den meesten hoop verlegen
was. En̄ dit geschiede int iaer. m. cc. iij. op den eer-
sten dach vā Meye. Int selfde iaer tooch ioncker Wil-
lem wt Zierinczee in hollant daer een bestant ghe-
maect wort tusschē graue Swpe en̄ die van Zierinc-
zee van wt. weken lanc / behoudeliken en̄ mochten
dye van Zierinczee hē niet stercker maken/dan si wa-
ren als graue Swpe daer vooten lach. Ende graue
Swpe tooch in hollant/unemende meest alle de ste-
den sonder haerlem. Die hertoch vā Brabant wan
al v̄p hollant/sond̄ Dordrecht alleen/ doen belepde

*Graue Swpe
van W. ddel
durch mee
crachte vā volc
ke.*

*De hōw v. d. w. f. a.
v. d. w. f. a.
v. d. w. f. a.*

*Die vā zierinc
zee waren ha-
ren heere less
ghesouwen.*

*Graue Swpe
wan ende de-
struceerde veel
dorpen en̄ ste-
den in hollāt*

Dye Cronycke

Die her toch
van Brabant
was met graue
Guye van
Vlaenderen.

Die van Dor-
drecht in dreeve
deel vaillant-
schap teghens
den hertoghe
van Brabant.

Die van Ro-
merwalle de
den der Goes
ontset en ver-
loeghen dye
Vlamminghen.

Die van Zie-
ringee oewel
dichden graue
Guye Middel-
burgh.

hi Dordrecht thien dagē lanc/ ten lesten schoot hi dat
vier inde stad/ so dat deen helft wel verbrande. Dye
van Dordrecht die siende dat die stad geschent was
toghen si wt met alle huere macht / met heer Claes
van Purte/ en verdriuen dē hertoch vā Brabant wt
zuythollant/ en verfloegen alle zyn volc / brādente in
Brabant tot Tshertogenbosche toe/ daer si voor die
stede lagen/ die si bi nae altemael verbranden/ en na-
men met haer also groten roof wt Brabant/ dattet
onmogelikē te seggē was. Daer na geueelt dat heer
Jan van Kenisse met die Vlamingen ter Soes gec-
men is/ om dat slot te winnē. Cornelius Sarchus scri-
uet dat Soes op dese tijt maer eē groot doorp en was
daer maer een slot oft stercke en stont/ dwelckmen nu
heet thups van Oostende/ toebehorende dē heere vā
Pouques. Daer quamē die van Romerswal met ve-
le volc/ en verfloegen die Vlamingen wel tot. vuyt-
toe/ en heer Jan van Kenisse is qualiken met den h-
ne ontgaen. Daer na ginc dat bestant wt/ en die van
Zieringee togē voor Middelburgh en vloegendaer
veel Vlamingē/ en namen Middelburgh weder inne
daer na togen si wed ongelschoffiert binne Zieringee
daer si ioncker Willē ontboden dat si Middelburgh
weder ghewonnē hadden/ en dat hi Zieringee qua-
me. Ioncker Willē stadhouder vā Hollāt en zeelant
tot Zieringee comende tooch hi wt met dē poortere
int lant/ daer eenē grote hoop vlamingē lach met he-
re Jan vā Kenisse/ die ioncker Willē al vluchtrich mae-
cte/ en vloeger vele. Also die latijnscheveerskē wt-
sen de welke gemaect warē als dat belech voor Zie-
ringee was/ ente accorderen metter historien. Hi ont-
finc daer ridders name/ en sloech daer veel ridders
tot. pluin. toe. Onder welke ridder gheslagen was
ioncker Willem Witte van Hemstede/ die graef 410

van Zeelandt.

ris van Hollandt bastaert sone was.
DE OBSESSIONE CIVITATIS ZI-
rezae qua facta est Anno M.CCC.iiij.

Zeelandt de titulo dum vult gaudere nouello,
Flandrusheris Guido restitit hoc cupido.
Sed partes Hollandt fere tote mox abigebant
Quas adigit proprio Vvitto miles domino.
Pandens Ziriczza domino fidam fore fixa
Cuius ad instar eas admonet esse probas.
Indignans opido totus fremit vt leo Guido
Quod bis septenis obsidet hebdomadis
Flammier a a borea gens Zeelandt preuaricata
Austro congregitur, protinus obstruitur.
¶ In primo conflictu.

Dum sopor ediles tenuit, currunt simul hostes,
Vt muros capiant, non sic, ab intro sonant
Plurima tela trahunt, vim vi de iure repellunt
Hostiles properat terga dedere fugat,
Credo q̄ insultus talis non mansit inultus
Moerkerck sinit ibi vulnere de iaculi.

Int iaer ons Heeren. M. cc. iiij. des woonsdaechs
door palmen/ quā bisschop Guye vā Wtrecht graue
Jans broeder met die Vrielen en Hermeladers/ met
veel burgers van Wtrecht/ en quamē tot Thuringh
oft Herkinge in duuelāt/ dwelck een doorp was op die
tijt vast aen duuelant/ so dattet al een eplant was/ dat
nu geschepden is/ Sod betert/ duer mundacten. Die
Hollanders en switschops volc togghen int lant vā du-
ueland/ meynende also Zieringee te comen. Heer
Jan vā Kenisse die vnemende/ is subyteliken met die
Vlamingen inede in Duuelant ghecomen/ teghens
den bisschop inder nacht/ so dat hi meest alle die Hol-
landers die daer ghecomen waren verslegen heeft/
ende dye Bisschop Guye gheuanghen / open hy in
Vlaenderen ghesonden heeft. De nacht wert so vie-
teliken doncker dat die een dē anderē nyet enkende.

Bisscop Guye
van Wtrecht/
quam met die
hollanders
stede van zie-
ringee te hul-
pe.

Bisscop Guye
wert van heer
Jan van Ke-
nisse geuangē
inden dach.

Dye Cronfike

In desen strijdt bleuen doot heer Willem van Hoorn
 Dompvoost tot Utrecht/ heer Willem van Haerle/
 heer Dierick van Zuplen/ Claes Parshn/ en Zwert
 van Verrenuoort met. viij. M. mannē. Dese strijt ge-
 sciede sondaerhs voor palmsondach. Later daerhs
 op dē Palm aent quā graue Swpe weder met de
 Vlaminghen voor Zierinczee/ dwelck hi belepde met
 groter macht tot des woondaerhs inde paelsch dage
 Ter seluer tijt lach heer Claes Cats binnē Schoon-
 houen/ daer hi castelen was opt huys tot Schoon-
 houen met sinē sone/ van graue Swpe weghen van
 Vlaenderē/ so dat heer Claes af quā vanden huys/
 om te besiene hoe dattet inde stede stont/ daer vingē
 hem die poorters van Schoonhouen/ en ontbovent
 heer Witte van Hamstede/ dat hi quame binnē schoon-
 houen/ si souden hem helpen dat slot bestormen/ also
 dat heer Witte quam ende belepde dat slot seer ster-
 keliken. Daer werdt voren ghericht een grote blie-
 om dat huys te bestormē/ also datmen epgaf behou-
 den lijf en goet/ en si werden in geuanckenisse gelept
 Die heere van Cats worde gevangen met beyde si-
 ne sonen. Doen dit graef Swpe vernā daer hi lach
 binnē Utrecht/ hoe dattet in Hollandt ginc/ nā hi hae-
 steliken zyn volc met hē/ en quam die Pāsel neder/ en
 liet heer Jan van Kenisse die stadt bewaren. Doen
 quamen die vā Dordrecht met heer Claes vā Duer-
 en bestreden graue Swpe van Vlaenderen voor W-
 selmonde/ daer si lange tijt stredē om de ouerhant te
 crigen/ maer int leste verloos graue Swpe dē strijt
 daer hi seer gewont wort/ so dat hi nauweliken met
 ten lijue ontgaen is/ en hē waren wel. iij. m. mannen
 af gheslagen. Graue Swpe wt Hollandt verdreuen
 wesende/ en heer Willem van Hollandt noch binnen
 Dordrecht bliuēde/ vā dēde graue Swpe also swarē

Heer Claes
 van Cats was
 met graue
 Swpe van
 Vlaenderen.

Graue Swpe
 verloor den
 strijt voor W-
 selmonde.

Graue Swpe
 wert wt Hol-
 landt verdreuen

van Zeelandt.

heer van volcke/ dat hi wel. cc. m. mannē bi hē hadde/
 na datmen seyt/ daer hi mede quā en belepde Zierinc-
 zee derdewerf. En dede aende noortside stellen twee
 grote blijden/ om die stede daer mede te bestormen.
 Die blijdē waren so groot/ datse steenē worpen dye
 drie. r. pondē woegē. En aende zuytside stont eē gro-
 te blijde/ maer die vā Zierinczee haddē drie die groot-
 ste blijden in haer stede/ diemen opt sacht/ en daer mē
 opt af hoorde leggen/ waer mede si so grote schade te-
 den in dat heyr/ also dat op een tijt de Vlamingē wor-
 pen eenē swaren steen binnē der stede/ daer grote sca-
 de af quā. Doen was daer een meester ghenāēt mee-
 ster Willem/ een smit binnē die stadt/ die metter blij-
 den so wel conste omgaen/ en werpen/ die daer sepdē
 haelt mī den steen/ ic sal hē weder sepdē/ den welc-
 hē men in die schoe leyde. En die meester wierpē op
 die grote blijde die buytē stont/ so dat si al in stucken
 viel/ en viel den meester een hant ontween. Daer na
 dede graue Swpe die hauen ouer dāmen/ en vuldese
 met roen en met stroo. Als Zierinczee aldus belegē
 was/ en went in verre landen hoorde/ quāt voor den
 coninc vā Franchē/ die Philips dye vette hiet sinen
 swager. Dese landt sinen admirael in heer Willems
 behulp vā Hollandt/ met. cc. en. l. groote schepen met
 voor castelen/ wel toeghemact/ en vijf galepen vol
 volcx. En des coninc admirael was maerschalck van
 dat heyr. Doen screef die admirael aen heer Willem
 stadthouder van Hollandt en Zeelant/ dat hi zyn volc
 reede maecte/ hi hoeppe cortelinge bi hē te comen/ al-
 so verre als hi wēder en wint hadde/ en woude Zie-
 rinczee ontfet toen/ want het ware des coninc wille.
 Doen quā heer Willem in Hollandt/ en vā dēde alle de
 schepen die hi mochte/ en Witte van Hamstee quam
 met zyn Duesen en Kermerlanders/ met een groot

Coninc Phi-
 lips die vette/
 wt Franchē
 stede hē ad-
 mirael graue
 Willem er hul-
 pe en vptande

Dye Cronijcke

heyr wt Holland met hare schepen/ en zijn gecome bi
nooit gouwe/ daer sagen si dat Franche heyr comen
daer si hē seer in verbliden. Graue Supe hadde een
grote Carte voor Zieringzee doen stellen/ daer hi die
stede seer mede bederf/ en hi hadde oot geslagen. wt
grote bliden/ daghelic stormende aen de stede son
der op houwen.

Inden seluen sare op sinte Laureys dach/ verlaem
de die admirael vā Brancrht met zijn heyr/ en ioncker
Willem stadthonder van Holland en zeelant/ en heer
Witte van Hamstee/ met dat Hollantsche heyr/ ende
quamē genacen door noortgouwen in meyninge de
Blamingen van Zieringzee te drouuen/ oft doot te bli
uen. Die Blamingen siende dat ioncker Wille quam
met so groten heyr/ doen was de wint sterc zuytwest
en die Blamingen maecte een groot schip toe/ dat si
pecten met peck olie en stroo/ dwelch si ontstaken/ in
meyninge also ioncker Willems heyr te schevnde en
te verbrande sonder eenighe weere. Maer God die
alle herte kent/ en laet dat recht int eynde niet vloes
en alst vol zee was/ en die stroo wederō ginc/ dede god
de wint mede om keere/ die eerst zuytwest was/ wort
nooittoost/ en ioncker Wille qua voo: winde en voo:
stroom/ so dat si met haer eyghen strich gheuangen
zijn gheworden / want tship dat die Blamingen ge
maect haddē om haer viandē te beschadigē/ dat is te
middē end dat Vlaesche heyr gecome / duer die ghe
hengenisse gods/ daer die Blamingē alte grote scha
de by namē/ so dat si nergēs ten grote brāt ontwijckē
en mochte/ so dat si ouer boort moeste springē/ en ver
dronckē bi menich hō dert. Vā dese wōderlike auon
tuere regē die Hollanders/ zeelāders en Franchoysen
alte grote moet om te verbiē/ intreckende tot de Bla
mingē. Dat rees alte groten strijt/ als opt gelooft

Doen die van
zieringzee dye
trepē by noort
gouwen sage/
waren si liede
ker veeblift.

Denen wint
hangt vele in
besozmingen/
oft in haer
ginc van oozlo
ghe.

De windt ver
anderde waer
mede de strijt
gewōne was.

van Zeelandt.

oft gesien en was. Daer was dat geruchte Holland/
Hollāt/ die Franchoysen riepē Darius/ Dracrit/ En
die Blaminghen riepē Vlaenderen/ Vlaenderen/
dit duerde eenē haluen dach ende eenen nacht/ men
hoorde tbrekē der glauien/ tgeclac ter sweerde/ twer
pen der steenē/ tclappē der armborstē/ en dat geruch
te der strijdente mannē was also groot dat mēt ouer
diele myle verre hoorde beschepdelic. Die Blamingē
wonnē inden eerstē aenganc die schepē. Doen maect
ten die Franchoysen vier vā droogen houte dat si de
Blamingē in haer schepē worpē/ daer veel schepē af
branden/ so dat de strijt duerde vandē middaghe tot
ten daghe toe / maer inden dagheraert verloren dye
Blaminghē den strijt / daer graue Supe geuanghē
wort/ en gegeuen dē admirael vā Brancrht / voor de
schade die hi gelede hadde. Mer die admirael gaf hē
wederō/ dē eerlamē vā bisscop Supe vā Wrecht
die in Vlaenderē geuanghē lach/ en dit was dē eenē
guie voor dē anderē Supe. In desen strijt bleue doot
M. en. xlviii. c. Blamingē/ en si lietender. xi. c. schepē/
en. c. costelike tenten en pauwelskenē. Daer worden
v. M. geuangē/ daer die Hollanders mede vloft wor
den/ die in Vlaenderē geuangen lagē gelic teghē ge
lic. Ingelijc is wel te vermoede dat de hollāders en
Franchoysen grote schade mede haddē vā hare volc.
In desen strijte warē die vrouwen binnē der stad
so neerstich om de viandē te wedstaen als de mānen
Die clocke wort binnē der stad geslegē/ om dat dye
Blamingē de stad woude bestormē/ ter wylē dat die
poorters aten/ en alle volc liep ter muerē/ te vrouwe
brochtē steenē en geschut aen/ om dat de mās staende
souwē bliuē op der muerē. En mē schoot daer so vree
selthē wter stede/ met so snelle geschutte datter so veel
Blamingē doot bleue/ dat mer geen getal af en weert

Die hollāders
wonnē den
strijt voor ze
rieze met den
zeelāders en
franchoysen.

Die franchoy
sen verbrandē
veel blaesche
schepen.

Die hollāders
binnen ziering
zee bedreuen
veel vaillans
schap in die b
lech.

Dye Cronyche

En wanneer daer brant bliuen der stede was/ liepen die vrouwen ten brande/ op dat dye mannen op der mueren soude bliuen stane/ om die Vlamingen af te weeren. Daer was doen ter tijt binnē ter stede so grote benautheit/ dat die beeste stroo vande bedden aten/ en t dach vanden huysen/ daer was ooc groten hongher ende dieren tijt.

Hier na volghen oude veerskens die in dien tijden ghemaect waren int latijne/ vanden ghenen diet selue beleeft hebben.

De instrumento quod dicitur Cattus.

Postea terribilis trabibus fit machina cellis,
Quae tegitur corijs, fortis & alta nimis.
Quam tu Guilhelme de iure magister habende
Soluis sulphureis arte tua iaculis,
In tantam flammam, q̄ visa fuit prope Schiedam,
Crematur foris heu, vox sonat intro meus
Cattus deletur, hotheos nostrum miseretur
Qui leuat elisos, & medicatur aegros.

De ultimo insultu.

Dum sic frustratur Flandrus subito meditatur
Villam suppressere continuante fame
Hinc tedio tactus se vertit ad impetus actus
Implet fossatum per segetes & humum,
Moenibus & properat, sed villicus ilico iactat
More niuis lapides, missilis ac species.
Praeterea calido coquitur medicamen atheno
Pulvis feruescens spargitur & buliens
Hostes dant dorsum, stupidi fugiendo retrorsum
Nec veniunt muro tam prope decetero
Quod fuit ante graue fit forte rotante suae
Congestae segetes, namq; cibant pecudes

De conflictu in Gouda flumine.

Operat villica gens, Comes vt veniens adolescens
Ipsam saluaret, sed mora longa manet,
Tristes obsessi cogente fame quia pressi,
Sepe ferunt taciti proch lamazabachtani.

van Zeelandt.

Expectat iuuenis donec veniat sibi classis
Bellica francigena, quae daret auxilia.
Ecce venit quina Francorum parte galeida
Cum multis alijs nauibus egregijs,
Classisq; collecta per carbasa lentaq; vecta,
Perueniunt Gouda flumine cum iuene,
Concurrunt classes, hinc indeq; rutila cassis
Pisus valde tonat, ensis in arma sonat.
Hasta penetrabat, quasi nix telum volitabat
Sternit claua, iacit fundula, gestu ferit
Hinc strages, fluuium de sanguine fit rubicundum
Ac caecos sepilit, longaq; pugna fuit
Nunc sub, supra modo stabat classis titubando
Est fuit euentus inde diu dubius,
Tandem Guidone viscato cum legione
Est pugnae finis, leta fit inde nimis.
Indyta mox villa quia saluificata sit illa
Hinc letania fertur ab ecclesia.
Hostibus insana clausis plebs clamat osanna
Nomine tu Domini dux benedictē veni
O quantum decoris meruisti villa fidelis
Stat tua namq; fide tota salus patriae
Belli materiam qui vidit sic canit illam
Calliopeia suo sed grauiore stylo.
Anno milleno trecentenoq; quaterno
Vespere Laurenti palma datur premij
Ergo Deum Patrem collaudemus nos quoq; prolem
Ac sanctum flamen, vox canat omnis Amen.

Als den strijt ghewonnen was so tooch heer Willem stadhouder en ruwaert van hollant en Zeelant binnen die stadt vā Zierinczee met grote blytschap/ daer hē die bootschap quā/ dat in die duynē noch wel. rui. c. mannen laghen dat al Vlamingen warē. Doen toghen die vā Zierinczee wt/ die indē groten strijt niet geweest en haddē/ meynende nu harē moet te coelē/ maer die Vlaminghē en wouden niet stryden/ en boden hē lieden op te geuen in heer Willems ghenade/

Dye Cronijckie

De blasinge
gauen hem lie
den op in heer
wille genad.

En aldus wordē si gebrocht binne Zierinczee en wort
de in Vlaenderen gesondē/daer die Hollanders me-
de blost worden die in Vlaenderen genangē lagen.
Nu is bisschop Guye van Wtrecht wt Vlaenderen
gecomē tot Zierinczee tot heer Wille van Holland si-
nen neue/dien hi seer blijdeliken ontfinc/en daer nae
tooch hi met die Hollāders om binne Wtrecht te we-
sen/mer heer Jan vā Kenisse die binne Wtrecht lach
ontsach verradenisse/tooch wter stadt met veel bla-
mingen/en soude ouer die Lecke varē/daer de Dons
te gronde ginc/en verdronc met neel volcx/en aldus
quā die bisscop binnen Wtrecht. Van deser groter
rtorien danctemen God almachtich/en wort gemint
tueert een generael processie ten ewigen daghe die
men noch alle iare draecht ouer die brugge/soeche
na sinte Laureys dach/op den dach van hynden. Die
stadt vā Zierinczee wort begaest met sommige priu-
legien en liberteyten om die grote vaillantschap en
wromicheyt/die si lieden in dese oorloge bedreue had-
den. Die oude graue Jan vā Henegouwe/vā Hollā-
lant/zeelant/en Driesslant/als hē die tjdinge quā dat
heer Willem zyn sone die viandē also verwonnē had-
de/was hi seer blijde/en dancte God duysentichfont
Int iaer. M.ccc.v. opten. xij. dach vā December/
sterf graue Jan van Henegouwe/ graue vā Hollā-
Zeelant en Driesslant/als hi sine landē hadde ghere-
geert vijf iaer/ente zyn huyfrouwe sterf coets daer
nae/ende werden beyde te Valencijne in Henegou-
wen begrauen.

Heere Jan vā
Kenisse vōzāc
inde pontē op
de lecke bi wt
recht.

Graue Jā dāc
te God vā de
ser grooter vic
sojen.

De canoniche
vander Thoiē
werden gheim
si tuert.

Binnen desen tjdē als sommighe scrijuen heeft
dele voorgenomde graue Jans tweede sone/graue
Jan van Beaumont/graue van Sollops/sommige
Canonix prouens gefundeert en ghesticht binnen
der kerken vander Tholen in Zeelandt.

inorals 15015

van Zeelandt.

Als graue Jan vā Henegouwe voorin graue van
Hollant en zeelant steruē soude/heeft sinen .ij. sone
graue Jan vā Beaumont/en vā Sollops heere ge-
maect vā sommige stedē en heerlijcheden in Hollant
en Zeelant/als vā Tholē/en vā dat aengewassen
lant/vā die drie schorē vā npen Drepfchere/twelc
hi aende oostside met het schoon lant vā heer Jans
lāt (twelc nu aen duuelant licht/dat aldoen geschey
dē was) dede bedijckē/dat voormaels gheimundeert
gewest hadde. Int iaer. m. cc. lxxxvij. op S. Kerchten
dach/dat sichten dien tijt gedreue had/en eensteels
lange te voren/dwelc vā de sommige noch clant vā
Sollops genoēt wort. Doen ter tijt plach twater/de
Gouwe te loopē tusschē teplāt van Drepfchere ende
clāt van Schouwen/dwelc nu al aen malanderē be-
dyct is. Maer ouer mundacie is clāt vā Drepfchere
sichtē wed gescheydē tusschē heer Jans lāt/dwelc mē
nnpēu Drepfchere noēt/als mē int vūolgē hoē sal.

Drepfchere
welc langhe
gedreue hadde
wort een clāt
vā Schouwen
bedijct.

Sen corte summarie vā de genealogie en geslach-
te der hertoghē van Oostem hē/en hoe datte van
den geslachten der grauen van Habsborch ghero-
men ende ghedescendeert zyn. Dat. xxxij. Cap.

Die eerste graue vā Habsborch zyn gesprote
wt hertoch Sigisbertus vā Austrālien als
dierliche cronijckē en historien bescriuen/
en als mē breed vint inde Cosmographie vā
Sebastian? Munster?. En die eerste graue was ge-
naēt Othert/hi was int iaer na besalichmakers Jesu
xpi geboorte. vi. c. en. xxx. ten tjdē des grootē coninc
vā Franckijck Dagobertus genaēt. En sichten zyn
dese grauen van Habsborch alrijt van mannelijcher
stamme van geslachte alrijt in duitschlant geweest.
Rodolphus een graue vā Habsborch en lant gra-
ue in Elstaten/werdt Keyser int iaer. M. C. lxxij.

De graue van
Habsborch zyn
eerst gecomen
wt de hertoch
dom van Au-
strālien.

Dye Cronijcke

Die graue vā
Habsborch ro
dolphus was
heyl.

En wert vande Paus Urbanus die vterde van desen
name gecōfirmeert/en die paus en desen voorscreuē
Keysler waren by malcanderen te Iosanne / als dese
veerskens wt wijsen.

Bis sexcenti septuaginta tresq; steterē
Anni, Iosannæ dum Rex & Papa fuere.

Int iaer. M. cc. lxxij. quā dat eertshertochoom vā
Oostenrijc aen dē keysler voorighenoēt / en hi begaet
der mede sinen sone Albertum / van welckē men leest
breed in cronicis Abbatiss Dispringensis / en in meer
andere duitsche cronijcken. En van desen Albertus
hebben alle die hertoghē van Oostenrijc haer afcoē-
ste tot dē almogenste keysler Carolus die vijfste van
dien name / en sine broeder Coninck Ferdinandus
ende voort al haer Edele Stamme.

Dat eertshertochdom van
Oostenrijc
quam aen den
keysler.

Die eertshertochgen vā Do
stentijc zyn vā
Albertus de .i.
vā dien name
ghecomen.

Albertus die genaēt was die victoriosste graue vā
Habsborch / deerste hertoge vā Oostenrijc gecomen
zijnde / van die grauen vā Habsburch wert Roonick
Coninc gecoren int iaer. M. cc. xxvij. ende was die so-
ne van Coninck Rodolphus voorighenoemt.

Dese keysler Albertus hadde eenen groten strifdē
teghens graue Adolph vā Nassouwen / die Roonick
coninc geweest hadde / maer was vidē kuernusste af-
geset / en was bi Worms indē slach vālagen / als dese
nauolgende veerskens wt wijsen.

Die keysler Al
bertus hadde
eenen groten
strifdē tegens
den graue van
Nassouwen.

Anno milleno trecentis bis minus annis
In Iulio mense Rex Adolphus cadit ense.

Dese voorscreuē hertoch Melbrecht vā Oostenrijc
wert namaels vā sinen nene dien hi opgenoed had-
de / die sone was van Rodolphus hertoge van Zwa-
uen / die welke genaēt was Johan vā Zwauen / by
verraderien ter doot ghebrocht / en wert te Spier
begrauen int iaer. M. cc. vij. in Meye.

Dese voorscreuē hertoch Melbrecht hadde binnen

van Zeelandt

sinen leuene getrouwt tot zyn ghesellinne ioncfrouwe
Isabelle die dochter vā Menhardt hertoge van Ca-
rinthen / en graue vā Tyrol / viden welcken hi hadde
xii. kinderen / die .x. stouē in haer kindt heyt / maer de
xi. quamen tot perfecten ouderdom.

Albertus die
.i. van dien na
me eertshertoghe
vā oostenrijc hadde by
zjn hertochoom
de .xii. kind-
ren.

Otto die mannelike / coninc Albert voorscreuē so-
ne / hertoch vā Oostenrijc na die doot van sine vader
troude hi ioncfrouwe Anna die dochter van coninck
Jan vā Bohemie / daer na troude hi ioncfrou Isabelle
die dochter van hertoch Stephanus van Beperē
hi sterf int iaer ons Heeren. M. cc. ende. xl.

Otto eertshertoghe
vā Oostenrijc troude co
ninc Jan van
bohemiē doch
ter.

Albertus die derde vā dien name / hertoge vā Oo-
stentijc / troude tot zyn ghesellinne ioncfrouwe Isabelle
die dochter vā Kaerle dpe vierde keysler van dien
name / Coninc vā Bohemen en Hongarien / sterf int
iaer. M. cc. en. lxxij. en leyt te Weenē begrauē. De
se hertoghe stichtede binnen sine leuene / dpe vniuer-
siteit ende hooghe schole van Weenen.

Die vniuersi-
teit en hoghe
schole vā wee-
nen wert ghes-
licht.

Albertus die vierde vā dien name / hertoge vā Oo-
stentijc / sone vā Albert die derde / troude tot zyn ghe-
sellinne hertoch Albrecht van Beperēs dochter gra-
ue vā Hollāt en zeelāt / genaemt ioncfrouwe Jame /
waer bi hi ghewan eenē sone en een dochter / hi sterf
int iaer. M. cccc. ende. iij. ende leydte te Weenen be-
grauen in Sinte Steuens kerke.

Albrecht die vijfde vā dien name / van Habsborch /
en hertoch van Oostenrijc / sone van Albert die. iij.
voorighenoēt. Hi troude tot sine ghesellinne ioncfrou-
we Elizabeth / die Keysler Sigismundus / Coninc vā
Bohemen / en Hogariens dochter. Dese hertoch Al-
brecht succedeerde by huweliken nader doot Sigis-
mundi dē keysler in dat conincrick van Bohemen en
Hongarien / hi wert namaels Roonick coninc gecorē
mer hi en regneerde mer. ij. iare in selue rijk / by sterf

Albertus de .v.
vā dien name
eertshertoghe
vā Oostenrijc
wert coninck
vā Bohemen /
en van Honga-
rien naemelic
keysler.

Dye Cronijcke

van dat melijoen/ int iaer. M. cccc. xxxix. in Septem
ber/ en leyt te Stoelwylfenborch begrauen/ hi liet di
uersche sonen ende dochteren achter.

Leopold die tweede vā dien name/ toegenaēt dye
vrome sone vā Helbert die vijfde voorin hertoge van
Oostenric/ en graue vā Hablsborch troude ioncfrou

Wirthe die dochter vā Barnabo hertoge vā Milanē
hi de welke hi gewan vier sonē en eē dochter/ hi was
eē vrecclamich punce/ hi wert int leste vāde Twitlers
verlegē/ en leyt begrauē int clooster tot conincruete

Frederic toegenaemt die oude hertoge vā Ooste
ric/ die sone van Leopold die vrome/ liet twee dochte
ren achter/ Elisabeth ende Anna.

Willem hertoge van Oostenric/ sone vā Leopold
voorigenoēt troude eerst ioncfrouwe Janne dochter
van coninc Kaerle van Cestlien en Hongarien/ maer
en heeft geen oue naghelaten/ hi leyd begrauen te
Weenen in Sinte Steuens kercke.

Leopold toegenaēt die houerdighe die derde van
dien name/ hertoch vā Oostenric/ troude ioncfrou
Katherine/ dochter vā hertoch Philips van Bour
goingnen/ hi sterf ooc sonder oue/ en leyt begrauen
te Weenen bi zyn voorouders in sinte Steuens kerck.

Ernest sone vā Leopold en broeder vā Frederic
die outste voorin hertoge vā Stier en Carinthēn gra
ue vā Tyrol/ en vā Hablsborch/ troude tot zyn gesellin
ne ioncfrouwe Margriete hertoginne van Sietten
ge/ vande welke hi veel kinderē hadde/ die meest al
ouerledē in haer ioncheyt/ en na dat ouerlijdē ter self
der huysrouwe/ troude hi een and/ ioncfrou Quin
burga genaēt/ die dochter vā hertoch vā Nassou
wen/ vāde welke vrouwe hi hadde. ix. kinderen. Van
die welke negen die vier in haer ioncheyt stouē/ en
die andere quamen tot haten perfecten ouderdom/

Leopold dye
tweede vā die
name eersther
toge vā Ooste
ric wert vā
dye Twitlers
verlegē.

Leopold dye
derde vā dien
name eersther
toge vā Ooste
ric troude her
tuch Philips
van Bourgoē
niens dochter.

Die sone van
Leopold Er
nest ghenē int
wert eersther
toge van Oo
sterrich.

van Zeelandt

Als Albert/ Leopold/ en Frederic/ en twee dochters/
deene ioncfrouwe Margriete ghenāēt/ die hertoch
Frederic vā Sassen troude/ En ioncfrou Katherine
gesellinne van die Margraue van Baden/ dese voor
treuen hertoch Ernest leyd begrauen int clooster
te Sillgenueelt.

Albert die. vi. vā dien name/ die toegenaēt was de
goedertierē/ hertoch vā Oostenric/ sone vā Ernest
vā pfer/ hertoch vā Oostenric voorigenoēt/ hi troude
tot zyn gesellinne ioncfrou Mathilde/ de dochter vā
Louijs Dalkgrauē vā dē Rijn/ hi stichtede die vniuer
siteyt van Friborch in Sulgau/ ouerleef sonder oue
nae te laten/ hi sterf int iaer. M. cccc. l.

Leopold sone vā Ernest vā pfer sterf in zynē iuecht
sonder oue na te laten/ en leyd begrauen ter Ryeu
wer stadt in Oostenric.

Fredericus die derde vā dien name toegenaēt dye
weedtsamige/ Rooms keiser/ eerst hertoge van Oo
sterric/ hertoge vā Stier en van Carinthēn/ graue
vā Hablsborch en Tyrol/ sone vā Ernest vā pfer voor
genoēt. Dese hertoch Frederic/ na dat ouerlijdē zyns
ouders tooch hi in sine iuecht ouer zee in pelgrima
re ten heyligen graue/ te Jerusale/ hi was een wys
en seer perfect heere/ hi hadde veel goede manieren
en duechdē/ hi wert na de doot vā Albertus voorin co
ninc vā Hongarien en Bohemen/ ghecorē keiser int
iaer. M. cccc. xl. en wert te Roomē keiser gecroōt int
iaer. m. cccc. l. vā den paus Nicolaus/ hi troude tot zyn
ghesellinne ioncfrou Leonora die dochter van coninc
Jan van Portugael/ waer bi hi gewan drie sonen en
de twee dochteren/ die twee sonen/ Christoffel ende
Johan ghenāemt stouen beyde in haer kintshedyt/
Maer Maximiliaen sinen eenighen sone quam tot
perfecten ouderdom.

Die vniuersi
teyt ekehole
van Friborch
in Sulgau/
wert ghesou
deert ende ghe
sticht.

Fredericus de
derde van dien
name eersther
toge vā Ooste
ric wert key
ser.

Fredericus de
derde van die
name eersther
toge van Oo
sterric tooch
in zyn iuecht
te Jerusale.

Dye Cronijcke

Fredericus
eerst hertoghe
vā Dostenrijc
belade dat he
seerjse. liiij. iare

Dese voorigenoēde hertoch Frederic beladt dat he
serijc. liiij. iare. Hi ouerleet int iaer. M. cccc. xliij. heb
bende eerst sine gestelt dat sine sone Roomsche coninc
ghecooren ende ghecroont was/ ende leyt begrauen
tot Weenen in Dostenrijck.

Marimiliaen
eert hertoghe
vā Dostenrijc
troude die her
toghane van
bourgoengne

Marimiliaen Roomsche coninc/ en eertshertoghe
van Dostenrijc hertoge vā Carinthen vā Stier/ lat
graue vā Ellatē/ graue vā Habtsborch/ van Tyrol/ ac
sone vā Fredericus die derde kepler vā dien name
troude tot sine. xx. iaren die eenige geerfde dochtere
ioncfrouwe Mariē genaēt/ hertoch Kaerls vā Bour
goingnen dochter/ hertoginne van Bourgoingnen
Brabant/ Limborch/ Lutzenburch/ en vā Selre/ Gra
winne van Vlaenderē/ van Artops/ Paltz grauine
van Henegouwen/ grauine van Hollāt/ Zeelant en
Vriessant. xi. Dese voorscreuē coninc Marimiliaen
gewan bi vrou Marie zyn hupsurouwe twee sonen
en een dochter/ deene Philips genaēt vā Dostenrijc
prince van alle dese nederlanden/ en eenē Franchops
genaēt/ die sterf in zynder kindtsheyt/ die dochter was
ioncfrou Margriete ghenaemt van Dostenrijc.

Van desen voorscreuē Marimiliaens Roomsche
coninc en eertshertoge vā Dostenrijcke sephen en ge
ste leestmen in diuersche historien en cronijckē / ende
menthal ooc bider hulpe Gods breed vāden seluē hiet
na in dese cronijcke lesen en vindē. En voorts vā Phi
lips vā Dostenrijc coninc vā Spaengnen sone van
kepler Marimiliaen van Dostenrijc/ die bi huwelike
gecomen is aen voorā coninc vā Spaengnen/
en voorts vā sinen sone Carolus de vijfste kepler vā
dien name/ en sine broeder Ferdinandus Roomsche co
ninc van Bohemen en Hongarien salmen breeder
int veruolch der Cronijcken vinden.

Van graue Willem die derde van dien name/

Philips eert
hertoge vā oo
strijc hertog
ge van Bour
goengnen wert
coninc van
Spaengnen.

van Zeelandt.

rolij. graue van Zeelant/ diemen gemeynlic noem
de de goede graue Willem. Dat. xxxij. Cap.

Graue Willem die derde vā dien name sone
van graue Jan vā Henegouwe voorā wor
de die. xvij. graue vā Hollant/ Zeelant/ en
Vriessant/ men hiet hē gemeynlic die goede
graue Willem. Hi hadde te whue vrouwe Johanna
Philips des coninc suster vā Brancryc. Andere cro
nijcken gelijc die grote Hollantsche cronijckē verma
nen dattet die outste dochter was vā hertoch Jan vā
Botteringen/ Brabant/ en van Lutzenburch/ daer hy
aen van Willē graue van Oosternāt zyn successuer
Margriete hertoch Lodewijc wijf van Bepere kep
ler van Comen/ Johanna grauine vā Sulich/ Phi
lippe coninginne vā Enghelant/ en ioncfrouwe El
zabeth. Dese graue Willē na dat hi eerst graue ghe
wordē was hiet hi in zeelant te Middelburch/ en te
Haerlē in Hollant acht daghē lanc volhof vā. x. gra
uen. c. haenroosten/ en. M. ridteren. Dese graue Wil
lem dede die stede van Middelburch rontomme wel
ker met eerden wallē makē/ int iaer. M. ccc. en. xliij.

Int selue iaer worde bi desen graue ghesundeert
en gesticht Colligie en Capittel van S. Pieters bin
nē Middelburch/ en vāden graue rickelike begaest
Binnen den tijde van desen graue is eerst dat ge
achte der Ottomannē sterc en machtich gewordē
vā den Turckē. Van welchen geslacht den grote turc
die te hants regneert Solimanno genaēt gecomē is
almen int lange in die Dybenburghers historie int
hooch duytsche lesen mach/ en inde pelgrimage vā
Bernardo Bredendbach.

Ontrent desen tijde wort te Middelburch de kerck
ke van Oostmünster eerst volmaect/ inde eere en na
me vanden heplige apostel S. Peeter/ want binmen

Decimus de
tamus coninc
Zelandie.

Ludouicus vā
Bepere was
die. xxi. duy
sche kepler/ hy
heest. viij. iare
geooloocht te
ghen Frederic
us vā oosten
rijc/ en hi zeg
neerde. xxxij.
iaren.

In dese tijde
was te Midd
delburch in ze
lant open hof
ghouwen by
den graue, viij
daghen lanc.

Die stede van
Middelburch
wert by dese
grauen tijde
reisoom beuech

Colligie vā
S. Pieters bin
nē middelbur
ge wert eerste
ghetundeert.

Ottomannus
wert ontdeckt
te in de Turck
kepler.

Cap.
p. 111
137

Dye Cronycke

Middelburch seer veel volck quā omte wonen en haer residentie al daer te houden.

In laet. M.ccc. xvi. opēbaerde een vnaerlike gro te comete daer eenē groten en lastigen dierē tijt nae volckde en grote pestilencie/bifond in Hollāt en Zeelant/so datter veel mensche van honger storuē/mer vant als sommige scrhuē die mensche opten weghe doot liggē vā hōger/en sommige kindere en haer moeders borstē die doot waren en die borstē gesog hadden. Dese honger en dieren tijt dierde twee lan ren lāt. In desen tijt vanderde binnen Leyden in Zeelant een sūc ghersten broots in eenē harden steen/ welcke die gedaente heeft vandē brode/als men noch voor oogē sien mach in l. Deeterskercke aldaer mer hter na wertet weder eenen oueruloedigē goedē tijt

Ontrent desen tijde. In laet. xiiij. c. xx. wast eenē hooghen bloedt / daer veel dychen in hjaechen.

En groote kercke vrouwe in Schouwen.

In laet. M.ccc. xxiiij. was een vrouwe in Zeelant in lant vā Schouwen die so groot en fierc was dat se in elke hant droech een vat Hāburger biers som last daer af te hebbene/ā was so groot van stature dat mannē vā middelbaer hoochte bi haer schenē al kinderē te zjn/nochtās was ā vā clein ouds geboren

Water bloyde bouen alle dijckē en veel eplandē ouer vloeyden.

In laet. M.ccc. xxiiij. in November op S. Clemens dach was eenē groten storm vā winde/ donder ende blizem/ dat dwater vloeyde bouē alle dijcken/ so dat r veel mensche en beesten verdronckē in Hollāt en lant en Vriellant/want Walcherē was tot. xv. steden in tusschen Vlissinge en Nremuen. Ende daer werē veel buyten ghedijct bi oude Nremuen.

In Wolfaerts dijck oueruloeyden twee poldere aende westside bi dorp vā de Diete/ en en zjn sichte niet weder bedijct/die welke sulancx daer te voren ingheweest hadde vande imudacie/ in laet. M. c. lxx. op sinte Katherinē dach/ en werden doen weder bedijct/maer is sichten weder inne ghelopen en

van Zeelandt.

nen dijcnende/onbedijct alit noch schijnbaer is.

Men vindt in sommige oude geste vā Zeelant becreuē dat Huering oft herckinge van duuelāt mede buytē gedijct wort daer na der hant dat grote schoone lant vā Tonge/Somerseide/en andvolders aē gedijct en bepoldert is/als men sien mach. Zuytbeuelant oueruloeyde mede aende side daermen na Sida lant den hont opuaert/maer aende side van dat lāt van Borstle wort veel lants buyten ghedijct.

En tusschen een lāt, on pol der ende dorp wert buyten gebouē welck aen Duuelant lāt.

Noortbeuelant leet mede grote schade aende noort side aendē dijckē/dwelche daer te voren aen nyuwe Cats bepoldert was/en daer werdē twee schoō dorpe buytē gedijct/de Wecke en tmeest deel van Cats.

En meeste deel van out Cats in noortbeue. lāt werdē buyten ghedijct.

In laet. M.ccc. xxx. dede dese voorigenoēde graue Wille den Bailliu vā Dordrecht en zuythollāt iurieren en executerē te Valencijne voor zjn dootbede/om dat hi een scamelātman zjn hoe wter wepde onthael hadde/tegēs sinē danc. En die graue tooch selue metter handt sweert wter schepden/ende gaff dē buel inde hant. In laet. M.ccc. xxxv. opēbaerde ē grote comete/en de goete graue Wille sterf int seif de laet optē. viij. dach vā Junio/also hi zjn lādē had geregeert. xxxiiij. laet/en wort tot Valencijne begrauē/en

Die graue de den bailliu vā zuythollāt executeren.

won Jāne zjn wijf begat te werelt en wort een nonne tot Pontanille vander Clerecien dorden/en sterf int laet. xliij. ende worde daer int eldster begrauen.

Die G. antime werdē te adae

Van graue Willem die. xij. graue van Zeelant/ de vterde van dien name. Dat. xxxiiij. Cap.

Decimo mōnus comesze landie.

Wille te. liij. vā dien naē/graue Wille vōorn so worde de. xij. graue vā Hollāt zeelāt en Vriellāt/ hy had te wijne vrou Johāna die outte wchter vā her toch Jā vā Loteringē/Sabat en kuzēburch te terte vā dien name/mer ā en hadde geē kinderē te samen.

Dye Cronykche

In dese tijden was in Zeelandt heer Floris vā bozele die in zuyt beuelde woonde. En heer Simon vā Borssele/ heere van Briggdamme/ En warē beyde zeer krijdebaer mannen.

Dese graue hadde veel oorloghē en stryten tegē die ongelouige heydnen/ en teghen die Pruyssen. Noch hadde de selfde graue Willem veel oorlogē teghens den bisschop van Utrecht/ en quamen stammente velde/ daer die zeelanders den graue te hulpe quamen met langhe glauwen alsinen in zeelantint lā draecht met gheprikelde stauen en lange dagghen/ daer si den bisschop vanden peerde sloeghen/ ende wonnen den strydt.

De zeelanders wonnen den strydt tegē den bisschop van Utrecht.

In iaer. M.ccc. xlv. tooch dese graef Wille met vele edelen en ridders wt zeelandt en Hollant in Oost- vrieslant ontrent Stauerē / want si hē rebel waren/ daer hi eenen grote strydt hadde/ in welchen strydt de graue verslagen wert/ als hi sine landē hadde geregeert ontrent. vij. jaren/ ende wort tot Valencijne in Henegouwen begrauen.

Dye graue wort vanden vriesen verlaghen.

In desen strydt warē verslagen die here vā breer die heere vand Meruwen/ die heere vā Wnchongem die heere vand Weere/ die heere vā Borssele sone by zuytbeuelant/ heere Floris die songe genaēt/ die here van Wassenaire/ heer Wolffaert van Comerswal heer Xrent van Cruningē/ en meer andere/ wiens selēn God ontfermen moet. Dese strydt geschiede op Colinas en Damianus dach. En daer ghinc die wapen van Hollant en zeelant anderwerf te niere/ en ghecomē op die heeren van Bepēren.

Heer wolf faert vā Borssele/ heere vand Weere die. ij. vā dien name wort in Oost- vrieslandt verlaghen.

In iaer. M.ccc. xlv. was een grote aertbeuvinghe in Hollant en zeelant opten tweedē dach van Januarij/ daer een grote plaghe na quam.

En seluē tijden als Hugo Buijs schijft hadde die here vā Comerswal haer guldene heeren

Van tbeghintsel en oorspronc der groter pelgremagien vā onser lieuer vrouwen inden polder/ de welke pilgremagie bysonder bekend is dē zee vā rende lieden van Spaengnen/ Portugael/ Briant rijk ende Bretaignen.

Dat wapē vā Hollat en zeelant ginc and- werf te niere.

Wat. xxx. Cap.

van Zeelandt.

En beuūt by looffelike scriften/ de welke ter selfder tijt/ by Pausen/ Cardinalen/ en bisschoppē gecōfirmeert sijn/ dat int iaer M.ccc. xl. als die goede heer Wolffaert vā Borssele/ heere vand Weere/ vooruaders en ouders veel diuersche polders aende noortside vā tlant van Walcheren hadde doen bedijcken. Quermits dat de selue polders so vruchtbaer werdē/ sijn daer veele diuersche personen wt diuersche landē in comen wonē hoe wel datter nochtans geen prochie kerck en was daer ontret / maer meesten al Tlandijchaer Sacramenten halē/ dwelc seer moeplic en periculoos was om dattet so verre vā daer was/ om dye ionghe kinderhēs wille/ diemen al Tlandijc moeste doen woepē Ten leste hebben die vāden polder consent beregen vanden paus Clemens de. v. vā dien name/ en dē bisschop van Utrecht Joannes de vierde vā dien name om een prochie kerckie te makē/ daer de goede heere Wolffaert vā Borssele voorgenoēt een conuientente plaette toe geordineert hadde om dye kerckie te timmerē en te maken. En alle gereetschap van hout en van steenē daer toe gecocht/ so ist nochtans gebuert dat veel goddurchtige gelouelike lieden op eender plaetsen snachts en tsaouonts dicwils veel grote lichten ghesien hebbē/ op die plaette daer die kerckie nu gefondeert en gesticht is/ dwelc al miraculoselck geschiede. Cortz daer na was een deuoot persoon aenmerckende die armoede van deser kercken/ en datse die macht niet en had om eenige costelike beelden te doen makē/ heeft gebrocht een bardelē oft tauereelken tot een schilders huys binnen Middelburgh/ begerende datmen daer in een beeldeken van Maria schilderen soude. Es gebuert niet lange daer na/ dat ter een iongelinc ten hupse vandē voorē schilder ge-

De polder

Heer Wolf faert vā Borssele dye. ij. van dien naem heere vāde noort- polders vā sandenburgh ende vander Weere. Bede de here he inde poltes stunderen ende sichten.

Snacht en staudis werdē veel lichte ontrent den polder ghesien.

Dye Cronycke

comen is/ragende dē meester na wert/waer op die
meester seyde dat hi niet sondlinc te werckē en had
de op dat pas dan te schilderē een Marien beeldeken
in een tauerreelkē/dwelc die meester dē ionghelinc
gewesen heeft/en die ionghelinc is bouē op den solter
gegaen/en heeft dit beeldeken vā Marien volmaect
dwelcmen noch op dē dach van huyden inde polder
sche kercke sien mach. Alst tijt was om te eten / heeft
die meester dē ionghelinc af doen roepē om te comen
eten/maer hoemē riep/en hoemen socht/men en wā
dē ionghelinc niet/noch men en hoorder noyt af waer
hi bewaren was. Die meester stende naet tauerreel
ken/hoe na dattet ghemaect was/vant dat al perre
telikē volmaect was/ghelijc op dē dach van huyden
in dye polder staet/waer af dye meester met alle in
huyfgesinne seer verwōdert was. So ist gebuert in
dese persone die tauerreelkē ten huyle vā den schilder
ghebracht hadde/is comen vrighen na dit tauerreel
ken oft geschildert ende ghemaect soude mogen we
sen. So heeft die schilder desen persoon al vertoghen
ghelijc ghebuert was. Ende ghemerct dat die scil
der daer gheenen loon af ghegeuen en hadde / so
wilde hi daer oock niet af hebben / meynende dattet
duer die ghehengenisse Gode gheschildert was/en
by miracule volbrocht. En die schilder heeft den per
soon dat tauerreelken gheleuert/welcke met grote
eeren en reuerentien inde kercke vanden polder ge
brocht wort/in welke kercke sichten veel miracule
geschiet zyn tot diuersche sonden vreemdt om te ho
ren ende te sien/Alsinen inde selue kercke int langhe
lesen ende sien mach.

Inden polter is eens tjaer s geordineert eenē pro
peren ommeganc op den dach vā onser vrouwen he
meluaert/daer alsdan dit tauerreel met Marien beel

Die dattet ta
fereelken van
Marien beel
de inde polder
sche kercke ge
comen is.

Dieel intrac
ten zyn hier
voormael ge
schiet inde pol
der.

van Zeelandt.

de omgedragē wortronctom dē polder / daer alsdan
die geheel octaue duere also veel verlocks van volc
he coemt dattet wonder om segghen is.

Int iaer. M.ccc. xlvij. wort alder eerst die prochie
kercke ter Veere int dorp gefundeert en gesticht/en
die paus Clemens van Anion heeft dese kercke met
grote aflatē en pardoenē begaest/men dede groote
zeeneeringe binnē desen dorpe vand Veere also dat
ter dagelic meer en meer volc metter wone quamē

Carolus die. iij. werdt op dese selue tijt die. xxij.
duytsche keiser vandē seuen kuervorsten eendrach
teliken gerode/En tooch een wijl tijts daer na te Ro
men/daer hi alle die ongehoorsamige stedē on
subiertie brochte. Ontret desen tijt was eē groot scif
ma te Romen/wāt die Italianē maecten eenen paus
genaemt Urbanus de. vi. die welke een Italiaen was
en bleef te Romen residerende. Die Franchonsen co
ten eenen Paus genaemt Clemens die. v. die te An
on in Franckrycke bleef residrende. Vanden groten
twist en discordie die wt desen schisma qua/ lee stmen
inde grote Cronycke van Vlaenderen int langhe.

Van vrou Margriete weduwe wijlen des kei
lers Lodewijc van Seperen/ Grauine van Zee
lant ende Hollandt/die. xx.

Dat. xxxij. Cap.
Margriete keiserinne van Romen/grade
Willems voorti outste suster/wort die. xx.
grauine van Henegouwen/Hollant/zee
lant /ende Vrieslandt / Sy hadde te man
ne Hertoch Lodewijc van Seperen / Keiser van
Romen daer si by wan onder meer kinderen Wil
lem van Seperen dyemen den dolle graue hiet /
HEER Melbrecht van Seperen/Lodewijc/Co

En. s. n. Ver.

De kercke vā
ter Eere wert
gesticht en ge
fundeert/ dat
te voren maec
ten capelle en
was.

Carolus die. iij.
werdt die. xxij.
duytsche kei
ser/hi was co
ninc van Bo
hemmen/hi reg
neerde. x. vij.
en/ende. vij.
maenden.

Algesima co
micilla zeladte

Dye Cronycke

coninc van Cracouwen/en Otte vā Brandenburck
en een dochter die namaels coninginne vā Enghelat
wert. Dese grauinne regierde Hollant/Zeelant/en
Driesslant met groter wysheit vyf iaer lanc. Daer na
maecte si bi rade vandē gemeynē steden van Hollant
en zeelant/en bi rade van harē edelen en heerē/Wil-
lem haren outsten sone Ruwaert vā Hollant Zeelant
en Driesslant/En hier voren soude hi inhō moeder ge-
uen alle iare .x. dupsent oude Franckysche schilden
Maer waert sake dat Willy haer sone dat ghele niet
en betaelde/so soude alle voorwaerde doot ende van
gheenre weerdē wesen. En hier af warē goede gele-
gelde brieuē gegeuen. De keyserinne tooch in Ven-
gouwe/dwelc si voor haer eyghē hielt/en Willy haer
sone bleef in Hollant. Als Willem Hollant en zeelant
een iaer geregeert had/docht hē die summe vanden
penninghē te groot te wesen/is hi in Venegouwe ge-
togen/en droech inhō moeder der keyserinne al che-
uel en ruwaertschap vā Hollant en Zeelandt weder
op/en hi is in Beveren ghetogē. Aldus stont Hollant
en Zeelandt onbewaert en sonder here een iaer lanc
waerom grote tweedracht op stont in Hollant/so dat
ter grote bloetstoringe geschiede bysonder te Delft
daer eē groot genecht af quā/wāt daer eē verflagen
wert die Claes van weertē hiet/met .xviij. manne vā
sinen vriendē. En die dese ouerdaet gedaen hadden
ghingē alle dage op die strate verlatēde hen op haer
magen als die heere vā Egmont en die heere vā
kei met sommighe ander heeren.

In iaer .M. ccc. li. bestont Hollant in twee partije
te staē. Die een partije warē die hoerx/daer die ouer-
ste af waren. Die heere vā Breeroe/die heere van der
Lecke/met die vander Bronchorst/met die stedē van
Leyden ende Amsterdā. Die ander partije hietmen

Maegriete vā
Beperē maec-
te haren loone
Willem Ru-
waert vā Hol-
lant en zeelant.

Dye hoerx en
Cabelliaus
partien begon-
nen.

van Zeelandt.

Cabelliaus/daer die ouerste af waren die heeren vā
Egmont/dye heere van Arckel/heere Shysbrecht
van Semsterke met die stede van Delft/die stede vā
Dordrecht en die stede vā Haerlem/daer den gemey-
nen landē groot ongeual af gecomen is. Dese partije
sichtē roof en brant in Hollant/vingen en sloegen die
een dē anderen doot/dat daer te voren noyt in Hollant
gesien oft gehooft en was.

Die hollantsche heeren als men vint bescreuē in-
de groote Cronycke van Hollant/hieldent met gra-
ue Willy des keyser innen sone. Die Zeelantsche hee-
ren ende die meeste edelen wt Walcherē/dye doē ter
tijt warē die heeren vā Borstelen met de heeren van
Kremmen/die doen ter tijt onder die heeren vā Bor-
stelen gehijlic waren/hieldent met die grauinne vā
Zeelant Margriete die Keyserinne.

Daer na onthoden die vander Cabelliaus partije
grauē Willy dat hi weder in Hollant quame/en naēt
weder aen/al hadde hijt inhō moeder quijt gelyhoude/
si woude hē metter macht helpē houde. Also dat si hē
so veel boden sonden/dat hi heymelijc te Soricom is
gecomē/daer voeren die van Delft wte met die van
Dordrecht/en brochtē hē binnē Dordrecht/daer hi ge-
hult wēt ouer recht ruwaert vandē lande / en doen
brochten hē die van Delft inder nacht binnē Delft
daer die Cabelliaus partije met de stede vā Delft seer
wel te vrede mede warē. Als dit die hoerx partije sach
hij si gerogē totter Keyserinnen clagende harē noot.
Ter wijle dat die vander honcx partije in Venegou-
we byder Keyserinnen waren/ouerdroegē die vāder
Cabelliaus partije met graef Willem dye ruwaert/
met Delft/Dordrecht en Haerlem/en inhō slamen wt
gerogen ter neder worpende alle die Casteelē en slo-
tē tot .xviij. toe/die der hoerx partije toebehoorde/en

De partien de
ten malcande-
rē grote son-
te en gheuele
in Hollant. te

Die heere van
Borstelē en de
heeren vā Bre-
mnen waren
onder malcā
berē ghelijc.

Ontrent desen
tijt gaf vrou
Margriet gra-
uinne van Ve-
negouwe van
Hollant/zeelant/
te, die stede vā
Dordrecht ha-
re hantueken
vā stapel goet
En gaf die vā
Hiddelburgh
en zierzee vā
heyt daer af
dat se alle goet
op ende al voer-
ren mogē lo-
der vrapelen.

Dye Cronijcke

braeckente neuen der aerden af.

Als dese bootschappe in Henegouwe quam, was die keyserinne leer toornich/ en verstoorde haer seer op haren sone/ ende ontboodt hem waeromme dat hi hem onderwandt van haer heerlicheyt. Die sone graue Willem van Hollandt ende zeelandt ontboodt haer weder/ datse ynn waer/ en dat hi daer seghel en brief af ontfanghen en ghegeuen hadde/ so dattet so verre quam dat die moeder ende dat kindt malcanderen dach en tijt stelden om te strijden/ dat seer te beclaghen was. Die keyserinne die moeder quam met veel volcx wt Henegouwen / ende haer dochter dye Coninginne van Enghelant stierde haer grote hulpe van volcke/ inghelijcx die Zeelanders. Dye sone quam (dat seer te beclaghen was) met veel volcx van oorloghe wt Hollandt/ Vrielandt ende ander landen. Al dit volck vergaderde slamen te schepe opt water/ ende quamen malcanderen teghens in Walcheren/ tussche oude Aremuen ende der Veere. Als si bi tussche gherlinck vander Veere quamen/ bliesen dye trompetten op/ ende begonsten malcanderen dapperlick te slane/ so dattet veel volcx verflaghen wert. Naer die keyserinne met hulpe vanden Zeelanders wanden strijdt ende slach. Graue Willem siende dat hy den slach verloren hadde/ beriep weder eenen anderen slach teghens ynn moeder dye keyserinne te water in Hollandt tusschen den Briele ende sgrauenlande. Aldaer die keyserinne ende graue Willem weder teghens malcanderen te strijde quamen / daer was den slach so hardt ende wreedt / dat dye Graue den slach teghens ynn moeder wan/ dwelcke was op sinter Martens dach indē Somer/ int iaer. M.ccc. li. In desen slach was also veel volcx verflaghen dat dwatter gheuerwet was vanden bloede. Daer bleue ver

Die sone coften stryde tegens de moer

Tussche oude Aremuen ende der Veere/ by tussche gherlinck vander Veere quamen/ bliesen dye trompetten op/ ende begonsten malcanderen dapperlick te slane/ so dattet veel volcx verflaghen wert. Naer die keyserinne met hulpe vanden Zeelanders wanden strijdt ende slach. Graue Willem siende dat hy den slach verloren hadde/ beriep weder eenen anderen slach teghens ynn moeder dye keyserinne te water in Hollandt tusschen den Briele ende sgrauenlande. Aldaer die keyserinne ende graue Willem weder teghens malcanderen te strijde quamen / daer was den slach so hardt ende wreedt / dat dye Graue den slach teghens ynn moeder wan/ dwelcke was op sinter Martens dach indē Somer/ int iaer. M.ccc. li. In desen slach was also veel volcx verflaghen dat dwatter gheuerwet was vanden bloede. Daer bleue ver

Die keyserinne wan de eer den strijdt te water in Walcheren,

Die sone wanden. li. strydt teghens ynn moeder.

van Zeelandt.

slaghen veel Edelen wt Zeelandt / als heer Costijn van Kemise / Maerschalck vander Keysertinnen ar. nepe/ Sommighe heeren van Borssele van Briggdamme/ heer Floris van Hamsee met veel Zeelanders/ God moet de sielen ontfermen/ Die heere van Bieeroe worde gheuangen.

Daer worde die oorloghe versoendt/ ende die keyserinne behielt Henegouwe haer leuen lanck/ ende Graue Willem bleef suwaert van Hollandt/ Zeelandt ende Vrielandt. Ter selfder tijt gaf heer Wolf faert van Borssele/ heere vander Veere / sinen neue dat/ der Veere ende die polder een onuersterfelicke leen wesen soude.

Int selfde iaer van. li. stierf die keyserinne Mariete van Seyeren/ grauine van Henegouwe en wort te Valencijne in Henegouwe begrauen/ si regheerde thien iaren.

Int selfde iaer openbaerde een groote vreeseliche Comete in September/ ende daer na quam sterc he winden wt den Noorden/ Ende daer was ooc een Eclipsus der sonnen wel. xvij. men lanc dat noyt men sche desgelijcx gesien en had. Sinnē dese graue Willems tijde vercrege die vanden Goes in zuytbeuelanc/ sommighe liberteyten en vryhedē als ander steden.

En daer na wertet van dage te dage groter ghetimert van huy singhen en andere fabriicken. En ghetimert dat si dorpwijsonbeslotē laten/ hebbē si begouwen wallen vesten en poorten te maken.

En corte summarie van die genealogie oft geslachte van sommige hertogē vā Bourgoingnen totte tijden ons als mogenste keysler Carolus die v. van dien name/ En hoe dat die leste hertoginne vā Bourgoingnen aen dat eertshertochdom van Dostē hē gehijlit is gewest. Dat. xxxvij. Cap.

Die keyserinne en de graue van zeelandt en hollands haer sone werden bereycht.

En grote comete openbaerde. Eclipsus der sonnen.

Goes. Goes wert en hadt en oock geproclameert

606

Dye Cronijcke

Albertus krantz in historia Dandaloru scrift dat ten tijden doen die Dandali Branchen lant destrueerden/namen si haer vlucht in Gallia/dat nu Burgundia is en maecten daer sterctē en casteelē inne/en hebbē dat conincryc vā Bourgoingnen eerstmael inghestelt/en zyn naemaels weder met.ccc.m.mānen wt Bourgoingnen getogē en namē Galliam Delphinaet inne. Hier al soect breeder in histo. Vand. rer. Alberti kratz; woort. Hoe wel Bourgoingnen hier voormaels een conincryc geweest is/als diuersche historien bescriuē/so is ist namaels gedescendeert op een hertochdom/ende graeffschappe/en is nu te hants noch machtiger sommighe conincrycken.

Dye Wenden hebben dat conincryck van Bourgoingne oerft in gestelt

Joannes van Valois was coninc vā Frācie en hertoch vā bourgoingnen.

Int iaer. M.ccc. xlix. en daer ontrēt was in fluerē Joānes vā Valois vā gods genadē de. i. vā dien naēte. xli. coninc vā Frācie als diuersche cronijckē bescriuē/hi had vier sonen/waer af de ionckste genaēt waer Philips le hardy/Desen voorscreuen coninc bestaet van zyns moeders weghē dat hertochdom en graeffschap van Bourgoingnen/na dat ouerlijden vā hertoch Oddo van Bourgoingnen.

Die hertoch vā Bourgoingnen hadde te huwelike gehadt ioncfrou Margriete van Male/Todewil van Malens graue vā Vlaenderē eenighe dochter/maer hi en liet gheen orle achter. Na dat ouerlijden vandē hertoch van Bourgoingnen/gaf coninc Joannes voorscreuen dat hertochdom en graeffschap van Bourgoingnen sine ioncksten sone Philips le hardy die welke troude ioncfrou Margriete van Malens grauinne van Vlaenderē/weduwe vanden hertoch van Bourgoingnen/so wert dese Philips le hardy hertoch van Bourgoingnen en graue van Vlaenderen/breeder blykende inde historte van Robert

Philips le hardy troude ioncfrou Margriet van male grauinne van Vlaenderen.

van Zeelandt

mus Sanguinus ende Johannes Socrates.

Dese voorscreuen Philips le hardy hertoch van Bourgoingnen/hadde by zyn gesellinne Margriet voorē die sone. Deerste was genaēt hertoch Jan vā Digion/en wert namaels hertoch vā bourgoingne Die tweede was genaēt Anthonis hertoch vā Brabant/die derde genaēt Philips graue van Ruers.

Philips le hardy was hertoch van Bourgoingnen ende graue van Vlaenderē had de. liij. sone.

Philippus le hardy voorē hertoch en graue van Bourgoingnen was die. xxix. graue van Vlaenderē hi ouerleet int iaer. M.ccc. lxxxv. dē. xvi. dach vā april

Jan vā Digion/Philips le hardy outste sone wert hertoch van Bourgoingnen/hi was die. xxx. graue vā Vlaenderē/hi troude tot zyn gesellinne ioncfrou Margriete hertoch Albrecht van Seyerē/grauē van Hollant zeelant en Briellant dochter/waer hi te se hertoch Jan vā Bourgoingnen vercreech eenen eenighen sone/Philips diemen den goedertierē noēde/ende ses dochters.

Die outste sone vā Philips le hardy Jan vā Digion genaēt wert hertoch vā Bourgoingnen en graue vā Vlaenderē.

Int iaer. M.ccc. xxvi. was dese voorscreuē hertoch Jan van Bourgoingnen geuangē vanden Turckē in Hongarien. Naer int epnde vanden iare wert hy blost. Daer na was dese hertoch Jan vradelikē doot beslagē en vmoort te Monstreul/int iaer. m. cccc. xix.

Hertoch Jan vā Bourgoingnen wert vradelick doot gheslagen.

Philips die goedertierē hertoch van Bourgoingnen/sone van hertoch Jan voorē/was die. xxxi. graue van Vlaenderē/En na dat ouerlijdē zynre nichtē vrou Jacoba van Seyerē/wert hi graue vā Hollant zeelant en Briellant/En ooc na dat ouerlijdē vā hertoch Philips van Brabant sine neue wert hi hertoch van Brabant/hi troude tot zynē eerster huylfrouwen/ioncfrouwe Michiele/dochter van Kaerle dye di. van dien name/coninc van Brancrycke/maer hy en gheuan gheen kinderen bi haer.

Philips die goedertierē hertoch van Bourgoingnen had de. iij. ghetron de wijfs.

Daer na troude hi tot sine gesellinne ioncfrouwe

Dye Cronijcke

Glaude des grauens dochter van Hen/ A sterf oock sonder orie achter te laten.

Tusschē dese tijdē besliep dese voorin hertoch Philips diuersche ioncfrouwen / waer bi hi ghewan diuersche sonē en dochters. Allmen noch int veruolgh der cronijcken lesen sal. Dese voorcreuē hertoch Philips troude tot zijn derde huysfrouwe / ioncfrouwe Isabelle des coninc van Portugaels dochter / waer by hi gewan drie sonē / waer af de twee stouē in haer kindtshypt / maer dē derden sone was genaēt Carolus en succedeerde na douerlyden zijns vaders in alle sine landē en heerlicheden / allmen breeder int veruolghen der cronijcken lesen sal in sine tijt ende iaren.

Kaerle vā Valois hertoch vā Bourgoingnen vā Habant / Limborch / Antzenborch / en van Selre / graue vā Vlaenderē / Palsgraue van Henegouwe / graue vā Hollant / zeelant / en Driessāt .x. succedeerde na zijns vaders doot in alle die naghelaten landen / zijns vaders Philips van Bourgoingnen .x.

Dese hertoch Kaerle voorin troude eerst ioncfrouwe Elizabeth / dochter vā hertoch Kaerle vā Bourbon daer hi bi gewā eē eenige dochter ioncfrou Marie genaēt. Daer na troude hi ioncfrou Margriete / die suster van coninc Eduwaert van Enghelāt de vierde van dien name. Van zijn gesten en septe sult ghi breeder vinden hier na int veruolgh der cronijcken.

Maria van Bourgoingnen / eenige erue en dochter van hertoch Kaerle voorin succedeerde in alle landen en heerlichappen bi hare vader voorin haer achtergelaten / en tot hare .xxi. iaren wert si gehulict by cōsente vandē edelen en statē vanden landen aen den hoochgeborē eertshertoge Maximiliaen / Koomlich coninc / eertshertoge vā Costenrijc / hertoge van Carinthien / Palsgraue van Elisaten / van Tyrol en van

Philips hertoge van Bourgoingnen had de diuersche sonen en dochters.

Kaerle vā Valois wert hertoch vā Bourgoingnen ende vā Habant en graue vā zeelandt.

Hertoch Kaerle van Bourgoingnen troude de coninc Eduwaert vā Enghelant suster.

Maximiliaen Koomlich coninc en eertshertoghe van Costenrijc / troude ioncfrou Marie hertoginne vā bourgoingnen.

van Zeelandt

Habsborch keyser Fredericus eenige sone. Dese voorcreuē hertoginne gewan bi hare man den eertshertoge / twee sonē en een dochter. Van dese voorcreuē hertoginne vrou Marie en haren sone Philippus / ende ioncfrouwe Margriete salmen breeder vinden int veruolghen der cronijcken.

Philippus vā Costenrijc die eerste vā dien name Maximilianus en vrou Marie eenige sone / troude ioncfrou Joanna / coninc Ferdinandus vā Spaengen dochter / waer by hi gewan twee sonē / Carolus / en Ferdinandus / en diuersche dochters / allomen int breede hier na int veruolgen der cronijckē vindē sal.

Van hertoch Willē vā Seperen die .xxi. graue van Zeelant / en die .v. van dien name.

¶ Dat .xxviii. Cap.

¶ Alende .v. vā dien name hertoch vā Seperen worde bi cōpositie en cōsent vā zijn moeder / en oock na haer doot die .xxi. graue van Henegouwe / Hollant / zeelant / en Driessāt hi hadde te wijue hertoch Henricx dochter vā Tancaerwt Enghelant / die een goede vrouwe was / Hollandt en zeelant seer beminnende / maer si en hadden gheen kinderen te samen.

Int laer .M.ccc.lij. openbaerde een vreeselijcke comete dē .xxviii. dach van Graecmaent en blinnē .xij. dagen daer na quam eenen so groten sterckē windt wt den noortwesten / so datter veel schepen bleuen / ende in zeelant veel dijcken dierbraken.

Van noortbeuelant brac ter seluer tijt den dñc dueke van een schip dat voor die Dliete lach / want doer ter tijt was die Dliete een groote hpe van visschers / daer veel schepen en buysen af voerē / En tselde lāt van noortbeuelant bleef van dese inbrekinghe van den dijcke / bycrans een laer lanck wt en in driuende.

Philips vā Costenrijche roch vā Bourgoingnen troude ioncfrou Joanna coninc vā Spaengen dochter.

Maximilianus prince comes zeelandt.

Bondetwijn vā Wigdame herre van Loufelande en conkerche was in Auere ten leuen tijden.

Noortbeuelant brac den dijck duere / dier de sterckinge vā een schip.

Dye Cronycke

Wolfaert vā
Borssle de der
de van dien na
me heere vā
Were en Sand
denburgh was
in heere ende
hadde getrou
een dochter vā
die heere van
Aremuen iō
scou Margerite
te ghenacnt.

Den abt van
Wandelburgh
dede vrellā
in noortvelā
bedycken met
die heere van
Romertwale
ende die heere
van Aremuen

In oue west
cappel in wal
cheren word
beel lants by
ten ghedijc.

In landt van
Schouwen
gonten die ha
men van doorp
vā westscou
wen te verlij
men.

En te Wissekercke stont de kercke int watere meer
dan een iaer/ en de kercke wert vā haer oude plaete
verledt/ op die plaete daer nu dē toren staet/ en men
hadde grote mopte eertmen conde gheuerfchen/ so
dat Graue Willē voorigenoēt selue quā in noortbeue
lant te Bliete/ daer hi een keete dede maken/ diemen
namaels sgrauē keete noemde/ daer hi nacht en dach
wt en in ghinc totter tijt en wylē toe dat hi clant we
der beuerscht hadde. En die voorigenoemde keete he
uet noch by menschen ghedencken ghestaen.

Walcheren hadde op dese tijt mede grote schade
ontret oude Aremuen/ mer wert toits beuerscht/ en
die dijckē werden weder gerepareert en ghemaect/
maer daer was veellants buytē gedijc ontrēt Wel
singhen en oude Aremuen/ en heeft sichten daer on
trent veel grontbraecselē van lande gehadt/ als men
int vernolch noch lesen sal.

Ter selfder tijt verloos oudt Westcappel veel lāts
dat buytē gedijc wert/ en heeft noch daghelic veele
en grote grontbraecselē gehadtwaer duer men veel
lants verloren heeft/ en wordt noch huyden soaerchē
met grote costen onderhouden.

Clant vā Schouwen hadde ter selfder tijt aen dye
zuyt side grote schade aende dijckē/ en heeft veel inla
ghen duer die grontbraecselē ghelept/ als men noch
dagelic doende is ontrēt Sorrendāme en zuytkerck.

Westen Schouwen begonste ontrent deser tijt te
verlijmen/ welc een vande principaelsten hauē en
reen van zeelant was/ als hier voren vhaelt is/ vore
roopuaerders en visschers neeringe/ mer ouermits
die inundacie van noortbeuelant/ dwelcke so langhe
dreef/ begonste westen Schouwen te verlijmen.

Zuytbeuelant hadde dese tijt mede grote schade
aen/ sijn dijckē/ aen die noort side/ en ontrent het eplāt

van Zeelande.

van Borssle/ aldaer veel lants doenter tijt en pol
ders buyten gedijc worde. Int selfde iaer was een so
grotē Schyphis inde maēt vā October van. xvij. vren
lant dat noyt mensche dier ghelike gesien en hadde.

Int iaer. M.ccc. liij. was die polder vā het Ooster
lant eerst begonnen te dijckē aen Duuelant vā heer
Claes vā Borssle/ heere van Brigdāme/ en vā ionc
ker Henric vande Abeele/ en in dat iaer en wert niet
bedijc dan die Dorssche/ van toosterlant/ en den lan
deele. Maer tjaer daer na wert dat ander deel vānt
oosterlant gedijc met grote swaerheyt ende cost.

Int selfde iaer dē tweesten dach in Loumaēt sterf
ioncker Claes van Borssle die welcke ridder was/
en een grijchaer man/ hi was die sone vā heer Wolf
saert vā Borssle/ heere vān Were. x. die. iij. vā dien
name/ ende leyt opt huys van Sandenburgh begra
uen by sinen voorouders.

Ter selfder tijt hadde heer Claes van Borssle tot
sijn geselinne ioncfrou Jāne vā Sandijc en vā He
uenberge/ de welcke heer Claes van Borssle traste
le sante Laureys met die kercke en alle de boomgaer
den daer ontrēt gefundeert en gesticht heeft/ dwelc
he namaels sijn sone heer Albrecht van Borssle/ heer
van Brigdamme volmaecte/ en gaf tclooster vā dē
tertianē tot Middelburgh veel heerlicheit en goets
Dese tijt was heer Claes van Borssle die meeste he
re die int lant van Walcheren was/ want hi was hee
re van Brigdamme/ Zoutelande/ Coudkercke en
de heere vanden derden part vanden lande.

Int iaer ons heere. M.ccc. lvij. sterf heer Claes vā
Borssle heere vā Brigdamme voorigenoēt/ en was
te Middelburgh inder tertianen clooster begrauen/
dwelc hi en sijn voorvaders gefundeert en ghesticht
hadde/ dese heere liet achter eenen sone/ die heere Al

Die polders
aen zuyd beue
lant ontrende
borssle verlor
ren veel lants
dar buytē ohe
dijc wordē

Heer claes vā
Borssle heere
vā Brigdāme
Ende ioncker
Henric van
den Abeele de
dē die polders
van oosterlāt
bedycken.

Ioncker claes
van Borssle
was dye sone
vā heer wolfs
saert heere vā
der Were.

Heer Claes vā
Borssle hee
re van Brigdā
me en ioncfrou
Jāne waren
in heere.

Die heere vā
Borssle van
brigdāme hee
ren der tertian
nē clooster vā
Middelburgh
ghesticht he

Dye Cronijcke

Heer Albrecht
van Borstelen
heere vā Bzig
damme en ior
frou Beatris
sijn huylrou
die waren in
Kuerre.

brecht hiet/de welke succedeerde in alle sine vaders
landē en heerlicheden/ hy hadde getrouwt iorfrouwe
beatris/ heere Boudewijn van Domborchs dochter
waer by hi ghewan eenen sone/ ghenaeamt ioncheer
Claes van Borstelen/ die tweede van dien name.

In iaer. M.ccc.lviij. wort graue Willē zynre sinne
quijte/ en worde in sekerre hoede gehouden en gesed
opt hof indē hage/ daer hi bleef. xix. iare lanc/ tot dat
hi afhijlich wert. Nu zyn die vander hoerx partie ver
blit/ en ontbodē hertoch Albrecht sinen broeder/ dat
hi quame regterē zyns broeders heerlichept. Als her
toch Albrecht quā/ wert ouer gedragen met die ghe
meyne stedē van Hollant/ Zeelāt en Vrielandt en
negouwe/ dat hi ruwaert wesen soude vandē landē/
mits zyns broeders wijf geuende iaerlicx. xij. m. schil
den/ en daer soudē die twee partijen als hoerx en cab
bellaus mede versoent en wel te vrede wesen/ dat hy
niet lange en hielt/ wāt hertoch Albrecht minde dye
hoerx meer dan die Cabbellaus / En heer Kerpout
vā Steeroe was Cancellier ten houe/ en thof ghinc
al by hē wt/ dat die Cabbellaus seer moepde / en ley
dē een lage op Castricome/ zāt also dat si heer Kerpout
van Steeroe verlaechden en iaechden tot Castricom
inder kercken/ daer hem die gebueren te hulpe qua
men/ en beschudden hem zyn lijf

In iaer. M.ccc.lxi. dē. xij. Januarh walt so groten
wint en so hoogen vloet/ datter veel dijcken in zeelāt
oueruloepdē/ maer werden corts daer na weder ge
maect en gherepareert/ En alsooen werden veel pol
ders in diuersche eplandē van zeelant met veel lants
bupten ghedijct.

In iaer ons heeren. M.ccc.lxiij. sterf vrou Janne
vā Sanduic en Senenberge/ die voormaels gesellin
ne geweest hadde vā heer Claes van Borstelen/ heere

Hertoch Al
brecht vā Bze
eren wert ru
waert vā Hol
lant en zeelāt.

Hertoch Albrecht
van Beyerem/
ruwaert van
Hollāt en zee
lant beminde
die hoerx par
tie.

Veel Polders
en eplandē die
corts bedijct
waren in zee
hāt oueruloep
den.

van Zeelandt.

vā Bzigdamme voorū (saliger memorien) op dē. xviij
dach van Meye/ en wort te Middelburch begrauen
inder Tertianē clooster/ daer nu de minrebroedszijn

In iaer. M.ccc.lcv. wort Tandijck op den derden
Sintren dach die eerste processie oft omme ganck ghe
houden/ en was een van die eerste en meeste omme
ganghen van tlant van Walcheren.

In iaer. M.ccc.lcvij. wort die stad vā Deere in
Walcherē bemuert/ beuest/ en ghedoluen van mijns
heeren poorte aen dye landtside/ tot die Sandhische
poorte dwelck costede na dat die sommighe scrjuen
h. c. ponden vlaems ende. clviij. schilden.

In iaer. M.ccc.lcxviij. smaēdaechs nae l. Martens
dach inde winter walt so grote storm en onwed dat ve
le polders en eplandē in zeelāt inuundeerdē/ de polter
met dat schoon dorp de Piete aen Wolfaerts dijck/
werte doe buyte gedijct/ en en is thichret niet wed be
dijct. Die muragie en kercke is noch bi mensches ge
denckē gesien nad inuudacien vā desen pols of Piete
isser opt lāt eē hooch stael gebleuē/ hoger dā daer on
trēt ergēs was/ so dat dābachts heere cōsenterdē o
uer veel iare o daer moer te deluē en affchē daer afte
brandē o wit sout vāde selue affchē te siedē/ waer wt
veel oude personē/ als dijckers en and vstandige lie
dē seggē datter in zeelāt veel grontbraeclele en destru
ctien vā and landē nad hāt gecome zyn/ ouermits dat
dē stroō so geweldelic daghelic wter zee coēt/ en mer
gēs op breken en mach/ ofte zyn cracht vliessen / alle
in voorledē tijden plachte doene. Tot Westcappelle
wert ter selfoer tijt veel lants buyte gedijct duer grōt
braeclele so dat mē begonst de dijckē inwaerts te leg
gen/ en die huysen te verhuysen. En die visschers en
andere met haren schepen begonsten ander hauens
te soecken/ ende vertrocken also van daer.

... dat die ...
... die ...
... die ...

Deere werde
bemuert ende
beuest.

Den khonert
polder en dorp
de Piete aent
lant van wolf
faerts dijck / en
veel eplandē
oueruloepden

In zeelant zyn
sichtent veel
grontbraeclele
en d: sturcten
van ander ian
den gheromēn

Dye Cronycke

Egat te Bier
liet en. xvij.
dorpē in Vlaen
deren ouer
alorphen ter
felder tijt.

Ter seluer tijt bract gat te Bieruliet sine in Vlaen
deren/en daer ontrent vdroncken. xvij. dorpē oft pro-
chien. Ser die Sullime/Rieuuele/Koefelare/die ge-
willige/Isendijcke/die Ellemare/sint Jans intewoe-
stijne/Symaskercke/sinte Katherinē/Ten hamere/
Schoondijc/Satenisse/sinte Nicolaus en Bieruliet
met noch meer andere/allomen inde grote cronycke
van Vlaenderen int langhe lesen mach/also blijct by
dese rijmen ende incarnatie.

Incarnatio.

Alant te Bieruliet en. xvij. dorpen o wach
En die Diete liepen in na sinte Martens dach.
Int iaer. M. ccc. lxxvij. op den. xv. dach vā April / sterf
hertoch Willem/graue vā Holland/zeelant en Vriest-
lant der keyserinnē sone die lange vā zyn sinnē berooft
geweest hadde/te Tanout in Henegouwe/en worde
te Valencijne begrauē/als hi sine landē had berecht
ontrent seuen iaren/en binnen vier iaren daer nae to
sterf vrou Machtelt zyn wijf / ende worde tot Kept-
burch int clooster begrauen.

Zurur

Die collegie
hā canonicke
binnen zierinc-
zee worde ge-
fundeert.

Int selfde iaer vā. lxxvij. wort binnen der kerckē
van S. Nieuens monster in Zierinczee een Collegie
van Canonicken ghesitruueert en ghesundeert des
dydendaechs na die Paesch heplich dagen van hert-
och Albrecht van Seperē/graue van Holland/ Zee-
lant en Vriestlant. xc. en vā sommiger rijcke deuote per-
sonē/en worden seer rijckelijck ter seluer tijt begaect.

Wenselaus co-
ninc van Bee-
men wert hep-
ter gecorē/ int
iaer. M. ccc.
lxxx. sone van
carolus de. iij.
hi regneerde
xviij. iaer en
sterf vāde pol-
peltie by sinen
broed en was
de. xxxij. duyt-
sche kepler.

Int selfde iaer wort Wenselaus coninc van Bohē-
men Roomsch kepler gecorē/hi worde driemaal bin-
nē sinen leuen vergeuen/daer hi nochtans niet af en
sterf/want hi van sinen medecijn meester D. Albion-
telcken geholpen wert/en regneerde. xxij. iaer.

Int iaer. M. ccc. lxxx. was ee groot scisma en twee
dracht inder hepliger kerckē/dwelc duerde. xxx. ia-
ren lanc/so datter by wijlen twee oft drie pausen ofte

van Zeelandt.

drie pausen op eender tijt warē. Welcke schisma dye
kepler Sigismundus tot eendrachticheit brochte en
Martinus die paus regneerde alleen/so dat die an-
der twee afgeset werden. Die hier breeder bescheet
af begeert te hebbene/die lese Enea Siluium de ori-
gine Bohemorum/daer sal hijt al opt lancste vīndē.
Van hertoch Albrecht vā Seperen/die. xxij. gra-
ue van Zeelant/ende deerste van dien name.

Cap. xxxix.

Albrecht deerste vā dien name/ hertoch van
Seperē was lange ruwaert vā Hollāt/zee-
lant/Vriestlant/en Henegouwe. En na zyns
broeders doot wert hi eerst gehult voor ee
rechte lantsheere/dwelcke was int iaer ons. Heeren
M. cc. xc. hi hadde te wijue Margriete des hertogē
dochter vā Totteringen/daer hi aen wan Willē gra-
ue van Gosteruant/Albrecht vā Seperen die ionch-
kerf/Johan die bisschop vā Ludic wert/en vier doch-
terē. Die ontfte Katherine hadde eerst te manne her-
toch Eduwart vā Shelre/maer niet beslapen/daer
na vā si hertoch Willē van Shelre en Sultic si stouē
sonder kinderē. Die ander dochter Joanna hadde te
manne Wenselijn coninc Kaerls sone van Beemen/
kepler vā Roomen/en si stouen sonder kinder. Die der-
de Maria genaet hadde te manne hertoch Jan van
Bourgoingnen/daer si bi wan Philips hertoch vā
Bourgoingnen/en noch ses dochterē/als Margrie-
te/Dalphine vā Brancric/Katherine grauinne van
Richemont/Maria hertoghinne van Cleue/Polent
grauinne vā Poptiers/Aignes hertoginne vā Bour-
vā/en Anna grauinne vā Betuoert. Die vierde doch-
ter Johanna hadde te man hertoch Albrecht vā oo-
stentric/daer si eenē soon bi gewan/geheetē Albrecht
na Roomsch coninc/en ooc coninc vā Hongarien vā

Alcimus se-
cundus comes
zeelandie.

Johanna had
de getront den
kepler/ende co-
ninc van bee-
men.

Maria hadde
getront herco-
ghe Jan van
Bourgoingne

Johanna herto-
ge Albrecht vā
Seperē doch-
ter troude den
hertoch van
Oostentrich.

D

Dye Cronijcke

wegē; yjnre huyfrouwen keyser Sigismundus doch-
ter/ En die hertoginne Albrechts wijf sterf in iaer. m.
ccc. xvi. en worde opt hof indē Hage begrauē inder
Cappelle/ daer na nā hertoch Albrecht yjn anderde
wijf geheetē Margriete hertoch Adolphs dochtere
van Cleue/ maer si en haddē geen kinderē te samen.
Dese hertoginne sunderde dat clooster vanden Ja-
coppinen inden Hage/ en si lept daer begrauen.

Ter seluer tijt quā die stede vā Romerswale onder
subiectie en iusticie vā hertoch Albrecht van Bepere
grauē van Hollant/ zeelant en Driessant. xc. wāt dāer
se voten hadde dese voorē stede haer singulare heere
gehadt. In dese tijt begonstmen die kercke van west-
munster binne Middelburck eerst te stichten / ouer-
mits dat volc int lant en indē steden so seer begante
vmenichfuldigē. En daer en warē mede so veel heer-
ken int lant niet/ alst no ter tijt yjn.

Sinnen dē tijt vā desen hertoch Albrecht grauē vā
zeelant dijcte heer Floris van Bosslele metter ruymen
sommige polders aenclant vander Tholen en Poort
ulst/ ghelijck Bossemare ende andere polders daer
ontrent Sinte Martensdijck.

Int iaer. M. ccc. xc. sterf heer Albrecht vā Bosslele
H. vā Briggamme optē dach vā H. cruys vheffinge
en worde Zobburch begrauen inden choor.

Int iaer. M. ccc. xcij. wort alder eerst die conste vā
bussen te ghyeten geuondē inder stad vā Hulburck in
hoochduytschlant van eenen moninc also sommige
schrjuen/ dye welke conste noyt voor desen tijde ge-
weest en hadde.

In dese tijden begonste die diepte ontrēt der stede
vā Beere van dage te dage seer te beterē/ so dat
diepten van Noortgonwe ende van Diepschere in
Schouwen begomē al heel te verlijmen en vergrā-

ijne Albrecht
Die stede van
Romerswale
quā onder die
iurisdicte vā
den graue van
zeelandt.
1220-65

Veel polders
werden in zee
lāt ontrēt elāt
van Wollema-
re ende l. Dae-
selijc gebijc.

Die conste vā
bussen te giete
wert geuondē

Sommige nyeu-
we diepten te
gonsten in zee
lant te comen

van Zeelandt.

so dat aldaer grōte schoorē gecomen yjn/ die namaels
bedijct werden/ als men nu daghelicx sien mach. Ende
tweergat worde van dage te dage groter/ wijder en
breeder/ ouermits die grote stroomen en vloedē dye
daghelicx wter zee quamen/ en mede om dat tzee wa-
ter veel ruymte creech van die gemundeerde landē.

Desghelijcx t gat vande Wielinge/ en daermen naer
der sluyts voer/ was ter seluer tijt so ruym en diepe/
dat meest alle die schepē daer duer quamen met ald-
hande coopmanschappen/ die bisonder in dese neder-
landē woudē wesen. Want op desen tijt en noch wel
lxxx. iaer daer na/ alle die schepē die wt Brancrijcke/
Spaengien en wt andere diuersche landē in dese ne-
derlandē quamen met haer coopmanschap/ die qua-
men alle inne ter Sluys en te Brugge in Vlaenderē
dwelcmen noch op desen tijt sien mach/ dat Brugge
die hoofst adt was van alle dese nederlanden/ daer
alle die principale natien der Christenheyt warē/ als
men noch eensdeels sien mach aen huyfinghen/ houē
buersen/ hallen/ ende andere fabriicken/ die noch bin-
nen der stad van Brugge yjn/ waer af ghi breeder
bescheet vinden sult inder grote Vlaemische cronijcke
Ende duer dese vindinghen vanden diepten begon-
sten metter tijt allenckens dye schepen met haeren
coopmanschappe duer dy Wielinghe ende Tweer-
gat sine te comen.

Ter seluer tijt haddē die vā Zierinczee een groote
baert met haer grote schepen in diuersche landen by
sonder in Ostlandt/ en in Denemarchen/ Ende die
van Zierinczee waren doen die principaelste dye ee-
nighe schepen hadden vant graeffschap van Zeelant
ende van Hollandt.

Ontrent desen tijden was in fluere heer Henrick
van Bosslele heere van Sandenburck ende vander

Brugge en des
Sluys in blaē
deren waren
in fluere.

Zierinczee had-
de een groote
baert met haer
ieder groote
schepen.

Heer Henrick
van Bosslele
was in fluere

Dye Cronycke

Deere/met die noortpolders/die eerste vā dien naē
hi sterf sonder hupfrou te hebbē/waer duer hi geen
orie achter en liet/ En;ijn broed ioncheer Wolffaert
van Borstele/de vierde vā dien name/succedeerde in
alle sine goedingen en heerlichede na;ijn doot. In re
sen tijde was ooc in fluere heer Claes vā Borstele de
ij. vā dien name/heer Albrecht vā Borstelen sone/heer
re van Brigdāme/Sontelande/Sinte Laureys enre
vā Coudkercke. Dese voorij heer Claes nā tot;ijn
gezellinne ioncfrou Marie vā Nremuen/daer hy by
gewan eenē sone ioncher Jacob van Borstele genaēt
en drie dochters/deerste ioncfrou Hadewijc/de tweede
ioncfrou Adelise/die derde ioncfrou Beatrix genaēt

Heer Claes vā
Borstele die. 11
vā dien naem
was in fluere

Die heer van
Borstele warē
in fluere van
ghelachte.

Ter selfder tijt warē die heeren van Borstele also
sterc dat vand selfder linaige oft afcoēste int lant van
Walcheren. xvi. ridders woonachtich waren.

Ten seluen tijde hadde hertoch Albrecht vā Seyer
ren graue vā zeelant en Hollant/heer Claes vā Bor
stele voorij die tweede vā dien name/heere van Brig
damme vercoft het geheel eplant van Dunelant in
Zeelāt/ten ewighē dage te besittene voor;ijn eygē
met alle die heerlichede van dien en dye gerechtē vā
hooge en leeghe vierchare inden seluē lande te mo
gen bannen/wtgenomē van dootlagen en moordē/
schot bede en vredebrake/de welke die graue aenhe
was houdende/want so wie vā dootslaghe in Dune
lant geapprehendeert wort/moet biden rentmeester
ofte sinen substituyt Tzierinczee ter iudicie gebrocht
ende gheerecuteert worden.

Het eplāt van
Dunelant quā
aen heer claes
van Borstelen
heere vā Brig
damme.

Die Dunelan
ders werde ooc
in Hollant
en in Zeelant.

Int selfde iaer gaf hertoch Albrecht van Seyer
Graue vā zeelant binnen der stede vā Middellburck/
heer Claes van Borstele/heere van Brigdāme/dat
alle die ingesetē van Dunelāt/onderlatē vā h. Claes
voorij souden voortāen en ten ewigen dage welen

van Zeelandt.

colwij/en dat alle die landē en heerlicheden duere vā
den graue van Hollant en zeelant/en dat om sekere
diensten die si den graue wel eer ghedaen hadden.

Heer Wolffaert vander Deere/heere vā Sanden
burch/troude ter seluer tijt ioncfrou Hadewijck dye
ouste dochter vā heer Claes van Borstele/heere vā
Brigdamme voorij/waer by hi gewan twee sonē de
eenen ioncheer Henrick genaēt/den anderē ioncher
Albrecht/en twee dochters/deene ghenaēt ioncfrou
Marie/en die ander ioncfrouwe Beatrix genaemt.

Heer Welf
laert vander
Deere en San
denburch dye
iii. von dyen
name troude
heer Claes vā
Borstele heere
van Brigdam
me dochter.

Int iaer. M.ccc. xvi. tooch hertoch Albrecht gra
ue van Zeelant met sinē sone die graue van Ooster
vānt met grooter macht van Hollanders en Zeelan
ders in Oosturriellant/teghēs die Oosturrielen/dye
hi int eynde bedwanc met hulpe vandē zeelanders en
brochte tot;inder onderdanichept en subiectie.

Die graue vā
zeelāt bedwāc
die Oosturrie
len.

Int iaer. M.ccc. xvii. den. vii. dach in Februario/
sterf ioncfrou Beatrix/die dochter van heer Boude
wijn vā Domburch/en was die hupfrou van heer
Albrecht van Borstele/en leyt Zoburch begraue.

Ter selfder tijt gaf hertoch Albrecht van Seyer
graue van Hollant/zeelant/en Vriesslant/heer Wille
men van Veldamme/en ioncher Lieuen van Spuuf
kercke eene willetore van rechtē om vierchare te ban
nen in haer ambochten en heerlicheden/als in Eme
lissen/Cats/en in Wolffaertdyck.

Heer Willem
van Veldam
me buerch vā
den graue van
zeelant en wā
leure vā richte

Int iaer. M.ccc. was in fluere heer Floris vā Bor
stele metter zynlen/die tot;ijn ghesellinne hadde ionc
frou Margriete die dochter vanden heere van Ser
ghē op den zom/daer hi by ghewan eenē sone heer
Branche van Borstele ghenaēt/en een dochter Alie
nora genaēt/de welke troude heer Jan van Suerē.
Dese heer Floris fundeerde en stichtede een cano
nie in S. Martensdyck. En dese heer Floris vā Borste

Heer Floris
van Borstelen
metter zynlen
was in fluere

Cap. 7. 1

Die canonicē
vā S. Warrēs
dinc werde ge
fundeert.

Dye Cronycke

le voorin was op die tyt heere van Doorne/van clant
vā sinte Martensdyck/van Everswijn/en vā veel amb-
bachten en heerlicheidē in zuytbeuelant en in noort
beuelant. Int selue iaer worde Rupertus paltsgra-
ue vanden Rijn eendrachtelicken van dye. vij. kuer-
vorsten Roomsch keysler ghesoren/en was die. xxxij.
duytsche keysler

Int iaer. M. cccc. ij. sterf ioncfrou Marie van Bre-
nmen/heer Claes van Borstle huyfrouwe/dwelc
was op den. xij. dach van Meye. En leydt begrauen
te Middelburch int clooster vander Tertianē/dwelc
ke no der Minrebroeders clooster is.

Int iaer. M. cccc. iij. wast eenē grote storm vā win-
de/en daer braken veel dijckē duere in Holland ende
Vriesslant. In desen storm quā een naect wijf/rou he-
waffen wemmen in Dordrecht/en si worde ghe-
uangen/en in die stede van Edam gebracht/gedee-
wefende began si te eten broot en supuel/ende leerde
mede spinne. Ten lesten wert si tot Harlem gebracht
daerle menich iaer leefde/en worde opt kerchof be-
grauē/om datle dicwils dat heylighe hout des cruy-
tes sonder spreken reuerentie dede.

Int iaer. M. cccc. iij. op sinte Lucien dach indē win-
ter sterf die hoochgeborē vorst hertoch Albrecht gra-
ue van Holland en Zeelāt voorin/en worde begrauē
intē Cappelle opt hof indē Hage bi zj eerste wijf/als
hy sine landē had berecht als ruwaert en graue. Clo-
iarē. Int selue iaer op l. iij. bette dach wast eē so gro-
ten storm vā winde en so hogē vloet/dat veel polders
in Zeelant oueruloepdē/en Cats npeuwelant in
deerde/doen ter tyt in noortbeuelāt/mer worde cortē
daer na beuerscht. In zuytbelāt oueruloepdē sommi-
ge polders/maer werdē indē somer daer na beuict.
Duyelant inuudeerde te seluer tyt aende oostside

Robertus pall
grauē vanden
Rijnwert he-
ser gecozē/ int
iaer. M. cccc. i
hi regierde. ij.
ider en. s. maē
den/hi was de
xxij. duyt-
sche keysler.

Eenen groten
strijm en hoo-
ghen vloet.

Nota.
Een monster
water zee.

Camelanus
die old campe-
licke keysler vā
Cartarien re-
gneerde in de-
len tse/hinam
in Orientsen/
Derliam/De-
menien en Sy-
rien/hi hadde
den Turischen
keysler Daislet
gheuangen.

Hertoch Al-
brecht vā bepe-
ren graue van
zeelandt sterf.

van Zeelandt.

maer wort cortē daer nae weder beuerscht. En daer
wort een grote schor en veel lants aende selue side be-
dijct vā heer Claes vā Borstle/heere van Brigdam-
me en van duuelant/met hulpe en toedene vā theer-
schap vanden Abbele ioncker Henrick ghenaeint.

In Vlaenderē braken die dijcken inne van de vier
ambachten ontrent der Sluys ende Dordburch.

Van hertoch Willē van Seperen/die. xxij. gra-
ue van Holland/Zeelant/en Vriesslant/die. vi. van
dien name. Dat. xl. Cap.

Hertoch Willē van dien name die. vi. herto-
ghe van Seperē/ graue van Henegouwe
worde na zjns vadersdoot/die. xxij. graue
van Hollāt/Zeelant en Vriesslāt/hi hadde
eerst te wijue vrou Maria coninc Karles dochter vā
Francric die seuēde vā dien naē/maer si sterf vroech
sond orie achter te laten/daer na nam hi te wijue her-
toch Philips le hardy dochter hertoch vā Bourgoin.
daer hi eē eenige dochter aē wā vrou Jacoba genaēt.

Int iaer. M. cccc. iij. worde heer Adriaen de b. her-
toch Albrechts sone in Dapendrecht doot gheslagen
En heer Willem die bastaert zjn broeder worde dye
eerste heere van Schagen met sinen toebehoeren.

Int iaer. M. cccc. vi. lach hertoch Willē voorin voor
Basperen/en die sloten/Haghenstejn en Euestejn
xxij. weecken lanc/dwelck was in eenen harden win-
ter/maer si werden opghegeuen/ende afghebraken
neuens der aerden.

Int selfde iaer den. xxij. dach van Meye quamen
voor der Sluys in Vlaenderen eenen grooten hoop
Enghelschen daer ouerste af was Coninck Henrick
van Enghelant broeder/met een groote vlote van
schepen/ende comende in Calant verbranden si vele
huyten ende deden groote schade.

In zeelandt in
undreedē veel
polders en ey-
landen.

Alcesimus ter-
tius comes ze-
landie.

Die bastaerde
sone van her-
toch Albrecht
wert in Dape-
ndrecht doot ge-
slagen.

Philips le hau
op kerf ende
werdt buyten
Digion begraven.

Dye Cronycke

Int selfde iaer sterft Philips le hardy hertoch van Bourgoingnen/graue van Vlaenderen / Ende zyn lichaem worde ten Cathusers buyten Digion in Bourgoingen begraven.

Int selfde iaer worde hertoch Jan van Seperen/ hertoch Willès broeders Elect van Ludich/ vanden Luyckenaers vdieneu/ om dat hi gheen priester worden en wilde/ daer een grote oorloghe af quam.

Corts hier na indē seluen iare worde hertoch Jan van Digion/ Philips le hardy sone hertoch vā Bourgoingnen/ en die. xxx. graue van Vlaenderē/ de welcke troude ter seluer tijt hertoch Willē vā Seperē graue vā Hollāt en zeelant. xc. suster ioncfrou Margriete

¶ Wan die heeren van Borsselen die ter seluer tijt in Zeelant waren/ als graue Willem int leuē was

¶ Wat. xli. Cap.

Heer Floris van Borsselen/ heer Wolffaert van Borsselē sone was residerende te Maester by zuytbeuelant/ ende zyn meeste goet en rijkdomme was ghelegen int lant van

Borsslele/ int lāt van Walcherē/ en in diuersche plaatsen van zeelant/ hi hadde een eenige ghetroude dochter Maria van Borsselen genaēt/ maer hi hadde diuersche bastaerden/ als Jacob van Borsslele/ Boudewijn van Borsslele/ en Wolffaert van Borsslele/ met een bastaert dochter/ die h. Vliuen van Cats troude.

Heer Floris van Borsslele metter zuylē die getrouwe hadde die dochter van mijn heer van Berghe/ was residerende in S. Martensdyk/ wāt hi en zyn outers dat lant eerst bedijct hadde. Van sine heerlicheidē en goeden sult ghi int veruolch der cronijcken hooren.

Heer Claes van Borsslele heere van Brigdamme die anderde van dien name/ die ghetrouwe hadde ioncfrou Maria vā Nremuen/ was meest residerende

¶ Wan dye mee
de gherenome
meerde heere
van Borsselen
die in zeelandt
residerden.

Heere Floris
van Borsselen
hadde diuerse
bastaerden so
nen en dochte
ren.

Die borsselre
heeren metter
zuylen waren
in slaere.

van Zeelandt

Janwerps op zyn Casteel/ en binnen Middelburch op zyn huplingē/ wāt sine heerlicheit en goet meest int lant van Walcherē ghelegen was. Van desen suldp breeder int veruolghen lesen.

Heer Wolffaert van Borsslele heere vande noortpolders in Walcheren/ heere vande Deere/ die vijfte vā dien name/ hi hadde te wijue ioncfrou Hadewijc van Borsslele/ heere Claes van Borsslele heere van Brigdammens dochter. Dese heeft alcht dye edelste van wapenē in zeelant geweest/ maer noyt heere vā Borsslele in zuytbeuelant/ als men int vvolgē hoerē sal

Heer Philips van Borsslele/ heere van Cortgenē was ter selfder tijt mede in fluere/ als men int veruolghen horen sal / en was vande linaige van Borsselen.

Int iaer. M. ccc. vi. had hertoch Willē van Seperē en hertoch Jan vā Bourgoingnen eenen groten strijd tegē die Luyckenaers/ om dē Elects wille en daer bleuen veel Luyckenaers verflagē/ als men in diuersche cronijckē lesen mach int langhe.

Int iaer. M. ccc. viij. op S. Clements auont als in diuersche cronijckē bescreuē wort/ bisonder inde walche/ Brabantische en Vlaemische/ wort hertoch Lodouijc van Orlens binnē Parijs in Francrijk verflagē/ bi toedoen vā hertoch Jan vā Digion/ iomen sepde. De cause bescreift Robertus Saguinus/ en Dionys beude vermaerde historie scrivers.

Int iaer. M. ccc. viij. op den. v. dach vā Graecmaēt viel so groten hagel/ dat noyt mensche in Zeelant alwelckē grote hagel gesien/ noch van sulcx gehoort en hadde. Corts daer na quā eenen reghē/ en het regen de in Zeelant vier maenden lanck so dattet landt vol opper waters stont.

Inten selfde tijden verleende hertoch Willem vā Seperen graue van Zeelant sommige dorpe in Zeelandt.

Die Borsselre
heeren vā
Brigdamme /
residerden in
Walcheren.

Heer Philips
van Borsselen
heere vā Cort
genen rēme
stege van beue
ster schelt.

Dye hertoch
van Orlens
wert binnē
Parijs verflagē
ghen.

Eenen grootē
hagel viel in
zeelandt.

Dye Cronijcke

Sommige dorpen vercregen vryheden van iaermercē / en weermarcten

lant iaermercten en weke marctē / als toorp vā **Enne** lisse in Noortbeuelat / en nyenwelāde in zuytbeuelat
Int selfde iaer tsonnendaechs voor sinte **Nichielis** dach was die heere van **Parwijs** met alle zyn volck van graue **Willem** voorigenoemt verflaghen.

Hertoch Willem vā Seperen graue van zeelant maecte dē paps in Franckrijck.

Int iaer. **M. cccc. ix.** toech hertoch **Willem vā Seperen** met veel andere heerē in **Franchijck** / en maecte met toespreken vā grote heeren dē zoen vanden toorn nach vande hertoch vā **Oriens** / dwelc by coedoene vande hertoch vā **Bourgoingnen** (somen seude) ge daen was / dwelc namaels qualikē verghinc / als men breeder inde grote cronijcke van **Vlaenderen** lesen mach / en in meer andere diuersche **Cronijcken**.

Heer Wolfaert dyc. iiii. Heere vander Deere kerck.

Int selfde iaer sterf heer **Wolfaert van Borstele** / heere vander **Deere** en van **Sandenburgh den. xviij.** dach van **Loumaent** / die der **Deere** gefundeert en ge sticht / mueren / vellen / en poorten daerom ghemaect hadde / En zyn lichaem wert buyten der **Deere** inde **Cappelle** op thof van **Sandenburgh** begrauen.

Sigismundus coninc vā Bohemen wredt kepler gecoren int iaer. m. cccc. x. en was dyc. xxv. dycliche kepler regneer de. xxviij. iaer.

Ma de doot van heer **Wolfaert** voorigenoēt moer heer **Henrick** sinen outsten sone / heere vander **Deere** / die doen noch ionck was.

Int iaer. **M. cccc. x.** wort **Sigismund** coninc vā **Bohemen** en van **Bohemen** eendrachteliken vande **kuernorsten** kepler gecoren tot **Francfoort**. Dese kepler dede eenen grooten cruphwaert met hertoch **Jan van Bourgoingnen** op den **Turck** / met dyc **Bohemers** en veel edelen wt **Zeelant**.

Coitgenēwerder bemuerdt en beuēt binnen een iaer.

Int iaer. **M. cccc. xi.** dede ioncheer **Philips vā Coitgenen** rentmeester generael van gheheel **zeelant** op dat aenwas ofte scho: dat aen noortbeuelant gewal sen was aen zyn gront bedeluen / om vellen te makē wt de welke grachten die tot die vellen gedolue wa ren dede hi steenen makē om een begrūp van een ste

van Zeelandt

de te makē / dwelc hi rontsomme dede bemuerē met poorten daer aen / dwelc al volbrocht wort binnē eenē iare / En dese stede worde ghenoeemt **Coitgenen**.

Heer Claes van Borstele die. iij. kerck.

Int selfde iaer sterf heer **Claes van Borstele** / heere van **Brigdamme** / **Zoutelande** / **Condekercke** / **Sintelaauwerps** / en van **Duuelant den. xvij.** dach van **Maerte** / en worde begrauen bi zyn ouders tot **Midelburgh** inder **Tertianen** clooster / dat nu die minre woeders clooster is.

Van sterckzee.

Ter seluer tijt gaf hertoch **Willem van Seperen** graue van **Zeelant** / **Hollāt** en **Driesslant** / die borgers van **Sterckzee** die vryhedē oft priuilegien / so wie zyn lijf binnē **Sterckzee** verbuerde / die en verbuerde vā zyn goet niet meer dan. **lx.** ponden parafijs.

Int iaer. **M. cccc. xij.** worde die paps gemaect tusschen hertoch **Willem van Seperen** / graue van **zeelant** voorigenoemt / En hertoch **Kemout van Shelre** en **Sulich** / en die stadt vā **Sorricom** worde incorporeert en voort aē gemaect te wesen ee lit vā **Hollāt** en hier buyten bleef gheloent heer **Jan van Arckel**.

Eenen groten oloop was binnē de stede van Wtrecht.

Int iaer. **M. cccc. xij.** was eenē grootē oloop binnē **Wtrecht** / daer heer **Herman vā Lochorst** **Domden** die ouerste al was / en verdienē veel etele mannē en borgers wter stadt / maer bi toedoen van hertoch **Willem van Seperen** worde dē twist te neder gelept.

Heer Jacob vā Borstele heere vā Brigdamme was in luere

Ter seluer tijt was die heere van **Brigdamme** in luere / bpsonder in **Zeelandt** nae die doot van Heere **Claes van Brigdamme** sinen vader. Heer **Jacob vā Borstele** / v. van **Brigdamme** was doen heere van **Duuelant** / **Zoutelande** / van **Sintelaauwerps** en **Stadthouder** van **Henegouwe**.

Concilij tot Contrans in hoochduytsch lāt gehouden.

Int iaer. **M. cccc. xiiij.** als diuersche cronijcken vermanen / begonste dat generael grote **Concilium** vā dyc vijf naticn der **Christenheyt** / van dyc gheleerde

Dye Cronijcke

doctoren/bisshoppē/Brelaten/en andere gheleerde
mannē van Italicn/Hispanien/Brancrujck/Enghelant
en duptschlant/In welke concilium Joannes Husen
Hieronimus de Praga te viere gecondemneert wor
den. En wat in die Consiliū gehandelt oft ghesloten
was/wort ons int lange bescreuē van veel geleerde
die daer present en teghenwoordich waren/als van
Eneas Sphusius/die namaels Paus getoren zündet
wort Papa Pius genaet. Dese selfde Paus bescreift
tet int boec de Origine bohemoū. Ingelijck wordet
doek mede bescreuen van Albertus Krants inde hi
storie vanden Wenden als men daer int langhe leuen
mach/int elfste boeck.

Eneas Sphusius
de orig. boke.

Albertus
Krantz lib. xi.
de reb. vand.

Aron Jacoba
troude haren
eersten man.

Cyeringzee
was eenē gro
ten byant.

Den grooten
strijt van Nor
mandien ghe
buerde oortē
Agincourt.

Ter seluer tijt troude vrou Jacoba graue Willem
eenighe dochter haren eersten man den hertoch van
Lourepnen/Dolphijn van Brancrujcke.

Int selde iaer des woonstaets na die Octaue van
Derthien dach verbrande hirans die halue stad van
Zieringee int lant van Schouwen in zeelandt/daer
grootte ontsprekelijcke schade ghebuerde.

Int iaer. M.ccc. xv. was de groten strijt tot Agincourt
in Normandie/ tuss hē de coninc van Brancrujcke
en coninc Henric de vijfte van dien name / coninc van
Enghelant/daer veel grote heren verslagen werde
al met vngulden sporen/als Robertus Saguinus int
lange bescreift in sine historie/en als men int breede le
uen mach inde Brabantische/Vlaemische en Holland
sche cronijcken/waer inne die heerē en edelen by na
me en toename ghenoot worden/die daer te die tijt
vslagen ware en geuangen. Als hertoch Anthonis
van brabant/die Conestabel van Brancrujcke/die graue
van Fluers/die hertoch van Mienlon en meer andere
wel tot. iij. M. toe/dese slach gebuerde de. xxv. dach
van October/als men daerlijc sien mach in dit rym

van Zeelandt.

ken int latijne dwelcke in ouden tijden ghemact is.
Anglia vincebat ibi bellum Francia flebat.

Int iaer. M. cccc. xvi. ontrent Paessche qua die kep
ser Sigismundus in dese nederlandē als hi in vanc
rujck aenden coninc geweest hadde om na Enghelant
te recke/en metten coninc van Enghelant te spreke
om beyde dese coningen tot eendrachticheyt te bren
ghen/op dattet Conciliū dat doent te Constandans was
te beter voortganch hebben soude.

Hertoch Willem van beperen graue van zeelandt
voorn/horende dat de Keyser in Hollant te Dordrecht
was/tooch hē te ghemoete met. xvi. Ridderē/en veel
andere diuersche heerē vren lande van Zeelant/en
tooch met den keyser voorn in Enghelant/met groo
ten staet en heerlicheyt. De keyser langhe tijt in En
ghelant wese/de siende dat hi dese twee coningē voo
ghenoet niet en conlt vereenigen/so hadde hi geerne
vrogen wt Enghelant/maer dye wint en woude hē
niet vseghe/so wasser een Ridder/die van granel Wil
lems heeren was/yeer Philips van Cortgenen ghe
maet/die de Keyser en den graue van zeelant vtooch
de van die grote miracule en beuarden die daghelick
inden polder bider Deere in Walcheren geschieden
Die Keyser en die graue van Zeelant dit horende ge
loofden beyde geen vleesch te eten noch wijn te drinc
ken/eer si inden polder haer liever pelgrimage ghe
uen hadden. En Sod die alle dinghen machtich is
noech de de wint also/dat die Keyser en de graue van
zeelant tschepe ghingen/en voeren binne. xxiiij. vren
in Zeelandt. Dye Keyser Sigismundus met graue
Wille volbrochten haer beuert die si geloofst hadde
ouder vrouwen inde polder/en dancten Sod almach
sich van dier beneficien en weldaede. Die keyser ver
treckende heeft oorlof aende graue genomen/waer

Incarnatio.

Sigismundus
die keyser qua
urdele neder
landt.

Hertoch Wil
lem van Bepe
ren graue van
zeelant tooch
in Enghelant
metten keyser

H. Whilms van
Wille van
in Lucce.

Volc

Die keyser Sig
ismundus en
die graue van
zeelant deden
haer beuert de
siden polder.

Dye Cronijcke

Des conellij
dat men noet
Minodus con
Raurich wort
op dese tijt ge
houden vierin
ten lanch.

af hē die graue was eere en reuerencie bewijfende/
om ihnd mildicheyt. Daer na is die hepser wederom
in duytlichlat in Zwaue getogē om Troncilij te vor
derē/dat aldaer vgaert was/op dat grote schisma/
dat so lage en menich iaer gheduert hadde/soude co
men ten goedē fine/dwelc de K. N. met alder herte
seer begheerende was/als hi lange gedaen hadde.

Ten seluē tijden na dat die Deensche cronijcke ver
manē heeft men begonnē met die harinc buyssen (die
alsoen niet dan met telkēs bedect en warē) sterckel
hē ter zee te varen/om dē harinc te vangen/en te sou
tē/want men te voren al met clepne scheepkēs ten ha
ringe voer/diemen slabbaers noemde/en die meeste
harinc vaert was in zeelant op out Drestchere mape
genaēt/en ooc op Westenschouwen/en op Soerree/
en op oude Westrappel/welcke hauens nu te hants
God betert schier al ver gaen zjn.

Int iaer. M. cccc. xvij. na dat vrou Jacoba tes voo
noēde grauens dochter haren eerste man dē hertoch
vā Thourene twee iaer tot eenen ghetrouden man
gehadt hadde/en hi toeromende Dolphijn vā Branc
rijc was/wort hi met een Pansyer vergeuē dwelcke
hi aen doende was/als die grote cronijcke van Hol
lant vmaent en sterf den tweestē dach inde goede we
ken. En des maendaechs inde winter daghen daer
na sterf die edele hertoch Willem graue van zeelant/
Hollant/en Brisslant/also hi sine landē. xij. iaer ruste
liken en wedelikē gheregeert hadde/en wort te Ca
nout in Henegouwen begrauē. Ter seluer tijt wordē
sommige polders aen tlant vā Berkinge bedijct van
heer Jacob vā Borselen heere vā Stigdāme en van
Dumelant/En die meeste en principaelste polder vā
dat voorcreuen lant wort genaemt Somersont/als
noch Gode lof schijnbaer is. En sichten is dit land

Vrou Jacoba
eerste mā wot
des verghenen
met een pān
syer.

Hertoch Wil
lem van Bepe
een graue van
zeelant sterf.

Sommige pol
ders en aenge
wallen lande
woert aen lat
van Berkinge
ghedijct.

van Zeelandt.

van iare tot iare aenghemassen.
Int iaer. M. cccc. xvij. als hertoch Jan van Bepe
rē hoorde dat zjn broeder hertoch Willem ouerledē
was/resigneerde hertoch Jan van Beperen voor
dat Bisdom vā Ludich/dat hi. xvij. iaer hadde bese
ten/en troude tot eenē wijue vrouwe Elizabeth her
toginne van Lutzenburch/weduwe van hertoch An
thonis van Brabant/niet teghenstaende dat hi oya
ken ende een gheestelick man was.

Hoe vrou Jacoba hertoginne van Beperē/her
toch Willems eenige dochter/grauinne van Hol
lant/zeelant/Brisslant/en Henegouwen wort dye
vierentwintichste.

Cap. xliij.

Jacoba hertoch Willems eenighe dochtere
hertoginne vā Beperē wort die. xvij. gra
uinne van Hollāt/zeelant/Brisslant/en vā
Henegouwe/si hadde eerst te manne ghe
hadt binne haers vaders leuē dē Dolphijn vā Branc
rijc/daer na troude si in sgraue Hage inde Capelle op
thof met groter triuphe hertoch Jan vā Brabat/de
sij vā dien name/optē vierdē dach vā April/en was
harē tweedē man. Cortshier na quā eenē groter wist
tusschē vrou Jacoba en dē hertoch vā Brabant/so dat
te vā een schepdē eensdeels/om datte gheen dilpenla
tie criggē en condē/wāt si malcanderē indē tweeden
graet bestondē. Daer na nā si en troude hare derten
mā hertoch Jan noch leuēde dē hertoch vā Cloester
cominc Henricx broed vā Enghelāt/en schepde mede
vā hem ouermits sententie des stoels van Aoomen.
Na desen man/troude si hare vierden man al heyme
lyckē eenen ridder wt Zeelant geheeten heer Branc
van Borselen/ende van alle haren mannen en had
de si noyt hindere./als hier nae ghelept sal worden.

Hertoch Jan
van Beperen/
resigneerde ds
bisdom vā Lu
dich.

Willems
quarta comi
tissa zeelandt.

Vrou Jacoba
troude haeren
tweeden man
hertoch Jan
van Brabant.

Vrou Jacoba
en hadt noyt
hindere.

Dye Cronfliche

Int selfde laer belepde die hertoch van Brabant die stede vā Dordrecht/ en dede hollant veel schaden allmen inde hollantsche cronijcke int lage lesen mach

Goere in zee laer wort gheheel verbrant.

Int selfde laer wort die stede vander goeree van hertoch Jans volc voorgenoet geheel verbrant/ en tlandeken van Westvoorne ghepligiert.

Hertoch Jan vā Bourgoingnen wort her moort bi rade vanden Dolphijn.

Int laer. M. cccc. xix. inden Homer tooch hertoch Jan vā Bourgoingnen te Monstruel in Brancric/ op die Zone/ om raet te houdē met dē Dolphijn van Brancric/ om die Engellchen te wederstaen/ taer hi vradelic doorgheslagen wort inde presentie vanden Dolphijn vā Brancric/ daer namaels veel oorlogē na volchden/ daer landen en steden om bedouē worden/ Ende dat doode lichaem wordt tot Dignon in bourgoingnen begrauē int Carthuyser clooster/ alcomen int breede in diuersche historien lesen mach/ als in Robertus Saguinus en meer andere. xi. De date des laers muercht ghi hier in dit versthē merckē.

Jacarnatic.

Fit Leo maclatus fictiua pace ligatus.

Die van hier zee waren dye stercke vā schepen in dese nederlanden.

In dese tijden waren die van Zieric:ee bouen alle stede en zeepleckē die stercke en machtsichste vā grote schepen/ daer men in dese nederlanden af wiste te spreke/ de welke schepē in alle landen ouer zee voere so dat die hollantsche en waterlantsche schepē in dese nederlande niet so wel bekent en warē. Cortz na deser tijt heeft men begonnen in zeelant op diuersche plaecten/ als ter Deere/ Niddelburch/ Westenschouwen en Arnhem mede schepē te timmeren/ diemen ouer zee in diuersche landē als in Brancric/ Enghelant/ Schotlant/ Noorweghē/ Denemarcken/ Godelant en Spaengnen met diuersche coopmanschappen was seyndende. Dit sient die coopliedē vande landē hebben begonnē die hauens van Zeelant mede te be loeckē met haer lieder coopmanschappe/ die nochtā

De diepten in walherēwerdē in diuersche landē bekent.

van Zeelandt.

daer te voren op der Sluys en Brugge te comē plagen/ daer doen ter tijt die diepte warē/ en is so allentmens inde ropelinge en tweergat die meeste tocht vā schepen ingeromē/ so datter in Zeelant duer die schepen grote hantieringhe van ghelde was.

Int laer. M. cccc. xx. was in fluere heer Jacob van Borssele/ heere van Brigdāme en vā Duuelāt/ stadthouder van Berghē in Henegouwe/ hi hadde te wijue vrou Anna vā Bostu/ waer bi hi gewan twee sonē enen ioncker Adriaen vā Borssele/ heere van Brigdamme/ den tweeden ioncker Jacob van Borssele/ heere van Brigdamme/ eude van Duuelant.

Heere Jacob van Borssele heere vā Brigdamme troude ioncker Anna van Bostu.

Heere Jacob vā Borssele doude heere vā Brigdāme en vā Duuelant/ deser twee ioncheeren vootē vader was so seere indē slach van Grouwerthauē geuont/ dat hi binne drie daghē daer na doot was/ als hier na gelept sal wordē. En sinen ioncken sone ioncker Jacob vā Borssele heere van Brigdamme wort onnoseliken mede te Brugge door gheslegen/ ioncker zennighe kinderen achter te laten.

Ioncker Jacob vā Borssele wort tebrugge doorgheslagen.

Int selue laer worde die stede van leyden belegghē van hertoch Jan van Seyeren/ en daer worden veel casteelē en huysen ter neder geworpē en vdestruert Ten lesten werdet gedadinct en de burchgrauē van Leyden met die pooters hulden dē hertoch Jan vootē heere en voocht/ maer die burchgrauē van Leydē/ heer Philips vā Wassenare moeste ouerghenē sine burchgraeschap en alle iurisdiccie die hi daer binnē hadde als Schoutet/ schepenen/ en burghemeesters te sette/ en stert na in allende/ want hi bi toedone vā heer Henrich vā Wassenare sinen outsten sone geuangē worde vanden ioncker vā Saelsbecke/ en lept tot Wijk te duerstede begrauē int clooster. Ten seluen tijdē was een groot schot en aenwas vā lante

Die polde vā
hangers dyck
wert aē wolf
saeren dyc ge-
dysd.

Dye Cronyckē

Aent doft eynde vā Wolfaert d'ijc / twelc söcher het
tot van Doorenhoutē van hertoch Jan van Seperē
voorin ewelijc en erfelike cofte met diuersche liber-
teyten en vryheden / en dedet met ym mede hulper
aent lat van Wolfaert d'ijc bepolderē / daer namaels
een dorp met een kerche in gemaect wort. ghenae-
mē Hongherdyck.

In iaer. M. cccc. xxi. rebelleerde die Gosturiefen /
teghē hertoch Jan vā Seperen en sloegen doot heer
Floris van Almaer ridder die daer gestelt was van
hertoch Willem van Seperen om dat te bewaren.

In iaer. M. cccc. xxij. was een wter maten groten
strom vā winde op sinte Lijsbetten nacht / so dat veel
dijcken in braken in Hollant / Zeelant en Vriesslant /
bysonder den dyc tusschē sinte Geertruyt berche en
die stadt vā Dordrecht / twelc wter maten een schoot
koren lant was / daer veel edele en rijke manne woon-
dē / dē dyc bleef rijende / datter bleuē verdronckē. Icxij
schoneworpē dat grote schade was / desgelick bract
de inne dē dyc van Dettē / en dat he plich sacrament
wert gewilcht / en weder inder kerche tot Berge ge-
brocht / dat men nu heet dat heplich bloet. Van welc
he hooghe vloet in dese nauelgende rijmen muerke
ghiden date vant iaer vinden.

Tweentseuentich dorpen sater met inelder spoe-
Ontrent Dordrecht onder gegaen duer de hoochē
Een ander (des vloets)

Wieldrecht macht dwater seer beclaghen.
In iaer. M. cccc. xxij. cooch vrou Jacoba met som-
mige heeren wt Venegouwen in Enghelant daer si
haren derden man troude den hertoch van cloester
coninc Henric broeder van Engelāt. Hier van heb-
op breeder bescheet inde grote cronijckē vā Hollant.
In iaer. M. cccc. xxij. na dat hertoch Jan vā Bra-

Den dijck by
sinte Geertru-
yen berghe by
Dordrecht
heer duerdaer
lyca. dorpen o
vervloeden.

In iaer.

vā Zeelantē.

bant en hertoch Jan van Seperen verleecken warē
van zeelant en Hollant / sterf hertoch Jan vā Seperē
int selfde iaer op dē dertien auōt seer schielikē inden
hage opt hof / en worde tottē Jacophnē int clooster be-
grauē aende ruytē vande choore / als hi die landen
als momber en voocht van ymre nichten ioncfrou-
we Jacoba hadde geregeert. vi. iaren.

Hoe hertoch Jan van Brabant dye. xxv. graue
van Hollant / zeelant / en Vriesslant wort. Cap. xliij.

Hoe hertoch vā Brabant wort die. xxv. gra-
ue vā Hollant / zeelant en Vriesslant / en wort
ouer rechte lantsheere gehult / na dat vrou
Jacoba in Engelāt ghetogen was / en den
hertoge vā Cloester getrouwt hadde / hoe wel datter
die pous voor geen huwelichouden en wylde / om dat
ter so namaelschap was / als meer cronijckē vmanen

In iaer. M. cccc. xxv. worde die vā Schoonhouen
belegen inde vastē van ioncker Jacob vā Saelbeec-
ke vā Albroude vā Wijk / van Duttē en Strenen / stadt
houder vā Hollant / zeelant / en Vriesslant / vā hertoch
Jans wegē van Brabant / dē welchen die Hollanters
ontfanghē hadden voor eenē momber en voocht des
lants. En die gemeyn stede vā Hollandt en zeelant
lagender. xxij. weken lanc voren / sonder die van Zie-
ricsee / Briele / Sonde / en Oudewatere / die laten stil
le / ende en moeydens haer niet. Die van Schoonho-
uen togghen wt met machte voor Rotterdam / daer si
veel schepen namen met alderhande goet gheladen
die poorters quamen wt met machte metten bannie-
re / en daer wort seer geuochten / mer int eynde keer-
den die van Rotterdamme weder in haer stede / laten
de haer banniere achterē ende veel dooden / dander
heerden weder binnen Schoonhouen met victorie
ende blijchappen.

Willelmus
quintus co-
mes zelandie.

Hertoch Jan
van Brabant
wordt ouer
rechte lantshe-
re gehult / als
vrou Jacoba in
Engelant was

Zirzee / Brie-
le / Sonde ende
oudewatere
hielden met
vrou Jacoba.

Dye Cronycke

*Wrou Jacoba
quā heymelic
in mans cleede
een wt Eng-
lant,*

Int selfde iaer als men voor Schoonhouz lach quā
al heymelic in mannē cleederē wrou Jacoba in haer
epghē lant van Hollant/ en worde ontfangen in dye
stede vā Lepden/ Sudewater/ Schoonhouz en Sou-
de/ wou wert daer wed een groot rumoer indē lande

*Hertoch Phi-
lips vā Bour-
goingne wert
en waert van
Hollant ende
zeelande, &c.*

Int selfde iaer zyn vergadert en verlaet geweest/
hertoch Jan vā Brabāt/ en hertoch Philips vābour
goingnen/ die hertoch van Brabant maecte den her-
toch vā Bourgoingnen ruwaert van Hollant / Zee-
lant en Drieland. Die hertoch van Bourgoingnen
hadde alle die stedē met hē sond die stedē vā dō Sou-
de/ Biele/ Zierzee/ en Sudewatere. Dese vier ste-
den hi eldent met wrou Jacoba/ daer een felle oorloge
wt rees/ die welke langhe heeft gheduert.

*Alse steden in
Hollandt ver-
bonden hē te-
gens wrou Ja-
coba,*

Int selue iaer verbondē hen te samē die steden vā
Dordrecht/ Deift/ Haerlem/ Amsterdā/ teghē haer
rechte landfrouwe/ die si hulde/ eede en manschap
gedaen hadden gesworē en haer zegelen en brieuen
daer af hadden ghegeuē/ hertoch Willē vā Beperē
haer vader woude en begheerde dat si anders genē
heere kennē noch ontfanghen en soudē dan zyn eenē
ge dochter. En bouen dese belofte quamen die stedē
te velde int wip van Alphen om haer lantsrouwe te
keerē/ datte niet voordē int lant en quame/ daer die
vā dō Soude/ Sudewatere en Schoonhouz tegen
quamen/ en woumen dē strydt/ daer wouter vele wou
geslagen en geuange/ En si quamen met die banie-
ren vā Lepdē/ Haerle en Amsterdā met veel geuan-
gen weder binnen der Soude met groter victorien.

Wrou Jacoba

*Die vnuerli-
tept vā Louen
in Brabānde
wozde gesur-
degt.*

Int iaer. M. cccc. xxvi. (als die hoge geleerde Nicola-
mus Barlandus scrjft/ heeft hertoch Jan vā Brabāt
voorn gesticht en gefundeert die vmaerde vnuerli-
tept en hooge schole van Luuen in Brabant/ daer in
ne veele gheleerde mannē en doctoren ordnerende/

van Zeelandt.

die alder eerst wt der vnuerstept vā Cuclē gehaelt
waren/ en heeft veel borsen voor schamele clerckē ge-
fundeert/ die welke hi seer rijckelijcken ghedoteert
ende begaest heeft.

¶ Dan eenē groten slach die in zeelāt ontrēt wrou
werfshauene/ tusschen den hertoch van Cloucestre
wrou Jacoba man/ en hertoch Philips van Bour-
goingnen ghebuerde. ¶ Dat. xliij. Cap.

Int voorn iaer in Loumaent op sinte Pon-
tiaens auot ontrent der nacht was eenen
groten strydt in Zeelant int lāt van Schou-
wen ontrent Srouwerfshauene/ so dat die
hertoch van Cloucestre ouer gecomē was met veel en-
gelsche schepen vā oorloge/ meynde also zeelant in
te nemē wt dē name vā wrou Jacoba/ ouermits dat
hy haer tot zyn gesellimē genomen had/ daer ter sel-
uer tijt veel Hollanders wrou Jacoba te hulpe qua-
men/ bisonder die Kermelanders. En hertoch Phi-
lips vā Bourgoingnen quā met veel volcx wt Vlaē-
deren/ Henegouwe en Brabāt/ en mettē meestē ede-
len en heeren wt zeelant den hertoch vā Cloucestre te-
ghen. Die Engelsche opt lant getredē zynde / wordt
alle geschut los gelatē/ dattet so dichte vlooch al had
den haghelsteenē gheweest/ en twas eenē bitteren
strydt/ datter wel drie duysent Engelschen verlagē
warē en veel geuangen. Hertoch Philips vā Bour-
goingnen als ruwaert van zeelant/ Hollandt/ ende
Drielandt wan den strydt.

*Eenen groten
slach gebuerde
ontrent wrou-
werfshauene.*

*Alse Hollan-
ders quamen
wrou Jacobs
te hulpe.*

*Hertoch Phi-
lips vā Bour-
goingnen wā
den strydt on-
trēt wrou werf*

*Heer Jacob
van Borsselen
h. van Wngdā
me wort ghe-
wont daer hy
binnē drie da-
ghen af sterf.*

Int desen strydt bleuē doot wt zeelant heer Jan van
Bentse/ heer Jan van Hodenpjl/ heer Costen en h.
Baes van Hamstede/ en heer Andries van Walms/
claderen/ heer Jacob van Borsselen/ heer van Sigdā
me/ dupuelant/ ende Zoutelande/ wort mede in desen
slach ghewont/ daer hi binnen drie daghen af sterf.

Dye Cronijcke

In den seluen sticht doech hertoch Philips vā boure
goingnen tot ridders veel diuersche zeelātsche heere
en edelen/ouermits dat si haer so vromeliken en eer
liken indē sticht gehadt haddē/op haer vlanden om
clant van zeelant te beschermē. Als heer Henric van
Borssele/heere van Dier/ ioncker Albrecht vā Bor
sele/de broeder vā heer Henric vōon/ ioncker Moriaē
van Borssele/heere vā Briggdāme/heere Branche
van Borssele metter wipen heere vā sinte Martens
dijch/en den heere van Praet met meer ander etien
wt Vlaenderē en Brabant/daer die cronijcken gheen
mētie af en makē. En na dat heer Jacob vā Borssele
heere van Briggdāme/van Duuelandt en Zoutelan
de ouerledē was is na hē geluccedeert/heere Moriaē
van Borssele heere vā Briggdāme sinen outken sone
in alle die heerlicheidē en goedē. Dese heer Moriaē vā
Briggdāme/ heeft tot zyn gesellinne getrouwt ionck
we Marie heer Floris vā Borssele's eenige dochter
vā Monster wt clant vā Borssele by zant beuelāt/hoē
wel dat se te samē geē kinder en haddē/ nochtān heeft
hi Zuburch met veel andere heerlicheiden met haer
vercreghen.

Heer Hendric
vā Borssele he
re vander We
sa en sine broe
der met meer
ander edelen
soerde ridders
geslagen in de
sen sticht.

Heer Moriaen
van Borssele/
weert heere vā
Briggdāme en
van duuelant

Hertoch Jan
van Brabant
grauē van see
lant sterf/ doē
hi. xij. iaer ghe
regeert hadde

In iaer. M. cccc. xxvij. sterf hertoch Jan van Brabant/van Loteringe en van Limburgh als hi sine lan
den gheregeert hadde. xij. iaren.

Ter seluer tijt so sommige scrijue dedē die vā seuen
berge te weten die ballingen wt Holland die vā Dor
recht en die onderfaten vā hertoch Philips vā boure
goingnen/groote foortse ghewelt en ouerlast/waer
omme hertoch Philips vōmoēt dye stede van Se
uenberge dede belegghen/en sommighe steden van
Holland en zeelant waren met hem/en ooc die heere
van Borssele/die doen ter tijt die principaelste ende
machtichste heeren van Zeelant waren ontrent. xij.

van Zeelande.

Weken lanck. En die heere van Seuenberghe was
doen teghen zyn ghemeynte / dye cause waeromme
en wort in loffelike cronijcken niet bescreuē / anders
dan dat hi zyn ghemeynte seer schattende was. Dye
heere van Seuenberghe met zyn vrienden en vroom
de gasten toghē wter stad/ men en weet niet op wat
doorwaerde. En die gemeynte ontfinghen hertoch
Philips van Bourgoingnen behouden lijf en goet/
ende haer rechten.

Die heere van
leuēberge was
reghes zyn ge
meynte

Hoe dat hertoch Philips van Bourgoingnen/
en vrou Jacoba zyn nichte vereenicht worden.

Dat. xlv. Cap.

Den vifden dach in Mepe int iaer. M.
ccc. xxvij. so zyn bi middele en ruffche spre
ken van eenige wijse en notabele personē
wt een vergadert en vereenicht geworden
hertoch Philips van Bourgoingnen en vrou Jaco
ba hertoghtinne van Seperen/ En daer wort also ge
dadtact en wt gesproken/ als dat die hertoghtinne dede
baren neue hertoghe Philips van Bourgoingnen
bulden inden lande van Henegouwen/ Holland/ Zee
lant/ en Vrieland/ voor eenen rechten ruwaert ouer
die landen voort. En die hertoghe stelde doen eenen
stathouder en regent der landen van Holland/ Zee
lant/ ende Vrieland/ heer Branch van Borssele/
broeder/ heer Floris soon van Borssele/ dese heer
Branch was heer van Borssele/ Lupen/ ende sin
te Martensdijch/ van Hoochstraten/ Guerswijck. &c.
In dit selue iaer des vrydachs voor vastelauont
was een alte groten aertbeuinge int lant van Cathe
lonien die langhe tijt duerde/ die welke wel. xx. ste
den ende een schoone dorp ende Abdie destruerde/

Hertoch Phi
lips van Bour
goingnen ende
vrou Jacoba
worden veree
enicht.

Vrou Jacobe
dede hertoch
Philips van
Bourgoingne
bulden in hol
lant/ zeelant en
Vrielande.

Heer Branche
van Borssele/
heere vā sinte
Martensdijch/
weert stathou
der vā zeelant

Dye Cronijcke

en ter ned werp dese eertbeuunge ginc voort tot Kant
tante/en galconie en voort in Diacrit/daer na te
peliers daer een stadt versant vand eertbeuunge ge
heesten Territorie. En op die stede daer die voor
de stadt plach te stane/bleef eenē poel of water waer
in men gheenen gront vinden en conde / so diep was
voor water. Int lant van Nompeliers qua eenen
beer wten woude/ den welckē volchden een groote
menichte van serpentē en slangen/ dese quame in ste
den en dorpē en dooden met haer venijn ontallijcke
menschen. Die grote stadt vā Berseleonē in Catala
gne bleef ydel en leech staen sonde eenich volck/want
die stadt was also gedestruert vand aertbeuunge/
datter gheen mensche in en dorsten bliuē/maer liepē
als rasende en verbaelde lieden/ niet wetende waer
si hen bergen soude. En die dit ghesien en vertelt he
uet was een Prior vand Cathuyser oorden vā den co
uente des dals Jesu/en heeft dit in gescrijfte gelaten
en aldus openbaerlich vtelt int generael capittel in
Sauopen in presentie vā veel eerweerdige vaderen
en prioren des voorin oordens / die dat voort in allen
hoeckē en landen des werelts sondichden en vbre
den/om die sondige menschen te trecken tot peniten
tien ende beteringhe des leuens.

Engrote eert
beuunge/ die
gebaert / ende
leer wonderli
ke dingē daer
mede.

Die van senē
berge vde dat
landeken van
der Goeree in
zeelant voort
le en gheswelt.

Int selue saer twelc was inde oorloghe vā Heeren
berge quame sommige quaerwillige vandē Heeren
berberchschē voorin int eplandeken vā Westuorne
in zeelant/en brandō tgeheel landeken af/bedruente
grote cracht voortse en gewelt. Maer die ingesetene
vantstedekē vandē Goeree resisteerden se en hieldē
tselue stedeken dattet met Gods hulpe nyet vgr
brandt en wordt.

Op die selue tijt was ter Soes in zuytbeuelant ee
grote opschote vandē cruytsboge/daer mede present

van Zeelandt

en tegenwoordich was vrou Jacoba met meer ande
te heerē/daer vrou Jacoba dē papegap af schoot/en
roninginne werdt/waer af groote vruucht en trium
phe binnē der stadt vander Soes ghebuerde/so dat
die vroukens wt den lande van veel dorpen quamen
om die coninginne te beschencken/die si veel present
hēs hebbē geschonckē/twelc vrou Jacoba seer aenge
naem was/duer welke sonste vrou Jacoba dē vrou
kens gegeuen heeft nu en ten ewigen daghen den
vrijen vlas thende in sommige quartieren van zuyt
beuelant tot een gratuitept.

Int saer. M. cccc. xxix. coste hertoch Philips van
Bourgoingnen van graue Dierick van Namē/dat
graefschap van Namen / met alle sine toebehoorten
voor eenen sekerē penning/voor dye welke die stadt
van Ghendt betaelde. En hi worde aldaer ghehult
en ontfanghen als een graue van Namē. Cortz daer
na sterf graue Dierick van Namen sonder kinderē.

Ter seluer tijt op den herisdach qua vrou Plabelle
des conincs dochter van Portugale ter Sluys aen
met veel schepē van Ziericzee en van Middelburch/
Ende Hertoch Philips troude tot zyn gesellinne te
Brugge op dē dertien auont die voorin vrouwe Pla
belle/twelc ee seer rijckelike bruloft was/aldaer gro
te triumphe bedreuen wort. Side welke vrouwe hi
gewan drie sonen/die twee stouen seer ionc/en daer
en is maer een te lijue ghebleuen Kaerle van Bour
goingnen graue van Charloys ghenamt.

In desen tijden troude heer Henrick van Borstle
heere vand Vere/vā Sandijc en vā de noortpolders
ter Weere op thof tot Sandenburch/tot zyn gesellin
ne ioncfrou Janne van Halewijn/en van wkercke/
daer hi aen gewan eenē sone ioncheer Wolffaert vā
Borstle ghenaeēt/en twee dochters/die outste ionc

Ter Soes in
zeelandt was
een grates op
schoote metten
cruytsboge.

En byse vlas
thende worde
sommighe dop
pen in zuytbe
uelant geueē

Ioncfrou pla
belle des Co
nincs dochter
van Portuga
le wert met de
zeelantische sca
pen ter Sluys
gebrocht.

Hertoch Phi
lips troude ioc
frou plabelle
vdoznoemt te
Brugge met
groter triumph
phe.

Heer Henrick
vandere Weere
troude ionc
frou ianne vā
Halewijn.

Dye Cronyckie

frou Marie/die andere ioncfrouwe Anna genaemt.
Int iaer. M. cccc. xxx. op den vierdē dach vand oost
maent sterf te Lueuē op te burcht hertoch Philips vā
Brabant/Lothijc en Limburch/ graue van sint Pol
en sterf sonder wif en kinderen achter te laten/ende
die drie staten vandē lande ontfingen en hulden her

Herto ch Phil
lips van Bour
goingne wert
ghehult voo
hertoghe van
Brabant.

toch Philips vā Bourgoingnen voor haren rechte
heere en Hertoch vā Brabat/Lothijc en Limburch/
op den. v. dach van October/ en tar aeffchap vā Sim
pol quam op heer Lodewijc van Lutzenburch/ heere
van Adingen.

Sommige pol
ders werde be
dyt aen clant
vand Tholen

Int iaer. M. cccc. xxxi. werdē sommige aenwas
gen en schorē vā lande bepoldert en bedijct aent on
dorp vā clant vand Tholen van sommige Brabant
sche heeren en coopliden. Ter seluer tijt werdē ooc
sommige polders bedijct aent lant van somer loijc vā
heer Adriaen van Borsselen/ heere van Briggāme.

Corts daer na dede heer Brancke vā Borsselē mee
ter zuplen sommige aenwas van lande mede bedijc
ken aen clant vā sinte Martensloijc aen tshor daer
namaels sint Amien landt bedijct en bepoldert wort

Hoe dat vrou Jacoba troude heer Brancke van
Borsselen/heere van sinte Martensloijc in zeelandt
haren vierden man.

Vrou Jacoba
troude hē
den man heer
Brancke van
Borsselen heere
van sinte Mar
tensloijc.

Int iaer. M. cccc. xxxij. troude vrou Jacoba
haren vierdē man/ heer Brancke vā Borsselen
ten al heymelic in haer camer inden Hage.
Hertoch Philips dit verne mēde quā in pol
lant en dede heer Brancke van Borsselen vange/ en
dede hem brenghen opt huys tot Kappelmonde/ troude
vrou Jacoba haren man weder crijgen/ si moeste re
signeren en ouergeuen hertoge Philips hare neue
die graffschappē van Henegouwen/ Holland/ zeelandt
en Vriessāt. En die hertoge reysde met vrou Jacoba

van Zeelandt

en hi dede hē hulden en ontfangen als een rechte he
re en naeste oore den vooiñ landē/ en daer mede was
den paps gemaect/ so dat vrou Jacoba hare man we
der hadde/ en bleef behoudende clant vand Tholen/
vanden Biele en Oostuorne/ clant van wydtbene
lat met alle die tollē van Zeelāt/ Holland/ en mettē
graeffschap van Oostervant in Henegouwen. Ende
heer Brancke troude vrou Jacoba openbaerlick tot
sinte Martensloijc in zeelandt ind kercken/ maer si en
tregē geen kinderē te samen/ En die hertoge gaf en
maecte hem mede een broeder vandē gulde Vliese.

En trent desen tijden roofden die Engelsche dye
blote vā schepen die met wijnen geladē warē/ om in
Vlaenderen ter Sluys te varen/ wantet doen ter tijt
oorloge tusschen dē Engelschen en hertoch Philips
van Bourgoingnen was/ als men breeder inde gro
te Vlaemische cronyckie lesen mach.

Dye Enghel
se schepē roof
den die bloode
die met wijne
geladē waren
om ter Sluys
te comen.

Hoe hertoch Philips van Bourgoingnen dye
xxvi. graue van Hollandt/ Zeelandt en Vriessant
wort/ De eerste vā dien name. Dat. xlvj. Cap.

Philips van dien name die eerste/ hertoghe
van Bourgoingnen worde die. xxvi. graue
vā Henegouwen vā Hollāt/ zeelandt en Vrie
ssant als een recht warachtich en eenighe
erfgenaem vā vrou Jacoba vā Beyerē. Hi hadde eer
ste te wijue vrou Michiel/ coninc Kaerls die seste doch
ter vā Brancric/ maer si sterf ionc/ daer na nam hy te
wijue vrou Glaude des grauens dochter van Hen/
en die sterf corts daer nae. Doen nā hi te wijue vrou
Blabelle/ coninc Jās dochter vā Portugale daer hi bi
wā drie sonē/ als prince Anthonis en Joost/ die beyde
ionc storuē/ en int iaer. xxxij. wā hi noch eenē sone ge
naet Kaerle Martijn/ om dat hi op sinte Martens a
vont ghebornen was/ als hier na gheseyt sal worden.

Wicemus ter
rus comes ze
landie.

Dye Cronijckie

Philips
Hertoch Philips van bourgoingne wort inde stede van zeelant gehult

Int laer. M. cccc. xxxij. werdt dese voorin hertoch Jan van Bourgoingnen in alle die steden van Zeelant gehult als graue van Zeelant/ hi was binnē der stadt van Middelburch in die Abdie gelogeert/ daer hi wel. vi. weken lanc bleef. En gaf die stede vā Middelburch veel liberteyten en vryhedē die si noyt te voren gehadt en haddē. Van daer tooch hi tzerinczee en so voort in ander steden van Zeelant/ daer hy al met grooter triumphen ende eeren inghehaelt wort als dat betaemde.

Ten seluen tijden quam hertoch Philips weder binnen der stadt van Middelburch inde maent van Martio/ daer hi groote clachte hoorde van dye van Middelburch ouer Bartholomeus vā Siggengerke die voormaels den prince groten dienst ghedaen hadde/ waerom dat hi seere vanden prince bemindt was. Die hertoch horende vande grote foorste/ ghewelt en ouerlast dat hi binnē den lande van Walcheren bedreue hadde/ bisonder die vā Middelburch/ heuet hē doen apprehenderē en brengē inde abdie ter hooger vierchare/ daer hertoch Philips selue tegēwoordich was en sadt om iusticie te ministrerē. Bartholomeus die heerschap vā Siggengerke was daer staende/ en hē is geuraecht geweest vandē hertoge oft hi gratte begheerende was oft recht/ waerophi geantwoort heeft leggende. Ic begeere recht en geēgratie/ daer den hertoch op seyde. V sal recht geschiedē/ en is gerecht geweest op onser vrouwē annuntiatien auondt in Martio/ voor de poorte vander Abdie als een edelman / in presentie van hertoch Philips/ graue vā Zeelant. En zyn lichaem wort gesonden te Siggengerke op zyn heerlicheyt en wort aldaer in den choor eerliken begrauen.

Int laer. M. cccc. xxxij. op sinte Martens auondt

Hertoch Philips dede te middelburch heerschap van siggengerke in Riceren.

van Zeelandt.

Inde winter/ worde binnē Digion in Bourgnen/ geboren Raerle van Bourgoingnen/ diemen Raerle Martijn noemde/ om dat hi op sinte Martes auondt geboren was. Hi worde ridder geslagē op der vonte als hi gedoopt en kerstē gedaen wort. En zyn vater maecte hem graue vā Charlops in Bourgoingnen en heere van Bethunē vā Castribilijn/ en Arckel.

Ter seluer tijt/ corts na datmen begonste dat concilium te Basel te houdē/ is gestorūē keyser Sigismundus coninc van Hongarien en Bohemen/ sine acten en gesten beschrift int lange Leonardus Aretinus in sine historien als men aldaer int breede lesen mach.

Int laer. M. cccc. xxxv. op den. xxix. dach van September warē inde stadt van Atrecht vergadert veel grote heeren en machtige princen geestelijc en weerelijc en met groten arbeyt/ moeyten/ bedē en diepgeuenten worde aldaer ter neder ghelept doude vianthap tusschen den Coninck van Brankerijcke ende hertoch Philips van bourgoingnen ter cause vanden dootlach gedaē aen hertoch Jan vā bourgoingnen sine vad blydē Dolphijn des Coninck outste sone.

Ter seluer tijt dede heer Heyndrick van borstle heere vander Vere diuersche groote schepen maerken die hy oost ende west ouer zee stierde met diuersche coopmanschappen/ waer duere hi grootelic geprofitteert heeft/ sulcx dat hi daer mede groote heerlicheyden in Zeelandt conquesteerde. Ende heeft also dye heeren vander Veere in fluere ghebrocht so van schepen als van coopmanschappen.

In laer. M. cccc. xxxvi. op sinte Denijs dach sterf vrou Jacoba op thups van Teplingen als si haer lāden in grooter tribulacien en oorloghen hadde geregeert. xix. iaer lanc/ en worde begrauē inder Cappelle opt hof indē hage bi haren oudenader hertoch Al

Hertoch Raerle vā bourgoingnen wort geboren.

Den doot van hertoch Jan van bourgoingnen wort geboent.

Heer Hendric vander Veere dede veel schepen maerken om coopmanschap.

Vrou Jacoba starf op thups teplingen.

Dye Cronykke
brecht van Heeren/so ghi breeder lesen moecht in
de Hollantsche cronykke,

In selve iaer vier daghen voor Winteren quam
in Walcheren op oude Xremuen een schip wt Enge
lant gheladen met veel diuersche koopmanschappen
om Thantwerpen inde merct te varen.

Een groot rui-
moer binnen
der Reden van
Middelburch

Die Salliu dede dat Schip van des Princen we-
ghen arresteren ende alle dat volck te Middelburch
in hechtenisse stellen. Die ghemeynte vander Stadt
dit vernemende braken die hechtenisse met ghewelt
open latende die Enghelsche los en quyte/ en deden
haer schepen weder gheuen. Daer na qua een groot
rumoer binnē der stede van Middelburch/so dat de
ghemeynte teghens den Abt/ende den Kentmeester
van bewester schelt/ende de wet opstonden. Dit ver-
nemende heer Brancke van Borssele/ Graue van
Gosteruant/ende heer Henrick van Borssele heere
vander Deere quamen heymelijcken met machte bin-
nen Middelburch ende stilden die ghemeynte. Dye
sommighe van dye de Stadt regeerden ende van dye
ghemeynte verhepent wt vrees/dye sommighe wer-
den gherecht/ende dye sommighe inder hitten doot
gheslagen.

Die rentme-
ster van West-
schelt wert op
Xremuyen 14
die schepeliedē
gheslagen.

In selue iaer in dye Honmaendt/ den negensten
dach op eenen maendach wesende/ was dye Kent-
meestere van bewester schelt op Xremuyen van dye
Schiplieden doot gheslaghen welke Jan Rijn ghe-
naemt was.

Heer Henrick
van Borssele
Heere vander
Deere/ dede
saken tuss-
schen Brugge
ende Damme

In selue iaer inde maent van October quam die
Heere vander Deere Heere Henrick van Borssele
met veel Zeelanders ende Hollanders te schepe in
Zwijn/ dwelcke hi dede staken tusschen der Stadt
van Brugghe ende den Damme / om dat te Brug-

van Zeelande.

ghe gheen goet wter zee comen en soude/ Dye rait-
te was/om dat die van Brugghe hertoch Philips vā
Sourgoingnen so ongehoorsaem waren.

Ter seluer tijt hadde die cruytswaert in Bohemer
landt gheweest/daer nae toochmen met groter hepe
tracht in Polen ende Pruysslandt dat dye Turch o-
uernallen woude als Albercus Kirants int boec van
de historie vanden Wenden int langhe bescrijft.

Een groote
cruytswaert in
Bohemer landt
ende Polen.

In desen tocht waren mede als sommighe scriuen
veel heeren/ende Edelen wt dese nederlanden. On-
der allen was mede ioncker Albrecht van Borssele
dye broeder van heer Henrick van Borssele Hee-
re vander Deere/ Die inde baraelge ghequetst wort
ende sterf int landt van Pruyssen inder Stadt van Co-
ninxberghe daer hi eerliken begrauen wert.

In iaer. M. cccc. xxxvij. in dye Slachmaendt den
vijftiensten dach wast een so grooten storm dat veel
polders ende die dijcken in Zeelandt inbraecken/her-
toch Philips was doen ter tijdt te Middelburch/ die
wet wel te vreden en was/ so dat hy een bedevaert

In desen tijde
vander hoghe
bloet was her-
toch Philips
in zeelande te
Middelburch

tot ouer lieuer Vrouwen inden Polder dede/aldaer
hy eene keerste offerende was/ meer dan van hon-
dert ponden walch swaer / want het waepde so seer
ende het vloepde so hooghe int landt van Walcherē
dat dye dijcken tot dertich steden in waren. Desghe-
lyck oock die dijcken in Hollandt waren tot veel ste-
den duerboken/so dattet ghesaepde coeren al te nye-
te ghinch/daer eenen grooten dieren tijt na quam/
Maer coets daer nae cesserde dat weer/ ende het
landt werdt wederomme ouer al bedijct/welcken
grooten dieren tijt hier in dese naer volghende dij-
cken betuyct staet.

min daho
presente pri-
cipe
Volunt

Dye Cronijcke

Men mocht int selfde iaer sien van menschen opter aerden datter vele waren die begheerden haer kinderen tetteruen die bitter doof Want den hongher was doen also groot Een rogghenbroot moeste drie pont weghen daer moesten vier groot ende een half om geyen Een schepel rogge was harde diere Men cochtet om een goude viere dit was den menschen swaer te lijden God moet ons allen tsamen verbljden. Amen.

Dese dieren tijt duerde bi na een gans iaer lanc/also datter groot gebrec was vā corē onse dē armē/en des iaers daer na quā een grote sware pestilentie bpsfor der in Hollant/Zeelant/Brabant/int lanc van Ghel re. En voort den rijn opwaerts in hoochduytschlant dattet volc sterf by grote hopen in alle stedē en pleckē.

Ontrēt dese tijden hadden die Engelschen grote oorloge teghēs hertoch Philips van Bourgoingne En die Engelsche quamen met. cc. schepen vol volc van oorloghen in Vlaenderē en destrueerdē het plat telant van Vlaenderen/also ghi breeder lesen muete in dye groote cronijcke van Vlaenderen.

Int selue iaer van. M. cccc. xxvij. quā hertoch Philips van Bourgoingnen met veel volc binnē Brugge/daer een grote comotie ghebuerde/en ooc eenen nach vā die gemeynte tegens die hertoge huer liever prince/waer inne de heere vā Viledam verflagē wert breeder bljckende inde Brabantische/Vlaemische en Hollantsche cronijcken.

Int iaer. M. cccc. xxviii. wort den eerst hertoge vā Oostenryc Albertus die tweede van dien name den xxxvi. duytsche keiser gecoren/hi en regneerde nyet langer dan twee iaeren.

Int selue iaer wort het reguliers clooster op oude Arnhem gesticht en volmaect van heer Sillis van

En Wm vā de groten die nen tijt.

Daer eenē die ren tijt volcht alrijcs gemeen lich een grote pestilentie.

Albertus dye is. vā dien nē eerst hertoghe van oostenryc wort keiser gerozen Int iaer M. cccc. xxviii. ende was dye xxxvi. duytsche keiser hy regneerde twee iaeren/hi was geboren conincs van hongariē ende vemen.

van Zeelandt.

Arnhem/dwelche hi hoghelken begaefde van lande en eruen. Dese heer Sillis sterf int selue iaer ende leyt inde Cappelle vandē wyse begrauen/de welke duer grontbraecelen en vanden oueruloeyen vandē zee watere vergaen is / Dese voorē heer Sillis had de binnen sinen leuene ghetrouwt tot sijn ghesellinne Anna van Borsselen/die dochtere van heer Henrich van Borsselen/vander Deere. &c.

Int selue iaer stont een swaer oorloghe op tusschē den Hollanders en Zeelanders mettē waterstedē/aen deen side. En die oosterliche stedē als Lubeeck/Hā borch/Lunenburch/Wilmer/Kostwyck en Zonde/dat welke duerde drie iaeren lanc/waer wt dattet byden hertoge geordineert was datmen schepē vā oorlogē wt Hollant en Zeelandt toemaken soude/daer heer Henrich vā Borsselen/heere vandē Deere mede voer/ met sommige capiteynen/als die heere vā Toodycke die soncker Linc vā Schengen/diet dē oosterlingen also nauwe en bange maecten/datse in lange tijt op die zee niet comē en dorsten/waerō de Hollanders en zeelanders bouē aen haer mercken gehangen hebbe velen/seggende datse die zee schone gheueecht en luyt ghemaect hadden van haer vianden.

Dat Conciliū datmen noēt Synodus Basiliensis duerde noch in dese tijt/dwelc te Basile in duytschlāt was/en duerde welchien iaer lanc/waer in veel gheleerde mannē vergadert warē wt diuersche landen der Christenheyt/als Johannes Gerson vā Paris. Hier af sult ghi breeder bescheet vinden int boeck de origine Bohemoum/gemaect by Pāpa Pius.

Ter seluer tijt warē die zeelanders/bpsondere dye schepē van Zierzee/en die schepē van Westenschouwen so sterck ter zee alse opt in menigē tijden daer se voren geweest hadde. En si begonsten doen bekend.

Oude Arnhem en is gheest duer groet ziele bergaen.

Die Oosterliche stedē hadden oorloghe met die waterlandsche stedē.

Das generael conciliū wort te Basile in duytschlande gehouden.

A

Ruy Caran ...

Dye Cronijcke

Die schippers
vā zeelandt bi
sonder die an
zierijce voer
den in Spaen
gen bevest.

te worden in Spaengnen / en in Portugael te vlye
boene / want daer te voren was der Zeelāders vaert
meest op Denemarchē en Ostlant. En als die sche
pē van dese landē hier voortjts eerst in Spaengnen
pleijte te vare / so plach al dat volc vande schepen hē
heden eerstmael te biechte / en ten heyligē sacrament
te gane / eer si hiedē die reyse aennamen / wat alsooen
waft een grote reyse gheacht vā hier in Spaengnen
te varen en wederom te comē / want die vaert wt see
lant als oen niet seer bekent oft ghemeyn en was.

Die van Mid
delburch de
strueerde thot
van Bigghen
kercke.

Costa hier na wort die soologe tusschen die ooster
sche stedē en die waterstedē te Coppenhauen in De
nemarchē gedaen / en maecten .xij. iare lanc bestat
met malcanderē / so die Hollantsche cronijckē vmanē

Heer Henrick
van Borselen
heere vander
Weere coste ve
le ambachscap
pen in Walche
ren.

In desen tijden toogē die van Middellburch wt in
dē name van hertoch Philips / en destrueerden tuss
oste crasteel vā Bartholomeus van Biggenkercke
staende tot Biggenkercke bi Middellburch / om dye
saken hier voer verhaelt. En alsooen vercreech heer
Henric van Borselē heere vander Weere van hertoge
Philips van Bourgoingnen sommige heerlicheidē
en ambachten gelegen int lant van Walcherē / gero
fisqueert van Bartholomeus heerschap van Big
ghenkercke.

Die hertoch
van Orlens
wert wt dye
v augenisse ge
lou.

Int iaer .M. cccc. xl. wort die hertoch van Orlens
wtter geuanchenisse met hulpe van hertoch Philips
gheloft / daer hi in Enghelant in ghelegen hadde .xx.
iaer min eenen dach.

Men begonste
in zeelandt dye
cruyfboege en
den hantboege
te hanteren.

Ontrent desen tijden begonstmen in Hollandt en
Zeelant te hanteren die edele cruyfboege en hantboe
ge. En die hertoch Philips graue van Zeelant heeft
in sommighe steden van Zeelant daer broederschap
pen af ghemaert / die welke hi begaefde en vryheit
gaf / om dat se met dese wapenen hen souden leeren

van Zeelandt.

verweeren teghen haer vlanden.

Int selue iaer wort eendrachtelike vā die vij. huer
norsten tot eenē keiser gecoren dē edelen Gertsher
toge vā Oostenric Fredericus die derde vā dien na
me / die tot sine gesellime ghetrouc hadde Johanna
des Coninc dochter van Portugale / dye suster van
hertoch Philips van Bourgoingnen huylrouwe /
daer hi by gewan eenen eenighē sone Maximilaen
genaēt. Dese voorū keiser regierde .li. iaren / wiens
acten en gesten bescrijft breeder Sabellicus / ende an
dere hochduytsche Cronijck scrijvers.

Fredericus de
iii. vā dien na
me ceert herto
ge van oollen
ric wt die p
ser gecoren an
no. M. cccc. xl
was de. xxxvii
duytsche he
ser / hi regierde
lij. iaer.

Int iaer .M. cccc. xli. sterf die duchtige heere / heer
Philips van Cortgenen kintmeester generael van
Zeelāt dē .xxij. dach van Hopmaent seer subijteliken
te Brugge in Vlaenderen. En zyn lichaem wort te
Cortgenē gebracht / en begrauen inde Cappelle / En
hi heeft geen kindere achter gelaten noch wijf / en hi
drackē vā Borselē / graue vā Oostervāt vcreech al
die achter gelatē goede die te h. van Cortgenē na liet

Heer Philips
van Borselen
heer vā Cort
genen sterf.

Ter seluer tijt wert die paps gemaect tusschē den
hertoge vā Bourgoingnen en die stede van Brug
ge. En die Bruggelingē haelden dē voorū hertoge
huer liede heere binnen Brugge met groter solenni
teit / eere / en costelicheyt / want doen ter tijt binnen
Brugghe veel diuersche natien van edopheden rest
deerden / en alsooen arriueerden en quamen meest
alle die schepen wt diuersche vreedē landē ter Slups
in Vlaenderen.

De paps wer
gemaect tussc
den hertoch en
die van Brug
ge.

Int Jaer .M. cccc. xliij. wast eenen so drooghen so
mere dattet gheen ses reysen en reghende tusschen
Mepe ende Samisse / Ende die winter daer na wast
so grooten droochte en het vros so sterck / dat de vij
uers beurosen totten gronde / so dat die visschen by
ghebreke van wazer e in vele plecken stouen.

En grote
droochte was
in dese nedere
landen.

Dye Cronycke

Eenen groten
voeren en hagel
bielwa Dalche
em.

In tsaer. M. cccc. xliij. de eersten en derden Maey
viel so groten sneeu/ en diergelike den. r. so grooten
hagel dat diergelike in zeelant noyt gesien en was.
Ter seluer tijt dede heer Henrick van Borsselle/ hee
re van Deere tshor en aenwas dat aen Suptbeue
lant ouer Strabant aengewassen was bepolder en
bedycken aenclat van nuyt euclant/ om dat hnt van
den hertoge van Bourgoingnen vercregen hadde
ende wort ghen aemt den Aggher.

Heer Henrick
van Borsselle he
re van Deere
dede de Deger
en nuytbeuelat
bedycken.

Ter seluer tijt werdē sommige polders bedijct aē
clant van C. Martenshoj/ en aenclant vā sgherpentse
en aenclant van Schouwen/ outrent Brouwer
hauen ende Sonne-meere.

In tsaer. M. cccc. xliij. landt Jacobus die eerste vā
dien name coninc vā Schotlant/ zyn dochter Maria
genaēt ouer zee hier in Walcheren met ioncker Luit
van Schengen met veel heeren en edelē met diuerse
schepen en arrueerde ter Deere in zeelandt/ de wel
ke ionckou Maria voorin van die coninc van Schot
lant haren vader/ heer Wolffaert van Borsselen tot
zjn huyfrouwe toegeseyt was/ de welke dochter
heer Wolffaert van Borsselen/ heer Henric vā Bor
selen heere van Deere eenighen sone getrouw heeft
tot eenen wive/ met grooter triumphē op thof van
Sandenburch/ waer mede hndreech tgraefscap vā
Bochane in Schotlant/ En gewan aen haer eenen
sone Carolus genaēt/ die te lueuen was om te stur
ren/ en sterf tot sine. xliij. iaer te lueuen in Strabant
seer subyteliken/ en wert ghebrocht en begrauen op
thups tot Sandenburch in Walcheren.

Die heere van
der Deere con
de die coninc
vā Schotlands
dochter.

Heer Wolffaert
van Borsselen
graue van Bo
chane seconde
des coninc
dochterē van
Schotlands.

In dit selue iaer regendet meest alle dage vā sint
Jan misse tot Samisse/ dat toren en al die vruchten
meest bedoruen/ welc in zeelant ghesant was.
In tsaer. M. cccc. xlv. wort op sinte Andries dach in

In tsaer. M. cccc. xliij.
In tsaer. M. cccc. xliij.
In tsaer. M. cccc. xliij.

van Zeelandt.

Derentber gehoude die ordene vande gulde Vliese/
en Topsoene/ by hertoch Philips vā Bourgoingne
graue van Hollant/ zeelant en Driellant/ en heeft veel
heeren wt Hollant en zeelant het gulde Vlies gege
uen/ als heer Henric vā Borsselen heere van Deere
en graue vā Broeteuelt/ en heer Adriaen vā Borss
len/ heere vā Briggdamme en vā Duuelant/ en meer
andere heere/ welke eerste gehoude is gheweest te
Shendt somen aen die wapens sien mach.

In dese tijde en hadde hertoch Philips vā Bour
goingnen maer eenē getroude sone/ maer hy hadde
veel diuerse bastaerde/ als heer Cornelis b. vā bour
goingnen/ heere van Seueren. ac. Anthonis die gro
te bastaert/ graue vā Steenbergē in Ardenne/ Sou
uwin heere vā Saleps/ en sint Almen lāt/ bisschop
David eerstbisschop van Terremanen/ en hier nae
maels bisschop van Utrecht/ Philips b. van Bour
goingnen/ Admirael vā zee/ die namaels bisschop
van Utrecht werdt/ en drie b. dochters/ daer af ope
twee Abdissen waren/ en die derde vrou Anna ghe
naemt/ welke wert namaels gehylt aen ten heere
van Briggdamme/ si was vrouwe van Kanesteyn.

Hertoch Phi
lips van Bour
goingnen had
te veel kindere
die veel scole
en aenstaen
ge bedijct heb
ben in zeelandt

Ter seluer tijt int iaer. M. cccc. xlvj. was heer Hen
rick van Borsselle/ heere van Deere/ admirael gene
rael in Brancryck/ als men noch ter Deere in een out
glas sien mach inde groote kercke in dit rijn.

Heer Henrick
van Borsselle en
heere van De
ere was Admi
rael in Brancryck

Heer Henrick heere van Deere stede
dese glazen maken dede
Admirael generael des coninc
schep op die zee van Brancryck
M. cccc. xlvj. men doen screef
van de Souclaeer dit werck bedreef.

In tsaer. M. cccc. xlvij. sterf die dierchtlamige sō
rou Marie van borsselle/ die huyfrou vā h. Adriaen
van Briggdame/ en wert tynburch inde choor begra

In tsaer. M. cccc. xlvj.
In tsaer. M. cccc. xlvj.
In tsaer. M. cccc. xlvj.

Dye Cronijcke

nen sonder eenighe onse achter te laten.

In t'jaer. M. cccc. xlii. dede K'aerle graue vā Charloys in Bourgoungnen sone vā hertoch Philips vā Bourgoungnen een stur lants bedijckē / dat inē noch heet Charloys neffens Kottterdamme ouer / En in dede sommighe polders en aenwassinghē bedijcken aent lant van Somersdyck / En wert namaels tlanat vander tonghe ghenaeint.

In selue iaer swoonsdaechsop sint Joris dach op dē. xiiij. vā April wast een so groten eertbeuvinghe in Zeelant / dat noyt mensche diegelyc gehoor en haer

In t'jaer. M. cccc. l. was Constantinus Paleologus dē lesten grietichen kepler vā Constantinopolen. Ter seluer tijt dede heer Branche vā Borssele graue van Dosteruant die Canonike of prouens tot sinte Martensdyck verbeteren / so dat hysē eerliken van goede begaefde meer dan si lieden te voren ghe hadt hadden.

In t'jaer. M. cccc. liij. heeft Joannes Faustinus alē eerst die conste van boecken te prenten gevonden te Mens in hoochduytschlant.

In t'jaer. M. cccc. liij. ten tijden vandē kepler Pridericus die derde heeft den grooten Turck Machumetius / nae dat hi die groote stadt van Constantinopelen lange belegen en bestormt hadde den. xxiij. dach van Mepe tingenonten met alle die landen / steden en dorpen / daer ontrent in Grecken liggende. Die Kepler Constantinus vā Constantinopelen is in dye vluucht wat gebleuē / en zijn hooft is met een spiecie rontsom me die stede gedreyen. Die Turken hebbē seer dat Crucifix begeert / si hebbe die maechdē en vrouwe gescoffiert grote tier amie en soorte bedijvende / also ghi breeder lesen muercht inde historie vā Anthonis Sabellicus / en Robertus Sanguinis / ende in meer

In seelē was een grote eertbeuvinghē.

Die prouens der canonike van l. Martensdyck worden verbeteret.

Die conste vā boeckē te prenten wort eerst gevonden.

Die Grecke kepler Constantinus is in dye vlucht doot gebluen.

Dye grote stadt van Constantinopelen wert vanden turken ingenomen.

van Zeelandt.

andere cronijcken.

In t'jaer. M. cccc. liij. in dye Wedemaent was dye dach van Moerkercke teghens die van Ghent / daer ioncker Cornelis b. van Bourgoungnen / heere van Beueren in Vlaenderen doot bleef.

Ter seluer tijt troude heer Adriaen vā Borssele / heere vā Brigdāme vā Duuelant / van Salmaerde van Somersdyck en van Zubburch sōstrou Anna hertoch Philips b. dochtere Zubburch op trasteel / En gaf dese voorē ioncfrou Anna tot een duwarie huer leuen lāc tlanat vā Duuelāt / mits dattet na huer doot wederō comen en heere soude op heere Adriaen van Brigdāme en sinē nacomelingē. Dese heer Adriaen wan aen vrou Anna b. dochter vā Bourgoungnen. ij dochters / ioncfrou Agnes / en ioncfrou Anna genaect en eenē sone ioncker Cornelis / die ionc sterf. Dese heere Adriaen vā Borssele / heere vā Brigdāme was op percamerlinc vā hertoch Philips vā Bourgoungne en namaels vā hertoch K'aerle. Heer Adriaen vā Brigdāme en vrou Anna / hi huysrou lichten die college oft canonike van Zubburch / en dat inē aldaer daer gheset die. vij. ghetiden singhen soude inde kercke.

In t'jaer. M. cccc. lv. sterf h. Diepolth bisschop van Brecht / doen wert weder ghecorē Ghysbrecht van Brederoe om bisschop te worden / waerom hertoch Philips van Bourgoungnen seer gestoort was / om dat hi sinen bastaert sone David bisschop makē woude / daer groote oorloghe om quam.

In t'jaer. M. cccc. lvi. werdt David van Bourgoungnen hertoch Philips bastaert sone bisschop vā Brecht met prouisie vanden Paus / die eerst bisschop van Terrewanen was.

In selue iaer werdt Bisschop David tot Brecht geintroduceert van hertoch Philips vā Bour

Heere adriaen van Brigdame troude iocfrou Anna b. dochtere van Bourgoungne

Cap 2-66

Die college van canonike werdt tot Zubburch gheset

Bisschop David werdt Bisschop vā Brecht bi prouisie vanden Paus die. lv. bisschop

Dye Cronijcke

go inghen sine vader/daer hē heer Schifbrecht elect van Wrecht (die geen confirmatie vandē Paus Calixtus crighen en conste) selue metter handt leyde inde Domkerk/en settede hē indē bischop setel/altaer veel grote heerē vgaert warē/wt Hollant en Zeelāt/also graue Kaerle vā Charlops/deshertogē sone/Antho nis vā bourgoingnen des hertogē b. sone/heer Adriaen vā Borsselē/heere vā Brugdamme en vā Duvelant. xc. heer Wolfaert van Borsselē/heer Henric vā der Veere sone/heer Adolph vā Cleue/heer vā Kanne steph/heer Jan vā Tannop/stadthouder van Hollān heer Jan van Cruningen en meer andere/alsmen in de grote cronijcke van Hollant lesen mach.

In selde iaer hadde die Christenen grote victorie tegens dē groten Turc Machumet int continēt vā Hongarien/daer. xxx. duysent Turcken verflaghen worden/breeder blyckende in diuersche cronijcken.

In selde Jaer kuynde ende tooch wt Branche rijke coninc Karels die seuende /outste sone genaet Rodewijc die. xi. vā dien name/alsoen noch Dolphijn van Brancherijcke/ende quam in Brabant/daer hē vanden Hertoghe vriendelijcken ontfangen wordē. Ende de Hertoghe onthielt hem met grooter costen ende staete vijf Jaeren lanck/tot dat Coninck Karel hē vader starf.

In Jaer. M. cccc. lviij. verbrande wederōme mee ste ende principaelste vander stede van Tieringhe ouer die zuytste vā dē stad verbrande het Jacopine clooster/dat baghijn hof/en daer gheschiede onspre kelike schade. In selue iaer wordē sommige polders inden lande van oostuoome aent lant van voorne ge dūct dat daer aenghewassen was/vandē graue van Oostervant/die op dse tijt meest indē Buele en daer ontrent resideerde/aldaer hē eens princen hof en ta

Wiel edelen en herren wt zee maect.

Die Christenē hadden grote victorie tegen den groten turc

Rodewijc die si. van dien name coninc. Karels die seuende outste sone bloot wt vze euck en quam in Brabant.

Principael ste vā dē stede van tieringhe verbrande.

van Zeelandt

selhoudēde was voor alle edele en liede van eerē. Hi was seer milde en liberael voor dē armen / nyemant wepgerende/die pet van hē om Gods wille begeerē de was/dwelc een groot secours voor dē armē was.

In iaer. M. cccc. lix. ofte daer ontrēt na dat Henri cus steenhouwer. D. in medicinen/een vermaert cro nyschriuer bescrijft/datter veel putten en bergen in diuersche landen/als in duncschlāt en walschlant ge vordē hē daermen water in vant/wten welckē men font ghinc stede en bereyden/dwelcmen noch daghe lict sien mach te Saltzburch en te Lunenburch. &c.

Ter seluer tijt wordē veel landen gheuondē die te vordē noot bekent en warē/bisonder Oost/west/zuyt en noordē/en Calicuten en groot Indien was ter sel uer tijt seer onbekent. Men en wiste van gheene ge meyne vaert te varē/noch in Portugale/noch in Ca narien/oste in Beremanderē/noch in lange tijt daer na int lant van S. Thomas/van daer tmeeste supcke te te hants coēt/alsmen breeder in veel diuersche cof mographien lesen mach/als in Petrus Apianus /in Gemma Phisius /Olauis magnus en meer andere

Ontrent dese tijt als Christiernus vā Oldenburch die eerste vā dien name coninc vā Denemarchen en Noorwegen was/begonstē eerst die meeste schepen vā Oosten en Westen duer die Zont te varē/de welc ke daer te voren niet dan met een clepne quantitept pleghen duer dye Zont te comen/die doen eerste ter Slups in Vlaenderen quamen. En sommige iaren daer na in Zeelant ter Veere/en so voor tot Asterle dam in Hollāt/dwelc gecomē is/na dat God almach tich de diepten vanden stroomen en waterē verleent heeft. Die schepē die van oosten quamē en wisten vā geen verder vaert westwaert te varē dan ter Slups ofte in Zeelant/en en wisten niet wēd oostwaerts te

Loftbandē gro ue van Doster vant.

Wiel putte en bergē worden gevondē daer men font wt hē neerde. *sal*

Wiel landen wordē in spaē gnen en woze ragsel geuonden met diuersche schepen.

Sommige see pen begonsten vā oostē duer die zont te comen in zeelandt

God almach tich verleent die diepten en neeringhen.

B

Dye Cronhctie

varen anders dan tot Coppenhauen in Denemarcken. Wā hebben in zeelandt en in Vlaenderen bysondere ter Sluys en te Brugge oude lieden genoecht gekent diemen wel soude mogē gelouē/en noch een deels int leuē ihu/maer seer wepnich/die daer seydē dat haer voren stont en wel wisten/ dat voor Xremiten en in Walcherē sonderlinge gheen grote schepēten quamen bouē.rr.in een geheel saer/ dan haer lieden eyghen schepē die si daghelix timmerden ende also ouer zee sonden.

Kattel schepen quamen in zee lant inne dan die daer thuis behoorden.

Desgelix ter Veere in zeelant en quamen gheen and schepē oft wepnich dan die dē heere vande Veere oft binne der stedē/ oft binne den lande vā Walcherē hoorden/wāt in deser tyt haddē dese landen seer wepnich schepē. En alle de coopmanschappē die in dese nederlandē quamē/werdē al meest met wtlatēsche schepē gebrocht/want die vrēde landen sochtē dese landen/ en die wt dese landē sochten vrēde landen/ende so worden si onder malcanderen bekent.

In zeelant en Hollāt begōt men die eerste cransel schepē te timmeren.

Ontrent dese tyden begonstmen in zeelandt ende in Hollāt eerst die cransel schepē te maken daer men mede ouer zee voer om coopmanschap/want daer se voren en warē geen schepē in dese landē/daer mē mede grotelick om coopmanschap voer/dan met huilche oft ree zepelē/ oft crapers/ dat waren die ghemeynliche schepē diemen doen gebryncte ter zee om coopmanschap. En deerste cransel schip dat in zeelandt waerwert Tylmīzēe ghemaect van eenen Bretoen ghe naemt Tulliaen/ na wiens name selue schip den Tulliaen ghe naemt wert.

Dien d'welke schouwen had den veel schepē en visscheren ter zee varende.

Ter seluer tyt waren die vā Westenshouwen seer re sterre van schepē die in dūterliche landē voeren/en deden grote neeringhe vā byssen en andere vissche de neeringe. En oude stape in Diepschere was

van Zeelandt

ter tyt noch in fluere van byssen en visscherte neer in ghe/dier ghelike Vliete in noortbeuelandt.

Alle andere vermaerde schepē die van oosten van westē/en wt Brancric quamē/ die quamen doen ter tyt ter Sluys/en coften en vercoften alle haer coopmanschappen te Brugge/daer alle die stapel was vanden coopliden wt alle landen.

Meel d'neefre schepē wt vele landen quamen ter sluys in Vlaenderē

In iaer. M.ccc.lj. sterf coninc Raerle van Brancric die. viij. van dien name/ En hertoch Philips verghaderde veel princen en heerē wt dese nederlanden/ bisonder wt zeelāt/ als heer Moriaen vā Borslele/ heer Wolfaert van Borslele/ graue van Sochane/ van Sampre/ die heerē vā Bredenroe/ heer Adolph van Cleue/ heere vā Kāuesteyn/ en meer andere dye den Dolphijn wt dese landē in Brancric brochten daer si bleuen tot dat dē Dolphijn coninc ghecroont was. En doen werdē daer vele dinerche heeren kidders gheslagen/ als die graue van Charlops/ heere Moriaen van Borslele/ heere van Sigdamme/ ende heer Wolfaert van Borslele graue van Sochane/ ende heer vander Veere. ii.

Meel edele heere wt zeelant en Hollāt trocken in Brancric.

In iaer. M.ccc.lxi. was grote twist in Enghelāt/ so dat hertoch Eduwaert vā Floc gheuangen nam/ Henrick die. vi. van dien name coninc van Engelant En die coninginne zyn wijs met die prince vā Waels tooch tot haren vader Coninc Kerpier van Sicilien ende dese Eduwaert worde met machte geweldich Coninc van Enghelant. Hier af vindt ghi breeder beschept inde historie van Polpdorus Virgilius v. imanis de gestis Anglozum.

Grote twist was in Enghelant/ en Eduwaert worde coninc vā Enghelant met gheselt.

Ter seluer tyt coste heer Henrick van Borselen/ heere vander Veere vele eruen ende lants ende andre houen vanden susterkens der Tertianen die byssentē ter Veereplaghen te wonen/ende dede op selue

Dye Cronijcke

Claren
clooster werde
bupte der Dree
re gheacht.

clant en erue funderen en make een clooster van
te Claren/dwelc daer noch op de dach va hude staet.
Hoe oude Aremuen vergaen is / ende nreuwe
Aremuen (dwelc nu op de Oostdijck is) tlichtent
ghetimmert is.

At iaer. M. cccc. lxxij. brack oude Aremuen
van dage te taghe va grontbraetselen alle
leer af/dat te diepte so na de dorpe qua/dat
men dicwils wat moeste bupte dijckē ouer

veel dierlike
ballen zyn on
trēt oude Dree
muen geuallē

mits die vallē die daer vielen/so datmen veel schone
huylen en eruen abraec. En toolk ghinc metter wo-
ne innewaerts ontrent doorp oft hpe vande Noort-
re/so dattet metter tijt vergaen is. En op die Aremu-
en stont doenter tijt ee clooster va Reguliers dat on-
lanck getimmert was/dwelc doen va heer Henrick
van Borstelen heere vand Deere/en van heer Wol-
faert va Borstelen sine sone getransporteert/ ghehu-
deert en gesticht is indē polder daert noch optē dach
van hupde staet. En tlichtent heeftmen begonne te
timmeren en metsen sekere huylen op de oostdijck va
Middelburch daer metter tijt veel huylen aenghe-
timmerē zyn/en een schoon cappelle/en is also allen-
kens een schoon dorp gheworden als men sien mach/
dwelc nu nreuwe Aremuen is/daer grote neeringe is.

Int iaer. M. cccc. lxxij. vinct ioncker Adolf va Sel-
re sinen vad hertoch Arent van Shelre en settede hē
geuangen opt huys tot Bueren/daer hi ses iare lāc
geuangen lach / en ioncker Adolph zyn sone dede hē
hulden in alle steden voor een gerecht heere en her-
toch van Shelre.

Ter seluer tijt wert dye achterkercke va westmun-
ster te Middelburch in zeelant volmaect. En herto-
ge Philips va Bourgoingnen hadde ter seluer tijt
tot Middelburch ter hoger vierchare geseten met

Reguliers
clooster wert
indē polder ge-
funderet ende
ghesticht.

Die sone vāgt
den vader om
zjn heerschap
pitt.

van Zeelandt.

die wel geboren mans mannē van zeelandt/en gaf in
dese voorf kercke van Middelburch een schoon glas
als noch huyden soaechs aldaer schijnbaer is.

27 blad 2
Wijman 100

Int iaer. M. cccc. lxxij. stont op eenē grote twist en
tweedracht tusschē hertoch Philips en sine eenigē so-
ne de graue va Charlops duer quade informatie haet
en nijt vandē sommigen die bidē hertoge waren / en
die graue moeste zyns vadershof ruymen/en quam
in zyn epghe lant van Arckel in die stad van Sorri-
com/en voorts inden Haghe daer hi blijdeliken ont-
fanghen wort.

Ter seluer tijt troude heer Anthonis hertoch Phi-
lips van Bourgoingnen b. soon ioncfrou Marie/he-
re Jan van Dieuville wt Artops dochter / en creech
daer mede te huwelic dat lant va Beuerie in Artops
hi gewan bi sine huyfrouwe zyn gefellinne eenē ee-
nigen sone Philips ghenaeft/en twee dochters/ionc-
frou Janne/en ioncfrou Marie genaemt / maer dye
ioncste ioncfrou Marie sterf in haer kinckheyt.

Heer Anthonis
dye b. sone
va Bourgoim-
gnen / troude
ioncfrou Ma-
rie van Dieu-
ville.

Int selue iaer worde die graue van Charlops ver-
reucht met sinen vader den hertoch/en dat by hulpe
en groote versoecke va heer Anthonis dye grote / b.
va Bourgoingnen zyn broed / qua die graue bi sinen
vader/en gaf reden va al gene dat hē opgelept was
vanden sommighē wesen de int hof biden hertoghe.

Die grane va
Charlops be-
gonste met si-
ne mede hul-
pers heel pol-
derste bedijce-
zen.

Op dese tijt begonste eerst die graue van Charlops
te bedijckē diuersche polders en aenwasingen van
lande aen tlant va Somersdijck/en de Tonge tot Mil-
heernis en de plate/tot welken namaels heer Adolph
van Cleue/heere va Hauestejn met veel polders de-
de bedijcken/als Volkens plate.

Int selue iaer dede die Paus Pius die tweede va
dien name metten Keyser Fredericus die derde van
dien name een grote cruytsuaert ordinerē om op den

Gen groote
craytsuaert op
den Turch.

Dye Cronijcke

Turc te reysen. En heer Anthonis die bastaert van Bourgoingnen tooch wt dese nederlande / met veel heeren en edelen na tlant van Grieken. En eer dat principael garnisoen bi malcander e quam / sterf die Paus Pius voorin / twelck oorsake was dat de crupl uaert achter bleef / en alle die heeren quamen weder thuyt van daer si lieden gheromen waren / breeder blijkende in diuersche cronijcken.

Int iaer. M. cccc. lxx. wert stadthouder van Hollandt Zeelant en Vrieslant gemaect heer Lodewijc van der Gynthuyt / wt Vlaenderen / die gherout hadde tot zyn ghesellinne heer Henric van Borstle / heere vander Deere dochter Maria ghenamit.

Ter seluer tijt sterf seer subytelic op dat huys van Sandenburgh de. xx. dach van Meerte vrouwe Marie graninne van Sochane in Schotland / heer Wolf faert van Borstelen heere vander Deere wijf / en wert met grooter solenniteyt ende eeren ter Deere in dye grote kercke inden choor begrauen.

Ter seluer tijt de. xvi. dach in Hoymaent / gheniet de groten nacht Montherr boue Paris in Franrice tusschen de coninc Lodewijc van Franrice die. x. van dien name / en hertoch Philips van Bourgoingnen / en sine sone die graue van Charloys / daer die coninc de nacht verloos / en vloot binne Paris / breeder blijkende in Philippus conineus historie en ooc in de grote Vlaemische Cronijcke.

Int iaer. M. cccc. lxxi. sterf Tantwerpē vrou Elzabeth graninne van Charloys / en haer lichaem wert int sinte Michiels inde Abdie vanden Premonstrepten clooster met grooter eeren begrauen.

Int selue iaer was een ontlichteliken en afgriffeliken grote brant binne der stad van Ziericzee / dat by cans het derde part vander stede af brande / en doot

Heer Lode
wylck vanden
Gynthuyt
wert stadhou
der van Hollan
d en zeelandt.

Den nacht te
Montherr in
Franrice.

Gemen groten
brandt binne
Ziericzee.

van Zeelandt.

brande de monster kercke van Ziericzee mede afwelve he was op den Ker smitsaondt / nae dat dit onde lantische veersken wtwijst int welke men den datum vinden mach hier na volghende.

Cras cane Terribilis non possum, cur cadit ignis.
In dese selue tijden ver dreuen die Lupckenaers haeren bisschop heer Lodewijc van Bourbon daer nae maels veel leets en quaets af quam binne tlicht van Audick / waer af ghi breeder lesen muecht / inde Vlaemsche / Hollantsche / Vlaemische ende meer andere Cronijcken.

Corts daer na maecte die graue Kaerle van Charloys den paps tusschen sinen vader hertoch Philips van Bourgoingnen ende den Lupckenaers.

Int iaer. M. cccc. lxxij. den. xvij. dach van Meerte sterf die duchtige duechtsamighe vrouwe / vrou Janne van Halewijn / die in haer leuen ghesellinne hadde gewest van heer Henric van Borstle / heere vander Deere / graue van Grotevelt. ic. en hadde den armen seer goet gheweest / wat si mildelike hen mede deplde / en haer lichaem leyt ter Deere inde groote kercke begrauen / in een schoon tombe voor theilich sacraments huys / almen noch sien mach al verheuen.

Int selue iaer wan de graue van Charloys de stad van Dijnant int lat van Luyt / en worde geheel verbrant en odestruert. In desen belegge en strydt voor Dijnant was mede h. Henric van Borstle / heere vander Deere met sine sone heer Wolfaert van Borstelen / graue van Sochane / dye haer so vromelijcken hadden / ende so vele ooc bedreuen dattet wonder was / waer duere dye graue op die tijt hem liede heeft geschont hen veele costelijcke ende propere iuweelen / wt der kercke van Dijnant / Dye siter Deere met groter triumphen in dye grote kercke ghebracht hebben

Die Lupcke
naers verdre
uen haeren
bisschop.

Vrou Janne
van Halewijn
vrouwe vander
Deere sterf.

Die stad van
Dijnant inlat
van Luyt wert
gewonnen en
ghedestruert

Heer Henric
van Borstle /
heere vander
Deere en zyn sone
waren merke
grauē vander
Dijnant.

opus s per p m v r

Dye Cronijcke

als thooff van sinte Perpetuus/ eenē groten metale
candelaer/ daer mē vijf grote keerssen opstellē mach/
en proper inweelen vā gulden cappen/ en dierghel-
ke/ dwelcke noch op dē dach vā hupdē al in die voor-
noemde kercke is/ allmen sien mach.

wekappelle /
Domburch en
Willinghe co-
men onder dat
hups vander
keers.

Ter seluer tijt creech heer Henrick vanden Vere van
den Prince die drie ontsterffelike leenē van Walche-
ren/ als/ Westrappel/ Domborch en Didinge met al
te haer gerechtiche dē en liberteyten voor hē en sine
nacomelingen ewelick en erfelic te mogen bannen
inde voornoemde heerliche dē hooge en leeghe vier-
schare/ achtervolghende die preuilegien biden Prin-
te verleent.

Hertoch Phi-
lips vā Bour-
goingnen kees-
te Brugge in
Blacanderen.

In iaer. M. cccc. lxxij. op dē vijfsten dach vā Junio
sterft te Brugghe die mogende hertoch Philips van
Sourgoingnen/ graue vā Holland/ Zeelant/ en hee-
re van Vriesslant. xi. als hi out was. lxxij. iaer/ en sine
landen rustelick en viedelick geregeert hadde. xlvij.
iaeren/ Sijn lichaem wort tot Dignon in Sourgoing-
nen gelondē/ en bupten int Cathuyfers clooster be-
grauē by sinen vad hertoch Jan van Dugion herto-
ge van Sourgoingnen. Sine acten en gesten vinder
men in diuersche cronijcken van dese nederlandē int
corte begrepen van Adrianus Sarlandus in cron-
cis ducum Brabantie. Ende dese nauolgende rymē
gheuen oock ghetuyge van hem.

Philippus die den goeden hertoch was ghenamt
Wt die stamme van Sourgoingnen was hi ghebooren
heeft. xvij. landen te samen biceen verlaemt
Ende was die. xvij. graue vercoeren
Van Hollandt/ zeelandt die landen te oorboren
Ende kerft te Brugghe allmen screef voor ooghen
veerthien hondert ende. xlvij. naert toebehooren
Den. xvi. dach in Junio moeste hi steruens pooghen

van Zeelandt.

Om welns doot sachmen veel biezhepts looghen
God moet dye seke inder ewichept lauen.
Tot Dignon bi zjn voorouders wordt hi begrauen.

Dit is dincarnatie vanden iare.

Incarnatie.

Junio sechene men bitterlick noot sach
Doen hertoch Philips te Brugghe doot sach.

In iaer. M. cccc. lxxij. sterft die edele here Adriaen
van Borstle die de laetste orle van mans gheslachte
was vande heeren van Borstelen vā Briggdamme/
en was heere van Zubburch/ Soutelande/ Coude-
kercke/ sinte Louwerps/ en van slant Duuelāt/ welc-
he geslachte en afroemste meet dan. cccc. iare in zeelāt
beresideert had dē/ en leyt Zubburch begrauē indē
choor in een schoon tumbē/ de welck ena zjn doot de-
de maken vrou Anna van Sourgoingnen die hupf-
wouwe van hem in sine leuene gheweest hadde.

Vrou pfabelle
hertoch Phi-
lips weduwe
kerlor desen

In selue iaer op dē. xvij. dach van Septēber sterft
vrou Pfabelle die hupfrouwe van hertoch Philips
tot Arien/ bi die stede van sint Ommaers en werde
by hare man begrauē tot Dignon in Sourgoingne.

Hoe hertoch Kaerle vā Sourgoingnen die eer-
de van desen name die. xvij. graue van Hollandt/
Zeelandt/ en Vriesslant wert.

Hier sijn velen
sijnis come
zeelandie.

Karle deerste vā dien name/ hertoghe van
Sourgoingnen/ worde die. xvij. graue vā
Henegouwe/ Hollandt/ zeelandt/ en Vriesslant
hi hadde eerst te wihue en was hē dseker
vrouwe Katherine coninc Karels dochter die. vij. co-
ninc vā Brancryt/ die ioc sterft. Daer na nam hi te wih
die hertoch Karels dochter vā Bourbon Elizabeth ge-
naemt/ daer hi een dochter aen wan/ geheete Maria
Raedese nam hi te wihue vrou Margriete/ Coninc
Eduwaerts suster die vierde/ coninc vā Engelandt/
en daer en hadde hi gheen kinderē bi. hi hadde veel
poeloghē en striden binne sinen leuene/ breeder blise.

Hertoch Kaer-
le hadde drie
diuersche hupf-
rouwen.

O

Dye Cronijcke

kende in vzelc nederlantſche cronijcken.

Ter ſeluer tijt hadde die ſchone plaette vā weſten ſchouwen in Zeelant een wyl tijt in groten ſuer en neeringe geweest van coopnaringe en viſſcherie ne ringe en andere zeeuact. En was een ſchoon eerſte ke plecke en dorp vol wooningen en wel beſtimmet van huſen en helders. En daer begonſte een on diepte voor de hauen te comē en de hauen begonſte te vſlijmen/ſo dat de principale outſte en rijcke ſchip pers met haer goet en ſchepen togē met der woonē tot Zierzee/ſommige in Walcherē en elders. Ende ſichtent is die hauen verſandt/en de plaette vergaen. En daer en jnn ſaer gheen huſen noch wooningē meer almen claerlick ſien mach.

Wol weſten ſchouwen qua een groot on diepte dat die principael ſchip pers begonſten te verhuſen.

Hertoch Kaer le belepde dye ſtadt van Sint Crupen.

Die grote of loghen hadde die Rupche naces tegē hen toch Kaerle vā Bourgoingne

Int ſelue iaer en maent vā October reysde hertoch Kaerle wt Bruenen met een groot onkellieken en belepde die ſtadt van Sint Crupen int lant van Rupen en beſtoundeſe met alle ſeere. Die vā Ludic quamen wt met groter macht om die ſtadt te ontſetten/maer ſi werdē achterwaert ghekeert en veriaecht/datter ontrent drie duſent vſlagen werden/en ſi verloren C. grote buſſen met alle hare ſchat/die ſi daer hadde gebracht/en daer weter vele geuanghē. En die hertoch belepde en beſtormde met alle ſeere die ſtadt vā Sint Crupen/maer ſi gauē haer op in ſpibien handē en moeſten haer muere/poorten en toornē ter eerde toe afbrecken. Doch gaven hen al oppe die ſtedē int graeſſchay van Loon gelegen/en moeſten alle haer poorten/toorens en mueren ter neder leggen/ſo dat ter nyemandt en was int gantsche ſicht van Ludich die hem teghens den hertoghe dorſte ſetten of rebel leren. Daer werden veel edelen wt Zeelant ridders geſlagen/ouermits die vailliantſchay die ſi hadde be dreuen hadde/als heer Wolſaert van Borſſele gra

van Zeelandt.

ne vā Borhan/Heer Jan van Cruningen/Albrecht van Schagen/Heer Jan Rupchroer twee ſonen/als Willem en Jan wt iuptbeuelat/Joncker Rupch van Schengen/Heeren van Cats/Joncker Jan vā Willem herche/en meer andere wt iuptbeuelant en noortbeuelat/Foris des grauē b. ſone van Doſteruant/de te worde op der muere rōder geſlagen. Die hertoch verreckende reysde voort en belepde de grote ſtadt vā Rupdick/maer die burgers quamen wt en baden grotelic om genade/en hi namſe op mits cōdicien en voorwaerde/dat ſe mede al haer poortē/toorns en mueren ter neder moeſtē leggen. En hi quam inde ſtadt mer hē brengende jhns wijs broed die biſſchop Lotte wijc van Borbon genaet/en ſettede hē in ſinen ſetel/en ſwoeren hē voortāen hout en getrouwe te wesen als hāre here en biſſchop/ſomen int lage leſen mach inde brabantſche cronijcke/waer af de incarnatie en date wāner die ſtadt gewonnē was hier na volcht.

Zeel ſonchere en edelē wter lande werden ridders gheſlagen.

Die ſtadt van Ludic moeſte hser poortē en toorens neder leggen.

Incarnatie.

Hertoch Kaerle van Bourgoingne trode de zjn derde huylrouwe.

Int ſelue iaer troude hertoch Kaerle zjn derde wijf vrouwe Margriete hertoch Aidſaerts dochter van For/continc Edwaert vā Enghelāt die vierde van dien name/ſuſter/en die bruloft worde gehoudē int ſtadt van Brugge met groter ſolemniteptē en feeste almen inde Vlaemiſche cronijcke int lage leſen mach Int iaer. M.ccc.lxxvij. inde maēt van October/op ſinte Orſelen dach was eenē groten ſtorm wtē noort weſtē/waer duertzeewater ſeer hoge vloepde/ſo dat ter grote ſchade geſchiede aen die dijcken in Zeelant en Hollant/ais ghi horen moecht in dic nauolgende incarnatie ende date des iaers.

Wpe zee die brochte den lande verlies/ als alle maechden feeste wies.

Incarnatie.

Int ſelue iaer na deſer feeste quam die Hertoghe op ſinte Marie Magdalenen auonde in Hollant in

Dye Cronijcke

sgrauen Hage en worde daer/en voort in alle steden
en plaetsen die he yjn heer vader achter gelate hadde
ontfangen en gehult voor eenē graue van Hollandt
en voort daer na in zeelant voor eenē graue vā zeelant
met groter eeren en feestē/maer eer si wert hy binnē
Middelburch/en so voort van stede tot stede gehult
want die heerē wt Zeelant dē hertoge wt Vlaenderen
gingen halē en brochten he also met groter trouwen
phen te Middelburch/daer ghelult wesende/gaf hi
der stede meer vryhedē van marctten en andere preuilegien
dan si opte voren gehadt hadde. Binnen dese
se grauens tijden is Middelburch leer opgecomen
so met schepen die aldaer met groter menichte en
ueruloedelike gecomen yjn/ met coopmans goedē
ouermits dat die ree voor Middelburch en
alle dage was beterende/so dat die coopliede veel
rieffeliker en met minder costē en schade daer in qua
men/dan ter Sluys in Vlaenderē/ want die diepten
ter Sluys begonsten te verlopē/en de coopliede ver
trocken ooc metter woone/so Thantwerpen/te
ghen op den zoom/en te Middelburch.

Ter seluer tijt coste heer Lodewijc vā Supthu
se stadthouder van Hollandt/zeelant/en Vrielandt die
heerlicheit van Hamstede int lant van Schouwen
eewelick ende erfelick met alle sine liberteyten en
vryheden.

Ter seluer tijt begonstemen dat schone en proper
stadthuis vā Middelburch te sijnmerē en te maken
waer af yjns gelijc in Hollāt noch in zeelāt niet en is.

Int laer. M. cccc. lxx. inde maent vā Junius troude
heer Wolffaert vā Borlele/ heer Henric vā Dree
re eenige sone graue vā Bochane ioncfrouwe Char
lote vā Bourbon graue Philips vā Nonpeniers
die ioncke broeder vā dē hertoch vā Bourbon ionck

Hertoch Maert
van Bourgoin
gnen wert te
Middelburch
ende voort in
alle die steden
van zeelant ge
hult.

Heer Lodewijc
vā Supthu
huyse costē die
heerlicheit vā
Hamstede int
lant vā Schou
wen.

van Zeelandt.

ter waer hi bi gewan eenē sone Tudeuicus genaemt
maer hi sterf in yjn kintcheit/en die dochters / dye
alle tot groot huwelick quamē/ als men int veruolch
der trouwen noch breeder lesen sal.

Int selue laer voor midwinter waren ter Sluys
int Zwijn wel. C. en. l. schepē met meersten/binnē. xl
laeren daer voren en hadde men so veel schepen daer
niet ghesien teender reysen. Int selue laer verbarnde
die hert vā Huist in Vlaenderē vā dē blixeme die wt
ter zee quā/en tgeschiede optē dertthientdach smorgē

Int selue laer troude heer Adolph van Cleue/hee
re vā Auesteyn vroude Anna b. dochter vā Bourgoing
nē weduwe van wylē heer Adriaen vā Burgdāme in
de stede van Brugge/en quamen Zabburch in Wal
theren op thups/daer si haer woonstede hielden.

Int selue laer in Junio / was hertoch Kaerle te
Middelburch daer hi ter hoger viercharē sadt met
mans mannē ofte leenmannen vā zeelant/daer hi sel
ue personelic drie daghen ter werke ter iusticie sadt
in diuersche stedē in Zeelant/en hoorde alle partien
so wel den armen als den rijcken. En hi dede te Mid
delburch op dē vierden dach in Wedemaent drie ge
broeders in yjn presentie onthoofden/om dat se een
van sinen dienaers doot hadden ghelineten en daer
was een susinghe onder volc/maer dye hertoch dat
verhorende quā selue met een goege inder hant / en
heeft dat rumoer beledt/als men breeder inde cronijc
ke van Vlaenderē lesen mach. Van daer tooch hy in
Hollāt/en quā in sgraue Hage/daer hi mede ter vier
charē sadt metten raec/om iusticie te administrerē
daer een delinquant gebrocht wert/die voortijts een
Canonick van sinte Donaes te Brugge van sinē luye
berooft hadde/ die welcke ghehangen wert inde pre
sentie van hertoch Kaerle.

Ter Sluys
Vlaenderen
quamen int
Schijn in se we
de zee meer dā
C. meersten
schepen.

Heer Adolph
van Cleue he
re van Aues
teyn troude
vrou Anna b.
dochter van
Bourgoingne

Hertoch Kaerle
van Bourgoing
nen sadt te
Middelburch
selue hooge
viercharē.

Dye Cronijckhe

Int iaer. M. cccc. lxx. stonter eenē groten twist op-
tusschē den hertoch Kaerle/ en dē graue Adriaert vā
Derwilt/ ouermits dat hi veel schepē vande Hollan-
ders en Zeelanders opter zee nam en brachtē in En-
gelant. Maer die coninc vcreech die schepen weder-
duer sine capiteynen ende sandtse den Hollander oen
de Zeelanders wederoume.

Ter seluer tijt begannen stadthuyts binnen der
stadt vander Deere te timmeren ende te maken.

Ter seluer tijt mineerde die dypnē so seere en tae-
was grote grōtbraeckel in Dalcherē darmen de heere
ke vā out Westrappel moeste innewaert int lant se-
ren/ en die selue kerckie is te hants meer dan een mij-
le int zee/ behalvē dat lant dat noch westwaerts was
dwelc nu al (God betert) een ruyne zee is.

Int selue iaer na dat heer Branc vā Borssele gra-
ue van Oostervant heere van zuplen/ S. Martens
dijck/ Guerswilt/ heere van Doorne en Hoochstraten
zee. sinen bastaert sone heer Floris versien ende ghe-
maert hadde heere van Cortgenen/ van Emelstien/
van Welle ende Damelen/ ende tot dierische plaec-
sen veele schone dienstē / clooster vande Carthuy-
sers te Delft in Hollant ghefundeert en gesticht had-
de/ met een proper huys ende cappelle voor. xx. oude
schamele mans diemen capoenē noemt eewelick en
ertelick buyten der stede van sinte Martensdijck/ daer
groot verloer is voor die cortse. En na dat hy langhe
siet inden Biele/ int landt van Westnoorne gelegen
had/ is ten lesten zyn siele vā deser ellendiger werelt
op sinte Elizabeths dach inde slachmaent geschepē
En zyn lichaem wert gebracht en begrauen binnen
der kercken van sinte Martensdijck/ by zyn vrooma-
ders. En nae dat ouerlyde n van heer Branche van
Borssele graue van Oostervant voor is gheslucce-

*Opwe Bide.
laert van wer
toijc dede dese
landen groote
schade ter zee.*

*Die oude here
ke vā Westrap-
pel moesten
inne waert les-
sen door groen-
baeckelen.*

*Heer Branche
van Borssele
graue van oos-
tervant is na
veele liede ge-
stouwen inden
Biele.*

van Zeelandt.

deert inde principaelste heerlijcheden en goedingen
vande voorē heere Branche van Borssele / ioncfrou
Ellenora van Borssele/ die eenige suster vā h. Branc-
he voorē/ de welke getrouwt hadde heer Jan vā blie-
ren/ waer hi si gewan een eenighe dochter/ ioncfrou
we Elizabeth genaemt. Dese ioncfrouwe Elizabeth
troude int iaer. M. cccc. lxxv. heer Geeraert die twee-
de sone van heer Jan van Culenburch/ en si liet ach-
ter eenē sone heer Jaspas vā Culenburch ghenaemt
en een dochter ioncfrou Marie ghenaemt/ als men int
vervolch der cronijckē noch wel lesen sal.

Wande grote vallantschap die heer Henric van
Borssele heere vander Deere met zyn schepen vā
oorloghen opter zee bedreef/ tegens den graue vā
Derwilt wt Enghelant. Dat. clviij. Cap.

In den iaer. M. cccc. lxx. als vorencorts nae
paetliche inde Mepe/ dede hertoch Kaerle
vā Sourgoingnen vele schepē vā oorlogen
toemaken die hi int zee stierde om te belet-
te dat die graue vā Derwilt niet so veel quaetsdoen
en loude op de zee ond die schepē vā Hollat zeelat/ en
slaenderē/ wā hi veel schepē wt Hollat en zeelat ge-
nomen had/ maer die coninc dedese wederō met foot-
se vande graue nemē/ en sandtse dē Hollanders ende
Zeelāders wed thuyts/ dese voorē graue vā Derwilt
bevoofde ter seluer tijt die vloete vā schepē die vā Bot-
tele wt Brantwic quamen/ die in Zeelant/ Hollant/
en Vlaenderen thuyts behoorden. En ter seluer tijt
wāter een Oostelinc met zyn schip int zee/ dat seer
wel toegemaect was/ ende die schipper was genaemt
Hans vortken/ dye vorcht met zyn schip te ghens dpe
graue vā Derwilt vā schepen/ ende hi nam een deel
vanden voornemende graue van Derwilt schepen/
want hē sommige zeelantsche schepē te hulpe quamē

*Ioncfrou El-
nora van Bor-
sele succedee
te in haer broe-
ders heerliche-
den.*

*Hertoch Kaer-
le van Sour-
goingnen dede
veel schepē toe-
maken vā oor-
logen en stier-
de int zee.*

*Ioncfrou El-
nora van Bor-
sele succedee
te in haer broe-
ders heerliche-
den.*

Dye Cronijcke

en werpen veel volck vande voorin graue ouerboort
hier af muercht ghi breeder lesen inde vlaelsche cronijck
he. Die hertoch van Bourgoingnen vhoortende dat
dese voorin graue so stercopt zee was/sterde hi heer
Henric van Borstle here vand Deere als Admirael
en opper capiteyn vand zee/met veel diuersse vrome
capiteynen wt Zeelant/als heer Floris van Borstle
b. van Oostervant/heere van Cortgenen/die heere
van Lodijcke/sommige heerschappē van Schengen
Jan van Boschhuylen/en Dierick van Poelgheest
met. xxxviij. schepē van Xremuen also opter zee comē
de heuet graue Adisaert van Werwijc vernomen/
hē niet stercopt genoech kennende/en heeft die zee in
dooren houwen/so dat hi vooruluchtich geworden is
inmeynende in Brancric inde Sepne te treckē om hul
pe en bystant te crighen. Die heere vand Deere die
siende is hē na getogen/en heeft hē belet dat hi inde
Sepne niet comen en mochte met zyn schepen/so dat
hi hē gelaecht heeft in Normaudien/daer die Engel
sche opt lant liepen wten schepen. Heer Henric van
Borstle heere vand Deere voorin als een vroom ca
piteyn tradt met zyn volck mede opt lant/daer een gro
te schermslinge aen bepde si dē gheviel/so dat heer
Henric voorin/graue Adisaert van Werwijc veel volck
af sloech/so dat hi den camp wan/en int schepdē siac
hi des grauens schepen van Werwijc in brande/alle
die inde haucne lagen/behaluē. x. vande meeste ende
costelike/die hi met groter eeren en triumphen in zee
lant brochte/daer doen ter tijt die hertoch van Bour
gongnen binnen der stede van Middelburck was/
die seer blijde daeromme was dwelcke ghebuerde op
onser lieuer vrouwen visitaten dach/op dē tweeten
dach van Iopmaent. Cox s daer na toghē dese sche
pen wederom int zee/om te beletten dat dese graue

Heer Henric
van Borstle
Heere vand
Deere/ was
Admirael ende
opper capiteyn

een grote
muelinghe op
tint van sceps
volck.

Weel schepen
wierden int
brande vand
graue van
Wijch schepen

van Zeelandt

voorin in Engelandt niet en soude mogē comē/so isser
een onuerborgten storm van winde opgeresen/so dat
heer Henric van Borstle/heere vand Deere geen
zee met zyn schepen en heeft comen houden/maer
moeste wederom in Zeelant keeren.

Ontrent dese tijt begonstemen ter Deere en op
Xremuen veele schepē toe te reeden en voeren in di
uersche landē ouer zee met coopmanschappen/ende
hier te voren plachmen ter Deere niet dan visschers
neeringe te doen/en op Xremuen en dedemen meest
anders niet dan lant neeringe/welc lant daer ontret
nu meest doo: grontbraetelē vergaen is/en van in
undacien/war ontrent Xremuen nu die meeste diep
te is/daert lant plach te sine/want die heeren van X
remuen noch brieuen hebben/hoe veel hondert ghe
meten lants si lieden daer ontrent verloren hebben.

Corts daer na quamē die zeelantsche schepē vā or
loghē weder int zee/tegēs graue Adisaert van Wer
wijck schepē/met heer Henric van Borstle huer lie
der Admirael voorin/en heer Floris die b. lone vā oo
stervant quā om recreacie aen tlant vā Enghelant
tot voor: Haptoun/daer hē becingeldē hē sommige
engelschen vā graue Werwijc voorin vrienden/mer
hi vocht hē vromeliken daer duere/en quā wedtliche
pe/breed blyckende inde grote Hollantsche cronijcke.

Ter seluer tijt quamē veel zeelantsche en Hollant
sche schepē wter Bape wt Brancric/die om sout ge
weest haddē. En die graue vand Werwijc schepē wer
dent geware/en quamen met. xvij. schepē van porlo
genter zee. En die zeelanders en Hollanders namen
vandē graue van Werwijc. xiiij. schepē van die. xvij.
En alle die hē ter weere stelden werpē si lieden ouer
boort. Daer na quā des grauen van Werwijc volck
weder ter zee/en namen. vij. oft. viij. schepen van dese

Die heeren vā
Xremuen heb
ben voornamē
veel lants ver
lozen.

Dye engelsche
haddē opt lant
becingeldē hē
vandē here vā
oostervant he
re van Loyge
nen.

Die zeelāders
en hollāders
namen dē gra
ue vā Werwijc
xiiij. schepen

D

Dye Cronycke

landen/ en verdroncken al dat volc datter in was.
Graue Werwijc dit verhoorende passeerde hi ghe-
luckelic met zyn schepē/ en is also in Engelandt gheco-
men/ daer hi veel sautoors en mede hulpers vcreecht
so dat hi van vriendē so sterck gewordē is/ dat hi dē co-
ninc Edwaert wt Engelandt v̄dreuen heeft/ en die
Coninc quā mer. ccc. mannē gelept int eplant vā Zel-
sele/ van daer indē Hage/ daer hi eerliken ontfangen
wert/ en reysde voort in Brabant tot sinē swager dē
hertoge. Hertoch Kaerle hoorende hoe dattet in En-
ghelant gestelt was/ ontboot alle sine schepen thuyt
waert/ en danctē hoogeliken sinen Admirael/ en ope
met hem gheweest hadden in sinen dienst

Int selue iaer den. xvij. dach/ Februarij troude heer
Jaspas van Eulenburgh Anthonis die b. van Bour-
goingnen dochter/ ioncfrou Janne genaēt te Brug-
ge in sprincen hof/ en gewan bi haer twee dochters/
alsomen breed lesen mach int veruolch der cronycke.

Int iaer. M. cccc. lxxi. wert teplant van Walcherē
seer gesterct/ so van eerdē wallen blochuyfen en ante-
re munitien ter oorlogen dienende tegens dē graue
Gudisaert van Werwijck. En ter seluer tijt wert een
groot stuc muers en velle gemaect aender stad van
der Veere/ en een poorte om des grauen van Wer-
wijc wille/ dyemen noch op den dach van huyden
noemt die Werwijcse poorte.

Int selue iaer ontrēt paestichē dē. x. dach vā Meec-
te reysde die coninc Edwaert weder ouer in Enge-
lant van Nremuen wt zeelant/ met veel schepen ende
volc van wapenen/ die hē hertoch Kaerle van Bour-
goingnen zyn swager dede/ en op dē Daeschauont
hadde hi eenē stryct tegē dē graue vā Werwijc en si-
ne adherentē/ daer die graue en zyn broed verflagen
warē/ met veel grote heerē geestelijc en weerlic. En

van Zeelandt

de coninc Henric die seste wert weder genanghē/ en
sterf inde geuanchenisse. Coorts daer na worde in eenē
stryct verflagen die Prince vā Wales/ coninc Henric
eenige sone. En coninc Edwaert worde weder ghe-
weldich coninc vā Engelandt/ als men int langhe lesen
mach inde grote cronycke van Vlaenderē/ hoe dat de
sen nach toegegaen is/ wantet daer int lange vhaelt
wort/ hoe dese coninc Edwaert wederom in Enge-
lant quam/ also hi selfs te dier tijt by sine missinē aen
die Stadt Brugge screef.

Int iaer. M. cccc. lxxij. ontrēt sinte Agnieten dach
sachmen een grote comete staen int oosten seer blinc
kende met eenē langen steert/ menighē tijt/ daer veel
oorlogē pestilencien/ en dierē tijt na volchde.

Ontrent desen tijt dat die oorloge duerde tusschē
den coninc vā Francryc en hertoch Kaerle vā Bour-
goingnen/ daer die grote cronycke van Hollandt af-
vermanende is/ (want ter seluer tijt ope coninc Lode-
wijc die. xi. van dien name den hertoch vā Bourgoi-
nen ontfeyt hadde) heeft die coninc van Francryck
gheordineert en doen maken veel schepen van oorlo-
gen onder dē welken een was genoeemt die Calom-
ne wanttet dat grootste oorloochs schip was dat mē
opt gesien hadde/ en si waren altesamen wel verflen
van busen en andere instrumenten van oorloge met
veel volcx van wapenen/ en seplden alle die zeeusten
lancx in grooter menichten / ende het was inden tijt
dat ope hollanders ende zeelanders ten harinc voe-
ren. Ende si hebben op eenen tijt gheuangen ghenō-
men achthien hollantsche schepen / die bereydt wa-
ren ten haringhe te varen/ daerse die stierlyuden al-
leen af gheuangen namen/ en sonden die ander met
ten busen weder te lande / eyschende voor elken
geuāgen stier mā. C. Frāsche cronē vā goude sendēte

Dij

Coninc Ed-
waert quā
en Engelandt in
dese landen.

Clanck vā wal-
cheren worde
seer sterck ghe-
maect.

Coninc Hen-
ric van Enge-
lant die. vi. vā
die name sterf
in de hangeul-
te.

En grote Co-
mete was ghe-
sien inde locht
int oosten.

dat grote schip
de calomne ge-
naēt wort/ want
rijt was in zee

die franchoy-
sen namē veer
hollantsche en
zeelantsche
busen.

Dye Cronijche

tefe geuangen/binnē Diepē/ter tijt toe dat si vā haer
vriendē geloft warē/die oorlochs schepen qu amē op
een tijt seplē ontrent die Hollantsche kustē tusschen
Noortwijc en Carwijc/daer si zōmige arme visschers
vinghen/en voerdense ter zee waert in/ die ghemeen
Harmick buyssen wt Hollant en zeelant/die noch niet
bereypt en warē ten harinc te warē/dit vernemende en
quamen si niet gheerne opter zee/waerom datter eē
groot rumoer en murmureringe indē lande vā Hol
lant en zeelant op gestaen is/ En die Hollanders heb
ben ooc veel schoon schepē van oorloghē toegemaect
om dese zee roouers en Franchoysen vand zee te ver
druen/ordinerende eene capiteyn/geheetē heer Pau
wels vā Borstle/des heerē Henric vā Borstle hee
re vand Vere b.sone/en bereyden hē/en haer schepē
vsiende met al dat hen liede van noodē was/en inde
zee comende/namē si haren cours na dese calōne toe/
die op die tijt lach ond die kustē van Schotlant/den
welchē die Hollanders na zeyden/en quamē in schot
lant. Als die Capiteyn vand Calonne ouersach dye
menichte der Hollantsche en zeelantsche schepē/toe
ghē si haer zeylen op/en seplde weder nae Brancē
en die Hollantsche schepē na huys toe. En coets daer
na weter weder een bestant gemaect duerende tot
tē.xv. dach vā April naestcomende Int. M. cccc. lxxvij.

En groot ru
moer kont in
Hollande ende
zeelandt op.

En schoonen
somer was de
ten tijt indē
openen rijt
schen moit in
de maent van
September.

Ter seker tijt wast eenē so schonen somer/en daer
was oueruloedicheyt (God si lof) vā alle vruchtē dat
men den eersten dach van September binnen Mid
delburgh in zeelandt/nyeuwen rijnchen moit hadde
Ende die stooptote.vi. groot.

Hoe hertoch Klaerle van Bourgoingnen gra
ue van Zeelant die rebelligheyt der stede van Zie
riczee dede castigen.

van Zeelandt.

Hden seluen iare ontrent sinte Bartholo
meus dach quamē binnē der stede van Zie
riczee heer Jacob Jan van Middellburgh
geboren/priester en prouisoor van tlant vā
Walcheren/en rentmeester des heerē vā Krauesteyn
en Machiel van Cattendijcke balliu van Zierinczee
en vā clāt vā Schouwen/in meyninge die ingeseten
vāderstadt te bewaren bouē te oude gewoontē met
nieuwe opsettē van erchsen/wt dē name des hertogē
en hieldē raet metten regentē der stede op dat raedt
huys/die gemeynte en ingesetene dat vernemende/
maectē eenen oploop en rumoer tegen dese twee co
missarissen/en quamē gelopen met pijcken/kudsen/
messen/en sloegen dese twee doot als den prouisoor/
en dē bailliu/en worpen haer lichamē ter vensteren
vander stadt huys wt indē dier. Die schoutet dit sien
de mettē burgemeesters en schepenē/warē seer ver
uaert om mede geslagen te wordene/werp sine rech
ter roede van hē/en die burgemeester metten schepē
hē die stotelen vand stadt voor der gemeyntē voeten
en begeerden genade. Diergelike vele vandē ouer
sen vand stadt maecten mede en aliancie metter ge
meyntē. Die poorters namē die roede en fluetele op
en ordinerden wt dē gilden die datste en bequaem
ste om die stede te regierē/en alle dingē in goeden sta
te te reformerē/ordinerende ooc mede Jacob Pieter
Betten sone schoutet vand stede/die ouer vier iaren
daer te voren vā hertoch Klaerle schoutet aldaer ge
ordineert was geweest/om recht en iusticie indē stede
te doene/om dat hi vanden Prince en vanden volche
seer bemint was. Als die hertoghe weder wt Branc
ric gecomē was/en dit vernemen hadde/hoe wel de
aggrauacie en bewarlinge vandē erchsen op die ste
de en ingesetenen/bi hē niet geordineert noch inghe

Die van zieric
zee rebellerde
legde die p n
re prince ende
sine commiss
sissen.

En groot ru
moer binnē
zierinczee.

Die poorters
namen die roe
de en stotese si
ordinerde wt
den gilden re
genten.

Dye Cronijche

set en was so was hi nochtas seer gram/en condem-
neerde die stede mettē viere en sweerde gedeftruceert
te werdene/en hi landt daer twee van sinē princen en
heeren/Als die heere vā Hauesteyn / en heer Antho-
nis die grote b. Heer Anthons bleef binnē Middel-
burgh liggende/en die heere vā Hauesteyn tooch bin-
nē Ziericzee/en gaf dē poorters papselike ende veel
schone woordē. Doen quā die b. heer Anthons voor
noēt mede daer met heer Henric van Borssle/ heere
van Deere met veel geselschaps en familie in groot
ter mogentheyt/en deden neerstelikē perscruteren/
en ondersoekē die maniere en oorlake vandē oploop
pe en rumoer. Den poorters wert verbodē op te ver-
buerte vandē lūue/dat nyemant wt sinē huyse gaen
en soude. En aldus werdē si al heymelike genangen
en onthooft die de principaelste van desen oploop en
rumoer gheweest hadden / en daer lieper noch wel
meer dā. cc. wter stad die vuer warē dat hē metz tes
gelijc geschien soude. Dese voorin twee heerē beloof-
den dē poorters vander stad dat si bidē hertoghe la-
boeren en arbepdē souden om paps en vrede/op dat
haer stad in gedeftruceert en soude wesen. Die herto-
ge heeft hē berept om te treckē na Zierinczee/dit ver-
nemende die van dē stede/ ghingen hē teghen alle die
gheestelike religieuse mannen en vrouwen/ alle die
priesters en clercken/en voort alle die ingesetene vā
der stad mannē en vrouwen/ ionc en out/ die dē her-
toge te gemoete quamē/ roepende alte samē gracie
en genade van haer misdaet. Die hertoch siende dat
grootte leet wesen en den grote rouwe die si liedē be-
dreuen/ heeft si in zijnder genadē genomen/op condē-
tien/ dat si zijn dienaers en soudenieren in haer stede
onthouden souden/en daer en tusschen soude hy dpe
sententie des doots daer si in gherondemneert warē

Hertoch Maer-
le sonde dē hee-
re van Raue-
nepn en dē he-
re vander We-
re binnen Zie-
riczee.

Die principa-
le beghinners
vande oploop
werden ont-
hooft.

Die van Zieric-
zee versonden
zen groot leet
welen tegens
haeren prince.

van Zeelandt.

uitigeren en sachten in een ander maniere van satisf-
factie en voltoeninge. En dit geschiet weseende tooch
hi na Hollant/ met heer Reynout van Bredenoede
die inder geuanckenisse gelegē had/en visiteerde die
stedē van Hollant als Delft/sgrauen Hage/ Leyden
Haerlem/ Amsterdam/ Soude en Dordrecht. Daer
na quam die graue van Hollant en zeelandt hertoch
Haerle/weder binnē Ziericzee/al daer hi doen ter tijt
die sententie vander misdaet gaf/ so dat hi die poortē
vander stad dede wter harren werpē en moesten al
sulcken amende doen/ geuende allulckē somme van
penninghē/ als hi van hen lieden begheerende was.
Daer na is hi na Vlaenderen getrockē/ met hem ne-
mende vier schone rijckelike siluere trompetten/ met
noch meer schone in weelen/en sommige vanden rijc-
ken en beste van dē stede/ tot eenen onderpant/ ter tijt
toe dat si hem betameliken voldoen haddē vandē mis-
daet voorin/en den lesten penning die si beloof had-
den/betaelt hadden. En liet daer noch liggen eenen
capitepu ghenamē Sarent van Hamste wt Zwaue
met een garnisoen van ghewapende mannen/ soo
men breeder lesen mach inde Hollantsche cronijche.
Int selue iaer werdt ghesundeert ende ghesticht
die Collegie ende Canonike binnen der stad vander
Deere/van heer Henrick van Borsselen/heere van
der Deere/ Graue van Grampe inde hooftkerche
van onser lieuer Vrouwen/dye hi eerlijcken ghedo-
teert ende begaeft heeft. Ende doen was dye selue
Collegie der Canonicken in meerder quantitept dan
te nu is/want die Canonicken van thof van Sanden
burgh zijn wter grooter kercken ghenomen ende op
thof ghestelt.
Ter seluer tijt vercreech heer Henric van Borssle
voornoemt heere van dē Deere. cc. die heerlicheyt van

Hertoch Maer-
le van Zeer-
goingerne in
de poorten vā
van Ziericzee
in zijn ge-
est

Cap. V. v. v.

Die canonike
ter Deere in
Walscheren
wort ghesun-
deert.

Dye Cronijcke

Bronwerth
wen gaam on
der thure van
der Heere.

Bronwerthauen met alle sine liberteytē en vryhede
voor hē en sine nacomelinghen eeuvelick en erfelick.
Int iaer. M. cccc. lxxij. wast een alte drogen en hee
ten somer alst in meenighen tijden gheweest hadde.

Ter seluer tijt tooch heer Anthonis b. van Bour
goingnen hertoch Kaerls broeder/als ambassadeur
om biden coninc van Enghelant te treckene/ende hi
wert vandē Fransche oorlochs schepē genomen met
alle die costelicheyt die hi mede hadde.

Als die hertoch van Bourgoingnen vā Ziericee
in Vlaenderē gecomen was heeft hi int beginsel vā
den iaer. M. cccc. lxxij. een groot hof geordineert om
dē edelen heer Jan vā Chimay baentrootse te creere
en makē eenen graue/en als alle dinc inder stede vā
Brugge daer toe dienende bereyt was/qua die her
toge met grote staet van Princē/heerē/en baenroot
sen/om dit werck te festieren. Indē eersten heer Jan
graue vā Marle des grauen sone vā simpol/daer na
heer Anthonis die bastaert graue van Steenberghe
welcke graefscap hē zyn broeder hertoch Kaerle on
lancx te vorē ghegeuen hadde/daer na volchde heer
Henrick van Borsselen heere van Deere/graue vā
Stanpre in Chāpaignen/en na quā heer Wolffaert
vā Borsselē zyn sone/graue vā Bochane/welc graef
schap gelegen is int conincric van Schotlant en hē
te huwelike gegeuē was vandē coninc vā Schotlat
met sine dochter/de welke dese heer Wolffaert voo
noēt getrouw hadde tot sinē echten wijue. En dese vie
re gingē bereyt met haer sanguine bōte mātels/met
haer bonte bonetten als graue plaghen te doene/en
tusschē dese viere ghinc heer Jan van Chimay baen
rootse/en daer na quā die hertoge met wtgenomen
excellencheyt en costelicheyt van precieusen gewade
en andere sierheden van goude/siluer/en costelijcke

Die Heere
borsselen waer
in Deere.

Die graue gin
ghen met haer
sanguine bon
te mant els en
met haer bon
te bonetten.

van Zeelandt.

precieuse steenē dat zyn bonette schieen vol sterren te
sane. En die heeren gesetē wesen elck na sinen sta
te/wert daer een costelike en notabele relatie gedaē/
van meester Willem hugenet / Ridder en doctoor in
vreden rechtē/deshertogen cancellier/een wt nemen
de wel sprekende en geleert erpeert man/dwelcke te
lange waer te vertellen. Dese oratie geepndt wesen
de/wert die heere van Chimay voor dē hertoge ghe
bracht in schijne en bereyt wesen als een graue en
vallende op zyn knyen/en responderende op tghene
dat hē ghewraecht wert/gaf dye hertoge eenen cus
voor dē mont/en ginc weder sittē tusschē die vier gra
uen voor in middel. En als die Cancellier des herto
gen mogentheyt/liberaelheyt en edelheit een luttel
gecomendeert en ghelaudeert hadde/stonden si alle
gelijc op en ghingē ter maeltijt/na den eten worden
daer veel tomopen en speelspelē met ander ridderli
ke oefeninghen met groter triumphen en feestē alle
den dach duere gehouden met groter blyschap.

Ter seluer tijt stert heer Nernout vā Egmont her
togh vā Selre en graue vā Zutphē/en leyt ter gro
en begraue int lant van Shelre/alsomen int langhe
leuen mach inde cronijcke van Shelderlant.

Corts hier na conquesteerde en wan her toch kaer
le van Bourgoingnen dat lant van Shelre met gro
ter costē/moeyten en arbept. Desghelijc dat graef
schap vā Zutphen/en worde in alle stedē ghehult en
ontfangen voor eenē gerechtē heere en hertoge der
voorē landen/dwelc hi ontfinc vandē Keyser Prede
rick den derdē tot eenen leen. En hi nam die ionghe
soncker Kaerle van Shelre geuangē dye acht iaren
oudt was/en zyn suster ioncfrou Philippe/namaels
hertoghinne van Lotteringe/en seynde die tot Gent
tot sine hupsurouwe vrou Margriete/om daer opge

Heer Jan van
Chimay wert
van een baen
rootse here ge
maect een gra
ue.

Hertoch Kaer
le rogne heere
lant vā Selre

Joucker Kaer
le van Shelre
wert geuangē

Dye Cronijcke

uoedt te wordene / alsomen breeder lesen mach inde
Stabantsche ende Vlaemische cronijcke.

Ten nootgou
Een benoortē
aent lant van
Drepschere /
werdē sommi
ghe polders be
dyct.

Ter seluer tijt werden sommige grote schoorē dye
aennoortgouwe en benoortē aēt lant vā Drepsche
re gellijmt en aengewassen warē / van heer Adolph
van Cleue / heere van Hauesteyn en van vrou Anna
b. vā Bourgoingnen / zyn gesellinne bedijct / want dit
lāt met die aenwassingē vā lande / desen heer Adolph
van Cleue voorē te huwelic gegeuē was vā hertoch
Kaerle van Bourgoingnen met sine b. suster soctrou
we Anna van Bourgoingnen / daer nu Drepschere
inne staet / en sichten een schoon dorp gheworden / in
dwelcke heer Adolph van Hauesteyn / en vrou Anna
van Bourgoingnen / een schoon huys van plaisir
hebben doen maken met schone lustighe booghaer
den ende hoven.

Ten seluen tijdē beganmen te Middelburch dye
vesten ende poorten met die schoone gaelderie rou
omme die stad te makene.

Heer Henrich
van Borstelen
heere vander
Deere Aesf.

Int iaer. M. cccc. lxxiiij. na dat die vrome capiteyne
heer Henrich van Borstelē heere vander Deere / Aesf.
mirael en opper capiteyn vander zee / eerstmael van
Dranctic / en namaels van dese nederlantche zee / he
seer vaillanteliken en vromelikhē altijt gehad hadde
op sine vanden / so wel te water als te lande / en veel
heerlichedē en andē goedē geconquesteert en vcregen
hadde / so is ten leste na vele en lange siecken zyn sieck
vā deser elleudiger werelt dē. xv. dach van Meerte
op thuyt van Sandenburch geschepten. En zyn lich
aem wort ter Deere inde grote kercke met groter ee
ren begrauē in een schoon tumbē voor theplich sacra
ments huys / als men opten dach vā huydē sien mach

Corts daer na wert heer Wolffaert van Borstelen
graue van Bochane die sone van heer Henrich van

van Zeelandt.

Borstelen voorē / ter Deere gehult voor eenē rechten
erfheere van vaders en moeders side / en worde heere
vande Hggere vā Blissinge / Westcappel / Döburch
Brouwershauen / en meer andere heerlicheden / die
zyn vader / heer Henrich van Borstelen / s. m. hem ach
ter ghelaten hadde.

Heer Wolf
faert van Bor
stelen die. v. vā
die name was
der heere van
der Deere.

Ter seluer tijt dede hertoch Kaerle vā Bourgoijn
men die stad van Rupren by Cuelen berinnen / ende
beleggen / en benamse datse qualic water inde stad
mochten ghecrigen / dat wt dē Rijn quā. En hi heeft
dese stad een iaer lanc scherpelic belept / als men in di
uersche cronijcken int lage lesen mach. Die cause des
belechs en hoe kepler Frederick die derde vā dien na
me / met die. vij. kuernorsten en geledē des rijck voor
Rups quamen teghens dē hertoge / wort inde Cuel
sche en Vlaemische cronijcke int langhe bescreuen.

Hertoch Daer
le van Bour
goingnen be
lept die stad
van Rupren.

Int iaer. M. cccc. lxxv. tooch heer Wolffaert van
Borstelen / heer vande Deere / graue vā Bochane / als
principael capiteyn met veel edelen vassalen / heeren
ende heerlichappen wt zeelandt / als heer Jacob van
Schengen ioncker Jacob van Cats / en Anthonis vā
Cats / sommige heerlichappen wt zuyd beuelandt /
als heer Jan Ruychroet kinderen en meer andere en
met groter menichte vā volcke wt Zeelant en hollāt
hertoge Kaerle te hulpe / daer hi twaelf maendē lanc
voor Rupren lach / daer si wonder bedreuen / wandt
die keplere neder quam om dye stad te ontfetten /
daer veel schermutsinghen gheschpeden / Ende int
ende worden si vereenicht duer tusschen sprecken
des legaets van Roomen ende andere heeren / als
men int langhe lesen mach in dye grote Hollantche
cronijcke.

Veel ionckere
en heerscappe
wt zeelant togē
voor Rupren.

Heer Wolf
faert van Bor
stelen heere vā
der Deere
tooch hertoch
Kaerle te hul
pe voor Ruy
ren.

Ter seluer tijt wordē sommige polders bedijct aen
die aenwassinghe vande polders van Somersdyck /

Dye Cronijcke

Deel binnelche
polders werde
bedijct aer lat
van Somers
di, ch.

en aen Melhernisse van hertoch Kierle van Bourgoingne/ en heer Adolph van Cleve/h. van Hauestrem en van sommige prelaten wt Brabant en Vlaenderen/ als vanden abt van S. Michiels binnē Hantwerpen/ vande abt van Tongeloe en meer andere/ daer coets daer na eē schoondorp in gemaect wert/ datmen nu tse oude Tonghe heet ende nyuwe Tonghe noemt.

Ter seluer tijt werde sommige polders bedijct aen dat lant van Ostnoome van sommige Hollantische heeren/ als van die heere van Putte en meer andere. **Ontrent dese tijden** also die groote cronijcke van Vlaenderen bescreuende is/ ten tijde vande paus Sixtus was heer Anthonis b. van Bourgoingnen te hoemen daer hi met groter eere ontfangen was/ en veel Cardinalen en bisschoppen reden hē te gemoete/ ende hi wert daer gelegiti meert/ en alle die stede van Italien ontfinghen hem met groter eeren.

Ter seluer tijt voor paesche deden die Fransche vloochs schepen en sommige zeerouers die visschers wt Zeelant en Hollandt grote schade/ en namen die principale stierlupde/ en ranssendense seer hooghe/ maer ten lesten hebbē die Zeelantische en hollantische visschers met subtrijlheit sommige zeerouers gemaegen gecregē en hebbē haren meesten schat benomen/ en hebbense ter Soere in Zeelant ingebrocht breedder blyckende in die grote Hollantische cronijcke.

Int selue laer tooghen veele grote schepen wt Hollandt en zeelant westwaerts om sout en andere rooymanfchappē/ en hadden sommige romper schepen van oorloggen/ en voeren westwaerts onbeschadicht daer si welen wilden/ om dat si so eendrachtelic bidden anderē blienen/ maer int wederom comen in dese landen/ werde si meest al ghenomen vā die fransche vloochs schepen/ waer af die principaelste vande fransche

Heere Anthonis die b. van Bourgoingne wert in et groter eeren te romen ontfangē

Die franchoyse schepen en sommige zeerouers dedē de zeelander en Hollāders grote schade.

van Zeelandt.

schepen genoemt was die calomnie/ en die principaelste cause vā huerlieder neminge was om dat si niet consumet biden anderen en blienen/ als men inde Hollantische cronijcke breeder lesen mach.

Ter seluer tijt en voren was noch contoer van bevesterscheit in zeelant te Wilskenkerche gehouden van Anthonis Jan die een ridder en krentmeester van bevesterscheit was/ en raet van hertoch Kierle van Bourgoingnen/ Want die vooi krentmeester zyn habitacie en woonstede tot Wilskenkerche in Noordbevelandt houdende was/ maer is namaels binnen Niddelburgh comen wonen aldaer hi gestoruen is/ en sichten ist contoer tot Niddelburgh altyt ghebleuen en gehouden.

Int laer. Mccc. lxxvi. began die felle en grote orlogetuuschēde hertoge vā Bourgoingnen en Loteringen/ metten Zwitsers/ en den eersten strijt geniel in die vasten voor caesteel van Noeraert tussche Zwitserlant en Sauopen int geberchte/ daer verloos die hertoge meest alle sine costelicheit/ cleynodien/ cleederen/ tapijsterien/ alle sine buffen/ instrumenten vā oorloghe/ artellerie en anders dat niet te estimeren was. En daer bleue aen beyde siden verflagē bouen xvii. M. mannen. Die hertoghe vloot wten strijt/ en quā in Loteringen. Dese historie van alle die gesten en acten des hochdoorluchtigē hertoch Kierle van Bourgoingnen heeft int lange gescreuē Philippus Comineus/ als men int breede lesen mach int boec vā die gesten van Ludouicus die. vi. coninc vā Brancric

Ter seluer tijt troude heer Frederic van Egmont heer Willem vā Egmonts sone graue van Bueren/ en heere van Pelssteyn ioncrouwe Marie vā Culenburgh/ heer Sheere van Culenburgh eenighe dochter/ ende si ghewan bi hem eenen eenigen sone/ ionc

Contoor vā te bevesterscheit wert gehouden in noordbevelant.

En felle orloge hadde die hertoch van Bourgoingne teghē die Zwitsers.

S. 62

Die Cronijcke

ker Floris van Flesteyn ghenaeemt.

Men soot sout van moer als scken diemē op den Diete wt delfde.

Ten seluen tjdē sootmen noch sout in zeelant van moer alschē diemen brāde opt schoot ouer Nremuen op die Diete beweste Wolckaerckdijc/ dwelche moer men dagelijc deluēde was/maer ouermits dat lant so gemineert wert door dese deluinghe vandē moer/ so ist v̄boden gewordē biden heere vandē lande. En al en haddet niet v̄boden geweest/het soude hē seluē v̄boden hebben/ouermits dat tscout so oueruloedeltken hier in dese nederlanden quā/ als groff sout/ bap sout/brauwaege sout/Vijfseboens sout/sint Hubens sout/dwelc al gebrocht wort wt Drācrjic/ Dretaingne en Spaengen/waer af dat in zeelandt en anders goet sijn wit sout met sout water gesodē wort in keetē hier in Zeelant/dwelc men al beter coop mochte leueren/dan tscout dat vā die moer alschē gesodē wert.

Int iaer. M. cccc. lxxvij. op dē dertien auont gheueil dē derde strjdt voor die stad van Ranchij in Toeringe oft Lorepne/inden welckē dat die edele hertoge Kaerle vā Bourgoingnen/verlagen werdt met alle sijn volck/so datter weynich ontquamen.

Hertoch Kaerle van Bourgoingne wert voor Ranchij verlagen.

Dese voorū hertoch vā Bourgoingnen is gestoruen/na dat hi die graeffschappē van Hollāt/zeelandt Driellant. ic. hadde geregeert. ix. iare en. vij. maende en hi worde van vier ridderen binnen Ranchij ghebrocht/en openbaerlike getoont dē volcke. En wert aldaer begrauē tot Ranchij in sinte Niclaes kercke/ eerlike gelijc eenē hertoch toebehoorde in een loode vat. Daer was geuangen die graue vā Nassouwen die graue vā Chimay/en heer Baldewijn die v. broeder vandē hertoch van Bourgoingnen/die hē seluē moeste tegēs die Zwitlers copen/soude hi hebbē wt geraect. Van desen sacht wort in diuersche cronijckē in duptsche bescreuē/bysonder inde Brabantische en

Hertoch Kaerle is te Ranchij begruē in sinte Niclaeskercke.

van Zeelandt.

Wlaēsche cronijckē. En ooc in clathne seer supuerlijc daer af hebben gescreuē Anthonis Sabellius/ende Robertus Sanguinus/en noch Adrianus Barlandus in Cronicis ducū Brabantie. Maer die geheele historie van alle die gesten deses voorscreuē hertoch van Bourgoingnen heeft int lange in Walsche ghescreuen Philippus Comineus.

Hier in dese naeruooghende latijnsche veerskens/ muercht ghi vindē den datū des iaers vā zjnder doot. Karole magnipotens vndeuis belliger annis Alter Alexander cuspidis ore cadis.

En andere.

Regum profesto cecidit dux Karolus ecce.

Noch een rijm in duptsche vanden doot van hertoghe Kaerle bescriuende tgetal des iaers.

Den leeu verraden/sonder ghenaden zjns lijfs gheplaecht

Incarnatie.

heeft seuenthien landen ghelaten in handen van eender maecht. Corts na douerlijden van hertoch Kaerle voorvreesen veel oorloghen op aen alle sidē van dese nederlandē als men int langhe wel lesen mach inde Wlaemische ende Hollantsche cronijcken.

Int selue iaer dē. cxxvij. dach vā Septēber op sinte Cosmas en Damianus dach wast so grote storm vā winde/en het en duerde maer. vij. ure/binnē dē welckē tijt twater so hoge vloepde/dat mē seyde dat binnē clare so hoge niet geuloept en hadde in so cortē tijt/wat twater stont Tanwerpē aen die burch kercke/de schepē vlotēde op dē werf/achterhoof en and capē veel engelsche schepē die ooc Tanwerpē met lakēs en and coopmanscap ter marci warē bedouē mettē seluē storm/en de lakēsquamē in zeelāt en Wlaēderē gedreuē/die oude stad vā Wlāde in vlaēderē v̄ginc en beter ter seluer tijt. Vele diuersche hollātische/see lātische/en Bartoēsche schepē v̄douē ter zee/waer af ghi breed lesen muercht inde grote Wlaēsche cronijcke

Een groot storm en hoge vloet.

In hondert jaren en vloeydet niet so hooghe in so cortē tijt als men doen leyde.

Dye Cronycke

Westrappelle in Zeelandt met vele diuersche polders bi Srouwerstauen oueruloepde/ en inde Doff wateringe bider Tonge en Millheerns/maer si werde corts daer na bedijct en beuerscht. In Vlaenderē oueruloepde veel schoone polders ter seluer tijt. In noortbeuelant oueruloepde het meeste deel van Capens nyeuwelant/tegen ouer der Deere in Walcheren/en en wert daer na niet meer bedijct. Ontrent Weltinge Kammekes en Fremuen werden ooc veel clepne polders buyten gedijct. Diergelike in Zuytbeuelant ontrent den hont en Stuuelande en Sartel werden ooc ter seluer tijt sommighe polders en veel lants buyten gedijct. Int lant van Schouwen ontrent Zuytkercke en Sorrendame wert ooc veel lants buyten gedijct. Tufftelplande van zeelant ghingē vrij ter seluer tijt/ ofte si oueruloepden/ oft leden schade vanden storm aen huere dijcken en zee armen.

Van desen hoogen vloet muercht ghi den date des iaers hier in dit naeuolghende rym mercken.

Dat fortelike water vp Cosmas dach dede den volcke bedriuen groot handt gheslagh

Hoe vrou Maria van Bourgoingnen hertoch kraerls eenige dochter na die doot haers vaders die. xxviij. grauinne van Hollandt /zeelandt ende Vriesslant wert. Dat. xlix. Cap.

Maria van Bourgoingnen worde na haers vaders doot die. xxviij. grauinne van Hollandt /zeelandt en Vriesslant. En biden state vanden edelē en steden haer der landen en hare naeste vriendē en heeren worde haer te manne gegeue out wesende. xx. iaer den edelen en hoochgebore vorst Maximiliaen eertshertoge van Oostenryck Keyser scderter die derde van dien name eenighe sone. En hi wurde gehult en ontfangen in alle huere landen en stedē voor een recht vor en erfgename der

In Vlaenderē oueruloepden veel polders ter seluer tijt.

Tufftelplandn ghingē vrij vā die bloedt ter seluer tijt.

Incornat. e.

Maximiliaen ooc was comitā van lande.

van Zeelandt

landen. Hi quā int selue iaer tot Brussel in Siabāt/ ontrent sint Janmsisse met grooten state en heerlicheyt/alsmen in diuersche cronycken van dese nederlanden int langhe lesen mach.

Int selue iaer dē. xvij. dach van Augusto bestiep en wert bruloft gehondē van die eertshertoge en vande Princesse vrou Maria van Bourgoingnen inde stadt van Ghendt. In dit rijnken vint ghi den dach des maents ende iaers.

Marie als bruyt in Ghendt theysers sone outkinck
Whithiene in Sugh den edelen ionghelinc.

Dese voorē vrou Marie gewan bi hare man Maximiliaen eertshertoge van Oostenryck eenē sone geheetē Philippus/ en een dochter genaet Margriete en noch eenē sone die ionc sterf. Philippus wert gheboren te Brugge opten. xxij. dach van Junius/ int iaer. M.ccc. lxxvij. Corts daer na dat die eertshertoge van Oostenryck Maximiliaen vrou Marie tot sine geselinne ghetrouwt hadde/ wort hi van heer Adolph van Cleue/ heer van Rauesteyn/ als gouerneur van dese neē landē Ridder geslagē/ hē dat gulde vlies om sine hals geuende. Corts daer na wert weder die feele en oorden vande gulde Topsoene vande eertshertoge gehoudē/ diet doen gaf heer Wolffaert van Borsselen /heere vande Deere/ graue van Sochane ende Stancpre/ heer Willem van Egmont/ die broed van heer Arant van Helre. Dese voorē heer Wolffaert van Borsselen wert doen mede gemaect stadthouder van Hollandt/zeelandt/ende Vriesslant/ inde presentie vanden eertshertoghe.

Int selue iaer den. xvij. dach van Meerte quā dye eertshertoge van Oostenryck Maximiliaen voorē te Lubburch in Walcherē om tlant van zeelandt te beueren/ daer die state vanden lande van Hollant quamen/ begheerende vande eertshertoge dat hi in Hol

H

Maximiliaen van oostenryck vroude Maria hertoch kraerls van Bourgoingnen eenighe dochter.

Vrou Marie ghevan by haeren man Maximiliaen. ij. sone ende een dochter.

H. wolffaert van Borsselen heer vande Weze wort stadthouder van hollandt en zeelandt

Dye Cronijcke

lant eerst soude willen comē na ouder viancten en co-
 stumen/om clant te bewere/dwelc hē niet wel moge-
 lic en was/gemeret dat so auontuerlic inden lande vā
 Vlaender ē en ander sijn stont/want alle dage nyet
 we oorloghē opresen/om dat Vlaenderē so seere van
 den Franchopsen gepilgeert en berooft wert. So ist
 met goeder causen en gemeyne cōsente geaccordeert
 en geordineert bidē staten en edelē vandē lante met
 ten stadthouder heer Wolffaert van Borsselen heer
 vander Veere/dat die eertshertoghe binne der stad
 vā Middelburch alle die stedē van Hollandt en Zee-
 lant beweere soude/inde presentie en teghenwoor-
 dichhept vande gedeputeerde en staten vandē lande/
 daer oock by en mede warē die poorters en die ghe-
 meynthe vā stad vā Middelburch/dwelcke also ge-
 schiet zūde/stropdemen ghelt vander stadthuys/be-
 driuende groote blijshap ende triumphē.

In selue iaer ghingē die Selderische stedē weder
 ouer vāder obediencien des huys vā Bourgoingne
 en namen tot eenen voecht en momber/graue Fre-
 ric van Noers/en worden vlandē der landē vā Hes-
 bandt/Hollant/en des lants van Cleue/welcke oor-
 ghē twee iaren lanck duerde.

In selue iaer den xiiij. dach van Meerte sterf dye
 duechtlamige vrouwe Charote van Bourbon/gra-
 ue Philips van Montpensiers in Brancrycke dochter
 die welcke ghesellinne was van heer Wolffaert van
 Borsselen/heere vander Veere/en graue vā Socha-
 ne. ic. en leydt begrauen inde cappelle van Sanden-
 burch/wiens siele God moet genadich wesen.

In iaer .M.ccc. lxxix. wast een so groosten oorlo-
 ghe ter zee tusschen die Franchopsen ende dese neder-
 landen/ende namen veel schepen wt zeelant en Hol-
 landt. Daer waren mede veel zeeouers ende verlo-

van Zeelandt

pen boeuen opt water/dye veel quaets deden/daer
 dye Hollanders en Zeelanders mede veel schepē te-
 gēs deden toemaken wt elcke stede/een pegelijc na si
 nen staet/die si mede int zee sonden/Maer ouermits
 dat clandt van Hollandt so discoort ende tweedrach-
 tich was vāder Hoert ende Cabbellans partie/so en
 bleuen die schepen wt Hollandt ende wt zeelant nyet
 altoos by malcanderen/dat seer te beclaghen was/
 want die verlopen boeuen/als Enghelschen/Fran-
 chopsen/ende Schotten die toen ter tijt opter zee wa-
 ren/namen alle die buyssen wt dese nederlanden on-
 trent Scharenburch/dwelcke op die frontieren van
 Enghelant en Schotlandt is/so datter weynich ont-
 quamen/want alle die si ireghen/namen zyt al dat si
 hadden/schip schar ende al datter inne was/en son-
 den die arme visschers/schippers/ende stierlupden
 maert ende bloot thuyswaerts. Ende dese oorloghe
 ende zeeooringhe wordt noch op den dach van huy-
 den in Zeelant ghenoemt die Scharenburchsche repse

In selue iaer den leuensten dach van Ostmaet/
 ghentel eenen grooten strydt tot Blangijs by Tere-
 wanen tusschen dē Eertshertoge Maximiliaen met
 den Bourgoingsehen/ende coninck Ludouicus van
 Brancrycke die elste van dien name/met den Fran-
 chopsen/daer veertich duysent Franchopsen ver-
 ghen werden/en die eertshertoge behielt dat velt.

Ter seluer tijdt hadden dye Franchopsen binnen
 Therenburch ofte Therewanen veel waghens met
 goede gheladen die si meynden tot Heldijn te voerē
 ende also voort in Brancrycke. Maer dit vernam
 heere Philips van Bourgoingnen Heere van Be-
 veren/ende Heere Philips van Hauesteyn/die cloec-
 helicken dye Franchopsen bespronghen hebben int
 vertrecken/en sloegen hem liede af hondert glauien

H ij

Maximiliaen
 vā Dollenric
 als graue van
 Hollandt zeelant
 en Brisslandt
 beswoer alle de
 boeckere van
 den tot Mib-
 delburch in zee
 lande wesen de
 en presentie vā
 de gedeputeer-
 de.

Veel schepen
 werden gena-
 men van diere
 siche vanden.

Die Scharen-
 burchsche repse
 dede veel sch-
 den ter zee.

Den dach van
 Blangijs by
 Terewanen.

Dye Cronijcke

en si brochten alle die wagens met goede binnen sint
 Omaers. Hier van leest die grote cronijcke vā Vlaē
 deren/daer ghi int langhe vinden sult/hoe dat desen
 nach van Blanghs toegegaen is/wantmen seer per
 fect daer inne vindt / en hoe veele en wat heeren wt
 Brancryc daer doot bleuen/en wat heeren en edelen
 daer gheuangen waren binamen.

Veel heere ble
 uen doot/ende
 daer weter be
 le gheuangen.

Ter seluer tijt inde vasten dede heer Wolffaert vā
 Borsselen heere vand' Deere / stadthouder van Hol
 lant/zeelant en Driesslant/een generale dachuaert te
 Rotterdam houdē/om dat alle edelen/alle steden/en
 staten vandē lande daer v'gaderen souldē/wāt hi geer
 ne eendrachticheyt in Hollant tusschē die partijen ge
 maect hadde/maer die cabelliaus partie quament be
 letten/en die ander steden en quamender niet. Heere
 Wolffaert vā Borsselē .x. stadthouder voorn te Rot
 terdam ouer tafelsittende quā een groot rumoer/so
 dat hi wederō na der Deere in zeelāt in zjn stad was
 vertreckende. Coets daer na als men in Hollāt vernā
 dat die stadthouder heer Wolffaert vā Borsselē voorn
 in zeelāt was/quā een groot rumoer indē Hage/van
 der Cabelliaus partie/die veel voortlen en gewelck
 op die hoec partie bedreue/daer si den stadthouder
 mede warē betijende/en quamen ontrent sint Jans
 misse wt diuersche stedē van Hollant vergaderende
 voor des stadthouders logijs indē Hage/daer si alle
 die glazen wten huyle smeten/laende sloten en coffe
 ren open/en veel van des stadthouders goet in stuc
 kē/nemende met hem die stadthouders peerden wt
 stalle. Heer Peter lanchals van brugge vā sprincen
 wegē inden hage comēde heeft dese partijen wat ghe
 stilt/breeder blijckende in die grote cronijcke vā Hol
 landt/aldaer ghijt perfect lesen moecht.

En groot ru
 moer quā wt
 Rotterdam/
 so dat de stad
 houder v'raet.

In dese schermutsinge en violentie warē die ouer

van Zeelandt.

sten/beer Jan van Egmond/beer Jan van Wassena
 naere haerootsen/beer Philips vā Wassenaere/bee
 te Floris van Cortgenē/beer Claes van Romerswa
 le/heere Lodewijc van Schengen/beer Jan vā Cats
 Ridderē/Vieuen van Cats/Willē van Romerswale/
 met meer edelen en schiltboortige mannē wt Hollāt
 en zeelant/alle vander cabelliaus partie.

Inde schermut
 sine of violen
 tie weter veel
 quans bedje
 uen.

Coets nae die Scharenbursche repse / reeden som
 mige steden wt Zeelant en Hollant/wten name van
 den eertshertoges Maximiliaen/en der prinsesse vrou
 Marie van Bourgoingnen een quantitept vā sche
 pen van oorlogen ter zee toe/tegen die Franchopsen
 haer vianden/en alle andere zeeouers/en namē dat
 selue iaer dē Franchopsen een groot crakoen/en wel
 volij. ander schepen van haren vianden breeder blijck
 kende inde grote cronijcke van Hollant.

Inde scharen
 bursche rep
 se woeren som
 mige schepen
 oorlogē wt dē
 redē vā zeelāt

Ter seluer tijt hielden die Zeelanders en Hollan
 ders die zee veplich van alle rouers en dieuen. En si
 seplden voor Diepen in Brancryc/verwachtende al
 daer die Franchopsen met haer schepē van oorlogen
 ten lesten als si niet wt en quamē/togen die Zeelan
 ders en Hollanders aentlant in Brancryc/en namē
 met hen eenen groten roof van beesten/ als coepen/
 peerden/schepen en anders/en quamen weder ghe
 lont t'schepē.

Ter seluer tijt hadden die Zeelanders en Hollan
 ders een bestant en verbont gemaect t'samē drie iare
 lanc metten Oosterlingen/om datse die zeeouers
 en die Franchopsen haer viandē ter zee souldē weder
 draen met schepen van oorloghen.

De zeelanders
 en hollanders
 hadde een ver
 bont met den
 oosterlingen
 ghemact.

Int selue iaer op scheidinge der Apostolen dach/
 inde Wedemaet op den midoach quā die graue van
 Bochane/beer Wolffaert van Borsselen heere vand'
 Deere/stadthouder van Hollant/Zeelāt en Driesslant

Grane Wolf
saert van Bos
chane heere vā
der Weere quā
inden Haghe.

Dye Cronycke

met veel gewapende mannē van zyn onderfaten wt
Zeelant/ en hē quamen te hulpen wel. vii. c. mannen
wt Hollant/ veel heeren en edelē die vā d' Hoer par
tie waren/ wiens namen en toenamē vī d' rimen brec
der bescreuē inde Hollantsche cronijcke als inen daer
int lange lesen mach. En sommige wt noorthollandt
quamen hē mede te hulpe inden Haghe/ om zyn goede
met hē te nemene/ die hi noch indē Haghe hadde. En
die heere van Egmont/ en die heere vā Wassenare/
en al dat vander Cabelauscher partie was/ liepen
wtē Haghe elc zyns weechs na Leydē en Delft/ ende
voort sommige vā d' Hoercher partie liepē tottē he
rē en haer wedpartie hulen/ en bedreuē veel quaets
en onbehoorlicheyts vā roouen en andere foorsien.
Maer die grane van Bochane heer Wolffaert van
Borssele/ stadthouder voor n/ hē dies niet moeyer
de reysde met alle zyn volc en huyf ghesin in zyn stede
vander Deere met hem nemende zyn goeden / die hi
inden Haghe ghelaten hadde / en bleef op zyn huyf
van Sandenburgh.

Heer Wolf
saert vā Bosle
len heere van
der Weere/ re
signeerde stad
houderschap
van Hollandt
en zeelandt.

In iaer. M. cccc. lxxx. resigneerde here Wolffaert
van Borssele voor n/ zyn officie van stadthouder
van Hollandt/ zeelant en Vrieslant inde stede vā So
ricom in Hollandt/ dwelcke ghebuerde inde presentie
en tegenwoordicheyt vā d' eertshertoge vā Doffe
rijc/ daer mede tegenwoordich warē heer Adolph vā
Cleue/ heer van Hauestejn/ die heere van Egmont/
en meer andere heeren en edelen metten staten van
den landen/ de cause waeromme was/ achtervolgen
de die groote cronijcke van Hollandt/ dat hi een seer
goedertieren saechtmoedich man was/ die de moey
te niet langer aen en stont. En dye eertshertoge van
Doffenrijck settede weder in zyn stede heer Joost vā
Lalaing wt Venegouwen/ om stadthouder te we

Heer Joos vā
Lalain wt he
negouwe wer
der stadhou
der vā Hollā
en zeelant.

van Zeelandt.

ten der landen voorschreuen/ te weten/ Hollant/ Ze
landt/ ende Vrieslandt. &c.

Entrent desen tijden tijt verkiepen wt Brugghe/
sommighe coopliden ende pooters van schulden/
en quamen in Zeelant/ en in sommighe ander plaet
ten metter woonen/ dat was dat eerste beghinsel vā
die destructie van Brugghe ende Slups/ hier af sult
ghi breeder bescheet vī d' Vlaemische cronijcke
Hoe dat Maximiliaen dye Eertshertoghe van
Doffenrijck met vele diuerse hueden en andere
schepen wt Hollant in Zeelant nader Vere quam.

Dat. I. Cap.

In iaer. M. cccc. lxxx. als voorlept is/ in dye
Doffmaent/ was heer Wolffaert van Bor
selen heere vander Deere seer tegens den
eertshertoghe Maximiliaen vermaect/ en
sonder cause betrocken/ so dat te viere en te suerde
onsept was der Deere/ ouermits dat den eertsherto
ghe aenghebrocht was (dwelc hi selue contrarie daer
na beuand) dat die vander Deere alle dye knechten
die binnen der stadt ghelept waren vanden eertsher
toghens wegghen/ om die stadt te bewaren (want al
telandt van Walcheren doent ter tijt vol knechtē ge
lept was/ om die partyschappen wille vander hoer
ende Cabbelaus) doot gheslagen hadden/ Daer wt
heer Wolffaert van Borssele heere vander Deere /
met zyn drie dochters/ zyn meeste en alder beste goet
mer zyn familie nae Ghendt gheruyt is / beuelende
heere Pauwels sine bastart broed (die doen ter tijt
bailliu vander stadt was) zyn stede te bewaren vā als
wes van noode soude moghen wesen. Twelcke heer
Pauwels vā d' Vere gedaen heeft/ wel vliende dye
stادت van alderhande munitien vā oorloge. Die eert
hertoghe Maximiliaen wt Hollāt met grote menichtē

Die stadt van
der Weere was
seer vermaect/
tegen d' eertsh
hertoghe van
Doffenrijck.

Heere Pauw
els was ouer
ke gestelt van
zinen broed he
wolffaert vā
Borssele. &c.
binne der stadt
vander Weere

Dye Cronijcke

van huedē en andere cleynē schepē in Zeelandt na der
 Deere comende/ heeft heer Pauwels vander Deere
 met aduys en rade vā burgemeesters en schepenen/
 metter gemeyntē rāmen gheordineert/ datmen w-
 sendē soude eenē capiteyn met sommige wel spreken-
 de liedē den eertshertoge te gemoete/ eer hi die stede
 vander Deere soude beginnen te nakē/ dwelc also ge-
 schiet is/ om te vernemē van wat sinne dat die Eert-
 hertoge soude moghē wesen. So is Petijt Salisaert
 die opper capiteyn van alle die knechten was/ die int
 lant vā Walcheren laghē/ gesonden na dē eertsherto-
 ge/ en hi is hē tegen gecomen in Zuytuliet daer hi dē
 eertshertoge vā deen boort totten anderen was soec-
 kende. So ist gebuert dat hi ten lesten dē eertsherto-
 ge int alder leste schip geuonden heeft/ dien hi groo-
 te eere/reuerencie/obediencie/en ootmoedicheit be-
 wesen heeft. Die eertshertoge dit siende en mercken-
 de/ heeft dē Capiteyn Petijt salisaert geuraecht/ hoe
 en in wat maniere alle dinghen binnē der Stadt van
 der Deere/ en int lant van Walcherē stonden. En de
 capiteyn verclaerde dē eertshertoghe dat hi anders
 niet dan goet en wiste. Waer duere die eertshertoge
 seluer in persone binnē der Stadt gecomen is/ als een
 goedertieren heere/ die alle gheestē niet en geloofte
 gheen volc van oorloghe met hē nemende/ so dat alle
 die schepē metten volcke voor die Stadt bleuen ligge-
 de/ ter tijt toe dat si vandē eertshertoghe antwoorde
 haddē. Binnen der Stadt comende/ werden hē die slo-
 telen vandē Stadt van heer Pauwels vander Deere/
 metten burgemeesters en schepenē die hē te gemoete
 quamen/ gepresenteert en geguenen in sine handen
 en also gaende nader Stadthuyjs/ daer hi alle die ghe-
 meynthe dede sweerē/ hem goet en getrouwe te wese-
 ne/ stellende burgemeesters en wethouders na sinē

Dye eertshertoge vā soeken
 elck was int
 leste schip dat
 tot zuytuliet
 quam.

Die eertshertoge
 quam selue
 binnē der Stadt
 vander Deere

van Zeelandt.

wille/ van daer gaende/ is hi van stonden aen inden
 goudē molen in zyn herberge op die marct gecomen
 Inquisitie doende met sinen rade vā alle saken die hē
 aengebrought warē/ en alle dinghen ondersocht hebbē
 de/ heeft hijt meestendeel al cōtrarie beuondē. Vlaen-
 derdaechs is die eertshertoge weder opt Stadt huys
 gecomen/ en heeft den nreuwen raet ofte wet die hy
 des daechs te vorē gemaect en beeedt hadde/ vlaten
 ontlaende alle die gemeynte van hare eedt dye si hē
 gedaen haddē. En hi gaf heer Pauwels de bastaert
 vandē Deere die slotelen vāder Stadt wederom/ beue-
 lende hē te Stadt te bewarē/ alst hē bi heer Wolffaert
 sinen broeder beuolē was. En gereetschap makente
 om te vtrecken is hē grote eere en reuerencie bewe-
 sen bidē wethouders en gemeynte/ ghelepende hem
 met groter reuerentien en obediencien buyten der
 poortē vander Deere/ als dat behoorlikē en betame-
 likē was/ en die eertshertoge geboot den schepenen
 mettē volcke die met hē gecomen warē/ pegelijc zynē
 werden na huys te trecken. En hi na Middelburck
 treckende/ is so voort na Vlaenderē te Brugge ghe-
 togen/ daer die prinsesse vrou Maria was.
 Int selue iaer walt eenen seer coudē winter/ en hi
 duerde .x. weken lanck/ en daer was grote armoede
 in zeelandt/ ouermits dat se seer qualikē barninge con-
 den gecrijgen/ waer af dit nauolgende rymken ghe-
 ruych geeft/ en die date des iaers mede.
 Lanck/ Kranck/ vort/ dieren tijt/ coudē snee
 dede den menschen bedriuen wee.

Int iaer .m. cccc. lxxxi. wōnē die hoerxpartie te Stadt
 van lepdē in Hollant/ mer heer Jan vā Berghen opt
 boom in Brabant/ en die Marcgrauē vā Antwerpē
 heer Jan Kants genaemt hebbē die selue Stadt corts
 mer na weder ingenomen wt den naem vanden eertf

Die eertshertoge heeft alle
 dinghen onder-
 socht.

Heer Pau-
 wels b. vander
 Deere swerde
 weder de Stadt
 vander Deere
 ouergegeuen
 vanden eert-
 shertoghe in
 zins broders
 name te beswa-
 ren.

Incarmanic.

Dye Cronijcke

hertoghe van Oostenrijck.

Dordrecht
wert met sub-
sijhepe inghe-
nomen.

Int selue iaer / op dē. vi. dach van April / is heer Jan van Egmont met weynich volcx met verdeckte schepen binnē der stadt van Dordrecht gecomen en verdieef daer wt die vander hoelscher partije warē / daer somnige gheslagen werdē / en onthooft als die schoutet ende eenen borghemeester.

Int selue iaer dē. viij. dach van Meye was die feeſte en oorden gehoude vanden gulde Vliese inde stede van SHERTOGENBOSCH in STABANT bide EERTSHERTOGE van OOSTERRIJCK allimen int breede lesen mach in de STABANTSche cronijcke.

Die oorde van den gulde vlieſe wert vande eertshertoghe gehouden tot SHERTOGENBOSCH

Ten seluen tijde creech heer Walraue van SIEBENROEDE ioncfrouwe Margriete van Borssele / heere Wolffaert van Borssele heere vander Deere middelste dochter met subtylhedē en behendicheden die hy troude tot zyn gesellinne / waer hi hi gewan twee ionnē / eenē ioncker Keynont genaēt nu heere van SIEDENWOEDE / den anderen ioncker Wolffaert genaemt heere van Cloetinghe.

Mahomet die grote Turc die der christen heydē groote schade.

Int selue iaer sterf den groten Turc Mahomet / alshi geregiert hadde. xxxij. iaren / en die Christenheyt afgewonnē hadde twee keyserijckē / vier conincrycken. xx. lantschappen. cc. grote stedē / en volc sonder ghetal verlegen / werch geuoert en geuangen hadde waer van men int breede vint in diuersche cronijckē bisonder in Anthonius Sabellicus inde historie van dē Venetianē / die seer veel van dese Turcx geste ofte actē bescreuē heeft / allimen daer int lange lesen mach

Int selue iaer gewel eenē strijt opter zee / tusſchen die Engellschē en die Schotten / daer veel volcx verlegen wert / maer het waren meest Engelschen.

Int selue iaer den. x. stendach van Meerte op sinte Gregorius dach verbrande in Walcheren optē oost-

van Zeelande.

dijck nyewe krennen heel af / ende twas doen half vasten.

Int iaer. M. cccc. lxxxij. ontrent vastelauont / reede die Princesse vrou Marie van Bourgoingnen dye huyfrouwe van Keyser Maximiliaen Eertshertogge van Oostenrijck met haren staet spelen / ende haer peert stonckelde / so dat si vanden peerde viel / daer mede si haer seer quetsede / mer si weynsde haer ende noecht van monde / en en wilder niet af ghelept hebbe / haer bet gelatende dan haer te moede was. Cortsdier na wert die Princesse siet en sterf te Brugge dē xxvij. dach in Meerte / en worde aldaer begrauen in onser vrouwen kercke / in een schoon tombe / allimen noch aldaer op dē dach van heden sien mach / als si te landē van Hollandt / Zeelant en Vrielandt met alle haer andere landē hadde geregeert vijf iaren en elf weken / breeder blyckende in dye groote Vlaemische cronijcke.

Vrou Marie van Bourgoingnen sterf te Brugge.

Vander welcker vrou Marie / prinsesse voorin / dese nauolgende rymen haer leuen int corte seer suuerlyc comprehenderen / en ooc die date des iaers.

Maria van Bourgoingnen edel ende reyn
Eertshertoginne van Oostenrijck soet van manieren
Princesse van dese nederlanden heel int ghemeyn
Van Vlaenderen / hollant / zeelant / onder haer bestieren
domineerde als grauinne niet om versieren
vijf iaer ende elf weken ofte daer ontrent
allimen duysent vier hondert duer tserghuen hoorde crieren
Ende. lxxxij. heeft se haer leuen gheeyndt
den. xxvij. in Meerte te Brugge bekend
Diens doot men deerlick sacht beweenen
God wil der sielen zyn ewighe glorie verleenen

Rym

Noch een ander dicht.

Dese edel moeder vol crachtigher werden
Was den derden in April ghebrocht ter eerden.

Dye Cronycke

Die eertsherto
ge van posten
risc werd in
zeelant en hol
lant als mom
ber hoor sinen
sone ghehult.

Int selue iaer inden Mepe wordē in Zeelant/Hol
lant en in sommige plaetsen in Vriessant gehult dye
eertshertoghe vā Oostenrijc Maximiliaen / als een
rechte voocht en momber des lants; zins soons her
toge Philips / in dwelcke die statē en stedē van Vlaē
deren/desgelijcx sommige steden in Brabant niet / cō
senteren en woudē / waer wt een grote oorloge cort
daer na volchde / tusschen dē eertshertoge vā Oosten
rijc Maximiliaen en die Vlamingen / als men hier na
hoorē sal / want die Vlamingē coen voor dē ionghen
Prince vier voochdē van sinen naesten vrienden / als
dē bisschop van Ludich / heer Wolckaert van Borste
le / heere vand Weere / heere Philips vā Bourgoing
nen heere vā Beueren / en heer Philips van Cleue /
heere van Hauestejn / waer af ghi breeder bescheet
lesen muecht in die Vlaēsche en Hollātsche cronijckē

Die Vlamin
gen coen den
iongen prince
vier voochden

Int iaer. M. cccc. lxxvij. op dē. xvij. dach van Zille
wast een onthdich weer vā donder / bliem / reghē en
opuloeden van waterē / tempeeste en storm vā winter
datmen nauwelicx en kende den zomer voor den win
ter / so dattet koren / wijngaerdē / en andere vruchten
niet en quamen tot goeder rijpichedē. En die munte
ghinc doen met allen hoge / want eenē gouden gulde
dede tseftich stuvers / en een vierijser vijf stuvers / en
dat coen was oock met alle diere.

Die munte
ghinc leet hoo
ghe.

Int selue iaer den. xxij. dach van Loumaēt / so was
geraseert dat vbont van die drie leden des lants van
Vlaenderē / en ter seluer tijt so lach die eertshertoge
Maximiliaen van Oostenrijc int Zwijn ter Schips
wel met. c. en. l. schepen / veel schadē doende in Calant
en ontrēt lant sint Lannen ter Nuden / nemende ve
le koepen / schapē / en alderhande victuallie en voer
dent al schepē / cort daer na track die eertshertoghe
met alle sine schepen wech.

van Zeelandt.

Ter seluer tijt sterf Coninck Lodouicus die. xi. van
dien name / coninc van Brancrjck / welke coninc in si
nen tijdē veel diuersche oorlogen hadde tegēs herto
ge Raerte van Bourgoingnen / en teghen die eert
hertoge van Oostenrijc Maximiliaen voor / wiens
conincx gesten heeft int langhe bescreuen Joannes
Boccatius / ende Philippus Comineus / als men in
haer historien lesen mach.

Coninc Lode
uicus de eerste
vandien name
sterf.

Ten seluen tijdē dede heer Wolph van Cleue hee
re van Hauestejn dat schor en aenwassinge bepolde
rē en bedijcken / dwelc becoffe aen duuelāt gegroep
was / anner duuelāt / daer cort daer na een dorp ge
maect wert / genaemt Oostduuelant / dwelck nu een
schoon dorpende landt is.

Beoolduwe
lādt werd be
dyt.

In desen tijdē was tusschen dē oostdijc vā Middel
burch / dwelc nu Xremuen is / en tusschen der stad vā
der Weere so grote grontbraecele / datmen daer een
vingerlinc leggē moeste / van sorghe dat lant daer in
gebroke soude hebben / om datter lant so seere vandē
watere afghebrokē worde / ende gheen voorlant aen
den dijc en bleef / so datter bi menschens ghedencken
schippers gheweest zyn dye met een touwe oft lyne
lancx den dijc gaende haer schepē van Xremuen tot
ter Weere toe getogē en gebrocht hebbē / men mach
nu sien en merckē watter lichtent voorlants aenghe
groept ende noch daghelijcx aengroepende is.

Grote geonde
braecele wasser
tusschē der We
re en Beereuen

Veel booplāts
sijer aenghe
groept vordē
dijch tusschen
Xremuen ende
der Weere.

Int selue iaer sterf coninc Eduwaert die vierde vā
dien name coninc vā Enghelant wt dē geslachte vā
Korcke / en hi heeft twee sonē en een dochter achtere
gelatē / en die rechte erfgenamen werdē wt Engelāt
verdreuen. En Carolus die. vij. vā dien name coninc
vā Brancrjck / hielp met geweld int rjcke vā Engelāt
Henricus dye. vij. van dyen name / welke Henricus
septimus troude conincx Eduwaerts voorē dochter

Dye Cronijcke

en werd't coninc vā Engelāt / als men int bteede lesen mach inde historie van Enghelant bi Solfridus en de Polidorus Vergilius bescreuen.

Int selue iaer haddē die vander Sluys sommige clepne roepbargen met geschut en wapenē toeghe maect / ghelyc oorloochs schepen / en haddend aer op veel geboecten / en voerē dagelick trewaert in doot rthwartegat / en quamen also daghelick in Zeelant en beroofden en pilgeerden sommige eplanden.

Int iaer .M.cccc.lxxiiij. werd't een blochhuys by Saestinge op Tschelt opgeslagen aende Vlaemische side op cloppers dinc / dwelcke deerste beghinsel was vā die Vlaemische oorloge tusschen dē eertshertoge van Gostenrjck en die Vlamingen als men inde grote cronijcke vā Hollāt int lange lesen mach. En opter tijt verlieden dye cooplidē van Brugge en vander Sluys met haer coopmāscap na Antwerpē / na Ber gē / na Middelburck / na Xremuen en der Veere / daer si rustelic en viedelic haer hanteringe doen mochte.

Ter seluer tijt dedē die van Middelburck / Xremu en / Veere / en vā Vlissinge sommige blochhuysen ontret haer stedē / en op die oevers vā zee en op die dylche opslaen / en leyden veel geschuts en gewapēt volc inne / die daghelick die vander Sluys wedestonden.

Ontret desen tijt begonstē die zeelāders eē stercke vaert te soeckē ouer zee in schoelāt en noortengelant / en ooc Prāt / en heeft veel schippers en stierliedē ha re leuē gecost / eer si liedē dese landē en dieptē bekent warē / ouermits die grote ondiepten en clippen / dye ontrent dese landen waren ende liggghen.

Ten seluē tijdē als die van Ziericzee en westenstrom wen met haer schepē oost en west voeren / quamen si meest tweergat inne / om datse Twhjn / en dye staot vander Sluys niet ghenaken en souden.

Blochhuys te Saestinge wert ghemact.

Die van Ghid delburck en vā Xremuen / en der Veere de den sommige blochhuysen ma lien.

Die zeelāders begonstē ster kelich ouer zee in Schoelant en noort Engse landte varen

van Zeelandt.

Hoe dat die stad't van Vlissinghe in Walcheren / van die vānd Sluys in genomen en ghepilgeert wort / en hoe die schoutet inder kercken doot ghesmeten wordt. **¶ Dat. li. Cap.**

Int iaer .m.cccc.lxxxv. dē. xvi. dach vā Mepe wert Vlissinge in Walcherē ingenomē / en tgebuerde op dē eerste winter dach / ond der hochmissen van die vānd Sluys / ende die Schoutet Wouter vā Pomburch genaēt / wort in de sacristie vanden Sluysenaers doot ghesmeten en pilgeerdē die stad't nemende tbeste datse crjgen condē met hē / en zjn also weder om / na huys ghetogen met hē lieden nemende veel schats en clepnodien / en tbeste dat si condē gecrjgē / si hebbē de plupmen wt den beddē gedaen / vullende die tjkē weder met clep nodien / en si namen noch van die rjckste luden met hē lieden geuangē / en rantloendense / die stad't gebrant / schat / sulchē geweld en fortse bedreue si ouermits dat die selue stad't ter seluer tijt niet en was besloten / en ten was niet dan een bloot open lantstedekē niet be muert noch bewalt / en ooc om dat heer Philips van Bourgoingnen heere van Scueren huer lieder hee re voor der Sluys ghelegen hadde.

Int selue iaer optē nieuwen iaer dach en soaechs mer na walt eē grote tēpeest en storm vā winde / dat int lāt vā Walcherē. xvij. molēs om waeydē / ter Vere eē / en tot Xremuen achter die kerck. ij. en so voort. En desen storm duerde tot lichtmisse. Veel dylchē brakē in en clant lach verdronckē oft een zee hadde gheweest / datter veel volc en schepen vdroncken en bedouen / maer indē somer werd't clant wederomme bedijct.

Int iaer .M.cccc.lxxxvi. opten. xvij. dach van Lille wert die eertshertoge Maximiliaen vā Gostenrjck eē drachteliken vā die. vij. kueruorstē tot eenē hoelchē

Vlissinge wert det ingenomē by die vander Sluys.

Veel rjckhe lē den vā Vlissinge werden ter Sluys genan gen genoert.

Eenen groeten storm en wind waeyde veel molens omme in Walcheren.

Maximiliaen vā Gostenrjck wert coninc ghecozen.

Dye Cronijcke

Coninc gecorē tot Franckfort/inde presencie van sinen
 vad. Hi was eē seer wijs/voorsichtich/cloec oorlochys
 man/die welcke veel oorloghē in sinen tijden hadde/
 nochtans was hi wter natuerē meer tot paps en̄ we
 de genegē/dan tot oorlogē/want hi daer dicwils niet
 voorby en mochte. Hi was een liefhebber der geleer
 den/want hi seluer seer wijs/vernuft en̄ geleert was
 Als Hermolaus Barbarus die vermaerde oratuer
 van Venegien vanden seluen ghetuycht/want hy in
 veel consten en̄ civiliteyt besocht en̄ gheleert was.

Int selue iaer dē. xvij. van Meerte was snoenens
 op dē middach eenē groten eclipsis der sonnen / die
 vren lanck duerende dattet so doncker was/ als had
 det auont gheweest.

En grote
 kerke binnen
 Buessele in by
 hande.

Int selue iaer na datmen in sommighe cronijcken
 vindt van Strabandt / storuen binnen der stadt van
 Buessele meer dan. xliij. duysent menschen.

Ter seluer tijt namen die vand Shyps een groote
 menichte van visschers wel geladen met vissche ende
 brochtense ter Shyps inne/ende die visschers waren
 meest al wt zeelandt.

Int iaer. M. cccc. lxxxvij. in Mey werde dye stadt
 vā l. Omaers dē Franchopsen ouergheleuert/maer
 corts daer na werdt weder Bourgoens.

Werten de
 kwert rooch
 in Enghelandt.

Int selue iaer inde maent van Mey den. xv. dach
 tooch Capiteyn Werten de Swarte van Arreuen
 met veel volcx van oorloghen in Enghelandt / maer
 hi wert corts daer na verflaghen.

Ter seluer tijt na dat heer Adolph van Cleue heer
 van Aauesteyn/en̄ vrou Anna van Bourgoingnen/
 vrouwe van Aauesteyn / het landt van Drie schouwe
 leer verbeterd hadden/ende die kercke ryckeliken be
 gaest hadde/so heeft deser seluer tijt die pastoor van
 dē seluen dorpe oft polder/ heer Jan Willemē genaēt

van Zeelandt

tot groter deuotien in dese selue kercke ten eewigen
 daghē daer gesticht alle dage te singen die. viij. getij
 den. Corts daer na is dese heer Jan Willemē voort
 in noortgouwen in eenē anderē polter daer bi/ staen
 de voor rechte inde vierchare doot ghesteken. Ende
 die dit delict ghedaen heeft/ is by iusticie ghestoruen
 eenen schandelijcken doot.

Int selue iaer na dat heer Wolckaert van Borste
 heere vand Veere/vand Rigger/Doburch/West
 cappele/Blissinghe/Souwerthauen. ic. alle sine ste
 re en̄ heerlicheidē. xv. iaren eerliken en̄ rustelike ghe
 regeert hadde/so is zyn siele duer lange crancheden/
 den. xxx. dach van April inde stadt van Shendt van
 deser ellendiger werelt gescheyden. En̄ zyn lichaem
 wert ter Veere in Zeelant gebrocht/en̄ met groter
 solemniteyt ende droefheyt inde Cappelle op thys
 van Sandenburch begrauen.

Heer Wolt
 faert van boze
 selen heere van
 der Vere kerck

Int iaer. M. cccc. lxxxvij. op dē eersten dach vāder
 maent vā Zille stont daer weder op eenē groten op
 loop en̄ oel oge tusschē dē Roomschen coninc en̄ die vla
 mingē/principalic die Bruggelingen. En̄ dē ouden
 raedt mettē raedt vanden Roomschē coninc werden
 geuangen geset op die oude halle. En̄ die Roomsche
 coninc wert indē seluen dage in een huessche geuanc
 kenisse gehoudē op thys van Cranenburch op dye
 markt te Brugge. Hoe behendelick en̄ properlic dat
 die Roomsche coninc vā die vā Shendt en̄ vā Brug
 ge gearresteert wert op dit huys van Cranenburch
 te bliuē in presencie van die neeringen en̄ dekes van
 Brugge/en̄ hoe en̄ in wat manieren die Roomsche
 Coninc ontleghē wert van die van Brugge en̄ van
 Shendt/vindtmen int breede bescreuen / inde grote
 cronijcke van Vlaenderē/alsmen daer int langhe le
 ten mach/om twelcke vlandt van Vlaenderen wter

En grote dis
 coort tusschen
 die Bruggelins
 gen en̄ dē Roos
 schen coninc.

Dye Roosche
 coninc was te
 Brugge in eē
 huessche ghe
 uanchenisse
 gheset.

Dye Cronhike

maten seer berooft/gebant en ghebestrueert wert.

Kepler Frederic die derde van dien wonomme tot hoochdrift kam in vlaen deroem

Int selue iaer qua kepler Frederic neder met eenen groten hoop volcx wt duyschlât om dē coninc sine so ne te verlossen/en na veel schaden wertet gedaen.

Ter seluer tijt dedē die slupsenaers met haer roepbargen grote schade op dat platte lant in Zeelât/by sonder in Borsselē/zuytbeuelant en noortbeuelant. En heer Floris van Borsselen/heere van Cortgene en sommige andere ambochtshere van zeelant sate neutrael. Tis gebuert dat sommige roepbargen binnē Ziericzee gheweest haddē om vstaelge. En daer qua een somerulage dat die roepbargen meynten te Cortgenen in te comen voor tomweder/die heere van Cortgene dye wert dit geware en heefste met craft te wederstaen / datse niet inde hauenne dorste comen en sijn weder na der Slups ghetogen.

Int selue iaer inde maēt van Meerte wert Pieter lanchals openbaerlijcken te Brugge op dye markt voor alle die vergaderinge der gemeynten gerecht.

Die ballu van Bremen wert dat van dye Spaenglaeris doot gesmeten

Int selue iaer worde die ballu van Bremen op Jacobs nacht van die Spaenglaerdē doot geslagen waerom namaels een groot rumoer qua / want ter seluer tijt veel oorloochs volc liggende was / om zee lant te beschermē voor haer vlandē die slupsenaers.

Ter seluer tijt dede die Roomsche coninc veel overliche huen/roepbargen en coggeschepen vā oorloghen op Bremen en Middelburch in Zeelandt toe maken/die hi daghelix in Vlaenderen int Iwijn ende int swarte gat sterende was.

Calant werdt berooft en ghepilgeert vande prins van de admirael ende vanden Raet hender.

Sinnen den seluen iare inde Ostmaent wert Calant berooft en gepilgeert vā heer Philips vā Bourgongnen heere van Beuerē en admirael vā zee / en vanden stadthouder van Hollant heer Joos van Lalaing/heere van Montengys/wten name van

van Zeelandt

Roomschen coninc/ende brochten dagelick in Walderen ontspreklike roouen.

Ter seluer tijdt belepde die Roomsche Keflere/Fredericus die derde vā dien name / Maximiliaens Roomsch coninc vader die stad van Ghendt en de daer daghelick grote schermuttinghe voor / ende verdouē het platte lant van Vlaenderē / en die stad vā Dāme was ingenomē van heer Engelbrecht vā Passouwen wt dē naem vā dē Roomschen coninc / hier af vindmē breed inde grote cronike vā vlaenderē.

Chelich van Struliet biden Roomschē coninc.

Int selue iaer inde braermaent tooch dye Roomsche coninc Maximiliaen voor die stad vā Struliet met h. M. mannē / en die stad wert seer scherp belegghē / maer ouermits t grote winter water en weter niet met allen bedreuen / en die Roomsche coninc quam vorts daer na binnen Middelburch in Zeelant.

Int selue iaer inde nachmaent op sinte Ihsbette acont ontrēt middach tooch ioncker Frans van Bree vort oede wter slups / en qua voor by Bremen / daer hi doen met. xlviii. huelchepē liep ouer eē nieu diepte om datmen sijn schepē vā dat blochups vā Bremen oft Middelburch niet beschietē en soude / na Kotten vā toe (twelc geen scippers noch bekēt en was) en dat diep oft gat daer hi ouer liep wort optē dach vā hede noch genaēt ioncker Frās gat / om dat hijt eerst geuō den heeft. En inachts na sinte Ihsbets dach quam hi voor die stad vā Kottērdā die hi sinā met hulpe vā sommige die daer in warē / en alle die vā dē sabbelians vartie warē wordē geuangē en wter stad vōdreuen.

Ioncker Frās van Breden roedevoer den by Bremen.

Int iaer. M. cccc. lxxxix. waseen grote en sware peilencie in Brabant/Hollant en meer andere landē. Ter seluer tijt na dat heer Jaspā vā Culēborch lāge in processen vā rechte gestaen had int hoge hof te Wes heer Frederick vā Egnont graue van Bueren

En grote peilencie in de merckye landen

Dye Cronycke

en heere van Pleskepn / want si liede tlamen susteren
en broeders kinderē waren om die possessie van dat
lant van sinte Martendijc in zeelant / so is ten lesten
heer Frederick van Egmont grane van Sueren in
Zeelant gecome / en heeft die stadt van sinte Martē
dijc met behēdicheyt ingenome / en is corts daer na bi
tusschē spreke vā zomige grote personaigē gedaen

Hoe heer Philips vā Bourgoingnen heere vā
Seuerē / Anthonis die grote b. sone troude ionck
Anna van Borsselen heere Wolffaert vā borsselen
ouste dochter / waer mede die heere van Seuerē
voorn vercreech alle die achtergelaten goedē van
heer Wolffaert van Borsselen heere vā Deere
Blissinge / Westcappel / duuelāt. **ic. Dat. Vj. Ca.**

At iaer. M. cccc. lxxxij. als vorē troude heer
Philips vā Bourgoingnen Anthonis die
grote bastaert van Bourgoingnen sone
en was heere van Seueren / en and heere
licheden in Vlaenderne van tlant van Seuerien in
Artoys tot zjn gesellinne ioncfrou Anna vā Borsselen
W. Wolffaert vā borsselen voorn ouste dochter / waer
mede hi behouwelichte alle die goedē en heerlicheidē
van die borsselsche heere vander Deere. En gewan
aen vrou Anna van Borsselen eenen sone ioncker
dolph / en twee dochters ioncfrou Magdalena ende
ioncfrouwe Charlotte. Corts daer na quā heer Phi
lips van Bourgoingnen / heere van Seuerē met gro
tē staet en heerlicheyt met zjn huyfrouwe vrou An
na van Borsselen wt Vlaenderē / daer die brulofst ge
houdē was / en wert ter Deere eerlike ontfangen en
gehult / so voort in alle steden en heerlicheden / die by
der doot en overlijden van heer Wolffaert van Bor
selen achterlaghelaten waren.

Ter selue tijt was die coninc van Brancryc / Caro

Heer Philips
van Seueren /
troude ionck
frou Anna vā
Borsselen

Heer Philips
van Bourgoi
ngnen wert ter
Deere gehult

van Zeelandt.

lus die. vij. van dien name / toegelept tot zjn gesellin
ne ioncfrou Margriete van Oostenrycke dochtere
van Maximiliaen Roomsche coninc / en was seer ionc
in Brancryc tottē coninc gheleert / waer mede eenen
kercken paps gemaect was tusschē dese twee princē
En dē Roomsche coninc voorn was toeghelept ionc
frou Anna van Bretaignen / Maer ouermids dat
Coninc Kaerle vā Brancryc oorloge hadde met Bre
taignen / so werdt den Roomschen coninc dochtere
weder met vriendelike accoort in dese landē gestiert.
En die coninc van Brancryck troude ioncfrou Anna
vā Bretaignen / waer mede dē paps gemaect wert
tusschē Brancryc en Bretaignen / als men int breede
vindt beschreue in de historie van Brancryck bi Rob.
Saguinus / Sigilbertus / Joannes Bocratus / ende
meer andere.

Int selue iaer ten. vij. dach van September op on
ter vrouwen auont wordē die Mechelers op Wremu
en achter die kercke van Capiteyn Salisaert verfle
ghen / ouermits die grote forste ende ghewelt dat si
bedreuen hadden.

Ter seluer tijt als dat gheboefte vā Slups seer
getribuleert haddē die Zeelanders / en sagen dat die
Zeelanders te scherp op haer hoede warē / om haer
liedē te wederstaen / so zjnse int laetste met haer roep
bargen en schepē van oorloge in Hollant onuerfien
gecomen tot Wilt opt zee / en hebbē aldaer een grote
schermitinge gehadt tegens die ghemeynte op die
zeerant / want si haer seer ter weere steldē / maer daer
en bleetter niet te min veel verflagē / nochtās de ouer
hāt hebbende / hebbense idorp verbrant / en si namen
sommighe schepen die van Oosten quamen / en heb
bense ter Slups in Vlaenderen inne ghebrocht.

Int selue iaer werdet gedaen tusschē den Room

Carolus dye
vij. van dyen
name wert co
ninc van Brā
ric.

Die coninc vā
Brancryc trou
de de hertogin
ne van Bretai
ngnen.

Wiel Meche
lers werdē op
Wremmen ach
ter dye kercke
door geslagen.

Dye Cronijcke

Die oorsache
tusschen den
Roemische co
ninc ende die
Waninge n ge
dadinge.

schen coninc en dat land van Vlaenderen by middelen
en wilsprake des coninc van Franckij Carolus dye
vijf. van dien name/en heer Engelbrecht van Nassou
wen met sine heeren en rade. En die van Vlaenderen
moesten grote emende doen/en die principale voor
setters werden gelusticert. En ontret hiermisse wert
tabelt afgheset/te weten/ Eenen gouden gulden die
gedaen hadde. Ixij. stuivers/worde ghesedt op. xliij.
stuivers/en die vler iijers die gedaen hadden vijft stu
uers/worden die drie op vijft stuivers geset. En voort
alle andere goude en siluere penninghen na aduenā
te/daer een grote commotie om was in alle des prin
cen landen/en menich coopman weter mede vertoc
uen/allinen int breede lesen mach in die Hollantische
cronijcke.

Die Sluyse
naers waeren
doyt de paps
ghesloten.

Int selue iaer na dat den paps tusschen den Vla
minghen en den Roemischen coninc gemaect was/en
die vander Sluys buyten gesloten waren/ quamen
veel boeuen wt Hollandt en Zeelandt vander hoec
scher partien binnen der Sluys / die daghelick met
haer schepen wter Sluys quamen/ende bedreuen al
so veel quaets ende ouerlasts binnen den lande van
Zeelandt/datmen van dat een eplant int ander niet
varen en dorste.

Die vander
Sluys deden
zeelandt grote
schade te waer
en en op platte
landt.

Ende ter seluer tijt en mochte niet een huede ofte
roggeschip van Nre. nuen tot Hantwerpen oft Ber
ghen varen/si en moesten hebben hueden oft Roep
bargen diese conuoeerden. En dye vander Sluys
berooften dat platte landt van Zeelandt so seere dat
ter eenen ontsprelicken dieren tijt nae volchde/so dat
men eenen sack tarwen om thien schellinghen/ende
een ey eenen haluen sluyper / een pondt boiers om
ses stuivers/een pondt haese om twee stuivers roste
ende alle dighen daer nae.

van Zeelandt.

Int seluen tijden troude ionctrou Maria die der
de dochter van heer Wolffaert van Soestelen/graue
van Sochane den hofmeester vanden Roemische Co
ninc Maximiliaen/beer Merten van Polhain die
men den schoonen Doel noemde / ende behuwelichte
Saerlandt ende der Risse in zuydenelant met dese
dochter / maer si en heeft gheen orie achter ghelaten

Coninc

Int iaer. M. cccc. xc. op Maria Magdalenen dach
inde Hoymaendt smorghens ten drie vren voor den
daghe quam ioncker Frans van Bredenroede ende
beer Jan van Raeldwilt Ridder/meynende secrete
lijcken met haer medehulpers tstedeken vanden Soe
ree in westwoorne inne te nemen/om Hollandt/Ze
landt ende zeelant daer mede te constringeren ende
te bedwingene. Die inghesetene vander Soeree dit
vernemende/voorsichticheydt ghebruyckende / hoe
wel dattet grootelicken tot haren achterdeele was
hebben haer rhaenhuysen ende lijbanen/die buyten
der stadt stonden/selue afghebroken ende ghebrant/
En die sluyten gheopent wesende/hebben clant vol
hout water ofte zee water ingelaten/op dat de viandē
gheen belech int landt oft ontrent stedeken maken en
mochten/waer mede si tstedeken gepresterneert heb
ben/datter sonderlinghe geen schade oft hinder tste
de vande viandē geschiet en is/daer si god af danctē.

Ioncker Frans
meynde der
Soeree in yee
sint in se nemē.

Ter seluer tijt werdē vande schippers en stierliedē
vā dese nederlandē/bisond vāde zeelāders veel dūer
sche eplandē beuondē/die te vorē onbekent geweest
warē vā ons voorouders westwaert/bisond deplant
vā Canarien en Peremanderē/deplāt vā l. Obeus /
noortwaert in Pilāt en wilt Schorlant/In Tweeden
ende Rooweghen. Ic. seer luttel schippers wt dese
landen/waren dese landen voorighenoemt seer onbe
kent in desen tijden.

Die stierliedē
vā zeelant don
den daghelick
veel eplanden/
die si liedē een
stemael niet en
honden.

Dye Cronijcke

Hoe ioncker Frans wt Rotterdamme verdreue en achtervolcht wert tot ticho: ontrent Dreyfliche re in Zeelant genaemt Keepers/en hoe zyn volck meest al verflaghen werdt.

At selue iaer de .xviij. dach van Junio geuel een schertmutlinge tusshen die van Rotterdamme en de stalmeester des Roomschē coninc heer Marten van Polhaim heere van Baerlant en der Risse in Zeelant mettē Hollanders en heer Jan van Raeldwyc worde gheuange/ daer veel volcx doot geslagen wert en verdronckē/ en het werde int leste gedadinct/maer ioncker Frans moeste die Stadt tegens sine danc rupmen. Binnen de seluen iare corts daer na meynde ioncker Frans weder met sommige schepē na der Sluys met sine volck te varen/so is hē des Roomschē coninc stalmeester met veel Hollanders en Zeelanders nagevolcht achterhalende hē ontrent Dreyfliche by Nape opt veer/ghenaēt Keepers/daer ioncker Frans meynde opt lant te loopen met zyn volck/en also tontgane/maer volc dat hē veruolchde wt de naem vanden coninc qua hem so groot en grof na te schepe/te peerde ente te voete/datter wed eenē slachgebuerde/daer .ccc. manen verflagē werdē/en ioncker Frans wert gequetst en geuangen onbekent niet wetende dattet ioncker Frans was/en hi is te Dordrecht ghebrocht daer hy corts ghestouen is ende begrauen inder kerckē van den Augustijnen.

Woo Rotterdamme gheuetel een grote schertmutlinge

Ioncker Frans wort achterhaelt in zeelant

Ioncker Frans wert gequetst en onwetende gheuangen.

Veel zeeoovers warē opt zee die welke brieuen hadden.

Ter seluer tijt hadden die Deensche en duytische hancken een stercke vaert tlamen met schepē op Walcherē in Zeelant/want te dier tijt noch gheen sonderlinge vaert en was int Olpe oft op Amsterdam. En ter seluer tijt regneerde veel zeeoovers die brieuen van mercke hadden op sommige landē en steden/ de

van Zeelandt.

welcke die schepen vanden duytische hancken namen maer si en dedē desen landen geen schade/waer afdie eene genaemt was Oloef Potter/en die ander was ghenaemt Hans voethen.

Ter seluer tijt begoncken die schepē wt Portugale in dese landen seer te frequenteren/en si namen haer meeste residentie binnē Antwerpen. En die coninc van Portugale stelde aldaer eenē factoor wt sinen name die alle sine goedinghe ontfinck ende regeerde.

Ter seluer tijt na dat heer Adolph van Cleue heer van Rauesteyn ouerledē was/sundeerde en institueerde vrou Anna b. van Bourgoingnen/weduwe van heer Adolph van Cleue voorigenoemt die Canonische vander nyeuwer kercken in Duuelant.

Int iaer .M. ccc. xxi. inden beghinsel vander Hopmaent was die Stadt vanden Sluys belept wtē name vande Roomschen coninc Maximiliaen van hertoch Albrecht van Sassen. En dye Engelschen met heer Philips van Bourgoingnen heere van Beuere/dye voer Admirael vanden zee was en Capiteyn van Vlaen der en laghē voor der Sluys wel met .C. schepen ofte meer onder clepne en groot int Zwijn/daer laghen met grote geweldige schepē met meersten/maer die beste warē meest hueden met ontallig gewapēt volc corts daer na inde selue maent quamē op een nyen int zwijn voor der Sluys/waels schoone oorloochs schepen vol volc wt Enghelant de Roomschē coninc ter assistencie. En si schoten de eersten nacht dat si ge comen warē seer vreeseliken op die twee Casteelen/maer corts daer na op den leste dach vanden Hopmaent werdet gedadinct met condicie/dat die Vlaminghen veel ghelts gauē. En die sommige instituers werdē gebannē/en die sommige geuangen en ont. oofr. Int selue iaer den .xxiiij. dach van Julio wert West

Die schepē wt Portugale begonden in zee want te frequenteren.

Heere Adolph van Cleue. 11. 12. 13.

Die Stadt vanden Sluys was belept vanden hertoghe van Sassen.

Dye Cronijcke

cappelle van die vand Slups geheel verbrant en gepilgeert vande beste goedingen die si hadden maer die van Loudekercke en Zoutelande en worde nyet misdaen. En si namē eenen grote roof van Westcappele niet heimlieden ter Slups waert.

Sinnen dē selue iare dē. xvij. dach vā September wert dē paps gemaect tusschē heer Philips van Hauesteyn die ter seluer tijt binnē der Slups was/ ende tusschē den Roomschen coninc Maximiliaen. En na dat dē paps gemaect was/ en alle oudeveeden ter weder geleyt waren/ stromen binnen den seluen iare in de stadt vander Slups/ meer dan. xxij. M. mensche.

Int selue iare dwelc was in half Oostmaef/ de hertoch vā Sassen wt Hollant comende/ is subyteliken binnē der stadt van Zierinczee gecomē met grote menichte van volcke. Die cause was om dat die van Zierinczee wten naem van heer Adolph van Cleue heere van Hauesteyn/ die binnen Zierinczee zyn residentie hadde in zyn eyghē huysinge ofte wooninge meeste deel die vand Slups grote assistentie/ so van victaelgie en ander munstien van oorlogen gedaen hadde/ als die Vlamingē tegens die zeelanders oorloochde. En die hertoge heymelick met groot volc comende/ die noorthauenpoort inne/ die hi dede bewallen ende sterck makē/ inde maniere vā een blochups/ wten name vandē Prince/ om die stadt en burgers daer mede te dwingen/ en heeftet so ghemaect dat die burgers vand stad hem geue moesten. xx. M. guldēs/ dwelck also gedaen wesende/ ist gedaenct geworden/ en is vrogen na Driestāt/ daer hi namaels gelchotē wert.

Int iare. M. cccc. xv. opten. xv. dach van October nachts ontrent die middernacht wast so grote brandt binnē die stadt van Middelburch in Walcheren/ dat dmeeste deel vand Abdien af brande/ met dye alder schoonsste bibliotecke en outste boeckē van heel Zee-

Wesckappele wert verbrant en gepilgeert vanden Slups lagers.

Een grote sterck binnē der Slups

Die hertoghe van Sassen quam wt hollant tot zierinczee.

Die hertoghe van Sassen quam te zierinczee binnē/ en nam die noort hauen poorte inne en maecte daer een sterck.

Eenen groten brandt binnē Middelburch

van Zeelandt.

lant/ dwelcke leer te berlagen was/ en tclooster vanden boogaerdē dat niet lange ghetimmerd en hadde gheweest/ en noch wel. cc. huysen/ maer die Abdie is weder veel schoonder opgetimmerd nu ter tijt alsmē wel sien ende denckē mach/ danse te voren opt was/ want noch daghelix alle dingen versubtylt worden.

Int selue iare worde hertoch Kaerle van Shelre weder genanchenisse gecoft vandē coninc vā Bracrhe en int lant vā Shelre gebrocht daer hi ontfangen en gehult wert voor een hertoch van Shelre en graue van Zutphen/ als nen int breede beuinden mach in die Shelderische cronijcke.

Int selue iare ontrent hermissle indē winter tooch die Roomsche coninc Maximiliaen met veel ruyters en knechte in hooch Bourgoingnē/ en heeft dat hertochdom ter seluer tijt met ghewelt ingenomen/ en ond zyn subiectie gebracht/ dwelc die coninc vā Bracrhe daer te vorē besetē had. Ontrent dese tijt hadden die vā Antwerpē also veel clepne scapē daer mē mede binnēs lats voer/ alsker eenige stadt in te nederlandē en si begonstē zomige grote scapē te copē en sterden te wedwaert ouer zee in dimerische landē. En si liede warē die eerste die de grote coggelchepē/ hueden en vopaerts begonstē te timmerē. Hoe hertoch Philips vā Oostēric die. ij. graue vā diē naē/ de. xxij. graue vā hollāt/ Zeelāt/ en Driestāt wert. Dat. iij. Cap.

Philips vā dien name die. ij. worde ontfangē en gehult die. xxij. graue van Hollāt/ Zeelandt en Driestāt in alle stedē en plecken van alle sine landē van sinē vader en moed hem aengecomē/ als wesente een eenige soou vā den eert hertoge Maximiliaen vā Oostenric en vā vrou Marie vā Bourgoingnen/ en hi en was maer vier iaer out als zyn vrou moeder/ vrou Maria gestornē was.

Maximiliaen die Roomsche coninc na dat hertochdom vā Bourgoingnen inne.

Middelburch was comen zee lande.

Dye Cronijcke

Int jaer. **M. cccc. xliij.** inde **Hopmaent** wert **hetoch Philips** ontfangē en gehult in dese **nederlandē**. **Hi** worde eerst te **Romerwale** in **zuytbeuelant** met groter triumphen vā roepbargen en ander schepē ingehaelt/daer de alle statē en stedē van **zeelāt** present en tegenwoordich warē/die den iongen **Prince hertoch Philips** voorē met groter eeren en reuerentien ontfingen. En hi worde aldaer te **Romerwale** ghehult wten name vā alle die stedē wt **Zeelāt**. En daer wert die nyeuwe kuer van **Zeelandt** in presentie vanden **Prince** en alle die staten vanden lande vanden onderlaten van **zeelant** beswozen.

Ten seluen tydē was in fluere heer **Floris** vā **Soreselen** des heeren vā **Oosteruants** bastaert sone/ en hi was heere vā **Cortgene** en **Smeltse** in noortbeuelant/en heere van **Damele** in **Vlaenderē**. **Hi** hadde getrouwt tot sine gesellinne iōctrou **Barbara** heere van **Wassenaers** tweede dochter/waer bi hi gēwan twee sonen/eenē ioncker **Jacob** vā **Soreselen** gēnaēt die sterf/als hi van **Parijs** wter scholen quam den anderē ioncker **Orancke** van **Soreselen**/die hieerna heere van **Cortgenen** werdt.

Ontrent dese tijt begonste men in **zeelant** en inde **Mase** te weten/in dē **Briele**/en ter **Soeree**/en daer na in **Westenschouwen**/en in **Walcherē** alder eerste te timmerē vissch schepen diemen hoerx boots noemt daer men dē vissch mede vīuck/en begonste in tonne te souten/en also gesouten zijnde in diuersche landen te voerē/want daer te voren en plachmen gheenē vissche te vanghē/dan met cleyne pīnckēs/en slabber scheepkens. En men plach den vissch versch te vercoopen/ofte men plachse te vercoopen al gedroocht/ende niet so men nu heden daerhs doet/so oueruloedelike te soutē/dan voor haer eygen eten/en voort hie in

Hertoch Philips vā Dosten
riick wert te
Romerwale
zeelant gehult
wten name vā
alle die steden
als graue van
zeelandt.

Hertoch Floris vā
Soreselen heere
van Cortgene
hadde twee sone

Den vissch de
konken leet
wenich suldeli
ken in tonnen
te souden.

van Zeelandt.

dese **nederlanden** alleenlick ghebruyct te wordene. Ten seluen tijden dede vrou **Anna** b. dochtere van **Bourgoingnen** vrouwe vā **Kauesteyn** mettē voorē heer **Floris** van **Soreselen** heere van **Cortgene** en andere heerē veel lants dwelc aenghegroeyt en aengewassen was aen tāt vanter tonge en aen **Diericx** landt bepolderen ende bedijcken.

In dese tijden haddē die van **Ziericzee** so stercken vaert met haer schepē op **Kortzele** en in bape in **Brielaingnen** datse dat sout so oueruloedich brochtē met haer schepen datmen in **Schouwen** oft in **Walcherē** niethelders oft pachupfen ghenoech en hadden om sout in te legghē. Men rochte dat bapsout te dier tijt om vīft pont grote **Vlaems** thondert en min. En doe begonste die deluinge vande moer adchen te vgaen.

Sinnen dē voorē iare quā tot **Egmont** opter zee tē vissch aen/lāt wesende acht vadē/en groot daer na.

Int jaer. **M. cccc. xliij.** sterf keysler **Fridericus** dye derde keysler van dien name/te **lijnts** in **Dostenrijc** na dat hi zyn been hadde toen affletten. En zyn lichaē wert te **Deenen** in **Dostenrijc** be grauen/als hi dat keyslerrijc geregeert had. **xxiiij.** iaren en. **x.** maendē. **Corts** daer na wert **Marimiliaen**/die sone van **Fridericus** dē keysler/**Roomsch** keysler gecoren vanden leuen kuervorsten/en regeerde trījckē. **xxv.** iaren/ in welke tijt hi veel en grote oorloghē en geschillē hadde. Ende hi regeerde met sinen vader als **Roomsche** coninc acht iaren.

Int beginsel des regiments des keyslers **Marimilianus** tooch **Carolus gibbosus** die. **vij.** van dien name/ coninc vā **Oranrijc** met groter heerechte ouer tegeberchte in **Italien**/en he. **st.** dat conincrijckē van **Rapels** inghenomen/en is int jaer daer na weder in **Oranrijc** ghetogen/ breeder blijckende inde historie

Welc diericke
polders wordē
aen lomeridye
en die oude tō
ghe bedijckē.

Wortchelle.

Die deluinge
vande moer al
schen begonste
te vergaen.

Mer in d'iaer
die Roomsche
coninc werde
keysler gecoren
ende was dye
rexbijl. d'ijckē
sche keysere.

Dye Cronykke

Van Anthonius Sabellius en meer andere.

In selue iaer was een grote afbreekinghe vā lande in Walcheren in zeelāt benoorden die polders vā der Deere/en duer de selue grontbraeckelen en verliesinge vā lande wert ter seluer tijt daer ontrēt buytē gedijct meer dan .cc. gemeten lants/sichtēt is daer ontrent dicswils en menichmael grote afbrekinghe van lande gheweest door grontbraeckelen/dat ment daer noch dagelicy met rjssen hoofde en inlagē de selue polders met grote en ontsprekelike costē ondhoudē moet

Ten seluen tijde dede vrou Anna b. d. vā Bourgoingnen vrouwe van Hauesteyn/en Soudewijn die b. van Bourgoingnen haer broeder veel lants bepolderen en bedijckē dat in verscheyden plaetsen aengewassen en gegroeyt was/als aē tāt vā sinte Martel dijk/aent landt van Scherpenisse/na detsē sinte Annen landt hadden doen bedijcken en bepolderen/ontrent Moggherschil ende Kemps hofstede.

Ter seluer tijt was in sint Annenlant begonnen te richten clooster vande crups broeders binnen den dorpe/dwelcke clooster vā vrou Anna vā Bourgoingnen/vrouwe van Hauesteyn/en vā Soudewijn die b. van Bourgoingnen wel voorssen wort van goede ende van lande dat si daer toe gauen.

In dese tijden reideerde dese vrou Anna vā Bourgoingnen/vrouwe van Hauesteyn/op Craesteel van Tubburch in Walcheren met grote staet en heerlijcheden/onderhoudende meest alle die edelē van Zeelant/als die Jonckers van Borssele van Cortgenen/die tōckers vā Romerwale/die heerscappē vā Cate/die heerlichappē van Wilsenkercke/die heerlichappē van Sc. engen/die heerlichappen van Hamstede/die heerlichappen vanden Abeele /die altemael haer edel mairnen ende dienaers waren.

Den sinte Annē lant werdē sō miche polders bedijct.

Clooster vā den crups broeders in sint Annenlant voort begonnen.

van Zeelandt.

In selue iaer den .x. dach Nouembris op s. Martens auōt wast so grote tēpeest vā winde en water/en tla wonts tusschē acht en .ix. vīē wast so grote donder en blizē te lande en ter zee/ dat in zeelant veel coopuaers en visschschepen bedouē ende verdroncken/die om haer neeringhe ter zee voerē/ dat sammerlijc om hooren en sien was.

In iaer .M.ccc.xcv. in Julio reysde Kōdtsaert die men noēde die witte Koose/coninc Eduwaerts sone vā Engelant duer Hollant en quā gelept om in Engelant te comē/en zjn vaderlike erue te ontfangen/en hi quā in Schotlant met zjn volc/daer hi een wjhl tijts bleef liggende. Coninc Henric die .vij. die zjn suiter te wjue hadde dit vernemende/gaf hē een seker vast gelepe in Engelant te comen. En die coninc ontsteelt hē een wjhl tijts in eerliken state/maer duer eenige versmaethedē die hē bewelen werden/reysde hi heymelijck wt Engelant/en hi werde geuangē. Die coninc dede hē openbaerliken metten sweerde rechen/na dat hi lange inde geuanckenisse hadde gheleuen/en was int iaer .ccix. als hi gerecht wert/ alsmē int breede lesen mach inde historie van Engelant/de welke Polidorus Virgil. Virbin. bescreuen heeft.

In selue iaer/den .v. dach van Meerte sterf ionckvrou Margriete van Haessel die moedere van Heer Floris van Borssele bastart sone vanden graue vā Ostervant heere van Cortgene/die tot een ewigge memorie die kercke van Cortgenē begift en begaest hadde /om datmen ten ewighen daghen met .vij. apostelers die seuen ghetien singhen soude/ alle dage met dīe singhende missen. Ende si hadde vele diuerse prouens en aelmissen aldaer vōorden arme lieden ghegeuen ende ghefundeert.

In selue iaer begonstmen weder te timmerē seer

Wiltlaerte die witte roole tooch nae Engelant.

Des conincs sone vā Engelant die witte roole genoemt wort in Engelant ghereche/ bi coninc Henrich die .vij.

Dye Cronijcke

kerckeliken in die Abdie binnen Middelburch / dye
corts te voren vbrant was. En ouermits dat dagelick
so veel schepē / so wel wt Brancrjck als wt Spaengen
begonsten te comē / en die Engelsche coopliedē mede
so wert die Stadt alle dage fraper en rustigher betim
mert / aen vesten / mueren / poortē / en aen tstadthuyse

En op dese tijt hadde die Schotsche nacie haren op
nach te Middelburch van alle haer coopmanschap.
Te deser tijt was Paus Alexander die. vi. vā dien
name / ende hi regneerde. xi. iaren.

Hoe die grote vloete van. c. xxxv. schepē wt spaen
gnen quā met vrou Janne op Xremuen / de welke
corts daer na hertoch Philips troude tot sinē wive

Dat. liij. Cap.

In iaer. M. cccc. xvi. dē. x. dach van Graec
maent quā die grote vloete van. C. en. xxxv.
schepē tot Xremuen in Zeelandt / met haer
biengende met grote staet en heerlicheyt
vrou Janne die outste dochter van Ferdinandus Co
ninc vā Spaengnen / die de bruydt was van hertoch
Philips voorē / en daer quamen meer dan. xxxij. Ma
mannē Spaengiaerden in de ouer / diemen die bla
we caphēs noemde / de welke meest alle den winter
op Xremuen en int lant van Walcherē lagen / en daer
quā een sierte onē die Spaengiaerts / datse meest vā
armoede en catuicheyt stouē / so datmen die sommi
ge vanc ligghe steruen / en sommige voor die dueren
doot liggende smorgēs wroch. T esgelijck vancmen
die Spaengiaerdē in die lanthuylen inde schuerē en
op die misputtē liggē steruē / welc so deerlike dinc
was om aen te siene. dattet niet wel te segghen en is.

Ter seluer tijt heeft heer Jaspar vā Culēborch h.
vā boorchstrate en vā Borssele in zuytbeuelāt in zee
lant dye dochters na gelaten / die outste ioncfrou En

Die schepel vā
den Schotten
was te Middel
burch.

Die grote vlo
te vā de spaen
sche schepē quā
op Xremuen.

van Zeelandt

abe th hadde getrouw heer Deeter van Lut / senburck
heere van Pines. Die. ij. hadde getrouw die graue vā
Rimborch heere van Zuplen / en vanden oudenhorē
in Zeelant int landt van Bernisse / die ioncfste heeft
getrouw den heere van Pallandt.

Int selue iaer hadden sommige landē en stedē van
Spaengnen oorloge met die Bartoenē. En op desen
tijt was een so grote vloete vā schepē wt Bretaingnen
op Xremuen in Walcherē / alst in menigen thdē daer
te voren geweest had. Die Bartoenē siende dat alle
die schepē wt Spaengien voor Xremuen quamē / so
hebbē alle die Bretoensche schepē haer anckers en
seple opgelicht / en zyn met gelepe voor die Deere co
men liggē / tot datse goeden wint cregghen / en too
ghen doenna Bretaingnen het veergat wte.

Int selue iaer inde maent van Nouember troude
hertoch Philips van Oostenrjck graue vā Holland /
Zeelant en Vrieslant tot zyn gesellinne vrou Johan
na des coninc Ferdinandus dochter vā Spaengien
te Liere in Brabant met so luttel staets en triumphē
als hi conde en mochte. Mer corts daer na wert een
eerlike bruyloft te Buessele gehouden met groeter
feesten ende genoechten.

Int selue iaer inden Meye wast also onghetijlich
weder van groot water en winde / van dond en blizē
alst in twintich iaren daer te voren gheweest hadde.

Ten seluen thden was den landtprijs vanden Ke
thoristenen tot Antwerpen ghehouden / ende die vā
Romerwale wonnen den tweeden prijs.

Binnen den seluen thden dede heer Philips dye
ioncfste bastaert soue vā hertoch Philips van Bour
goingnen de broed van vrou Anna van Rauesteyn /
bedijckē en bepolderē tgröote schor ouer sint Annen
lant en dupuelant / en dede een proper dorp en kerck

Hertoch Phil
lips vā oosten
rjck troude tde
frou Janne de
dochtere van
Spaengien.

Den lanthuyse
vande rhtogē
siens was toe
Antwerpē ge
houden.

Dye Cronhcke

he linc maken/dwelc genoet wort **Philippus** landt
en is tlichtent diuersche reysen ghewundeert en we-
deromme bedijct gheweest.

Int selue iaer int leste van **December** qua hertoch
Philips Prince van dese neder lande met zyn suster
vrou **Margriete** va **Dostenryck** in **Zeelant** op zee-
muen te schepe va **Sergen**/en tooch va daer na **Mid-
delburch**/en hi was sommige daghe met vrou **Marg-
griete** gelogteert inde **Abdie** va **Middelburch**/en hi
beual zyn suster vrou **Margriete** den **Admirael** van
Spaengien. En hi heeft oorlof aen he lieden genomē
en reysde weder na **Berghē** in **Brabant**/en so voort
nae **Bruessel**.

Hertoch Phi-
lips na oorlof
aen vrou Mar-
griete zyn w-
ker.

Jonctron mar-
griete van Do-
stentryck tooch
van Bremen
in Spaengien
met veel schepē
ende troude al-
daer met den
jonghe coninc
va Spaengie.

Int iaer **M.ccc.xvii.** op de .vi. dach va **Zille** wert
vrou **Margriete** va **Dostenryck** keysler **Maximiliaen**
eenige dochter met die **Spaensche** vloete na **Spaen-
gien** wt **Zeelant** va **Blissinge** genoert met grote sta-
te en heerlicheyt als bruyt vandē ionghē coninc van
Spaengien/en comende in **Spaengien** troude si al-
daer tot hare man **Donioannes** des coninc va **Spaen-
giens** eenige sone/daer si eenē sone aengewan/mer
die vader en zyn ionge sone die prince stouen beyde
clamen binnēs tsaers. Daer na qua vrou **Margrie-
te** wederom wt **Spaengien** in dese nederlandē bi ha-
ren broeder dye doen te **Shendt** in **Vlaenderē** was.
Hier af vint ghi bescheet in veel diuersche cronijckē.

Sinnen den seluē tijden na dat heer **Philips** de b.
sone van **Bourgoingnen** die schone polders/en dat
schone lant van **somerodijc** en dorp seer hadde doen
verbeteren/de de hi naemaels aen die aenwassinghe
van lande meer polders ende landts bedijcken / als
daer schijnbaer is.

Int selue iaer als dese **Spaengiaerden** diemē die
blautaphēso noemde hier in dese landē geweest had-

nota

van Zeelandt

den begonste te regnerē een al te wonderlike plage/
ouer alle die landē/de welken opt bi mensche getenc
he gehooit en was/ oft datter pemant af te spreke wt
te en was eerst gecomē van **Napels**/als die stad va
Napels gewonnē wert. En dese siecte of plage wert
Bemeynliken genoēt sint **Jobs** plage ofte siecte/ ofte
die **Napelsche** oft **Spaensche** pocken.

Ter seluer tijt werdē veel schoon eylanden gevon-
de. Te wetē in **Indien** en **Calcuten**/die te vorē onbe-
kent warē bi coninc **Emanuel** va **Portigael** volc en
tocht/ als van sine capiteynen **Americo Vespuccio**/ **Tu-
douto** **Dartamanno**/ **Perdinando Cortesio**/ **Christo-
phoro Columbo**/ en meer and met sine schepē die wt
Portugale voerē/ als men in diuersche **Cartē** en **Cof-
mographien** sien mach / en die meester dye dit landt
erst vat/ was wt **Vlaenderē**/ en waseen seer erperc
astronomijn/ ghenact meester **Jacob** die **Vlaminc**.

Ontrent dese tijden inden **April** coorts na **Paessche**
was te **Middelburch** in **Zeelant** hooge vierstare ge-
houden/ter plaetsen daer men se gewoonlic is te hou-
dene/inde presentie van **Boudewijn** die bastaert va
Bourgoingnen heere va **Delkins** place en van sint
Anna lant in **zeelant**/ heer **Hector** van **Cruninge**/ en
alle die staten van **zeelant**/ en daer wert die kuere/te
wetē/ die statuten en policien van rechte die si in **Zee-
landt** ghewoonlick zyn op het platte landt te vseren/
ghemodereert ende ghereformeert / ende in alle for-
men ende manieren openbaerlycken ghepubliceert/
als men huyden des daechs noch onderhoudende is/
al daer ooc present was heer **Philips** van **Bourgoing-
nen**/ heere van **Beveren**. .x. ende meer andere.

Int selue iare den .xvii. dach van **Oogst** / waeren
drie **Joden** (die metter **Spaensche** vloete ouerghero-
men waren) ter **Deere** inde kercke kersten ghedaen/

Job's plage en
seer begonste
eerst in dese ne-
derlandt.

Tot Middel-
burch werch-
ghe vierstare
gehouden / en
den nyenwert
euer wert ghe-
approbeert

Die Joden
werden te Be-
re kersten ghe-
daen.

Dye Cronhckē

de welke gedaechde manne waren/ daer paters en maters af ware/ heer Philips van Bourgoingnen heere van Seuerē de Dielaet van Niddelburch/ Vrouw Anna van Bourgoingnen vrouwe van Kauesteyn/ en vrou Anna van Borstelen vrou van Seuerē. Dese voorn vier Jode quamen gelopen wt die schepē dye met vrou Janne wt Spaengien gheromen waren/ hier voren ghemencioneert.

Ontrent dese tijden begonstē die van Domburch in Walcheren als eerst die zeerlinge te doene/ en liete buppen en booten makē/ om daer mede int zee te varen/ gelijc si noch op tē dach van huydē doende/ die daer te voren anders gheen neeringhe en deden/ dan lëndrapen ende lantneeringhe.

Int iaer. M. cccc. xviij. na dat heer Philips van Seueren/ heere van de Veere/ Admirael vander zee/ ende Capiteyn vande gaerde van Vlaenderē/ hē seer trouweliken en valiantelike voor sinē prince op die vlianden gehadt hadde. En als hi die stede vander Veere seer verbeterd hadde/ aengaende van muere/ vesten en poorten/ so is hi te Brugge in Vlaenderen dē vierden dach van Hopmaendt van deser ellendigere werelt gheschepden. En zyn lichaem wert ter Veere in Zeelant ghebrocht en begrauē op thof van Zandenburch inde cappelle met groter droefheyt/ en na zyn doot wordt admirael vander zee heer Philips die baftaert van Bourgoingnen.

Sinnē den selfden iare dē. xi. dach vā September dwelc was tlanderdaechs na die Nremupesseker- misse verbranden op Nremuen. xxv. heertsteden/ en daer ghebuerde ontsprekelike schade.

Int selue tijt quam coninc Maximiliaen wederō vā Rome ongecroont vande pous Alexander de selste Int iaer. M. cccc. xcix. wast een gr oote oorloge tus-

van Zeelandt.

schen den hertoghe van Cleue en den hertoghe van Ghelre/ en ghenen wert ghewonnen vanden cleef- schen/ maer het wert daer na ghedadinct.

Int selue iaer wert geboren Alienora hertoghe Philips en vrou Joanna eerste kint/ die namaels te manne hadde coninc Emanuel van Portugale sond kint- deren van haer te hebbē/ daer na nam si te mānes/ rā- tiscus van Dalops coninc van Brancricke.

Ter seluen tijdē was die hoochgeleerde man in vele landē vermaert en bekent D. Erasmus van Rotterdam onthouden een wijl tijts van vrou Anna van Borstelē weduwe wijlen vā heer Philips van Seueren/ ter Veere op thof van Sandenburch. En ionc- her Adolph vā Bourgoingnen heere van Seueren haer sone wert van D. Erasmo en D. Cornelio Sat- tho geïnstituert en geleert in goede consten en scrij- ten/ dwelc wel aen hem scheen in zyn leuen.

Ontrent dese tijden begonstemen in diuersche steden in zeelant seer veel huelschepē te timmerē daer mē binnen slants mede vaert. Hier in dese nederlanden en plachmen daer te vorē met geen schepen binnens slants te varē dan met coggelchepen en schuytē/ wāt doen in zeelant seer wepnich hueden warē/ wāt daer te voren hier in zeelant en hollant en plachmen daer mede nper te varen/ dan in Brabant heeft men die vuen eerstmael gheuseert.

Ter seluer tijt en ghebruycte men geen specie/ dan die van Venegien quā/ en men cofte die specien en al le cruydē bitās deen helst beter coop dan mē nu doet. Ende die spererie die dagelic wt Calcuten coēt met die schepen van Portugale/ en was in dese tijden in dese landen noch niet bekent.

Int selue iaer van. M. cccc. xcix. op sint Joris dach/ terf die eerweerdighe bisschop vā Utrecht heer Da- vis b. sone vanden oude hertoch Philips van Bour-

Den grooten
loge wast tus-
schen den her-
och vā Ghelre
en den hertoch
van Cleue.

D. Erasmus
van Rotterdam
reideerde een
wyl tijt ter
Veere.

Bisschop Da-
vis b. vā bour-
goingnen bis-
schop van wt-
recht herf.

Heer Philips
vā Bourgoin-
gnen heere vā
Seueren ende
vander Veere
herf.

Philips b. vā
Bourgoingnē
heere van Se-
ueren wert
admirael van
der zee.

Dye Cronycke

gotingnen/ en hi hadde dat bisdom geregeert. xl. iare
hi sterft opt slot te Wijk te duersteden/ en leyt daer be
grauē in die prochie kercke int middel vanden choor.

Ter seluer tijt wert coninc van Brancryck Lodou
cus die. xij. van dien name/ welke coninc troude dye
achtergelaten weduwe vā coninc Kaerle die. viij. vā
dien name/ coninc vā Brancryc vrou Anna van Ste
tainingnen/ bide welke hi gewan een eenighe dochter
foufrou Glaude genaēt/ de welke die Dolphijn vā
Brancryc namaels troude Franciscus genaēt wt dat
geslachte vā Valops/ die namaels noch coninck van
Brancryc wert/ die eerste vā dien name. Hier af vint
ghi breeder bescheet in Franciscus Bonadus historie
scruiuer van die coninghen van Brancrycke.

In dese tijde was in fluere coninc Hans/ coninc vā
Denemarchē/ Zweedē en Noorweghē/ vandē Scot
then en Wendē/ en hadde getrouwt tot zyn gesellinne
ioncfrou Christina vā Sassen/ hertoch Frederick vā
Sassen kuernorst dochter/ waer bi hi gewan eenen
eenigē sone/ Christiernus genaēt/ de. ij. vā dien name
en een dochter Dorothea genaēt/ die namaels troude
Joachim Marcgrauē vā Brandenburgh kuernorst
Hier af heeft breeder bescreuen Johannes magnus
Episcopus Upsalensis.

Ter seluer tijt was int leuē Henricus die. viij. vā die
name coninc vā Engelāt/ die welke getrouwt hadde/
Margriete coninc Edwaerts de vierde vā dien na
me coninc vā Engelāts dochter/ waer bi hi had. ij. so
nē/ eenē Arur genaēt/ en vandere Henricus die. viij.
genaēt/ en. ij. dochters/ deene was de leste huysfrou
van Lodouicus coninck van Brancryck/ en die ander
hadde den Coninck van Schoclant.

Jacobus die vierde vā dien name coninc vā scho
lant was ter seluer tijt int leuē/ en had te tot zyn gesel

Lodouicus de
vij. vā dien na
me was coninc
van Brancryc.

Henricus dye
viij. vā dien na
me was coninc
van Engelāt.

van Zeelandt.

llime coninck Henric de. viij. vā dien name/ coninc vā
Enghelant voorē dochter/ waer bi hi gewan eenen
sone Jacobus genaemt. Hier af sult ghi breeder vin
den int veruolch der cronijckē/ en inde Scotsche cro
nycke bescreuen by Joannes Maio/ en sommighe
andere.

¶ Een corte summatie der cronijcken vā sommige
geschiedenissen/ de welke gebuert sijn in dese nae
ste. xl. iaren ofte meer/ bisonder in Zeelandt/ ende
beghint van iaer. M. CCCC.

¶ Sommige geschiedenissen bat te vstaen
so sal hier eerst wat vmaent worden vande
heeren ofte Princen die alsooen noch in le
uende liue warē/ ende wpe die principael
ste in dese nederlanden waren.

Philips vā Gods genaden die tweede vā dien na
me was op die tijt prince en heere van dese onliggē
de landen/ als hertoch van Bourgoingnen/ vā Bra
bandt/ Graue van Vlaenderē/ Hollant/ zeelandt/ en
Vriessant. ic. Hi hadde tot zyn gesellinne vrou Joan
na coninc Ferdinandus vā Spaengien dochter/ daer
hi bi gewan twee sone en vier dochters. Die outste so
ne was eerst hertoge/ en graue van hollant/ zeelant
en Vriessant. Cortz daer na wert hi coninc vā Spaen
lien/ en daer na Keyser van Roomen. Die tweeste so
ne/ Donfernandus wert coninck van Hongarien en
Bohemen. Deerste dochter Alienora hadde eerst ge
trout coninc Emanuel van Portugale. Die anderde
dochter hadde te manne coninc Christiern van Dene
mercken/ en was Plabella genaemt. Die derde Ma
ria ghenaeamt/ hadde te manne Coninck Lodewijck
van Hongarien ende Bohemen. Die vierde Cathe
rina ghenaeamt/ hadde te manne den ionghen Prin
ce van Portugale coninck Emanuels sone.

Jacobus dye
viijde vā dien
name was con
inc vā Scho
lant.

Philips van
Dordrecht was
prince en heere
van dese netze
landen.

Dye Cronfckie

Wron Anna
van Woffelen
weduwe van
Wiften h. phi
lips vā Bour
goingnen was
in fluere.

Ten seluen tjdē was in fluere vrou Anna van Bor
selē weduwe van wylē h. Philips vā Bourgoingnē
heere van Seueren/die op die tijt vrouwe was vā
Deere/Bliffinghe/Domburch/den Aggere/ Bour
werthauene/en meer andere heerlichkeiten.

Heer Hector
van Cruninge
heere vā hern
blie was int
leuen.

Ten seluen tijden was mede in fluere heer Hector
van Cruningen heere van Heemuliet en ander heer
lichkeiten in zeelant en van Oostuorne in Hollant.

Ter seluer tijt haddē die duytliche handlen seer gro
te handelinge met schepē ouer zee sterende met alre
hande coopmanschappen / en quamen ter seluer tijt
in dese nederlanden en begonsten eerst ter Deere te
frequenteren en in andere plaetsen in zeelant. Ende
Hollanders begonstē sterck van schepē te worden / en
si tinnerdē dagelic veel schepen / en begonstē toen
met menichte vā scēpē door de zont te vare na Danijck
in Oostlant / en quamen also weder in dese nederlan
den / maer die meeste grote schepen die wt Oostlant
quamen / werden meest al ter Deere inghebrocht.

Hoe dat hertoch Kaerle van Oostenrijc ons g.
kepler die .xxx. graue vā Hollāt / Zeelāt en Vriessāt
inde stadt vā Shent
ghebooren wert.

Dat. lv. Cap.
In iaerōs
heerē. M.
cccc. welc
eē scrickel
iaer was / so gelach
vrou Johanna / des
eertshertoge van oo
stenrijc hupsrou te
Shendt in Vlaende
ren vā haren eerste

Kaerle vā Do
stenrijck was
se van dese ne
der landē wer
des ghe bojen.

van Zeelandē.

lone Carolus genaemt tusschen Ante Peeters en sin
te Mathijs dach in Zille/waer af grote vmechts ende
blijfschap bedreuen wert in alle dese nederlanden.

Van wtens gheboorte dese nauolghende rijmen
ghetuygenisse gheuen.

In iaer ons salichmakers Christi ghebenedit
als vijftighen hondert werdt ghescreuen claer
Een scrickel iaer waft tot dier tijt
In februario / tis ghebleken daer /
Tusschen Ante Peeters dach tis openbaer /
Ende Sinte Mathijs doen werdt hi rechte waerhede
Carolus ghebooren / als Jonghe prince eerbaer /
de vijfte Keyser van dien name van manierighe zede /
Hertoch van Oostenrijc ende prince van Spaengnen mede
Done van Coninc Philippus van Spaengnen valliant /
diens gheboorte te Shendt was binnen der stede
waer dat veel triumphen was ghestelt ter handt
tot zyn .xx. iaren wert hi ghebult ende ouer al behande
door die .xxx. graue van diuersche landen /
Als Hollandt / Zeelandt / ende oock Vriessandt
De welcke hi duechdelick regeert als die verstande
Men sach hem tot leet van sinen vianden
In iaer dertich Roomsch Keyser coroneren
waer by ontfloien waren veel druckighe banden
De Bonnouten / alle triumphen bedreef men sonder cesteren
sin vianden siemen hem al omme verneren
God laet hem so prospereren tot alder tijt
waer hi inder ewichent met God moet zyn verblift.

Ten seluen tijden was van Gods ghenaden dye
eerthertoghe van Oostenrijc Maximiliaen die hon
dertste en .xxvij. Keyser vā Roome en duytchlant.

Ten selue tjdē was die bisschop van Wtrecht Fre
dericus die derde van dien name / des marcgraue so
ne van Baden die .Ivi. bisschop. Hi was Fredericus
des keplers (die derde van dien name) susters sone /
almen int breede lesen mach int Latijne in een boeck
ken gemaect bi Hadrianus Sarlandus van alle dye
bisschoppen van Wtrecht.

Maximiliaen
vā Oostenrijc
was die .L. en
xxvij. keyser

L

Dye Cronijcke

Ter seluer tijt ontrēt paesschen was die eertshertoge van Oostenrijc en die coninc vā Engelant Henricus die. vij. van dien name tlamen te Calis/ en com munitceerdē met malkanderen. Ende daer na is elcke Prince weder in zyn lant ghetooogen.

Op tselfde iaer/dē. xxiij. dach van Mepe quā hertoch Philips van Oostenrijc met zyn Princesse vrou Johanna vā Shendt wt Vlaenderē/en si quamen te Blissinghe aen/en van daer repden si na Zubburch/ daer si bleuē/en vernachten daer bi vrou Anna van Bourgouingnen/vrouwe vā Hauesteyn/vā daer zyn si vertoghē na Westhouen/en so voort na der Deere daer si quamē op slot van Zandenburgh/bi vrou Anna van Borsselen weduwe van wijlen heer Philips vā Bourgouingnen/heere van Seuerē. En si lieden visiteerdē met die gedeputeerde vandē lande de diepten/dijcken en grontbraecselen van dat eplandt van Walcheren.

Sinnen dē seluen iare den. xxiij. dach van Straecht maent wert dē tol van Persekenoort te Middellburgh en op Nremuen gelept wt dē naem vandē Prince die Eertshertoge van Oostenrijc/ ende heer Jan van Berghen was ter seluer tijt generael ontfanger vā alle die tollē van Zeelant.

Ter seluer tijt haddē die van Ziericzee een groote menichte vā schepē ter zee westwaert varende bifsonder in Spaengnen/en op Lisseboenen/en doen was Westenschouwen bi nageheel vergaen vā zyn coop vaerders/en si en haddē niet dan vijft oft ses huysslen en drie oft vier huysschepē/en sommige pynkē/maer tlichtent is dye hauen gheheel verslijmt/en veruult met zandt God beter/datse nu(God betert)schepen noch huyssinghe en hebben.

Int iaer. M. cccc. i. tooch hertoch Philips vā Oostenrijc/met zyn gesellinne vrou Joanna met groter

van Zeelandt.

triumphen te lande duer Brancrjic in Spaengnen/ En in Brancrjic comende werdt hi met groter eeren in alle stedē en vleckē ontfangē/ als oft die coninck selue in persone ghecomē hadde. En die Coninc van Brancrjic hadte hostiagiers in dese landen gesondē als men int lange inde Vlaēsche cronijcke lesen mach.

Int selue iaer quā den tol van Persekenoort eerst ter Deere in Zeelant. Ter seluer tijt quamen veel d'verschiche schepē wt Brancrjic en wt Spaengnen voort Cortgene ligghe/om datse aldaer colurij waren. En daer quamē ter seluer tijt so veel schepē wt Spaengnen met araenge appels geladen/so datmen se beter coop cochte/dan die zeelantsche appelste dien tijden.

Int selue iaer inden Mepe op Sint Gallen dach wast eenen so groten vreeselijcken storm van winde wt dē noortwesten/datter veel dijcken inne braken/ende in zeelandt ghebuerde seer groote schade/ouermits datter veel groote schepen bleuen/dye welke westwaert in Spaengnen gheweest hadden.

Int selue iaer troude dye hertoch van Savopen Philibert/vrou Margriete des eertshertogen van Oostenrijc suster/ende si wert wt Vlaenderen gheuoert met grooten staet en heerlicheyt inde maendt van December in Savopen in dye stadt van Geneuen vanden Abt van Sinte Bertins/ende werdt aldaer met groter triumphen ontfanghen/maer si en hadde gheen oye byden voorghenoemde hertoghe van Savopen.

Ter seluer tijt coftmen in zeelandt/ een half achten deel tarwen/ een vette gans/ een pondt boters/ ende eenen stoop pictaus tlamen om ses stupuers. Ende het was eenen soo oueruloedighen tijdt/aen gaende van lijftochte dat gheen mensche nu ter tijdt en leuet die alsulcken goedē tijt in Zeelandt beleeft heet/

Lij

Hertoch Philips tooch met zyn gesellinne vrou Brancrjic in Spaengnen

Eenen groten storm vā winter.

Eenē keer goe dē oueruloedighen tijt was in Zeelandt.

Die Prince metten haeren vā zeelant bi streeden dye diepten en diepten van Walcheren.

Die van Ziericzee hadden een menich te van schepen ter zee westwaert varende.

Dye Cronijcke

want ter seluer tijt was binne Zierzee die Franſche
pictau so oueruloedich / als men inde tauerne ghinc
drincken / men gaf v kuere oft ghi wijn oft bier drin-
ken wildet / want doen ter tijt die wijn ende dat bier
ghelijcke veele golden.

Int selue iaer int beghinsel vandē somer / als men in
veel cronijcken vindt bescreuen / vielen wter locht in
hoochduytschlant / en int lant van Luyt veel cruyten
op de mars en vrouwen cleederē van meniger ande
verwe bisond op tlijwaet vande vrouwen / twelch hier
voortijts meer gebuert is / te wetē dat bloet gegeret
heeft int iaer. vij. c. lxxvij. en int iaer. M. xiiij. ontrent
Auenne en Darmam. En bi kepsers Otto tijde v
lender bloedige cruce. En is te weten / datter so ve
le vreemde dingē niet en geschien ten wort bi gescrij-
te geuondē byden genen die auctentijcke historien le-
sen. Van deser ghelijke leestmen veel in Cronica Cro-
nicarum / en in Pasculus temporum.

Ten seluen tijden was Paus van Roomen Pius
die derde vā dien name / en was die. cc. en. xiiij. paus
maer ouermits dat hem die doot so haestelijck ouer-
viel / so en besadt tpausdom maer. xxx. daghē. Almen
int breede bescreuē vindt inde historie vandē pausen
ghelijck in Platina ende meer andere.

In desen tijde beviel die eertshertoginne in Spaē
gien wesende van eenē iongen sone genaēt Domter
nandt / die namaels coninck van Hongarien en Bo-
hemen worde.

Int iaer. M. cccc. ij. wert dē paps gemaect tustre
coninc Lodowijc die. xij. van dien name / coninck van
Francric en Maximiliaen den Roomſchen kepsler.

Int selue iaer dē. xvij. dach van Hopmaendt stert
ioncfrou Barbara van Wassenare / die heere Floris
van Borſſelē heere van Cortgenē huyfrouwe was
en wert te Cortgenen begrauē indē nyenwen choor.

Wonderlijcke
dingen vielen
wter locht.

Wint die der-
de van dien na-
me was paus.

Den paps
wert gemaect
tustre Mart-
milien dē he-
leren den Co-
ninc vā Franc-
ric.

van Zeelandt.

Int selue iaer quā hertoch Philips wederom wt
Spaengien in dese nederlanden duer Sauouen / en
Bourgoingnen in duytschlant / en na dat hi langhe
tiden kepsler sinen vader hadde gheweest / quam hi
in dese nederlanden.

Sinnen dē seluen iare quā hertoch Philips in zee
lant / en sadt tot Middelburch inde Abdie ter hooger
vierschare met die mansmannē van Zeelant / de welc
he waren Anthonis Henricx vā Wissenkercke / Joos
vā hooge / Jacob van Domburch / Pieter blocx vā
Plekendamme / Henric Willem vā Grūpkercke /
Wisse Jacop vā Zomerzee / Willē vā Cats / Henric
Crabel / Adriaen Poppens vā Hayman / en herto-
che Philips sadt selue van half Mey tot den omme-
ganc van Middelburch toe / inde Abdie te rechte om
tustre eenē pegeliken te administrerē / waer duere
veel dootslagers wt clāt van zeelant ruynden / maer
daer weter twee metten sweerde gheexecuteert in
sijn presencie ende teghenwoordicheyt.

Int selue iaer troude Artur sone van Henricus de
vij. coninc van Engeland ioncfrou Catharina de ionc-
re dochter van coninc Ferdinandus vā Spaengnen
mer hi stert corts daer na. En int selue iaer daer nae
troude si bi dispensacie des stoels van Roomen den
coninc sone vandē coninc vā Enghelant voorin Hen-
ricus genaēt / broeder van Artur voorin / en was dpe
vij. coninc vā dien name van Enghelant / ende hi ge-
wan by haer een dochter Maria ghenaemt.

Int iaer. M. cccc. iij. was Julius te tweede vā dien
name na Pius doot / paus gecoren / hi had die geleer-
de seer lief / en hi besadt dat pausdom thien iaren.

Sinnen den selue iare indē Nogst op sint Pieters
banden auont vbrande die geheel stadt van Har-
derwijc binnen drie vren / so datter maer ses huylen staen

Hertoch Phi-
lips vā ootten
rijc sadt ter ho-
ger vierschare
te Middel-
burch in dye
Abdie.

Julius die. ij.
vā dien naem
was paus van
Roomen.

Eenen groten
brande binnen
Harderwijc.

Dye Cronijcke

en bleue in welken brant meer dan. xv. c. menschen/ so sonck en out verbranden ende versmoorden.

Enen groten boort was in zeelant seelant ghe duerende.

Int selue iaer dte dagē voor sinte Pauwels bekeeringe dach vroost also seer datmen op l. Pauwels acont ghinck ouer dat ijs/ tot in sint Joos polder ofte aent tstelle ouer Kremuen.

Ontrent desen tijt haddē die zeelantsche stedē veel grote schepē ter zee varende in Spaengnen/ Brancric en in Enghelant. Ziericzee hadde doen ter tijt so veel schone traueel schepē datmen in diuersche landē daer af wiste te spreke. Diergelike der Deere/ Soes Cortgene en Soeree hadden mede sommighe dinc- haerts en Noorweghe vaerders/ die si liedē in Noorwegen en Denemarchē stierdē. Cortgene en Vliete reeden ter seluer tijt buysen ende pijncken ter zee.

Die zeelantsche steden hadden veel schepē ter zee varende.

Sinnen der seluer tijt troude heer Lodewijc van Montfoort vrou Anna van Borstelē/ en worde doen ter tijt heere vand Deere/ Westrappele en Döburch ac. Hi dede die stadt vand Deere seer verbeterē/ van mueren/ vesten en andere fabriekē/ dye doen ter tijt begonnē warē/ en hi dede maken een schoon gaelde- rie aende water side/ met eenē schonē toren/ die noch optē dach vā hyuden na hē genoēt wort Montfoort.

Die water schepkens begonken eerst in zeelant te maken.

Ter seluer tijt begonnē die water visch scheepkens int lant van Walcheren en inde zeelstedē/ daer de meeste neeringe van visscherie was/ seer op te comē/ wāt men alle daghe sulcke schepen timmerende was.

Die Canoniē ter Cappellen in zeelant worden eerste ghesicht.

Sinnen der seluer tijt werdt eerst oppgerecht ende ghesundeert Cappittel en Collegie ter Capellen in zuytbeuelandt van vrou Anna van Bourgoingnen/ vrouwe van Rauesteyn/ en van heer Colaert vā hiekercken/ ende andere ambachts heeren.

Int iaer. M. cccc. liij. tooch dye eertshertoge Philippus met sinē vader den keiser Maximiliaen met

van Zeelandt.

groter heyracht/ en roquesteerde dat hertochdom van Shelre. En Kaerle van Egmond hertoch van Shelre was op die tijt in die stadt vā Kernhem also benaut/ dat hi hē in handen vandē Keyser en den hertoch gaf/ en quā met hem liedē in Brabant/ als mē int breede lesen mach inde Hollantsche cronijcke. En als die eertshertoge Philips na Shelderlant tooch voeten met hē wt zeelant veel sonckers en edelen/ als die langhe heere van Cortgenen/ soncker Branc van Borstelen/ Adolph van Cats/ Xrent van Hamste/ ende meer andere.

Shelderlandt wert bidē keyser Maximiliaen en zijn soone die eertshertoge geconqueert.

Int selue iaer indē Mepe maēt quā die Princesse/ vrou Joanna des eertshertogē vā Oostenric huyf vrou ouer zee wt Spaengnen met veel schepē vā Ziericzee/ en met veel schepē vā Spaengnen met groten state in Walcherē op Kremuen/ en si wert standerta gesmet roepbargen en huen met groter triumphen vanden Admirael heer Philips b. van Bourgoingnen na Brugge gheuoert/ want die eertshertoghe haer man/ aldaer haer verbejdende was.

Dat Conincric vā Spagnē bekerf op vrou Joanna huyfrouwe vand eertshertoghe Philips vā Oostenric.

Int selue iaer sterf vrou Isabella coninginne van Spaengnen/ en die landē bestourē op vrou Joāna haer outste dochter/ wāt haer broed die prince vā spaegnē Joānes/ en haer outste suster die coninginne vā Portugalē afstūich gewordē warē. Van dese coninginne Isabella leestmen vā haer valliantscap/ hoe dat si selue in persone dat conincric vā Granatē vāde Sarenē en ongelouige turckē gewonnē heeft/ doē haer man die coninc vā Spaengnen Ferdinandus stec lach/ en heuet alle die onghelouige wt dat conincric van Granatē verdreuen alcomen int breede lesen mach in Alopsio Petro Alaris/ Petro de Suisia Vertaman- no en andere/ die welke die historien en Cronijcken van Spaengnen int langhe bescreuen hebben.

Dye Cronijcke

Wester Dordt
aen Floris loo
van Wreche
was pastoor
ter Goeree in
Zelandt.

Ter seluer tijt was meester Adriaen Floris van
Wrecht pastoor ter Goeree int landeken van West
voorne in zeelant/daer hi selue een wijl tijts resideer
de en predice/mer coirts daer na worde hi schoolmee
ster vandē ionghen Prince hertoch Kaerle/ sone van
hertoch Philips/ daer na bisschop van Dartusen in
Spaengnen/ en Cardinael/ en sterf paus ende Bis
schop van Roomen.

Ter seluer tijt sterf hertoch Ph^{il}ibert vā Sauoyē
die man van vrou Margriete van Costenryck/ des
eertshertoge suster/ en leyt int landt van Diemond
inde Stadt van Geneue begrauē. En vrou Margrie
te quam ter seluer tijt wederom tot Brussel by haer
ren broeder den eertshertoghe.

Eengrote eert
beuringhe was
in zelandt.

Binnen dē seluen iare op s. Bartholomeus nacht
te. r. vren was te Middelburch en op Arremuen ende
tot veel plaetsen in zeelant groote eertbeuringhe.

Binnen dē seluen somer quā tot Arremuen eē gro
te Cracoen wt Lauante gezept daer drie Turcken in
waren/ die alle drie kerstē gedaen werdē te Middel
burch in sinte Peeters kercke/ vande welke die kink
deren binnen Middelburch noch int leuen sijn.

Int iaer. M. cccc. v. sterf heer Anthonis die grote
h. van hertoch Philips van Bourgoungnen/ en leyt
begraven te Tornhem in Artops.

Ter seluer tijt na dat ouerlijdē van vrou Isabella
coninginne vā Spaengnen wert die eertshertoghe
van Costenryck Philippus/ coninck van Castilien/
Leons ende Granaten van zijnder hupsirouwen we
ghen van haer successie.

Die mypsen
verdozen hee
sozen in zeelant

Int selue iare was troren in Zeelant so qualckē ge
staen/ dat men nau van hondert schouen een achtē
deel en dorsticheide/ om dat die mypsen so seere selue
ghegeten hadden.

van Zeelandt

Int selue iare smorgens onō die mechtighe op den
binnendach vā half vastē verbrande bicans dmeeste
deel van thys efi casteel van Landenburch aen dpe
ode daer nu die gaelderie staet/ met veel schone came
rē/ en daer geschiede ontsprekelsche schade/ want tot
dier tijt veel antiquiteyts op dat selue casteel was/
welck al verbrande.

Enen goeten
brant op thys
van Landen
burch int iare
1571.

Int selue iare op s. Martens auont inden winter/
sterf heer Lodewijc vā Montfoort heere vandē Vere/
die getrouw hadde vrou Anna vā Borsselel weduwe
wijlē heer Philips vā Bourgoungnen/ heere vā Be
uerē/ en sijn lichaem wert ghesondē en begrauen te
Montfoort in Hollandt by sijn vooruaders.

Ter seluer tijt quamē in zeelant/ bisonō die wielin
ge en veergat inne veel diuersche schepē/ te wetē/ in
de wielinge quamē veel Spaengiaerdē/ Italiaensche
frāsche en engelsche schepē. En int veergat quamen
veel Oostersche grote schepē vandē dypster handen
die ter Slups pleghē te comen/ bisonder die schepen
vā Tubeeck en van Danstje quamē meest ter Deere/
ouermits dat die roopman vā Brugge en der Slups
begonsten te vtrecken/ en dat dese landen so veel sce
pen niet en haddē. Ter seluer tijt en toghē die ooster
sche schepē niet verder westwaert dan in zeelant/ en
daer costense haer sout datse oostwaert voerden.

Veel schepen
quamē te wis
linge inne/ als
Spaengiaerden
Franschepē/
en Engelschen

Binnen dē seluen iare den. ix. dach vā Mepe wert
dē eersten steen op Arremuen vande nyuwe kercke/
wt Cappelle opten Oostdijck gheleyt.

Die nyen here
op Arremuen/
wordt ghesan
deert ende by
gouwen

Binnen dē seluen iare dē. xx. dach van Mepe sterf
heer Floris vā Borsselel/ heere vā Cortgene/ en twas
heer Vrancke van Borsselel heere van Oostervand
bastaert sone. En coirts daer nae wert heer Vrancke
van Borsselel des voorgenoemdē heer Floris sone
ghehult ende ontfanghen voor eenen heere vā Cort

**Dye Cronliche
gene/Emellste/Welle/ende Damele.**

Heer Willem
van Croij hee
re van E. Ho
uers wert dat
honder van de
se landen.

Ter seluer tijt eer dye Eertshertoghe in Spaeng
nen voer/maecte hi ouer alle sine landen paps / ende
hy ordineerde stadhouder generael te zyn van dese
nederlanden heer Willem van Croij heere van Chie
uers en van Aerschot/welche heere de landen wel in
paps en vrede behielt ten besten dat hy mochte/wat
hi een wys ende cloeck man was.

Het oorde van
den gulde vlie
se wert te Mid
delburch ver
nyent.

Int selue iaer werde die oorden vanden heerē van
den gulden vliese vernieuwet voor den ghenen die
te Brussel niet ontfanghen en hadden / ende werde
te Middelburch inde v. die ghehouden ende ghege
uen/allinen op den dach van huyden noch sien mach
aen die wapenen inden hoor hanghende.

Sinnen den seluen iare opten tweeden kerstdach
quamen ter Deere wten naem vanden hertoch Phi
lips Coninc van Spaengnen. xi. c. lantsknechten/die
int lant van Zeelant ghelept werden / bysondere int
lant van Walcheren/dwelc al vol gelept wert / en in
Noortbeuelant / Schouwen / en Zuytbeuelant / om
metten coninc in Spaengnen te trecken. En. viij. da
ghennaer uwe iaers dach / was byten der Deere
op de wepe bi tshutters hof openbaer lich een lants
knecht duer die spieffen ghesaecht / om dat hi een ion
geschamele deerne hadde willē vercrachten / en een
hinc hadde gequetst. En dese institie liet doen graue
Wolf van Habsborch een ouerlander / dye doen een
opperste capiteyn was / en die dood werde op tlog
sters kerchhof byten der Deere begrauen.

¶ Hoe hertoch Philips van Oostenryc / coninc vā
Spaengnen ende Prince van dese nederlande vā
Wistinge wt zeelant met zyn ghesellinne vrou Jan
ne te schepe ghingen en voeren in Spaengnen.

¶ Dat. lvi. Cap.

van Zeelandt

At laer. M. cccc. en. vi. op den. x. dach van
Loumaent is dye eertshertoge Philippus
als coninc vā Spaengnen / en zyn huyfrou
we vrou Janne die Coninginne van Mid
delburch op zremuen met een roepbarste gereyft en
also met. xliij. schoonder schepē / die meest al van Zie
riczee warē / seer wel toegerust vā Wistinghe wt Zee
lant tseple ghegaen. En die coninc ghinc tsepe int
schip de Juliaen genaet / daer schipper op was Jacob
Cornelis Hubert / met alle zyn familie met groter tri
umphen en heerlicheyt / om na Spaengnen te varē.
Int ze e comende is corts daer na eenē grote storm vā
winde / sneeu en mist gecomē / also dat se in groten pe
riichel gecomē zyn / niet wetende waer dat si waren /
so dat alle die schepē bi foortfen in Enghelant comen
moeste / en arrueerde inde west cōtrepe. En alle dye
and schepē warē meest van malcanderen verstenen /
en sommige gebleuē. Als Henricus die. viij. van dien
name / coninc vā Engelandt vernam dat se inde hane
van Wepmuen in Engelandt warē / so heeft de coninc
vā Engelandt veel edelē en heeren om de Eertsherto
ge en zyn coninginne te ontfanghen gesondē. En hy
quā met zyn coninginne bidē coninck van Engelandt
en die coninc heeft se seer eerliken ontfanghē / daer si
een deel daghen blenē / van daer zynse weder int zee
comē / en gesept na Spaengnen / en met storm en on
weder inde Cronge gecomē / daer si op ghingen / en
quamē te voet tot sint Jacobs in Galicien. En de co
ninc Philips met die coninginne en alle twolc voerē
also voort in Spaengnen.

Ter seluer tyt bleuen sommighe schepen van dese
vlote ouermits vanden storm en onweder / ende dye
van Zierinczee leden die meeste schade.

In dese reple waren veel heeren ende ionckers wt

¶

Hertoch Phi
lips vā Oosten
ryc / coninc vā
Spaengnen /
toech met zyn
huyfrou tsee
pe na spaengne.

Die coninc vā
Engelant heeft
onsen prince en
zyn huyfrou
in Enghelandt
seer heerliken
ontfanghen.

Die prince her
toch Philips /
dede met zyn
huyfrou pel
grimgie tot
sint Jacobs.

Dye Cronijcke

In des Spaen-
sche reyse wa-
re veel herren
tot dese weder-
landen.

dese nederlandē/als/die heere Jan van Nassouwen
Joncker Adolph vā Sourgoingnen heere van Se-
uerē/ mijn heere dē Admirael heer Philips die h. so-
ne vanden vuden hertoch Philips/ en meer andere.
Van dese reyse vindtmen breeder bescheet inde vlat-
sche en Hollantsche cronijcken. Na dat coninck Phi-
lips vā Castilien en zijn coninginne vrou Joanna/ in
Spaengnen warē gearrueert/so is die coninck van
Aragon Ferdinandus met dē hertoch van Neppes
met schonē state van heeren en edelen hē tegens ge-
reden/en hebben hē met groter eerweerdicheyt ont-
fanghē/en zijn met groter triumphen geresst na Ca-
stilien/ende daer na zijn blijde incoemste ghedaente
Bourges in Spaengnen.

Eenen groten
wal dier gront
waerlelen ghe-
buerde ter tie-
re.

Stinnen den seluen iare op Maria Magdalenen
dach smorgēs te vier vren wast een so schoon weder/
en so stille en so leege geebet dat ter Deere repndes
die Oude strate door grontbraecele een groot stuck
muers oft veste vā. vi. oft. viij. roedē lāc viel int water

Int selue iare was trapittel vande minrebroeders
oorden te Roomen gehoudē/en corts daer nae in die
Braermaet werden van alle die Coleten en gauden-
ten die te Middelburch en Tylriczee waren minre-
broeders gemaect/als noch op dē dach van hede zijn

Stinnen dē seluē iare als die eertshertoge Philips
gerepst was na Spaengnen/ bestondē die Ghelder-
schen wederō op die Hollanders en Brabanders te
oorloghē/bouen den paps die te vorē binnen tsaers
gemaect was/en si quamē in Brabāt/hebbende hep-
melike succours vandē Franchoyfen also die Vlaem-
sche cronijc bescrijft. En si hebbē Turnhout inde kem-
pen in Brabant gepsolicert/en si hebben sommighe

Een vreselike
comete open-
baerde.

Int selue iare inde Oostmaet openbaerde inden

van Zeelandt.

noortoosten een vreselike Comete/hebbende eenen
steert als een vierighe vlamme opgaende/en haren
onderganck was meest int Westen streckende.

Int selue iare nae dat hertoch Philips int coninck-
rijc vā Castilien en Granatē. xc. gecroont was/ npet
lange daer na opten. xxvi. dach vā Braermaent is hi
haesteliken gestoruē inde stad vā Burgos in Spaē-
gnen/en zijn litchaem wert begrauē totten Carthuy-
lers buytē der stad/en hi was out. xxviij. iare. En na
dat ouerlhdē van coninc Philips voorē/so zijn alle te
heeren en edelen die wt dese landen waren / met dye
duptische en nederlantsche knechtē weder in dese lan-
den gecomen. Die grootste heerē quamē tscope/mer
dmeeste volc en die knechten quamē duer Brancrhe
ouer lant in dese nederlādē. Vā coninc Philips voorē
atten en gestē vintmen in diuersche cronijckē bescre-
uen/so wel int Latijne als in duptische. Int latijne by
Hadrianus Barlandus in Cronicis Brabatie dicit
In dese nauolghende rijmen muecht ghi dye date
des iaers vinden.

Coninck Phi-
lip vā h. poen-
gien keert te
Burgos in
Spaengnen.

Austriacus Pater, ac mater Burgundia Philippus
Rex vita sanctus condor in Hesperia.

En andere van Paulus emilius gemaect.

Laus Castellæ concepit dolorem.

Philippus van Oostenrijck een eenighe sone
Van Keiser Maximiliaen/ Ende was die tweede
Graue van Hollandt/ Zeelant/ proper van persone
van dien name/ van goeden bescheerde
Als hertoch van Sourgoingnen hi hem duechdelick leede
Herte van dese nederlanden/ noch coninck bouen dien
van Spaengnen van Castilien alle beyde
Tinen. xxviij. iaren sachmen hem ouerlien
Tot Burgos in Spaengnen daert elck mocht sien
den. xxvi. dach Septembis aldaer buyten der stad
werdt hi begrauen/ men sacht geschien
Int Carthusiers clooster God gunne hem dat

Dye Cronyche

By de lachtich moet zyn Gods opperste schat.

Int selue iaer was die auontuere vanden mee so groot/datmen .i. voor. xxx. schellingē gylt cofte/dwelc in menigen tijden daer te vorē niet gebuert en was.

Ter seluer tijt begonste die nacte vandē Schortē ter Veere in Zeelāt harē opslach te makē/en quamē daer daghelic met haer schepē met coopmans goe dinghe gheladen/die daer te voren te Middelburch ende te Brugghe plegghen te comen.

Ontrent dese tijden hadden die ouerstichtliche stede (want si mede vā die duytsche handen warē/te weten Campen/Zwolle/en Deuenter) een stercke vaert van schepen van Oost en westwaertte varen/alsoer eenige stedē oostwaert deden/ ende begonsten van Westen Oostwaert te varē/dat was wt Zeelant te loopen na Visseboene/en vā Visseboenē door de Zont na Danhyc/en also na Ape en Heuel in Vflant/en so quamen se weder in zeelandt/ende si waren vā de eerste die dese reyse eerst begonsten.

Int iaer. M.cccc.vij. wast een so saechten winter/also in langen tijt hadde geweest/alle vruchtbaer boemen bloeyden inden April. En die wijngaerden hadden groote loeten/die voghelen leyden eperen/ende broeden haer ionghen.

Hoe dat die prince hertoch Kaerle/die tweede vā dien name na die doot Philips zyns vaders voorn die. xxx. graue vā Hollāt/Zeelāt/en Vriesslāt worde en prince van dese nederlandē. Dat. lviij. Ca.

Kaerle vā Gods genadē die tweede vā dien name worde die. xxx. graue van Hollāt/zeelāt en Vriesslāt in alle stedē en pleckē van nederlandē hē aengecomē vā sinē vad en moeder/hi en was maer ses iare oudt als zyn vad coninc Philips in Spaengnen gestomē was/waerome dat

van Zeelandt.

wt beuel des keplers Maximiliaens zyn grootvader en wt gemeynen rade en consente vā alle sine heerē en statē des lantse endrachtelike ghecooren en ghenomen wort tot eenen momboor en voocht vrou Margriete eertshertoginne van Oosterrijche zyn mope/ende coninck Philips suster.

Int selue iaer heeft die kepler Maximiliaen een lāge duerende oorloge gehad mettē Venetianē/waer inne grote schertmutlinge en slagē gebuert zyn. En ter seluer tijt was die coninck Lodouicus die. xij. van dien name met de kepler teghē die Venetianen/dier gelike die paus Julius. Die kepler heeft sommighe stedē in Itallen de Venetianen afgenomē. Als Verona/Padua/Ternis/en meer andere. Dese gestē vint men int lange bescreuē in diuersche cronijcken. Ende int breede heeft daer af bescreuen Anthonius Habelicus in die historie vanden Venetianen/als men daer int breede lesen mach. Int selue iaer als voor isoptē die. dach vā Hoymaēt quā vrou Margriete als geroegē regente vā Hollāt/zeelāt/en vā al dese omliggēde landē ter nyeuwer hauene in Vlaenderē om also na Middelburch te comē in slāt vā Walcherē/en aldaer behult te wordē wt en naē vā harē neue Kaerle eertshertoge vā Oosterrijc/coninc vā Castilien de iongen prince/so quamē haer teghē veel heerē en edelē/als de admirael heer Philips b. vā Bourgoingnen/heet vā Somersdijc/en ioncker Adolph vā Bourgoingnen/heere van Seuerē/met die staten van zeelant/en meer andere met roepbargen/en andere schepen van triumphen om die Regente in Zeelandt te brenghene/so hebben se begonnen te schieten om triumphē te makene voor nyeuwer hauene/en twier is int buspoer gheslagen int Admiraelis schip/sommighe vrongen ouer boort om gesalueert te zyn/maer veel

Wort Margriete vande regente van alle dese nederlandē.

Wort Margriete die regente van dese nederlandē quā in zeelandt.

Wort quā in de admiraelis schip

Wen saechtē en loeten winter.

Keerle in vā meo zelandt.

Kaerle vā Do herijc vordt die. xxx. graue van zeelant.

Dye Cronijcke

voler wasser gelijch en verinoort binne selue schip/ en daer gebuerte grote lammer en schade. En omme- ste geluc was dat die heer al tlamē in die Roepbar- ghen waren, so datte gheen letsele en cregghen / noch nyemandt van haren geselschap.

Int laer. M. cccc. vij. den. xvi. Januarij sterf dye duchtige vrouwe/vrou Anna / b. dochter van Sourgoingnen/vrouwe vā Hauestejn (na datte veel eplā dekes en polders in zeelant had doen bedijckē/en ve- le kercken/Canoniken/godsdiensken en and werckē vā charitaten gefundeert/gesticht/en vermeerderē hadde/troburch op haer casteel. En haer hert wert trobburch indē choor begrauen / maer haer lichaem wert te Surwessel geuoert/en int minrebroeders sloo- ster begrauē/waer duer inde landē van zeelant groot rouwe bedreue wert/om datte so wijselic en vreedē- samelike geregeert hadde in haer leuē. Na die doot vāde voorū vrou Anna van Sourgoingnen/vrouwe van Hauestejn succedeerde heer Soudewijn die / b. van Sourgoingnen/en heer Philips b. van Sour- goingnen haer broeders in alle haer heerlicheidē/be- haluen int eplant vā duuelant/dwelc dat doen wert quā aen die heerē van Borsselen van Burgdamme/ daert eerst af geromē was / en het is tgeslachte van vrou Anna van Borsselē vander Deere en haer naco- melingē daert noch optē dach vā hūdē af besetē wort.

Ter seluer tijt was eē Fransche capiteyn genaemt Jan Chapperon/die welcke seer sterke opt zee lach/ en dede dē schepen van dese nederlandē groote scha- de/bifonder die vā Ziermeze. Ten lesten voer dē No- mirael heer Philips van Sourgoingnen met. v. sce- pē vā oorloge wten naē vandē prince om dit schip vā Jan chapperon int zee te soerken/maer Jan Chappe- ron ruynde die zee/en men en hoorde niet meer vā hē

*Vrou Anna de
da. van Sour-
goingne vrou
de van Hau-
stejn sterf.*

*Duelant quā
weder aen dat
hups vander
Deere.*

*Jan Capproē
een frāch heer
voover was op
zee ende dede
deel quaets.*

van Zeelandt.

Int selue laer den. xiiij. dach Octobris wast eenen grote storm witten noortwesten/datter veel dijckē in- ne braken/bifonder in Hollant int waterlāt/en daer verdroncken veel menschen opten dijck tot Schaer dā en daer bleuen sommige schepen van zierzee.

Int selue laer quamen twee schepen vand Deere tot die eplanden vā Canarien. En het waren die eer- ste schepē die wt zeelandt in Spaengnen in die eplan- den geweest hadde/en si brochten bepde haer schepē beladen met Canarie suycker.

Ter seluer tijt tooghē die schippers Antwerpen inde merct om haer suycker te vercoopen/en si presen- teerdent dē suycker bakers te geuē voor die groot- spout/en si en wilden so veel niet voor spout geuē/so dat dese schipper of selue suycker een half laer bi hem ledē behielden/en vercoften te vastelauont daer na- mer noch en condē si geen. iij. g. voor spout gecrygē

Ter seluer tijt was in fluere meester Danwels vā Middelburgh/wiens geleertheit/vanden gheleer- dē seer gheprezen wort/een seer erpeert man inder A- stronomien/medicinen/ende Theologien/dwelck hi wel heeft bechoont in eenen boeck die hi gemaect he- vet Paulina gheintituleert. En ouermits zijn grote scientie en gheleertheit wordt hi naemaels bisschop van Orbinen in Italien.

Int selue laer was die kepsere Maximiliaen hier in dese nederlandē en daer wort eenē paps gemaect tusschen die Gheldercken en dese landen te Came- rijck/die niet seer langhe en duerde.

Ter seluer tijt troude heer Frāche vā Borsselē/hee- re van Cortgene/ ioncfrou Catherina heer Jan Eg- monts dochter/maer si en cregē geen kinderē tlamē dan eenen sone die sterf torts na zijn doopsel.

Int laer. M. cccc. lx. den. xiiij. dach vā Wedemaent

*Meester Dan-
wels vā Mid-
delburgh in zee
landt was in
fluere.*

*Die heer van
Cortgenetrou-
de heer Jan vā
Egmonts doch-
ter.*

Dye Cronyckie

op Marien Magdalenē auont quamē op Arnhem
aen. xv. C. Engelsche cruyckmechten/ en tooghen in
Shelderlant/den Prince te dieste/ouermits dat dye
Shelderse onse viandē waren/ voor die Stadt van
Denlo/maer si en bedreue niet vele / vā daer zijn si dē
xx. Nouembrijs wederom gekeert/en also na Enghe
lant genarē. In desen tocht warē veel edelē wt Zee
lant/heer Floris van Egmont heere vā Plesskeyn en
van sinte Martensdyck/heer Brancryt van Gortsele/
heere van Cortgene/die heerschappen van Cats/als
ioncker Philips vā Cats/Willem van Cats/Adolph
van Cats en Vieuen van Cats/ende ioncker Heinrich
Cornelis vander Deere/met meer andere.

Sinnen dē seluen iare op sinte Cosmas en Damia
nus dach suachtswast een so grote storm wt dē noot
westen en vloeyde so hooge / alst in menich iaren te
vorē gedaen hadde/so dat sommige dychē int lant vā
Schouwen oueruloeydē/en in zuyd beuelant bracht
Inyeuwelāt by Wemelingē in/in Duuelāt ghingē
tune/Seperen/Vianen/met toosterlant/ en den om
meloop van Duuelandt/Stauenisse/Moeckerstijl/
met. x. parochien op die palen van Zeelant.

In nootbeuelant stont dwater bi na so hooge als
den dych dede/ dat veel volck haer goet vluchteden/
nochtans en condemen niet gesien datte daer na den
dych hoochden/hoe wel dattet dicwils gesept wert vā
veele diuersche personē/ datte dat lant niet verlieten
en souden dan by die leechte vanden dychē/taerom/
God betert hebben wj dit voor dat.

Te Westcappel brack mede in en was so hoogen
vloet/dat dwater te veel steden in Zeelant ouer ope
straten liep/waer duere datter veel huysen wech dre
uen. Ter Deere op die kape/ ouer die noot side vā
der haven dreuen sommige huyskens af.

Veel eylanden
en polders bra
ken in/ en sta
uenisse bleef
dijnende.

In zuyd beue
lant brack den
dych ontrent
Wemelingē
tune/det gelijc
ke Duuelandt

Het water
soo so hooge
datte te West
cappel ouer de
dychē opt kra
te liep.

van Zeelandt.

Side oude Middellburckische haven liepen som
mighe polderkens inne / maer si werden coits daer
na beuerscht. Hoe wel dat die poldere van Stauenisse
le/die poldere ouer der Deere Campens nyeuwelāt
polderken aen Wolffaerts dych/Zich wt genaemt/
ende Hontenisse nyet beuerscht en werden noch be
dicht/maer jhn/ God betert/ bliuen dijuende/en vā
de sommige zijn stellen ghemaect/daermen groote
menichte van schapen ophoudende is.

Campens men
Zeelandt ende
meer andere
bleue dijuende

Dits dincarnatie vande voornoemde hoge vloet.
Alsinen Stauenisse sach declineren tot nyet/
Danch Zeelant een so harden liet.

Ter seluer tijt begonsten die zeelandtsche schepen
seer af te gaen ende die Hollantsche schepen quamen
laerlijc meer en meer aen/als noch schijnbaer is.

Int selue iare verloren die van Ziericzee veel gr o
te schone schepen alleenlich bi storm ende onweder /
maer sommige oude schippers en stierlieden seggē
datte te luttel en weynich volck voerden/wantse veel
schade begonsten te liden/want si veel volck verlorē
tot diuersche reysen/en si en wildē met geen volc va
ren dan met haer enghen volck. Ende ouermits dat
te ter seluer tijt so veel schepen hadden/en twolck be
gonste te minderen/so en condese al die schepen nyet
vermannen.

Int iare. M. cccc. x. stonter een grote oorloghe op
tusschen den Coninc van Denemarcken Coninc Has
met den steden van Hollandt/ Zeelandt ende Vrie
landt teghen die Oostersche zee steden/als Lubeeck
ende Kostwijnck/met haren adherenten / waer af die
Raet van Lubeeck dye principaelste oorloghe voer
de/wt den name vanden dupstische Hasen/ende si de
den malcanderen groote / veele / ende onuerwinne
lijche schaden/dat welke twee iaeren lanck duerde.

Coninc Hans
vā Denemarc
kē met die hol
lantsche zee ste
den hādē oor
loghe met Lub
beeck.

Dye Cronijcke

Roichtans die vā Tubec / also die Hollantsche cronijcke
ke int breede bescrijft haddē aen die Hollantsche wa-
terstedē gescreuen / datse dat iaer met haer schepē in
Denemarchē niet en soudē comen / noch ooc door te
Zont varē / dwelc tot groot achterdeel vandē Hollan-
ders geweest hadde / die Hollanders haddē. viij. sche-
pen van oorloge toegemaect / en voerē met dese oor-
lochs scapē en haer vlote vā coopuaerders inde zont
meynende dat des coninc vā Denemarchē schepē vā
oorloge reedt geweest haddē / alshi haer liedē toefey-
de / mer si en warē niet reet. Die Tubeeische scapē vā
oorloge quamē ond die hollantsche scapē inde zont / en
hebbēse bi na al te samē genomē en te Tubeeec innege-
bracht / allinē lesen mach in die Hollantsche cronijcke.

Binnen den seluē iare inden Meye / dede vrou Anna
na van Borselen dē polder van toosterlant in duue-
lant weder beuerlichen en bedijcken / die iaer te vo-
ren inne gheuloeyt was.

Ter seluer tijt verloren die vā Zierizee diuerliche
schoone schepen die haer van die Tubeeische schepen
van oorloghen opter zee ghenomen werden.

Binnen den seluē tijde ontrent sint Jansmisse was
ter Deere ouer die noortside bi nachte eenen ontlich-
teliken brandt / so datter meer dan. xx. huysen behal-
uen die keeten af branden.

Int selue iare quamē ter Deere so veel schepē van
oosten dattet wonder om scrhuē is / so datter dicwils
smorgēs niet een schip voor der Deere en was / als dē
wint oost was lagender flauonts dicwils vijftich oft
elestich schepē / al oosterlingen oft ouerlichtse scapē.

Int iaer. M. cccc. xi. opten. xiiij. Decembris wast
so groten tēpeest van winde wten westnoortwesten /
en het vloepde so hoge / dat de vijf ambachtē in Vlaen-
derē oueruloepde tot Ghendt toe. En in zeelandt so
oueruloepde sint Annen landt die Sommel / die seer

Die Tubeeische
schepen vā oor-
loge deden den
Hollanders
grote schade.

Die van Zieric-
zee en die Hol-
landers verlo-
zen veel sche-
pen / die de oo-
sterlingen namē

van Zeelandt.

langhe daer na bleef driuende tot het iaer. M. cccc.
xxi. allinē int veruolch noch lesen sal.

Ingelijcx oueruloepde Burch in Schouwen met
eenē polder en prochie kercke / kloets hinderē genaēt
die sichtenoyt bedijct en is geweest. Die koren pol-
der en sommige polders ontrent Brouwershauen /
met tlandeken vander Soeree / en sommige dorpen
in zuytbeuelant en int lant vander Tholen.

Ter seluer tijt troude ioncker Jan vā Bergē hee-
re van Daleyn in walsch Brabant heer Jan vā Ber-
gens outste sone ioncfrou Charlotte heer Philips vā
Bourgoingnen heere vā Beuerens dochter / waer
mede hi ten huwelicke gecreech dē Agger in zuytbe-
uelant / maer dese Charlotte sterf coits daer na sonder
die achter te latē. Ter seluer tijt troude heer Adolph

van Bourgoingnen / heer van Beuerē / Cornhem
Beuerle / Brouwershauene / Blissinge. xc. tot zyn ge-
sellinne ioncfrou Anna van Berghen / heer Jan van
Bergēs dochter / daer hi aen gewan drie sonē en drie
dochters. Die outste sone was ghenaēt Philippus /
die middelste sone was genaemt Maximilianus / die
ionckste was Henricus genaēt. Van dese drie sonē isser
noch een int leuē / genaemt Maximiliaen van Bour-
goingnen / nu heere van Beuerē / vander Deere. xc.

Wien God spare in ghelucke en salicheyt / tot wiens
prijs / lof / en eere dese corte Cronijcke gescreuē is. En
die dochters zyn noch alle drie int leuene / als ghi int
veruolch der cronijcken noch wel hooren sult.

Binnen den seluē iare wast eenē so grooten vort /
die drie daghē voor sinte Martensmisse began / ende
ouerde. xiiij. weken lanc. Men ghinck van Aremuen
tot Borselen toe in zuytbeuelant ouer dijs een maent
lanc / men quam met wagens vol goets gheleden vā
Gantwerpen totter Soes in zuytbeuelant / men reet

Aerel deppens
oueruloepde in
zeelandt.

Heer Adolph
van Bourgoin-
gnen heere vā
Beueren trou-
de ioncfrou An-
na vā Bergen

Men reede toe
zeelat met vort
ghens tot Ant-
werpē op dat
46.

Dye Cronyckie

van nyderlandē ouer den Rigger in Siabam/ en quā
also voort met wagens en peerdē ouer ijs in zeelant.

Int iaer. M. cccc. xij. gingen alle die Shelderſche
ſtedē wed ouer vandē huyſe vā Bourgoingnē aendē
hertoge van Shelre. Ter ſeluer tijt hadde die Shel
derſche veel oorloghe met die Hollanders int ouer
ſicht en ontrent Drielaat/ en die hertoch van Baſſen
lach met heyr cracht in Weſturiclant/ alſinen int lan
ghe leſen mach inde Hollantiſche Cronyckie.

Int ſelue iaer hadde die ſtadt van Hamburch oor
loge op zee tegens die water ſtedē van Hollandt/ en
deden malkanderē grote ſchade/ met cleyn ſepulſche
pen en cogghelſchepen/ ſo dat dye viſſchers dat iaer
met ſauerconduicten moeſten varē/ ten leſten werdet
ghedadinct.

Ter ſeluer tijt troude ionck rou Elizabeth van Cu
lenborch vrouwe van Borſſelen in mytbeuelat heet
Anthonis van Talapn/ heere van Montengijs/ ende
hy werdet doen graue van Hoochſtraten.

Sinnen dē ſeluen iare in Slaechmaent op den. xij.
dach waſt eenē onuerborgē tempeest vā windē wt
den weſt noortweſten/ ſoo datter te dier tijt veel ſche
pen bleuen opt zee/ en veel volck/ onder welke warē
veel ſchepē van zier zee. In deſen ſelue ſtrom wandē
omme dē Diertiſche thore aen clant vā Wolkaer ſloje
die int water gheſtaen hadde meer dan hondert en
de tſelſich iaren.

Sinnen den ſeluen iare verbranden die Shelder
ſchen. xij. grote ſchepen voor Amſterdam/ ende het
was op ſint Thomas dach. Cortſ daer na inde kerſt
daghen/ worde heer Jan van Waſſenare vande Sel
derſchen by Wrecht in een clooſter ghenangen.

Ter ſeluer tijt ſterfte Coppenhauē in Denemarck
ken coninck Hans van Denemarcken/ Tweeden/ en

van Zeelandt.

Doorweghen/ Gorſchen en Wenden/ en na hem ſuc
cedeerde ſinē ſone Chriſtlermus die tweede van dien
name.

Int ſelue iaer waſt een ſo grote vorſt/ dat men. xij.
daghē lanc in ſommighe plaetſen ouer tſoute water
ghinc/ en deſe vorſt duerde ontrent neghen weken.

Ontrent deſen tijt begonſten die van Antwerpen
en van Dordrecht en ſommige wt zeelant met grote
luen en bopaerts ouer zee te varen.

Int iaer. M. cccc. xij. ſterf coninc Henrick vā En
gelant/ die. vij. van dien name/ de welke in ſinē tijden
veel wonders bedreuen hadde/ alſinen inde Enghel
ſche cronyckie int langhe leſen mach.

Ter ſeluer tijt quā een cleyn ſcheepkē ſinne ter We
te in Walcheren ghenaeamt die halue karre/ en waſ
wt Enghelant/ Ende die capiteyn ghinc logeren int
ſtede vander ſtadt/ in een herberghe daer inghelſche
roopliden logeerden/ en men meyndē datter al coop
lieden gheweest hadden/ ſo iſt int leſte wtghebrocht
gheweest van eenen bootſman van dit ſelfde ſcheep
ken/ dattet een zeeroouer waſ/ en ſi worden alle ghe
uanghen die op dit ſcheepken waren/ ende alle dye
ſchult hadden werden onthooft metten capiteyn en
de werden op raden gheſet. Deſe capiteyn hadde ee
nen gouden halbandt/ ende in dit ſelue ſcheepken
werdt noch veel gherooft goets gheuonden dat veel
ſchats weert waſ.

Sinnen den ſeluen iare waſ een grote commotie/
ende oploop binnen der ſtadt van Cuelen/ ſo dat dye
ghemeynte teghens die heeren opſtont. Hier af mo
ghet ghi breeder beſcheet vinden in die Cueliſche cro
nyckie. In dit naervolghende veerſien vindet ghi de
date des iaers/ alſt ſelue ghebuerde.

Ecce cadunt gladio ſupremi Coloniensēs.

Die Hambur
gers hadde oer
loghe teghens
die Holländers
opt. 36.

Coninc Hans
vā Denemarc
ken kerſt.

Eenen groten
vorſt was in de
le landen.

Een zeeroo
uers ſchip quā
ter zee ſinne
gellie een coop
uader.

Een grote co
motie en oplo
pe was binne
Cuelen.

Dye Cronycke

In selue iaer dē vierden dach in Hopmaent/ was een grote schermutsinge op Xremuen ond die boots gesellen vande Engelsche en Franschopsen/ wanter op die tijt veel schepē van beyde partijen lagē. Coits daer na rees een grote oorloghe op tusschē die Franschopsen en Engellschen/ want coninc Henrich vā Enghelant die. viij. van dien name quā selue in persone ouer wt Enghelant/ en wan die stad van Terwane En met hulpe vandē keysere Maximiliaen belepde hi die stad van Doornick/ die hi bedwanck. En coninc Henric van Engelant die. viij. van dien name voorē dede daer binnen een groot casteel makē/ alsmē noch op dē dach van hūdē sien mach. In dit belech vā Doornick was heer Frac vā Sorselen/ heere van Cortge- ne wt Zeelant/ de welke veel valiantchap dede.

In dit selue iaer lagēter Deere veel schotsche schepē/ en daer quamen ter seluer tijt ter Vere sommige schynckarts en and schepen met rapeseplē van Hamboorch. En om dat dye Hamburgerz wt voorgaende iaer vā. xij. hebbende oorloghe met die Hollanders/ een Schots schip ghenomen haddē/ so voerē sommige Schotsche schepē na Schotlant vandē Deere. En si laghen buyten tothdom vandē Deere een Hamburger schip ligghē/ dwelcke si namen met hē lieden/ en voerdēt mede in Schotlant in recompense van haer verloren goedinghe/ dwelc si lieden int iaer voorledē verloren hadden by die Hamburgerz.

Binnen den seluē iare sterf die paus Julius die. ij. vā dien name. En coits daer na wort weder in zyn ste de gecorē Leo de medices/ de thienste van dien name geboren van Florensen/ en was die. cc. en. xxvi. paus/ hi reideerde acht iaer.

In selue iaer op sinte Pontiaens auont wort dye crake dat grote schip van brest wt Brancryc genomē.

van Zeelandt

en gewonnen van die Engellsche/ met ses grote meers- schepē/ die lange in zeelant voor Xremuen ghelegen haddē/ op die zee/ En die Crake vocht seer lange met dat grote schip wt Engelant genaēt die regente/ ten leste doen die Franschopsen lagē dat dese twee schepē nen een warē/ en dat zijt verlorē haddē/ stakē si twee van binnē die Crake/ so dat se beyde verbranden.

Ter seluer tijt als die voorē coninc van Engelant ouer gecomē was in Vlaenderen/ so is Jacobus de coninc van Schotlant/ de vierde vā dien name met groter heyracht van volcke in Enghelāt ghetogen/ in meyninge clant in te nemē/ daer die coninghine Catharina/ Coninc Ferdinandus vā Spaengnen ionc- ste dochter/ huyfrouwe van coninc Henric van En- gelant quā den coninc vā Schotlant tegēs ten stryde en te velde/ daer eenen groten slach gebuerde/ so dat die coninc vā Schotlant met veel volcx vslagen wert.

In iaer. M. cccc. xiiij. dē. vij. dach vā Meerte wer den inder locht twee reghenbogen ghesten/ staende rugghe teghens rugghe.

In selue iaer wert dē paps ghemaect tusschen coninc Ludouicus die. xij. vā dien name coninc vā Bracryc en Henricus die. viij. vā dien name/ coninc vā Enghelant/ dye welke coninck van Enghelant gaf den coninc van Brancryc zyn suster Marie genaemt/ die hi troude tot zyn gesellinne/ maer coits daer na is die voorē coninc van Brancryc gestoruen/ so dat hi geen vte by dese vrouwe achtergelaten en heeft.

Binnen dē seluen iare den. x. dach vā Meerte was den groten val op Xremuen aendē oostdijc op den. ij. wjdach inde vastē onder die misse smorgens te. x. vte en twas eenen sterckē zuytoosten wint/ en seer leege geebet op twestende van Xremuen dat den dijc achter af viel/ en stortede. vi. oft. vij. hupsen achter omme

Die grote crake van Brancryc wt Brancryc dat groot seip bocht teghens dat grote schip wt Enghelāt die regente genaemt.

Die coninc vā Schotlant wert int velt met vele volcx beslagen vande coninghine vā Enghelant.

De hupsen velen int watere op Xremuen.

Die coninc vā Enghelant belepde met hulpen vanden k. Ma. die stad van Doornick.

Leo de Medices wort paus van Roomen die. x. van dien name.

Dye Cronycke

tot bicāster haluer strate toe vā grōt braeckel / alme
aēde rhylen hoofde sien mach ontrēt dat oude tollhys

In selue iaer inden Mepe quā ter Deere een ver
uaerlic groot schip genaēt den Engel / dat dies ghe
lycke vā groothēyt daer te voren noyt in zeelant ghe
weest en hadde / en het quā wt den naem van coninck
Christiernus vā Denemarckē / die .ij. van dien name
coninc van Noorweghē / Tweeden / Sotten en Wen
den / die welke coninc dit voorn schip wel hadde late
voorsien vā volck / artillerie / en al dat ter oorloghen
diende. En daer was op dit schip eenē Capiteyn ghe
naemt Seuerijn vā Noerenbun / en onder hē warē .v.
c. mannē / en quamē onsen prince tedienste. En die co
ninc vā Denemarckē voorscreuē gaf dit schip met al
datter aen en in was onsen Prince tot eē gratuitent.

Binnen dē seluen iare op dē .xij. dach van Naech
maēt wert binnē der stad vā Leven in Hollandt een
kint geboorē sonder hooft met ooghē en mont in dye
borst / die armen en handē aen ijn lide geuekticht / en
twas benedē rōt sonde beenē of voerē en sterf ter stot.

Ter seluer tijt hadde heer Joos vā Cruninge heer
re van Heenuliet burchgraue vā zeelant tot ijn ghe
sellinne getrouw ioncfrou Magdalena heer Philips
van Seuerēs dochter / daer hi een dochter aen wan
genaemt Anna van Cruningen / maer die moeder en
dochter en leefden bepde niet langhe daer na.

In selue iaer werdē wten name vā onsen prince
veel diuersche huen en sevescepē wt zeelāt indē Drie
le toeghemact / daer op vice admirael was capiteyn
Bernōte / en si werdē met veel geschut en oorloghs
volck / met veel Dene / en Seuerijn vā Noerenbun in
Duelāt gesondē om onse princēs vā dē te bedwin
gē / waer in die zeelantsche schepē vaillantcap bedre
ken bisonder sommighe schippers van Ziericzee / als

En kint sonde
hoofte was te
Leven geboorē

Heer Joos vā
Cruninghe
troude heer
Philips van
Sourgoingne
heer van Seue
rens dochter.

van Zeelandt

Huge borstlap / Arent borstlap ende meer ander ver
maerde schippers.

In iaer .M.cccc.xv.dē.xvi. dach vā Mepe / werdt
die sōge prince hertoch Klaerle vā Gostenric coninc
Philips sone wt Vlaenderē gehaelt vā dē Mepe
hauē met veel diuersche roepbargē en meer andere
schepē vā triumphē vā dē Admirael vā der zee heer
Philips b. vā Sourgoingnen / heere vā Somersdijc
en vā Zobburch / en vā heer Adolph vā Sourgoing
nen heere vā Seuerē metten statē / en metten schut
ters van sommighe stedē van Zeelant / die hē te ghe
moet ijn gegaen / en hebben hē te Middelburch ghe
brocht met groter eerē en met processie / daer groote
Genuachte bedreue wert vā batemēt spelē / en is also
opter stadthys gecomē / daer hi vorē gehult werdt /
als eē rechte lantsheere en graue vā zeelāt. En de sta
tē en regentē der stad vā Somerswale en der Goes
warē op die tijt met haer schutterten en met die prin
cipaelste vā den stedē voorn binnē der stad van Mid
delburch / ontfangende en sweerende dē prince in aldē
formē en maniere hou en getrou te wesene / recht oft
de Prince in haer stedē gehult gheweest ware / Men
trodde met groter blyschappē gelt vā dē stadthuis
Binnē eenē dach oft twee daer na tooch dye Prince
Zobburch bidē admirael daer hieerlikē ontfangen
werdt / daer na te Westhous / en so voort opt hys vā
Santenburch / wt h. Adolph vā Sourg. h. vā Seuerē
aldaer hi eenē dach was / van daer tooch hi weder na
middelburch inde abdie. Een wepmich dagē daer na
so hi met roepbargen en andē schepē daer hi mete ge
haelt was / getogē na Ziericzee / daer hi eerlikē gehult
wert / en so voort na Hollāt / daer hi ooc in alle stedē
ghhult wert voor eenen graue vā Hollandt / en dye
Admirael heer Philips bastaert vā Sourgoingnen

Die prince de
graue van zee
laar werdt te
npeuwerhand
schaelt.

Die prince ha
relas soer te
Middelburch
ghhult.

Die Prince
tooch na zieric
zee.

Dye Cronijckie

en heer Adolph van Bourgougnen heere van Be-
ueren rompoeerden den prince tot in Holland.

Sinnen dē seluen iare inde Hoymaet/op den vier-
den dach/quamē ter Veere acht schoon grote schepē
die de coninc van Denemarchē Christiern die tweete
van dien name coninc van Denemarchē/Noorwegē
Zweedē/Sotten en Wendē/die hi daer stierde met
veel edelē/metten bisschop van Bronten wt Noorwe-
ghē/om te halen die suster van onsen S. Prince her-
toch Kaele ioncfrou Plabella ghenamt/die den co-
ninck toegheseyt was tot zyn ghesellinne.

Int selue iare sterf coninc Lodewijc die. xij. vā dien
name coninc van Brancrjck den eerste dach van Lou-
maent/en leyt sinte Denijs begrauen bi vrou Anna
van Bretaignen. Van dese coninc acten heeft Jo-
annes Socrates en meer andere int lange bescreuē.

Ter seluer tijt was in fluere heer Jan vā Cappelle
Prelaet van Middellburch/die dabdie seer dede ver-
beteren met grote reparatien en timmeragien/hit
de maken dē neuwen pant/en meer andere schone
hupsingen en fabriicken/allmen noch heden soaech-
sienmach.

Int selue iare dē. xvi. van Hoymaet op sint Annet
dach voerde heer Philips/ b. van Bourgougnen ad-
mirael ioncfrou Plabella van Oostenrjck vā dē Ve-
re wt zeelant na Denemarchē/om te trouwen den co-
ninck van Denemarchē Christiernus voorū/met gro-
ten staet en heerlicheyt/daer vele edelen/heeren/en
vrouwen mede warē/als die edele vrouwe van Chi-
map/die heere van Paetes/die heere van Cortgene/
die heere vā Castel/en meer andere/en si voeren met
die schone schepē die van Ziericzee warē. En dye su-
ster van ons Prince ioncfrou Plabella/die bruyt van
Coninc Christiernus voorū ghinck te schepē met den

Die bisschop
van Bronten
quam wt De-
nemarchē/ter
Veere int wal-
cheren.

Heer pater
Cappelle

Ioncfrou Pla-
bella bruyt vā
coninc Chri-
stiernus ghinc
te schepē om in
Denemarchē
te varen.

van Zeelandt.

Admirael indē Juliaen vā Ziericzee/daer schipper op
was Jan Cornelis Hubert/met die andere. viij. sche-
pen die de Coninc Christiernus hier in dese landē ge-
londen hadde. En si zyn met groter eeren en trium-
phen ouer zee te Coppenhauen in Denemarchē ghe-
comen/daer die bruyloft ghehoudē wort vanden Co-
ninc en coninghinne voorū. Die bruyloft en feeste al
met genoechtē en eerlicheyt volbracht wesende/is de
Admirael wederom met zyn schepē na der Veere ge-
lept/na dat hi alle dinc seer triumphelic beschict had-
de/en dorlof aendē Coninc en Coninginne genomen
hadde. Dese Coninc Christiernus ghewan bi zyn Co-
ninginne vrou Plabella voorū die sonē/die eerste Jo-
hannes/die. ij. Philippus/die derde Maximilianus
ghenaemt/ende twee dochters/deene Dorothea/en
andere Christina ghenamt.

Int iare. M. cccc. xvi. den. xxiij. dach in Zille sterf
Coninc Ferdinandus vā Aragon/Leons/en Granada-
ten en vā beyde Cecilien/vrou Janne coninc Philips
wijfs vad/en die landē quamen op Kaele eertsherto-
ge van Oostenrjck/zyn neue/coninck Philips sone/
als gerechte successieur. Van dese coninc gesten vint
men in die Spaensche cronijckē int lange bescreuen
in Alopsio Desputio Fernando/ende meer andere.

Int selue iare wert Franciscus van Dalops de eer-
ste van dien name/coninc van Brancrjck/en troude
tot zyn gesellinne/coninc Ludouicus die. xij. van dien
name coninc vā Brancrjck dochter Glaude genaet/
en hadde bi haer gewonnen vier sonen en een dochter
Hier af muecht ghi breeder bescheet soecken in Fran-
cisco Bonato/dye seer supuerlike int latine daer van
bescreuen heeft.

Int selue iare resigneerde en gaf ouer hertoch Jo-
his van Sassen en Neepfen/in handē van onsen prin-

Die bruyloft vā
den Coninc en
coninghinne
werd in Dene-
marchē te Cop-
penhauen ghe-
houden.

Coninc Ferdin-
andus vā
Spaengnen
sterft.

Franciscus vā
Dalops deere-
ste vā dien na-
me werd Con-
inc vā Branc-
rjck.

Dye Cronijcke

te Kaerle dat lant van Gosturiedat om een somme vā penningen/ en wert daer gehult ende ontfangen voor eenen erfheere.

Binnen dē seluen iare na dat Fredericus de derde van dien name bisschop vā Wtrecht seer out/ en in sine leden seer onmachtich ghewordē was/ heeft hy bi dispensatie des stoels vā Romen zyn bisdom geresig neert heer Philips b. van Sourgoingnen/ bisschop Davids broed/ en hi nā zyn woonstede te Liere in brabant/ daer hi niet langhe en was hi en sterf.

Int selue iare quā h. Philips b. van Sourgoingnen met grote state en heerlicheyt/ met veel heeren en edelen/ als heer Adolff van Bourg. heere vā Beueren/ die heere vā Paeles/ die heere vā Brigdāme/ en meer andere binnē Wtrecht/ daer hi eerliken ontfanghē wert/ om te wesen die. Iviij. bisschop van Wtrecht. Van deser blijder incoest des bisschops Philipp pi voornoemt/ heeft seer net int latijne bescreuen Gerardus Nouiomagus.

Binnē dē seluē iare wert h. Adolph vā Sourgoingnen heere vā Beuerē/ vā Blissinge en Souwerhauene. xi. gheordoneert en ghemaect een heere en ridder vander oorden vanden gulden vliete/ ende Romrael ende capiteyn generael vander zee.

Int selue iare opten. ij. kerstdach wast so grote tepeest vā winde wten westnoortwesten / dat veel polders in zeelant oueruloepdē/ bisonder inde wateringe vā beoosterfchelt. Dier gelike oueruloepder met in Walcherē tusschē Nremuen en die Middelburische hauē bide olie muelē/ dwelcmen qualie conde stoppē. En alle die eplandē vā zeelant ledē grote schade aen haer dijcken/ en daer bleuen veel schepen ter zee.

Int iare. M. cccc. xvij. op die octaue van onse vrouwen vistracte/ quamen die Gosturiefen ouer diemen

Heer Philips b. van Sourgoingnen heere vā Somersdijse soer. bisschop van Wtrecht.

Eenen groten roym en een peeste.

van Zeelandt.

Selbersche noēde/ en wormē met geweld de stadt vā Alperē/ en sloegēt al doot man/ wif en kinderē/ beyde geestelick en wserlick/ maer daer bleuen vijfhondert Ghelderschen verlegghen / alsomen int langhe lesen mach in dye Hollantsche cronijcke.

Binnē dē voorn iare dē. xxvi. dach vā Hopmaent/ quā die prince hertoch Kaerle tot Middelburgh daer veel diuersche schepē vā Ziericzee/ wt Spaengnē en and diuersche landē al ghereet warē/ om dē prince in Spaengnen te voerē/ om dat hi aldaer trijcke ontfangen soude/ dwelc hē aen bestouē was bitter doot van coninc Fernandus vā Spaengnen zyn grootuader/ maer die wint en wilde niet wapen/ so dat die Prince in de drie maenden lanch bleef ligghende te Middelburgh/ verbejdende na den wint.

Int selue iare dē. xij. dach van Staermaēt began verft eenē noortoostē wint te wapen en sander taechs ginc h. Adolff vā Bourg. heere vā Beuerē als admirael aldeerst tscpe/ in zyn epgē scip seer wel toegerust vā al dē eē scip ter zee toebehoort/ daer na volchde de prince met alle zyn edelē en familie. Die Prince ginc tscpe in eē nyen schip dē Juliaen genaēt/ daer schipper op was Jā Cornelis hubert/ alle sake en gereetschap als daer toebehoorde gesciept zijnde/ zyn si met enē schonē hoop scpe tot tgetal vā. l. en meer met noch. vi. schoō scpe die int geselschap vande Admirael warē h. Adolff vā Sourgoingnē/ h. vā Beuerē. xi. van Blissinge afleplende/ zyn si voor dē wint int zee gecomē/ om and int zee wesende/ is twier gecomē in eē schoō schip vā ziericzee/ waer op schipper was eē genaemt Sleuman/ dwelc schip geladē was met veel schone peerdē/ daer veel palfeniers en ander volck in waren/ ende twier hier in gecomen zijnde/ verbrandet seer subytelic met al datter in was/ want niet geblijchē en conde/

Onopprince heere toch Kaerle vā Gosturiedat/ trac eerstmael na Spaengnē

Die prince heere toch Kaerle boert met den Juliaen vā ziericzee eerstmael in Spaengnen.

En schip van ziericzee onder die vloet quā twier in dat vā ziericzee met peerden.

516

Dye Cronfliche

Maer ons prince met alle sine schepē hadde sulcken geluckigē wint/dat hi binnē acht dagen wt Zeelant ouer zee in Spaengnen seylde/daer comendewort hi eerlikē ontfangē en gehult als recht erf coninck van Spaengnen in diuersche landē als gewoonlic was/ Die Prince na dat hi te Valiodelijt in Spaengnen gecomen was/so is hē teghens gecomē Domfernande zyn broed/die Conestable van Castilien/die hertoge Dalbe/en ander grote heeren/die welke hem eerliken ontfinghen/en ouer al met hem reysden.

Die prince weert in spaengnen seer heerlijken ontfanghen.

Den admirael die heere van Weeren/qua met triumphē ter Heere inne wt Spaengne

Alle dinghē volbracht wesende soot behoorde/heer uet heer Adolph van Bourgoingnen heere van Weeren Admirael vand zee oorlof aendē coninc ghemēmen/en is met zyn schepē wederom met eenē bequamen wint met groter eeren en triumphen den. xxij. dach van slaechmaent ter Deere in zeelant gecomen.

Die coninc vā Denemarchē/ wan dat Conincricke van Sweeden

Int selue iaer conquesteerde coninc Christiernus/die.ij. van dien name coninc van Denemarchen ende Noorweghē dat conincricke vā Zweeden door behulp vanden bisschop van Upsalen/Sostonius genaemt als men int breede bescreuen vindt in die historie van dē Sotten en Wenden/bescreuen by Joannes Magnus Episcopus Upsalensis.

Eenen groten en lange voyt.

Sinnen den seluen iare begonstet te vriesen vier daghē na sinte Mertensmisse/en duerde drie weken na sinte Pauwels dach in Louwe/so dat men die wint ter liep ouer twee van Zuytuliet tusschē Wolfaerts dyck en Cortgenen. Men ghinc ooc ter seluer tijt ouer Souwe veer van ziericzee in Dyuuelant ouer ijs/en ouer twee tusschen der Soes en Wolfaerts dyck/dwelc niet langhe en duerde. Men vant bi warachtige scriften in Noortbeuelant dat men binnen. I. iare te voren noyt ouer dese veeren gheloopen en hadde.

Int iaer. M.cccc. xvij. op S. Mathijs dach in dye

van Zeelandt.

Alle wert ons S. Prince Carolus van Oostenrijck heere van dese nederlandē gecroont coninc vā Spaēmen inde stad vā Valiodelijt in sinte Pauwels herc te met groter heerlicheyt en triumphē. Als men int langhe lesen mach inde groote Vlaemsche cronfliche Int selue iaer indē Mepe dē. xvij. dach op den der dē trupsoach quā Domfernandus ons Princēs broe der eerst wt Spaengnen met. vi. schoonder schepen/ in dese nederlandē/en quā te Vlissinge in zeelant aen en so voort reysde hi tot Middelburch/ daer hy vande Admirael heer Adolf van Bourgoingnen/ heere van Seuerē/die heere officierē en schutters vā Middelburch en Alremuen seer triumphelikē ingehaelt/en ontfangen wert. En binnen twee daghē daer nae is hi na Brussel in Brabant bi zyn mope vrou Mar griete regente van dese landen getogen/ daer hi eerliken ontfanghen ende onderhouden was.

Domfernan dus onsprinc broeder quam wt Spaengne in zeelant.

Int selue iaer wert eenē paps en concordie gemaket tusschē den bisschop van Ludick Cuerhard de la Marche/en zyn broeder heer Robert de la Marche en tusschen Brabant en dese landen/waer al groote blylschap was in Brabant.

Grote Galey en passeer den vooz by Vlissinge na Dutscherpen.

Sinnen den selue iare den. xxij. dach vā Hopmaet passeerden voor by Vlissinge twee schone grote Galeyen/die met costelike ware wt Italien gecomē waren/en noch wel. xxx. grote schepen met meer schē/ de welke grote roopmanschap brochten/en si roge den hont op na Dantwerpen/ om haer goet daer te vercoopen/ende wederom ander te laden.

Martinus Luther en veel dier gelike menschen en betterers hebbē ontrent dese tijt haer leeringe begonnen te zaepen/en te scriuen/die in dese landen ghesonden werden. Tegens dē welchen veel geleerde doctoren mondelinge gedisputeert hebbē/ als sommighe

Martinus Luther begonste eerst te scriuen

Dye Cronijcke

legatē en commissarissen vande Paus Leo die. x. doot
toot Echius/ Heronimus Empler en meer andere.
Dergelijc zind veel doctoren inder godtheit/ dye te
gēs Martinus Luthers leerlinge ghescrenē hebben/
wiens boeckē noch int licht zyn/ als D. Joannes Hof
fensis/episcopus. D. Rodocus Clythoueus/ D. Joan
nes Echius. Jacobus Faber Stapulensis/ Joannes
Coehleusende meer ander/ die te lanck waren om te
verhalen.

Int selue iaer inden April voorledē doen voer Die
rick paes met eenen schip/ dmeeste dat opt tot Ant
werpen geweest hadde/ en hadde daer gemaect ghe
weest/ en meynde na Jerusalē te reysen/ en doen si op
theplich lant quamē/ werden si al geuangē/ want die
Turcken meynde/ en wilden seggē dat si al bespiers
warē/ maer si ger aecten ten leste wt/ met groter cost
en si dedē volcomelic haer pelgrimage / en quamen
vā daer na Roomen/ en so voorts ouer lant na hups/
maer tship ende die Capiteyn quam tsaers daer na
tot Antwerpen met behonden reyse.

Int selue iaer in September began een generael
pestilencie oft sterfte in zeelant/ bisonder inde steden/
daer dmeeste volc was. En tziericzee stouen op dese
tijt meer dan drie. M. personē. Te Middelburgh sterft
mede veel volc. En te Vlissinge stouē diuersche pa
stours en and priesters/ die de heplighe sacramenten
der kerckē ten volcke administreerdē. Men coste ooc
qualic volc gecrijgen die dē siecken behulpelic warē/
oft den doodē begroeuē. Ter Deere en tot Aremuen
sterf meer volc op een corte tijt dan te voren in win
rich iaren ghedaen hadde.

Na dat die duechtlamige vrouwe/ vrou Anna van
Borssele/ weduwe wylē heer Philips vā Bourgoi
nen/ heere vā Seuerē/ mer namaels weduwe wylē

van Zeelande.

heer Lodewijc vā Montfort. xij. iaer lāt geweest had
de/ en die stad vā Deere met harē raet wijlelic en
wel geregeert hadde/ die stad seer geaugmenteert/
en vā volcke/ meeringe/ timmeraiige vā vestē/ muerē/
poortē en torens vbetert had. En vā Dōburch comē
de daer si voor die pestilencie genucht was/ is si niet
lange siet wesende vā deser ellendiger werelt gesche
den dē. vij. dach vā December op haer hups buyten
der Deere staende/ aent Clarissen clooster/ en werd
tinnē der seluer weke daer nae met een eerlike en be
lamelike wtuaert begrauē/ opt casteel van Sanden
burgh/ inder Cappellen bi haer voorouders/ en met
haer is die leste drie van Borssele vā Deere gestor
uen/ en te niete gegaen/ die te vorē int lant van Wal
therē meer dan bide. ccc. iarē in fluere geweest hadde
vander duecht en lof deser edelre vrouwen Anna vā
Borssele heeft seer supuerlic int latyne bescreuē die
hooghgeleerde D. Erasmus Roterdamus int trac
taeten dat hi gemaect heeft van dese drie Annen.

Int iaer. M. cccc. xij. op dē. xxiij. stendach van Lou
maent op sint Anthonis dach/ moordt heer Adolf van
Bourgoingnen heere van Seueren/ vander Deere
Vlissinge/ Brouwershauene. x. vrou Anna vā Bors
sele voornoemt/ eenige sone gehult ter Deere voor
stadchups als een recht erfheere van vaders ende
moeders weggen/ ende daer was groote triumphhe
bedreuen/ men stropde ghele vander stadchups/ en
de men bedreef groote blyschappe ende solht binnen
der stad. En nyet langhe daer nae wordt hi eerlick
ontfangē en ghehuldt in alle steden/ doopen ende ep
landē/ die hē van zyn vrou moeder Anna van Borsse
len aenbestouen waren/ als Dupuelant/ Westrap
pel/ Domburch/ tlant vanden Aggere. x.

Int selue iaer was troen/ Gode si lof seer goeden.

Dij

En schoon
aen schip van
Antwerpen
voer int heye
lich lant.

En grote en
generale pesti
lencie was in
zeelant.

En vanden
agere. x.

Vrou Anna
van Borssele
storf en leye vā
grauen in dy e
cappelle van
Sandenburgh.

Heer Adolf vā
Bourgoingne
wert ter Deere
gehult en ons
sagen als ghe
recht heere.

Dye Cronijcke

roop/want men cochte den rogge in zeelant die veer
tel om. xvij. g. vlaems/en de sarwe om. xxij. groote
die veertel.

In selue iaer den. xxij. dach van Loumaent na dat
Kepser Maximilianus chepserrijc met groter moey
ten en borloge. xxvij. iaer beschermt had/en te lande
van Brabant/Vlaenderē/Hollāt/zeelāt en Westelāt
in vreden na zjn beste vermogē gestelt/en tot zjn ou
berdō van. lviij. iare gecomen was/is hina lange tye
ten te Weenen in Oostenrijc gestoruen/en ter nyet
wer stadt in Oostenrijc met groten staet bi zjn voot
ouders begrauen. Van die acten en geste des edelen
kepsers Maximiliaens vindt men int lange alleene
bescreuen int nederlantsche. Sommige geleerde als
Opkammerus en andere seggen/dat dese kepsers Ma
ximilianus selue zjn res gestas int lathne bescreuen
heeft/maer ten is noyt te voorschine gecomen. Maer
hoe en in wat maniere seer goduruchtelic en luydta
melick dese Prince zjn leue geepndt heeft wert inde
Vlaemische cronijcke int lange bescreuen.

Ende dese rijmen gheuen daer af ghetuyge in ou
den tjden ghemaect van hem.

In obitu D. Maximiliani distichon.
Gallos, Pannonios, Flandros, Geldrosq; subegi

Pace meis parva chara Virginia necat.

Maximilla en eertshertoghe van Oostenrijcke/
Was Roomsche coninc ende Kepsers mede

Was een gheleert man/en in oorloghen niemant zjns gheliche

Want hi veel vaillantschepen op zjn vanden dede

Want hi screef vijftien hondert na der manieren sēde

Ende neghentien den achtthienten dach/
Van Meerte walt dat hi ouerlede

dat him oeffte betalen des doots ghelach/
Hi werdt begrauen daer elcke aensach

Binnen sijn vanden staet also wij lesen

God wil zjn keiserijck vordichept ghenadich wesen.

van Zeelandt.

Binnen dē selue iare verlore die van Iericee ter
zee xvij. grote meerlschepē met volck/en al dat daer
in was/dat seer te beclagen was/maer daer bleuen
nocht twee schepē daer volc af gesalueert wert. En
ter seluer tijt verlore die van Iericee oock haer beste
schippers/stierlieden/en piloten/die si lieden hadde
dat was der stadt meer schade dan dye schepen dye
si lieden verloren.

In selue iaer den. xxij. dach van Hopmaēt op Ma
rien Magdalenen dach onder die preeckē viel den pi
laer een vande meeste van tsteenewerc van haer fun
dament in die kercke oft cappelle/die nyen op Bre
muen gemaect was/so dat al dat volc wt vuaernisse
wter kercken liepen en daer bleef een out man doot.

Hoe dat ons prince en here hertoch kaerle eert
hertoge van oostenrijc en hertoch van Bourgoin
gnen/Coninc van Spaengnen/die. v. van dien na
me vanden. vij. kuernorsten Kepsers van Roomen
gherozen wort. Dat. lviij. Cap.

In iaer. M. cccc. xix. als vorē dē. xxvij. dach
van Hopmaēt wert hertoch Kaerle coninc
van Spaengnen. x. vandē. vij. kuernorste/
eendrachtelike te Prackfort in hochduitsch
lāt tot eenē Roomsche kepsers gecoren/en hi was dye
v. kepsers van dien name/en coninc van Spaengnen/
eertshertoge van oostenrijc/graue van Hollant/zeel
lant. x. In wiēs tijde en regnatie dese tegenwoordi
ge corte cronijcke van zeelant meestendeel begonnē
is te scriuen/en vhaelt maer tgeene dat sonderlinge
gebuert is/al ist bi al dien datter sommige van desen
ouuerwinnelike kepsers geste en historien bescreuē
zjn/so en bescreuē wij nochtans mer eē corte zōmarie
van tgene datter sonderlinge in zeelant gheschiet is/
binne des kepsers tijde/wien God goedē voorspoet

Die van Iericee
verlore be
le schepen ter
zee.

Ons prince co
ninc vā Spaē
gne n wert keps
ers gecoren/en
hi was dye
xxix. duitsche
kepsers.

Kepler Mart
miliaen kercke
weent in Do
kenrijck.

Dye Cronijcke

gelut en salichheit vlene/en der armer gemeyntē goe
de eendiachticheyt/en eenē vastē paps en vrede. Als
nu die tijdinge in dese nederlandē ghecomē was/dat
hertoch Kaerle voorē keysler ghecozen was/so wert
in Zeelant/Brabant/Wlaenderē/en Hollant grote
bljfschap ende triumphhe bedreuen in alle die steden
landen ende dorpen.

*Groote trium
phe en bljfschap
werde in dese
neder landen
bedreuen.*

*Die harinck
bupffen werde
vanden Deene
beschadicht.*

Niet lange daer na indē harinck teelt wordē sommi
ge bupffen oft harinck schepē/en ooc sommige coop
uaerders wt Hollāt en zeelāt/wten naē vandē coninc
vā Denemarchē opt zee genomē/en in Denemarchē
te Coppenhauē gebrocht/waer duerdāt heer Adolf
vā Bourg. als Admirael vand zee/eenen ambassaet
in Denemarchē gesondē heeft/en het wert aldaer ge
dadinct/maer eert gedadinct wert haddē die Deenen
een bupffe vand Deere mede genomē/en si waren o
uer in de bupffe gelopen/om volc te vermānē/met
ouermits den grote storm dier opstac creghe die van
der Deere die inde bupffe warē die ouerhāt en broch
tense ter Deere voor prisoniers inne/die aldaer bewa
ret werden totter tijt toe dat de ambassaet weder wt
Denemarchē gecomen was. Die ambassaet gesomē
wesende heeft mijn heer van Seuerē/ als Admirael
vand zee verclaert alle dīnck goet te wesen/en dattet
gedadinct was/waer duer heer Adolf vā Bourgoin
gnen/als Admirael/dye Deenen seer eerliken heeft
doen cleeden/ende also weder in Denemarchen ghe
sonden.

*De keyser quā
wt Spaengne
schepe in dese
nederlanden*

Int iaer. M. cccc. xx. op den eersten dach van Ho
maent quā die coninc vā Spaengnen/heere van dese
nederlanden Kaerle van Oostenrijck/die cortē ke
ser ghecozen was/wt Spaengnen/en arriveerde in
Enghelant/daer hi eerlijcken ontfangen en getrat
teert was/van daer is hi te Vlissinghe met. xxx. scho

van Zeelandt.

ne schepen aengheromen/daer hi eerlijcken van heer
Adolf van Bourgoingnen heere van Seueren ende
Admirael vand zee/met die regenten der Stadt van
Middelburch en metten staten vandē lande ontfan
gen wert/daer hi eenē nacht bleef/en tlander daechs
vertooch sine M. nae Vlaenderen.

Sinnen den seluen iare quam heer Maximiliaen
van Bourgoingnen/Souderwijf die va. van Bour
goingnen sone van Roomen/die hi prouisie vandē
houe/prelaet van Middelburch gemaect wort/en hi
worde daer abt van sinte Seleyns in Henegouwen

Int selue iaer tooch die K. M. Kaerle van Oosten
rijck/coninc van Spaengnen en heere van dese neder
landē/met groter triumphen en heerlicheyt voor M.
ken/daer hi den. xxij. dach van Braecmaent seer tri
umphelic die eerste keyslerlike crone ontfinc/inde te
genwoordicheyt van veel grote heeren en edelen wt
dese landen. Hoetriumphelic en met wat staten vā
Princen en heeren wt dese nederlanden met namen
ende toenamen die keyslerlike maesteyt met hem ge
nomen heeft/doen hi na Aken tooch/en met wat sta
te en heerlicheyt die. vij. huervorsten/den keysler bin
den Aken ontfanghen ende ghecroont hebben/vint
men int briede inde groote cronijcke van Vlaenderē
beschreuen/also men daer int langhe lesen mach.

*Die K. M.
tooch na Ake
met groter
triumphen.*

*Die keyser
weet met gro
ten staet ende
heerlicheyt de
fangen binne
Aken.*

Ter seluer tijt was in fluere Meester Nicolaes G.
berhardi gheboren van Sijpstercke in Walcheren
in Zeelandt een vermaert Doctoor inde rechten/als
men sijn nae ghelaten schriften bljct/ende ouermits
sijn groote geleertheyt ende ciuilitceyt worde hy een
veel iaren voor desen tijt President vandē houe vā
Hollandt ghemaect/ende naemaels worde hi Pres
dent van thof ofte Parlement van Mechelen/aldaer
hy sterf.

*Nicolaus G.
berdi was in
fluere.*

Dye Cronyckie

Ten seluen tijde inde Wedemaet hadde die coninc van Enghelant Henricus die. viij. van dien name / eē seer costelick huys doen makē te Calis. En de coninc van Enghelant daer wesende / is die coninc vā Brāc rijk by hē daer gecomen / en hebben met malcanderē gesproken. Daer na quā die K. N. ooc aldaer te Calis / en heeft metten Coninc vā Enghelant gesproken / En daer na is elke prince weder na zyn lant geryst

Die coninc vā Enghelant had de een costelick huys gemaect.

Int selue iaer inde Hopmaet so verbranden te somerwale in zuytbeuelant meer dan. ccc. huysen / ende daer ghebuerde grote ontsprekelike schade.

Int iaer. M. cccc. xxi. indē Nape / quamē die Bartoenen op Nremuen so oueruloedelike / als si in menigen tijden haddē gedaen. En desgelijcx quamen ter Deere ooc. xij. Bartoensche schepē in op die selue tijt soo datmen thondert vant Brouwaetgen sout coste voor. vi. oft. vij. ponden gy plaēs / waer wt te suspiceren was / een toecomende oorloge tusschen de K. N. en den coninc van Brancric / ende inde maent vā Junio stont dye oorloghe op.

Men coft een hondert zouts in zeelāt voor bi pont groot blaēs en min.

Int selue iaer inde Hopmaet quā coninc Christiernus die. ij. van dien name / coninc van Denemarchen Ar. die des K. N. suster vrou Mabelle getrouw hadde post gewijs / maer met. iij. oft. iij. mannē gherepst wt zyn patrimoniale landen / en quā tot Amsterledam / en gaf hē aldaer bekēt / vā daer is hi te Bwessel bide K. gecomē daer hieerlike ontfangē wert / en bide K. N. xiiij. of. xv. dagē geweest hebbende / en alle sine sake waeromme hi gecomen was / der K. N. geopent hebbende / is hy weder na zyn landt gherepst.

Die Coninck Christiern vā Denemarchen quā wt zyn lāt bide keplers te Bwessel.

Ter seluer tijt als die coninck van Denemarchen voorin hier in dese nederlanden was / so werden inde Zont ghehouden in Denemarchen meer dan. cc. huysen ende andere schepen ter tijt toe dat die voorlere

van Zeelandt

den Coninck weder in zyn landt was.

Ter seluer tijt sandt die K. N. eē groot heyr crachte van volck voor die stadt vā Mafiris / die hi dede belegghe / en int selue belech warē veel edelen en heerē vand oorden / als grauen en princen / als heer Henric graue van Nassouwen / heec Floris vā Egmont graue van Sueren / heer Adolf van Bourgoingnen heere van Beueren / ende meer andere.

Die stadt van Mafiris wort belept.

Sinnen dē seluen sare werden die boeckē vā Martinus Luther en alle sine adherenten leeringe in hollant / zeelant / en in alle dese nederlandē des K. N. verboden. Die begeert te weten die cause waerom / dye dese Cronica Brabantie ducum Hadriani Sarlandt daer sal hūt opt lancste in vinden.

Int selue iaer int beghinsel vandē harinc teelt de heer Adolf van Bourgoingnen / heere van Beuere / en Admirael vand zee / wten name des K. N. schoone oorloochs schepē toereeden / die hi int zee stierde / om die huysen en harinck schepē te bewarene datse gheen schade en creghē vanden franchonsen die als doen viandē waren der keplerliker Maiestepts. Als dese. vij. schepē int zee waren / so isser eenen grooten storm wten noortwesten subytelike opgeromen / dat Dierick Daes schip van Antwerpē dwelc den admirael vā alle die schepē was van oorlogen / is ond Enghelant op de kee van Jarmuen met veel costelice geschuts van artillerie ter oorlogen dienende / gebleue dat groot iāmer was. Daer verdroncken veel bootsghesellē / en die capiteyn daer af was in grote perijckel van sine līue / te weten Joncker Willem vā Cats dit selue schip hadde eēs te Jassa geweest in Turckie dwelc hier in dese landen selsaem is. En die ander. vij. schepē verstaken van malcanderē / sommige quamē in zeelant masteloos in / sommige hadden haer mastē

Men reede kepen van oostoghe toe om die huysen int zee te bewarene

Die schepē vā oorloghen der K. N. ledē grote schaden by storm ende onweert.

Dye Cronijcke

gekomen bouē af/so datter geen en was sien waren alle in grote perijckel geweest. En daer bleef een vā dese. vij. schepē/ een clepne iacht met volc en al/ si ledē groote schade/ behaluen een schip dat den admirael voorin diende/ genaēt die Marie van Hantwerpen/ dwelcke een Fransch oorloochs schip ter Deere met groter eeren ende triumphhe inbrochte.

Int selue iaer op sinte Andries dach den. xxx. dach Nouembris wert die stad vā Dornicke gewonnen/ en ouergeleuert in handē vander K. M. En den. xv. dach Decembris wert heer Henric graue vā Nassouwen en heere vā Breda/ binnē Dornicke ontfangen wten name vander K. M. En die selue stad is althit sichtig dien tijt geweest onder die subiectie des voorscreuen keyserslike maesteyts.

Int iaer. M. cccc. xxij. den. xxiij. dach vā Mey togen vā Bremen met eenē noortoostē wint meer dan anderhalf hondert schepē/ so Hollāders/ Zeelanters en Spaengiaerts mettē Admirael van Spaengnen welcke schepē om die K. M. haren coninc voeren/ die ouer lant duer Calis in Engelāt getogē was/ aldaer hi dese wekē oft daer ontrent bliuende/ seer eerlijckē by die Coninc Henricus die. vij. van dien name/ onthaels en getracteert wesende/ siende dē wint bequame/ heeft die K. M. oorlof so daer toe staet aenden coninc vā Engelant voorin genomen en is tischepe ghegaen/ wāt alle die schepen sine M. daer verwachtende waren/ en also vā Hampton wt Engelant seplende/ is hi binnen thien daghen in Spaengnen ghearriveert/ daer hi met groter blyschappen ontfangen werdt.

Int selue iaer sterf Paus Leo die thienste / als hy op auldoom beseten hadde negen iaren en drie maenden. Doen worde weder ghecoren meester Moriaen

Die stad van Dornicke qua in handen ende onder dye subiectie der K. M.

Veel dinstke schepen toghē van Bremen met die K. M. na Spaengne

Casus Casar q. Agha 7 H-1p

Paus Leo dye thienste sterf.

van Zeelandt

Floris van Wtrecht / Broost van oudemonster des Keyfers schoolmeester en hi behielt sinen naem dye vi. maer hi en leefde niet langhe.

Int selue iaer wonnen die Spaengiaerts met dat rijkhsuolck der K. M. die stad ende dat stercke slot ende casteel van Milanen.

Int selue iaer dē. xxi. Aprilis voorledē quā tot Egmont aen eenē visch lanc wesende. lxxx. voeten. en zyn dicte en grootte daerna/ na aduenante/ daer werdē af gemaect meer dan hondert en. lx. tonnen visch sonder dat inghewant.

Ter seluer tijt inde maent vā December belepde en wan die grote Turc Solimannus Keyser vā Constantinopolen die grote en stercke stad van Rodes/ met alle die eplanden daer ontrent / alsomen int lanthe leest inde groote cronijcke van Vlaenderen.

Binnen dē seluē iare haddē die Oostersche zeelede een grote oorloge metten coninc vā Denemarchē en die coninc en wilde niet datter eenige schepē duer die zontvoorby Coppenhauen varē soudē/ en hi hiet so die Zont besloten met zyn schepen van oorloghen.

Int selue iaer wast eenē seer dieren tijt/ men coste eenē sack tarwen in zeelant voor thien schellingē groten vlaems/ ende veel schamel lieden aten broot van gherste/ van boonen ende aerweten ghebaken.

Int selue iaer voeren die buyssen wederōme met conuoyerschen ter zee/ om dattet oorloge op Brac herijcke was. Ende die Hollantsche oorloochs schepen/ bewaerden haer Hollantsche buyssen/ Ende die Zeelantsche schepen van oorloghen/ bewaerden haere buyssen elck quartier int sine.

Binnen den seluen iare sterf ter Beuren in Grabant by Buessele op zyn slot heer Brancke van

Q ij

Deesse dyden van wrecht werde pous daer nae

De grote stad van Rodes met veel eplanden werd vanden Turc gewonnen

Enen seer dieren tijt wast in zeelandt.

Dye Cronyckelike

van Borckelē/ heere van Cortgenen opten. xxiij. dach
vā Nouember/ zyn lichaem wert gebrocht in een loo-
den tombe wt Brabant/ en wert te Cortgene by zyn
voorouders graf begrauen. En heer Floris van Es-
mont heere van Pselestejn/ en graue van Suerē suc-
cedeerde in alle die acht er gelaten goedē en heerliche-
den/ ouermits datter geen orie en bleef/ en heer Flo-
ris voorgenoemt was die naeste erfghenaem.

Die coninc vā
Denemarckē
quam met zyn
familie ter We-
ere.

In saer. M. cccc. xxiij. den eersten dach vā Meye
quā die coninc van Denemarckē Christiern met zyn
Coninginne zyn hupsurouwe des K. Ma. suster met
haer drie kinderen/ eenen sone Prince Joannes ghe-
naemt/ en die outste dochter Dorothea/ die ionckste
Christina genaēt/ ter Weere aen wt Denemarcken/
met. xxiij. schoonder schepē en properen staet/ daer si
seer eerliken en vriendelike ontfangen werdē op dat
hups van Sandenburch/ van heer Adolf van Bour-
goingnen heere van Seuerē en vrou Anna vā Ser-
gen zyn hupsurouwe/ en si bleuen daer. viij. dagē lanc
daer na tooch die heere vā Seuerē mettē coninc en si-
ne coninginne na Mechelē/ bi vrou Margriete regē-
te van dese landen/ moye vande voorē coninghinne
van Denemarckē. En vrou Margriete gaf den Co-
ninc metter coninghinne een woonstadt te Liere in
Brabant/ maer die kinderen bleuen int hof te Me-
chelen by die Regente.

Die coninc vā
Denemarckē
bracht ter We-
ere in. xxiij. scho-
one schepē wel
toeghehoort.

Ter seluer tyt als dese coninc van Denemarcken
ouer quā/ so wasser ond zyn vlote van schepē/ een dat
schoonste en grootste schip/ als opt inzeelant quam/
dat hi selue hadde doen timmerē/ en was genaēt die
Marie/ op selue schip warē. v. c. mannen en thadde
meer dan. v. c. stucken geschuts op dit schip quā eerst
die Wielinghe inne/ en also na der Weere/ daert lach
meer dan een saer. Ten lesten wordet in Lauante ge-

van Zeelandt.

sonden/ maer het en quam noyt weder in dese landē.
Int selue saer/ en ooc in voorgaende saer waeren
byden Admirael heer Adolf van Bourgoingnen he-
te vā Seueren. xi. sommige Capiteynē bestel brieuē
gegeuen tegēs die Franchopsen der K. Ma. vlanden.
Onder welke Capiteynē eenen was van Ziericzee/
seer stout en onuersaecht diemen dē hofman noemde
met een cleyn scheepken vā oorloge/ seer wel toeghe-
rust/ en quā op die palen van Brancryc ontrent Sue-
uē/ daer hi wten schepe met sommige vā zyn rōpaig-
nie aen lant stiep/ en nam eenē Capiteyn dat een edel-
man was vā sinen bedde/ die hier ter Weere voor pri-
sonnier ghebrocht wert/ met veel goets dat hi vandē
Franchopsen ghenomen hadde.

Capiteyn hof-
man bede een
broom seer in
Brancryc aen
landt.

In selue saer inde Hogstmaēt tooch des K. Ma.
oorlochs volc in Champaignen/ en Vermandops en
wonnē Popon en Terreuane met meer andere stede
kens en Casteelkens/ maer si ghingen weder ouer
corts daer nae aen die Fransche side.

In selue saer dē. xvi. dach in Herfstmaent quamē
die Ghelderchē voor Lepden aen die leege side/ ente
brandē vast aen die stadt/ en si toghē terstont weder
din door dē Dorische weert/ en brantschatten sommi-
ghe dorpen/ ende si namen veel gheuangenē.

Sinnen dē seluen iare ontrēt sinte Martensmisse
namen veel crÿschknechten vā Spaenglaerden tē
schepe wt Spaengnen/ die meest int eplant van Wal-
cherē vergaerden/ daer veel geboefte toequāwt an-
dere diuersche landē/ en si laghen bicans den gehe-
len winter in dit lant vā Zeelant/ bedrijuende onder
die lantliedē grote foortse en ouerlast/ so dat int leste
dē. xx. dach vā Lille die lantliedē haer seluen sterc ge-
maect hebbē/ en hebbense wtet lant van Walcheren
verdreuen/ en weder te schepe ghesaecht.

Veel geboefte
vergaerde met
dye spaensche
knechten/ me-
tant van wal-
cheren.

Die Oosturien
len qu amē on
der den graue
van Hollandt
ende zeelandt.

Dye Cronfche

Int selue iaer gauen hē die oosturien ons subfec
tie der N. N. en onder dat graeffchap van Hollandt.

Int selue iaer in Nouember wert die stad vā Slo
ten in Brielant opgegeuen in N. N. name / en heer
Jan van Wassenare wert daer in zyn arme geschoit
daer hi coits daer na af sterf.

Paus Hadria
na: heet/ende
Clemens wert
Paus gerozen

Int iaer. M. cccc. xliij. nae dat Hadrianus die. vi.
tpausdom een iaer/en xxv. weken beseten hadde/so
is zyn siele van deser ellendiger werelt geschepdē op
den. xliij. dach van September / en Clemens dye. vij.
Paus van dien name werdt gherozen op sinte Eliza
beths dach den. xix. van Nouember.

Ter seluer tijt gebuerde wonderlike dinghen/ die
in dese nederlandē noyt te voerē gehoort oft gesien en
warē/so wel in Hollandt/zeelant/als Vlaenderē en el
ders/wāt sommige geproffede monicken/nonnen/
en baghynē liepē wt haer cloosters/ en hingē de cap
pe op dē thuyt/ en ghingen in and landen woonen/
daer die sommighe troude/de sommige bleue sonter
wijfs/die nonnen trouden mans. 3 ret.

In dit selue iaer gebuerde veel roouerie opter zee
en ooc te lande/bide welckie die lantman/die zeeman/
en coopman heel arm ende beropt werden/want dye
Franchopsen en Schotten oorloghe op dese landen
hadden.

Int selue iaer op den derden dach van Mepe wert
verbrande in Zeelandt in Zuytbeuelant een schoot
dorp Persick ghenamt. En coits daer na sondaechs
voor onser vrouwen hemelwaerts dach verbrāde int
selue eplandt dat dorp van Persickendamme.

Ter seluer tijt/ouermits dattet oorloghe tusschen
Oranrjē en dese nederlandē was/so warender veel
hulcken en ander schepē wt dese landen in Spaeng
nen gearē om grof sout te halē/ de wint die schepen

A. p. o. f. a. d.

van Zeelandt.

alle den somer meest contrarie wesende/so datse wt
Spaengnen in dese nederlandē niet en hebbē mogē
comen is eenē quaden tijt geworden/so datmen in te
se landē twit gelodē sout dier der moeste coopen tan
lx. ponden groot vlaems thondert.

Twit gelodē
sout gelimen in
zeelant. 12. vōe
grote vlaems
doo: thondert

page 100
Sout

Int selue iaer dē. xvij. dach van April sterf heer Phi
lips ba. van Bourgoingnen bisschop van Utrecht/
en in zyn stad wert weder gecoren heer Henrick her
toge van Seyerē/des Walt: graue sone vandē Kyn.

Groot perihel
van stormē en
ontwebr leden
die se hepē van
oorloge int zee

Sinnen den seluen iare werden ter Deere weder
schepen vā oorlghe toegherust om die buyssen te con
hopeeren. En die Admirael daer Dieric vand meere
capiteyn op was/die tweede repse inde zee wesende/
ontrent acht daghē na Samisse/ist so groten tēpeest
van storme en winde int zee geworden dat tship den
Admirael genaemt in groot perijckel wesende sinen
mast heeft moeten keruē/en de compaigne bouen af
smijtē/so datse met groter noot ter Soeree inghero
men zyn. En al die int voornoemde schip warē ghin
gen bedenaert tot onser lieuer vrouwen indē polder
aldaer si die figure van tship brochten/allmennoch
sien mach.

Vote

In dit iaer wast trore en alle nuttelike dingē rede
like coop/maer dit iaer hadde eenē hardē oogst/wāt
veel corens wert verflagen vanden donder en hagel

Int iaer. M. cccc. xxv. dē achtsten dach van Febru
ario tooch heer Adolf van Bourgoingnen heere vā
Generen/ende admirael vander zee/ als ambassaet
van weggen des N. N. met grooten staet ende heer
lichept in Enghelant/daer hi meer dan drie maendē
was/wāt hi niet weder en keerde dan in Junio daer
nae int beghinsel.

Heer Adolf vā
Bourgoingne
heere van Be
ueren tooch in
Engelant als
ambassaet.

Int selue iaer nae dat in die maendt van October
int voorleden iaer Coninc Franciscus van Oranrjē/

Dye Cronijcke

die eerste vā dien name met groter heyracht selue mede in persone wesende/met alle zyn heerē en edelē die sterke stadt vā Pauen in Lombardien belegen hadde/so is ten leste op sinte Mathys dach in Lille/der selue stadt ontset genomē vander. K. M. weghē biden hertoch vā Borbon/heer Joorgien van Fronberch/heer Nicolaes vā Zalinis/vande Marcgrauē van Piskero/en meer and ruyters en knechten/en si hebben in die selue battallie dē coninc van Brancich voorn gevangen genomē metten coninc vā Nauarre en hē in handē geleuert vā d. K. M. met veel heeren en princen. Dese twee nauolghende latijnsche veerhēs betogē die date des iaers als hi gevangen was.

Occubuere Aquilæ tria lilia luce Mathiæ,
Diculo Mathiæ Franciscus capitur Papiæ.

Die historie vā dē slach van Pauen in Lombardien/hoe en in wat maniere die selue gebuert is vint men seer supuerlick int lange bescreuē in die groote cronijcke van Vlaenderen. En ooc van Hadrianus Barlandus seer net int rotte int latijne begrepen in Cronicis Brabantie ducum.

Int selue iaer indē Meerte was eenē so veruærstken brant op die zeeke ond die keeten buyctē der stadt van Ziericzee/so dat meest alle die southeetē verbrandē/met een groot huys daer drie roepbargen in lagē en wel met. rrv. oft. rrx. heertsteden/in welchen brant ontsprekelycke schade ghebuerde.

Int selue iaer int beghinsel vā dē Meerte/so quā die Wielinge inne in zeelant/die Spaensche plote en daer voerē dier tyt/wel. L. meer schepen vā dē spaensche plote/tot Antwerpen den hont oppe.

Sinnen dē seluen iare was in hoochduytschlandt een beroerte en tweedracht van die boerē tegens die princen heeren en vorsten/waer af die Capiteyn was

van Zeelandt.

Thomas Nuntzerus met meer andere/en dese wa- rē die principaelste die dat herdoopen eerst voorstel den en opbrochtē/mer wordē onlanck daer na vā dē hertoch van Loreynen en den bisschop van Straet- burch/van hertoch Jozien van Sassen/vanden lant- graue van Hessen en van andere vorstē en heeren al tlamē verflagen. Sommige scriuen datter meer dan hondert duysent mannē/als nu en aldan verflagen warē. Almen in diuersche cronijckē int breede lesen mach/int latijne in Hadriano Barlando/in diuersche hoochduytsche historien: in Hilibaldo en meer ander

Int selue iaer dede Adolf Hardinck/rentmeester/vā bewesterschelt met dē bailliu vā Vlissinge Victor vā sickele/en met haer adherentē sommighe polders aent lant vā de oude tonge bedijckē en mede aen Delhēs plate genaemt die Salithea/die tille/en die pol- der vā dē bommel die langhe ghedreuen hadde.

Int selue iaer inden Meerte/wert ioncker Jan vā Romerswale binnē Middellburch op tigr auē steene geuangē ghebrocht vā Adolf Hardinc/rentmeester van bewesterschelt weghē/welche ioncker Jan gro- te voortle en gewelt in Romerswale en zuytbenelant en elders gedaen hadde. Courts daer na dat hi gevan- gen is geweest binnē Middellburch/so quā die procu- reur generael wt den Haghe met zyn dienaers/ende heeft desen ioncker Jan met hē geuangē geuoert/en heeft hem inden Haghe metten sweerde doen iustice- ren/ende hi wert daer begrauen.

Int iaer. M. cccc. xxvi. ontrent Winterē/is de gro- te Turck Soliman keyser vā Constantinopelē geco- men met groot volck int conincryc van Hongarien/ en dede wter maten grote schade vā roouen brandē en moorden/en hi nam veel sloten en sterctē inne/ al- so dat hi lant vā Hongarien meest al verwoeste en

R

Die coninc vā
Brancich wert
geuangē vooz
Pauen.

Eenen groten
brant was tot
Ziericzee ond
die keeten.

En groot ru-
moer en berga-
deringhe van
boeren waerin
hoochduytsch
landt.

Den Delkens
plate werden
sommighe pol-
ders bedijct.

Des Turck
volc dede gro-
te schade int
lant van Hon-
garien.

Dye Cronijcke

verderf. Ten leste op den xxix. dach van Oostmaent op sint Jans onthoofdinge is hē tegens gecomen Lodouicus die coninck vā Hongarien met groter heyr cracht/om dat Christen geloue en zyn lant te beschermen/daer eenē grote slach gebuerde/so dat de coninc zyn vlucht nā in een valeye/daer hi vslagen wert met menich duysent mannen vandē volcke des turcschen Keyfers Solyman/want hi vā zyns selfs volc verraden was/die hi betroude en hē te velde gebracht had den met weynich volcx. Hier is die coninghinne vrou Marie van Oostenryc des K. M. en Domfernand? suster weduwe gewordē vā coninc Lodouicus voorē die si cortz getrouw hadde/en geen orie bi hē gewonnen. Dese historie hoe dat desen slach gheschiet is/en hoe dat dese Christelike coninc Lodouicus voorē zyn leuē geevnt heeft/wert in diuersche historien vertelt en twort int breede in die groote Vlaemsche Cronijcke bescreuē/allomen daer int lāge lesen mach. Cortz hier na is die Eertshertoghe van Oostenrycke Ferdinandus/Lantgraue vā Ekate/graue vā Habsburck vā Tyrol. xc. des K. M. broed/geluccedeert int coninc ryc vā Hongarien/en Bohemen bider doot vanden coninc Lodouicus voorē / wāt hi getrouw hadde des voorē coninc Lodouicus suster vrou Anna/waer bi hi gewonnen heeft. x. kinderē/die meestendeel noch alle int leuē zyn. Te weten vier sonē en. vi. dochters. Die outste sone Maximiliaen genoēt Eertshertoghe van Oostenryc/die getrouw heeft ioncfrou Plabelle des K. M. dochter/waer af ghi int buolch der cronijcken op sinē tijt noch lesen sult/die. ij. sone Philippus/dye ij. Ferdinandus/dye vierde Carolus dye noch al int leuen waren als dese Cronijcke voleynt was. Ende die namen der dochters zyn dese/ioncfrouwe Plabelle die outste/die ghetrouw hadde den Prince van dat

Lodouicus coninc van Hongarien werdt verflaghen.

Ferdinandus eertshertoghe van oostenryc swere coninc vā Hongarien en Bohemen.

van Zeelandt.

conincryck van Polen Titus genaemt/ coninc Sigis mundus van Polē eenige sone/maer si en heeft geen die ghecreghen biden prince van Polen/want als si maer thien maenden gehylit geweest hadde/is si aldaer in Polen subytelikē gestouen. Die. ij. dochter Maria/die. iij. Anna/die. iij. Catherina/die. v. Magdalena/die. vi. Leonora ghenaeint/Den welckē God verleene een lanch ende salich leuen/geluc en voorspoet. Hoe die doorluchtighe coninc Ferdinandus Eertshertoghe van Oostenrycke/en zyn coninghinne vrou Anna te Pragen in Bemer lāt gecroont zyn met wat staet en heerlicheyt/vindtmen int breede bescreuen in die Cronijcke van Vlaenderen. Ende dye gesten en seften vanden voorē coninc Lodouicus vā Hongarien/en wat int selue lant van Hongarien en Bemer in sine tyden geschiet zyn/en inden tyden vā Ferdinandus/coninc van Hongarien voornoemt/noch gheluckelich regnerende vindtmen int langhe bescreuen int latijne biden gheleerden Doctoer Ambrosius Acius Domproust van Trenten/en in Hieronymus Sebuilerus/ende in sommige andere hoch duytsche cronijcken.

Van dye crooninge ende blyde incoeste van coninc Ferdinandus Eertshertoghe van Oostenryc voorē en van zynē coninginne vrou Anna/hoe si gecroont wert/met wat triuphen en blyschap si ontfangē wē dē in dat conincryc vā Hongarien/vindtmen int lange bescreuen in die grote cronijcke van Vlaenderen.

Int beghinsel des selfs taers sterf die Coninginne vrou Plabelle/des keyfers susters/coninc Christern die tweedē vā dien name/coninc van Denemarchen/Noorweghen. xc. huyfrouwe/nae langhe stecten/te Zwijnaerde/in Vlaenderen/ende si wert in dye Ab. die van Sinte Pieters te Ghendt met soo grooten

R ij

Titus ab Coninc vā Polen heeft des Kōschen Coninc dochter ghehad.

Ferdinandus ende zyn coninginne werden te Pragen in Bohemen gecroont.

Ferdinandus eertshertoghe van oostenryc wert coninc in Hongarien gecroont.

Die coninginne van Denemarchen berf te Zwijnaerde in Vlaenderē.

Dye Cronijckie

solemniteyten als daer toe staen begraven. Van die edelheyt en duecht der seluer vrouwen Plabelle / heuet seer supuerlich int corte in haer Epitaphium int latijne begrepen die gheleerde en eloquente heere / Meester Cornelis schepperius / heere van Secke. **II.** Int selue iaer wert een tractaet van papsle gemaet tot Madille in Spaengnen tussche die **R. M.** en den coninck van Biancrjck / beslutende in haer veel contracten.

Sinnen den selue iare hadde coninc Christiern van Denemarckē / Noorweghē. **II.** voorin. doen hi zyn residentie oft woonstede te Hierē in Brabant hadde / somige capiteynē bestel brieuē gegeuē op alle sine vanden / als Capiteyn kniphof / en Noode Claes van Amsterledam / de welke Capiteynen seer wel toe gerust met geschutte en volcke / zyn met twee oft drie schepen wt Zeelant int zee geslegen en wt Vlaenderē / doende den Oosterlingen die si int zee vonden grote schate nemende veel schepen met goeden van dye Oosterse zeedede. En also ter Soeree in zeelāt incomēde / hebben si altaer sommige goede vercoft. Ten lesten zyn si vandē Hamburgers opt zee gecregē / en te Haburch ingebracht / en aldaer voor zeeoouers ge executeert.

Int selue iaer / sondaechs op halfuastē troude die kepler Kaerle die vijftē van dien name / coninck van Spaengnen / en heere van dese nederlandē / Coninck Emanuels van Portugaels dochter ioncfrou Plabelle in die Stadt van Simillien des smorgens vroech indē dageraert / met grote triumphē / cierlicheyt / en alre hande costelicheyt / als men int breede vinder in diuersche Spaensche cronijckē / In Petro de Suisia ende meer andere / bide welke ioncfrouwe Plabelle sine maiestept gecregen en verweert heeft drie sonen ende twee dochters. Die outste sone Philippus genaemt

Capiteyn kniphof ende Noode Claes van een Capiteynen in dye oosterse zee.

Die kepler Kaerle die vijftē van dien name / coninck van Spaengnen / en heere van dese nederlandē / Coninck Emanuels dochter van Portugale

van Zeelandt.

prince van Spaengnen / en eenē sone Fernandus ghehaet / die sterf in zyn kindsheyt / en noch eenē sone Johannes genaet / die sterf als hi twee iaer out was / en die twee dochters namen zyn dese / ioncfrouwe Plabelle / die eerste waer af men int veruolgē der cronijcken noch lesen sal / die andere ioncfrouwe Janne ghehaemt / die sterf in haer kindsheyt.

Int selue iaer sondaechs na sacramētsdach bedreue des coninck schepen van Portugale op Nremuen in Zeelant grote vruucht en blyschap met schietē op die schepen en met dansen op die sweerden. En die factoor van Portugale dede tot Antwerpen processie draegen / en dede die grote clocke luydē / en een solemnele misse singhē om God te dancken en te louen / want die coninc van Portugaels schepen hadden den Turck af genomen meer dan .c. schepen / die zyn plant nemē wilden / dat hi corts daer te voren gheuonden hadde.

Ontrent desen tijt waren begonnen tot Middelburck te makē veel schone huysen totter Stadt behoef als die belance / thups van Middelburck ende tgrauen steen met meer andere.

Int iaer. **M. cccc. cccij.** op den vij. dach van Meye wert geboren die eerste sone der **R. M.** en der keysse. sime tot Valiodelyt in Spaengnen / en hi wert Philippus genaemt / waer duer in alle dese nederlanden grote vruucht en blyschap bedreuen wert. In wyens faueur en eere dese Rymen hier nae volghende ghehaert zyn.

Als men vijftienhondert ende .xxvij. sach scrijuen / den seuensten dach in Meye na trechte bedien was ghebooren tot Nants verstijuen Philippus van Oostenrijcke dat edel englen den eersten ghebooren sone om elcx verbliven van onsen alder moghentichste Keysser Carolus eerlame wiens gheboorte men in Spaengnen sach geschien

Die factoor van den coninc van Portugale bedreef binnen Antwerpen grote triumphē en blycheyt.

Desk. **M. cccc.** eerste sone werde geboren te Valiodelyt in Spaengnen.

Dye Cronijcke

In die Stadt van Wallodelyt als ionghe Prince bequame
 Waer af al verhuucht was/ende in wiens name
 dese nederlanden triumpheerden met grooter liberalicheyt/
 God verlcene hem hier voorspoet
 Ende hier naemars dye ewighe salicheyt.

Die machtige
 Stadt van Roo-
 men wert ghe-
 woonen/gher-
 spolkert ende
 berooft.

Int selue iaer indē Nepe wert die grote en mach-
 tige Stadt vā Roomen van des K. N. weghē gewon-
 nen/gespolieert en berooft. Die Paus worde geuan-
 gen met. xvij. Cardinalen/daer opper capiteyn was
 die hertoch van Bourbon/die na int bestormen vāder
 seluer Stadt doot geschotē wert/daer veel onbehoorli-
 ke en wreede septe van vrouwen en maechde bedre-
 ven werdē/alsmen int lange lesen mach in diuersche
 latijnsche historien/en in sommige Italiaensche Cro-
 nijckē/als Ioannes Baptista Crolius/en Lodronus
 en meer andere. En het wort int nederlants int bree-
 de verhaelt inde Vlaemsche cronijcke. Waer af dese
 twee latijnsche veerskensghemaect zyn/beteekenen
 de die date des iaers.

Altera post captos Gallos populicq; furoris
 Astate, capta Roma cruenta fuit;

Die paus Cle-
 mens dye. vij.
 vā dien name/
 en dye K. N.
 zyn veremicht.

Corts daer na wert die pays ghemaect tusschen Cle-
 mens die. vij. Paus van dien name/en die K. N.

Des hertoghe
 volc vā Gelre
 quamē binnen
 Wtrecht/ met
 vij. c. paerden

Int selue iaer den. vi. dach vā Augusto sandt herto-
 ge Raerte vā Egmont/hertoch vā Shelre en graue
 vā Zutphen/binnē Wtrecht wel. cc. peerde volc/wā
 tet binnē der seluer Stadt niet wel en stont tusschē den
 bisscop en die regetē mettē burgerē/en wordē int eyn
 de ster. r. c. oft. xv. c. knechtē/en si cregē met vbraet die
 stede in/dese historien intmē suuerlic int latij bescreuē

Int selue iaer stierde heer Adolf vā Bourgoing-
 nen heere vā Seuerē. ij. schone schepē wt op zyn selfs
 cost die hi nyen had doen makē/wel toegerust vā ar-
 tillerie en aldhande munition ter oorloghē dienende
 met cloecke schippers en stierliedē met eenē capiteyn

van Zeelandt.

genaēt Gerrit gebore vānd Vere/om een nyen lāt te
 soecken/dwelc mijn heere dē Admirael vā dye K. N.
 geschōckē was/si warē meer dā eē iaer wt altijts dit
 plant soeckende/dwelc si niet en constē vindē/waer
 ouere si die schepē vol goets gecost en geladē hebbē/
 om hier in dese landē te brengen/op datmen niet seg-
 gen en soude datse te vergeefs wt gheweest haddē.

Int iaer. M. cccc. xxvij. noch ooc int voorgaende
 iaer indē winter en wapde dē wint niet seer veel west
 hier in dese landē/en al wapde se hier west ten wapde
 elders niet/so datter niet veel schepē den seluē win-
 ter wt Spaengien in zeelant oft dese nederlandē en
 quamē. Alle vruchten warē seer diere/als ro sinen/vi-
 ghē en olie in dese nederlandē/ouermits dat die sche-
 pē vā Westē niet comē en mochtē op huerliedē tijt
 en int leste vānd palmweke wapde dē wint/dat die
 Westersche vlote ouerquā/doen cochte men tscruyt
 balf om niet/so dat de coopman veel aen zyn goet ver-
 loos/breeder blijchende in die Brabantische cronijcke

Die winter en
 wapde vāndē
 winter niet ve-
 le west.

Int selue iaer op dē. vi. dach vā Neerte tsvijtaechs
 inde quater temper/inde vastē quamen. xv. c. Selder-
 sche knechtē vā Wtrecht met veel burgerē vāder
 Stadt en pilgierdē en beroofdē tsvrauen Hage vā sil-
 ver en gont met alle costelike luweelen en habijten/
 sepn en groot/met alle andere goedinghē dat si dra-
 ghen mochten/en op dē derven dach des sondaechs
 vādogen si alle dat geroofde goet tischepe en voerdē
 na Wtrecht/sonder penants wederlegghen/nemen
 de oock grote verdingen en brantschattingen vāndē
 dorpen outrent den Haghe aendē Rijn dīck staende
 daer van si alte swaren goet ghecreghen dattet niet
 wel te segghen en is. Van welken hoop knechten
 ende boenen Marten van Goffem die ouerste Capi-
 teyn ende leysinen was.

svrauen Hage
 in Holland
 werde vāden
 Ghelderische
 knechten ghe-
 pilgeert ende
 berooft.

Dye Cronycke

In die Stadt van Valiodelijt als tonghe Prince bequame
 Waer af al verhuucht was/ende in wiens name
 dese nederlanden triumpheerden met grooter liberalicheyt/
 God verlene hem hier voorloep
 Ende hier naemaels dye ewighe salicheyt.

Die machtige
 Stadt van Roo-
 men wert ghe-
 woonen/ ghe-
 spolieert ende
 berooft.

In selue iaer indē Nepe wert die grote en mach-
 tige Stadt vā Roemen van des K. N. weghē gewon-
 nen/ gespolieert en berooft. Die Paus worde gewan-
 gen met. xvij. Cardinalen/ daer opper capiteyn was
 die hertoch van Borbon/ die na int bestormen vāder
 seluer Stadt doot geschotē wert/ daer veel onbehoorli-
 ke en wreede fepte van vrouwen en maechde bedie-
 ven werde/ als men int lange lesen mach in diuersche
 latijnsche historien/ en in sommige Italiaensche Cro-
 nyckē/ als Joannes Baptista Crolius/ en Lodronus
 en meer andere. En het wort int nederlants int bree-
 de verhaelt inde Vlaemische cronijcke. Waer af dese
 twee latijnsche veerskensghemaect zyn/ beteekenen
 de die date des iaers.

Altera post captos Gallos populich furores
 Astate, capta Roma cruenta fuit,

Die paps Cle-
 mens dye. vij.
 dā dien name/
 en dye K. N.
 zyn veremicht.

Corts daer na wert die paps ghemaect tusschen Cle-
 mens die. vij. Paus van dien name/ en die K. N.
 In selue iaer den. vi. dach vā Augusto sandt herto-
 ge Kaerle vā Egmont/ hertoch vā Shelre en graue
 vā Zutphen/ binne Wtrecht wel. cc. peerde volc/ wā
 tet binne der seluer Stadt niet wel en stont tusschē den
 biscop en die regetē mettē borgerē/ en wordē int epn
 de ster. r. c. oft. xij. c. knechtē/ en si cregē met vrazet die
 stede in/ dese historien int mē suuerlic int latij bescreue

Des hertoghē
 volc vā Gelre
 quamē binne
 Wtrecht/ met
 vij. c. paerden

In selue iaer stierde heer Adolf vā Bourgoing-
 nen heer vā Seuerē. ij. schone schepē wt op zyn selue
 cost die hi npeu had doen makē/ wel toegerust vā ar-
 tillerie en alshande munitien ter oorloghē dienende
 met cloecke schippers en stierliedē met cenē capiteyn

van Zeelandt.

genaēt Herry geborē vand Vere/ om een npeu lāt te
 soecken/ dwelc mijn heere dē Admirael vā dye K. N.
 Geschōckē was/ si warē meer dā eē iaer wt alchts dit
 eplant soeckende/ dwelc si niet en constē vindē/ waer
 ouere si die schepē vol goets gecoft en geladē hebbē/
 om hier in dese landē te brengen/ op datmen niet seg-
 gen en soude datse te vergeefs wt gheweest haddē.

In iaer. M. cccc. xxvij. noch ooc int voorgaende
 iaer indē winter en wapde dē wint niet seer veel west
 hier in dese landē/ en al wapde se hier west ten wapde
 elders niet/ so datter niet veel schepē den seluē win-
 ter wt Spaengien in zeelant oft dese nederlandē en
 namē. Alle vruchten warē seer diere/ als ro sinen/ vī
 ghē en olie in dese nederlandē/ ouer mits dat die sche-
 pē vā Westē niet comē en mochtē op huerliedē tijt
 En int leste vand palmweke wapde dē wint/ dat die
 Westersche plote ouerquā/ doen rochte men tfruyt
 half om niet/ so dat de coopman veel aen zyn goet ver-
 loos/ breeder blijkende in die Brabantische cronijcke

Die windt en
 wapde vandē
 winter niet ve-
 le west.

In selue iaer op dē. vi. dach vā Meerte tfruytaerhs
 inde quater temper/ inde vastē quamen. xv. c. Selder
 sche knechtē vā Wtrecht met veel burgerē vāder
 Stadt en pilgierdē en beroofdē tsgrauen Hage vā sil-
 uer en gout met alle costelike iuwelen en habijten/
 cleppen en groot/ met alle andere goedinghē dat si dra-
 ghen mochten/ en op dē derden dach des sondaechs
 droegen si alle dat geroofde goet tischepe en voerdēt
 na Wtrecht/ sonder pemants wederlegghen/ nemen
 de oock grote verdingen en brantschattungen vandē
 dorpen outrent den Haghe aendē sijndijck staende
 daer van si alle swaren goet ghecreghen dattet niet
 wel te segghen en is. Van welken hoop knechten
 ende boenen Marten van Rodem die ouerste Cap-
 teyn ende leptmen was.

Tsgrauen Hage
 in Hollandt
 werde vandē
 Ghelberckie
 knechten ghe-
 pilgeert ende
 berooft.

Dye Cronijcke

Ter seluer tijt hadde die van tynhe wt Vlaenderē sommige schepē ter oorloge varende/ daer sommige schepē wt Zeelant onder warē. Int zee comende isser een schip vand Slups voor Diepē van zyn vianden si nen mast af geschotē. Dit siende die vā binnen Diepē zyn gecomen wter stadt met diuersche schepen ende boots van oorloghē om dit masteloos schip te ouer uallen/ Maer Seerit van Meechere /ouerste Capiteyn vā die vander Slups heeft sulche seypen ond die Fransche scapē bedreue op dat pas/ dat hi een vande principaelsten Franche schepen diemen. sepde dē admirael vā Diepen te wesen/ so beschoot met zyn gheschut/ dat selue schip inden gront ghinc/ en alle twolt meest verdrianc/ daer veel ionckers en burgers kindren van Diepen inne warē/ die meest al verdronckē. Die reste vanden fransche schepē dit siende / hebben tmasteloos schip verlaten twelck noch also ter slups met triumphen in quam.

Capiteyn Seerit vā Meechere bedreef groote vaillancie op zee met een masteloos schip.

Het eplant vā zeelant werdt seer ghesont seer en seer ghemact.

Doorp van Scherpenisse in zeelant int lant van sinte Maarten. s. h. herbzande.

Ter seluer tijt inden Meerte wert dat eplant van Walcherē en die steden seer gesterct/ want daer warden veel lantsknechte en volc van wapenē inghelept om tlant te bewaren/ om dat die coninc vā Brancric dese landē weder ontsept hadde/ en men was seer sorgende voor die Engellschē/ so men int lange leest inde grote cronijcke van Vlaenderē/ Hoe dat die her autē vanden coninc vā Brancric en van Enghelant der K. N. ontsept hadde/ maer Gode si lof het wert met goeder concordie ter neder ghelept.

Int selue iaer inden Meere so verbrante dat schone doorp vā Scherpenisse int lant van sinte Martē so iuch in zeelāt/ daer grote ontsprekelike schade gebuerde.

Int selue iaer op dē eersten dach van Junio werdt die stadt van Wtrecht weder met behendicheyt ghe wonnē van die Bourgoinschen wt des K. N. name/

van Zeelande

hier af hebt ghi breed bescheet inde hollātsche cronijc.

Int selue iaer en maēt verbrante dat schoon schip dē Brādaris genaēt liggēde voor Xremuen op stroō beladē met coopmās goet dat in Italiē wesen wilde.

Int selue iaer dē. xvij. dach van Hopmaētquā heer Adriaen vā Crop graue van Keulr wt Spaengien/ met. vi. c. spaengiaerdē te schepe op Xremuen in Walcheren/ en die knechten werden in Ghelderlandt op dye vianden ghestiert.

Int selue iaer wert dat grote insule oft eplant vā Pirou in nyen Spaengien geuondē/ twelck eplandt men dat goude lant noēt ouermits dat tgout so oueruloedich daer inne is. Dit voor eplant wert eerst vā die schippers wt Spaengien geuondē/ die veel duyschen by haer hadden/ dwelcke eplant nu onder dye Kiepselike Maesteyt subiectie is.

Int selue iaer quā een schip vā Ziericzee in zeelant die Wielinghe inne/ en dese schipper was genaēt Anthonis mulot/ hi hadde met zyn schip bide ander half iaer op zyn reyse geweest/ by hadde in een nyen lant geweest in Africa/ ghenāēt Caput viride/ daer noyt eenige schepē wt dese landē inne geweest hadden/ en hi bracht zyn schip vol souts en wijne/ hi hadde daer meer souts gecocht om eenē ducāet/ dan hi in Sopen oft Bretaignen kopen soude om. xi. ducaten/ dit scip brachte die eerste Calcoetsche hoenderen in zeelant. Dese schipper tooch weder tsaer daer nā mettē Brādaris die hier voren verbrant geweest hadde/ en weder vermaect was in zeelant op Xremuen na Spaen dien/ maer hi en quam noyt weder.

Binnen dē seluen iare worde heer Floris van Egmont graue vā Bueren/ heere van Pselsteyn / wten name des K. Maesteyts gehult in alle dat ouersticht en stichsche stedē en landen van ouerpfel en Stricht

1428

Dat nyen eylant vā Pirou dat mede dat goude lant noemt was vanden Spaengiers gheuonden.

Die steden vā ouerlicht quamen onder die subiectie vand K. N.

S

Dye Cronijcke
van **Wtrecht** als graue van **Hollant** ende een herto
ghe van **Grabandt**. xi.

Wiel scepē wt
zeelant en Hol
lant de welcke
wt dese lande
voere / over de
vanden Fran
choplen gheno
men.

Int selue iaer warē veel scepē wt **Hollant** en **Zee
lant** in **Spaengien** / en in ander landē ouer zee gena
ren / die meest al van die **Franchoplen** genomē werde
ouermits dat die oorloge seer subtelikē opstac. Men
beloofde schip ende goet weder te restitueren / maer
dye coopliden ende schippers en creghen nyet veel
weder.

Int iaer. **M. cccc. xxxix.** den eerstē dach vā **Zille** qua
men int conincryck vā **Enilien** in **Spaengien** twee
scepē wt die nyen insulē van **Brou** weer dich wesen
de hondert en vyftich. **M. ducaten** / in gout ghesteen
ten en peerle / en ander costelic goet / ten profite vande
xi. M. en hondert dupsent voor die coopliden / welke
somme die coopliden der **xi. M.** leendē een iaer land
om die lantknachten daer mede te betalen.

Int selue iaer inde selue maent quā die **xi. M. Ca
rolus** die vyfste van dien name van **Barcelonen** wt
Spaengien / hi rooch ouer zee na **Italien** met hooders
galepen / en. cc. grote scepē / onder die welke waren
xxx. grote schepen die de coninc vā **Portugale** der **xi.
Ma.** ten dienste stierde / dye resten waren meest al wt
Hollant ende **Zeelant**. Daer waren ter seluer tijt so
veel schepen / dat die **Keyserslike** **Maiestept** met hem
wt **Spaengien** ouerbrochte drie dupsent peerde en
xx. dupsent voethnachten / twee hondert sacke correns
ende andere prouande. Hier af heeft gheschreuen in
eenen seyndt brief in **Spaensche** meester **Jan Baptista**
Groenwaldt.

Die **xi. Maie
stept** quā van
Barcelonen
wt **Spaengien**
en in **Italien**.

Int selue iaer te midtsomer resigneerde ende gaf
ouer heer **Henrick** van **Severen** / bisschop van **Wt
recht** zijn **Bisdom** in handen vanden **Paus** **Clemens**
die. vij. na dat des **Keyserslike** **Maiestepts** volck dye

van **Zeelandt**

stad van **Wtrecht** inghenomen hadde. En die **paus**
gaf die gheestelijcke iurisdiccie weder den eerbaren
ouden heere / heer **Willem** van **Enckeuort** wt **Gra
bāt** / **Cardinael** en bisschop vā **Darthusen** in **Spaen
glen** / Ende hy dede possessie nemen by eenen substi
tupt / de welke worde gheinstalleert ente gheordon
neert te wesen die. liij. bisschop van **Wtrecht** / ende hy
bleef tot **Roomen** woonende. En bisschop **Henrick**
berechte dat bisdom ontrent vyftiaren in grooter tri
bulatien en oorloghe om des tweedrachts wille / hy
wert namaels ghecozen te wesen bisschop vā **Dorns**
in **hoochduytschlandt**.

Int selue iaer in **Hoymaendt** op **Sint Jacobs** auōt
waren binnen **Camerijck** vergadert die moeder van
den **Coninc** van **Francijck** die coninghinne van **Pa
uarre** des coninc suster / vrou **Margriete** van **Pa
lops** / vrou **Kouple** van **Saouen** hertoghinne van
Angoleme / met diuersche heeren en edelen / en aen
dander side veel grote princen en heeren wt dese ne
derlandē / als vrou **Margriete** moye des **Keyserslike**
Ma. Douagiere van **Saouen** / en gouernante vā
dese **nederlanden** / die hertoch van **Nerichot** / dye bis
schop van **Ludich** / die graue van **Rassouwen** / de gra
ue van **Buerē** / dye heere vā **Seuerē** / admirael van
zee / noch drie **Cardinalē** / en diuersche bisschoppen en
wijse mannen beyde gheestelick en weerlick / hoe en
de in wat manieren die **pays** ghesloten was tusschē
dese twee princessen / ende met wat staet ende heer
licheyt die princen en heerē binnen **Camerijck** quamē
bindmen in de grote **Cronijcke** van **Vlaenderen** int
langhe. Ende op den lesten dach vander seluer maēt
werdt den **pays** volcomelijcken ghesloten ende corrs
daer nae wtgheroepen in alle den steden van dese ne
derlandē daer groote blyscap omme was.

Heer **Willem**
van **Encke
uort** worde
bischop van
Wtrecht.

Den **pays** tab
licke de coninc
van **Francijck**
en die **xi. Ma.**
woyt te **Came
rijck** ghesloten.

Dye Cronijcke

Sinnen dē seluen iare op dē. xxi. dach vā Septem-
ber quā Soliman die grote Turc/kepser vā Constan-
tinopelen weder in Oostenryc met. ccc. M. mannen/
en beleyde die Stadt van Weenē in Oostenryc/en be-
stormde die Stadt nacht en dach drie wekē lanc sonder
ophoudē. En na veel bestormens en schertmutlinge
so hi met schande en confusie op gebrokē op sint Sal-
len dach/achterlatende so geuangen en verlaacht
ouer die tsestich duysent Turcken en Joden. En int
vertreckē nam hi met hē veel ionghe vrouwen ende
maechdē die hi met hē geuangen nam/en reysde met
groter schandē weder om na Constantinopelen/ende
om;ijn eere te bedeckē/en;ijn volc te papen/dede hē
den sinē te verstaen/dat coninc Ferdinandus heyme-
lick bi hē int heyr geweest hadde/en hadde met hē ge-
composeert/mitsdien dat die Stadt van Weenen hem
saerlic tribut geuen soude. Int vertreckē sandt hē
veel diuersche ionghers in die Stadt vā Weenen wel
en seer rijckelijc ghecleet/hē lieden belastende datse
dē heeren vā Weenen seggen soudē/dat sine meynin-
ghe niet en was die Stadt te beschadigen. Van desen
swaren belech des voorē Stadt vā Weenen en van de
destruictie vā Hongarien en Oostenryc vindtmen int
lange in diuersche Cronijckē begrepen/en bisonder
heeft daer af seer net int latyne int breede ghescreuē
Jeronymus Sebutlerus/en het wert oock int coste-
verhaelt/inde groote Cronijcke van Vlaenderen.

Int selue iare den dē dē dach vā October began
in zeelant een wonderlike siecte/die wt hoochduytsch
lant quā/daerse indē Meerte te voren began te reys-
neren/en so voort in die Oosterliche steden/en duer-
tsicht vā Utrecht eerle hier in dese landen quā/ghe-
heetē die sweetende oft Enghelesche siecte/daer af ve-
le menschē binnen. x. xliij. vren stouen/als si te veel en

De grote turc
quā weder in
Oostenryche/
door die Stadt
vā Weenen.

De grote turc
Soliman oock
met schanden
vā Weenen
Oostenryche.

Dye sweeten-
de siecke quā in
dese nederlan-
den.

van Zeelandt.

ommateliken warm gehoudē werden/en die hē coel
en niet te warm en hieldē behielden tleuen/maer ten
duerde in sommige stedē van zeelant niet langer dan
xiiij. daghē/en die siecte en du. x. ten hoochste maer
xliij. vren. Die sommige en lagen bouē. x. ofte. xij. we-
niet/daer wert veel volcx versumpet/die al duer hitte
versmoort werdē/om datmen se te heet hielt ligghen
gedect/wantmen eerst geen rechte remedie daer toe
en conde geuindē. Daer warē sommige stedē en dor-
pen in zeelāt/daer die siecte noyt en was. Dese voorē
siecte (na dat sommige scriuen) en was anders niet
dan een gheestel en gifte Gods/op dat wij onse son-
den beterē souden en voort aen vā sonden wachten.
Van deser siecte beginsel/cause en oorspronc en de cu-
re en remedie daer vā hebben veel geleerde mannē/
doctoren in medecijn bescreuen/als Theobaldus se-
lich medecijn der Stadt van Worms in hoochduytsch
landt. En D. Jacobus Castricus medecijn der Stadt
van Antwerpen ende meer andere.

Int selue iare in December op sinte Niclaus auōt
rees eenen groten storm van winde/so dat in Zeelant
tusschen Krenuen en Vlissinge vijf ofte ses hulcken
bleuen/daer bedorūē veel schepē ter zee/en daer ver-
dranc veel volcx. Door Antwerpen bleuen drie huen
met goet gheladē/en daer sanc een Bretoens schip.

Int iare. M. cccc. xxx. op l. Mathijsdach worde die
Eertshertoge van Oostenryc en coninc van Spaen
glen/heere van dese nederlandē Kaerle die vijfte vā
dien name vanden Paus Clemens die. viij. gecroont
tot eenen Roomschen kepser in sinte Petronius kere-
ke/in die Stadt van Bonouen/inde presentie vā veel
grote heeren vorsten en princen gheestelich en weer-
lick wt gheheel christenheyt/met also grote solemni-
teyten feestē en triumphen datmen tseluen niet wel

Medicinesche
personen wer-
den versumpet
inde sieecten
de siecte.

Kaerle de vijfte
die van dien na-
me coninc van
Spaengienē
heere van dese
nederlanden/
werde gecroont
Roomsich ke-
ser.

Dye Cronijcke

wt spreken noch volcomeliken scrijuen en mach/ hoe triumphelikē/ en met wat groter staet en heerlicheit en met wat heerē en princen die K. M. ijn incoemste binne Bononien ghedaen heeft/ en hoe hē die Paus Clemēs met sine Cardinalē en bisschoppē ontfangē heeft. En van die solēnelike en triumphelike corona tie des K. M. voorū/ en vā die triumphē en blijfchap die daer ter seluer tijt gebuert is/ heeft int latijne int briede bescreuen Cornelius Agrippa. En ooc vindt ghi iselue inde cronijcke van Vlaenderen int corte.

Int selue iaer opten. xv. dach van Junio quā die K. M. met sinē broed Ferdinandus wt Italien in hooch duptschlant met hē brengende ijn suster Marie dye coninginne van Hongarien/ met veel groote heeren en princen/ in die Stadt vā Nusburgh daer hy eerliken ontfanghē wert vā die duptsche heerē. En daer die maendē vertoest hebbende/ is hi met alle sinen staet in dese nederlanden af ghecomen.

Int selue iaer troude Franciscus van Valois dye eerste vā dien name/ coninc vā Francrijc/ Aliénora des K. M. suster/ die te voren getrouwt hadde dē coninc vā Portugale Emanuel/ en twas inde maent vā Augustus/ waer af men groote triumphē ende blijfchap in Francrijck bedreef.

Binnen den seluen iare den. v. dach vā Slachmaet op sinte Felix dach wast eenen so groten storm wten noortwesten/ en twas inoenens te. xij. vren so hooge gheuloeyt/ dat dwater ouer sommighe straten ende dijcken liep/ hoe wel dattet noch twee vren vloeyde daer na eert volzee was. En opten seluen later dach als sommighe scrijuen oueruloeyden in Holland/ Vla bandt/ Zeelandt/ en in Vlaenderen vier hondert ende vier prochten/ nochtans leedt Zeelandt die meeste schade met Hollandt als hier naer volcht/ alsomen in

De keyser quā duer Zealie in duptschlant en also in dese nederlanden.

Eenen groten storm en rompeel.

Die schadelike vloet die in menschen gebedenken in zee int loeghuert

van Zeelandt.

dese naer volgende rijmen ende dichtē horen mach.

Alfmen screef dupsent vūfhondert ende dertich den vūfsten dach Nouembris/ twoudt v ontdeect/ doen ghebuert er iaammer ende druck seer smertich Ten tijden vanden Keyser Carolus die vūfste effect Eenen groten hooghē vloet isser ghestrect Ouer gheheel Zeelant duer t'groot misghagen Sachmen menich mensche weenen hermen en veerlich claghen Dit is dye date des iaers vanden seluen vloet.

Luctificos fluctus attollit quinta Nouembris.

¶ Vanden seluen vloet.

Amandus knecht gaf Zeelant een sober profijt Twelck verloor veel landen op dier tijt.

¶ Een andere.

Hollant ende zeelandt wel beclaghen mach Sinte Felix quaden later dach.

In Walcheren oueruloeyden die dijcken tot diuersche steden. Den dijck tusschen die oude hauene van Middelburgh en Nremuen brack duere/ waer af clāt daer ontrent eert beuerscht was / wel drie weecken lanch besouen was.

Te Blissinghe oueruloeyde een stuck van eenē toren/ ende die wal vander Stadt brack mede duere/ so dat dwater int lāt quam/ mer het wert coits daer na weder beuerscht.

Den Westcappelschen dijck brack duere tot diuersche plaetsen/ maer twert coits daer na beuerscht.

Ontrent der Deere/ benoorden in Walcherē bracken dijck ten twee steden iene / maer duer groote diligencie van heer Adolf van Bourgoingnen/ heere van Beueren werdt clādt daer ontrent binnen drie ofte vier daghen beuerscht.

In zuytbeuelant oueruloeyde die heele oostwate ringhe ende. xvij. dorpen. Ende die Stadt vā Amerwale/ dat huys van Voedijckē/ en die sluys ter Creck he liep in.

Ende oom vā den hogē vloet in zelant/ in iaer. M. cccc. ende. xxx.

Inesien.

In Walcherē oueruloeydes tot diuersche steden.

Tot Blissinge oueruloeyde eē stuk van eenen toren.

Benoordē der Deere vā: ooc eenen dijck duere.

Romerwale/ en dat huys vā Voedijckē liep in.

Dye Cronstede

Die Westwateringe dwelck eenē dīck is dweers
duer clant loopende/daer die Stadt vander Soes in
lept met veel schone eerlike dorpen oueruloepde me-
de. En den dīck brack ontrent der Soes te drie steden
inne/en daer vloepde wech een stuc vande ganspoo-
te/en tis met grooter cost cū arbept cortz weder be-
uerscht gheworden.

Wolfaertsdijc
oueruloepde.

Wolfaertsdijc was tot diuersche stedē oueruloep-
t en die dīcken warē tot veel stedē inne/maer het had-
de die meeste noot aende sluyts/nochtans wast binne
den seluen winter weder beuerscht.

Noortbeuelēt
oueruloepde.

Noortbeuelant brac eerstmael inne ontrēt ter toe-
ouer Wissenkercke/en tlander daechs brac die sluyts
te Soomuliet tusschē Smelisse en Cortgene in/so dat
clant binne drie daghen geheel en al int water stont.
Tstedeken vā Cortgene behapde hē seluen met som-
mige dorpen/als Cats en Smelissen. Dandere hoop-
ten datmē clant daer na inden somer geuerscht soude
hebbē/dwelc niet en geschiede/so dattet noch alle da-
ghe wt en in drijft/en en wort niet beuerscht.

Die sluyts te
soomuliede in
Noortbeuelant
brack inne.

Clant vā Schouwen
oueruloepde.

Clant van Schouwen oueruloepde mede tot diuer-
sche steden/en den dīck was aen die zuyside ontrēt int
Bordendamme/Burch en Hampste tot drie oft vier
plaetsen in/so dattet lant ontrent. ruij. dagē eert be-
uerscht was/wt en in dreef. Maer dye van Zierzee
dedent beuerschen met grooter moepten en costen/
Clant leet die meeste schade en hadde den meesten
noot aende zuyside/tusschē Bordendamme en zuys-
kercke/maer aende noortside van Schouwen/daer
Noortgouwen en Dreyfchere wel beboldert sijn en
was clant noyt besouten.

Duuelant oueruloepde tot diuersche plaetsen/
so dat alle clant en polders van Duuelant besouten
worden/ behaluen die polder van heer Jaus landt/

van Zeelandt.

maer die polder van beoost duuelant en van tooster
lant wert binne drie wekē weder beuerscht/en die an-
der drie prochien met dimeeste en tchoonste lāt vloep-
den alle dē winter wt en in. Den dīck brack in tot drie
ofte vier stedē/duer grontbraecselē als op Dianē en
Souweueer/daer deerste getijē meer dan. rrr. heert
stedē met een proper cappelle wech in zee vielen.

Alle die pol-
ders vā Dune
lāt oueruloep-
den behaluen
heer Jaus landt

In sinte Ammen lant oueruloepden/sommighe pol-
ders en die dīcken braken mede in/maer het werde
cortz daer na weder beuerscht.

Clant vande Tholen en ontrēt Scherpenisse ouer-
uloepdet mede/en die dīcken warē seer ghebroken/
maer si werden cortz daer na weder ghemaect ende
gherepareert.

Clant vande
Tholen ouer-
uloepde.

In lant van Borsselē dwelc aenzuytbelāt bedijct
is oueruloepde ter seluer tijt ses prochien/die den ge-
heelen winter bleuen wt en in drijvende/ouermidts
die groote grontbraecselen.

Ses prochien
in Borsselen in
supherclande
oueruloepden

Philippus lant oueruloepde mede/en die dīcken
warē so seer gheramponeert/dat clant dē geheelen
winter wt ende in bleef drijvende.

Philippus lant
oueruloepde.

In lant vade oude en nyen tonge werdē sommi-
ge polders oueruloept/maer cortz daer na weder be-
uerscht/behaluē die polder vande Sommel/vander
Tille/en die Salathe a/die cortz daer te voren beuer-
schet en bedijct waren/bleuen die winter en noch lan-
ghe daer nae drijvende.

Clant vande
oude ende nyen
tonges ouer-
uloepde.

In dese nauolgende Latijnsche veerskens mueche
ghi den datum vinden vanden seluen vloet.

Anno ter deno post sesquimille, Nouembris.
Quinta, stat salis Zelandia tota sub vndis.

En in desen voorscreuē storm en hooge vloet ghe-
buerde dat gro otte iāmer en verdriet in Zeelāt dat
gheen penne dat en soude commē beschriuen/wantter

Groot iāmer
geschiede in zee
lant.

Dye Cronycke

ontspreekelike veel beesten verdronckē/ als Roepen/ peerden/ schapē/ verckens/ en and beesten/ die mette watere al daer henē dreuē seer desolaet. En dat meer is/ daer werden veel schoon hupsen en houē/ stapelē van tarwe en van rogge/ vā gherste/ van hauere/ en andere greyn vand vloet wech gedreū. En daer die uen veel stouen wech met menich hondert balē mee/ die al bedouen en sonckē. Maer dat meest te beclagē is datter so menich mensche ionc en oudt verdronckē diemen niet gehelpen en conde als voren verhaelt is int lange/ int capit. vandē eplandē vā zeelāt. En daer waren so menich hondert mensche so mannē en vrouwen die seer rijk waren/ grote familie houdende/ en groote dominacie hebbende/ die dienaers en boden hieldē/ die namaels selue hebbē moeten dienē/ en vā huyse te huyse gaen mendicere en broot biddē/ welc seer verdrieteliken was vordē ghenen die in weeldē geseten hadden. En metter woone comende in ope omlyggende landē van zeelant/ zynse met groten hoop ghestouen/ die sommighe van rouwe ende melancolie/ dye sommighe van hongher ende kommer/ als veel menschen wel kenlick is.

Int selue iaer op Sinte Andries dach sterf vrouwe Margriete van Oostenryck Keyser Maximiliaens dochter/ regente en gouernante van dese nederlanden ende werte begrauen int roo susters hups huyten Brugge.

Inden seluen winter op S. Andries dach wast wed eenso groten storm wt den noortwesten in zeelant dat ter veel nyeuwe dycken en ander kapkens duer bracken en daer ghebuerde groote schade.

Int iaer .M. cccc. xxxi. in Loumaendt op dertien dach/ die K. N. wesende tot Cuelen metten kuernorcken en veel grote heeren/ als Princen ende vorsten/

van Zeelandt.

worde aldaer eendrachteliken gecoren Domfernandus vanden seuen kueruorstē/ tot eenen Roomschen coninc/ en die keyser quā af met sinen broeder/ en hy werde in die stadt van Aken gecroont/ na oude ghewoonten/ met grooter solemniteyten en feesten. En bliuen der seluer maendt quam die K. N. in dese nederlanden/ den .xxiiij. dach vander maent voornoemt binnen der stadt van Brusselle.

Sinnē den seluen iare indē Meerte wert vrouwe Marie van Oostenryck/ coninginne en douagiere vā Hongariē/ duer beuel des K. N. gemaect regente en gouernante van Hollant/ Zeelandt/ Brabant ende Vlaenderen. .xc.

Int selue iaer tooch die coninc Christiernus dye .ij. van dien naem coninc van Denemarchen/ Noorweghen. .xc. wt Hollant/ met .xij. schone schepen met .vii. N. lantknechten en ander volc vā wapenen/ in meeninghe wesende om zyn patrimoniale landē in te nemen/ en bi storm en onweder en isde coninc voorū tot zyn meyninghe nyet ghecomen. Ende alle zyn schepen verstaken duer onweder in Noorweghen in die hauen van Andoe ghenaemt/ daer die Coninc met sijn volc belept werdt van coninc Sostonius/ coninck van Zweeden/ Gotthen en Wenden/ en van dye .viij. Wendtsche zeededen/ en van Coninck Frederick van Denemarchen/ ten lesten werdt hi alsoo benaut dat hy hem seluen inde handen van zyn vianden gaf/ ende zyn volck wert vry ghelaten wt den lande te trecken/ maer die knechten stouen meest al van honghete ende armoede eer si wt den lande quamen. Maer Coninc Christiernus voorū worde geuangē gestelt/ int lant vā Holsten op een slot genaet Sonderburch daer hi noch te hants geuanghē is. En ter seluer tyt als die voorū Coninck Christiernus ouer voer bleuē

Ferdinandus west roomsch coninck gheseten.

Christiernus coninc van denemarchē tooch wt Hollāt na zyn patrimoniale landen.

Die coninc vā Denemarchen wert in noorwegen geuanghen.

Groote ismer verdriet en armoede was in zeelant

Veel rijke lie de zeedē arm in zeelant doop inuandatie.

Vrou Margriete van Oostenryck.

Dye Cronijcke

in die selue storm drie vā zyn meeste schepē wel met. iij
M. knechten en wel. cccc. vrouwen. Die historie vā te
se voorē coninc gestē heeft int breede bescreuen Jo-
annes Magnus Episcopus Upsalensis alimen daer
int langhe lesen mach.

Die graue vā
hooine troude
ioncfrou Anna
van Bour-
goengien.

Ter seluer tijt troude heer Jacob graue vā hooine
tot zyn gesellinne ioncfrou Anna vā Bourgoingnen
heer Adolf vā Bourgoingnen heere van Seueren/
en vrou Anna vā Berghē outste dochter / en en ghe-
wan geē oute daer aen / wāt hi maer een iaer daer na
en leefde / en hi was ooc veel sieck binnen selue iaer.

Sinnen dē seluen iare indē Meerte began heer Ad-
dolf vā Bourgoingnen / heere vā Seuerē met groot
ter cost / arbept / en moeyte clant vā Duuelant weder
te bedijcken / als Sinderkercke / Nieuwerkercke en
Cappelle die dē voorleden winter gedreue hadden /
en mijn heere van Seuerē was daer althijt selue pre-
sent en voor ooghe / doende althijt sulcke neer sticheyt
dat lant indē somer op sint Annen dach in Hoymaēt
met groter blisshappē beuericht en toegedijct wert

Duuelant wert
weder bedijct.

Soxlele wert
weder bedijct.

Ter seluer tijt dede heer Anthonis vā Saleyn / hee-
re vā Montengijs / graue van Hoochstratē en stad-
houder vā Holland en Zeelant. xc. bedijckē en beuer-
schen met groter costen en moeytē dye. vi. dorpen int
lant van Soxlelen die aen zuytbeuelāt bedijct warē

Men begonste
dye oost wate-
ringe van zuyt
beuelant te be-
dijcken.

Sinnen dē seluen iare worde bide K. M. en sinen
raedt sommige comissarissen geordonneert om clant
van zuytbeuelant inde Oostwateringhe te doen be-
dijckē en beuerschē / en hīgaf daer veel gelts toe o dat
te doen. Dit lant leyt teghē ouer Berghē optē zom-
daer een schoon stadt inne leyt vā omer swale genaet
met menich schoon doyp. En int dijckē als sommige
scriuē quā onder die regenten en dhameesters grote
twist en discordie / om dat peggelic sinē sin volghē wil-
de / want die slups ter Creeche die weelde so seere en

van Zeelandt.

werde so diepe / desgelijcx was clant so leege datmen
wt dese dijckalige scheede / dwelc God beteren moet.

Men began noortbeuelant mede te bedijcken / dat
alle dē winter wt en in gedreue hadde. Die vā Cort-
gene / Cats / en sommige andere hadden haer seluen
bekapt op hope datse bedijct soude werdē. Waer due-
re die K. M. dit voorē landt seer behullsamich is ghe-
weest met sinē ghelde en schatte / om dat selue landt
bedijct soude mogen wordē. En heer Floris van Eg-
mont graue vā Seueren en heere van Pselsteyn ende
van Cortgene / als meest in dit lant gheerft wesende /
dede grote diligentie so met gelde en sinē lūne om dit
lant te helpene / maer ouermits (na dat die sommige
scriuē) die principael hoofdē niet present en warē dier
wel behoortē gewest te hebbē / so weter seer slappe-
likē gedijct / en dē stroom wert seer sterck en ghewel-
dich / so datmen daerchs was makende dreef snachts
weder wech / waer duere clant is bliuē driuende de-
solact / maer Cats npeuwelant wert bepoldert ende
Cortgene bedijct om eenē gemeynē vloet te wedstaē

Ouermits de
slappicheyt en
de sneedijcke
bleef noortbe-
uelant onbedijct

Int selue iaer indē Oost ontrent sinte Lauwerens
dach sachmen in Zeelāt een Comete met een vierige
vlamme oft strale tot sinte Bartholomeus dach toe
en si scheen alle auonde int noortwesten.

Een groote co-
mete woeter
gelen

Ter seluer tijt warē alle vruchten seer wel gewas-
ten (God si lof) al walt clant oueruloeyt geweest / en
daer tsee water inden winter daer te voren op clant
geweest hadde / waven also veel vruchten / oster geen
water op en hadde gheweest.

Int iaer. M. cccc. xxij. den. xvij. dach vā Joumaēt
tooch die K. M. weder wt dese nederlanden in hooch
duytichlandt te Spenlburck / daer hi een wijle tijds
bleef liggende.

Int selue iaer op dē. vij. dach van April begonste.

Dye Cronhcke

Die nieu han
van Middell
burch in zeel
wert begonne

mente Middellburch in zeelāt int lant vā Walcheren
die nyuwe hauē te grauen en te deluen/ vā Middell
burch door die oude hauē tot aenden dijck alst schijn
baer is/ en dese schoon breede wijde hauēwert binnē
twee iaer daer na geheel volmaect/ dwelck een prijle
lick werck is.

Int selue iaer ontrēt dē Neye/ quā die grote turc
Solpman kepler vā Constantinopolen weder ouer
met drie hondert duysent mannē / en quā in Honga
rien om veel quaets te doene. Maer die grote turck
vernemende dat die K. N. seluer in persone te velde
lach met so grote hoop vā wtgelesen vrome duptsche
mannē/ brac hi haestelikē op/ en reysde achterwaerts
na Turckien/ achterlatende veel geuangenē en ghe
slagen vā sinen volcke/ die meest Joden en verlaecte
christenē waren. Van desen tocht en hepvuaert op dē
Turc en lesen wij noyt dier gelijcke van peerdē/ ruy
ters en knechtē/ want alle die vorsten van duptschlāt
en alle die steden des rijcx met menich duysent edelē
en ruyters wt dese nederlanden toghē ter seluer tijt
met die K. N. opwaerts/ hier af hebben veel geleer
de mannen gescreuen/ als Hieronimus Sebastianus/
Georgius Sabinus/ en meer andere.

Int selue iaer in Junio was een edelman in Wal
cheren wt Denemarcken ghebooren/ ghenaeamt Tho
mas Holstein/ en hadde voormaels Camerlinck van
die coninc Christiernus van Denemarcken geweest
en hi hadde hepwelick een schip gheroft/ om den Co
ninc voornoemt in zyn landt te helpene/ horende dat
die coninc zyn heere gheuanghen was/ soo heeft hy
hem seluen openbaerlijcken met een sweert doorloo
pen/ ende hy leefde noch eenen dach daer nae / ende
nam zyn Sacramenten/ ende is also van die quetsue
re ouer onpacienticheyt/ dat hi tot zyn der meyninge

Zeel pilaten
en heeren wt
dese nederlan
dē dedē eenen
toch op dē eurt
werdie. K. N.

van Zeelandt.

nyet comen en mochte/ ghestoruen.

Ter seluer tijt in Junio troude ter Deere opt huis
van Sandenburch heer Jan van Hennin/ heere vā
Boslu/ Sameraiges ende van Bleaghs/ ridder vā
den gulden Vliese/ opperste Adtmeeſter des kepler
liken Maieſtepts/ vrou Anna van Bourgoingnen/
Douagiere van tgraesschap van Hoorne/ heer Adolf
van Bourgoingnen heere van Seueren ende vrou
Anna van Berghen outſte dochter/ met grooter tri
umphen ende feestten. Waer by hi ghewonnen heeft
vi. sonen/ waer af noch viere int leuen zyn/ Te weten
die oudſte Carolus ghenaeamt/ die tweede Marini
kanus/ die derde Anthonis/ die vierde Jacob/ en een
dochter ghenaeamt ioncfrou Marie van Boslu.

Heer Jan van
Boslu / Rids
meeſter ter K.
Male. troude
vrou Anna vā
Bourgoingnē
douaigiere vā
Hoorne.

Int selue iaer inden optoch/ doen die keplerlijcke
maieſtept na Hongarien tooch/ om te reysen na Wee
nen in Oostenryck sterf van eender heeter cortſen die
Prince van Denemarcken/ Noorweghen/ Tweeden
Sorthen ende Wenden Joannes ghenaeamt/ coninc
Christiernus die tweede van dien name/ coninc van
Denemarcken. &c. en die coninghinne vrou Plabella
eenighen sone/ en wert tot Aepſburch met grooter
solemniteyten begrauen in ſinte Peeters kercke.

Johannes dyc
prince vā De
nemarckē koe
dē/ en noorwe
ghen Carl te
weenen

Int selue iaer in die maent van Augusto sterf ionc
kere Henrick van Bourgoingnen heere Adolf van
Bourgoingnen/ heere van Seueren ioncſte sone in
hooch Bourgoingnen/ meynende nae Spaengien
ghereyft te hebben/ wesende int geselschap van hee
re Reynout van Chalon/ prince van Araiges ende
Graue van Passouwen.

Ter seluer tijdt was in Zeelandt tot diuersche ste
den dye gaue Godts vander pestilentien/ soo dat te
Ziericzee binnen drie maendē meer dan drie duysent
personen stouen.

Dye Cronijcke

Eenen groten
Storm vā wint-
de en een hood
ghe vloet.

Int selue iaer den .ij. dach in Marchmaent / tsnachts
ontrent drie oft vier wien walt eenē so grotenwint en
storm wt dē noortwesten / so dattet so hooge vloepde
dat meest alle die eplandē van zeelandt weder ouer-
vloepden / bisonder die corts bedijct waren.

Die nien dize-
ken in die oost
wateringe in
zuytbeuelant
oueruloepden

Inde oostwateringe vā zuytbeuelant was grote
cost gedaen om tlant weder te bedijckē / dwelck doet
weder oueruloepde / so dat alle die cost die ghedaen
was / verlorē en voor niet was. En in sommige nyet
polders van Thadt / Inkelenoort / en Nieuwelant
verdrac veel volck / die in huckēs en keethēs woonde

Die .vi. dorpe
in Boisselen o-
ueruloede we-
der.

In Boisselē oueruloepde die .vi. dorpen die tlaers
te voren beuerscht en bedijct waren. En tis lichtent
(God betert) als zuytbeuelant inde Oostwateringe
blijuen drinende.

Roortbeuelant
oueruloepde we-
der en blifft on-
ghedijct.

Cortgene en Cats in Roortbeuelant oueruloep-
de mede / en daer vdrant veel volck. Dese landen zijn
blijue drinende als men wel sien mach.

Dwelant oueruloepde wederomme ontrent die
oude diepten / en die drie prochten vloepden alle den
winter wt en in / hoe wel dat die dorpen aende noort-
side mede schade hadden / nochtans werden se corts
daer nae beuerscht.

Philippus lant
oijera loyde en
blifft onghedijct

Philippus lant dat so dicwils beuloept en beuer-
schet werdt daer na / bleef drinende alst noch huyden
soaechs doet. En alle die eplandē van zeelant hadde
op dees tijt grote schade / als Walcherē / Schouwen /
Drepschere / Wolfaertsdijc / die Westwateringe vā
zuytbeuelant / tlant vā Tonge / sint Annen lant / S.
Martensdijc en tlant vā Tholē / maer si werde bit-
nen cortē tijt daer na met grootē arbept cost en neer-
stichept beuerscht en bedijct. In dese nauolgende rij-
men muecht ghi die grote schade en iāmer horen die
in zeelant gheschiet is bi den hooghen vloet.

Meest alle die
eplanden ledē
schade.

van Zeelandt

211.

Almen screef vāsthiē hondert ende .xxxij. daer an
den tweeden dach Nouembris noch bouen al
Shincker een hoogher vloet dye menich man
Beclaghen mocht het waters geschal
In zuytbeuelant bleef drinende het ghetal
Van seuenthien dorpen alst noch wel blijet
Ter Creechen en Voodijcke viel eenen grooten val
Boisselen ende Roortbeuelant bleuen ooc onghedijct
Te Cats ende Cortgenen so die waerhept ghelijct
Verdrioncken veel menschen het was te beweenen
Die hinderkens inder wieghen bleuen door dewater verslijct
Ossen / peerden / hoepen / schapen / het bleef al met eenon
al hadden renighe herten gheweest van steenen
Sij moeckent beschriepen dat groot verdriet
Het bleef al hups / hof / goet / groot metten cleenen
Veel volck tot diuersche plaetsen in zeelant cleuen liet
Laet ons God bidden dat ons si .cx. nyet meer en geschiet
dat hy wil beschermen die zeelantsche palen
Ende dat hi ons met zjn ghenadige ooghen aenstet
dat hy ons onse schult nyet rechteliken en doet betalen
Al sweert gheheuen dat hijt dwer zjn gracie wil laten dalen.

Int selue iaer was bitmen der stadt van Lubeeck eē
grote supsinghe tusschē den raet van Lubeecke en die
Gemeynthe / den nyeuwen raet hadde die Hollāders
ontsept te watere / en haddē sommige oorloochs sche-
pen ter zee liggende inde Zont / en tusschē die hoofde
inde westzee / om die hollantsche schepē te nemen dye
toopraert voerē / die visschers en sochtē si nyet / haer
ouerste capiteyn was genaēt Marcus Meper. Ten
lesten die Hollāders dit siende / hebbē int selue iaer
in September toegerust .xxij. oorloochs schepē. En
die viceadmirael was genaēt Sheert van Meerke-
te / een vroom capiteyn / die met dese hollantsche sche-
pen ter zee varende / is ghetogen inde Zont / en heeft
met geweld die Zont gehoudē / latende die schepē wt
dese landē gins en weder om varen / daerthē lieden
beliefde. Dye Lubeecksche schepē van oorloghen dic

Die van Lubee-
ck hadde oor-
loge ter zee ten
ghen die Hol-
lantsche schepē
die int zee won-
ren.

Dye Cronijcke

vernemende zyn op die Elue getogen na Hamborch tot dat die Hollantische schepē weder na hups trockē en wert int iaer daer na inde vastē ter neder gelept.

Int iaer. M.cccc. xxxij. indē Meerte ontrent half vasten tooch heer Adolff van Bourgoingnen heere vā Beuerē als een getrouwe heere en vorst na tlant vā Duuelant/om tselue lant weder te bedijckē/ daer hi nacht en dach in persone bleef/ geen gelt cost noch moeyte sparende/ voor dattet weder beuerscht en bedijct was. Het was so desolact/ datmen gelept soude hebbē nemmermeer te moghē bedijcken/ men soude veel grote heeren hebbē gheuonden die de excessiue costē niet en soude hebben willē doen/ die de voorcre uē heere van Beuerē dede/ dwelch al gedaen heeft om zyn schamele onderlatē te helpen/ daer si hē nemmermeer af voldancken en mogē. En dit voorē lant vā Duuelant wert ter seluer tijt inden Meere tvoor daechs voor Duxterē beuerscht en toegedijct/ daer God af geloofst moet zyn. En die voornoemde heere van Beuerē is weder met groter blyschap en triumphen na der Deere gherepft.

Van die dijckinge/ en van die inundacten die in dese iaren vā. xv. c. xxx. en. xxxij. in zeelant geschiet zyn en van die grote costē diemen in zeelant ghedaen heeft/ om dat landt te beuerschen/ heeft Adriannus Barlandus gescreuē seer supuerlick int latijne in zyn appellatione in Cronicis Brabantie ducum.

Ter seluer tijt coets nae sint Janismisse was eenen veruaerliken brandt van donder ende blicem/ dattet vier te Saerlandt in dye kercke quam/ dye met veel hupfen verbrande.

Int selue iaer inden harinck teelt/ beganmen eerst dye ouerdecken van houtte inden buyssen van Hollandt en Zeelant te maken/ wandt alle die buyssen die

Duuelant wert weder bedijct daer heer Adolff vā Bourgoingnen heere van Beuerē selue in persone was nacht ende dach.

van Zeelandt

te voren waren/ en hadden gheen ander ouerdecken dan van reepen en een zepl daer ouer van bams ghe maect met teelkens.

Ter seluer tijt in Braecmaent/ nae dat heer Adolff van Bourgoingnen heere van Beueren weder wt Duuelant gecomen was/ so hadde die visschers van Brouwershauene eenē seer vreemdē visch geuangē/ hebbende eenē muyl als een sweert/ daer die oude historie scrijvers als Plinius in naturali histo. lib. xxxij. cap. ij. en meer andere af gescreuē hebbē/ die genoēt wort een sweert visch/ wiens gedaente hangende is/ ter Deere opt hups vā Sandenburch/ alsmē aldaer noch optē dach vā hedē sien mach. En dese voornoemde visch schoncken si heer Adolff vā Bourgoingnen/ heere van Beueren voornoemt.

Int iaer. M.cccc. xxxij. inden Meerte/ op onser vrouwen auot vōgaderde seer haestelikē eenen grote hoop van herdoopers vā mans en vrouwen/ wt Zeelant/ Hollandt/ en ander landen/ en stепен ouer nacht en dach na Haerlē/ meynende daer ouer te passeren/ en also na Amster in Westfalē te treckē/ maer den wech wert haer liedē belet/ int swartewater int ouerlicht en werdē alle geuangen/ die vlypder vā desen hoop werden meest in Hollandt gherecht/ veel van dien ghebrant en onthodt/ maer die gracie begheerden/ ende bekenden datse verleyt waren/ vercreghē remissie vanden houe van Hollandt.

Int selue iaer drie daghen voor Sint Sillis dach/ wast eenen groten storm dat in Zeelant veel dijcken verdoruen/ ende veel schepen int zee bleuen/ daer veel volcx verdranck.

Indē seluē iare coets na te doot vāte paus Clemēs die. vij. wert weder te Roomen ghecoren voor Paus Paulus die derde van dien name.

Eenen swonderliken visch swort geuanghen.

Plin. lib. xxxij. cap. ij.

Veel herdoopers vergaderden wt Hollandt en zeelandt.

Eenen grootē storme wasser in zeelant datter veel schepē int zee bleuen.

Dye Cronhcke

Ter seluer tijt sterft te Buxelles in Brabant die eer
weerdige heere/die prelaet vā Middelburch in Zeelant
heere Maximiliaen van Bourgougnen/heere
Soudewijn die b. vā Bourgougnens sone/en wert
te Middelburch in Walcherē in een loodē tombe ge
bracht/en ald aer inde abdie begrauē. Dese voorre
uen prelaets edelhept en geleerthept wort seer gerō
mendeert vā D. Erasmus Roterodamus/en Hadria
nus Barlandus. Hi heeft binnē sinen leuene groote
reparacie inde selue abdie vā Middelburch doen ma
ken/een seer wijs en geschict heere. Hi heeft die scho
ne tafel van schilderien doen makē/die opten hoghē
outaer inde kercke vāder abdien voorū staet/bi Jan
van Maubeuze vermaert schildere ende constenaer
datter alsulcke gheen en is in alle die Christenhept.

Om welke tafel te sien vā Antwerpen in zeelant ge
comen is ooc een vermaert constenaer Albert durinc
hoofdruytsch/die dese schilderie seer gerōmendeert
heeft/leggende dat hi sulcx in dese nederlanden nyet
ghesien en hadde.

Int selue iaer op sinte Katherinē dach wast eenen
so groten storm en tempeeste van wīnde / datter opt
zee meer dan vyftich schepen bleuen met volck ende
goet wt Zeelant ende Hollant.

Int iaer. M. cccc. xxxv. in midtsomer tooch die K.
M. Carolus die. v. selue in persone met. c. Galepen/
en. cccc. gheweldige schepen/waer af die meeste ende
grootste warē Hollantsche hulckē en sommighe wt
Zeelant/mettē coninc vā Tunis en met. xxx. M. lant
knechten van Barzelonien af wt dat conincryck van
Spaengien ouer zee teghēs die Barbarossa die der
Christenē viant was/den seluen dagelic veel schade
doende. Hi hadde dē coninc van Tunis verdreuen so
dat die K. M. in Africa wesende/ met gheweldiger

Jaunijn Maubeuze een vermaerde constenaer in sichte vā Middelburch en ter Here te residere

Veel scepe vee broncken by storm en onwe der.

Die K. M. tooch in Africa en vooz Thunis met diuerse schepen.

van Zeelandt.

hant in nā die forresse en stercte de Soulette genaēt
met. c. Galepen en andere schepen. Die Barbarossa
siende dat die K. M. dus victorieus was/verliet hi te
Stadt van Thunis/en is ghevlucht. Welcke Stadt als
doen die K. M. innam met geweld/stellende weder in
sijn rijkhe den verdreue coninc vā Thunis. Ende daer
werden bide K. M. en sijn volc wel. xx. M. Christenē
verlost/die binnē Thunis geuangen satē. En dye K.
M. was behoudende de Soulette/stellende daer op
volc van wapenē/om die te bewarē/en andere muni
tien van oorloghē daer toe dienende. Dat ghedaen
wesende/is die K. M. met groter triumphen en eere
geromē met sijn galepen en andere schepē in Cilicien
en voorts in Italien. In dese reple en tocht warē vee
le edelen/lantsknechten/schippers/sterkedē en ante
re bootsgesellen wt Zeelant en Hollāt die grote vass
lantshap bedreue. Vā dese grote victorie des K. M.
vindtmen int breede bescreuen in eenen sendtbrief in
hoofdruytsch/dē welcken Ferdinandus Roomsche co
ninc. cc. selue heeft doen scriuen aenden princen ende
vorsten van duytshlant int langhe.

Int selue iaer warender sommighe herdoopers in
dē Nepe binnē der Stadt van Amsterledam/die te sel
ue Stadt souden ingenomē hebben/en hadde die ghe
meinte daer niet tegen geromē/si hadde stadthups
al in genomen. En daer bleuen doot. xxvij. mannē en
veel weter geuangen/wien thert te leuendich wten
lijue ghesneden wert/als verraders toebehoort/die
sommighe metten sweerde gerecht/die sommighe ghe
hanghen/die vrouwen verdroncken. &c.

Int selue iaer so wert die nyenwe hanē te Middel
burch/die int iaer. xxxij. daer te voren begouwen was
eerst te deluen/met grote excessiue costen en moeytē
ouer grote diligencie en neerstichept vanden heeren

Thunis in Africa souden ingenomen bi de K. M.

Veel geuange Christenē werden verlost.

Die K. M. tooch vā Thunis in Africa en vooz na Thonis en vooz na Thonis in Italien

Dye Cronfliche

Dye nyen ha- en Regenten der seluer stad vā Middelburch (welc
 aē te Middel- een pryselic werc is) op sinte Bartholomeus dach in
 burch in zeelāt de Oostmaent duer gesteken en opengedaen / Also
 werc duer ghe dese nauolghende rymen wt wÿsen.
 Arhen.

Int iaer vyfthienhondert. xxxv. in April den achtsten dach
 Was datmen dye nyen hauen beghinnen sach
 Op Bartholomeus dach vyfthienhondert. xxxv. daer aen
 Werdt die hauen open ghedaen.

Dē Dolphijn
 van Francrijck
 verdoef den
 hertoch van
 Sauoyen.

Int iaer. M. cccc. xxxvi. in April quā die Dolphijn
 van Francrijck en verdoef dē hertoch van Sauoyen
 met zyn hertoghinne en kinderē wt huer keder lanck.
 Cortz hier na indē somer quā die K. M. met grooter
 heyracht wt Italien en destrueerde tlant van Pro-
 uencen/waer wt een grote oorloge rees tusschen tē
 Coninck van Francrijck/ende die K. M.

Sinnen dē seluen iare den derden dach in Mey/
 was eenen afgrÿseliken brandt binnen der stad van
 Delft in Hollant/so dat dmeeste deel vander stad af
 brande tot ontrent neghen duysent huysen.

Int selue iaer wert veel lants vanden Inckelē oort
 met dorp van Tbadt bepoldert ende bedÿct aen tlat
 vanden Aggere.

Int selue iaer indē somer ontrēt sint Jansmisse de
 de die K. M. met Fridericus kuernoist en Paltzgra-
 ue vandē Rhÿn ter Veere in Walcherē. xl. schoor ter
 schepē toe reeden en makē / om na Denemarcken te
 reysen/en die stad vā Coppenhauē dye doen ter tijt
 strangelic belegē was vandē hertoch vā Holsten ont-
 set te doene. Dese schepē al bereedt wesende/so heeft
 heer Adolf vā Bourgoingnen here vā Beuerē en ad-
 mirael vandē zee/en Wolfgang broed vandē Paltzgra-
 ue met haer capiteynē liggen wachtē ter Vere in zee-
 lant na die vier duysent lantsknechtē die voor dē Dam-
 me in Driestlant lagē/en aengenomen waren om me-
 de na Denemarcken te trecken/en Coppenhauē ont-

Ter Veere in
 Walcherē wer-
 dē veel schone
 schepē toe oop-
 loge toegereet

van Zeelande.

set te doene. Maer ouermids dat die Ghelderfchen
 die binnē den Damme lagē die stad so sterck gemaect
 haddē/en haer met geweld daer inne hieldē/duer hul-
 pe en succours vandē hertoch van Holsten voorā/so
 duerde dit belech vandē Damme so langhe / dat dye
 knechtē so haest niet comen en mochtē/en met dit lan-
 ge verreckē en wtsetten hebbē die vā Coppenhauē
 hem op moeten geuē/ouermits den groten honger/
 en ander gebreken die si hadden. Die broeder vandē
 Paltzgraue voorā horende dat die stad vā Coppen-
 hauen opgegeuē was in handen vandē hertoch van
 Holsten/is die reyse van Coppenhauē gestaect ghe-
 weest. En de broeder vandē Paltzgraue voorā is met
 alle zyn volc wederom na duyschlant gereys/bedac-
 kende alle dē genē die den Paltzgraue sinē broeder/
 en hem op die schepē van oorloghen gediēt hadden.

Coppenhauen
 die Rabi Swere
 opgegeuen/ in
 handen vandē
 hertoch van
 Holsten.

Sinnē den selue iare op sinte Michiels dach was
 heer Adolf vā Bourgoingnen heere vā Beuerē met
 heer Aepnont vā Bredenroede al ghereet / tot haer
 hebbende. iij. m. manne en lantsknechten dye vanden
 Damme in Driestlant gecomen warē/wat dē Damme
 in des K. M. handē gecomē was/om met de selue sce-
 pē die nae Denemerckē geuaren soude hebbē/eenen
 tocht op Francrijck te doene/wat ter seluer tijt weder-
 om oorloge was tusschē die K. M. en den coninc van
 Francrijck. Dese voorā heeren drie of vier daghē met
 haer volc tischeep wesende/hebben eens oft tweema-
 le onder tseyle gheweest / ende dye windt is hem lie-
 den alchts contrarie gheuallen/so datse langhe tijdt
 na den windt hebben moeten wachten/ende daer en
 tusschen ider eenen grooten storm opgherelen/ende
 seer winterlick gheworden/so dat die reyse gestaect
 is geworden/Die capiteynen en knechten worden af-
 ghedant/en peghelijc is na huys ghetogen.

Heer Adolf vā
 Bourgoingne
 heere vā Beue-
 re/en de heere
 vā Bredenroede
 de waren ghe-
 reet in Driest-
 lant te reysen.

Dye Cronijcke

In selue iaer in October tooch Capiteyn Sheert vā Meckere met veel schippers en zeelātische bootf-
 gesellen wt int zee met ses schone schepē seer wel toe-
 gerust wt dē naem des K. M. op zjns selfs buyt / en
 comende op die frontieren vā Brancryck / heeft dese
 voor n̄ capiteyn een schip vernomē / dwelc een Frāsch
 schip was / gecomen wt Brūllien / en heeft selue scip
 aengerupst / en genomen / en twert ter Deere inghe-
 brocht / en tgoet voor prijs vercocht / waer af wel vijf-
 tich dupsent guldens ghemaect was.

Ter seluer tijt hadde heer Henrick graue vā Raf-
 sauwen / wten name des K. M. met grote heyracht
 die Stadt van Peronen belept / in welckē belech mede
 was heer Maximiliaen van Bourgoingnen / wt ter
 tijt heere van Seueren. xc. admirael vander zee. xc.

In selue iaer sterf heer Willem van Enckensort
 Cardinael van Barthusen en bisschop van Utrecht
 en wert te Roomen begrauē / als hi dat bisdom ghe-
 regeert hadde ses iaren. En in dit selue iaer quā Jo-
 rien des graue sone van Egmont / die bisschop vā Ut-
 recht gecoren was / met grooten staet van volcke bin-
 nen Utrecht / en wert inghelept en geconsacreert te
 wesen die tsestichste bisschop van Utrecht.

In iaer. M. cccc. xxxvij. inden April / so quā Fran-
 ciscus die coninc van Brancryck in Artops met. l. M.
 mannē / en wan die Stadt van Helder met dat stercke
 slot. Maer als hi vernam dat heer Floris vā Egmont
 graue van Suerē / en die graue vā Keul / met meer
 andere Bourgoensche heerē en knechtē quamē om
 hē te versoeken / so weech hi wederom na Brancryck
 latende tslot wel bewaert met knechten en ruyters.

Ter seluer tijt werden van die K. M. en die coninc
 van Brancryck saulfronduicten ouer en weder ouer
 gegeuen / en werden openbaerlick in zeelant wtgels-

En schoot scip
 ghecomen wt
 Brūllien wert
 ter Deere boot
 prijs inghe-
 brocht bi Ca-
 piteyn Ferris
 meckere

Heer Johan
 van Egmont
 wert bisschop
 van Utrecht.

Die visschers
 voeren ten ha-
 rine met saulfr-
 onduicten.

van Zeelandt.

Sen op alle hantens daer visschers wt voeren en daer
 men gewoonlick is sulcke mandementen te publice-
 ren en wt te roepē / om wi en sonder soorge ten harin-
 ge te varē in alder manierē oft paps ware / so dat die
 eene dē anderen niet en soude moghen beschadigen /
 dwelck also onderhoudē wert / en dat selue en hadde
 daer te vorē noyt in eenighe oorloghe geobserueert
 gheweest.

In selue iaer op dē derden dach vā Meye so wer-
 de een bestant gemaect tusschē vrou Marie regente
 van dese nederlandē van weghē des K. M. haer broe-
 der en den hertoch vā Holsten die coninc van Dene-
 merckē was / eenē tijt van drie iaren lanc geduerente
 Om dwelc in zeelāt grote blijshap bedreue was / om
 dat die schepē de zee vredelick mochten ghebruycken.

Sinnen dē seluen iare inden Meye quā Jacobus
 die. v. vā dien name coninc van Schotland in Branc-
 ryck met diuersche schepē en properen state biden Co-
 ninc Franciscus / die hē zjn dochter gaf tot een ghesel-
 linne / en tooch daer mede wederom in Schotland /
 daer si coits daer na ghestouen is sonder eenige drie-
 achter te laten.

In selue iaer inde Hopmaet was recht buytē dye
 Middelburchsche poorte / somen na Vlissinge repst /
 een maelfacteur gelogert / dē welcken na gescreuen
 was wt Hollant van sommige officiers. En die rent-
 meester vā Middelburch / Adriaen van Hertuelt ge-
 naemt quā den maelfacteur alleen tegen / meynende
 hē te vanghen / want zjn diensers voor een andē due-
 re ghelopen warē / so heeft die selue maelfacteur den
 voor n̄ rentmeester in sinē buyck gesteken / waer af hi
 binnē drie oft vier daghē ghestouen is. Die maelfac-
 teur wert dies niet te min genangē / en wert metter
 iusticie verwelen / eerst zjn hāt waer mede hijt staict.

Die coninc vā
 Schotland quā
 in Brancryck
 en troude Co-
 ninc Franciscus
 dochter.

Dye Cronycke

gedaen hadde/af ghehouden te wordē/ daer na in
hoofc vanden bypche gheweert/ en lichaem op een
radt bypten Middeburck ter plaetsen daermen ge-
woonliken is sulche te rechten.

Int selue iaer so wan heer Floris vā Egmont gra-
ue van Guere heere van Plessteyn als ouer veltheer-
re met die andere capiteynen der K. M. die stad van
Sintpol/ en ooc die stad van Monstreul berouende
en vbrandede veel schoone dorpe inde omliggē landē

Int iaer. M. cccc. xxxviii. in Zille maent/ so sterft de
Cardinael Guetardus de la Marche bisschop vā Lu-
dick/ daer na wert in zyn stede bisschop gecoren heer
Cornelis vā Seuenberge/ welke bisschopdom heer
Cornelis voorn weder ghesigneert heeft/ heer Joris
van Oostenriek/ v. sone van Keyser Maximiliaen.

Int selue iaer in Meerte was een Capiteyn Frans
Bremen genaet die int zee sloech met een oude huede
scip en met. xxxviii. mannē wt Zeelāt/ en nā voor prijs
met subtylscheyt een Fransch galeoen van oorloghe
seer wel toegerust/ met alle munition vā oorlogen in
de welke waren. lxxij. mannē/ en brochtet ter Deere
in Walcheren inne/ met groter triumphen. En dese
Capiteyn sloech weder in zee met dat galeoen dat hi
voor prijs ingebrocht hadde int zee/ daer hi grote vā-
stantchap bedreef/ so dat hi daer mede nam wel vijf-
thien schepē. Maer int iaer daer na ghinck hi in be-
stellinge te byptē/ en worde opter zee rouende/ waer
duere dat hi int eynde te Bremen gecregen wert/ en
met alle zyn volc geexecuteert voor zee rouers.

Opten anderē dach van Julio op onser vrouwen
visitacten dach int selue iaer. xxxviii. als voren/ is ghe-
stouē Kaele die hertoch van Shelre te Arnhem en
worde aldaer begrauē. En daer na quā hertoch Wil-
le vā Cleue int besit vā Selre/ maer ten duerde vpet

Die cardinael
en bisschop vā
Luce Guerae
was de Mar-
che sterf.

Capiteyn Frans
Bremen bedreef
grote vallant-
schap ter zee
met een huede

van Zeelandt.

lange. Vā desen Kaele hertoch vā Selre en graue
van Zutphen leestmen vele van sine arten en seften
hi die grote cronycke van Hollandt en van Shelre.

Stinnen dē seluen iare inde Rogstmaet quā die co-
ninc vā Brancric duer dat ingheue van God totten
kepser genarē/ daer hi lach van Agamsens int landt
van Prouencen wel met. lx. galepen/ en daer hebben
si met malkanderē gemaect eenen ewigen paps en
en zoen die ewich duere soude. Die coninc bekende
zyn schult en begeerde genade van die K. M. vā dat
hi dē paps so dicwils ghebrokē hadde/ hier voortyts
tusschē hen beyden ghemact en gheaccordeert.

Int selue iaer inde braechmaent was eenē groten
storm in so corten tyt/ dat noyt mensche diergelike en
hadde beleest/ want den storm niet langer en duerde
dan. v. vren/ en in dien storm bleue veel scpe in zeelāt
voor die Deersche haven was groot verdriet
Op sinte Colmas en Damianus dach lestleden
Dueschepen haer masten kerden/ so liet/
En die weter in den gront ghetreden.

Int selue iaer in October so trac vrou Marie Do-
uagiere vā Hongarien en Bohemen/ en gouernā
te van dese nederlandē met veele heere en groten sta-
te te Comptengie in Brancric tot haer suster vrou
Leonora coninginne van Brancric/ wāt si malkande-
ren daer vercreue hadden/ om met malkanderen te
tracterē en te spreke/ en na dat si met malkanderē een
wyl tyt geweest hadde/ is elc wed na huis getrockē

Int iaer. M. cccc. xxxix. quā heer Jan van Hennin
heere vā Bossu/ van Sameraiges en Bleaghs/ op-
perste uitmeester des K. M. wt Spaengien comisse
hebbende om grote menichten vā schepen toe te ree-
dē om na Constantinopelē te varē/ en toegerust zynē
dat hi elcke boot gheselle die op die schepē dienē wil-
dē twee maendē solt op die hant/ en hi cochte elcken

Die coninc vā
Brancric/ en
die K. M. qua-
men samen bi
malkanderē in
Prouencen.

Weel scpe ble-
ue int land vā
Walcheren voor
der Deere ende
voor Bremen

De Cronhike

Op Bremen en
werden veel
schoon heere
toegeret ende
boert in Spaen-
glen.

Veel portbor-
ten werde ge-
vangen/ en op
die schepē ghe-
lept.

Veel schepen
werden in hol-
lant toegereet

bootgesellens rost tegens de schipper/ en beschicte so
veel binne den winter dat hi hier in zeelandt ghearr-
ueert was/ dat hi comēde ter Deere bi heer Adolf vā
Bourgoingnen/ Admirael vander zee zyn schoonua-
der. xliij. Hollantsche hulche en andere grote schepē
toegeret heeft/ en alle potte boeuē heeft hi doen op-
rapen en geuangen nemē/ om in die schepē te bringē
en also in Spaengien op die galejen om te ropen ge-
lept te wordē/ also hē die K. M. last ghegeuen hadde.
Dese voorn schepen ghereet wesende/ zyn na Spaen-
glen gesondē/ daerse dē. xij. dach vā Meerte arriueer-
den. Daer na is heer Jan van Gossu met h. Sheert
van Afsendelt Presidēt van Hollandt en zeelat. x. en
met den bailliu vā deere Domuicus vā dē nyell-
wen houē/ en meer andere comissarissen na Amster-
ledam getogen/ daer hi noch. lvi. schepen liet toere-
den tot behoef der K. M. om mede na Spaengiente
sejnden. Te welke schepē gereet wesende/ zyn vā
Amsterledam gesept tot inde dupns ond Engellant.
Die admirael heer Adolf vā Bourgoingnen heere
vā Seueren was met zyn schepē al gereet ter Deere
in Zeelant om mede te seplen wachtende nergens na
dan na dē wint/ maer die reple ghinc daer weder af/
ouermits dat die K. M. subite brieuē ontfangen had-
de/ waer wt dat hi vernam dat hier in dese landē niet
welen stont/ als te Ghent en int lant vā Ghelre/ en-
de also zyn dese schepen weteromme thys gesomen
sonder yet te bedriuen.

Binnen den seluē iare op dē Mey auont quamen
alle die booten vā dē groote schepē die in des K. M.
dienst warē seer triumphelike en wel toegerust met
haer schippers/ stierlieden/ en die treffelicste vā den
schepē vā Aremuen ter Deere/ om triumphelike te
halen heer Adolf vā Bourgoingnen/ als admirael

van Zeelandt.

vā der zee/ die heere vā Gossu/ en heer Maximiliaē
vā Bourgoingnen/ heere vā Tomehem/ comende
wederom vā deere Aremuen/ zynse die schepen
gaen besien/ daer doen ter tijt grote triumphē bedre-
uen wert/ wāt alle die schepē lieten haer geschut los/
dat gedaen wesende hebbē die schippers mīn heere
met alle sinē staet ter tafelen int schutters hof op Arem-
muen gelept/ daer si een eerlike maeltijt haddē doen
bereyde/ en maecten mīn heere dē Admirael met al-
le sinē state grote chiere/ en tlander daechs dede mīn
heere die admirael den seluē schippers weder grote
chiere op zyn hups vā Sandenburch bupte der Deere
Int selue iare inde maent voorē op dē. ij. dach sterf
die Keyserinne vrou Plabella te Toleten in haer kin-
derbedde/ dochter vā coninc Emanuel vā Portu-
gale/ en wert met groter droeshēyt begrauen int co-
nincric vā Granaten inde Cappelle daer Domfer-
nandus die leste coninc vā Spaengien begrauē was
In dese nauolgende latijnsche veerlken s muecht
ghi den datum vinden des iaers.

Poscit funcreas vbi Caesaris aula Cupressus,
Pulcher vernantes abstrahē Mai rosas.

¶ Een ander in duplisch.

Int iaer. xxxij. wast dat verloos
Carolus ons Keyser zyn keyserinne
Die Godt ghenadich si alsoos
Ende ons verlicene eendrachtighe minne.

Binnen dē seluē iare was een grot comotie bin-
nen die stad vā Ghent/ tusschen dē heeren en de ge-
mēpnte/ dwelcke die K. M. selue dede cesserē met
scherpe iustitie/ als ghi hier na sult hooren.

Int selue iare den berde dach in Meye werdē alle
die schippers en bootgesellen afgedanct en eerliken
betaelt vā heer Jan vā Gossu voornoemt die inde
Constantinopellsche reple ghedient hadden.

Die Hollande
sche schippers
haelbē den Ad-
mirael met gro-
ter triumphen
op Aremuen.

Die keyserinne
vrou Plabel-
la sterf.

Incarnatio.

Een comotie
in binne Ghent

Dye Cronycke

Ter seluer tijt als roep van Tbadt en de Incheleu
 oort aende Nigger met grote ontspreklike costen be
 dyct en bepoldert waren/so dede coits daer nae veel
 rooplidē van Hautwerpē en ander rentiers seer ve
 le lants bedyckē int lant vā zuytbeuelant aen de oost
 wateringe/en ouermitsdat de dyct te lanc en te groot
 begrepen was/en te leeghe/en ooc niet met stroo be
 steken en was quā daer eenē grooten storm in Octo
 ber die vier oft vijf daghen duerde/en den nyeuwen
 dyct oueruloepde/so dat alle die costen daer aen ghe
 daen/ (Sod betert) verloren waren.

Heer Floris
 van Egmont
 sterf.

Int selue iaer den. xxiij. dach vā October sterfte
 Guere heer Floris vā Egmont/ graue van Gueren
 ende heere van Pselsteyn/ ende nae hem succedeerde
 zyn sone.

Op de. xxvij. dach desmaents voorē wast eenē so
 grote dond en bliem/dat de bliem comende indekerf
 vāden Hage in Hollāt te selue kerc geheel vbrant he
 vet daer grote schade geschiede in siluer werck en in
 rappen. En daer verbranden oock wel xl. huysen.

Int selue iaer in December quā die keplerlike M.
 wt Spaengien ouer lant duer Brancric/ daer hy in
 alle steden en passagen/duer geheel Brancric so eer
 liken ontfangen en ghetraecteert wert/als oft die Co
 ninck van Brancric selue gheweest hadde. En so voor
 derwaerts comende na dese nederlanden is hi binne
 der stadt van Parijs ghecomen op nyeuwen iaers a
 uont/ Int iaer. M.cccc. xl. daer hem die Coninck van
 Brancric verwachtende was/met alle sine edelen
 ende heeren/in een huys dat hi daer toe hadde doen
 maken/vol van alle properheyt en costelicheyt/ ende
 passerende duer die stadt/was in alle die straten daer
 die Keplerlycke maestept passeerde sulcke costelich
 heyt ende ryckdom te thoone gheset/ datmen selue

Die k. M.
 quā duer brāc
 ric in dese ne
 derlanden.

Die k. M.
 was te Paris
 in Brancric
 seer heerlichen
 en triumphel
 hen ontfangē.

van Zeelandt.

Qualick soude comen gescriuen. Ende comende buy
 ten der stadt int selue huys daer toe gheordineert/he
 uet hem dye Coninck sulcke reuerencie ende eere
 bewesen als sulcke princen ende heeren toebehoort/
 en slamen van diuersche saken ghetraecteert. Daer
 nae oorlof ghenomen hebbende vanden coninc/ende
 hem danckende van die eere en reuerencie dye hē be
 wesen is ghetogen nae Siabandt/ verselschapt met
 beyde die sonen vanden coninck van Brancric/dye
 Dolphijn en den hertoch van Orlens/ dye sine M.
 ghelepe deden tot Valenche in Henegouwen/ van
 daer zyn si weder na huys ghetogen. En die Kepler
 like Maestept is te Suesel ghecomen op den. xxix.
 dach van Loumaent. Coits daer nae inde maent van
 Lille tooch die Keplerlike Maestept met die Conin
 ghinne Maria zyn suster Douagiere van Hongari.
 en ende Bohemen/ Souuernante vā dese nederlan
 den/wt den name van haren broeder die Keplerlike
 Maestept/met veel heeren ende volck van wapenē
 in dye stadt van Sendt/daer hi meer dan drie maen
 den lanck was/selue in persoone sittende om iusticie
 te administreren daer sommighe onghesooramen
 ghejustificeert werden. Ende hi dede binnen Ghent
 maken een groot sterck casteel daer hi een garnisoen
 op dede legghen om selue te bewaren alsinen noch
 op den dach van huysden sien mach. Die keplerlycke
 Maestept daer binnen bliuende / is dye Roomsche
 Coninck Domfernandus zyn broeder coninc vā Hon
 garien ende Bohemen aldaer by hem ghecomen de
 leuenthiensten dach van Meerte / daer hi een wyle
 tijt bliuēde/is hi ten lesten wederomme na duysch
 landt ghetogen te Haghenoe / aldaer den rijcxdach
 ghehouden werdt/ende is so voort wederom na Bo
 hemen gheroyt.

Die k. M.
 quā binnen
 Ghent met de
 le volck vā wa
 pene.

Die k. M. der
 de een sterck ca
 steel binne die
 stadt vā Ghent
 maken.

Dye Cronijcke

*Veel schepen
tot zeelant ble
uen inde zont
duer hoim en
enwider.*

Int selue iaer op dē tweeden Paeschdach den. xij. Aprilis/wast so grote storm en onweder/en het waep de so seere dat veel menschen sulcx nopt ghehoort en hadden. En den wint was zuytoost/ter seluer tijt bleuen inde Zont en onder Denemarckē meer dan. c. en l. schepen/ en twaren meest Hollanders en van dese landen die herwaert en derwaert wesen wilden.

Sinnen dē seluen iare en maēt so sterf heer Antho nis van Talapn heere van Montenghis / graue van Hoochstraten/heere van Sorsselen in zuytbeuelant in Zeelant/die stadthouder van Hollant/Zeelant en Driessant hadde gheweest. xvij. iaer.

*Heer Maximiliaen van Co-
montgraue vā
Beueren/wert
stadthouder vā
Driessant.*

Int selue iaer werde generael Capiteyn en stadthouder van Driessant/heer Maximiliaen vā Egmōt graue van Bueren/heere van Plessen en van sinte Mertensdyck in Zeelant.

Int selue iaer dē. xiiij. dach van Hopmaent / voer heer Adolf van Bourgoingnen heere vā Beueren/ admirael vand zee/en zyn sone Maximiliaen vā bourgoingnen/heere van Tornehem met veel diuersche hueden en and booten/so van Middelburgh/vanter Veere/van Krenuen/en van Vlissinge/seer eerliken toegemaect/om te halen die R. M. vand nyeuwerha uen wt Vlaenderē in zeelant/en die R. M. quam sta nonts ouer/en bleef dien nacht rustende te Vlissinge in Walcherē/met alle sinen staet/landerdaerhs ver

*Die R. M.
qua wt Vlaen
dere in zeelant
en vlieteerde
die dijcken en
de diepten.*

rooch hina Westcappel/op die zee stranghe/daer hy aensach dwerck datmen daer makende was/tegen die afbrekinge vandē duynen/also dat lant daer seer camperlich stont. En vand aer is hi te Middelburgh gecomē/daer hi maer eenen nacht en bleef rustende. Den. xvi. dach is hi geredē wt Middelburgh te peerde/duer Krenuen/en is also ter Veere ghecomen op den middach/op crasteel van Sandenburgh by heer

van Zeelandt

Adolf van Bourgoingnen admirael vand zee / daer hi seer triumphelikē ontfangē was/ logierende mer eenen nacht op tselue casteel/van daer is hi getogen in zuytbeuelāt/en vā daer na Tiericree in Schouwē en voorts na Drepfichere en Dunelāt/en so voort vā stede te stede/daer hē heer Adolf vā Bourgoim. voors met den heere van Hoffu en sinē sone heer Maximiliaen van Bourgoingnen heere vā Tornehem met alle die staten vandē lande vā zeelant conuoeerden met haer schepen tot Dordrecht toe in Hollant.

Ter seluer tijt wert stadthouder van Hollant ende zeelant wten naem der R. M. heer Reynout vā Chalons/prince van Orenge's graue van Passauwen en de heere van Breda.

*Heer Reynout
van Chalons
prince van O-
renge's werde
stadthouder
van Hollant
en zeelant.*

Sinnen dē seluen iare inte braetmaēt is heer Adolf van Bourgoingnen/ admirael vand zee heere vā Beueren. zc. cranc gewordē/die welke cranchept meer dan twee maendē duerde/so heeft hi begheert te wesen te Beueren in Vlaenderē/ meynende dat hē dpe locht/aldaer hi geuoert wert/beter en gesonder soude zyn dan die zeensche locht / maer laren hy en heeft geen beternisse geuondē/maer is althit cranker ende cranker gewordē/so dat hi die volle sacramenten vā der kercke ontfanghen hebbende/is van deser ellendiger werelt gheschepden den seuenste dach van December.

*Heer Adolf vā
Bourgoingne
heer vā Beue-
ren sterf te Be-
uerē in Vlaen-
deren op zyn
casteel.*

Hier inne muecht ghi die date des iaers vinden.

Sole quaterdeno post fsequimille Decembris,
Septeno, moritur Beueris Veranus Adolphus.

Corts hier nae/ na dat heer Adolf van Bourgoim ten heere van Beuerē voorn ouerledē was/en die R. M. op die tijt int graefschap vā Namen was/ om in duytchlant te treckene dede hi bi hē ontbiedē heer Maximiliaen van Bourgoingnen/heere van Torne

*Heer Maximiliaen vā Bour-
goingnen hee-
re van Beuerē
worde admi-
rael vā der zee.*

Dye Cronijcke

hem/sonne en successuer vā heer Adolf vā Bourgoingnen voorn/en institueerde hē te wesen Admirael en generael capiteyn vander zee. En corts daer na werde lichaem van heer Adolf vā Bourgoingnen heere van Seuerē saliger memorien geballemt en hier ter Deere gebracht/en met groten state en rouwe begrauen/als een heere vander oorden toebehoort/op slot vā Sandē burch inde cappelle bi zyn vooruater

Sinnen dē seluen iare dē. xiiij. dach vā December/en twas op eenen saterdach nader noenē/ontrent. ij. men was ter Deere in Walcherē principalic so groten donderflach/dat noyt bi menschen gedencken dier ghelijcke ghehoort en was. Daer nae volchte eenen sterckē snellen bliem met eenē rooc so brandich/al hadde die stad int viere gestaen/maer subytelikē quam eenen grooten flach reghen/dat den bliem Gode lof/gheen schade endede.

Enē veruast
lichen donder-
flach en bliem
was biennē der
Deere.

Wronke An
na van Berge
weduwe wile
heer Adolf vā
Bourgoingne
is nae groote
crancheit van
dele werelt ge-
scheyden.

Int iaer. M. cccc. xli. na dat vrou Anna vā Bergen weduwe wilen heere Adolf vā Bourgoingnen/ heere van Seueren seer ellendeliken meer dan een iaer oft twee van diuersche crancheitē ghequelt geweest hadde/hoe wel nochtans dat se seer neerstelikē bider natueren van haren mederijn D. Jason van Praet onderhouden wert/wiens gheleertheit en practijcke in zeelant wel bekend is) in alle haer crancheitē en siecten seer patientich en verduldich wesende / ouermerckende dat die natuere althit crancher en crancher wert/ heeft minneliken begheert te ontfanghen die sacramenten der hepliger kerckē/en dat men nae haer doot geen grote pomperie makē en soude/so is haer siele na lange siecten des lichaems den vijftiensten dach van Zille van deser ellendigher werelt ghescheyden. En corts daer na werdt haer lichaem met een tamelike wtuaert by haren man heer Adolf van

Wronk Anna
vā berge vā
se vāder mee-
re kerck.

van Zeelandt

Bourgoingnen heere vā Seuerē saliger memorien inde cappelle opt hof van Sandenburch begrauen.

Int selue iaer tooch die K. M. in duitschlandt/ende was een wyle tijts te Worms/en in Meerte so tooch hi na die stad van Kerpnburch met veel heeren ente vorsten/daer eenē groten rhyrdach was/en vergaderinge van veel groote heeren en princen. Tot welke vergaderinge quamē met cōsente en wille des paus Paulus tertius/en des K. M. veel diuersche doctore inder godheyt/en een legatē van Roomen Gaspar Conteranus ghenaeemt met meer ander bisschoppē en prelaten/die aldaer wt diuersche landen der Christenheyt ghesonden waren. Hier van heeft D. Joannes Eckius int latine int breede bescreuen.

Int selue iaer tooch de K. M. selue in persone met groter heyracht van volcke wt Duitschlandt / wt Italien en Spaengien/met diuersche schepē wt Hollandt/Portugale en Spaengien tot dē nombrewel vā acht hondert oft bet/en met veel galepen wt Italien en Spaengien/met twintich duysent lantsknechten ouer zee/ in meyninghe den Barbarossa / viant des Christen gheloofs int landt ende voor die stad van Argillen met crachte te ouervallen/tot welcher meyninghe oft begheerte die Keyserlike Maesteyt niet en heeft connen ghecomen dier tempeest ende onwe der/welcke tempeest op rees doen die Keyserlike maesteyt meynde met zyn volck te landen / daer hi ontsprekelijcke schade gheleden heeft / soo aen schepen (want ter seluer tijt wel. cccc. schepen/so aen clepne ende groote bleuen)ende volck. Ouder dese vloete van schepen waren ses Hollanders ende twee Zeelāders die behielden haer schepen/en bedreuen groten vailantschap / In dat een schip was Jan inde grans van Mremupen/ende dat ander schip was van Ziericzee.

Die K. M.
tooch selue in
persone met ve-
le diuersche see-
pen na Argillē
op den Barbar-
ossa.

Die K. M. he-
uet ontspreke-
like schade ge-
leden aen zyn
vleete en schepē
voor Argillen.

Dye Cronijcke

Dese schepē hebben die K. M. getrouwe geweest en hebben hē veel eeren bewesen/waer duere si sommighe liberteyten in Spaengien van die K. M. vercregen hebbe die si noyt te voer en hadden. Dese historie vint men noch bescreuē int lathne en duytische vande ghenen die daer present sijn gheweest.

Ter seluer tijt hadden die van Middelburgh een groot proces tegens die vā Ziericzee aengaende die voorladinge vande soute/oft die hueden vā Middelburgh eerst slout ladē souden of die huedē van Ziericzee/waer in die van Ziericzee succumbeerden/waer duer geen huedē meer oft cooplidē van Ziericzee op Nremuen oft te Middelburgh en quamen om soute te halen oft te coopē. Maer die cooplidē van Ziericzee lieten die schepē die geladen warē met soute tū Bartoenen oft andere ouer ter Vere bi noortbeuelant comē liggen/en daer werdet slout dan vooft en geloft/twelc bitās eē iaer lāduerde. Dit siende die vā Middelburgh hebbent gedadinct/in suliker manierē dat die vā Ziericzee op Nremuen en Middelburgh soudē mogen comen halen en lossen als si lieden na ouder vancien en costume ghewoonlich waren te doene.

Sinnen dē seluen iare in Hoemaent troude ioncker Jan van Vlaenderē heere van Draet en vander woestijne/heer Lodewijc van Vlaenderen heere van Draets sone/ioncfrou Jaqueline heer Adolf vā bourgoingnen heere van Seuerēs dochter/welcke heer Jan binnen drie iare daer na gestoruen is sonter oris achter te laten.

Int iaer .M. cccc. xliij. den leste dach van Ioumaet wert heer Maximiliaen van Bourgoingnen heere vā Seueren/als rechte erfheere ter Veere ghehult/daer doen ter tijt grote blijfchap bedreue was ende triumphe/men stroyde veel ghelts beyde vā goudē

Veel Bartoen
sche schepē ge-
laden met sou-
te quamē voor
der Vere haer
voet lossen.

Heer Jan van
Draet heer vā
der woestijne
troude ionck-
frou Jaquillie
sine der heere
van Seuerens
dochter.

van Zeelandt.

en van siluer vander stadhuys voor eenē pegheilkē men stelde opden met wijne opter stratē diemen dye bodem in suet/voor eenē peghelikē diese begeerde te drincken. Coorts daer na tooch dese voorin heer Maximiliaen van Bourgoingnen/voorin heere van Seuerē en vander Veere. xc. in alle sine voorin steden en heerlicheden die hē sijn vad. l. m. hadde achtergelatē/aldaer hi mede seer eerliken ontfanghen en gehult werde als dat betaemde.

Sinnen dē seluen iare troude heer Maximiliaen vā Bourgoingnen voorin tot sine gesellinne ioncfrou Louise des hertogē vā Nerschots dochter tot Brussel in Strabat dē. x. dach vā Mepe/en coorts daer na wert die voorin vrouwe van Seuerē met groter eeren en triumphen ter Veere in zeelant ghebracht en aldaer eerliken ingehaelt/en die bruylofte werde daer ghehouden/men bedreeffer grote triumphē en costelicheyt/so vā romopen en steerspeelen/daer veel diuersche heerē en edelen toeger oepen waren die dese ge noechten onder malcanderen bedreuen.

Int selue iaer dē. x. dach vā Hoemaent was buytē ber Hollen van tweergat ontrēt het oosterhoofst een schip van oorloge met. xl. mannē versteken/dwelcke seer wel toegerust was om eenē stoot te wederstane maer ouermits dat die wint noortwest was/so en heuet nergens wech gemogen/nochtās en wouden si niet te kennē geuen vā waer dat si waren/oft wat si begeerende waren/dwelcke heer Maximiliaen van Bourgoingnen heere vā Seueren en admirael vā der zee te kennen ghegeuen wort/waer wt men wat quaets presumerēde was/so heeft die admirael vier wisch boots doen toerusten met geschut en volc van wapenē/die selue schip haeldē en brochtent ter Veere inne. Dit schip was wt Denemarckē genaemt die

Heer Maximiliaen vā Bourgoingnen heere van Seueren wert in alle sine steden ghehult.

En schip dat qua om siende van zeelant oer verpien were turveorgat versteken.

Die admirael bede met vier wisch boots gerust ter oorloge dat schip vā oorloge inhale

Dye Cronycke

Sheldersche ioncfrouwe. En ouermits dat die Capiteyn Stebage genaet geen bestel brieuē en hadde so wert hi met een van zyn mede ghesellē die opt lant gecomen soude hebben om des lants stercken te verstercken gherecht metten sweerde/en op raden gheset/benoorden der Heere.

Capiteyn Stebage wert ter Heere gerechte

Deel hollant seche hulckē waer door de zont geuaren ende werden een deels gehoude

Ten seluē tijden warē door die Zont geuarē meer dan .c. hulcken wt Hollandt/en sommighe creueelen wt Zeelant/oostwaert na Danijc/Aije/Aeuēle/en andersins. Die sommighe die reet waren om weder te comen/werden inde Zont gestopt en ghehouden/maer die meeste hulcken bleuē te Danijc so haest si dat vernamen/ter tijt toe dattet gedaen wert.

Binnen dē seluen iare den .xiiij. dach des maets noorn wert weder openbaer oorloge gheroepen tuschen den coninck van Brancryck en die K. N.

Ter seluer tijt wert in zeelandt een vaenken lant knechtē gelept om tlant te bewarē en te beschermen waer af ouerste capiteyn was Ambrosius vā Mechelē

Int selue iare en maent quā monsieur Longheual wt Brancryck int lant van Sheldre by Nerten van Kollē en andere hoptlieden die aldaer eenē grote hoop ruyters en knechten biden anderen vergaderd hadden/en zyn so ouer die Mase gecomen bi Tcher togenbossche als vrienden. En na dat si die Mase gepasseert waren/en op den Brabantischen gront ghetreden/so hebben si begonnē die lantlieden te bedouuen/die dorpen te brantschattē/en grote ouerlast te bedriuen/en so voorts comende hebben si gheheele platte landt bedouuen en verdestruuert/ tot Antwerpen toe/daer si op sint Jacobs auondt in Julio voren quamen/meynende also de stad met verraderie sonder wederstoot in te nemen/daer si ontrendt drie dachghen voren laghen/maer duer voorstienicheyt ende

Die heere van Longheual wt Brancryck en Nerten van Kollē vgaerden veel ruyters en knechten

van Zeelandt.

goede toeficht ter heeren en regenten vander seluer stad/en die groote coraige en moet vanden coopliden en ghemeynte der seluer stadt/werden si wederdaen. Dye Capiteynen siende dat si tot huer lieder meyninghe nyet comen en condon om dye stad in te nemen/zynse met schanden veretrocken/stekende alle die wint moelēs die op Sinte Willebrordts velt stonden in brande/voorby Iperre/groote schade doende/hebben si ooc Duffel gheheel verbrant/om dat si dye brugge hadden af gebroken/en dat schone dorp Balem metter kercken werde gheheel verbrant om dat si die ponte hadden gheweert/so dat si ouer die riuie re niet en consten gheraken / teneynde met grooten arbept zyn si ouer geraect/en comende voor Lueuen/meynden si met behendicheyt die stad te hebben inghenomen/maer duer cloecheyt vanden burghers en clerckē zyn si wederstaen/en met schandē die stad laten staen/so zynse ten lesten gheromen int lant van Lutsenburch/daer si oock veel schade deden/so men in dye Brabantische cronycke int breede lesen mach.

Die heere van Antwerp met veel coopliden der seluer stad hadden grote coraige.

Duffel dat sco dorp in Brabant wert verbrant

Int dit naeuolghende dicht vindt ghi die date des iaers.
Kollēms ghewelt heeft Brabant ghestelt in bernende colen
veel dorpen gheuel/ Gods dienaers ghequeit/ tlyft v verholen

Incaenatie

Ter seluer tijt quamen die Franchoyfen ouer dander side in Artrops/ende verbranden veel dorpen ende lantuyfen/ende onder anderen soo bedouuen si dat kercke Casteel van Tornhem/den heere van Beuere toe behorende.

Ter seluer tijt dede heer Maximiliaen van Bourgoingnen heere vā Beuerē/admirael vander zee ter oorloghē wtreden dat schip die Shelderfche ioncfrouwe ghenaeint/daer hier voren af gheseyt is/en de stelder Jan inde gans van Bremen Capiteyn op

Dye Cronhike

Dese sekte capiteyn int zee comende heeft diuersche
fransche schepē genomen die volfransche goedē ge-
laden warē/ en heeftse ter Weere inne ghebrocht die
voor goeden prijsse vercocht waren.

Int selue iaer inde Herfstmaēt togen wten name
der K. M. de prince van Oranges/ met die graue van
Buerē/ die heere van Keulx/ die heere vā Soffu/ met
veel andere heerē en edelen met groter heyracht te
peerde en te voete/ en hebben tlant van Sulich mee
stendeel af ghelopen ende ghedestruert.

Ter seluer tyt waren viandē der K. M. en sinē lā-
den die coninc van Brancryc met zyn onderlaten/ die
hertoch van Cleue en Shelre/ die coninc van Dene-
mercken en Noorwegen met zyn onderlaten.

Int selue iaer/ na dat die coninc van Denemerckē
Noorweghē/ hertoch vā Holsten Christianus die ter
de van dienname/ der K. M. patrimoniale landē ont-
sept hadde/ en gecōfedereert en geallpeert was met
den coninc van Brancryc/ so hadde hi doen toereede
te Coppenhauen in Denemerckē. xx. schepē van oor-
loghē/ vier bopaerts/ en sommige loofmans boots/
wel voorsien van als/ op de selue warē wel. v. m. man-
nen. Hi hadde ooc mede doen voerē. iij. m. spadē/ drie
dupsent breec piers/ en wel ses dupsent schuppen/ di-
uersche toomen en sadelē van peerde/ met ander ge-
reetschap ter oorloghē dienende/ zyn ouerste capiteyn
ne was genaēt heer Magnus gulden sterre/ een rid-
der wt Denemerckē. Die andere capiteyn was ghe-
naēt heer Christoffel van Dronten/ die hē vermetent
hadde met dese voorē schepen en volc/ dat eplant vā
Walcheren in te nemē met die voorē gereetschap die
dijcken op te deluen. Naer God die inder eewicheit
moet geloost zyn/ diet haestelic can veranderē en an-
der Ans schicken/ want die menschē proponeren ende

Die prince vā
Oranges hebbe
eenē rochdner
kint vā Galle

Die coninc vā
Denemerckē te
de te Coppen-
hauen. xx. sche-
pen van oorlo-
ghe toereeden
op zeelant.

Deel ghereet-
schap hadden
die viandē om
die dijcken in
Walcheren
door te licken.

van Zeelandt.

voorzetten/ en heeft dit quade voornemen nyet laten
voortgaen/ want so haest die schepen int zee quamen
is die wint om gelopē/ so dat si weder in Noorwegen
moesten lopen in een hauē die ghenaeemt is secker
loort. En die voorē schepen daer zijnde werdē so lech/
en van als behoouende/ en principalic victaelge/ wāt
si meyndē die reple volbracht te hebben binnen corte
daghē. Die schippers en stierliedē siende die schepē
so lech en tgebret vā victuallien/ en vmatē hen lieden
met die schepē so niet in zee te comen. Die coninc van
Denemerckē dit horende dat die voorē schepen nyet
verder en warē/ en dat si van als gebret haddē/ heeft
se weder tot Coppenhauē in Denemercken ontbodē
en daer en tusschē werdet gedadinc. Aldus machmē
sien dat alle aenlagē niet en gaen als men meynt/ en
wel wilde/ want God de Heere sulcke sake haest ver-
anderen can. Niet te min haddē dese schepen voort
waert gesomen si soudē tlant van Walcherē een gro-
te vrees aengedaen hebbē/ mer metter hulpe gods
souden si den seluē hoop wel hebbē wederstaen ende
geweert/ so si in voorledē tijden gedaen hebbē/ doen
si meer viandē hadden dan dese. Naer God die Hee-
re diese dus langhe ghespaert heeft/ salse noch wel
voorts bewarē/ en voor alle vianden beuigen/ so lan-
ghe alst sinen heplighen wille is.

In desen tyt was eenē seer couden winter en langē
vorst/ en tjs was in zeelant meer dan. vi. weken lanc/
so dat men qualiken wt Zeelant in Stabant/ Hollāc/
ofte Vlaenderen varen mochte.

Int selue iaer in December sterf Jacobus die vijf-
ste vā dien name coninc van Schotlant/ hi was die le-
ste mans orie vā dat geslachte/ want hi en heeft geen
orie achtergelatē dan eē dochter/ die hi gewonnē he-
uet hie dochter vandē graue vā Guyse vrou Eliza-

Ma

Alle aenlagē
en zyn niet son-
der den wille
Gode.

Die coninc vā
Schotlant Ja-
cobus die vijf-
ste vā dien na-
me en heeft ge-
ue orie achter-
ghelaten.

Dye Cronykke

beth genaet in Brancric zyn huylrou die hi troude na der doot van die dochter vanden coninc van Brancrich Franciscus.

Heer Martini
laen vā Bour
gongnen/ als
admirael van
der zee/ sterbe
vi. schepen wt
in zee op haer
eyghen buyt.

Int iaer. M. cccc. xliij. opten eersten dach vā Mey heeft die Admirael heer Maximiliaen vā Bourgongnen heere vā Seuerē/ Capiteyn Sheerit vā Neer here/ Jan inde gans en meer andere capiteynē / met vt. schepen vā oorlogen wel toegerust int zee ghesonden op haer eyghē buyt/ om die Franchopsen te crecken/ die op dien tijt vlandē der K. M. warē/ en int zee gecomen zijnde/ hebbē si noch drie schepē vā Middelburgh geuondē die heer Jeronymus Handelijn rethemester van bewesterschelt te Middelburgh hadde doen wtgesonden. Dese schepen vander Deere ende Middelburgh gecomen zijnde/ zyn slamen in Brancrich inde riuere vā Bourdeaulx gesept/ daer si alle die Fransche vlote schadeloos gemaect hebbē met haer schepē/ en hebben alle die Fransche schepen dye met wijnen vā Bourdeaulx quamen om in Normandien te zeplen vbrant/ wtgenomen. viij. schepē met wijnen en weet die si in zeelāt ter Deere ingebrocht hebbē/ en dat meer is/ so zyn zōmige capiteynē daer op slāt geweest mettē schippers en bootsgesellē/ en hebbē dye clockē wter kerckē mede gebrocht ter Deere tot eē telkē en getuygenisse dat si in Brancrich in vlandē landē geweest hadden/ en daer cracht en geweld bedreuen

Dese Fransche
schepē van oor
loge hebbē de
fransche vlote
vā Bourdeaulx
schadeloos ge
weest.

Die zeelāden
hebben groote
vancantichap
op dat lant vā
Brancrich be
druuen.

Die K. M. he
met de stad vā
Duerē me t se
soele inghenō
men.

Sinnē desen seluē iare quā die K. M. wt Spaēgiē vā Barcelonien ouer zee in Itallen met. c. galepen en ccc. grote zeplē/ waer onb dat veel hollātsche hulcken warē/ en met groter heyracht vā volcke/ en quam dweers duer duylschlāt/ en so voorts comende dede hi inde Hoymaet die stad vā Dueren int lāt vā Sulick beleggē/ en hi wan die stad met geweld met zyn volck/ dootlaende alle crichvolck dat daer binnen

van Zeelandt.

was. Na dat die Cleefsche en Geldersche dat vernamen/ quamē si al onb die K. M. subiectie. Dese historie vindt int breede bescreuen in diuersche historien en cronijcken/ bisonder inde Gheldersche cronijcke.

Sole quaterdeno. post sesquimille tribusq
Carolus Augustus Gelros capit enle feroces,

Inuencio

Int selue iaer sandt die Admirael heer Maximiliaen vā Bourgongnien heere vā Seuerē weder. x. schepē van oorlogē wel toegerust int zee vā deere met veel broom volck wel gemāet/ op haer lieder eygē buyt/ daer viceadmirael op was Seerit vā Neer here/ en was ouerste vā alle die schepen/ Joncker capiteyn Hammes/ Joncker capiteyn Andries vander Cappelle/ Joncker Adolff vā Hamste/ en meer edelen wt zeelant/ die mede capiteynen waren op die voorri schepē. Int zee comende/ en hebbē si gheen Fransche schepē geuonden. En om datmen niet seggen en soude dat si te vgeefs wt hadden geweest/ zynse met een sekere quantiteyt vā volcke aen clant geslagē in Brancrich/ latende huerlieder schepē wel voorri noch met volcke/ en hebbē teplāt vā Solynes seer vdestrueert nemēde grote brātscatinge/ vā daer scyde de hebbē si vier Terneufvaerders met visch gecregē en eenē spaēgiaert die vā de Franchopsen genomē hadde gheweist/ en hebbē dese viij priynsen ter Deere in zeelant ingebrocht/ die aldacr voor priynse vercocht waren.

Die zeelātsche
schepē vā oor
loge namē slā
van Solines in
Brancrich in.

Ter seluer tijt hoe wel datter in Brancrich/ int lant vā Gheldre en Cleue oorloge was/ datter geen frantsche oft duylsche rijnsche wijne comē en mochten in dese nederlandē / so warē nochtans so veel wijnen in zeelant te Middelburgh die ouer zee wt Spaengien gecomē warē/ meer dan opt wt Brancrich plegen te comen/ so datmen in zeelant ter seluer tijt die Spaensche wijn beter roop dranch dan den Franschen wijn.

Dieel spaētsche
wijne quamē
ouer zee tot
Middelburgh

Dye Cronhcke

Ter seluer tijt sterf heer Joos vā Crimfinge burck
graue van Zeelant/en wert te Seeruliet int lant vā
Boorne begrauen in zjn heerlicheyt.

Sinnen dē seluen iare indē na winter in Loumaēt
wast sulckē grote vorst datmen die zee in vijf maendē
qualiken conde gebruyckē/en men liep ouer sommig
ge veeren/in Somisse. Indē seluen vorst liep menich
mensche met piypē en trommelē van Nremuen ouer
tjys tot aen sint Joos lant datmen die stille heet. Ter
seluer tijt beurofen sommighe schepē int ijs voor die
nieuwe hauē van Middelburgh/ onder dye welke
warē twee Portugiesen gheladē met vūgen/en wer
den eensdeels ouer ijs oncladē met menichte vā volc
ke en te Middelburgh met waghens ghebrocht.

Int iare. M. cccc. xliij. inde Loumaent quā ter Ve
re aen een grote vloete vā Schotsche schepen met di
uersche cooplleden en coopmanschepen/ond de welt
ke sommige warē die int herwaertscomen sommighe
Enghelsche schepē geuonden hebben en die ghepil
gleert/maer was te dier tijt oorloge tusschē die En
gelschen en Schotten/maer die K. maiestepts landē
saten neutrael/in dese voor n oorloge vandē Enghel
schen en Schotten/nocht as en wilde die K. M. nyet
op sinē stroom pemant hebbē beschadicht. Cortdaer
na is weder een clachte gecomē dat die Schotten zo
mige Engelschen en ooc schippers van Yantwerpē
gepilgleert haddē. Om daer in te verliene heeft dye
K. M. alle de Schotsche schepen/cooplledē/schippers
bootsgefallen ter Deere doen arresteren. Niet lange
daer nae dē achtsten dach van Meerte lach voor der
Deere een schoon Enghels schip vā nyen casteel dat
gecomen was vā Berghen opten zoom/vol geladen
met coopmans goet/so ist gebuert datter heymelikē
xviij. of. xx. bootsgefellē by auonde wter Deere ghe

Eenen groten
Orangen win
ter walt/ ende
het vjoos on
erent. v. maen
den.

En grote vlo
te van Schot
sche schepē quā
ter Deere inne

van Zeelande.

Gaen zjn van die op die Schotsche schepen waren
gearresteert/en hebben t voren behendeliken eenē
boot van een schip buytē der hauene vand stadt doen
brenghen/en si zjn met desen boot aent boot vande
Engelsman gecomen/wel wetende datse goede chie
re gemaect haddē/so datse droncken warē/en lagen
en sliepen/gheen wake houdende. Aldus aen boot
comende/hebben si t schip ouervallen/die sommighe
dootgeslagen/en die sommige geuangen gelet/den
ancker af smytende hebbē si t seyl op ghehaelt/en zjn
also bi doncker en ind nacht tweergat wt gelept/bre
gende dit schip metten volcke dier in gheuangen sa
ten in Schotlandt/daer t schip en goet voor prijs ver
coft/ghepaert ende ghedeylt werd.

Sinnen vier daghē hier na dede die K. M. met si
nen rade alle die Schotsche cooplleden/schippers en
bootsgefallen die buyten en binnē der Deere waren
in hechte vā vangenisse setten/en al haer lieder goet
werde geconfisquiert en vercoft tot behoef vandē en
ghelsman die vanden Schotten op dye stroom voor
der Deere ghenomen was.

Int selue iare stierde die coninc vā Enghelāt Hen
ricus die. viij. van dien name wt Engelandt veel volck
en andere munitien vā oorloge/en dede die stad vā
Buenē en Montreuil beleggē met grote heyr cracht

Int selue iare inden Mepe slondaerchs voor Ding
ter quā die coninck Joannes van Portugales vloete
van schepē ter Deere in Walcheren inne/die meynte
die Wielinge ingecomen te hebbē/en die windt was
noortwest/so datse te leeghe vielen/en moesten twee
gat in comen. Alle dese schepen tot. xvi. toe waren ge
laden met specerie/ten was niet te estimeren wat de
se schepē weert warē. En daer waseen schoon groot
schip onder die vloete/dat driemaal in Indien geweest

Die Schotsche
bootsgefallen
hebbē voor der
Deere een En
gelschep ouer
vallen ende in
Schotlandt ge
voert.

Die coninc vā
Engelandt dede
dye stad van
Buenen met
grooten heyr
cracht beleggē

Die vloete van
den coninc vā
Portugales
schepē met spe
cerie quam ter
Deere inne.

Dye Cronhche

hadde. Die goedingen zijn hier ter Veere gelost / en na Antwerpē so gesonden aendē facteur vanden Coninc voorin. De selue facteur heeft dese voorin schepen weder met roopmanschappen wt dese landē gelaten en voeren weder in Julio vanden Veere na Portugale

Sinnen dē seluē iare inde maent voorin wordē dye Schotten openbaerlikē in alle dese nederlandē daer men gewoonlikē is publicatie te doene / gedeclareert vianden der R. M. Cortz daer na die schotten ter zee comende / hebben si den volcke wt dese nederlanden veel schaden ghedaen ter zee.

Cortz hier na dē. xij. Junij tooch heer Maximiliaen vā Bourgoingnen selue in persone vanden Veere als admirael vander zee / met sinē b. broed h. Philips van Seuerē heere vā Fontenes Ridder / met veel etelē en Capiteynen met. xx. schoonder schepē van oorlogē / seer wel toegerust vā volcke geschut en andere munition vā oorloge. Desgelijcx quamē die vā Middeldurch en wt Vlaenderē mijn heere die admirael voorin met haer schepē te dienste / en na dat heer Maximiliaen vā Bourgoingnen als admirael vanden zee met alle dese schepē tseple was gegaen / so is inden admiraels schip vā Middeldurch tvier gecomen duertbuspoeder / so dat tship werdt brandende / en berste vā groter foortsen / so dat alle trock vā dien sepe verbrāde en vdroncken wel tot. c. personē toe / daer God die sielē af ontfermē moet. En heer Maximiliaen vā Bourgoingnē here vā Seuerē voorin / als admirael tooch na de hoofdē met alle die and schepē v wachten de die ouercoēste vanden coninc vā Engelāt dat hi vā Doouere na Calis comē soude / twelc lange rees eer die coninc ouerquam / want die admirael vander zee voorin met zijn schepen / en die Engelsche schepen vā oorloghe bleuen nacht en dach wel een maent lanch

Die heere van Seuerē als admirael tooch selue in persone int zee met diuerse schepē wt dese landē.

Die admirael lach met sinen schepē ontrent een maent tusschen die hoofdē van Engheleant en Calis dertien

van Zeelandt.

Int zee tusschē Suenen en Dooueren inde hoofdē tot dat die coninc van Enghelant ouergheromen was.

Int selue iaer werdt in zeelant / ende ouer alle des nederlandē ter plaetsen daermen gewoonlich is publicatie te doene / een vast bestant wtgeroepē tusschē die R. M. landē en hertoch Christianus van Holsten de welcke doenter tijt coninc vā Denemarcken ghe-naemt wert / als die de ouerhant gehoudē hadde int conincryck van Denemercken.

Int selue iaer tooch die R. M. selue in persone met. l. M. peerdē en. xx. m. voetknechtē om eenen toch in Francrijcke doene / en destrueerde veel slotē en caste len in Champaigne en quā so voorwaerts tot op. xx. mijlē na die stad vā Paris / die seer grote vrees had dē / want si binne der stad alle de steenē wter straten meest genomē haddē / die ketens voor die straten waren gespannē / al trijckste volc vloot wt die stad / en de clerckē mede / si haddē huer lierten begonnē te begraven by Montfaulcon om daer een hoop volcx ghelept te hebben / maer het werde cortz daer na gedadinct.

Sinnen desen seluē iare in Junio quam die coninc vā Engelant / Henricus die. vij. ouer tot Calis / met heer Maximiliaen vā Bourgoingnen heere vā Seuerē voorin als admirael vanden zee / daer hē die coninc grotelikē af bedancte. Daer na is mijn heere die admirael weder na hups gecomen in Zeelant / latende alle die ander schepen daer ligghen / om den coninck weder in Enghelant te conuopeeren.

Sinnen vier daghen daer na tooch die coninc van Enghelant selue in persone / voor die stad van Suenen / ende en isser niet eer afghescheyden voor dat hij se in sine handen ghecregen heeft / maer hy lach daer wel seuen wecken ofte mee voren / ende noch en wan hylē nper met stormender oft verchtender hant / en na

Die R. M. tooch selue in persone met vele ruy:ers ende knechten op sine vanden in Neaucouge.

Die coninc vā Engelant Henricus die. vij. quā selue in persone met sine schepen vā Dooueren tot Calis.

Dye Cronijcke

dat hi die selue Stadt gewonnen hadde/ tooch hi weder na Enghelant inde maent van October.

Den paps we
tegemeent
sche de R. M.
en den coninc
van Brancric

Int selue iaer inde Braer maent wert weder eenen paeps ghemaect tusschen die R. M. ende den coninc van Brancric/ waer af grote bliscchap was in dese nederlandē. Maer tusschen den coninc van Engelāt ende Brancric bleef noch oorloghe.

Corts hier na inde slachmaent quā die coninghur ne van Brancric des R. M. luster te Brussel in Brabant met veel grote princen en heerē wt Brancric/ aldaer grote triumphē en feestē gehouden wert.

Int iaer. M. cccc. xlv. in Loumaent rooghē veel schepen wt Holland/ Zeelant/ en van Antwerp wt Brabant na Brancric om wijnē te halen/ en ouermits dat tet oorloghe was tusschen Brancric en Enghelant so laghē die Engelsche seer sterc opt zee met veel schepē van oorloghe/ en hielden meest alle die schepen wt dese landen die na Brancric varen wildē. Die R. M. dit verhoende/ sandt mijn heere vā Molenbaps als ambassaet in Enghelant aendē coninc/ waer duer die coninc beuolen heeft datmen die schepen met goeden gheladen soude ontslaen en laten varen.

Wel schepen
werde gestopt
wt dese neder
landen/ by dye
oorloch e sche
pen van Enge
lant.

Corts hier na werdt in Zeelandt op Arremuen een Fransch schip van oorlogen ingebrocht voor prijs by eenen Enghelstman/ meynende met dit schip en volc/ die in getale warē van. lxx. mannen die op selue scip waren/ in Enghelant te comene. Maer het werde belet ouermits dat die clachte quā/ dattet een schip vā Ziericzee hadde willen beschadigē opter zee/ ten hadde geweest dat die van Ziericzee hē lieden so vromeliken gheweert hadde/ selue Fransche schip so aishoudende waer duere dat dese Fransche Capiteyn met alle dye Franchopsen te Middelburch op Isgrauen steen geuangen gebrocht is. En ouermits datmē be

En teas schip
van oorloghe
werdt op Ar
remuen inghe
brocht vā een
enghels schip.

van Zeelandt

want dat si bouen haer bestel brieuē gedaen hadden/ so is die sentencie wt den houe gheromen datmen se soude executerē/ twelck volbracht soude hebben ghe weest/ en hadtet duer dē brant geweest die te dier tijt opghinc/ want alle dinghē bereept waren om den Capiteyn op Ischavot met noch een ofte twee te brengē. En te wyle datmen daer ouer besich was/ is dē brāt opgegaen binnen Middelburch/ so dat dye executie van dese Franchopsen wtgesteld was/ ouermits datmen te seer beroert en becommert was metten brande/ want men voor een argher was beduchtende. Hier en tusschē zinder wederom brieuen wt dē houe gecomen/ datmen die sake wtstellen en verreckē soude. Dit heeft vast so lange geseen en gemerret/ dat int eynde die peste ondē dese geuangen Franchopsen gecomen is/ so datse al op. ix. ofte. x. na gestoruen zyn op den steen. Dit geschiet wesende/ zyn die. ix. ofte. x. die te lūne gebleuen warē veruært gewordē en hebben gesocht eenē middel om eenen Franschman los en vry wtter geuangenisse te gecrigen/ op dat hi in Brancric thups comende/ daer soude mogen vertellen/ hoe en in wat manierē dattet met haer liede soude mogen staen/ so ist gebuert datse gheloot hebben/ wie vā haer allen soude in een doot kiste gaen liggē/ recht oft hi doot ware/ en laten hē vande Cellebroeders nae therchof draghē. Tlot is geuallen op eenen Franschman die seer blide was/ en ouermits dat die peste onder haer was/ so ist lichtelike geconsenteert/ dat si haer eyghē dooden soude kisten/ als si gedaen hebbe/ en daer is quansups een vā haren volcke ghestorne/ waerom dat si een kiste begeerdē te hebben/ daer si den seluē ingelept hebbe/ dien tlot toegenallē was/ die als die Cellebroeders hē hebben comen halen also stille gelegen heeft/ oft hi doot gheweest had

Eenen brande
was binnen
Middelburch
allen den Fran
schen capiteyn
executerende

En lofe booz
stellinge van de
geuangen Fran
chopsen om ee
nen zyn list te
saluerē binnen
Middelburch.

Dye Cronhcke

de/ si hebben hē na tkerchhof om te begrauen gedragt op tkerchhof wesende by tgraf/ heeft hi die kiste open gesmeten mettē handē en wt die kiste gesprongen en op tkerchhof gebleuē om hē seluen zyn lijf te salueren Dit siende die Cellebroeders en dier ontrent waren zynse veruaert gewordē/ meynende dat die dode verresen ware/ en wisten wat seggen/ maer die wter kiste gecomen was/ wiste alle dinghen wel/ ende by is also bi nachte na Brancrjck ghetogen.

Binnen dē seluē iare costmen thondert vante mee in zeelant int lant vā Schouwen voor drie pont grote plaems/ waer duer menich mensche in zeelāt rjck werdt/ ende menich man bñster.

Anden seluē iare indē somer wast so grote droochte datter nauwelick binne. xvi. weken en regende. In sommige pleckē stouen die beestē vā dorste. En daer na quamen veele felle en strange heete contagiouse cortsen. In sommige plaetsen groote pestilentien/ In Spaengien en Portugale wast so dieren rjck/ datter veel menschen van hongher stouen.

Anden seluē somer hadde die coninc van Brancrjck veel galepen wt Italien/ cracoenen en andere grote schepenter zee toegemaect/ om dē coninc vā Enghelant te crencken/ en heeftse na Engelāt gesondē/ mer die coninc van Enghelant was voorlichtich/ en dede zyn frontierē bewarē/ so dat die coninc van Brancrjck den Engelschen geen grote schade gedaen en heeft.

Binnen dē seluen iare den. xvij. dach vā d'ogstmaent was so grooten brant te Brouwershauen int landt van Schouwen datter meer dan. ccc. huysen al branden/ twelcke eerst quam wt een pachups daer camerē van busen in laghen.

Int iare. M. cccc. xlvj. in Loumaēt was die K. M. met zyn suster die Coninginne Douagiere van Hon-

van Zeelandt

Barle/ en Bohemen. x. regente en gouernāte met veel diuersche Princen en heerē in die Stadt van Wtrecht/ daer die oorden vā dē gulden Topsoene ghehoudē wert/ daer heer Maximiliaen van Bourgoin gnen heere van Seuerē. x. admirael en generael capitayn vander zee ontfinc van die K. M. guldē vlies met groter heerlicheyt ende triumphen.

Int seluē iare dē. xi. dach van Mepe quamē in Zeelāt die Wielinge inne souē wederstoot drie Galepen van oorloge/ die dē Coninc vā Brancrjck diendē/ ende warē vanden Engelschen in zeelant gesaecht/ die hare anckers voor Xremuen werpen/ ende bleuen daer acht dagē liggende/ so datter veel volcx inghinc/ om die te bekiene en trock dier inne warē. Binne acht dagen daer na zynse weder wech getrockē/ niet langhe daer na weter een vanden drie galepen van die Engelsche schepen van oorloghe ghenomen.

Binne dē seluē iare was eē bestāt gemaect tusschē dē frāchopsen en dē engelschē/ mer ten duerden; lage

Int seluē iare regneerdē veel diuersche zeeouers op zee/ onder anderē wasser een zeeouer Cornelis vā Calis genaemt/ die onder tderfel vā dē Schottē vele schade opter zee dede/ nemende en berouende dye visschers van hare vissche en cleederē. Dese zeeouer voornoēt int zee wesende/ heeft zyn scheeps boot wtgesonden met. ix. ofte. x. mannen daer inne/ aen boort van eenē visscher/ die si geheel berooft hebbē/ so van visch als vā cleederen. Hier en tusschē isser eenen groten storm vā winde opperlesen/ so datse verstekē zyn geweest van twoorē schip/ ten eynde drie oft vier dagē herwaerts en guntwaerts int zee gheworpē zyn de/ zynse tweergat in gecomen met een visch pinche/ onder den welken een seer cranch was van hongere ende dorst so dat hi binnen eenen dach daer nae sterf.

B b h

Die oorden hē den gulde top soone wert binnen Wtrechte ghehouden.

Die franche Galepen quamē die Wielinge in zeelāt.

Wetelike zeeouers waren op der zee die de visschers beschadichden

En groote droochte was in zeelant/ dat het binnen. xvi. weken niet beke en reghende

Dye Cronhijcke

Die reste gekent yntē vandē visschers die si berooft hadden/aen die cleederē vanden visschers die si ghe-nomen haddē; yntē al tsamen in hechte vā van genis se gelept/ en die schuldich bevondē waren bi haer ep ghen confessie/ werden ghehangen tot. vi. toe/ die re ste ghegeesselt ende ghebannen/ als die daer toe be- dwonghen hadden gheweest.

Int selue iaer wast eenē seer dierē tijt in dese neder landen/ dat noyt in veel mensche gedenckē dier gelijc geweest en had/ men coft dē rogge in sommige plaet sen dierder dan die tarwe/ men cofte in zeelant daer- men ghewoonlick is tarwen broot te eten eenē sack tarwen voor. xij. f. groot vlaems en meer.

Binnen dē seluē iaer wast grote oorloge in hooch duytchlant tusschē die K. N. en tusschen sommige vorstē en steden die int smalcalche bondt warē. Die K. N. sach selue in persone te velde met veel ruyters en knechten tegens die voorē vorsten en steden. Ten lesten quā ooc heer Maximiliaen vā Egmont graue van Bueren/ heere vā Pselsteyn en vā sinte Mertē dīck in Zeelant/ als generael en ouerste capiteyn wt dese nederlandē/ met veel ruyters en voethnechten/ dweers duer Duytschlant der K. N. te hulpen. Dit siende die voorē vorsten en stedē die int verbont wa- ren dat hē die K. N. so vailliant in sinē leegher hielt/ en so machtich was/ begonste die eene vorē/ die ante- re na tot onderdanicheyt der K. N. te comen/ en vie- len van malcanderē af. Erst die steden/ daer na dye vorsten en heeren/ als men int breede lesen mach inde historte die daer af gescreuen is int lange van die ooc- loghe vā hoochduytlant vanden ald mogensten K. Carolus die vijfte van dien name. xc.

Eenen seer die- re tijt wast in zeelant en alle dese nederlan- den.

De K. N. had de in duytlant oorloge tegē die heere ende steden die inde smalcalche bōt waren.

Incarnate. Ad de quaterdenis annos sex his quocq mille Quingentos, subigit Germanos Caesar in ense.

van Zeelandt.

Binnen dē seluen iare dē. xvi. dach van Julio was heer Moriaen van Crop/ heere vā Keulx/ heer Mari- miliaen vā Bourgoingnen/ heere van Seueren. xc. admirael vand zee/ en M. Cornelis schepperus hee- re vā Epcke gecommitteert wtē name vā die K. N. en vā vrouwe Marie gouernate vā dese nederlan- den/ om in Walcherē in zeelant sommige stercten en fortressen te doen maken/ en ter seluer tijt worde be- gonnē te maken een sterck onwinlic casteel te Blanc- hoecke by Hammekijns in Walcheren ghenōet Zee- burch/ als men noch sien mach.

Dat stercke ca- steel van blac- hers hoecke in walcheren in zeelant worde begonnen te maken.

Int selue iaer dē derden dach Augusti/ wert in zee- lant tusschē Vlissinge en zuytbeuelant op dē hont ee- nē ontlichtelikē grote vissch gheuangē met grote me- nichte vā schuyten/ dat dier ghelike noyt ghesien en is geweest van lengte/ dicte en swaerte/ in Hollandt/ Zeelant/ Vlaenderen ofte Brabant.

Binnen dē seluen iare dē. xvij. dach vander voorē maent tusschē. x. ofte. xi. vren snachts/ wast een groot onweder vā donder en blixem in Brabant ontrendt Mechelen/ so dat den blixem loech in eenē toren dye vol buspoeders was/ so dat den toren wert berstende en vier daer wt comende heeft die stad bi na geheel geschenct/ daer grote ontsprekelike schade gebuerde en daer bleuen meer dan. cccc. personen doot.

Groote schade ghebuerde bin- nen Mechelen in Brabant van den blixem en donder.

Int iaer. M. cccc. xlvij. inde maent vā Iouwe sterf Henricus die. vij. coninc van Englant vā dien naē/ En inde Zille maent daer na/ wert sine eenighe sone Edwaert out ynde neghē iaren oft daer ontrent/ met groter eere en solemniteyt gecroont binne Lon- den coninc van Englant/ die selte van dien name.

Int selue iaer inde Meerte sterf Franciscus vā Ba- loys deerste coninc van Brancric van dien name. Binnen dē seluen iare den. xvij. dach vand maent

Dye Cronycke

voorn quā die K. N. suster die coninghine Douagie
re vā Hongarien vā Bohemen. xc. Regente en gou
uernante vā dese nederlandē/ vand nyeuwer hauen
wt Vlaenderē alder eerst in zeelant te Vlissinge aen/
daer haer heere Maximiliaen vā Bourgoingnē/h.
vā Seuerē. xc. admirael vand zee met zyn schepen en
boots eerlikē gehaelt had/en is voort van Vlissinge
na Middelburch geruyt ter Veere op thof vā San
tenburch daer si eerlikē ontfangen en ingehaelt wert
vā mijn heere en vrouwe vā Seuerē als eē coningin
ne toebehoort. En aldus in Walcherē wesende/ heeft
si dat sterke casteel Zeeburch genaēt/ dat corts daer
te voer ontrent Hammekijns begonnē was/ op blac
kershoet geuisteert/ en die dijckē en dieptē gemerct
en ouersien/ twelc alghedaen wesende is si weder o
uer in Vlaenderen na Brugghe ghetogen.

Int selue iaer in April bedijct Adolf vā Bourgoin
gnen heere vā Cappelle en Wachene/ en Jeronym?
Sandelijn heere vā Herentout/ rentmeester van be
wester schelt in zeelant/ en sommige ander ambocht
heerē daer ontrent aen clant vā wylbeuelant ontrēt
sherrens kercke en Hephkēs sande/ die oude polder
die voormaels eerste gemundeert was/ plach genaēt
tezijn zeelnisse/ en heeft seer lange duer inundacie een
grote scaperie geweest/ en nu sichten dat se bedijct is
geweest/ is si genaēt die Craye/ twelch god si geloofte
een seer vruchtbaer lant is/ en si hebben goet profijt
ghedaen diese bedijct hebben.

Int selue iaer int leste vandē April/ dede die K. N.
eenē groten tocht met veel ruyters en knechten/ int
lant vā Sassen/ daer die K. N. selue in persone was/
en creech geuangē hertoch Hans vā Sassen/ een vā
den. vij. hueruorstē. Waer in die K. N. en alle zyn volc
principalic die ruyters grote vaillantschap bedreuen

Die coningin
ne Douagiere
vā Hongarien
die regente vā
dese nederlan
den was in zee
lant in wakke
ren.

Weel late met
een schone pol
der wert en dat
lant van zuyr
beuelde bedijct

Die K. N. sel
ue in persone
dede eenē tocht
met veel ruy
ters en knech
ten int lant vā
Sassen.

van Zeelandt.

hebben/ daer na is die lantgraue vā Hessen in handē
vā die K. N. selue ghecomen. Dese historie heeft int
spaensche bescreuē een ridder wt Spaengien/ in een
cleyn tractaethē/ en is Ludouicus ab Huila genaemt
en is sichten wt en spaensche int latijne geset bi Guil
helmus Malineus/ en is getituleert de bello Ger
manico Caroli quinti imperatoris/ waer in men vin
dē en lesen mach tbeginnel en eynde vā deser oorlogē
want dese voorscreuen Ridder die oorloghe heeft hel
pen handelen wt den name der K. N.

Sinnen den selue iare den eerste dach van Mepe
tooch heer Maximiliaen van Bourgoingnen heere
vā Seuerē en vand Veere. xc. admirael vander zee/
wt Walcherē vand Veere met properē state om dye
possestie te nemen van stadthouderschap van Hol
lant/ Zeelant/ ende van Wtrecht/ daer toe hi van dye
K. N. gheordineert was.

Sinnen dē selue iare dedē die Schotte grote ont
sprekeltke schade ter zee/ op die K. N. onderlaten/ en
schepē/ waer duere geordineert wert dat men schepē
toemakē soude in Zeelāt/ Hollant/ en Vlaenderē vā
der K. N. wegē om die buyssen en visscherse te couop
eren/ twelc also gheschiede/ en daer en waren gheen
buyssen vanden harinc teelt beschadicht/ maer si qua
men rustelick ende vredelick thups.

In dese tijde dat die Prächopsen en engelschē tegē
malcand oorlochdē quamē seer luttel bretoensche oft
fransche schepē in Zeelant met wijnen/ want alle die
wijnen wt Brancric comende/ werden meest met oo
stersche schepen en wt dese landen ouer ghebrocht.

Ter selue tijt gheniel eenē grooten slach tusschen
dē Engelschen en Schotten/ so datter veel volcx aen
beyden siden verlagen werdt/ en die Engelschen be
hieldē het velt/ want God gaf huer liede die victorie

Heer Maximiliaen vā Bourgoingnen heere vā Seueren/ werckadthouder van hollān en zeelant.

Die schotte deden dē schepen wt dese nederlanden groote schade.

Eenen groten slach gebuerde tusschen die engelschen en de Schotten.

Dye Cronijcke

gemerct dat die Schottē wel drie tegens een waren maer door eenen loosen roep die onder die Schotten quam namen si alle dye vluchte/ende int vlien zynse gheslagen.

Int iaer. M. cccc. xlvij. indē April wast so coude en ongethōsch weder/ alst in menigē tīden geweest hadde/ het sneude inde goede weke en inde paeschdagē meer dant van alle den winter ghedaen hadde.

Int selue iaer hadde die coninc van Brancryc Henricus die. ij. vā dien name doen toe makē en reedē een groote quantiteyt van schepen/ en veel diuersche galen vol ruyters en knechten en ander gereetschapper oorloghē dienende/ en sandt dese voorū schepē na Schotlant/ de welke duer dye hoofden passeerde in Junio/ waer af die zeelanders grote vaer en sorghe hadden voor eenen aenslach int eplant van Walcheren/ maer de selue schepen voeren papseliken duere/ sonder sbot dye Schotten te hulpe.

Int selue iaer in die maēt van Augustus stierde de gouerneur en regenten van Schotlant haer ionge coninginne en prinsesse ioncfrou Marie genaēt/ Coninc Jacobus die. v. van dien name/ coninc vā Schotlant eenige dochter/ out vijf iaer oft daer ontrēt met sommige van de se voorū schepen achter Enghelant duer die westersche zee na Brancryc/ daer si seer eerliken ontfanghen wert/ en si was noch in Brancrycke doen dese Cronijcke voleyndt wert.

Int selue iaer sandt die K. M. Carolus dye. v. van dien name wt hoochduytschlant / Maximiliaen van Oostenryc/ prince van Hongarien en Bohemen/ die outste sone van Ferdinandus die Roomsch coninc/ broeder vander K. M. voorū duer Italien ouer zee/ int conincrycke van Spaengien met groote state en heerlicheyt/ en troude int conincryck vā Spaengien

Die coninc vā Brancryc Henricus die. ij. vā dien name doen toe makē en reedē een groote quantiteyt van schepen/ en veel diuersche galen vol ruyters en knechten en ander gereetschapper oorloghē dienende/ en sandt dese voorū schepē na Schotlant/ de welke duer dye hoofden passeerde in Junio/ waer af die zeelanders grote vaer en sorghe hadden voor eenen aenslach int eplant van Walcheren/ maer de selue schepen voeren papseliken duere/ sonder sbot dye Schotten te hulpe.

Die prinsesse vā Hongarien en Bohemen troude des K. M. eenighe dochter.

van Zeelande.

Ioncfrou Plabelle dochter vā Carolus die vijfte keiser van dien name.

Int selue iaer inde maēt van September quam te N. M. met grote staet en heerlicheyt wt hoochduytschlant in dese nederlandē in Brabant/ na dat hy grote oorlogē en lange daer gereideert hadde/ en zyn vāden ond zyn subiectie ghebracht hadde/ en veel discorde en tweedrachticheyt daer neder gelept/ met hē brēgende geuangē tot Bueffel in Brabāt hertoch Vās van Sassen/ en Philips dye Tantgraue van Hessen. Hertoch Hans vā Sassen wert in husscher genantkenisse gehoudē replende daer die K. M. reylt/ maer die Tantgraue wert op tslot vā Oudenaerde gelept in Vlaenderen/ en daer na te Mechelen ghebrocht.

Int selue iaer dē. xxij. Decembris stierf te Bueffelle in Brabant die edele en hoochgeboren heere/ heer Maximiliaen vā Egmont graue vā Sueren/ heere vā Plessen en van sinte Martensdyck/ een vroom en cloet capiteyn/ die sinen heere die K. M. in diuersche oorloghen en aenslagen getrouwelic ghedient heeft hi was die leste mans oue vā eender side van dat geslachte van Borsselē metter zynen/ wt zeelāt gelyoten vā heer Branche van Borsselē graue van Oostervant/ zyn lichaem wert geuort en gebracht te Graue/ daer hy begrauen werdt seer solemnelijcken nae zyn behoorte bi zyn voorouders.

Van die ouercoemste wt Spaengien in dese nederlanden des Princes vā Spaengien Philippus van Oostenryc des K. M. Carolus die. v. vā dien name eenige sone en successuer. Caplt. Volij.

Philippus van Oostenryc gesworen Prince van Spaengien en gerechte erfheere ende Prince van dese nederlandē/ Carolus die. v. van dien name keisers eenige sone/ na dat

Die K. M. quam met den geuangē hertoch vā Sassen/ en den lantgraue van Hessen wt Duxellant te Bueffel.

Heer Maximiliaen van Egmont graue vā Sueren/ ende stadhouder van Briellant stierf te Bueffelle in Brabant

Dye Cronijcke

Die prince van Spaengien heuet getrouwt ge hadt Coninc Jans van Portugals dochtere.

hi. xxiij. jaer van zyn kintſheyt af int Conincrycke van Spaengien ghereſideert hadde / getrouwt hebbende Coninc Jans van Portugale die derde van dien name dochter / vnde welke hi ghewonne en verweert heeft eenen ſone / ny die tonghe prince van Spaengien wende / ſo is zyn huyſurouwe die princeſſe aſtiuch ghe worden / en gheſtorven. En na haer doot duer tveel en gebot der K. M. zyn vader / is die prince wt Spaengien ghecomen van Barſelonen met diuerſche ſche pen en galepen / en is gearriveert te Senuen in Italien / daer hi ſeer eerliken ontfanghen werdt / en alſo voorts comende na deſe nederlanden / is hi in Italien en Duytſchlant in dye ſteden en plecken daer hi duer gepaſſeert is ſeer eerlike en triumphelike ontfange / en grotelick beſchoncken en begaeft van die heeren en regenten der ſteden en ooc van ſommige grote heeren en vorſten / als van hertoch Mauricius van Saffen ende vanden Paltzgraue vanden Rijn.

Seer eerliken en triumpheliken is die prince van Spaengien in Italien en in Duytſchlant ontfange

Int jaer. M. cccc. xlii. in Zille / zyn veele diuerſche heeren ende Princen / als heer Philips van Crop hertoch van Hertſchot / die prince van Schimay / die heere van Hoochſtraten / Die heere van Brabanson ende meer andere die te lanc zyn om ſcriuen / met meeft alle die benden van deſe nederlanden met vier of vijf hondert ruyters / den Prince van Spaengien voorgehoemt te ghemoet ghereden / ſommige in duytschlant / ſommighe int landt van Limborch / hem brengende ende comoperende tot in deſe nederlanden / ende ſo comende na die ſtadt van Brueſſel / daer dye keperlike maieſteyt zyn vader was / zyn hem die heeren ende ghemeente van Brueſſel te ghemoete ghereden ende ghegaen twee mijlen verre / ende alſo triumphelicken inneghebrocht al in een coluere van cleedinghe wefende / op lantsknechts ghewijs / dye

Seer prince en heeren wt deſe nederlanden / zyn den prince van Spaengien te gemoet ghevoegen.

van Zeelandt.

Regenten ende officiers vander ſtadt zyn meeft al int root fluweel / roodt cramofijn / ofte ſide ghecleet gheweeft / ende hebben hem alſo met grooter eeren ende triumphelicheyt inde maent van Meerte inde vaſten by die K. M. ghebrocht.

Inde Meerte is de prince van Spaengien te Brueſſel gecomen.

Corts daer na dat die prince te Brueſſel gecomen was / is ſubijtelicken gheſtorven dye hoochgeboren edelen heere Philips van Crop / hertoch van Hertſchot graue van Beaumont in Henegouwen / zyn lichaem wert met grooter ſolemniteyten begraven te Auennes in Henegouwe by zyn voorouders.

Int ſelue jaer den vierden dach van Meerte ſterf heer Floris van Schoonhousen / prelaet van Middemburch / de welke in ſinen tyden veel ſchone fabriek en timmer aigen inde ſelue Abdie hadde doen make / als aldaer inde kercke inden choor ſchijnbaer is / ende oock opt huys van Weſthoue in Walcheren.

Int ſelue jaer inden Meye / nae dat ons prince Philips van Doſtenryck ghecomen was inde ſtadt van Brueſſel / ſo iſſer grote feeste gehouden geweest drie of vier weecken lanc van ſteken / van tomopen ende dier ghelijcke ſpel / daer veel grote heeren / als hertoghen / Princen ende grauen waren / daer ſtaken ende tomopden die wtlantsche heeren teghens deſe nederlantsche heeren / daer inne die nederlantsche heeren groote eere ende prijs behaelden.

Seer ontfanghen van tomopen en ſteken / he meer lancien is te Brueſſel gelicht.

Corts daer na / die feeste ende triumphe wel ende gheluckelick vergaen zynde / is de keperlike Maie. met dye prince ſinen ſone / en beyde zyn ſuſters vrou Alienora douagiere van Francrijcke / ende vrou Marie Douagiere van Hongarien. cc. met groten ſtaet / en heerlicheyt in Vlaenderen ghereyſt / eerſtwerf te Ghendt / en daer na voort in alle die principael ſteden van Vlaenderen / daer hi den Prince ſinen ſone voort

Dye Cronycke

De place vā
Spaengien is
in Vlaenderē
en in Brtops
leer heerlichen
ontfanghen en
ghehult.

In elcke stadt bede hulde en ontfangen als gerechte
lantshere en zyn successuer voor die .xxxi. graue van
Vlaenderē / en so voorts na tlant van Brtops / daer hi
ooc in alle die principael stedē desselvs lants ghehult
en ontfangen wert voor huerlieder gherechte lant-
heere en prince van dese nederlanden. Van daer int
lant van Henegouwen / daer ooc diergelske in alle de
principale steden van Henegouwe gedaen wert.

Van daer is die K. M. met sinen sone den Prince
voorū / en met alle sinen staet weder na Brussel ghe-
comen en vandaer na Bijn in Henegouwe in welc-
ke stadt des K. M. suster vrou Marie douagiere vā
Hongarien een costelic npen paleys ghetimmert he-
uet / en heeft die K. M. haren broedē en dē Prince sinē
sone voorū leer triumphelike ontfanghen / met alle s-
uen staet. Aldaer sulcke cleragie / costelicheit en vrom-
dicheit getoont is geweest meer dan men soude int
corte connē vhalen / grote triuphe wasser vā stekē en
tomopen te peerde en te voet / en is corts hier na we-
der nam Brussel gherepft met al sinen staet / daer hi
niet lange stille gelegen en heeft / mer is corts na dye
stadt vā Mechelen gecomē met den Prince sinē sone
voorū / en beyde zyn susters Alienza en vrou Marie
daer die Prince eerlic ingehaelt is gheweest en wor-
de daer ghehult en ontfangen voor een geerfde lant-
heere. Daer na is die K. M. met zyn sone dye Prince
voorū / en met beyde die coninginnen met grote staet
en heerlicheit na Antwerpē gecomē om aldaer zyn in-
trepe te doene. En genakende dye stadt is hemliedē
die gemeynte tegens ghecomen al int roode en wit /
op lantlanechts whs gecleet / wel. iij. M. sterc te voe-
te. Die cooplleden en regenten der stadt voorū zyn te
peerde opgeseten elc om costelicste en schoonst / al int
violet fluweel met goude bordeur werck. Daer heb

Die K. M. en
die prince wer-
den leer trium-
phelijken te
Bijns in hene-
gouwe ontfan-
ghen.

Die ontfangin-
ge vande prin-
ce vande stadt
vā Antwerpē
ginc alle landē
en steden te bo-
uen.

van Zeelandt

ben si den prince ontfanghen so eerlick en triumphe-
lick als opt heere oft Prince opter eerden ontfanghē
is geweest. Maer daer was ter seluer tijt sulcken re-
ghen / en daer viel so veel waters wten hemel / als in
menighē tijden daer te vorē ghedaen hadde / so dat al-
le die costelike cleederen meest bedouwen warē. Sin-
nen Antwerpen comende / so warē die straten daer te
Prince voorū duer passerende was / met groten scho-
nen poortē / met diuersche historien vā schilderten / so
verciert (welcke poorten elcke natie vanden cooplie-
den hadde doen makē) elck om costelicste / met die in-
terpretacien der schilderten in elcke begrepē / dat wō-
der om scriuen ware / die costelicheit die daer getoōt
was. Men stacher te peerde / men tomopder / groote
trumphe en excessiue costen werden aldaer gedaen.

Daer na wert die Prince gehult en ontfanghē als
gerechte lantshere en hertoge van Brabant / vande
regenten en ghemeynte der stadt / hē beschinckende
met schone giften / so als een Prince toebehoort. De-
se stadt heeft alle andere stedē te bouē ghegaen in co-
stelicheit en costen / so men mach lesen in contractaet
kē gemaect bi Meester Cornelius Graphens.

Int selue iaer ontrent desen tijt quamē die Dielin-
ge inne by storm en onweder. xi. galepen die te Diepē
in Brancric toegemaect waren om voor Bienen te
liggen so dat die Engellche geen toevaert hebbē en
souden om die selue stadt te victaillerē en succurrerē
want die Engellchen die selue stadt noch in huerlie-
der handen hadden / en het was alsoen noch oorlo-
ghe tusschen Enghelant en Brancric / maer si moe-
sten bi storm en onweder ontrent. xij. oft derthien da-
gen in Walcheren stille liggen. Daer en mochte npe-
mant vā hemlieden aen lant comen sonder oorlof vā
die officiers en regenten van stant van Zeelant.

Cc iij

Welckowe
poorten en co-
stelicke schildo-
rien waren op
die straten vā
Antwerpē ge-
maect.

Oppe eer vande
pheen excellē-
te costen wō-
dē om dē Prin-
ce geborn ons
gherick lants
heere binnen
Antwerpen.

Die schone
galepen meyn-
den voor Bie-
nen te vare en
quamē door
Kromschro-
der in Zeelandt.

Dye Cronhijke

Na dat die K. M. met sinen sone den Prince sommige daghen binnen Antwerpen gheweest hadde/ is sine matestept met zijn suster vrou Alionora met schonē staet weder na Brusselle gherepft. Die Prince met vrou Marie Douagiere van Hongarien. .x. met schonen state zijn ghetogen na dye stad van Berghē op den room/ daer hi ooc seer eerliken ontfanghē wert.

Int selue iaer ontrēt desen tijt wert heer Mathijs vā Heesewijc prelaet en abt vā Middelburch gecorē een seer wijs en gheleert heere/wien God in sine regeringe gratie/gheluc/en prospericept verleene.

Int selue iare dē. xx. dach Septēbris op s. Matheus auont hebben die edelen en staten van Zeelandt/ sommighe roepbargen en andere huentoe doen maken om den Prince voorin in Zeelant te halē. Die princpaellste en die hoofsteden van Zeelant hebben elck haerlieder schepē bisonder gehadt met wimpelē/van en dier gelike vercieringhe eerlick toegemaect/ daer ooc present was heer Maximiliaen van Bourgognen heer van Seuerē. .x. met zijn eyghen schip seer costelic toegerust/ die smorgēs te. vij. vren al ghereet te Berghē lagen/om dē Prince onsen geerden lantheere te ontfangen. Die Prince voorin op thoof comende zijn hē toegecomen heer Maximiliaen van Bourgognen voorin/ als stadthouder vā Hollandt ende Zeelandt/ dye prelaet van Middelburch/ heer Jan van Cruninghe/ met dye staten van Zeelandt/ hem seer eerlijken ontfanghende/ hebben hem wil- lecoem gheheeten.

Dat ghedaen zijnde is die Prince tischepe gegaen/ nae Romerswale in een roepbaerge/ om dat hy te eer ouer wesen soude. Heer Maximiliaen vā Bourgognen/ heere van Seueren. .x. cet. eerst ouer ghecomen zijnde heeft den Prince op den gront van Lee-

Heer Mathijs
heesewijc
der prelaet vā
Middelburch
in zeelant.

Dye prince in
zeelant comen
de is vandē ad
mirael seer
heerliken ont-
fanghen.

van Zeelandt.

lant wesende /wt dē name van alle dye statē van Zeelant weder willecome gheheeten tot drie repfen toe.

Die van Romerswale en der Goes zijn met huer lieder schutterien/ elck properlick ghecleedt na huer lieder staet met die gemeynte al meest in een cleedin- ghe/ in scho onder ordinancie ghegaen/ ende dye pro- cessie wter kercken comende/ is hem seer properlick teghen ghecomen/ ende hebben den Prince met sinē staet properlick ende solemnelick inder kercken ghe- bracht/ daer hem die prelaet van Middelburch seer eerlijken ontfanghen heeft/ ende dye prelaet heeft den dienst ghedaen. Den dienst ghedaen zijnde is de Prince met sinen staet/ ende die staten van Zeelandt voor: tstadt hups ghecomen/ op dye plaetse daer toe gemaect/ daer op gegaen zijnde/ heeft hē die prelaet van Middelburch openbaerlickē voor alle tgemeyn- te den eedt afgenomen/ en wert gehult voor die. xxxi graue van Zeelāt. Dit gedaen zijnde/ is gecomē mee ster Peeter verepcke audienctier vandē secretē raet/ der K. M. tot desen gecōmittteert/ wten name vandē Prince voor: ghenoeemt/ heeft die edelen ende ghede- puteerde/ dvestaten ende alle die ghemeynte wt den name van Zeelant int generale den eedt ooc afgeno- men gelijcmen dat ghewoonlick is van doene. Hier na stropdemen ghelt/ men bedreeffer groot solijt en- de vuercht/ opter stadthups was een bancket gereet daer de Prince hē wat vmaect heeft en gebaketeert. Daer hebben dye heeren en edelen open hof ghe- houden/ die staten des landts dier ghelijcke nooden- de den staet des princes voorin en eenen peghelick die daer gheliefde te comen.

Die maeltijt gedaen zijnde heeft die Prince weder gereetschap doen maken om tischepe te gaen. Doen hebben dye officiers ende ingheseten des stadts van

Die prince
werdt te Ro-
merswale i see
lant seer solem-
nelick te herco-
men ontfangē.

Dye staten en
gedeputeerde
vā zeelant heb-
bē den Prince
te Romerswale
te eet ghebaen.

Naec der maet
tijt roech dye
prince weder
met dye coep-
baersten natie
gen in Spabās

Dye Cronijcke

Romertwale den prince een requeste ende supplicatie ouergegeue vāde desolatie der stadt en des onliggende lants. Dye Prince alle saken ouermerkende heeftse een goede en mildelijcke antwoorde gegeven

Daer na die roepbaergen ende schepen ghereedt zijnde/ heeft heer Maximiliaen van Bourgoungnen .xc. heere van Seueren .xc. met dye Edelen ende statē van Zeelandt oorlof ghenomen aen den Prince/ dye weder na Bergen is gearē/ van daer na Breda/ en also voort na den Sudenbosch om in Hollandt te varē

Die heere van Seueren tooch dē seluen dach met zyn schip/ in Walcheren op zyn casteel van Sanden-

Die prince vā Piemōt en an dē heere van men met den admirael see Weere.

burch/ met hem brengende den Prince van Piemont en sommige andere heeren/ daer si seer eerliken ont-

haelt werden/ binnen twee daghen daer nae is heer Maximiliaen van Bourgoungnen heere van Seue-

ren voort met die heere die hi mede gebrocht hadde/ in zyn schip gheuaren na Dordrecht in Hollandt/ daer hi den Prince ons gekvoren lantheere met vrou Marie

Donagiere van Hongarien seer eerliken ontfangen heeft. Na dat die Prince te Dordrecht ontfangē

en gehult was/ so heeft die coninginne vrou Marie/ donagiere vā Hongarien .xc. met die stadthouder vā

Die prince tooch met dye coninginne donagiere van Hongarien in alle dye steden van Hollandt.

Hollandt/ heer Maximiliaen vā Bourgoungnen/ heere van Seueren .xc. met dē Prince voort in alle die steden van Hollandt gereys/ daer hi ouer al blidelic ontfangen wert en gehult voor die .xxi. graue van Hol-

lant. En so voorts is die prince gereys in sommighe steden in Vrieslandt en int sticht van Utrecht/ en also

voorts duer Ghelderlant en wert ouer al seer eerliken ontfangen en gehult voor een gerechte lantheere/ en successier van sinen vader die K. N.

Dese landē al duer gereys hebbende/ en alle saken volcomelic volbrocht hebbende is hi wed bi sinē vater

van Zeelandt.

die K. N. gecomē/ te Brussel in Brabant/ wien god die heere een lanc leuē/ gheluc en weluaert verleene en sinen onderlaten paps en vrede inder eewicheyt/ Amen.

Int selue iaer dē .xix. dach Nouembrijs troude ter Weere op thups vā Sandenburch heer Jan vā Cruninge heere vā Heemuliet ioncfrouwe Jaqueline vā bourgoungnen/ heer Adolf van Bourgoungnen saligher memorie heere van Seueren dochter.

Heer Jan van cruninge troude de ioncfrou Jaqueline van Bourgoung

Int selue iaer en maent sterfte Roomen die Paus Paulus die derde vā dien name/ die te Roomen negē tarentpausdom besetē hadde.

Daer na dē eersten dach Decēbris troude te Brussel in Brabant/ heer Kaerle vā Crophertoch van Arschot/ Prince van Simap/ graue van Beaumont .xc.

Die hertoch van Ferschoede troude ioncfrou Anthonette vā Bourgoungne

ioncfrou Anthonette vā Bourgoungnen/ heer Adolf vā Bourgoungnen l. m. heere van Seueren ioncfste

dochter. In dese brulofst was die K. N. die Prince zyn sone/ en beyde die coninginne zyn susters. Daer was

groten staet en triumphē/ sulcx als in menige tijden daer te voren in eenighe brulofsten gheweest hadde.

Int iaer .M. cccc. l. in Zille bet dan een maent/ nae dat den paus Paulus die derde gestorūē was/ wert te Roomen eenen paus gecoren/ die ghenamē was

Joannes/ Cardinael de monte/ maer hi werdt in dye electie vernameit en gheheten Julius die derde.

Dē paps weert gemaect tusschen den coninc vā Franckric en den coninc vā Enghelant/ en den coninc vā Schotlandt.

Int selue iaer in April wert eenē paps gemaect tusschen dat conincric vā Engelant/ en dat conincric vā Franckric. En dat graeffschap van Solonops quam

weder in handen van Henricus dye tweede vā open name coninc van Franckric/ om een sekere somme vā penninghen. Ter seluer tijt werde die paps tusschen

Enghelant ende Schotlandt ghemaect.

Ter seluer tijt deden die Schotten die schepen wt

Dye Cronijcke

dese landen grote schade ter zee/Waer wt die K. M. alle zyn zeesteden duere dede publiceren dat nyemāt nu voort aen ter zee varen en soude / by en soude zyn schepen seer wel doen versien en bewaren van volcke en geschut daer toe dienende.

Ter seluer tijt inden Meerte waren toegerust ter Deere in Zeelant acht gheweldige schepen van oorloghen/wel ghemant en versien/ die den geheele somer int zee gheweest zyn/ende hebben veel diuersche prijsen inghebrocht in Zeelant.

Int selue iaer inden harinck teelt wert den harinck so oueruloedich int zee gheuangen/dat sommige schepen veruulden en versoncken/ouermidts die groote menichte en last vanden harinck/die si hadden geuāgen/en sommige schepē moesten haren harinck ouergeuen/oft si soude vuult hebben. En sommige Fransche buyssen vinghē teender repfen met een vlete so vele harinck dat si twee schepen daer mede vuidē/ gode si lof/die alle dinghen so oueruloedich gheeft.

Int selue iaer int beghinsel van December is ghecomen een ambassadeur wt Schotlāt tot Brussel te houē bi die coninginne vā Hongarien/gouernante vā dese nederlandē wten name vander K. M. haren broeder/Wdaer na vele en grote disputaen en allegaen/ouer beyde siden eenen vasten ewigen gheuerigen paps gestoten/getraeteert en ghemaert is tusschen conincric van Schotlant/en de K. M. landen van herwaerts ouer. De welsche paps couts daer na in alle dese nederlanden openbaerliken ghepubliceert is gheweest.

Ter seluer tijt die K. M. in hoochduytschlandt tot Alsborch weseude/ heeft sine maiestept van vele grote saken met vele diuersche princen ende heeren ghetraeteert. God gheue datse al tot eenen goeden eynde

van Zeelandt.

men moghen/wpens maiestept God een voor edich ende lanck leuen ende salicheydt verleenē /ende ons allen paps ende vrede inder ewicheypt Amen.

Conclusie der Cronijcken.

Einde leser wilt danckelick aenueerden
Dese Zeelantische cronijcke int corte ghewicht/
Ons plompelick scriven cleyn van weerden
Om die ten besten te keeren zijt toch bedocht
Een ionstich herte heeftet volbrocht
Cleyn zinde van coniken wt ionstien ekeet

Des lants geschiedenissen heeft hi duersocht
Ende die memorie van dien is v ontdeckt
Ter eeren ons keiser dien wij zyn subiect
Carolus als onuerwinnelick Prince coen
Vanden voornoemden lande reyn onbeulct
Ende den Admirael/Adthouder van dien als vroom baron
Heer Maximiliaen cloeck int sapsoen
Wt den huyse van Bourgongnen edel gheboorn
Ende alle die staten van zeelant om wel voldsen
Edel van machte daer toe zinde veldoren
Eerbare lesere wij bidden als voren
Jlter pet ghenist zijt toch content
Nyemand en wil hem in onle plompheyt stooren
Maer neemtet danckelick duer Christus omnipotentē
Hier mede neemt dese Cronijcke een eynde.

Hieronymus.

Legant prius, & postea despiciant, ne videantur non ex iudicio
sed ex od. i. praesumptione ignorata damnare.

Sheprent Thantwerpen binnen die Camer poorte
inden Mol/by die Weduwe van Henrick Peeter-
sen/Int iaer. M. CCCC. ende. li. den vijftien
dach van September.

1162659

6. 8648

4520

Uⁿo 260 #

72/462

